

1	שלה
98	קרה
120	חקת
135	בלק
152	פנחס
177	הערות סופיות

פרשת שלה לך אנשים	
<p>וידבר יי אל משה לאמר שלה לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו' רבי חייא פתח (איוב לה יב) המימך צוית בקר ידעת השחר מקומו¹ שחר כתיב ה"א² אתרחקא משחר³ מ"ט אלא א"ר חייא בשעתא דנטי ערב⁴ ושמשא⁵ נטי למיעל כדין אתחלש תוקפיה כדין שלטא שמאלא⁶ ואשתכחא דינא בעלמא ואתפשט (לעילא)⁷ וכדין בעי ב"נ לצלאה ולכונא רעותא (ס"א לצלאה דישכח רעותא⁸) קמי מאריה⁹</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו'", רבי חייא פתח "המימך צוית בוקר ידעת השחר מקומו", כתוב ה"א התרחקה משחר, למה. אלא אמר רבי חייא, בשעה שנוטה הערב והשמש נוטה להיכנס, אז נחלש כחו, אז שולט השמאל ונמצא דין בעולם ומתפשט (למעלה). ואז צריך האדם להתפלל ולכוון רצון (להתפלל שימצא רצון) לפני רבונו.</p>
<p>דאמר רבי ייסא כד נטי שמשא¹⁰ ואתחלש כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא¹¹ ואתכניש חיליה ושמאלא שליט ויצחק כרי בירא תחותיה¹² כיון דעאל</p>	<p>שאמר רבי ייסא, כשנוטה השמש ונחלש, אז נפתח פתח אחד בשמש ומתכנס כחו, והשמאל שולט, ויצחק כורה באר תחתיו. כיון שנכנס הלילה,</p>

¹ המימך צוית בקר ידעתה שחר {קרי - השחר} מקומו. פי' ידעת השחר, הודעת לה מקומה שהוא שחר וזהו מקומו של אות ה', ואז נכנסת במקומה שהוא השחר ואתכלילת בגויה. ומה שלא היה כן בכל הלילה דאות ה' נתרחה מן שחר שהוא מקומה, וזוהי כוונת רבי חייא בפתחה זו, והתירוח הוא כדמסיים ואזיל אלא שהקדים סודות אחרים כדרך המדרש (מ"מ).
² מלכות (מ"מ).

³ חסד, ולכן בלילה שהיא שעת הדין מתרחק אות ה' מן שחר, ובבקר שהוא שעת הרחמים חזרה ה' למקומה לשחר שהוא החסד (מ"מ).

⁴ יובן בהקדים מש"כ בשעה"כ שבק"ש דשחרית נכנסים ו"ק דגדלות דאימא בז"א, ובהעמידה נכנסים עוד וכו' ונמצא כי יש הארה גדולה בעולם ונתבטלו כל הדינים, אמנם אחר התפילה בימי הגלות מסתלקים המוחין ועומדים בסוד אור מקיף על רישא דז"א, ונשאר רשימו של המוחין בתוך ז"א ומחמת הרשימו של המוחין שנשאר בתוכו נשאר בגדלותו עד כי ינטו צללי ערב, והא כאשר מתמלא הז"א מש"ך ופ"ר דינים שהם גבורות ללא מיתוק, והוא מש"כ כדין שלטא שמאלא (מ"מ).

⁵ היינו אור אבא שבז"א (רמ"ז).
⁶ ו"ק דאמא (רמ"ז).

⁷ שאז הוא זיווג ישראל ולא, וזה זווג נוטה לגבורה, וזה מתפשט לעילא, שלא היה למעלה מהחזה (רמ"ז). היינו כאשר יש דין, אז גם החסדים מסכימים לזה (מ"מ).

⁸ כמש"כ באד"ר קכט ע"א שרעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי (רמ"ז), שם רק מוזכר לגבי תפילת מנחה דשבת, וצ"ע.
⁹ כדי שלא ישלוט בו הדין (מ"מ).

¹⁰ למערב שהוא הבריאה ששם יורדים המוחין בלילה (רמ"ז). כל שהאור מתמעט הדין מתחיל לגדול, שאור הוא חסד וכל התפשטות מצד החסד, והתכנסות ומיעוט מצד הגבורה (יהל אור). נוטה למערב, שמזרח ומערב הם סוד חיים ומות אור ישר ואור חוזר (יהל אור).
¹¹ נפתח חלון למעלה והאור יוצא משם מעט מעט והוא כניסת הכח (יהל אור).

¹² כיון שהארות שיש בז"א הם דינים ללא מיתוק אז גם ההארה הנמשכת אל המוחין דנוק' היא הארה ללא מיתוק, והם מתפשטים בכל ספירותיה וכללות נכלל ביסוד שלה, והוא הבריאה, וזה נתקן על ידי המוחין שנכנסים לז"א במנחה (מ"מ).

<p>ליליא¹ פתקא² דקוטפא³ באחמתיה⁴ שכיה⁵ וכמה חבילין⁶ טריקן (אזדריקן) אתפשטוי בעלמא וכלהו שטאן בערבוביא⁷ ואזלי וחייכאן בנפשן דרשיעייא⁸ (ס"א דבני נשא)⁹ ומודעיין לון מלין מנהון כדיבן ומנהון קשוט⁹ ומאן דאשתכח בינייהו¹⁰ אתייהיב לון רשו לחבלא וכלהו בני עלמא ניימין (ואתכנשו)¹¹ ומעמין טעמא דמותא¹¹ והא אוקימנא</p>	<p>השערופתק? של (הכריתה והגבורות)הדבקה מצוי באוצרו, וכמה קבוצות מחבלים מזיקים (נזרקים) מתפשטים בעולם, וכולם משוטטים בערבוביה, והולכים וצוחקים בנפשות הרשעים (של בני אדם), ומודיעים להם דברים, מהם כוזבים ומהם אמת. ומי שנמצא ביניהם, נתנה לו רשות לחבל, וכל בני העולם ישנים (והתכנסו) וטועמים טעם מות, והרי בארנו.</p>
<p>ת"ח כד אתער רוח צפון¹² כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא¹³ (ואתחברו כחדא)¹⁴ ושריא בדרועא באתרהא¹⁵ וקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקייא¹⁶</p>	<p>בא וראה, כשמתעוררת רוח צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל בשמאל (ומתחברים כאחד) ושורה בזרוע במקומה, והקדוש ברוך הוא בא</p>

אלו הב' אברהם ויצחק כרו הבאר, והוא כנגד חו"ג, והם ב' תפילות. אבל יעקב ישב על הבאר לבד כמ"ש בסוף פרשת חיי שרה (יהל אור).

¹ אז דין הגמור חושך והולך ומתגבר החשך עד חצי הלילה, ומשם ואילך מתמעט החושך ומתעורר הרחמים (יהל אור).

² שטר (מ"מ).

³ גבורות כמ"ש כ בזהר על & וקטפת מלילות לשון כריתה שהגבורות פוסקים דינים על בני אדם (מ"מ).

⁴ הוא יסוד דנוק' ששם נגמרו כולם ליכנס (מ"מ).

⁵ עי' לעיל קמט ע"ב; וע' לקמן קנד ע"ב: נסיעת השמש מחצות לילה הוא כעין הדגלים, ולכן אחר חצות דגל מזרח, וקודם חצות היום דגל דרום כי הכל כנ"ל, ואחר חצות דגל מערב, וקודם חצות לילה דגל צפון ולכן אז באחמתא כו' (יהל אור).

⁶ מלאכי חבלה (אור יקר). מחנות הקלי' (מ"מ).

⁷ כי הם משברי כלים אותיות בערבוביא ובאור הוא כסדר, משא"כ בחשך (יהל אור).

⁸ בדמות נשים לטמאם בקרי (מ"מ), שמצערין אותם בחלומות, עי' לעיל כה ע"א (יהל אור).

⁹ רק לזמן קרוב אבל לצדיקים מראים להם חלומות לזמן רחוק (מ"מ).

¹⁰ שהולך יחידי בלילה (מ"מ וגר"א).

¹¹ שבק"ש דערבית מחזירים המוחין דגדלות דו"ק דאימא בז"א ועוד בעמידה, וכל זה לפי שעה אבל אח"כ לא נשאר אפילו הרשימו של המוחין לכן בלילה היא עת הדורמיטא והשינה, וכל מי שיש בו נשמת חיים חוזר לשורשו ונשמות הרשעים אינם מניחים אותם הקלי' לעלות למעלה ולכן משוטטים בעולם הזה (מ"מ).

¹² פ' ה"ג דאימא מתוקים הבאים למלכות בחצות (מ"מ), ד' רוחות מנשבות בד' עתות כמ"ש בזו"ח בראשית יג יד (מדרש הנעלם יג ע"ב) ואמר שם : ת"ר כשמתחיל רוח צפון לנשב כל השמים וכל הרקיעין וחיות הקודם ואופנים וכל צבא השמים כולם מזדעזעים ומתחלחלים ופוצחים רינה ושבח למי שאמר והיה העולם וכו' וזה בחצות הלילה והוא כי רוח צפון ממונה על השיר ובלילה שירו עמי שיר דלויים (יהל אור).

¹³ שהמלוכת מקבלת אותם הגבורות שעל ידם נתקן בית רחם זידה בחצות הלילה. (מ"מ). ועי' שעה"כ ר"ה דרוש ח': והענין הוא כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא לפי שאחורים של ז'ין הם דינין לפי שהם שמו' אלקים וכדי שלא יתדבקו החיצונים בהם נתדבקו הם אב"א, ובעלות רצון המאציל להחזירם פב"פ הוצרך להפיל על ז"א תרדמה וע"י תרדמה זו ננסרי' כל הדינין אשר באחורי ז"א וניתנין אל הנקבה ובמקום הדינין שבאחורי הזכר באים במקומו חסדים בסוד ויסגור בשר תחתינה ואז יהיה ז"א כולו חסדים ונוק' כולה דינין וע"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א ויפרדו איש מעל אחיו ואח"כ יתבסמו הדינין שבנקבה וזה נק' חיבוק השמאל ואח"כ יחבקנה בימין ואח"כ יחזירנה פב"פ עמו לצורך הזווג וכו'.

¹⁴ היינו יעקב ולאה (מ"מ). ליתן לה גבורות שהן דילה וזה מש"כ ושריא בדרועא באתרא, ואח"כ ביום מקבלת ממנו חסדים והוא שמאלו תחת לראשי בלילה ואח"כ ביום וימיני תחבקני (יהל אור).

¹⁵ היינו זרוע שמאל דז"א (מ"מ).

¹⁶ השעשוע היא במ"ן דילה שהן הצדיקים ואז הוא הזמן שהם הגבורות ממותקות מרוח צפון (יהל אור).

<p>דבגנתא דעדן¹ וכדין כל מאן דיתער למלעי באורייתא בההוא שעתא הא אשתתף בהרה² בנין דהיא (יתבת) וכל אכלוסין דילה משבחן למלכא עלאה³ וכל אינון דאשתכחו⁴ (נ"א דאשתתפו בהרה)⁵ בתושבתתא דאורייתא כלהו כתיבין בבני היכלא ואקרוזן בשמהון⁶ ואלין רשימין ביממא⁶</p>	<p>להשתעשע עם הצדיקים שבגן עדן, ואז כל מי שמתעורר לעסוק בתורה, באותה שעה משתתף יחד אִתָּה, משום שהיא (יושבת), וכל אוכלוסיה משבחים למלך העליון, וכל אלו שנמצאים (שהשתתפו אִתָּה) בתשבחות התורה, כולם כתובים בבני ההיכל, ונקראים בשמותם, ואלה רשומים ביום.</p>
<p>ת"ח שמא הדא קדישא אית בגלופי אתוון דהוא שלמא מפלגו ליליא⁷ ואילך⁸ ואינון אתוון⁹ ם דמנצפך כליל לון¹⁰ ם אוקמוה (ישעיה טו) לסרבה המשרה¹¹</p>	<p>בא וראה שם קדוש אחד יש באותיות חקוקות שהוא שולט מחצות הלילה ואילך, והן אותיות ם' של מנצפ"ך, כולל אותם ם, פרשוה</p>

¹ רחל שיורדת לבריאה להשתמעשע בתורת הצדיקים (מ"מ), עי' שעה"פ איכה: חדשים לבקרים רבה אמונך - ר"ת רחל, כי היא נוקבא דזעיר, הנקראת רחל, אשר היא מתעברת בכל לילה, מן נשמת הצדיקים, ובבקר ילדתם חדשים כנודע:

² כמ"ש היושבת בגנים חברים כו' דהיא יושבת בגנים וכל חברים דילך מקשיבים לקולך לזמרא בהדך לכן השמיעני (יהל אור). ועי' זהר ח"א עז ע"ב: בההיא שעתא [בחצות] אתער שלהובא חד מסטר צפון ובטש בארבע סטרי עלמא ונחית ומטי בין גדפי דתרנגולא ואתער ההוא שלהובא ביה וקרי, ולית מאן דאתער, בר אינון זכאי קשוי דקיימי, ואתערי באורייתא, וכדין קב"ה וכל אינון צדיקייא דבגו גנתא דעדן צייתי לקליהון, כמה דאת אמר (שיר ח יג) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיע, ועי' ב"ב עה ע"א: אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן שנאמר יכרו עליו חברים ואין כרה אלא סעודה שנאמר ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר יחצוהו בין כנענים ואין כנענים אלא תגרים.

³ ש"מ ברחל מדבר שמשוררת היא ונערותיה (מ"מ).

⁴ כמ"ש ובהיכלו כולו אומר כבוד, שכולם בתוכו האומרים כבוד, למעך יזמרך כבוד וכו' (יהל אור). עי' זבחים קטז ע"א.

⁵ שהקב"ה מזכירם בשמם כמ"ש אליעזר בני אומר (מ"מ).

⁶ כמ"ש (חגיגה דף יב ע"ב) אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו משום ובלילה שירה עמי. פי' בלילה הוא מתעורר מ"ן ולכן ביום יורד אליו ממנה מ"ד, ואחר חוט כי החסד עצמו גנוז ולא אתשכח אלא חוטא מיניה (יהל אור).

⁷ מורה על עולם הביראה, והוא סוד הנהגת הבינה שבה סוד אותיות מנצפ"ך ומורה על סוד ג"ע מנחות הנשמות (אור יקר).

⁸ להבין משל ומליצה במאמר זה צריך אתה לדעת כי אותיות מנצפ"ך הם בגבורות הבינה וכןזכר אצלינו. והנה אמר שמאותיות מנצפ"ך יוצא שם כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (נ"א: כל"ך שאפ"ה ייעצ"ה) והסברה הא' היא עיקר. וכך סדר יציאתם מ"נ ומנצפ"ך גימ' כל"ך ואותיות סע"פ אחריהם וז"ש תלת מהאי סטרא דהיינו כל"ך וארבע מהאי סטרא דהיינו סעפ"ה. ואמר שהנה אותיות מנצפ"ך עם היות שהם ה' אותיות כולם בסוד הבינה שהיא ה' ם' סתומה בסוד בינה כי תחלה בינה נקרא נ' בסוד נ' שערים שבה וז"ש נ' אסתים להאי ולהאי. ואח"כ יסוד אבא שהוא י' דשמא קדישא בה בצדה ואז נעשית מ' פתוחה שהיא צורת נ' ויוד דבוק בה כזה מ' ואח"כ כשילדה ז"א שהוא ו' אז נמשך מו' זה הנה פתוחה מצד מטה להשפיע בז"א והוא כזה מ, וכשחרב בית המקדש נסתם מכל וכל ונעשית ם סתומה כדי שלא ינקו החיצונים. ונשאר עכשיו צפ"ך ממנצפ"ך והם מרוזמים באותיות יא"ע וצ"ה שהוא גימ' עם האותיות והכולל כמנין צפ"ך. גם הנה הך' כבר נרמזה באותיות כל"ך ואמנם הפ' נרמזה בע' דיא"ע וצ"ה והצ' בצ' דיא"ע וצ"ה. נשאר ה' וא' שהם רמז על זכר ונקבה שהם סוד מ"נ כמ"ש לקמן. והנה בשם זה יש י"ג אותיות והנה כל"ך סעפ"ה שהם ב' שמות הם תרי לאתר חד וחד למ"נ דמנצפ"ך שהם גבורות ממותקות ויא"ע וצ"ה לאתר חד שהם צפ"ך דמנצפ"ך שאינם ממותקות כלל (זהר הרקיע).

⁹ עי' גרסת הגר"א השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס'.

¹⁰ כל אותיות השם [כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה] כלותות באותיות מנצפ"ך כיצד: כ"ך ל' מ"ם נ"ן ס"ע פ"ף צ"ץ. וכל"ך מובן ולא צריכים להסביר (אור יקר). הכל כלולים במ' ונ' שחסרין כאן מאותיות מנצפ"ך, וגם משלימין בשאר אותיות אותן (יהל אור).

<p>נ' הוה² אסתים להאי ולהאי³ כדין כתרין כלילין⁴ הוא ו' (נ"א י"ט) דשמא קדישא⁵ אתקין ליה וסתים מבועהא בתר דאולידת⁶ פתיחא הות"י בחד רישא"י דפתחא</p>	<p>לסרבה המשרה. נ' היתה סתומה לזה ולזה, ואז כתרים כלולים הוא ו' [נ'] של השם הקדוש, התקינו אותה וסתם מבועה. אחר שילדה פתוחה היתה, בראש אחד של הפתח.</p>
<p>כד אתחריב בי מקדשא אסתים מבויעין מכל סטריין (ס"א את דא כליל אתוון) ואכלילי"ט אתוון אחרן ואינון שבעה תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא כל"ך וסימן (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך</p>	<p>כשחרב בית המקדש נסתמו המבועים מכל הצדדים, (אות זו כוללת אותיות) ונכללו אותיות אחרות, והן שבע, שלש מצד זה וארבע מצד זה, כל"ך וסימן "כלך יפה רעיתי ומום אין בך".</p>
<p>ן' דכר ונוקבא כליל כחדא דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית ואוקימנא באלין תריין אתוון ס"ב ו' אתכללו תריסר אתוון סליק מנייהו תרי חד לאתר חד וחד לאתר חד</p>	<p>ן' זכר ונקבה כלולים כאחד, זה כולל שלש מכאן ושלש מכאן, והם שש, ובארנו בשתי אותיות אלה ס' ו' נכללו שתיים עשרה אותיות, הסר מהן שתיים, אחת למקום אחד, ואחת למקום אחד.</p>
<p>כל"ך סעפ"ה⁷ יאע"וצה⁸ הכי אתגלפיו אתוון ורזא דא בכי תצא למלחמה קרא דכתיב (דברים כב כג) כי יהיה נערה בתולה נער כתיב בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה וכדין ידעת השחר מקומו דידעכ"א (דודאי) שחר מקומו דה"א ואתכלילת בגויה⁹</p>	<p>כל"ך סעפ"ה יאע"וצ"ה, כך נחקקו האותיות, וסוד זה ב[פרשת] כי תצא למלחמה, בפסוק שכתוב "כי יהיה נערה בתולה", נער כתוב, אחר שהסתלק הלילה והבוקר מאיר, אז ה' עולה ונכללת באור עליון, ואז ידעת השחר מקומו, שידע (שודאי) שחר מקומו של ה"א ונכלל בתוכו.</p>
<p>ת"ח משה הוה שמשא ובעא לאעלאה</p>	<p>בא וראה, משה היה השמש ורצה</p>

¹ היינו סוד הבינה ובה סוד בית דבריא נקודה בהיכליה שכאשר נמאר בשיה"ש כלך יפה רעיתי הרעיה הנזכרת היא הבינה והחכמה בתוכה משבחת (אור יקר). היתה מ"ם פתוחה ונסתמה ועניינה הבינה (אור יקר). כמ"ש פסחים נו ע"א [אמר רבי שמעון בן לקיש ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה] שבקש כו' ונסתמה, ור"ל דהוה המ"ם פתוח ונסתמה בחורבן בית המקדש (יהל אור).

² מ' התחלתו נו"ן כפופה והיא נוקבא כמ"ש בסוף פרשת בהעלותך, והנה היא גן נעול מעיין חתום ואסתמת פתחה כמ"ש בתיקונים ריש תיקון ה' (יהל אור).

³ ר"ל למעלה ולמטה והוא בו' דאסתים לה בו"ק דסחיר לה דהיא נקודה הפנימית וכן כאן בנר"ן דסתים לה ו' ונעשית מ"ם (יהל אור)

⁴ היינו הם' כלולה מב' ואתיות נ' ו' (יהל אור).

⁵ ר"ל שסותם פתחה בזיווג ומתעברת ממנו והולד סותם הפתח בעיבור והוא ג"כ הו' זרעא דיליה, וזהו בתרין כלילן שאות מ' מורה על העיבור שכוללת ב' גופין אלא שעובר ירך אמו לכן כלילא באות אחת (יהל אור).

⁶ שנפתח הם' למטה ונהיה מ' והוא הלידה שהולד יוצא למטה ומ"מ שורש הולד נשאר בה כידוע בסוד עלמא דדיירין ביה שתין ריבוא (יהל אור).

⁷ פע"ח תיקון חצות פרק ג גורס שעפ"ה אבל תוקן שם לסעפ"ה

⁸ עי' גרסת הגר"א השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס'.

⁹ ת"ח טמא קדישא אית כו' צריך להגיה אותם שלשה שמות כל"ך סעפ"ה יאע"וצ"ה (שער מאמרי רשב"י).

⁹ עתה מפרש והולך הפסוק שלח לך שמשא לא יכול ליכנס לארץ שהיא לא היתה יכולה לפעול פעולתה בימיו כי הוא מדת יום שמשא ולכן היו אוכלים המן משמים ואין פעולה לארץ כמ"ש וישבות המן ממחרת הפסח ויאכלו מעבור הארץ מתלא כו' וז"ש משה (יהל אור).

<p>לארעא א"ל קב"ה משה כד אתי נהורא דשמשא אתכליל סיהרא</p>	<p>להיכנס לארץ, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה כשבא אור השמש, נכללת הלבנה</p>
<p>קנז/א</p>	
<p>בגווייה¹ השתא דאנת שמשא היך יקומון כחדא שמשא וסיהרא לא נהיר סיהרא אלא בשעתא דאתכניש שמשא אבל השתא לית אנתכב יכיל אי תבעי למנדע מנה² שלח לך אנשים לגרמך בגין למנדע³</p>	<p>בתוכו, כעת שאתה שמש, איך יקומו כאחד שמש ולבנה, הלבנה אינה מאירה אלא בשעה שהשמש מתכנסת, אבל כעת אינך יכול. אם תרצה לדעת ממנה, שלח לך אנשים, לעצמך כדי לדעת.</p>
<p>ת"ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא⁴ לאו הכי אלא ידע⁵ והוה בעי למנדע מנה עד לא יסתלק ושלח לאלין מאללי כיון דלא אתיבו מלה כדקא יאות לא שלח זמנא אחרא עד דקב"ה אחזי ליה דכתיב עלה אל הר העברים הוה וראה את הארץ וכתיב ויראהו יי את כל הארץ ולא דא בלחודוי אלא כל אינון דומינין למיקם בכל דרא ודרא כלהו אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא⁶</p>	<p>בא וראה, משה אם תאמר שהוא לא ידע שלא יכנס לארץ בזמן זה, לא כך, אלא ידע ורצה לדעת ממנה עד שלא יסתלק, ושלח את המרגלים הללו. כיון שלא השיבו דבר כראוי, לא שלח פעם אחרת, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו שכתוב "עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ", וכתוב "ויראהו ה' את כל הארץ", ולא זה בלבדו אלא כל אלו שעתידים לעמוד בכל דור ודור, כולם הראה למשה ונתבאר ופרשוה החברים (ספרי וזאת הברכה טז).</p>
<p>כיון דשארני משה למשלח מה אמר לון היש בה עץ וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) הכיכי אמר משה אם יש בה עץ הא ידענא דאנא איעול לתמן מאי עץ דא אילנא דחיי⁷</p>	<p>כיון שהתחיל משה לשלח, מה אמר להם "היש בה עץ", וכי מהו שאמר, ואם תאמר שלא ידע אלא (לפנינו יאמר דבר אבל כאן) כך אמר משה "אם יש בה עץ", הרי ידעתי שאני</p>

¹ ר"ל נהורא דילה וכמו שמפרש והולך (יהל אור).

² לידע כמו שבקשה ואראה אותה שבקש לידע כל עניינה שהוא ענין גדול כמו ידיעת התורה שגבולי' וכל עניינה הן ענייני תורה בת מלך פנימה והקב"ה העתיר לבקשתו ויראהו ה' את כל הארץ כו' וכמו שמפרש והולך ששם היה קרוב ועתה במדבר פארן אל היה יכול לראותה א"ל ה' שישלח למנדע מינה (יהל אור).

³ השליחות לא היה אלא למנדע מינה (יהל אור), ולא להתחבר אליה. לזה היתה כל הפתיחה כנ"ל וע"י יהושע שהוא פני לבנה סיהרא היתה הנהגתה והנחילם הוא את הארץ וע"י ויאכלו מעבור הארץ דשבת המן נהורא דשמשא (יהל אור). לא בשביל ישראל ואף שישראל אמרו נשלחה אנשים לפנינו מ"מ רצון ה' לא היה אלא בשבילו דבקשתם היה שלא כהוגן כמ"כ בספרי שם & שמשא הוכיחם ע"ז משל כו' נותו אתה לי לנסיון א"ל ה' וברש"י שם (יהל אור).

⁴ עי' לעיל קנה ע"ב: ת"ח דהכא ידע משה וכו' ואע"ג שכתוב יען אשר לא האמתם וכו' וכתיב כן בד' מקומות [דברים א לז: גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם, ושם לב נב, כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל]. הענין כי ברצונו של ה' היה להגדיל פני סיהרא אור הלבנה כאור החכמה ויכולים שניהם להאיר. וזה היתה כוונת משה שיכנס לארץ להאיר לארץ שהיא הסיהרא שתהיה בשלמותה כמו שהיתה וכו' (יהל אור).

⁵ ידע בודאי שלא יכנס (מ"מ).

⁶ עי' הערה בסוף הספר.

⁷ ז"א (מ"מ). ובזה יודע כי הארץ וישראל יתנהגו בעץ החיים, ויכולים להתנהג בשמשא וסיהרא כנ"ל, דאע"ג דכבר ידע שלא יכנס, מ"מ אם היה בה עץ, יכולים הם להתקן כנ"ל. ובזה יודע דרגא דילהון האיך ישיבו להם תשובה, שאף שאמר לו הקב"ה, מ"מ ידוע שכל דבריו הם על תנאי, רגע אדבר כו' ונחמתי, לכך שלח אותם, ושלח ביהושע נהירו דשמשא כמש"ל (יהל אור).

<p>ותמן לא הוה אלא בנ"ע דארעא¹ אמר אם יש בה עין דא אנא איעול לתמן ואי לא לאו אנא יכיל למיעל</p>	<p>אכנס לשם. איזה עץ, זה עץ החיים, ושם לא היה אלא בגן עדן שבארץ. אמר אם יש בה עץ זה, אני אכנס לשם, ואם לא, לא אוכל אני להכנס.</p>
<p>אמר רבי חייא כתוב "וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת מאן עצים הכא ומאן הוא דא אלא דא צלפחד והוה דייק על אלין אילנין הי מגייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה ואחלף שבת לשבת הה"ד כי בחטאו מת בחטא ו' מת</p>	<p>אמר רבי חייא כתוב "וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת", איזה עצים כאן, ומה הוא זה. אלא זה צלפחד, והיה מדקדק על העצים הללו, איזה גדול מהאחר, ולא חשש לכבוד רבונו, והחליף שבת לשבת, זהו שכתוב "כי בחטאו מת", בחטא ו' מת.</p>
<p>(ורוא דכלא ודאי מקושש עצים) בגין כך הוה דיניה סתים ולא אתפרש דיניה כדינין אחרנין בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא וע"ד לא אתמר באתגלייא וקב"ה עבד יקר ליקריה</p>	<p>(וסוד הכל ודאי מקושש עצים), בגלל זה היה דינו סתום, ולא התפרש דינו, כדינים אחרים, משום שדבר זה צריך בחשאי ונסתר, ולא גלוי, ועל זה לא נאמר בגלוי, והקדוש ברוך הוא עשה כבוד לכבודו.</p>
<p>רבי יוסי אמר שאר עצים² בהדי שבת הוה מקושש וקביל עונשא לפום שעתא ואתכפר חוביה וע"ד אתקשי משה בדינא דבנתא דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו כיון דדכר שמיה (דצלפחד) קב"ה דכתיב כן בנות צלפחד דוברות אתידע דהא אתכפר חוביה</p>	<p>רבי יוסי אמר שאר העצים יחד עם שבת היה מקושש, וקבל עונש לפי שעה, והתכפר חטאו, ועל זה התקשה משה בדין הבנות, שלא ידע אם התכפר להיות לבנותיו חלק ונחלה אם לא, כיון שהקדוש ברוך הוא הזכיר שמו [של צלפחד], שכתוב כן בנות צלפחד דוברות נודע שהתכפר חטאו.</p>
<p>ת"ה ב' אילנין אינון חד לעילא וחד לתתא בדא חיין ובדא מותא מאן דאחלף לון גרים ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בההוא עלמא וע"ד אמר שלמה</p>	<p>בא וראה שני עצים הם, אחד למעלה ואחד למטה, בזה חיים ובזה מות, מי שמחליפם גורם לו מות בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא,</p>

¹ דארץ בכללו הוא מלכות ובה ע"ס כוללת הכל והנה ג' נקודין בה כמ"ש בפרשת תצוה קפד ע"ב בסוד חולם שורק חירק ג' נקודין דכוללין כל אורייתא כמש"ש והוא הפה והטבור ונקודת ציון שבה כסדר ג' נקודין הנ"ל ובמקום אלו הג' הנקבה מתגלת כידוע בסוד שם של "ב, והכל בקו האמצעי שכולל ב' הקצוות חו"ג, ולכן נכלל שם ז"נ והן בדעת בג"ר בת"ת בג' אמצעים ביסוד בג' אחרונות והנה ציון נקודת חירק כנ"ל וכל א"י סובב אותה ונק' שם אדנ"י י' נקודת ציון בת עין הר הבית וכל בית המקדש נ' גופא דשכינתא ירושלים ד' צדק ילין בה א"י כולה א' וג"ע הוא טבורא, נקודת שורק, דשם הוא ו' ונקודה בתוכו, והיא שוה, ושם עלמין שקילין כחדא, ולכן עץ החיים נטוע בתוכה, שאין שם שטן, ולא פגע רע, והוא נהירו דאמא לבא שם. וע"ל קס"א א' ועתה יגדל נא כו' ת"ח כד ברא כו' ויהיב ליה חיליה ותוקפא באמצעיתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא כו'. והפה שהוא מחבר הראש עם הגוף, הוא נקודה טמירא דג"ע, מקום הדעת, דהוא הקשר כידוע. ואילולי חטא אדם הראשון והעגל, היה עץ החיים גם בארץ קבוע, אלא שהטיל זוהמא ובא כו', דאדם שבק עץ החיים, ובעובדא תליא, כמש"ל פ' קדושים פ"ו ב' ת"ח כתיב ומעץ הדעת כו' והא אתמר דשני פקודוי דמלכא ואחלף עץ חיים דביה אשתלים כלא וביה תליא מהמנותא ואתדבק באתר אחרא והא תנינן בכלא בעי ב"נ לאחזאה עובדא כו'. ואמר בפ' בראשית ל"ה ב' ויצו ה' אלקים הא כו' מאן דנטיל לה בלחודוי מיית דהא סמא דמותא נטיל בגין דאיהו מפריש ליה מן חיין ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות בגין דקא פריש נטיען כו' א"ל דפריש ברית כו' דהוא עץ החיים. וכ"ה כמתן תורה, חזרו לעץ החיים, והיה חירות ממ"ה ומכולא, וחזרו בעגל לחטא אדה"ר, כמ"ש בס"פ תשא קצ"ד א' ומשה יקח את האוהל כו' בקדמיתא חבורתא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון השתא כו' ות"ח כד חב אדם באילנא כו' וגרם פגימו לאפרשא אתתא מבעלה וקאים חובה דפגימו דא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני כו' כיון דחבו כו' עש"ב. וז"ש א"ר חייא כתיב וימצאו כו' ואחלף כו' (יהל אור).

² ע' שרים (רח"ו).

<p>דבש מצאת אכול דיך וגו'</p>	<p>ועל זה אמר שלמה "דבש מצאת אוכל דיך וגו'".</p>
<p>ארון ותורה בחד קיימי תורה עקרא ארון ביתא וע"ד ארן חסר בלא וא"ו בכל אתר ארן הברית ארן העדות בכל אתר אהרן דרועא ימינא בר בחד דכתיב כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן נקוד לעילא</p>	<p>ארון ותורה באחד עומדים, תורה העיקר, הארון הבית, ועל זה ארן חסר בלי וא"ו בכל מקום, ארן הברית ארן העדת בכל מקום. אהרן זרוע ימין פרט לאחד שכתוב "כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן" נקוד למעלה.</p>
<p>א"ר יצחק משה אילנא דחיי נקט וע"ד בעא למנדע אי הוה שכיח בארעא אי לאו ובג"כ אמר היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא ואינון לא אייתאו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא אחרא תליין ואחידין!</p>	<p>אמר רבי יצחק, משה נקט עץ החיים, ולכן רצה לדעת אם היה מצוי בארץ אם לא, ומשום זה אמר "היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", שהרי עץ החיים נחמד לכל, והם לא הביאו אלא ענבים ורמונים ותאנים, באילן אחר תלויים ואחוזים.</p>
<p>ת"ה שלח לך אנשים בגינך רבי יהודה פתח (משלי כח &) כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב כצנת שלג ביום קציר דאהני לגופא ולנפשא</p>	<p>בא וראה "שלח לך אנשים" בשבילך, רבי יהודה פתח "כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב", כצנת שלג ביום קציר שמהנה את הגוף ואת הנפש.</p>
<p>ציר נאמן לשולחיו אלו כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע ונפש אדוניו ישיב דאהדרו שכינתא לדירא בהו בישראל ולא אסתלקא מנייהו</p>	<p>"ציר נאמן לשולחיו" אלו כלב ופנחס שהיו שליחים נאמנים ליהושע, ונפש אדוניו ישיב, שהחזירו שכינה לדור בהם בישראל ולא הסתלקה מהם.</p>
<p>ואלין דשדר משה גרימו בכייה לדרין בתראין וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבן וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל אינון דשדר יהושע ונפש אדוניו ישיב</p>	<p>ואלו ששלח משה, גרמו בכיה לדורות אחרונים, וגרמו להסתלק מישראל כמה אלפים ורבבות, וגרמו לסלק שכינה מהארץ מבין ישראל, אותם ששלח יהושע ונפש אדוניו ישיב.</p>
<p>רבי חזקיה ור' ייסא הוו אזלי בארחה אמר רבי ייסא לר' חזקיה חמינא באפך דהרהורא אית בגוונך אמר ליה הא ודאי האי קרא אסתכלנא ביה כיון דאמר שלמה כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם וגו' ותנינן דכל מלוי דשלמה מלבא כלהו סתימין מדרגין דחכמתא אי הכי האי קרא אית ביה לאסתכלא דהא פתחא לאינון דלאו בני</p>	<p>רבי חזקיה ורבי ייסא היו הולכים בדרך, אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, אני רואה בפניך שבתוכך יש הרהור, אמר לו הרי ודאי, בפסוק זה הסתכלתי בו, כיון שאמר שלמה "כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד להם וגו'", ושנינו שכל דברי שלמה המלך כולם נסתרים, מדרגות החכמה, אם כך בפסוק זה יש להסתכל, שהרי נמצא בו פתח לאותם שאינם בני</p>
<p>קנז/ב</p>	
<p>מהימנותא אשתכח ביה א"ל ודאי הכי הוא² ואית ביהיד למנדע! ולאסתכלא</p>	<p>האמונה. אמר לו ודאי כך זה, ויש בו לדעת ולהסתכל.</p>

¹ כי מינים אלו בנוקבא (רח"ו).

² ר"ל שודאי אמת שיש כאן פתחון פה למינים, דעל מה דתנינן דכל מלוי דשלמא לא היה צריך להסכמתו (יהל אור).

<p>אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי² שאל לון מייא דהוה צחי³ והוה לאי בתוקפא דשמשא אמרו ליה מאן את אמר לון יודאי אנא ואנא לאי וצחינא אמרו לעית באורייתא אמר לון עד דאנא עמכו⁴ במלין אסלק להאי טורא ותמן אסב מייא ואשתי אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מייז ויהב ליה בתר דשתה אמר נסלק⁵ עמך למייא סליקו לטורא ואשתכחו חד חוטא דמייא דקיק ומלי קטפורה חד</p>	<p>בין כך ראו אדם א' שהיה בא ובקש מהם מים שהיה צמא ועיף מחוזק השמש. אמרו לו, מי אתה. אמר להם, יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו עסקת בתורה. אמר להם עד שאני אתכם בדברים אעלה להר הזה, ושם אקח מים ואשתה. רבי ייסא הוציא כלי אחד מלא מים ונתן לו, אחר ששתה אמר נעלה אתך למים. עלה להר ונמצאו חוט מים דקיק, ומלאו נאד אחד.</p>
<p>יתבו אמר לון ההוא ב"נ השתא שאילו דהא אנא אשתדלנא באורייתא על ידוי דחד ברי דאנא עיילית ליה לבי רב ובגיניה רווחנא באורייתא</p>	<p>ישבו, אמר להם אותו האדם כעת תשאלו, שהרי אני השתדלתי בתורה על ידי בני אחד, שאני הכנסתיו לבית רב, ובגללו הרווחתי בתורה.</p>
<p>אמר רבי חזיקה אי על ידא דברך טב הוא אבל מלה דאנן ביה אנא חמינא דלאתר אחרא⁶ בעי לאסתלקא אמר ההוא ב"נ אימא מלך דלזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא</p>	<p>אמר רבי חזיקה אם על ידי בנך טוב הוא, אבל הדבר שאנו בו, אני רואה שלמקום אחר רוצה לעלות. אמר אותו האדם, אמור דברך, שלפעמים בתרמיל העני תמצא מרגלית.</p>
<p>א"ל האי קרא דאמר שלמה סח ליה אמר ליה וכי (נ"א כמה) במהכ"ה אתון⁷ פירשן משאר בני נשא דלא ידעי אמרו ליה ובמה⁸ אמר לון על דא אמר שלמה⁹ האי קרא ולא אמר האי מגרמיה כשאר אינון מלין אלא אהדר אינון מלין דטפשא עלמא דאמרי כך</p>	<p>אמר לו, פסוק זה שאמר שלמה סח לו, אמר לו וכי (כמו) במה אתם נפרדים משאר בני אדם שלא יודעים. אמרו לו ובמה, אמר להם על זה אמר שלמה פסוק זה, ולא אמר זה מעצמו, כשאר אותם דברים, אלא חזר על אותם דברים של טפשי העולם שאומרים כך.</p>
<p>ומאי אמרי כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו' טפשא דלא ידעי ולא מסתכלן בחכמתא אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה וקב"ה לא אשגח עלייהו אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'</p>	<p>ומה אומרים, "כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו'", טפשים שלא יודעים ולא מתבוננים בחכמה אומרים שהעולם הזה הולך במקרה, והקדוש ברוך הוא לא משגיח עליהם, אלא "מקרה האדם ומקרה הבהמה</p>

¹ ר"ל שצריך למנדע האי קרא על אמתתו, אם קדם לו ידיעה, ואם לאו צריך לאסתכלא ביה (יהל אור).

² רבי חגי היה כדמסיק. ומשום דמסיים בענין המרגלים מביא ענין זה בכאן (רמ"ז).

³ אמר כל זה מפני שאחד מהדברים המופתים למכחישי ההשגחה הוא בראותם כי שוה האדם לבהמה במקרי העולם רעב וצמאון וזולתם, ולכן שאלוהו מי הוא, אולי גוי היה שאין מותרם מן הבהמה, ובאומרו להם שהיה יהודי וצמא, כדי שלא יאריכו עמו בדברים לעכבו ממצוא מים, חזרו ושאלוהו אם היה למדן, כי היה רצונם לתת לו המים שהיה בידם, ואילו היה עם הארץ שמא לא יתנום לו, על דרך מה שאמר רבי, אוי לי שנתתי פתי לעם הארץ. ועוד אפשר שרצו לרמוז שאילו היה תלמיד חכם לא יבוא לידי אותו צער, כי השגחת ה' על לומדי תורה לשמה (רמ"ז).

⁴ דמחמת נחיצותו לשתות, בקש מהם דיכול ליעול בהר, וכוונתו שלא ליהנות מתורה (יהל אור).

⁵ שהוא ידע מקום מים שם (יהל אור).

⁶ לישאל לאחר, ור"ל רשב"י (יהל אור).

⁷ ר"ל כמה פרושים אתם מעמי הארץ, שאין אתם יודעים את שיחתם ומדרגתם כלל (יהל אור).

⁸ ר"ל היאך אתה מכיר בנו (יהל אור).

⁹ ר"ל על אותן ע"ה כמש"ו (יהל אור).

8 | Page

<p>וכד שלמה אסתכל באלין טפשאין דקאמרי דא קרא לון בהמה דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש¹ בגין דאמרי מלין אלין ומגלן קרא דעליה² אוכה דכתיב אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם³ האלהים ולראות שהם⁴ בהמה המה להם אמרתי אני בלבי וחשיבנא בהאי לאסתכלא על מה על דברת בני האדם על ההוא מלה דטפשותא דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרין דאית לון מהימנותא ולראות שהם בהמה המה להם ולראות בהו אינון בני מהימנותא שהם בהמה ממש ודעתייהו כבעירא</p>	<p>ומקרה אחד וגו". וכששלמה הסתכל בטפשים הללו שאומרים את זה, קרא להם בהמה, שהם עושים עצמם בהמה ממש, משום שאומרים דברים אלו. ומנין לנו, הפסוק שעליו מוכיח, שכתוב "אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם", אמרתי אני בלבי, וחשבתי בזה להסתכל על מה, על דברת בני האדם, על אותו דבר טפשות שהם אומרים, לברם האלהים, לבדם ולא יתחברו יחד עם בני אדם אחרים, שיש להם אמונה, "ולראות שהם בהמה המה להם", ולראות בהם אותם בני אמונה שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמה.</p>
<p>המה להם בלחודייהו ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא וע"ד המה להם ולא לאחרנין ומה דעתא דלהון כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו' תיפח רוחיהון דאינון בעירי אינון טפשא⁵ אינון מחוסרי מהימנותא ווי לון ווי לנפשייהו טב להו דלא ייתון לעלמא</p>	<p>"המה להם", בלבדם ולא להכניס את בני האמונה בדעת וטפשות זו, ועל כך המה להם ולא לאחרים. ומה דעתם, כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו', תפח רוחם שהם בהמות והם טפשים או מחסרי אמונה, אוי להם אוי לנפשם, טוב להם שלא יבואו לעולם.</p>
<p>ומה אתיב לון שלמה על דא קרא אכתריה ואמר ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, מי יודע</p>	<p>ומה השיבם שלמה, על זה הפסוק אחריו ואמר, "ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ", מי יודע</p>

¹ כמ"ש למטה ודעתייהו כבעירא. ועי' סוף תיקו"ז תיקון מ"ה ותיקון מ"ו (יהל אור).

² פסוק שלמעלה מזה (יהל אור).

³ שהבדילם והנהיגם בלחודייהו (יהל אור).

⁴ ור"ל להראות. ור"ל שאמרתי להראות אותן לבני מהימנותא, שהם בהמות, כדי שלא יתערבו בהן וילמדו מעשיהם. וז"ש "המה להם ולא לאחרא". ואמר "ולא לאעלאה לבני מהימנותא" כו' (יהל אור).

⁵ אמר ג' דרגין שחסרין נר"ן מלמטה למעלה. בהמה ידוע. ודעת, התורה, ידוע. ומהמנותא נק' הכסא, כמ"ש בריש היכלות, ושם אמונת ישראל. ונגד ג' דברים כי מקרה כו' ומקרה כו' ומקרה אדם ובהמה, יצירה ועשיה, ומקרה אחד שכולם בבריאה, שותף הג' דכולל ג'ר. והן ג' אלקים הידועים בבינה. וזו"נ ג' עלמין הנ"ל. והוא הנהגת הטבע, אבל הכל אלקים שופטים והשגחה, כי אין אדם נוקף כו' (חולין ז ע"ב), ואפי' ציפרא קלא לית מתצידי כו' (ירושלמי שביעית פ"ט סוף ה"א), אלא שהטבע הוא השליח, כי נגזר על זה להעשיר זה להעני, שולח השי"ת שזה יאבד וזה ימצא, ואין עושה נס שיברא ממון, ומזה יפרח הממון לשמים, וזהו הטבע והוא ד"מ שמלך יושב בבית מלכותו ורואה מרחוק את כל אדם בצד א', ובהמה בצד אחר, והוא שולח לאדם מזונותיו חטים ע"י תחבולות, ע"י גלגלים וחבלים ושאר הדברים עד שמגיע אליו. וכן לבהמה שעורין. והם אינון רואין רק הסיבה הקרובה להם, וסוברים שזה הסיבה הוא מעצמו. ועוד לו רשת פרוסה להביא אותם על מקום הליכתם, וכשהגיע עתם מושך משם הרשת ונלכד בצוארו ומת. והסכל מדמה בדעתו שמקרה קרה לו וגם זה הוא ע"י טבע שמסבב לו מאכל רע, וכמ"ש (חגיגה ד ע"ב ה ע"א) דמשגרא תנורא קדחה כו'. והן הכל נסים נסתרים. ונסים נגלים נעשין ע"י שם הוי"ה כידוע. ונגד זה אמר ג' דברים "ווי לון כו', לון לרוחא" שהוא האדם, אבל בנשמה א"א לומר ווי שהיא אינה חוטאה אלא מסתלקת מיניה, לכן אמר "טב להו כו'", כי זה כוונת הבריאה, ויהי נועם ה' כו' ומעשי ידינו כוונתה כו', כמ"ש בריש רות ע"ש (יהל אור).

<p>דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה ולא מסתכלי באורייתא רוח בני האדם העולה היא למעלה לאתר עלאה לאתר קדישא לאתזנא² מנהירו עלאה מנהירו³ דמלכא קדישא⁴ למהוי צרורא בצרורא דחיי⁵ ואשתכחת קמי מלכא קדישא⁶ עולה תמימה ודא הוא העולה היא למעלה</p>	<p>באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון, ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העולה היא למעלה למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העולה היא למעלה.</p>
<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ ולאוי לה הוא אתר דהוה כלכח ב"נ דכתיב ביה בצלם אלהים עשה את האדם וכתוב נר יי נשמת אדם</p>	<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם שכתוב בו "בצלם אלהים עשה את האדם", וכתוב "נר ה' נשמת אדם".</p>
<p>היך אמרי אינון טפשי דלאו מבני מהימנותא ורוח אחד לכל תיפת רוחיהו⁸ עלייהו כתיב יהיו כמוץ לפני רוח⁹ ומלאך יי דוחה אלין ישתארו בניהנם לאינון דרגין תתאיין ולא יסתלקון לדרי דרין</p>	<p>איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה ורוח אחד לכל, תפח רוחם, עליהם כתוב "יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה" אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות.</p>
<p>עלייהו כתיב יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה</p>	<p>עליהם כתוב "יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה".</p>
<p>אתו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו רישיה אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא זכאה האי שעתא דאערענא בך</p>	<p>באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו, אמרו ומה כל זה היה אתך ולא ידענו, אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.</p>
<p>קנח/א</p>	
<p>תו אמר וכי על דא בלחודוי תוה שלמה והא באתר אחרא אמר כנוונא דא</p>	<p>עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר כדוגמא זה.</p>
<p>פתח ואמר זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש זה רע ודאי¹⁰ מאי זה רע דא הוא</p>	<p>פתח ואמר "זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש", זה רע ודאי. מהו זה</p>

1 ג' דרגין דבי"ע מלמעלה למטה על נר"ן (יהל אור).
 2 ג' לשונות אלו נגד נר"ן דבי"ע (רח"ו). מג' דאצילות דמקננין בהם ג"כ כסדר הנ"ל (יהל אור).
 3 בינה (רח"ו).
 4 ז"א (רח"ו).
 5 מלכות צרור החיים (רח"ו).
 6 הוא דבר אחר ופי' אחר, דהיא עולה תמימה כו'. ונגד אלו ב' פירושים אמר ודאי היא העולה העולה היא למעלה (יהל אור).
 7 ור"ל בהמה ממש ולסיים אבל ב"נ דכתיב כו' האיך אמרי כו' (יהל אור).
 8 שיש להם רוח האדם, ויהי' כבהמה כמו דאינון אמריין (יהל אור).
 9 ר"ל ההוא רוח דכולל כל רוחות. ומלאך ה' הוא נשמתא מזלא כידוע, והוא דוחה, דלא סליק לטינרא עילאה. והנפש נכרתה, שבה הכרת, כמ"ש ונכרתה כו', והוא ירידתה לאבדון כמ"ש והאבדתי את כו', וכמ"ש בז"ח רות דמשם לא סליק. וז"ש "אלין ישתארו בניהנם לאינון דרגין תתאיין ולא יסתלקון לדרי דרין".
 10 ור"ל זהו הרע בכל אשר כו' הגרוע שבכל ב"א והרע שבהן. ואמר מאי זה רע כו'. ר"ל דקראו רע להורות דל"ל כו' (יהל אור).

<p>מאן דאוישיד זרעא בריקניא וחביל אורחוי בגין דהאי לאו מדוריה בקב"ה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד כי לא אל הפין רשע אתה לא יגורך רע על דא אמר זה רע דלא יהא ליה מדורא לעילא</p>	<p>רע, זהו מי ששופך זרע בריקנות ומחבל דרכיו, משום שזה אין מדורו בקדוש ברוך הוא, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. זהו שכתוב "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע", על זה אמר זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה.</p>
<p>כי מקרה¹ אחד לכל וגם לב² בני האדם מלא רע (בגין דא) והוללות בלבבם בחייהם שמותא תקיע בלבייהו ואינון מחוסרי מהימנותא ולית לון חולקא בקב"ה³ ובאינון בני מהימנותא לאו בעלמא דין ולא בעלמא דאתי הה"ד ואחריו אל המתים⁴</p>	<p>"כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (משום זה) והוללות בלבבם בחייהם" שטות תקועה בלבם, והם מחוסרי אמונה, ואין להם חלק בקדוש ברוך הוא ובאותם בני אמונה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, זהו שכתוב ואחריו אל המתים.</p>
<p>ת"ח קב"ה אזהר לבני עלמא ואמר ובחרת בחיים למען תחיה (בהאי⁵ עלמא ובעלמא דאתי) וחיין דההוא עלמא נינהו</p>	<p>בא וראה, הקדוש ברוך הוא מזהיר לבני העולם ואמר "ובחרת בחיים למען תחיה" [בעולם הזה ובעולם הבא], והחיים של אותו עולם הם.</p>
<p>אינון דחייבין⁶ מחוסרי מהימנותא מאי קא אמרי כי מי אשר יבחר וגו' אע"ג דיבחר⁷ בר נש בהאי עלמא (ס"א בההוא עלמא) כמה דאמר לאו הוא כלום⁸ דהא מסירא דא בידנא אל כל החיים יש בטחון ומסירא דא בידיהויכ⁹ כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת היך יהא לן חיין בההוא עלמא וע"ד זה רע ודאי דלא ידורון במלכא עלאה ולא יהא לון חולקא ביה</p>	<p>אותם רשעים מחסרי אמונה מה אומרים? "כי מי אשר יבחר וגו'", אף על גב שיבחר אדם בזה העולם [באותו עולם], כמו שאמר לא כלום הוא, שהרי מסור זה בידינו אל כל החיים יש בטחון ומסור הוא בידינו, כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת, איך יהיה לנו חיים באותו עולם, ועל כן זה רע ודאי, שלא ידורו במלך העליון, ולא יהיה להם בו חלק.</p>
<p>ואע"ג דכל הני¹⁰ קראי תשכח סמיכין לחברייה במלין אחרנין אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא דלית לון חולקא בקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>ואף על גב שכל הפסוקים הללו תמצא סמוכין לחברים בדברים אחרים, אבל ודאי שלמה בא לגלות על אותם רשעים מחסרי אמונה שאין להם חלק בקדוש ברוך הוא, בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>א"ל תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדן אמר להו אי עבידנא הכי אורייתא יקרי עלי</p>	<p>אמר לו רוצה שנתחבר אתך ותלך אתנו. אמר להם אם אעשה כך התורה</p>

1 ר"ל דהוא אומר כן (יהל אור).
 2 שנמשכין שאר כ"א אחריו (יהל אור).
 3 דכתיב מלא רע (יהל אור).
 4 ר"ל שהולכין אחריו, אחר הרע שממנו למדו. ואמר לא בעלמא הדין כו'. כמ"ש (ברכות י"ח) החיים כו' שאפי' במיתתן כו' ורשעים אפי' כו' (יהל אור).
 5 ר"ל דב"פ אמר חיים כאן, ומפ"ו וחיים דההוא עלמא נינהו. ר"ל דרישא בחיים דעוה"ב הוא, ורצונו בזה לפרש הקרא דכאן כי מי כו', דלעה"ב הוא כמ"ש (יהל אור).
 6 ר"ל כ"ז הפסוק כי כו' הכל מאמרם (יהל אור).
 7 דריש הכתיב, ור"ל אע"ג שיבחר האדם בחיים כמו שאמר הקב"ה. וז"ש כמה דאמר (יהל אור).
 8 ר"ל מ"מ הם אינון נבחרין לחיים שם, כי אין חיים אלא בעוה"ז. וז"ש יבחר בלשון פעול, וז"ש למעלה וחיים דההוא עלמא, לא כמו שהם אומרים (יהל אור).
 9 ודבריהם הוא. וכמ"ש היאך יהא לן הכל מדבריהם (יהל אור).
 10 ר"ל שדרשו בע"א, ורצונו מ"ש (שבת ל') אנת שלמה לא דיך כו'. וז"ש אבל ודאי שלמה כו'. ר"ל שאינם דברי עצמו אלא דבריהם כנ"ל (יהל אור).

<p>כסיל ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי אמרו ליה למה אמר לון דהא שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל</p>	<p>תקרא עלי כסיל, ולא עוד אלא שאתחייב בנפשי. אמרו לו למה. אמר להם שהרי אני שליח ושלחוני בשליחות, ושלמה המלך אמר "מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל".</p>
<p>ת"ח מרגלים! על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא אתחייבו בנפשיהו בעלמא דין² ובעלמא דאתי נשק לון ואזל ליה</p>	<p>בא וראה המרגלים על שלא נמצאו בני האמונה ושלוחי אמונה, התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשקם והלך לו.</p>
<p>אזלו רבי חזקיה ור' ייסא עד דהוו אזלו פגעו באינן בני נשא שאילו ר' חזקיה ורבי ייסא עליה אמרו מה שמיה דההוא ב"נ אמרו ר' חגי הוא וחברא דבין חברייא הוא ושדרו ליה חברייא דבבל למנדע מלין מר' שמעון בן יוחאי ושאר חברייא</p>	<p>הלכו רבי חזקיה ורבי ייסא, עד שהיו הולכים פגעו באותם בני אדם. שאלו את רבי חזקיה ורבי ייסא עליו, אמרו מה שמו של אותו אדם. אמרו רבי חגי הוא, וחבר בין החברים הוא, ושלחוהו החברים מבבל לדעת דברים מרבי שמעון בן יוחאי ושאר החברים.</p>
<p>א"ר ייסא ודאי דא הוא ר' חגי דכל יומיו לא בעא לאחואה גרמיה במה דידע ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא בגין דאמר קרא ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ודאי שליחא מהימנא איהו (וזכאה הוא שליחא מהימנא) וזכאה איהו מאן³ דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא⁴</p>	<p>אמר רבי ייסא ודאי, זהו רבי חגי שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שידע, ועל זה אמר לנו, שהרי בנו זכה לו בתורה, משום שאמר הפסוק "ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו", ודאי שליח נאמן הוא, (ואשריו הוא שליח נאמן) ואשריו מי ששלח דבריו בידי שליח נאמן.</p>
<p>ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה כד"א כנען בידו מאזני מרמה וכנען כתיב עליה ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה בא ברוך יי' ברוך יי' ממש⁵ ועל דא אכתיב הכי באורייתא בגין דנפק מההיא קללה ואתברך ולא די ליה דנפיק מנה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה ואוליפנא⁶ דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן</p>	<p>בא וראה, אליעזר עבד אברהם מבני כנען היה, כמו שנאמר "כנען בידו מאזני מרמה", ועל כנען כתוב "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו "בא ברוך ה'", ברוך ה' ממש, ועל זה נכתב כך בתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא ממנה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא, ולמדנו שבא מלאך</p>

¹ השתא מפ' מ"ש למעלה ולא עוד כו' (יהל אור).

² כמ"ש (סנהדרין קח). מרגלים כו' שנא' וימותו כו' (יהל אור).

³ פי' אשרי. ואמר **וזכאה מאן כו'**. כמש"ל קנ"ז א' ונפש אדוניו ישיב כו'. **מבני כנען הוה וכנען כתיב כנען בידו מאזני מרמה וכתיב עליה כו'**. כצ"ל. כנען בידו. הוא היפך מציר נאמן, וכמ"ש (פסחים קיג ע"ב) חמשה דברים כו' ואל תדברו אמת. ור"ל בזה לפי שהוציא עצמו מהם יצא מקללתו. וז"ש וכנען כתיב כו' (יהל אור).

⁴ ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כד"א (הושע יב, ח) כנען בידו מאזני מרמה, וכנען כתיב עליה (בראשית ט, כה) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה, (שם כד, לא) בא ברוך יי', ברוך יי' ממש. ועל דא אכתיב הכי באורייתא, בגין דנפק מההוא קללה ואתברך, ולא די ליה דנפיק מינה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה, ואוליפנא דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן (רמ"ז).

⁵ ר"ל שנתברך מהשם. ואע"ג שהם אמרו זה, ומנ"ל דהכי איתא שהם כוונו האמת, לכן אמר וע"ד **אכתיב כו' בגין כו'**. ר"ל לכן נכתב להורות דנפק מההוא כו'. ואמר **ולא די ליה כו'**. שלשני דברים זכה, והן ג' דזכה לאתברך בשמי' הנ"ל, ראה כמה זכה (יהל אור).

⁶ עתה מפ' שגם דבריהם היה ע"י השם כמו בבלעם (יהל אור).

<p>וישלח אותם משה וגו' כלם אנשים כלהו זכאין הוו ורישי דישראל הו' אבל אינון דברו לגרמיייהו² עיטא בישא אמאי נטלי עיטא דא אלא אמרו אי ייעלון³ ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי רישין וימני משה⁴ רישין אחרנין דהא אנן זכינן⁴ במדברא למהוי רישין אבל בארעא לא נזכי⁵ ועל דנטלי⁶ עיטא בישא לגרמיייהו מיתו אינון וכל אינון דנטלן מלייהו</p>	<p>והכניס דבר זה בפי לבן. "וישלח אותם משה וגו' כולם אנשים", כולם צדיקים היו, וראשי ישראל היו, אבל הם לקחו לעצמם עצה רעה. מדוע נטלו עצה זו, אלא אמרו אם יכנסו ישראל לארץ, יעבירו אותנו מלהיות ראשים, וימנה משה ראשים אחרים, שהרי אנו זכינו במדבר להיות ראשים, אבל בארץ לא נזכה. ועל שלקחו עצה רעה לעצמם מתו הם וכל אותם שלקחו דבריהם.</p>
<p>קנח/ב</p>	
<p>אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו' אמר רבי יצחק משה אסתכל⁷ וידע דלא יצלחן בארחהיהו כדין עליה דיהושע כדין כלב הוה בדוחקא אמר מה אעביד הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה דמשה דשדר ביה נהירו דסיהרא⁸ והוא אנהיר עליה בצלותיה בנין דאיהו שמשא</p>	<p>"אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו'", אמר רבי יצחק, משה הסתכל וידע שלא יצלחו בדרכיהם, ואז התפלל על יהושע, ואז כלב היה בדוחק ואמר, מה אעשה, הרי יהושע הולך בסיוע עליון של משה, ששלח בו אור הלבנה, והוא האיר עליו בתפלתו, משום שהוא שמש.</p>

¹ יכוין לשתי מעלות רמות שהיה בהם, האחת שהיו מושרשים בניצוצות ההארות היוצאות מיסוד אבא, וז"ש כולהו זכאין, והפסוק קראם אנשים לרמוז שהם מבחי' זכרים, והשניה מ"ש שנתערבו בהם "ב שבטים, וז"ש ורישי דישראל, וכמו שדקדק הרב זלה"ה שלכן לא נאמר בס' כמ"ש בנשיאים שהוזכרו במדבר (א, טז) ראשי אלפי ישראל, אלא ראשי בני ישראל שהם השבטים, ולזה אמר ורישי דישראל (רמ"ז). כמ"ש אנשים ראשי כו' (יהל אור).

² דוק אומרו לגרמיייהו, שרומז מ"ש הרב שכאשר נתייעצו להרע מיד פרחו מהם ניצוצי השבטים, שנאמר (יג, כו) וילכו ויבואו, שהלכו להם ניצוצי נשמות השבטים, וזהו וילכו, והם נשאר לבדם, והיינו לגרמיייהו, בעצתם הנבערה שהיתה אומרם, אי ייעלון ישראל לארעא וכו' והענין מובן במ"ש באוצרות חיים, שדור דעה היו מבחינת דור המדבר אבל רחל שהיא ארץ ישראל היתה אז אב"א זולת בשבתות, ומזווג זה של השבתות יצאו הנכנסים לארץ, ועיין מ"ש באוצרות חיים. ואמנם נדקדק דברי האוצרות חיים וז"ל, לא היה אפשר לרחל להתקן אז ע"י אלו המרגלים בלבד, ע"כ. דוק מינה שאם היו נכנסים כולם יוצאי מצרים ובאי הארץ היתה רחל נתקנת אפילו שדור המדבר היה קיים, אבל מפני החטא נתבטלה אותה ההארה של דור המדבר. והנה המרגלים חשבו שבין כך ובין כך הם ירדו ממעלתם, שאפילו תתקן רחל הלא היא עקרת הבית, ובאי הארץ שהם מבחינתה יהיו המעולים וכל שכן אם תבטל דור המדבר, ולכן נטלו עצה רעה לעצמם והוציאו שם רע על תיקון רחל, כגון שהיא נבנית מגבורות אי' שהם קשים ולכן אוקידת עלמא בשלהובא, ואוכלת יושביה היא, ושהקליפות העזות נאחזות בה, ושלכן אין להם להסתכן בתיקונה ומוטב להם לחיות במדבר (רמ"ז). ר"ל למה עשו זה אלא שעשו זה בשביל עצמם שיראו כו', וכמו בירבעם, וז"ש לגרמיייהו בשביל שחשו לכבוד עצמם נתקלקלו, וכמ"ש (סנהדרין קא ע"ב) בירבעם גסות הרוח כו' (יהל אור).

³ כ' הרח"ו כי הם מעלמא דדכורא וכנ"ל קנ"ז א'. וז"ש אנשים. וכוונת הקב"ה שיתקנו הארץ בדרגא זו וכמש"ש (יהל אור).

⁴ פי' משום דארץ ישראל היא סוד רחל, ודור המדבר היו מלאה אשת יעקב כנזכר באוצרות חיים (רמ"ז).

⁵ כי הם מעלמא דדכורא והארץ בסוד הנקבה (רח"ו).

⁶ לכבוד עצמם כנ"ל. ור"ל שלכן לא יראה האדם כבוד עצמו לעולם (יהל אור).

⁷ ברה"ק (יהל אור).

⁸ ר"ל דנהירו דילה הוא משמשא. וז"ש והוא אנהיר כו'. והענין כי ג' יק"ו הוא בשמשא כידוע ובזה מאיר, ונהיר בזה ג"כ לסיהרא, וז"ש (סוטה לד ע"ב) "ה יושיעך, וצלותיה עצמו וא"ו. והנה מוחין דסיהרא חו"ב, ודעתה קלה עד דאנהיר לה בעלה שהוא בזיוגא מ"ד, הדעת, וידע. וז"ש דשדר כו' והוא כו' (יהל אור).

<p>מה עבד כלב¹ אשתמיט מנייהו ואתי לגבי קברייא דאבהן² וצלי תמן צלותיה א"ר יהודה ארה³ אתרא נטיל ועקים שבילין ומטא על קברי דאבהן ואסתכן בגרמיה דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק אבל מאן⁴ דאיהו בדוחקא לא אסתכל מדי כך כלב בגין דהוה בדוחקא לא אסתכל מדי ואתא לצלאה על קברי אברהן לאשתזבא מעיטא דא</p>	<p>מה עשה כלב, נשמת מהם ובא לקברי האבות והתפלל שם תפלתו. אמר רבי יהודה, דרך אחר לקח, ועיקם שבילים והגיע על קברי האבות, והסתכן בעצמו, שהרי כתוב "ושם אחימן וששי ותלמי ילידי הענק", אבל מי שהוא בדחק, לא מסתכל על דבר, כך כלב משום שהיה בדוחק, לא הסתכל על דבר, ובא להתפלל על קברי האבות להינצל מעצה זו.</p>
<p>ויקרא משה להושע בן נון יהושע רבי יצחק⁵ אמר וכי הושע קראיה קרא והא כתיב ויאמר משה אל יהושע ויהושע בן נון נער ויחלוש יהושע אלא א"ל משה יה יושיעך מנייהו⁶</p>	<p>"ויקרא משה להושע בן נון יהושע", רבי יצחק אמר, וכי הושע קראו הפסוק, והרי כתוב "ויאמר משה אל יהושע" "יהושע בן נון נער" "ויחלוש יהושע", אלא אמר לו משה, יה יושיעך מהם.</p>
<p>רבי אבא⁷ אמר כיון דשדריה⁸ למיעל לתמן אצטריך למהוי שלים ובמה בשכינתא דעד היא⁹ שעתא נער אקרי¹⁰ כמה דאוקימנא ובההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה ואע"ג דאשכחן יהושע בקדמיתא קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה אמר משה ודאי לא אצטריך דא¹¹ למיעל תמן אלא בשכינתא והכי אתחזי</p>	<p>רבי אבא אמר כיון ששלחו להיכנס לשם, הצטרך להיות שלם, ובמה, בשכינה, שעד אותה שעה נקרא נער כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו משה אליה, ואף על גב שמצאנו יהושע בתחלה, הפסוק קראו כך, על אותו עתיד להקרא אמר משה, ודאי זה לא צריך להיכנס לשם אלא בשכינה, וכך ראוי.</p>
<p>היש בה עין אם אין וגו' רבי חייא אמר וכי¹² לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא והא הוא שבה לה לישראל בכמה זמנין והוא אסתפק בדא</p>	<p>"היש בה עין אם אין וגו'", רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משונים זה מזה, והרי הוא שבח אותה לישראל כמה</p>

¹ ג"כ לאתנהרא מאבהן ג' (יהל אור).
² כי כלב היתה בו נשמת אליעזר עבד אברהם ולכך הלך לחברון לומר לאאע"ה כשם שמשה התפלל על יהושע תלמידו גם אתה תתפלל עלי שאני תלמידך (רח"ו).
³ ר"ל ז"ש ויבא עד כו' (יהל אור).
⁴ שבצרתו אינו יודע שום דבר, כך איהו לא ידע מנהון. וז"ש מדי ול"ק למדי. ולכן לא התפלל ג"כ להנצל מהענקים שלא ידע מהם (יהל אור).
⁵ סיים מאמרו כאן, לא שקרא לו שם, אלא התפלל עליו ויקרא לה' בתפלה. ומ"ש להושע, ודאי שגם הושע היה נקרא כמ"ש למטה אפרים כו' הוא והושע כו' אבל גם יהושע היה נקרא מקדם כנ"ל (יהל אור).
⁶ יושיעך מינייהו ל' להושע בשביל הושע שקרא בתפלה י"ה יושיעך (רח"ו).
⁷ ר"ל שם ממש (יהל אור).
⁸ ר"ל לזכות לארץ, וכמ"ש למעלה שאלו היו צריכין לאמשכא לשכינה תמן חולקיה לארץ (יהל אור).
⁹ ד' דיהושע י' דשרי, שכינתא, כמ"ש בפ"ג דספד"צ (יהל אור).
¹⁰ מט"ט (רח"ו).
¹¹ שאפרים הוא חולקא דילה, כמ"ש ל קי"ט ב' ונסע כו', והוא כל דגל דרחל והוא במערב, שכינה במערב, וכמ"ש. ואינון ב' כלב ויהושע הן סוד אני והו, ראש ו"ק דידיה ודידה, והכל בשכינה, כפולים ששה וששה. ואלין נמלטו, והן הכוללים הכל. ודילה הוא אפרים ועמש"ש. וז"ש והכי אתחזי. יו"ד זה היא חכמת שלמה, שנער משמש לה (יהל אור).
¹² וסיום המאמר של ר' חייא הוא למעלה קנ"ז א', אלא שיחזר כאן לסיים דברי ר"י ור' שמעון (יהל אור).

<p>והא קב"ה קאמר ליה למשה בקדמיתא דהיא ארץ זבת חלב ודבש אמר</p>	<p>פעמים, והוא הסתפק בזה, והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש.</p>
<p>רבי יוסי הא אתערין חברייא דכתיב איש היה בארץ עוץ איוב שמו אמר רבי שמעון רמז להם רמיזא דחכמתא¹ על מה דשאלו בקדמיתא דכתיב היש יי בקרבנו אם אין אמר תמן תחמון אי היא אתחויא להאי או להאי</p>	<p>אמר רבי יוסי, בזה התעוררו החברים, שכתוב "איש היה בארץ עוץ איוב שמו". אמר רבי שמעון רמז להם רמז חכמה על מה ששאלו בתחלה, שכתוב "היש ה' בקרבנו אם אין", אמר שם תראו אם היא ראויה לזה או לזה.</p>
<p>אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא יש בה עץ אילנא דחיי ולא² מאתר עלאה יתיר ואי תחמון³ דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדרעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד⁴ ואתמשך ההוא שנוייא עלאה מכל אתרי דעלמא ובדא תנדרעון היש⁵ בה עץ אם אין</p>	<p>אמר להם אם תראו שפרי הארץ כשאר ארצות העולם, יש בה עץ, עץ החיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשונה מכל מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם, ובזה תדעו היש בה עץ אם אין.</p>
<p>ודא בעיתון בקדמיתא (דבמעכון בעיתון)⁶ למנדע דא דכתיב היש יי בקרבנו בקרבנו דייקא או אם אין⁶ וע"ד והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ למנדע שנוייא דיליה</p>	<p>וזה צריכים אתם בתחלה (שבמעיקם רציתם) לדעת זה, שכתוב "היש ה' בקרבנו", בקרבנו דווקא, או אם אין, ועל זה "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ" לדעת שנוי שלו.</p>
<p>והימים ימי⁷ בכורי ענבים והימים מאי קא מיירי דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה אלא והימים אינון דאשתמודען כלהו הוו מתחברין בההוא זמנא בההוא אילנא דחמא ביה אדם הראשון כמה דתנינן ענבים היו</p>	<p>"והימים ימי בכורי ענבים", והימים מה בא לומר, שהרי ואז בכורי ענבים מספיק לו, אלא והימים, אותם הנודעים כולם היו מתחברים באותו זמן, באותו עץ שחטא בו אדם הראשון, כמו ששנינו ענבים היו, ועל</p>

¹ בני ישראל התאוו תאוה לדעת מה הפרש יש בין ז"א כשהוא מתנהג ברחמים גמורים לאריך אפין ומה בין רחמים אלו לרחמים אלו והיו רוצים לצרף זה בלבבם ובשכלם שישתנה שכלם להבין בגדולות ובנפלאות על ידי א"א וע"י ז"א ובזה ידעו כי אין בקרבם זמ"ש לצרפא בלבהון וכיוצא בזה אמרו בפ' שלח בדר' קנ"ח ע"ב וכו' ואפשר שבמעיהון ממש היו רוצים השיניי שיהיה להם עונג נפלא באכילתם דומה לעדן עליון ואז ידעו כי אין שהוא א"א בקרבם. ומשה אמר להם שבפרי הארץ יראו השינוי ויכירו כדאיתא התם (שער מאמרי רשב"י כו ע"ד). הנסים נגלים דיציאת מצרים אשר ע"ז הנה נתפרסם אלהותו ית"ש וכו' לא היו בגילוי אור דמ"ה וב"ן שהם ז"ן אלא רק בגילוי אור דא"א וכמ"ש בספד"צ ספ"ד על הנס דקריעת ים סוף וכן כל הנסים כולם שנעשה אז עמהם וגם ביאתן לארץ היה הכל ג"כ רק בהנהגת א"א וכמ"ש בזה"ק פ' בשלח (סד ע"ב) בפסוק היש ה' בקרבנו אם אין וכן בפ' שלח (קנח ע"ב) וכו' ואור הא"א הנה הוא האור דהע"ב וס"ג ומשם הוא כל הנסים נגלים (כללים ח"ב קלה ע"ג).

² כמו היש ה' בקרבנו שכאן הוא ההשגה והוא היפוך מדברי ר' חייא הנ"ל קנ"ז א' (יהל אור).

³ דשם הוא למעלה מהנהגת העולם ע"פ הטבע בז' תחתונות (יהל אור).

⁴ והיה כ"ז שלא באתערותא דלתתא כלל, כי לא היו אז ישראל כדאי לזה, וכמ"ש (יחזקאל טז ז) ואת עירום ועריה, הללו עובדי עבו"ז והללו כו' וכמ"ש בזה"ק (פ' תרומה קע ע"ב), אלא שהיה כ"ז רק מסוד ברית אבות, וכמ"ש (שמות ו ה) ואזכור את בריתי (דע"ה ח"ב קלד ע"ד).

⁵ ר"ל בזה דמ"ש היש כו', לא קאי על הראי' אלא על הידיעה דבדא כו' (יהל אור).

⁶ עי' אריכות בדע"ה ח"ב דרוש ה ענף ד' סימן ג'.

⁷ דימים הן ו"ק, כי ששת כו', והוו מתחברין ימים ימי. ולכן אשתלחו ו' דכלב, ו' דיהושע, כנ"ל ב' ובכורים הן עטרא דחסד, בכור לכהן, וזהו בכורי ענבים, והיה עת התקון דנטלא מדכורא. ואמר ענבים, דא"י הוא גופא כמ"ש בז"ח ריש ש"ה (סא ע"א) ת"ת דילה מתחבר בת"ת דיליה, דכלילין ו'ו (יהל אור).

<p>ועל דא והימים אינון דאשתמודען ימי בכורי ענבים דייקא</p>	<p>זה "והימים", אותם הידועים, "ימי בכורי ענבים" דווקא.</p>
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויבאו מבעי ליה אלא אמר רבי יוסי כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא אמר כלב יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא¹ ויכיל לאשתזבא מנייהו ואנא מה אעביד מהם, ואני מה אעשה.</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון", היה צריך להיות ויבאו, אלא אמר רבי יוסי, כלב הוא שבא להתפלל על קברי האבות. אמר כלב, יהושע הרי ברכו משה בסיוע עליון קדוש, ויכול להנצל מהם, ואני מה אעשה.</p>
<p>אימלך למבעי בעותא על קברי אבהתא בנין דישתיזב מרזחון (ס"א מעיטא בישא) דשאר מאללין רבי יצחק אמר מאן דהוה רשים² מכלהו דא עאל בגווייה דביה תליא כלא</p>	<p>נמלך לבקש בקשה על קברי האבות כדי שינצל מסודותיהם (מעצה רעה) של שאר מרגלים. רבי יצחק אמר, מי שהיה רשום מכולם זה נכנס בו, שבו תלוי הכל.</p>
<p>ות"ח מאן³ הוא משאר אחרים דיכול לאעלא תמן דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ומדחילו דלהון מאן יכיל לאעלאה</p>	<p>ובא וראה, מי הוא משאר אחרים שיכול להיכנס לשם, שהרי כתוב ושם אחימן ששי ותלמי, ומפחדם מי יכול להיכנס</p>
<p>קנט/א</p>	
<p>במערתא אלא שכינתא עאלת תמן בכלב לבשרא לאבהן דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קב"ה ודא הוא ויבא עד חברון⁴</p>	<p>במערה, אלא השכינה נכנסה שם עם כלב, לבשר לאבות שהרי הגיע זמן להכניס בניהם לארץ, שנשבע להם הקדוש ברוך הוא, וזהו "ויבא עד חברון".</p>
<p>תאנא אחימן⁵ ששי ותלמי ממאן נפקו זרעא הוו מאינון נפילין דאפיל לון קב"ה בארעא ואולידו מבנת ארעא ומנייהו נפקו גיברי עלמא כמה דכתיב המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם אשר מעולם דשמישי (נ"א מדאתברי)⁶ עלמא⁶ משתכחי אנשי השם אחימן⁷ ששי ותלמי</p>	<p>למדנו, אחימן ששי ותלמי, ממי יצאו. זרע היו מאותם נפילים שהפילים הקדוש ברוך הוא בארץ, והולידו מבנות הארץ, ומהם יצאו גבורי עולם, כמו שכתוב "המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם" אשר מעולם ששמשו (משנברא) העולם, נמצאו אנשי השם אחימן ששי ותלמי.</p>

¹ בסיועא נהירו דמשה. כנ"ל (יהל אור).
² ר"ל דכתיב ויבא, ול"ק מאן, אלא המיוחד מכולן, ראש לכולן, וכולל כולן וז"ש דביה כו' (יהל אור).
³ ר"ל דמסתמא הוא כלב דביה שכינתא, הפעם אודה, רגלא רביעא' דכרסייא. וז"ש אלא שכינתא (יהל אור).
⁴ ר"ל חברון דאתחברא באבהתא, כמ"ש קרית הארבע, רגלא רביעא, דשם ג' אבהן, ועתה אתחברת בהדייהו (יהל אור).
⁵ להרות על מה שאמר בתחלה דהא כתיב ושם כו' ומדחילו כו' (יהל אור).
⁶ ר"ל דמעיקרא הוו שמשין לעולם דלעילא, משרתי עליון (יהל אור).
⁷ ר"ל דאנשי השם קאי עלייהו, על מ"ש גבורים אשר מעולם, שנולדו מאותן אשר מעולם, וקא' זה כנ"ל, ונקראו אנשי השם, שהיו מפורסמין בשמותם אחימן כו', כי כל הנודע בשמו הוא הפלג' גדולה בעניינו, ידעתיך בשם, וכן קראי מועד אנשי שם: אחימן כו'. כ' הרמ"ז ז"ס נפל אש"ת (תהלים נח ט), ר"ת דילהון. ונ"ל ז"ש (שם) בל חזו שמש, בהרי חשך. ועל אלו ארבע היו ד' הנ"ל, אבהן וכלב (יהל אור).

<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' רבי יהודה פתח כה' אמר האל יי' בורא השמים ונוטיהם וגו' כמה אית² להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא דכל מאן³ דאשתדל באורייתא כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קב"ה ולא עוד⁴ אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חוביו ומתקנין ליה⁵ כמה כורסיין לעלמא דאתי (חסר)</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי יהודה פתח "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם וגו'", כמה יש להם לבני אדם להתבונן בעבודת הקדוש ברוך הוא, כמה יש להם להתבונן בדברי תורה, שכל מי שעוסק בתורה כאלו מקריב כל קרבנות העולם לפני הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא מכפר לו על כל חטאיו, ומתקנים לו כמה כסאות לעולם הבא.</p>
<p>ר' יהודה הוה אזיל⁶ בארחא בהדי ר' אבא שאל ליה אמר מלה חד בעינא לשאלא כיון דידע קב"ה דזמין ב"נ למחטי קמיה ולמגזר עליה מיתה אמאי ברא ליה דהא אורייתא הוה תרי אלפינ שנין עד לא איברי עלמא וכתוב בה באורייתא אדם כי ימות באהל איש⁷ כי ימות וימת ויחי פלוני וימת מאי קבעי קב"ה לב"נ בהאי עלמא דאפי' אי אשתדל באורייתא יממא וליליא ימות ואי לא אשתדל באורייתא ימות כלא בחד ארחא בר פרישותא⁸ דהווא עלמא כד"א כטוב כחוטא</p>	<p>רבי יהודה היה הולך בדרך יחד עם רבי אבא, שאל אותו ואמר, דבר אחד אני רוצה לשאול, כיון שידע הקדוש ברוך הוא שעתיד האדם לחטוא לפניו ולגזור עליו מיתה, מדוע בראו, שהרי התורה היתה אלפיים שנים עד שלא נברא העולם, וכתוב בה בתורה "אדם כי ימות באהל" איש כי ימות, וימת ויחי פלוני וימת, מה רצה הקדוש ברוך הוא לאדם בעולם הזה, שאפילו אם יעסוק בתורה יומם ולילה ימות, ואם לא יעסוק בתורה ימות, הכל בדרך אחד, פרט לפרישות אותו עולם כמו שנאמר כטוב כחוטא.</p>
<p>א"ל אורחוי דמארך⁹ וגזרי דמארך¹⁰ מה לך למטרה בהו מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל ודלית לך רשו למנדע כתיב אל תתן את פיך לחטאי את בשרך דאורחוי דקב"ה וסתרין גניזין עלאין דהוא סתים וגניז לית לן לשאלא</p>	<p>אמר לו, דרכי רבונך וגזרות רבונך מה לך לטרוח בהם, מה שיש לך רשות לדעת ולהסתכל שאל, ומה שאין לך רשות לדעת, כתוב "אל תתן את פיך לחטאי את בשרך", שדרכי הקדוש ברוך הוא וסתריו גנוזים עליונים, שהוא נסתר וגנוז, אין לנו לשאול.</p>

1 ענין הפתיחה משום דמסיים ר' יהודה הוה אזיל בארחא כו', ומפ"ו ג' דרגין דאדם, נר"ן, שניתן נשמה ורוח לגופא, דאיהו שתופא לנפשא, והוא בפסוק הזה נותן נשמה כו' לעם כו' הוא הגוף. וטעם כל המאמר כאן כמ"ש למטה (יהל אור).
 2 ב' דרגין תורה ומצות, נגד ב' דרגין דקרא (יהל אור).
 3 כמ"ש (סוף מנחות) מאי דכתיב זאת התורה לעולה כו' (יהל אור).
 4 כמ"ש (ברכות ה.) כל העוסק כו' שנאמר בחדסד ואמת כו' (יהל אור).
 5 ר"ל כמ"ש למטה בתלת עלמין כו' בריש ירחי כו' (יהל אור).
 6 אמר זה כאן שקשה ג"כ בפ' אחר שידע השי"ת. ולכן על פ' זה ויבאו שכאן התחיל עצתם (יהל אור).
 7 ר"ל בין אדם בין איש, וכמ"ש כטוב כחוטא, וכמ"ש (תהלים מט) שמעו זאת כו', גם בני אדם גם כו', אח לא כו', וגם כתיב וימת כו' בצדיקים ורשעים, דכבר אתגזר ע"כ זה (יהל אור).
 8 ר"ל העה"ב ול"ל לירד בעה"ז לסבול צער המיתה. והשיב לו לקמן שלולי חטא אדה"ר היה המיתה דקרא התפשטות לבד, וההתפשטות הזו צריך לו, שהוא בצלם כו' כמ"ש (יהל אור).
 9 הוא הדעת (יהל אור).
 10 הוא חו"ב, וע' בפ' משפטים קכ"ג א'. אלא שאורחוי הוא דעת המתפשט בארחין ושבילין, וע"ל בא"ר קל"ו א'. ואלין הן נסתרות (יהל אור).

<p>א"ל אי הכי¹ הא אורייתא כלא סתים ונניז דהא היא שמא קדישא עלאה הוי ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא</p>	<p>אמר לו אם כך, הרי התורה כולה נסתרת וגנוזה, שהרי היא שם קדוש עליון, ומי שמתעסק בתורה כאלו התעסק בשמו הקדוש, ואם כך אין לנו לשאול ולהתבונן.</p>
<p>א"ל אורייתא² כלא סתים וגלייא ושמיה קדישא סתים וגלייא³ וכתוב הנסתר לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו הנגלות לנו דאית רשו לשאלא ולעיינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו אבל הנסתר ליי' אלהינו דיליה אינון וליה אתחזיין דמאן יכיל למנדע⁴ ולא תדבקא דעתו סתימא וכ"ש למשאל</p>	<p>אמר לו כל התורה נסתרת וגלויה, ושמו הקדוש נסתר וגלוי, וכתוב "הנסתר לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו", הנגלות לנו שיש רשות לשאול ולעייין ולהתבונן בהם ולדעת בהם, אבל הנסתרת לה' אלהינו, שלו הם, ולו נראים, שמי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הנסתרת, וכל שכן לשאול.</p>
<p>ת"ח לית רשו⁵ לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון בר בוצינא קדישא ר"ש דהא קב"ה אסתכם על ידוי ובגין דדרא דילה רשימא הוא לעילא ותתא⁶ וע"ד מלין אתמרו באתגלייא על ידוי⁷ ולא יהא דרא כדרא דאיהו שארי בגויה עד דייתי מלכא משיחא</p>	<p>בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים נסתרים ולפרשם, פרט לנר הקדוש רבי שמעון, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו, ומשום שדורו רשום למעלה ולמטה, ועל זה דברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו עד שיבא מלך המשיח.</p>
<p>אבל ת"ח⁸ כתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו</p>	<p>אבל בא וראה, כתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו" (ובכל הוא כעין</p>

¹ ר"ל שלא יעסקו בנסתר כלל (יהל אור).

² ר"ל הנסתר לה' אלקינו הן חו"ב, ג"ר, שהן לה' אלקינו, ואין לנו כלל לחקור, והנסתר שלנו הוא וז' בהיכל קדשו, שהוא סוד גופא ונפשא, כמ"ש בריש תיקון כ"ב נגלה ונסתר (יהל אור).

³ המ"ה שהוא ז"א, הנה הוא ג"כ נעלם, לעלם כתיב, כי כל התפשטותו הנה הוא רק מבפנים מגבול האזניים דא"ק עד גבול שבולת הזקן דא"ק מבפנים, והוא אור יותר גדול, כי עיקר האור הנה הוא נשאר מבפנים והוא המ"ה שהוא יותר עיקרי מהב"ן, וכל גילוי הנה הוא רק ע"י הב"ן, אבל הוא עצמו הוא מתעלם. סתים וגליא, ר"ל ע"י הב"ן וכמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק פ' נשא (קמו ע"ב ושם [ח"ג] עג ע"א קנט ע"א רפט ע"א) (כללים ח"ב יט ע"ב), הוא בעצמו סתים ומתגלה ע"י אדנ"י, וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ) כנודע (תיקו"ז לג ע"ב). ולכן הנה הוה השם מ"ה הגם שהוא מלגו וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) מלגו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אצילות, ר"ל שהוא פנימיות כל האצילות וכל האצילות מתנהג עליו, והרי הוא רק בפנימיותו, ועל"ז הנה נקרא הוא שם המפורש כנודע (תיקו"ז ח ע"א), והוא משום כי הרי הוא מתגלה ע"י אדנ"י וכמ"ש הגר"א באד"א (דפוה"ח פ' תשא בסוד מסוה משה שמות לד לג). משא"כ השם ס"ג הוא נקרא בשם שמא סתים כמ"ש בתיקונים (ריש תיקון י"ג כח ע"ב ע"ש בהגר"א (כח ע"ג), וכנודע ג"כ שהזו"ן הם הנגלים והג"ר הם נסתרות (תיקו"ז יט ע"א) (כללים ח"ב לא ע"ג), הוא סתים מצד המשכתו והתפשטותו מבחי' א"ס והוא גלייא מצד התפשטותו בהגילוי דשם אלהים (כללים ח"ב קכו ע"ד)

⁴ כמ"ש מחשבה דב"נ סתימא כו' (יהל אור).

⁵ ר"ל אפי' הנסתר שלנו (יהל אור).

⁶ בשמים ובארץ שהן נגד ב' הנ"ל. וז"ש וע"ד כו' (יהל אור).

⁷ כל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא בחידות, וכמו שנאמר במרע"ה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף עט ע"א ופ' שלח קנט ע"א ובאד"ר קלב ע"ב ובכ"מ) (ביאורים ח"א ג ע"ג).

⁸ ר"ל להוציאן חלק א"א וכנ"ל, ולכן צריך להברא בזה העולם בצלם כו' (יהל אור).

<p>(ובכלל הוא כעין דוגמא דלעילא ת"ח) רוא דמלה תלת עלמין אית ליה לקב"ה¹ דאיהו גניז בנווייהו עלמא קדמאה² ההוא עלאה טמירא דכלא דלא אסתכל ביה ולא אתידע ביה בר איהו דאיהו גניז בנווייה</p>	<p>דוגמא שלמעלה, בא וראה) סוד הדבר, שלשה עולמות יש לקדוש ברוך הוא שהוא נסתר בתוכם, עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתכל בו ולא נודע בו פרט לו שהוא גנוז בתוכו.</p>
<p>עלמא תניינא³ דאיהו קשיר⁴ בההוא דלעילא ודא הוא דקב"ה אשתמודע מניה כמה דכתיב פתחו לי שערי צדק זה השער ליי ודא הוא עלמא תניינא</p>	<p>עולם שני שהוא קשור באותו שלמעלה, וזהו שהקדוש ברוך הוא נודע ממנו, כמו שכתוב "פתחו לי שערי צדק זה השער לה" וזהו עולם שני.</p>
<p>עלמא תליתאה⁵ ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה⁶ פרודא ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בנווייה וקודשא בריך הוא אשתכח ביה ולא אשתכח אשתכח ביה השתא כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו ברוך כבוד יי ממקומו והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא</p>	<p>עולם שלישי אותו עולם תחתון מהם, שנמצא בו פרוד, וזהו עולם שמלאכים עליונים שורים בתוכו, והקדוש ברוך הוא נמצא בו ולא נמצא, נמצא בו כעת כשרוצים להסתכל ולדעת אותו, מסתלק מהם ולא נראה עד שכולם שואלים איה מקום כבודו, ברוך כבוד ה' ממקומו, וזהו עולם שלא נמצא בו תמיד.</p>
<p>כנוונא דא⁷ בצלם אלהים עשה את האדם כדין אית</p>	<p>כדוגמא זה "בצלם אלהים עשה את האדם" אז יש</p>
<p>קנט"ב</p>	
<p>ליה תלת עלמין</p>	<p>לו שלשה עולמות.</p>
<p>עלמא קדמאה האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא וב"נ אשתכח ביה⁸ ולא אשתכח כד בעאן לאסתכלא ביה אסתלק מנייהו ולא אתחזי</p>	<p>עולם ראשון, העולם הזה שנקרא עולם הפרוד, והאדם נמצא בו, ולא נמצא כשרוצים להסתכל בו, מסתלק מהם ולא נראה.</p>

¹ הנה הם ד' עולמות אבי"ע אלא שעולם עשיה הוא נקרא הבל וריק וקליפה נגד אבי"ע שהם טוב (רח"ו). הן אבי"ג, ג"פ קדוש, ונגד הרביעי מלא כל כו', ששם כבודו, אות הרביעי, דהיא אחידא באדם, וע"י אשתמודע. והאדם כל נר"נ שלו שוכנים בעולם הרביעי, והוא חלוק לג' נגדן וכמ"ש (יהל אור).

² אצילות (רח"ו). עולם האצילות אינו מושג רק לו לעצמו ית"ש וא"כ הרי אינו נופל החקירה שם כלל לחקור בזה מה שהם ואיך שהם. וכן אמר האריז"ל מפורש בשער הקדמות (דף ה' ע"א, ע"ח שער עגולים ויושר סוף ענף ד) ע"ש שאמר מפורש שהם אורות דקים בתכלית הרוחניות בלי שום תפיסה בהם כלל, וכמו שאמר הכתוב (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה כו' (ביאורים ח"א ג ע"ב). נקרא כל האצילות בשם רשות היחיד, כי הוא רשותו ומקומו דיחידו של עולם ב"ה. והתייחד הוא ית"ש עם כל האצילות כולו עד שנעשית חד ממש עמו, והוה כל האצילות כולו אלהות גמור על ידו, ר"ל ע"י יחודו בהם (דע"ה ח"א עז ע"ג).

³ בריאה (רח"ו).

⁴ כידוע בסוד ההיכלות ויחוד שמע ובשכמ"ו (יהל אור).

⁵ יצירה (רח"ו).

⁶ ומשם יפרד כו'. ומ"מ יש יחוד באנפי אדם. וז"ש דאשתכח ביה (יהל אור).

⁷ והן על נר"ן, בשמים ואויר וארץ כמ"ש במ"א, והכל בזה העולם. וכידוע שאות הרביעי כלולה מג' אותיות הראשונות, ופן רביעי דילה כליל כל הג', והוא הגוף, אופן א' בארץ. וכן העולם רביעי הזה הוא גופני (יהל אור).

⁸ דל"ל קיומא כמ"ש בפ' בראשית (יט ע"א ע"ב) בסוד השינה. ואח"כ במית' אמר כד בעאן כו'. וכן למעלה בעלמא תליתאה אמר אלו ב' דרגין אשתכח ביה כו' אשתכח ביה השתא כו', דהשתכחות עצמו אינו בעצם, כמו האדם בעוה"ז, ואח"כ אשתכח כו' (יהל אור).

<p>עלמא תניינא עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה ודא הוא ג"ע די בארעא דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא</p>	<p>עולם שני, עולם שהוא קשור באותו עולם עליון, וזהו גן עדן שבארץ, שזהו קשור בעולם עליון אחר, ומזה נודע ומתידע עולם אחר.</p>
<p>עלמא תליתאה עלמא עלאה ממירא גניז וסתים דלית מאן דידע ליה כמה דכתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו וכלא כגוונא עלאה (קדמאה דאמינא ובקשוט) דכתיב בצלם אלהים עשה את האדם¹</p>	<p>עולם שלישי עולם עליון טמיר גנוז ונסתר, שאין מי שידע אותו, כמו שכתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו", והכל כדוגמא עליונה (ראשון שאמרתי ובאמת) שכתוב "בצלם אלהים עשה את האדם".</p>
<p>(ת"ח ודאי) על דא כתיב בניס אתם ליי אלהיכם² וגו' כמה דאוקמוה ואלין אינון בצלם אלהים ואלין ירתין ירותא עלאה כגוונא דיליה וע"ד אזהר באורייתא לא תתגודדו ולא תשימו קרחה דהא לא אתעביד³ והא שכיח בעלמין טבין עלאין ויקירן להוון חרין כד אסתלק (צדיקא) מהאי עלמא</p>	<p>(בא וראה ודאי) על זה כתוב "בניס אתם לה' אלהיכם וגו'", כמו שפרשוה, ואלו הם בצלם אלהים, ואלו יורשים ירושה עליונה כדוגמא שלו, ועל זה מזהרים בתורה "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה", שהרי לא נאבד, והרי מצוי בעולמות טובים עליונים, ומכובדים להיות שמחים כשמסתלק (צדיק) מהעולם הזה.</p>
<p>ות"ח אלמלי לא חב אדם לא יטעם טעמא דמותא בהאי עלמא בזמנא דעייל לעלמין אחרנין אבל בגין דחב טעם טעמא דמותא עד לא ייעול לאינון עלמין ואתפשט רוחא מהאי גופא ואשאר ליה בהאי עלמא ורוחא אסתחיא בנהר דינור לקבלא עונשא</p>	<p>ובא וראה, אלמלא לא חטא אדם לא יטעם טעם המות בעולם הזה בזמן שיכנס לעולמות אחרים. אבל משום שחטא, טועם טעם המות עד שלא יכנס לאותם עולמות, ומתפשטת הרוח מגוף זה, ומשאירו בעולם הזה, והרוח מתרחצת בנהר דינור לקבל עונשה.</p>
<p>ולבתר עיילא לג"ע דבארעא ואזדמנא ליה מאנא אחרא דנהורא כהאי פרצופא דגופא דהאי עלמא ממש ואתלבש ואתתקן ביה ותמן הוא מדורא דיליה תדיר ואתקשר⁴ בריש ירחי ושבתני בנשמתא וסליק ואתעטר לעילא לעילא⁵ הה"ד והיה</p>	<p>ואחר כך נכנסת לגן עדן שבארץ, ומזדמן לה כלי אור אחר כפרצוף זה של הגוף של העולם הזה ממש, ומתלבשת ונתקנת בו, ושם הוא מדורה תמיד, ונקשרת בראשי חדשים ושבתות בנשמה, ועולה ומתעטרת למעלה למעלה, זהו שכתוב "והיה מדי</p>

¹ וב"פ כתיב בצלם, וכאן פעם ג' עשה (יהל אור).

² אורו ית"ש ממש השוכן בתוך הפנימיות דעולמות ב"ע בבחי' נשמה לנשמה (וכמ"ש ברע"מ פ' בהר קט ע"ב), ומזה האור מתפשט ונמשך כל התורה כולה אשר בה נברא ונוצר ונעשה כל העולמות ב"ע, וכן מתקיימים ומתנהגים רק על ידה. והוא הנשמה לנשמה דאורייתא שאמרו בזוה"ק בהעלותך (דף קנב ע"א) וכן מזה האור הוא שורש נשמת כלל ישראל, וכמ"ש באד"ר (דף קמא ע"ב) ויפח באפיו נשמת חיים כו' בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתמא עלאה עד סופא דכל סתימין נשמתא דכל חיי דעילא ותתא תליין מההיא נשמתא ומתקיימי בה כו' ע"ש. ולכן נאמר (דברים יד א) בניס אתם לה' אלקיכם, וכמ"ש בפ' ויחי (דף רמ"ה ע"א) ופ' שלח (דף קנט ע"ב) (הקדו"ש יב ע"ד).

³ צ"ל דהא לא אתאביד (לש"ו).

⁴ דוגמת עלמא תניינא הנ"ל, דאמר שם דקב"ה אשתמודע מניה, ואמר שם דאיהו קשיר כו' (יהל אור).

⁵ דנשמה כולל ג"ר. ושם העטרין. וזהו בערבות שכולל ג"ר בנשמתא, דרגא ראשונה. ולעילא כו', הוא ב' דרגין שעליה כנ"ל (יהל אור).

<p>מדי חדש בחדשו וגו'. למה "מדי חדש בחדשו", אלא סוד הדבר, בגלל התחדשות הלבנה שמתעטרת (עטרות) להאיר מהשמש, באותו זמן וכן מדי שבת בשבתו, מדי שבת זו הלבנה, בשבתו זה השמש שהאור בא לה, משם ועל זה הכל דבר אחד.</p>	<p>מדי חדש בחדשו וגו' מדי חדש בחדשו אמאי¹ אלא רזא² דמלה בנין חדתותי דסיהרא דאתעטרא (עטרוי) לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא וכן מדי שבת בשבתו מדי שבת דא³ סיהרא בשבתו⁴ דא שמשא דנהורא אתיא לה מן תמן ועל דא כלא חד מלה⁵</p>
<p>ודא הוא ברירא דמלה בר להיביא⁶ דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין כרת מכלהו עלמין ואשתציין מכלא כד לא עיילי בתשובה אמר רבי יהודה בריך רחמנא דשאינא ורוחנא מלין אלין וקאינא עליהו</p>	<p>וזה ברור הדבר, פרט לרשעים שכתוב בהם מיתה לכל העולמות, כרת מכל העולמות, ומשמדים מהכל, כשלא נכנסים בתשובה. אמר רבי יהודה ברוך הרחמן ששאלתי והרווחתי דברים הללו ועמדתי עליהם.</p>
<p>אמר ר' שמעון מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין ת"ח⁷ קב"ה משבת באורייתא ואמר אזילו באורחי אשתדלו בפולחני והא אנא מעייל לכוני לעלמין⁸ טבין לעלמין עלאין בני נשא דלא ידעי לא מהימני⁹ ולא מסתכלי</p>	<p>אמר רבי שמעון, מפרשה זו למדנו סוד חכמה, ונשמעים ממנה סודות עליונים ונכבדים. בא וראה, הקדוש ברוך הוא משבח בתורה ואומר "לכו בדרכי", השתדלו בעבודתי, והריני מכניסכם לעולמות טובים, לעולמות עליונים, בני אדם שלא יודעים לא מאמינים ולא מסתכלים.</p>
<p>קב"ה אמר אזילו אלילו ההוא⁹ עלמא טבא ההוא עלמא עלאה דכסופא אינון אמרי איך ניכול לאלא ליה ולמנדע כל האי מה כתיב¹⁰ עלו זה בנגב אשתדלו באורייתא ותחמון דהא היא קימא¹¹ קמייכו ומנה תנדעון¹² ליה וראיתם את הארץ מה</p>	<p>אומר הקדוש ברוך הוא, לכו תרגלו אותו עולם טוב, אותו עולם עליון של כסופים. הם אומרים איך נוכל לרגל אותו ולדעת כל זה. מה כתוב "עלו זה בנגב", השתדלו בתורה ותראו, שהרי היא עומדת לפניכם, וממונה תדעו אותו, "וראיתם את הארץ מה היא</p>

1 ר"ל מהו שאמר בחדשו (יהל אור).
 2 ר"ל שמקבל מחדשו משמשא, דמתמן היא מתחלשא (יהל אור).
 3 שכ' שכמוה מעלי שבתא ושבתא כמ"ש בפ' בראשית (ה ע"ב) (יהל אור).
 4 ר"ל בשבת ו', וכן בחדשו. והחילוק בין חדש לשבת, דבחדש ל"ל חידושא רק לסיהרא, דלכן אין חדש לשמש, ולכן ניתן לנשים (ערש"י מגילה כב:) ושבת היא לשניהם, יום ולילה, ועיקרו ליום, שלכן נאמר הכל יום, ואין לילה שם, שנכללת ביום. ובשניהם סליקו לרוחא לעילא, אלא דשבת גם לנשמתא. והדרוש הזה סובב על קוטב מ"ש בסבא פ' משפטים ולקמן ובמ"ה פ' לך דרוחא נוקבא ונשמתא דכורא, שמשא וסיהרא. והן בב' ג"ע שבארץ ושמים (יהל אור).
 5 ר"ל מדי חדש ומדי שבת (יהל אור).
 6 ר"ל מיתה הנ"ל הוא הסתלקות כנ"ל. ולחייביא כו'. והוא כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ז קיג ע"ב) אדם כי ימות אדם בליעל כו' ע"ש (יהל אור).
 7 וזהו שלח לך כו', שילכו בתורה לחפור (יהל אור).
 8 הן ב' עולמות עלאין הנ"ל דרותא ונשמתא, וכן אמר למטה (יהל אור).
 9 וזוכין להם בתורה ובמצות. וז"ש אזילו באורחי כו' (יהל אור).
 10 דתורה מימינו כו'. וכמ"ש בפ' יתרו (יהל אור).
 11 ר"ל ז"ש עלו זה. וכמ"ש לא בשמים כו' כי קרוב כו' (יהל אור).
 12 ר"ל כמ"ש בנגב, משם ועליתם את ההר, שהוא עוה"ב, כמ"ש צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה בגיהנם, וכ"ה בפשטו, וכמ"ש לקמן (קסג ע"א) הכל בטורא, וכן א"י ובהמ"ק. וגיהנם בשאול, ארץ תחתית (יהל אור).

<p>היא וגו' תחמון מנה ההוא עלמא דהא ירותא! דאחסנא דאנא עייל לכו בה</p>	<p>וגו", תראו ממנה אותו עולם, שהרי ירושה של חלק שאני מכניסכם בה.</p>
<p>ואת העם היושב עליה אינון צדיקיא דבגנתא דעדן דקיימן שורין² שורין ביקרא עלאה בדרגין עלאין החזק הוא הרפה בה תחמו אי זכו לכל האי כד אתקפו על יצריהון ותברו ליה אי לא או כד³ אתקפו באורייתא למלעי בה יממא וליליא או אי ארפו ידיהו מנה וזכו לכל האי המעט⁴ הוא אם רב אי סגיאין אינון דאשתדלו בפולחני ואתקיפו באורייתא בגין דזכו לכל האי אי לא</p>	<p>"ואת העם היושב עליה", אותם צדיקים שבגן עדן, שעומדים שורות שורות בכבוד עליון בדרגות עליונות. "החזק הוא הרפה בה", תראו אם זכו לכל זה, כשהתגברו על יצרים ושברוהו, אם לא או, כשהתחזקו בתורה לעסוק בה יומם ולילה, או אם הרפו ידיהם ממנה, וזכו לכל זה. "המעט הוא אם רב", אם רבים אלו, שהשתדלו בעבודתי והתחזקו בתורה, משום שזכו לכל זה אם לא.</p>
<p>ומה הארץ השמנה הוא אם רזה מדאורייתא תנדעון מה הארץ מה ההוא עלמא אי אסני טיבו עלאה ליתבהא או אי אזעיר מנה כלום היש בה עץ אם אין האית בה אילנא דחיי⁵ לעלם ולעלמי עלמין או אי צרורא דחיי⁶ אשתכח בגווה אם לא</p>	<p>"ומה הארץ השמנה היא אם רזה", מהתורה תדעו מה הארץ, מה אותו עולם, אם מרבה טובה עליונה ליושביה, או אם ממעיט ממנו כלום, "היש בה עץ אם אין", היש בה עץ החיים לעולם ולעולמי עולמים, או שצורך החיים נמצא בתוכה אם לא.</p>
<p>קס/א</p>	
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויעלו בנגב בני נשא סלקין⁷ בגווה בנגב בלבא עצלא כמאן דאשתדל במגנא בנגיבו דחשיב דלית בה אגר חמי דהא⁸ עותרא דהאי עלמא אביד בגינה חשיב דכלא הוא בנגב כד"א חרבו המים ומתרגמינן נגיבו</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון" ויעלו בנגב, בני אדם נכנסים לתוכה בנגב בלב עצל, כמי שעוסק בחנם ביבש שחושב שאין בה שכר, רואה שעושר העולם הזה אבד בגללה, חושב שהוא הכל בנגב כמו שנאמר "חרבו המים" ומתרגמים נגיבו.</p>

¹ כי היא הארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לנו, ארץ החיים (יהל אור).
² אמר ג', נגד ג' תיבות העם היושב עלי', והן ג'. שעומדים בין השורות, וזהו שורין שורין. דבגו יושבים בבתיים כ"א במדורו, וזהו 'היושב'. ובג'ע דלעילא, 'עליה'. והוא כמ"ש גם צפור ואלין דקיימין מצאה בית ודרור כו'. וע"ל פרשת בלק קצו ע"ב (יהל אור).
³ דריש ב' דברים בתורה ומצות, נגד ב' עלמין הנ"ל, שג' דברים צריכין חזוק נגד ג' עלמין הנ"ל (יהל אור).
⁴ שמא תאמרו שקשה ליכנס לה אם לא אחד בדור וכיוצא (יהל אור).
⁵ ז"א (רח"ו).
⁶ יסוד (רח"ו). דריש מעץ ב' דברים, ז"נ, דהיא צרירא דחיי, כמש"ל קנ"ז ב', וע"ל צ' ב' צור תעודה דא תורה שבע"פ בגין דתמן אתצר צרורא דחיי, ושם צ"ב א' דלת גנתא צרורא דחייא. ועמ"ש בליקוטים שם בארוכה. והנה עץ קאי על שניהם, כמ"ש בפ' בראשית י"ח ב' עץ פרי עושה כו' כמה דעץ פרי כו' דנוק' עץ פרי. ודריש עץ, עץ וצרור החיים. וגם דחיים, חיי מלכא הוא מ"ם וי"ן דירית ז"נ, כמ"ש בפ' שמיני ל"ט א' ועוד דין מסט' כו' וסטרא כו', והן נגד תורה ומצות כנ"ל. ושניהם חיים, חמרא וחיי (שבת סז ע"ב), מים חיים, אל חי, ואלקים חיים, ב' מוחין, חיי כו'. שנגד אל כו' יש אל אחר כו', ולכן מנסכין אלו הב' לע"ז, וב' אלו הן ב' דעשו וישמעאל, כמ"ש בז"ח רות (עה ע"א), והוא מ"ש לאחר לא אתן ותהלתי כו' לשון רבים, אלקים אחרים, ע' אומין כמ"ש בריש [ז"ח] רות, והוא הכל בע"ה טו"ר בח"ק, אבל בעה"ח גמלתהו טוב כו' ימי חייה, ושם שניהם חיים. וז"ש אילנא כו' וצרירא כו', בקש שלום כו' (יהל אור).
⁷ אע"ג דלמעלה (קנט ע"ב) אמר ג"כ עלו כו', הוא כמ"ש (פסחים נ ע"ב) לעולם יעסוק כו'. ודרש כאן דעל התורה שנקרא נגב, כתיב ויבא עד חברון כמ"ש (יהל אור).
⁸ בב' אנפין בעה"ב וגם עוה"ז, וזהו שמסיים חשיב דכלא הוא כו'. ועתה מפרש הלשון נגב, כד"א חרבו כו' (יהל אור).

<p>לכתר ויבא¹ עד חברון עד דאתי² לאתחברא בה קארי ושאני בה ושם אחימן ששי ותלמי תמן חמי פליגן³ סניאין ממא וטהור אסור ומותר (נ"א כשר ופסול) עונשין ואגריין</p>	<p>אחר כך "ויבא עד חברון" עד שבא להתחבר בה, קורא ושונה בה. "ושם אחימן ששי ותלמי", שם רואה פלוגים רבים, טמא וטהור אסור ומותר [כשר ופסול] עונשים ושכרים.</p>
<p>אלין⁴ אינון ארחי דאורייתא דקדוקי אורייתא ילידי הענקלה דאתילידו⁴ מסטרא דגבורה וחברון שבע שנים נבנתה אלן אינון שבעין אנפין דאורייתא שבעין פנים אית לה לכל סטרא עשרה⁵ וחברון דא אורייתא מאן דאשתדל בה⁶ אקרי חבר</p>	<p>אלה אותם דרכי התורה, דקדוקי התורה. "ילידי הענק", שנולדו מצד הגבורה. "וחברון שבע שנים נבנתה" אלה אותם שבעים פנים של התורה, שבעים פנים יש לה, לכל צד עשר, וחברון זו התורה, מי שעוסק בה, נקרא חבר.</p>
<p>לפני צוען מצרים⁷ תנינן⁷ אורייתא אית לקבל אורייתא והיינו תורה שבכתב ותורה שבע"פ והאי (מל') חברון מתורה שבכתב נפקת⁸ כד"א אמור לחכמה אחותי את</p>	<p>" לפני צוען מצרים", שנינו יש תורה מול תורה, והיינו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וזה (מלכות) חברון מתורה שבכתב יוצאת, כמו שנאמר "אמור לחכמה אחותי את".</p>
<p>והאי נבנתה שבע שנין⁹ דבג"כ אקרי בת שבע¹⁰ לפני צען מצרים כד"א ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים</p>	<p>"וזו נבנתה שבע שנים" שבגלל זה נקראת בת שבע. "לפני צען מצרים" כמו שנאמר "ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים".</p>
<p>ויבאו עד¹¹ נחל אשכול אלן אינון מלי אנדה דרשה דתליין¹² מסטרא דמהימנותא¹³ ויכרתו משם זמורה וגו' אולפין מתמן¹ ראשי פרקין² ראשי מליין</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול", אלה אותם דברי אגדה, דרשה שתלויים מצד האמונה. "ויכרתו משם זמורה וגו'", לומדים משם ראשי פרקים, ראשי</p>

¹ כמ"ש (ויקרא רבה פב ס"א) אלף נכנסין כו' אחד כו'. וז"ש ויבא. וז"ש קארי ושנה כו'. שהוא אחד מעשרה הנ"ל, וכלב לבד א' מהן (יהל אור).

² עד חברון דרש (יהל אור).

³ ר"ל דברים חלוקים כמש"ו, כי אלו היו חציים ממלאכים וחציים מב"א, וזהו טמא וטהור כו'. וחשיב ג' חלוקים נגדן (יהל אור).

⁴ ר"ל ילידי. והוא כמ"ש בר"מ גבורים מסטרא דתורה שבע"פ, דתמן עוקר הרים. והוא לדקדק בדקדוקי התורה, ובי"ג מדות שהתורה כו', שהן ארחי אורייתא. ודריש ילידי לשון רבים, על אלו ב', וענק גבורה, כמ"ש המה הגבורים, ועמש"ל קנ"ט ע"א (יהל אור).

⁵ והן ששים גבורים סביב, והיא היכל הקדש באמצע, עשר דידה, ו' סחיר לה, והן גבורים כנ"ל (יהל אור).

⁶ כנ"ל, דמתחבר בה (יהל אור).

⁷ ור"ל כאן על תורה שבע"פ דמתחברת בתורה שבכתב, וכמש"ו כד"א אמור כו' (יהל אור).

⁸ מלכות יצאה מז"א (רח"ו).

⁹ נגד ז' תתאין דדכורא (רח"ו).

¹⁰ דשבע שנים בנו אותה, דג"ר א', ועבז"ח ריש ש"ה (סב ע"א). וזהו מתורה שבכתב נפקת, ותורה שבכתב נקראת שבע שנים, אמא, ושם היא לפני מצרים, דלא סליקן לתמן, ושם ותרב כו'. ותורה שבכתב הוא חכמה, ועבפ' ויקהל ר' ע"א, ומשם נקראת חכמה, אחותי בת אבי כו', ומשם ותרב כו', כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ד קיא ע"א), אלא דחו"ב לא מתפרשין, וזהו תורה שבכתב כמש"ש (פרשת ויקהל) (יהל אור).

¹¹ דמשם הלכו לאגדה כמש"ו. וכמ"ש יין זו אגדה, וע' בספרי פ' האזינו ודם ענב תשתה כו'. ואמר נחל. כמ"ש והנהר הרביעי הוא פרת, וכל עלמא מסולמוי דפרת (בכורות נה ע"א) (יהל אור).

¹² כמו ענבים באשכול, אשכול הכופר דודי לי, ובלמוד זה כל המהימנותא (יהל אור).

¹³ ר"ל ת"ת, ששם סוד רזין והגדה, ונק' מהימנותא, כידוע בסוד ארץ חטה כו', שגפן ת"ת, תאינה ורימון נ"ה. וז"ש כד"א אל יתן למוט רגלך ומן הרמונים ומן התאנים כלא כו'. ושם שליטת הס"א. ושם ענפין פרודות, משא"כ בת"ת. ואינהו שוויין ת"ת בפרודא, (חו"ג) שבו מחוברים, שעל שמם

	דברים.
<p>אינון לבני³ מהימנותא חדאן במלין⁴ ומתברכן⁵ מלין בגוייהו ומסתכלן שרשא חד⁶ ועקרא חד ולא אשתכח בהו פרודא אינון דלא⁷ משתכחי בני מהימנותא ולא אולפי אורייתא לשמה שוין ליה למהימנותא בפרודא הה"ד וישאווהו במוט בשנים בפרודא מהו במוט כד"א אל⁸ יתן למוט רגלך</p>	<p>אותם שבני האמונה שמחים בדברים, ומתברכים דברים בתוכם, ומסתכלים שורש אחד ועיקר אחד, ולא נמצא בהם פירוד, אותם שלא נמצאים בני אמונה, ולא לומדים תורה לשמה, שמים את האמונה בפירוד, זהו שכתוב "וישאהו במוט בשנים", בפרוד, מהו במוט, כמו שנאמר "אל יתן למוט רגלך".</p>
<p>ומן הרמונים⁹ ומן התאנים כלא שוין¹⁰ להני מילי לסטרא אחרא לסטרא דמינאי לסטרא דפורדא הה"ד וישובו מתור הארץ וישובו תייבין¹¹ לסטרא בישא ותייבין מארהא דקשוט אמרי מאי אכפת לך¹²</p>	<p>"ומן הרמנים ומן התאנים", הכל שוים לדברים, אלה לצד אחר, לצד המינים, לצד הפרוד. זהו שכתוב "וישובו מתור הארץ" וישובו, שבים לצד הרע, ושבים מדרך האמת, אומרים מה אכפת לנו.</p>
<p>עד יומא¹³ לא חמינא טב לעלמא אעמלנא בה ביתא ריקם יתיבנא בקלנא דעמא ולהווא עלמא מאן יוכי ומאן ייעול לגויה טב לן דלא אסרחנא כולי האי ויספרו לו ויאמרו וגו' הא אעמלנא¹⁴ ולא ינא בגין למנדע חולקא דהווא עלמא וגם זבת</p>	<p>"עד היום", לא ראינו טוב לעולם, עמלנו בה, הבית ריק ישבנו בקלון בעם, ולאותו עולם מי יזכה ומי יכנס לתוכו, טוב לנו שלא טרחנו כל זה, "ויספרו לו ויאמרו וגו'", הרי עמלנו ועיפנו בשביל לדעת, חלק אותו עולם, וגם "זבת חלב ודבש", היא טוב, הוא</p>

נקרא מהימנותא כידוע, וכל המחלוקת מצד החו"ג, שהן סותרין, וז"ס שמאי והלל, וב"ש וב"ה, אבל (ת"ת) עושה שלום, ואלו ואלו דברי כו', והכל א' כמ"ש (חגיגה דף ג:) אל אחד אמרן כו', והכל הולך אל מקום אחד (יהל אור).

¹ ר"ל דלכן כתיב אחד. ונגד זמורה ואשכול, אמר אגדה ודרשה, דאחוזים זה בזה כמותם. וכן אמר ר"פ ראשי מלין (יהל אור). וז"ש למטה הה"ד וישאווהו כו', משום דל"ק קרא זה למעלה (יהל אור).

² אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו (חגיגה יא ע"ב), תני רבי חייא אבל מוסרין לו ראשי פרקים אמר רבי זירא אין מוסרין ראשי פרקים אלא לאב בית דין ולכל מי שלבו דואג בקרבן (שם יג ע"א). ועי' שעה"ק ו ע"א: לא נעמיק מאד בחקירתה, אבל נכתוב בה ראשי פרקים, כמציץ מן החרקים, בלי הסתכלות אל הדברים העמוקים. והמשכיל על דבר זה, ימצא טוב טעם ודעת, אם ישית אליו לבו.

³ שיהושע וכלב כרתוה (יהל אור).

⁴ כמ"ש אשכול, יין שמשמח כו' (יהל אור).

⁵ שלכן נאמר נחל כנ"ל, פרת (יהל אור).

⁶ ר"ל ז"ש אחד, ונגד זמורה ואשכול אמר שרשא (יהל אור).

⁷ אח"כ שנתנו למרגלים לישא. וז"ש וישאווהו במוט כו'. כשנשאו אז במוט בשנים (יהל אור). שדומה לו שהמאמרים סותרים זא"ז (יהל אור).

⁸ שמתמוטט ממהימנותא כנ"ל (יהל אור).

⁹ אבל יהושע וכלב רק במקום יחודא באשכול כנ"ל (יהל אור).

¹⁰ ג' דברים נגד אלו ג' הפירות כסדר מלמטה למעלה. והענין, כי מקומם ידוע, ושם אחיזת ס"א כמ"ש בתיקון ז' ו' (קג ע"ב) בארוכה, ודימינא קשה יותר, כמ"ש בתז"ח (י ע"ב) קל וחומר ועמש"ש. וכן מינים קשה יותר כמ"ש (ר"ה דף יז ע"א) אבל המינים כו'. ולסטרא דפירודא במקום היחוד כנ"ל, ועמ"ש בליקוטים בארוכה. וז"ש למעלה למוט רגלך דשם כנ"ל (יהל אור).

¹¹ דרש וישובו, לא על ההילוך, אלא תייבין כו', דכאן לא שייך ההילוך אלא לילך בה, והשיבה כו' (יהל אור).

¹² ר"ל מטובה כיון כו', ור"ל ז"ש וגם זבת כו'. אבל אין אוכל אותה (יהל אור).

¹³ ומפרש והולך פרטן ג' דברים, אעמלנא כו', ביתא כו', יתיבנא כו'. והן ג' דלמטה, אפס כי כו', והערים כו', וגם ילידי כו'. ואמר ולהווא עלמא מאן כו'. כמ"ש למטה עמלק יושב כו' בגין דלא יכיל כו' (יהל אור).

¹⁴ ר"ל ז"ש באנו (יהל אור).

<p>חלב ודבש היא טב הוא ההוא עלמא עלאה כמה דידענא באורייתא אבל מאן יכול למזכי ביה</p>	<p>אותו עולם עליון, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בו.</p>
<p>אפס כי עז העם תקיף¹ הוא דלא יחשיב כל עלמא כלל בנין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה מאן הוא דיזכי בה ודאי</p>	<p>"אפס כי עז העם", תקיף הוא שלא יחשיב כל העולם כלל, משום שיהיה לו עושר רב לעסוק בו, מי הוא שיזכה בה ודאי.</p>
<p>אפס כי עז העם היושב בארץ מאן דבעי למזכי בה בעי למהוי תקיף בעותרא כד"א ועשיר יענה עזות</p>	<p>"אפס כי עז העם היושב בארץ", מי שרוצה לזכות בה צריך להיות חזק בעושר, כמו שנאמר "ועשיר יענה עזות".</p>
<p>והערים גדולות בצורות בתין מליין? כל טובא דלא יחסרון מכלא ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם בעי גופא תקיף גיבר כארי³ (דישתכח תמן תדירא⁴) בנין דהיא מתשת חיליה דב"נ לאשתדלא בההוא איסור⁵ והתר טמא וטהור כשר ופסול מאן יכול לזכאה בה</p>	<p>"והערים גדולות בצורות בתים מלאים כל טוב", שלא יחסרו מהכל, ועם כל זה "וגם ילדי הענק ראינו שם", צריך גוף חזק, גיבור כארי (שימצא שם תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם, לעסוק באותו איסור והתיר, טמא וטהור, כשר ופסול, מי יכול לזכות בה.</p>
<p>ועוד עמלק יושב בארץ הנגב אי ימא בר נש דאפילו בכל דאי זכי עמלק יושב בארץ הנגב הא יצרא⁶ בישא קטיגורא מקטרגא⁷ דבר נש דישתכח תדיר בגופא והחתי⁸ והאמורי וגו' כמה מקטרגי משתכחי תמן (בגין) דלא יכול בר נש למיעל בההוא עלמא כלל מאן יזכי ליה ומאן ייעול בגויה במלין אלין</p>	<p>ועוד "עמלק יושב בארץ הנגב", אם יאמר אדם שאפילו שיזכה לכל זה, "עמלק יושב בארץ הנגב", הרי יצר הרע הקטגור מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף "והחתי והאמרי וגו'", כמה מקטרגים נמצאים שם, (כדי) שלא יכול האדם להיכנס לאותו עולם כלל. מי יזכה בו, ומי יכנס לתוכו בדברים הללו.</p>
<p>ויניאו את לב בני ישראל בנין דאפיקון שום ביש עלה כד"א ויוציאו את דבת הארץ אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי אם חפץ בנו יי' ונתנה לנו כיון דישתדל בר נש</p>	<p>"ויניאו את לב בני ישראל", משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר "ויוציאו דבת הארץ". אותם בני האמונה מה אומרים "אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו", כיון שיעסק אדם</p>

¹ ר"ל עז בעותרא. ור"ל מהו עז סתם, לכן אמר שמחמת גדול עשירותו לא יחשיב כו', וזהו עז כו'. ואח"כ חזר ופ' מטעם אחר ודאי אפס כו' כד"א כו'. ואמר מאן הוא דיזכי. ר"ל ז"ש אפס (יהל אור).
² כמ"ש {איוב כב, כג-כד} ושית על עפר בצר ובצור כו' שדי בצריך וכסף כו'. ואמר דלא יחסרון מכלא. ר"ל כמו המבצר, שאין יכול לחסור משם, ומכנין שם הכל. והוא עם עז העם, ב' דברים, כסף וטוב הבית, שפעם לא ימצא לקנות. וגדולות מליין כל טוב, כי גדול הוא בעושר. ובצורות דלא יחסור כו' (יהל אור).
³ ר"ל לכן שנינו {אבות פ"ה מ"כ} הוי עז כו' וגבור כארי (יהל אור).
⁴ ר"ל ז"ש ראינו שם. ר"ל דיירים שם בקביעות (יהל אור).
⁵ שהן ג' ילידי הענק כנ"ל (יהל אור).
⁶ כמ"ש (סוכה נב). ובת"ח יותר מכולם, וזהו בארץ הנגב (יהל אור).
⁷ לכן כנהו בעמלק שהוא שונא היותר גדול לישראל. וכתוב ביה אשר קרך כו', כמ"ש דכד סגיא יצרא כו' (יהל אור).
⁸ שהן ג' ממונים תחת דומה, כמ"ש בז"ח רות, והן בהר, בגבול עוה"ב, שומרים הדרך. והכנעני הוא הרביעי, עון, דקריב למפתי, יושב ומקטרג לפני ג"ע שלמעלה, והוא ירדן, יורד מדן כידוע, והן מצולות ים, לפני הים (יהל אור).
⁹ הוא פסוק בפ' מטות {לב, ט}, והוא כולל כל הפסוקים שאמרו בני ישראל כאן, לכן נקט זה הפסוק בקיצור (יהל אור).

<p>ברעותא דלכא לגבי קב"ה לא בעי מנן אלא לבא ויסתמרון¹ ההוא רשימא קדישא דכתיב ועמך² כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ</p>	<p>ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רושם קדוש, שכתוב "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ".</p>
<p>קס/ב</p>	
<p>אבל אך ביי³ אל תמרודו בעי דלא ימרדון באורייתא דאורייתא לא בעי⁴ עותרא ולא מאני דכספא ודהבא ואתם אל⁵ תיראו את עם הארץ דהא גופא⁶ תבירא אי ישתדל באורייתא ישכח אסוותא בכלא הה"ד רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך וכתוב ולכל בשרו מרפא וכל⁷ אינון מקטרגי⁸ אינון מכרזאן ואמרי⁹ פנו אתר לפלנייא עבדא דמלכא</p>	<p>אבל "אך בה' אל תמרדו" צריך שלא תמרדו בתורה, שהתורה לא צריכה עושר ולא כלי כסף וזהב, "ואתם אל תיראו את עם הארץ", שהרי גוף שבור, אם יעסוק בתורה ימצא רפואה בכל, זהו שכתוב "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך", וכתוב "ולכל בשרו מרפא", וכל אותם מקטרגים הם מכריזים ואומרים, פנו מקום לפלוני עבד המלך.</p>
<p>בגין כך אל תיראו כי לחמנו הם אינון בגרמייהו מזמנן מזוני בכל יומא לאינון דמשתדלי באורייתא כד"א ואת העורבים צויתי לכלכך וכתוב והעורבים⁸ מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם מאן צלם דא תוקפא דדינא קשיא</p>	<p>בגלל זה "אל תיראו כי לחמנו הם", הם בעצמם מזמינים מזונות בכל יום לכל אותם שעוסקים בתורה, כמו שנאמר "ואת העורבים צויתי לכלכלך", וכתוב "והעורבים מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם", מהו צלם, זה תוקף הדין הקשה.</p>
<p>מאי טעמא אעדי משום דיי⁹ אתנו אל תיראום כלא אעדיאו בגין אורייתא זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה דהא מתקשרי בקב"ה ממש ואקרונ</p>	<p>למה סר, משום שה' אתנו, אל תיראום, הכל אז בגלל התורה, אשרי חלק אותם שעוסקים בתורה לשמה, שהרי מתקשרים בקדוש ברוך הוא ממש, ונקראים אחים ורעים, זהו</p>

¹ דריש בב' אנפין, שחפץ הי' בלבנו, שנעבוד בלב שלם ובנפש חפצה וכמ"ש ואתה שלמה בני כו' ובנפש חפצה כי כל לבבות דורש. ועתה מה כו'. ועוד הברית כמ"ש ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים כו', והן ב' יהושע וכלב, ב' הבריתות שהן עיקר הכל, והן הצליחו. ולכן הכל תליא בב' השבטים אלו, ב' משיחין, ב' מלכים. וכן יהושע ושלמה, יוסף ברית, יהודה מלכות, פה. ולכן בזה יק"ו, ובזה ה', ש"ע ש"ע. וז"ש למעלה דכלב בא עד חכרון, קארי ושנה כו', במדתו. ואמר בלבא ורעותא, שהוא כרית יחיד מכוון כו' (יהל אור).

² לראי' שירושת הארץ. ולבא הרבה בתורה כי אם שמור כו' והוריש כו', לאהבה את ה' כו' לשבת על האדמה, וכיוצא הרבה (יהל אור).

³ דאורייתא הוא שמייה (יהל אור).

⁴ ר"ל ז"ש אך, דא"צ אלא התורה לבד, אך בה' (יהל אור).

⁵

⁶ ור"ל מ"ש אך בה' אל תמרדו, הוא תשובה על מה שאמרו אפס כי עז העם והערים גדולות בצורות וגם ילידי הענק ראינו שם. ועל מ"ש עמלק יושב כו' והחתי כו', אמר ואתם אל כו' (יהל אור).

⁷ בעה"ז, כד אזיל, שיניחו לו כידוע. והוא נגד עמלק. ואמר **כי לחמנו כו'**. כמו שמפרש והולך. ונגד החתי כו', אמר סר צלם, כמו שמפרש והולך מאן צלם דא כו'. והוא סוד צלמות דכורא, דהוא המקטרג למעלה. ונגד נוק' המפתה כאן אמר למעלה כי לחמנו כו' כנ"ל (יהל אור).

⁸ עורבים כמשמעו דהיינו עוף טמא (רח"ו).

⁹ ר"ל אורייתא כנ"ל. וכמ"ש {משלי כה, כא. סוכה נב.} אם רעב כו' וה' ישלימנו לך. וז"ש **כלא אעדיאו כו'**. וז"ש **זכאה חולקהון כו' בקב"ה ממש**. ר"ל דאמר וה' אתנו כו' כנ"ל. ואמר **ואקרונ אחים ורעים**. ר"ל דזהו שמו אחים זו"נ, ורעים או"א, כמ"ש בר"פ ויקרא {ד.}. והן העוסקים בתורה כנ"ל. וזהו אדברה נא שלום בך, כמ"ש (סוף ברכות וש"מ) ת"ח מרבים שלום בעולם שנאמר כו', למען אחי כו'. ואחים הם בתורה שבכתב ובע"פ, ורעים בסודות שבהן, הנסתרות כו', במה שניתן רשות, שהוא התפשטותן בז"ת, שהן דרגא דשם הו"ה (יהל אור).

<p>אחים ורעים הה"ד למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך</p>	<p>שכתוב "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך".</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' רבי אבא אמר כרתו ההוא אשכול אתו לסלקא¹ ליה לא יכילו אתו לנטלא² ליה לא יכילו אתו כלב ויהושע נטלו ליה וסליקו ליה ואזדקף על ידיהו הה"ד וישאווהו במוט בשנים בשנים באינן שנים יחידין³</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי אבא אמר, כרתו אותו אשכול, באו להרימו לא יכלו, באו לקחתו לא יכלו, באו כלב ויהושע ולקחוהו והעלוהו, נזקף על ידס, זהו שכתוב "וישאהו במוט בשנים", בשנים באותם שנים יחידים.</p>
<p>זמורה מא⁴ קא בעאן אלא אשכול הוה תלייא ביה ובעוד דהוה מתחבר באתריה אקרי זמורה לבתר קרייה מוט דכתיב וישאווהו במוט ההוא דאשתמודע⁵ ההוא דכרתו</p>	<p>זמורה מה רצו, אלא אשכול היה תלוי בה, ובעוד שהיה מחובר במקומו נקרא זמורה, אחר כך קראו מוט, שכתוב "וישאהו במוט" אותו הנודע, אותו שכרתו.</p>
<p>מכאן ידעו יהושע וכלב דאינן אתחזיין למיעל לארעא ולמהו לון בה חלק ואחסנא עד דהו אתיין אמלכו⁶ עליהו כלחו קאים כלב⁷ באיבא אמר איבא איבא אי בנינך אנן מתקטלין מה⁸ אנן בחולקך מיד קליל⁹ גרמיה ויהבו לון</p>	<p>מכאן ידעו יהושע וכלב שהם ראויים להיכנס לארץ ולהיות להם בה חלק ונחלה, עד שבאו נמלכו עליהם כולם, עמד כלב בפרי, אמר פרי פרי אם בגללך אנו נהרגים מה אנו בחלקך, מיד עשה עצמו קל ונתן להם.</p>
<p>ר' אלעזר אמר לא יהבו לאחרי דהא כתיב וישאווהו במוט וכתיב בשנים ובכלהו לא הו¹⁰ שנים כוותיהו ומכאן אולף¹¹ יהושע לבתר דכתיב וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים והני שנים הא אוקמוה קדמאי וכד מטו לגבייהו דישראל יהבו לון ואינן אשתארו ועבדו גרמייהו שיריים¹²</p>	<p>רבי אלעזר אמר לא נתנו לאחרים, שהרי כתוב "וישאהו במוט", וכתוב "בשנים", ובכלם לא היו שנים כמותם, ומכאן למד יהושע אחר כך, שכתוב "וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים", ושנים אלה הרי פרשוה הקדמונים, וכשהגיעו אל ישראל נתנו להם, והם נשארו, ועשו עצמם כשיריים.</p>
<p>ר' יצחק אמר כד הו מטאן לגבייהו דאינן ענקים הו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמייהו ואשתזיבו ומנלן דההוא חוטרא יהיב לון הה"ד ויאמר אליהם עלו זה בנגב כתיב הכא עלו זה וכתיב התם ואת</p>	<p>רבי יצחק אמר, כשהיו מגיעים לאותם ענקים, היו שמים אותו מטה של משה לפניהם ונצלו, ומנין לנו שאותו מטה נתן להם, זהו שכתוב "ויאמר אלהם עלו זה בנגב", כתוב</p>

¹ על כתפיהו (יהל אור).

² להסיע ממקומו (יהל אור).

³ שנתפרשו ממרגלים, ולכן אמר סתם בשנים הידועין (יהל אור).

⁴ למה כרתו כיון דלא נשאו אותו, לכן מפ' שהוא המוט כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵ ר'ל שלכן נאמר במוט בפתח (יהל אור).

⁶ שנמלכו להורגן, לכן אמר איכא כו' (יהל אור).

⁷ שהוא היה מאחריו ופניו לפרי (יהל אור).

⁸ האיך נהיה בחולקך (יהל אור).

⁹ דבפסוק אח"ז מ' שהמרגלים הביאו דכתיב וזה פריה. ור' אלעזר פליג ואמר דלא יהבו לון עד

שהגיעו לישראל (יהל אור).

¹⁰ ר'ל שהן בלא"ה קודם החטא היו המובחרין כמש"ל דיהודה ואפרים, וכן ב' משיחין, וב' מלכין,

בית דוד ואפרים, וכמש"ל. וחידש בזה דעדיין לא חטאו לומר שנים יחידן (יהל אור).

¹¹ ג"כ המובחרין, כלב ופנחס. וז"ש והני שנים כו' (יהל אור).

¹² ר'ל מחמת ענוה, לא מחמת יראה. וכל הדרך הוליכוהו לקיים המצוה, מצות משה (יהל אור).

<p>המטה הזה וגו' ובגניניה אשתזיבו דאי תימא הני ענקיאי שבקי לון אלא אתו לנסבא לון והוו שוויין לקמייהו ההוא הוטרא ומשתזבי (ס"א ומשתמטי) מקמייהו רבי יהודא אמר מסורת שמא! קדישא מסר לון משה ובגניניה אשתזיבו מנייהו</p>	<p>כאן עלו זה, וכתוב שם "ואת המטה הזה וגו'" ובגללו נצלו, שאם תאמר שהענקים הללו עזבו אותם, אלא באו לקחתם, והיו שמים מולם אותו מטה ונצולים (ובורחים) מלפניהם. רבי יהודה אמר, מסורת שם הקדוש מסר להם משה, ובגללו נצלו מהם.</p>
<p>רבי חייא אמר תלת שמהן? אקרין נפילים ענקים רפאים וכלהו אורכי יומי נפילין אקרין בקדמיתא לבתר כד אתהברין בבנת בני נשא ואולידו מנייהו אקרין ענקים לבתר דהוו אזלי ושטאן בהאי עלמא ומתרפיין מההוא דלעילא אקרין רפאים</p>	<p>רבי חייא אמר שלשה שמות נקראו, נפילים ענקים רפאים, וכולם האריכו ימים. נפילים נקראו בתחלה, אחר כך כשהתחברו בבנות בני האדם והולידו מהם נקראו ענקים, אחר כך שהיו הולכים ומשוטטים בעולם הזה ומתרפים מאותו שלמעלה נקראו רפאים.</p>
<p>אמר ר' יהודה והא כתיב הרפאים יחוללו רפאים יחוללו רפאים יחשבו אף הם כענקים א"ל הכי הוא בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא ואתיאישו יתיר בארעא כגוונא דא רפאים ומנייהו נפקי והוו אורכי יומי וכד מתחלשי אתחלש פלגות גופא ופלגות קאים</p>	<p>אמר רבי יהודה, והרי כתוב "הרפאים יחוללו", רפאים יחשבו אף הם כענקים, אמר לו כך הוא, משום שענקים באו מצד זה ומצד זה והתחזקו יותר בארץ, כדוגמא זה רפאים, ומהם יצאו והיו מאריכים ימים, וכשנחלשים נחלש חצי גוף וחצי עומד.</p>
<p>כיון דפלגות גופא הוה מית הוו נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו ומיתו ובגין דאינון בעאן לקטלא גרמייהו אקרין רפאים אמר ר' יצחק שדיין גרמייהו בימא רבא וטבען ומתין הה"ד הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם</p>	<p>כיון שחצי הגוף היה מת, היו לוקחים עשב מעשבי השדה וזורקים לפיהם ומתים. ומשום שהם רצו להרוג עצמם, נקראו רפאים. אמר רבי יצחק, זורקים עצמם לים הגדול וטובעים ומתים, זהו שכתוב "הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם".</p>
<p>ר' שמעון אמר אלמלא הוו עיילין ישראל לארעא בסימנא (נ"א באומנא)</p>	<p>רבי שמעון אמר אלמלא היו נכנסים ישראל לארץ בסימן (באומנות)</p>
<p>קסא/א³</p>	
<p>דלישנא בישא לא הוה קאים עלמא רגעא חד מאן אומנא דלישנא בישא נחש ורזא דמלה מדאתא נחש על חוה אמיל בה זוהמא</p>	<p>לשון הרע לא היה העולם עומד רגע אחד, מי אומן של לשון הרע, הנחש. וסוד הדבר, משבא הנחש על חוה הטיל בה זוהמא.</p>
<p>אמר ר' שמעון ועל כלא מחל קב"ה בר מן לישנא בישא בגין דכתיב אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו נתנו מי אדון לנו</p>	<p>אמר רבי שמעון, ועל הכל מוחל הקדוש ברוך הוא פרט ללשון הרע, משום שכתוב "אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו נתנו מי אדון לנו".</p>
<p>ת"ח כמה עבד ההוא לישנא בישא גזר</p>	<p>בא וראה, כמה עשה אותו לשון</p>

1 ר"ל שם י"ב. וזהו מסור', שאין מגלין כו' (קידושין עא.), וזהו זה. ויליף בג"ש, דכתיב זה שמיי לעלם, וכ"כ בחיי {יג, יז} {יהל אור}.

2 דכתיב בני ענק מן הנפילים, וכתוב {דברים ב, יא} רפאים אף הם כו' {יהל אור}.

<p>על אבהתנא דלא ייעול לארעא ומיתו אינון דאמרו ואתגזרו בכיה לדרי דרין (כ"ש הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא) כביכול כיון דאפיקו על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה בנין כך קני קב"ה על דא (כלומר קני לשמיה) וקאימו ישראל כלהו לאשתצאה מעלמא אלמלא בעותיה דמשה</p>	<p>הרע, גזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, ומתו אלה שאמרו, ונגזרה בכיה לדורי דורות. (כל שכן כאן שהוציא לשון הרע על הכל) כביכול כיון שהוציאו על הארץ הקדושה, כאילו הוציאו עליו, בגלל זה קנא הקדוש ברוך הוא על זה, (כלומר קנא לשמו) ועמדו ישראל כולם להשמד מהעולם אלמלא תפלת משה.</p>
<p>ויספרו לו ויאמרו וגו' אמר רבי חייא מ"ש הכא ויספרו ולא כתיב ויגידו או ויאמרו אלא כל חד אוליף מלה בלחודוי ויגידו בכל אתר רמז קא רמזי בהכמתא והא אתמר ויאמר אמירה בעלמא ויאמרו הרהורא דלבא ויאמרו תפקידתא והא אוקימנא בכמה אתר ויספרו פרישותא דמלה בכל אתר</p>	<p>"ויספרו לו ויאמרו וגו'", אמר רבי חייא מה שונה כאן ויספרו ולא כתוב ויגידו או ויאמרו, אלא כל אחד מלמד דבר לבדו. ויגידו בכל מקום רמז הוא רומז בחכמה, והרי נתבאר. ויאמר אמירה בעלמא. ויאמרו הרהור הלב. ויאמרו [מלשון] פקדון והרי בארנו בכמה מקומות. ויספרו פירוש הדבר בכל מקום.</p>
<p>באנו אל הארץ הלכנו מבעי ליה אלא באנו עאלנא לתמן לההיא ארעא דהוית משבחה בכל יומא והוית אמרת דלית דכוותה וגם זבת חלב ודבש היא רבי יצחק אמר מאן דבעי למימר כדיבא אמר מלה דקשוש בקדמיתא בנין דיהמנו ליה כדבוי</p>	<p>"באנו אל הארץ" היה צריך להיות הלכנו, אלא באנו נכנסנו לשם, לאותה ארץ שהיית משבחה בכל יום, והיית אומר שאין כמותה, "וגם זבת חלב ודבש היא", רבי יצחק אמר, מי שרוצה לומר כזב אומר דבר אמת בהתחלה כדי שיאמינו לו כזביו.</p>
<p>רבי חייא אמר (אלא) הכי אמרו עאלנא לההיא ארעא דהוית משבחה לה כל יומא ואמרת דלית דכותה (וגם זבת חלב ודבש היא) וארימת שבחא על כלא</p>	<p>רבי חייא אמר (אלא) כך אמרו, נכנסנו לאותה ארץ שהיית משבחה כל יום, ואמרת שאין כמוה (וגם זבת חלב ודבש היא), והרמת שבחה על הכל.</p>
<p>ולאו הכי דהא זה פריה אתכלא חד מאינון זעירין קטפו אמרו אי לדא אחסין קב"ה לישראל וסבלו כל אינון עקתיין וליאותין הא בארעא דמצרים אית אתכלין ואיבין דארעא יתיר על חד תרין</p>	<p>ולא כך, שהרי זה פריה, אשכול אחד מאותם קטנים קטפו, אמרו אם לזה הוריש הקדוש ברוך הוא את ישראל וסבלו כל אותן צרות ועיפות, הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופירות הארץ יותר על אחד שנים.</p>
<p>אפס כי עז העם אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבד לאסתמרא ארחין והכא אפילו אינון בני מתא תקיפין גבורין והערים בצורות דאפילו כל מלכין דעלמא יתכנשו עליהו לא יעבדון בהו פגימותא</p>	<p>"אפס כי עז העם", דרך העולם שאותם גבורים לוחמי הקרב יושבים בחוץ לשמור הדרכים, וכאן אפילו אותם בני העיר תקיפים גבורים, והערים בצורות, שאפילו כל מלכי העולם יתכנסו עליהם, לא יעשו בהם פגם.</p>
<p>א"ר יוסי כל מה דאמרי בלישנא בישא אמרו וקשיא מכלהו דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב לבר נש דנשכיה חויה כד בעאן לאנזמא ליה אמרי הא חויה הכא</p>	<p>אמר רבי יוסי, כל מה שאמרו בלשון הרע אמרו, והקשה מהכל שכתוב "עמלק יושב בארץ הנגב", (משל) לבן אדם שנשכו נחש, כשרוצים להפחיד אותו, אומרים הנה נחש כאן.</p>

<p>ר' אבא אמר ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי כלומר ההוא דאגה קרבא בכלא הא הכא זמין ובאן אתר בארץ הנגב דהא הוא אתר לאעלאה ביה מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם קביעו בכיה לדורות לעלמין בההוא ליליא</p>	<p>רבי אבא אמר, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, כלומר אותו שלוחם קרב בכל, הרי כאן זמין, ובאיזה מקום, בארץ הנגב, שהרי הוא המקום להיכנס בו, מיד "ותשא כל העדה ויתנו את קולם", קבעו בכיה לדורות לעולמים באותו לילה.</p>
<p>א"ר יוסי עיטא נסיבו על כלא לאפקא שום ביש מאי על כלא על ארעא ועל קב"ה א"ר יצחק על ארעא תינה על קב"ה מנין א"ל משמע דכתיב אפס כי עז העם מאן יכיל בהו כי עז העם דייקא וכתיב עמלק יושב בארץ הנגב כדון גרמו כל האי כמה דאתמר ובעא קב"ה לשיצאה לון מן עלמא הה"ד ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'</p>	<p>אמר רבי יוסי, עצה לקחו על הכל להוציא שם רע, מה זה על הכל, על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא, אמר רבי יצחק על הארץ בסדר, על הקדוש ברוך הוא מנין? אמר לו ממשמע שכתוב "אפס כי עז העם" מי יכול להם, כי עז העם דווקא, וכתוב "עמלק יושב בארץ הנגב", ואז גרמו כל זה כמו שנתבאר, ורצה הקדוש ברוך הוא להשמידם מהעולם, זהו שכתוב "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'".</p>
<p>ועתה יגדל נא כח יי' ר' אחא ור' יוסי אמרי זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא דקב"ה אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו דהא עלמא לא אברי אלא בגיניהון דישאל דישתדלון באורייתא בגין דחד בחד אתקשרן וישאל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דיליה וקיומא דכל שאר עמין אימתיב זמן דעבדי רעותא דמאריהון</p>	<p>"ועתה יגדל נא כח ה'", רבי אחא ורבי יוסי אמרו, אשריהם ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם והתכנה בהם והתפאר בהם, שהרי העולם לא נברא אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה, משום שאחד באחד התקשרו, וישאל למטה בעולם הזה הם קיומו וקיום של כל שאר העמים, אימתי, בזמן שעושים רצון רבונם.</p>
<p>ת"ח כד ברא קב"ה בר נש בעלמא אתקין ליה כגוונא עלאה (יקרא) ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעיתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא (ומזוונא) דכל גופא ומתמן אתון כל גופא (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתונו) והא לבא אחיד</p>	<p>בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא אדם בעולם, התקינו כדוגמא עליונה (מכובדת) ונתן לו כחו ותקפו באמצע הגוף, ששם שורה הלב שהוא חזק (ומזון) כל הגוף, ומשם נזון כל הגוף (וכל אותם איברים שבגוף משם נזונו) והרי הלב אחוז</p>
<p>קסא/ב²</p>	
<p>ואתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוחא דרישא דשאר ליעילא (ואחיד ביה) ודא אתקשר בדא</p>	<p>ומתחזק במקום עליון שלמעלה, שהוא מח הראש ששורה למעלה, (ואחוז בו) וזה נקשר בזה.</p>
<p>ובגוונא דדא אתקין קב"ה עלמא ועבד (ליה) חד גופא ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא שארי באמצעיתא דכל גופא וכל אינון שייפין אתונו מההוא</p>	<p>ובדוגמא זו התקין הקדוש ברוך הוא העולם, ועשה (אותו) גוף אחד, והתקין אברי הגוף סביב הלב, והלב שורה באמצע כל הגוף, וכל אותם איברים נזונים מאותו לב שהוא חוזק</p>

¹ עי' אור יקר ח"ד 211, וצ"ע למה הובא שם

<p>לבא דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין וההוא לבא אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא</p>	<p>הכל, והכל תלויים בו, ואותו לב נקשר ונאחז במח העליון ששורה למעלה.</p>
<p>ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אשרא (ס"א אסדר) לימא דאוקינוס דאסחר כל ישובא דעלמא וישובא דכל שבעין אומין כלא אסחר לירושלם וירושלם באמצעיתא דכל ישובא שריא והיא אסחרא להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישראל ואינן עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין ותנינן לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודדיהו</p>	<p>בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא העולם השרה (סדר) את ים האוקינוס סביב ישוב כל העולם, וישוב כל שבעים האומות כולם סביב לירושלים, וירושלים שורה באמצע כל הישוב, והיא מסובבת להר הבית, והר הבית סביב עזרות ישראל, ואותן עזרות סובבות ללשכת הגזית, ששם יושבים סנהדרין גדולה, ושנינו שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד לבדם.</p>
<p>ולשכת הגזית אסחר למזבח והמזבח אסחר לבית האולם והאולם להיכל והיכל לבית קדש הקדשים דתמן שכינה שריא וכפרת וכרובים וארון¹</p>	<p>ולשכת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים ששם שורה השכינה וכפורת וכרובים וארון.</p>
<p>והכא הוא לבא דכל ארעא ועלמא ומהכא אתזנו כל אינן אתרי דישובא דאינן שייפי דגופא ולבא דא אתזן² ממוחא דרישא ואתאחיד דא בדא הה"ד מכון לשבתך פעלת יי' כגוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברוא דמלכא עלאה ברוא יקרא סתימאה ימא עלאה לקביל דא דאית ימא לעילא מן ימא וימא מן ימא</p>	<p>וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם, ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב שהם אברי הגוף, ולב זה נזון ממח הראש, ונאחז זה בזה, זהו שכתוב "מכון לשבתך פעלת ה'" כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד המלך העליון, בסוד נכבד נסתר. הים העליון כנגד זה, שיש ים למעלה מן הים, וים מן ים.</p>
<p>ת"ח נהר דינור אסחר לכמה משריין מקבליה שבעין סחרין גליפין משבעה דליקין ואינן סחרין לאינן שמשי³ דלגו מנייהו ואינן סחרין⁴ לארבע רתיכין ואינן סחרין לההיא קרתא⁵ קדישא דרביעא עלייהו⁶</p>	<p>בא וראה נהר דינור סובב לכמה מחנות, כנגדו שבעים צדדים חקוקים משבע דלקות, והם סובבים לאותם שמשים שלתוכם, ואלה סובבים לארבע מרכבות, ואלו סובבים לאותה עיר קדושה שרובצת עליהם.</p>
<p>ותאנא תמן עזרות לגו מעזרות ולית ישיבה בעזרה דתמן אלא למלכיהון דבית דוד בלחודדיהו ותמן משתכחי ויתבי וסנהדרי גדולה משתכחי תמן בלשכת הגזית וההוא בי דינא עליהו דמשמש</p>	<p>ולמדנו שם עזרות לפני מעזרות, ואין ישיבה בעזרה של שם אלא למלכי בית דוד לבדם, ושם נמצאים ויושבים, וסנהדרין גדולה נמצאים שם בלשכת הגזית, ואותו בית דין עליהם, שמשמש למקום שמשמש, והדין ניתן</p>

1 עי' ע"ח שער ציור העולמות עשיה פרק א' שער הארת מוחין זו"ן פרק ה' שמקום המקדש נקרא אמצע היושב וזהו יסוד דנוק', דהיינו מקום קבלת שפעת הת"ת.
 2 ירולשים של מעלה המכוון כנגדה (רח"ו).
 3 ע' שרים מהז' היכלות (רח"ו).
 4 ד' חיות (רח"ו).
 5 מלכות דאצילות (רח"ו).
 6 בהיכל ק"ק הים עליהם מלמעלה (רח"ו).

<p>לאתר דמשמש ודינא אתיהיב מתמן לקדישין עליונין עד דמטא לאתר דאקרי¹ קדש הקדשים דביה כלא ותמן הוא לבא² שרייא ודא אתון מן מוחא דלעילא ואתאחיד דא בדא</p>	<p>משם לקדושים עליונים, עד שמגיע למקום שנקרא קדש הקדשים שבו הכל, ושם הלב שורה, וזה נזון ממח העליון ונאחז זה בזה.</p>
<p>כגוונא דא³ לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקרא סתימאה עד דאשתכה דכלא אתון ממוחא עלאה סתימאה דכלא וכד יסתכלון מלי כלא אתקשר דא בדא ודא בדא</p>	<p>כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד מלך העליון בסוד נכבד סתום, עד שנמצא שהכל נזון ממח עליון סתום של הכל, וכשיסתכלו על הדברים הכל נקשר זה בזה וזה בזה.</p>
<p>ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימא⁴ במוחא⁵ ומוחא⁶ אנהיר ללבא⁷ בדרך נעם יי' והא אוקימנא ודא הוא⁸ כח יי' ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין יגדל נא דיתרבי ויסגי לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא כאשר דברת כמה דאוקמוה לאמר למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין לאמר למימר לדא בשעתא דעקתא למימר דא בשעתא דרווחא ומאי הוא יי' ארך אפים וגו' והא אוקימנא מלי</p>	<p>בא וראה כשמאיר העתיק הסתום במח, והמח מאיר ללב בדרך נועם ה', והרי בארנו, וזהו "כח ה'", אותו כח שבא מהעתיק הקדוש סתום כל הסתומים, "יגדל נא" שיתרבה ויגדל למעלה למעלה וישפע וימשך למטה, "כאשר דברת", כמו שפרשוה, "לאמר", ללמד מכאן לכל הדורות האחרונים לעולם ולעולמי עולמים, "לאמר" לומר לזההואת זה בשעת צרה, לומר זה בשעת הרווחה, ומה הוא "ה' ארך אפים וגו'" והרי בארנו הדברים.</p>
<p>אמר ר' יצחק אמת אמאי סליק מכאן אמר רבי חייא אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן דהא בשקרו דברו גרמייהו בההוא מדה דב"נ מודד בה מודדין ליה וכן שאר אחרי אסתלקו דלא יכיל משה למימרינהו בגין דאינון גרמו סלחתי כדברך כדברך ממש והא אתערו חברייא והא אתמר</p>	<p>אמר רבי יצחק, אמת למה עולההסתלק מכאן. אמר רבי חייא הם גרמו שעלההסתלק מכאן, שהרי בשקר דברו עצמם, באותה מדה שאדם מודד בה מודדים לו. וכן שאר האחרים הסתלקו שלא יכל משה לאמרם, משום שהם גרמו, "סלחתי כדברך" כדברך ממש, והרי התעוררו החברים, והרי נתבאר.</p>
<p>אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר</p>	
<p>דא עם דא מה דלא הוו יכלין למללא מקדמת דנא נפקו מההיא פתחא ויתבו בגנתא תחות אילנין אמרו דא לדא כיון</p>	<p>[כאשר דברו] זה עם זה מה שלא יכלו לדבר מקדם זה, יצאו מאותו פתח וישבו בגנה תחת אילנות. אמרו</p>

¹ היכל הז' דבריאה (רח"ו).

² מלכות (רח"ו).

³ באצילות (רח"ו).

⁴ אריך (רח"ו).

⁵ חכמה (רח"ו).

⁶ אבא האיר לז"א (רח"ו).

⁷ ע"י הבינה (רח"ו).

⁸ בינה נק' כח ה' לפי שיונקת מאריך הנק' ה' א"נ כח ה' שפע הבא מאריך לכל הספירות (רח"ו).

<p>דאנן הכא וחמינן כל דא אי נמות הכא ודאי ניעול לעלמא דאתי</p>	<p>זה לזה, כיון שאנו כאן וראינו כל זה, אם נמות כאן ודאי נכנס לעולם הבא.</p>
<p>יתבו שינתא נפלת עליהו ודמכו אדהכי הא ההוא ממנא אתא</p>	<p>ישבו, שנה נפלה עליהם ונרדמו, בין כך בא אותו ממונה</p>
<p>קסב/א²¹</p>	
<p>ואתער לון אמר לון קומו פוקו לגו פרדס דאברא נפקו חמו לאלין מארי מקרא דהוו אמרי בההוא קרא במדבר הזה יתמו הא באתר אחרא לא ושם ימותו הא באתר אחרא לא ודא בגופין אבל בנשמתין לא כנוונא דבני גנתא</p>	<p>והעירם, אמר להם קומו צאו לתוך פרדס שבחוק, יצאו ראו אותם בעלי מקרא שהיו אומרים באותו פסוק "במדבר הזה יתמו", הרי במקום אחר לא, ושם ימותו, הרי במקום אחר לא, וזה בגופים אבל בנשמות לא כדוגמת בני הגן.</p>
<p>אמר לון ההוא ממנא פוקו נפקו בהדיה אמר לון שמעתון מדי לגו ההוא דרגא אמרו שמענא דהא חד קלא הוה אמר מאן דפסק יתפסק מאן דקצר יתקצר מאן דקצר יתארך אמר לון ידעתון מאי האי אמרו לא</p>	<p>אמר להם אותו ממונה צאו, יצאו עמו, אמר להם שמעתם דבר לתוך אותה דרגה. אמרו שמענו, שהרי קול אחד היה אומר, מי שפסק יפסק, ומי שקצר יתקצר, מי שקצר יתארך. אמר להם ידעתם מה זה, אמרו לא.</p>
<p>אמר לון חמיתון ההוא נשרא³ רברבא וההוא ינוקא דקא מלקט עשבין ר' אילעאי דנציבין הוה הוא ובריה ומטא הכא וחמא הוא וינוקא בריה מערתא דא כיון דעאלו לגו השוך לא יכילו למסבל ומיתו</p>	<p>אמר להם ראיתם אותו נשר גדול ואותו תינוק שמלקט עשבים, זה היה רבי אילאי מנציבין הוא ובנו, והגיע לכאן וראה הוא ובנו התינוק מערה זו, כיון שנכנסו לתוך החושך, לא יכלו לסבול ומתו.</p>
<p>וההוא ינוקא בריה קיימא בכל יומא קמיה דבצלאל בשעתא דנחית ממתבתא עלאה ואמר קמיה תלת מלין עד לא יפתח בצלאל ברזין סתימין דחכמתא דכל מלוי רזין סתימין אינון דעין לא ראתה אלהים זולתך</p>	<p>ואותו תינוק בנו עומד כל יום לפני בצלאל בשעה שיורד מהשיבה העליונה, ואומר לפניו, שלשה דברים עד שלא יפתח בצלאל בסודות סתומים של החכמה, שכל דבריו סודות סתומים הם, שעין לא ראתה אלהים זולתך.</p>
<p>האי (מאן) דאמר מאן דפסק יתפסק מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין במלין יתפסקון חיוהי מהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא</p>	<p>(מי) זה שאמר, מי שפסק יפסק, מי שפוסק דברי תורה על דברים בטלים, יפסקו חייו מהעולם הזה ודינו עומד באותו עולם.</p>
<p>מאן דקצר יתקצר מאן דקצר אמן ולא מאריך ביה נו נייחא יתקצר מחיין דהאי עלמא מאן דקצר יתארך מאן דאמר אחד אצטריך לחטפא אלף ולקצרא קריאה דילה ולא יעכב בהאי את כלל ומאן דעביד דא יתארכון חייו</p>	<p>מי שקצר יתקצר, מי שקצר אמן ולא מאריך בו תוך מנוחה, יתקצר מחיי העולם הזה, מי שקצר יתארך, מי שאומר אחד צריך לחטף אלף ולקצר קריאתה ולא יעכב באות הזאת כלל, מי שעשה כן יתארכו חייו.</p>
<p>אמרו ליה תו אמר תרין אינון וחדא</p>	<p>אמרו לו, עוד אמר שנים הם ואחד השתתף בהם, והם שלשה. וכשהיו</p>

1

2

³ ר' אילאי שרש נשמתו היה מפני נשר ולכך היה בצורת נשר (רח"ו).

<p>אשתתף בהו ואינן תלתא וכד הוו תלתא אינן חד אמר לון אלין תרין שמהן¹ דשמע ישראל דאינן יי' יי' אלהינו² אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא אמת³ וכדומתחברן כחדא אינן חד ביחודא חדא</p>	<p>שלשה הם אחד. אמר להם אלה שני שמות של שמע ישראל, שהם ה' ה', אלהינו השתתף בהם, והוא חותם הטבעת אמת, וכשמתחברים כאחד הם אחד, ביחוד אחד.</p>
<p>תו אמר תרין אינן וחד אתהדר כד שליט מאס על גדפי רוחא ושאט במאתן אלף ואתטמר אמר לון אלין תרין כרובים דהוה רכיב בהו קב"ה ומן יומא דאנגניו יוסף מאהוי אנניו איהו (ס"א חד) ואשתאר חד לגבי בנימין הה"ד וירכב על כרוב ויעף⁴ וידא על כנפי רוח ואנגניו במאתן אלף עלמין ואתטמר ההוא דרכיב עליה דאינן מאתן אלף גניזין אינן דיליה בריך הוא פוקו מהכא זכאין אתון</p>	<p>עוד אמר, שנים הם ואחד חזר, כששולט טס על כנפי הרוח ושט במאתים אלף ונסתר, אמר להם אלו שני כרובים שהיה רוכב בהם הקדוש ברוך הוא, ומיום שנגנז יוסף מאחיו, נגנז הוא (אחד) ונשאר אחד אצל בנימין, זהו שכתוב "וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח" ונגנז במאתים אלף עולמות, ונסתר אותו שרוכב עליו, שהם מאתים אלף גנזים, הם שלו ברוך הוא. צאו מכאן, אשריכם.</p>
<p>נפקו יחב לון ההוא ממנא וורדא (ס"א אחרא) חדא ונפקו כד נפקו אסתים פום מערתא ולא אתחזי כלל חמו ההוא נשרא דהוה נחית מההוא אילנא ועאל גו מערתא אחרא ארחו אינן בההוא וורדא ועאלו תמן אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא</p>	<p>יצאו, נתן להם אותו ממונה שושנה (אחרת) אחת ויצאו, כשיצאו נסתם פי המערה ולא נראה כלל. ראו אותו נשר שהיה יורד מאותו עץ ונכנס למערה אחרת, הריחו הם באותה שושנה ונכנסו לשם, מצאו אותו נשר על פי המערה.</p>
<p>אמר לון עולו זכאי קשוט חברין דהא לא חמינא הדוה דחברותא מן יומא דאנא הכא אלא בכו עאלו מאטו לפרדס אחרא וההוא נשרא בהדייהו</p>	<p>אמר להם הכנסו צדיקי אמת, חברים, שהרי לא ראיתי שמחת החברותא מיום שאני כאן אלא בכם. נכנסו הגיעו לפרדס אחר, ואותו נשר עמהם.</p>
<p>כד מטו לגבי אינן מאריהון דמשנה אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם בלבוש יקר מנהרא כוותייהו ויתיב עמהון כחדא אמר לאינן דיתבי הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא</p>	<p>כשהגיעו לאותם בעלי משנה, חזר אותו נשר בדמות אדם בלבוש נכבד מאיר כמותם, וישב אתם כאחד. אמר לאותם שיושבים, תנו כבוד לבעלי המשנה שבאו לכאן, שהרי רבונם הראה להם נפלאות גדולות כאן.</p>
<p>אמר חד מנייהו אית בכו סימנא אמרו הין אפיקו תרין ורדין וארחו בהו אמרו תיבו מארי מתיבתא תיבו זכאי קשוט אחידו בהו ויתבו בההיא שעתא אולפו תמן תלתין הלכות דלא הוו ידעי מקדמת דנא ורוזין</p>	<p>אמר אחד מהם, יש בכם סימן. אמרו הן. הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שבו בעלי הישיבה, שבו צדיקי אמת, אחזו בהם. וישבו, באותה שעה למדו שם שלשים הלכות שלא ידעו מקדם, וסודות תורה</p>

¹ הם זר"נ (רח"ו).

² אימא (רח"ו).

³ אה"ה פעמים אה"ה גימ' אמ"ת (רח"ו).

⁴ בלילה הוא מתייחד באצילות, שהוא בה"ח צירופים הראשונים, והם ה"ח אלפים עולמות אשר שט בהם על כרוב קל, שהוא סוד המלכות, כי הזו"ן הם סוד הכרובים, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנ"ה ע"ב), והמלכות היא כרוב קל, ובסוד דעתן של נשים קלה (שבת לג ע"ב) כמ"ש בזוה"ק (שלח ק"ע ע"א) וע"ש (קס"ב ע"א), ובדברי הגר"א שם (הקדו"ש מו ע"ג).

אחרנים.	אחרנים דאורייתא
<p>חזרו לפני אותם בעלי מקרא, ומצאו שהיו אומרים, "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם". "אני אמרתי" בשעה שהקדמתם עשיה לשמיעה, שהרי "אלהים אתם וגו", כיון שנמשכתם אחר יצר הרע, "אכן כאדם תמותון וגו", מה מיתתו של אדם מורידתו לעפר כדי שימחה אותו יצר הרע שבתוכו, ואותו יצר הרע הוא שמת ונתעכל בתוכו.</p>	<p>אחדרו לגבי אינון מארי מקרא אשכחו דהו אמרי אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם אני אמרתי בשעתא דאקדימתון! עשיה לשמיעה דהא אלהים אתם וגו' כיון דאמשכתון בתר יצר הרע אכן כאדם תמותון וגו' מה מיתתו של אדם אחית ליה לעפרא בגין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה וההוא יצר הרע איהו דמית ואתעכל² בגויה</p>
<p>קסב/ב³</p>	
<p>אמר ההוא סבא דעליהו אוף הכא כתיב ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה מאי פגריכם דא יצר הרע כליל דכר ונוקבא⁴ חסרונין דאית בכו דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא ולא סליק</p>	<p>אמר אותו זקן שעליהם, גם כאן כתוב "ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה", מה זה פגריכם, זה יצר הרע, הכולל זכר ונקבה, החסרונות שיש בכם, שיצר הרע יורד תמיד לחסרון ולא עולה.</p>
<p>בקדש מעלין ולא מורידין במסאבו מורידין תדיר ולא מעלין וע"ד אקרונ פגריכם חסרונין דלכון כד"א אשר פגרו מעבור את הנחל וגו' סופא דקרא אוכח דכתיב יפלו ולא תפלו וע"ד במדבר הזה</p>	<p>בקודש מעלים ולא מורידים, בטומאה מורידים תמיד ולא מעלים, ועל זה נקראו פגריכם חסרונותיכם, כמו שנאמר "אשר פגרו מעבר את הנחל וגו'", סוף הפסוק מוכיח, שכתוב יפלו ולא תפלו, ועל כך במדבר הזה</p>

¹ בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים כו', והנה הם עטרין דח"ג, מרוא דמתקלא שהוא הדעת עלאה שנמשך בהזון בליל א' של פסח, ע"י שעלו אז באר"א עלאין, ומהם ירתו עטרין דח"ג שהם אורא ובוצינא, ונולדו ונתגלו אלו האורות לחוץ להמשיכם בישראל, והוא עדיים וזיונם אשר זכו לזה במתן תורה, ובהן היו חיינ לעולם, בסוד חיי המלך, שהם המוחין אהיה הויה אהיה גימ' חיים וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א ג ע"א ד"ה וזיוניהו ע"ש בהגהה ג ע"א ד"ה וכמ"ש שבעה), וכן הוא בזוה"ק פקודי (רכז ע"א) כי עדיים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קב"ה ובהן היו חיינ לעולם, כמ"ש בפ' תשא (קצד ע"א) ופ' שלח (קסב ע"א ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"א).

² כ"כ הרב ז"ל בטעם הקבורה (רח"ו). כאשר יוגמר כל הביורורים כולם אשר גם בתחית עולם העשיה, הנה אז יקומו כל שוכני עפר אשר גם בעוה"ז ויעלו כולם, כי כל ענין המיתה והקבורה דהאדם הרי הוא ג"כ רק בסבת הזוהמא אשר מוכרח להתבלה ולהתעכל בעפרא (דע"ה ח"ב יג ע"ד), בדבר שתערובתו קשה אשר אי אפשר לתקנו בענין אחר, ור"ל בכל הדברים כולם אשר תערובות הרע בטוב שבהם הוא חזק מאד עד שאי אפשר להפרידם זה מזה אלא רק ע"י שיתבטלו מתחילה ממציותם לגמרי, וזהו כל ענין אכילה בכל הדומם צומח ח', וכן ענין המיתה הנוהג בבני אדם ע' זוה"ק (שלח קסב סע"א) (דע"ה ח"ב לו ע"א), הרע גופה לא יתוקן כלל, וכנ"ל שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון, וכן הוא בזוה"ק (פ' שלח קסב סע"א) שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל לגמרי (דע"ה ח"ב מא ע"ד), האדם שמתתקן בעיקר תיקונו רק אחר המיתה והקבורה, שע"ז נתעכל זוהמתו, וכמ"ש בפ' שלח (קסב סע"א), ואז מגיע לתיקונו אשר ע"י התורה ומעשים טובים שעשה בעוה"ז, או ע"י הדינין והעונשים דגיהנם (דע"ה ח"ב סט ע"ד).

⁴ ס"מ ונוקביה (רח"ו). במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין, כצחצחא דמלאכין עלאין וכמ"ש בסוף פ' יתרו (צד ע"א), וכן אמרו בפדר"א (ס"פ מא) כי נעשו כמלאכי השרת ע"ש. והנה נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי, והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע, וע' בפ' שלח (קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו במדבר, שהוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם, והיה עומד כל היצה"ר שלהם רק מבחוץ, וזהו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם (דע"ה ח"ב קיב ע"א), וע"י כללים ח"א קו ע"ב.

<p>יתמו אינון פגרים ושם ימותו בנין דרעותא דקב"ה¹ לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם</p>	<p>יתמו אותם פגרים ושם ימותו, משום שרצון הקדוש ברוך הוא להשמיד אותם פגרים מהעולם לעולם.</p>
<p>אמר להו רבי אילאי זכאי קשוט עולו ותחמו דהא רשו אתמסר לכו למיעל עד ההוא אתר דפרוכתא פריסא זכאה חולקבון פרוסה, אשרי חלקכם.</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקי אמת, הכנסו וראו שהרי רשות נמסרה לכם להיכנס עד אותו מקום שפרוכת פרוסה, אשרי חלקכם.</p>
<p>קמו ועאלו גו דוכתא חדא והו תמן מאריהון² דאגדה ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא אמרו מאן אלין אמר להון אלין מאריהון דאגדה חמאן בכל יומא נהירו דאורייתא כדקא יאות קיימו ושמעו כמה מלין חדתין באורייתא לא אתיהיב לון רשו למיעל לגוייהו</p>	<p>קמו ונכנסו לתוך מקום אחד, והיו שם בעלי אגדה ופניהם מאירים כאור השמש, אמרו מי אלה, אמר להם אלה בעלי אגדה, ורואים בכל יום אור התורה כראוי, עמדו ושמעו כמה דברים חדשים בתורה, ולא נתנה להם רשות להיכנס לתוכם.</p>
<p>א"ל ר' אילאי עולו לדוכתא אחרא ותחמו עאלו לגו גנתא אחרא וחמו אוף הכי כראן קברין ומיד מתין ומתהדרין חיינ בגופין מנהרן קדישין אמרי ליה מאי האי</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, הכנסו למקום אחר ותראו, נכנסו לתוך גינה אחרת וראו גם כאן כורים קברים, ומיד מתים וחוזרים חיים בגופות מאירים קדושים. אמרו לו, מה זה.</p>
<p>א"ל דא עבדי בכל יומא ומיד דשכבי מתעכלא ההוא זוהם בישא דקבילו בקדמיתא וקיימין מיד בגופין חדתין מנהרין באינון גופין קדישין דקיימי על טורא דסיני³ כנוונא דאתון חמאן קיימו כלהו על טורא דסיני בגופין בלא לכלוכא כלל</p>	<p>אמר להם, זה עושים בכל יום, ומיד ששוכבים מתעכלת אותה זוהמא רעה שקבלו בתחלה, ועומדים מיד בגופים חדשים. מאירים באותם גופים קדושים שעמדו על הר סיני כדוגמא שאתם רואים עמדו כולם על הר סיני בגופים ללא לכלוך כלל.</p>
<p>כיון דאמשיכו עליהו יצה"ר אתהדרו בגופין אחרנין⁴ דגופין קדמאין גופין נוכראין הה"ד ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב</p>	<p>כיון שהמשיכו עליהם יצר הרע, חזרו בגופים אחרים של גופים ראשונים, גופים נכריים, זהו שכתוב "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".</p>

¹ מציאות הרע הוא באמת אין לו מציאות אמיתי כלל, והוא יתבטל בביטול גמור, כי העצם הרע בעצמו לא יתהפך לטוב חלילה וחלילה, אלא שיתבטל בביטול גמור (דע"ה ח"ב יט ע"א).

² בעלי הקבלה (רח"ו).

³ עי' עמוד א' הערה בשם ספר הדע"ה ח"ב קכה ע"א. בדור המדבר וע"י משרבע"ה, והיה עומד אז שיתוקן כל העולם כולו אלו שזכו להלוחות הראשונות, והיה מתתקן העולם מאז כמו שיהיה לאחר התחייה, וכמו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם, וכמ"ש בעבר"ז (דף ה ע"א) וכן בזוה"ק חיי שרה (קלא סע"ב) ויחי (רכח ע"א), [ועי' פ' יתרו (צד ע"א) ומשפטים (קיד רע"א) ופ' שלח (קסב ע"ב)] (ביאורים ח"ב מג ע"ג).

⁴ בשעה שהקדימו נעשה לנשמע, אז נתעטרו בהם וכמ"ש בגמרא שבת (דף פח ע"א), ואח"כ במתן תורה, נמשך בהם ממש ונתייחד בהם ונתייסד בהם אותן האורות לירושת עולם, כי הגם דכתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדיים, הנה הוא רק מהגוף והחומר, כי ע"י מעשה העגל, הוחזר גופם לעור משכא דחויא ע' פ' שלח (קסב ע"ב), אבל בהנשמה והפנימיות, הרי עומדים אותן הכתרים בישראל לעולם, והם תמיד ממלכת כהנים וגוי קדוש, האמרנו והאמירנו כי על דבר זה נכרת ברית, ולעולם זאת על ישראל (דע"ה ח"ב קכז ע"ג), והגם כי במתן תורה פסקה זוהמתן והיו כולם אז ג"כ בסוד עץ החיים וכמ"ש בזוה"ק (ס"פ יתרו צד ע"א), אך עכ"ז הנה אח"כ ע"י חטא העגל חזר הרע להתערב בהם וכמ"ש בפ' תשא (דף קצד ע"א ע"ב), ע"ש⁴ ופ' שלח (דף קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו כו' ע"ש, והרי חזרו ונעשו בסוד עץ הדעת (דע"ה ח"ב קלא ע"ד). ועי' דע"ה ח"ב פג ע"א, ע"ד.

<p>קלא אתער זילו אתכנשו הא אהליאב קאים על קיומיה¹ וכל אינון קתדראין קמיה לשעתא פרחו כלהו ולא חמו מדי אשתארו בלהודייהו תחות אילנין דגנתא</p>	<p>קול התעורר, לכו התכנסו הרי אהליאב עומד על עמדו, וכל אותן כסאות לפניו, לשעה פרחו כולם ולא ראו דבר, נשאר לבד תחת אילנות הגינה.</p>
<p>חמו פתחא אחרא עאלו תמן חמו היכלא חדא עאלו ויתיבו תמן תרין עולימין הוו תמן זקפו עיינין וחמו חד משכנא מדקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא ועליה פריס פריסא דנהורא מנצצא דלא יכלין עיינין לאסתכלא (וכפום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא חמו כלום</p>	<p>ראו פתח אחר, נכנסו לשם, ראו היכל אחד, נכנסו וישבו שם. שני בחורים היו שם, הרימו עיניים וראו משכן אחד מרוקם בכל מיני ציורים וגוונים של העולם, ועליו פרוסה פריסת אור נוצצת שלא יכולות העיניים להסתכל (וכפי שני דברים ראו תוך אותו המשכן עד מקום פריסת הפרוכת שלא ראו) משם והלאה לא ראו כלום.</p>
<p>ארכינו אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר בצלא² רביעאה איהו לנהורין עלאין יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה³ סליקו דלעילא חביבא דכלא עליה כתיב ונסכו רביעית ההין בקדש וגו' מאן דיסתכל וחמי יסמון עיניה מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח אילנא דתמני⁴ סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים אי לא כפיף הויא בישא⁵ אכיל ליה</p>	<p>הרכינו אזניים ושמעו קול אחד שהיה אומר, בצלאל רביעי הוא לאורות עליונים, יוסף רביעי הוא תוך אורות אדם הראשון, עליה של מעלה חביבת הכל עליה כתוב "ונסכו רביעית ההין בקדש וגו'", מי שיסתכל ויראה יסמאו עיניו, מי שלא יסתכל יראה ויפתחו [עיניו], עץ של שמנה עשרה כשמתכופף יזקוף ויעמוד, אם לא מתכופף נחש רע יאכל אותו.</p>
<p>מאן דעאל⁶ תרין כרובין לגו רעותיה אתעביד מאן דמעיינ⁷ רחיק מרעותיה⁸ קרבנא דרביא שלים לאתקבלא פסק ההוא קלא</p>	<p>מי שמכניס שני כרובים לפניו, רצונו יעשה, מי שמעיין רחוק מרצונו, קרבן התינוק שלם להתקבל, פסק אותו הקול.</p>
<p>אמרו אינון תרין עולימין סימנא אית בגוייכו אמרו הין אפיקו אינון תרין ורדין ארהו בהו אמרו תיבו עד דתשמעון תרין מלין ברזין עתיקין מגו מארי מתיבתא ויהון תדיר ברוא בגוייכו אמרו הן</p>	<p>אמרו אותם שני בחורים, סימן יש בכם, אמרו כן, הן הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שובו עד שתשמעו שני דברים בסודות עתיקים מתוך ראשי הישיבה, ויהיו תמיד בסוד בתוכם, אמרו הן.</p>
<p>אמר רבי שמעון כל הני מלין וכל מה</p>	<p>אמר רבי שמעון, כל הדברים הללו</p>

¹ הוא אהליאב בן אחיסמך שותף של בצלאל בעשיית המשכן גם הוא הי' דורש סודות כמו בצלאל חבירו (זהר הרקיע).

² כי שיעור' בגופא ד' בריתות ונמצא שהוא רביעית מן השיעור א"נ כד חשבינן גוף וברית חד נמצא יסוד רביעי לחג"ת ועוד כשהוא עולה בסוד הדעת נמצא שהוא רביעי לנהורין כח"ב ושני עיקר (רח"ו).

³ וזה יובן בהקדמה אחת שנקדים לך והיא כי כאשר איזו ספירה תחתונה תקבל הארה מלמעלה היא לבדה הנה תתעלה במעלה יותר מן הספירות הקודמות אליה ולפי שביוסף יש בו סוד זה לכן נקרא סליקו לעילא חביבא דכולא כו' (שער מאמרי רשב"י).

⁴ בשדרה י"ח חוליות (רח"ו).

⁵ שדרתו נעשית נחש (רח"ו).

⁶ יסוד דכורא ונוקבא פי' אחר היינו שמכניס מט"ט וסנד"ל למ"נ (רח"ו).

⁷ שמעיין בתפלתו (רח"ו).

⁸ דם מילה (רח"ו).

<p>דחמו כתבו וכד מטו הכא הוה כתיב אשמרה דרכי מחטוא בלשוני ואנא שאילנא לאבי אבא כמה הוו אינון תרין מלין ואמר לי חייך ברי אינון תרין מלין באנו עלמין וחרבו עלמין מאן דאשתמש בהו</p>	<p>וכל מה שראו כתבו, וכשהגיעו לכאן היה כתוב "אשמרה דרכי מחטוא בלשוני", ואני שאלתי לאבי, אבא כמה היו אותם שני דברים, ואמר לי חייך בני, אותם שני דברים בנו עולמות והחריבו עולמות מי שהשתמש בהם.</p>
<p>כיון דשמעו אלין תרין מלין אמרו אינון ינוקי פוקו פוקו לית לכו רשותא יתיר למשמע אפיק חד מנייהו תפוח אחד ויהב לון ואמר ארחו בדא ארחו ביה ונפקו ומכל דחמו לא אנשו כלום נפקו</p>	<p>כיון ששמעו שני דברים אלו, אמרו אותם תינוקות, צאו צאו אין לכם רשות יותר לשמוע, הוציא אחד מהם תפוח אחד ונתן להם. ואמר הריחו בזה. הריחו בו, ויצאו. ומכל מה שראו לא שכחו כלום, יצאו.</p>
<p>הא ממנא אחרא אתא אמר לון חברייא ר' אילאי שדרני לכו תוריכו ליה הכא אפום מערתא והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא ידעתון דאיהו תבע מגו</p>	<p>הרי ממנה אחר בא ואמר להם, חברים רבי אילאי שלחני אליכם, חכו לי כאן על פי המערה, והוא יבא ויודיע לכם דברים עליונים שלא ידעתם, שהוא תבע מתוך</p>
<p>קסג/א¹</p>	
<p>מתיבתא דיהא ליה רשו לגלאה לכו מלין נפקו בהדיה ואוריכו אפום מערתא והוו מהדרן מלי דא לדא מכל מה דחמו ואולפו תמן</p>	<p>הישיבה שיהיה לו רשות לגלות לכם דברים. יצאו אתו וחכו על פי המערה, והיו מחזירים דברים זה לזה מכל מה שראו ולמדו שם.</p>
<p>אדהכא הא ר' אילאי אתא² נהיר כשמשא א"ל אורייתא חדתא שמעתא אמר לון ודאי ורשו יהבו לי למימר לכו מלי</p>	<p>בין כך הרי רבי אילאי בא מאיר כשמש, אמר לו תורה חדשה שמעת, אמר להם בודאי, ונתנו לי רשות לומר לכם דברים.</p>
<p>אתחברא כהדא אפום מערתא ויתבו אמר לון זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי והא לית לכו דחילו ואמתנו אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא</p>	<p>התחברו כאחד על פי המערה וישבו, אמר להם צדיקים אתם שרבונכם הראה לכם כדוגמת העולם הבא, והרי אין לכם פחד ואימה. אמרו ודאי, הרי נשכח מאתנו דרך בני אדם, ותמיהה היא על כל מה שראינו בהר הזה.</p>
<p>אמר לון חמיתון אלין טוריא כלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא וזכו השתא מה דלא זכו כד הוו בחיין ואלין רישי מתיבתי כלהו בריש ירחי ושבתי ומעדייא מתכנשי לגבי טורא דאהרן כהנא ומתערי לגביה ועאלין גו מתיבתא דיליה ומתחדשן תמן בדכיו דטלא קדישא דנחית על רישיה ומשח רבו דנגיד עליה ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא</p>	<p>אמר להם ראיתם הרים אלה, כולם ראשי ישיבות לעם הזה שבמדבר, וזכו כעת מה שלא זכו כשהיו בחיים, ואלה ראשי ישיבות כולם בראשי חדשים ושבטות ומועדים מתכנסים להר אהרן הכהן ומתעוררים אליו, ונכנסים לתוך ישיבתו ומתחדשים שם בטוהר הטל הקדוש שיורד על ראשו, ושמן משחה ששופע עליו, ועמו מתחדשים כולם בחדושים אהובים של המלך הקדוש, עד שנקרא כאן ישיבת</p>

1

² כי גוף הצדיקים נהיר בעולם הבא (רח"ו).

<p>ואיהו נטיל בכל מתיבתא בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא ואיהי מתיבתא דמשה וכלהו קיימי לבר ולא עאלין לגו בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרין בשמא</p>	<p>האהבה. והוא לוקח בכל ישיבה בסתר דקיק, מתעופפים כנשרים לתוך ישיבת האור, והיא ישיבת משה, וכולם עומדים בחוץ ולא נכנסים פנימה, פרט לאהרן לבדו, ולפי שעה נקראים בשם.</p>
<p>ולית מאן דחמי ליה למשה דהא ההוא מסוה דאנפוי פרים קמיה ושבע ענני יקר סחרניה אהרן קאים גו פרנודא דלתתא מן משה ופרנודא פסיק ולא פסיק בגוייהו וכל רישי מתיבתי לבר מפרוכתא דפרנודא דא וכל שאר לבד מאינון עננין וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא הכי מנהרין אינון עננין</p>	<p>ואין מי שיראה את משה, שהרי אותו מסוה של פניו פרוש לפניו, ושבעה ענני כבוד סביבו. אהרן עומד תוך הפרגוד שלמטה ממשה, ופרגוד פוסק ולא פוסק בתוכם, וכל ראשי הישיבות מחוץ לפרוכת הפרגוד הזה, וכל השאר מחוץ לאותם עננים, וכפי חדושי אור התורה שמאירה כך מאירים אותם עננים.</p>
<p>ואתקלישו בדקיקו דנהורא עד דאתחזי ההוא מסוה ומגו ההוא מסוה חמאן נהורא דנהיר יתיר מכל נהירין דעלמא ואינון אנפי משה אנפוי לא אתחזון כלל ולית מאן דחמי לון בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה בתר כל אינון עננין</p>	<p>ונהיים קלושים בדקיקות האור, עד שנראה אותו מסוה, ומתוך אותו מסוה רואים אור שמאיר יותר מכל אורות העולם, והם פני משה, פניו לא נראים כלל, ואין מי שיראה אותם פרט לאותו אור שיוצא מתוך אותו מסוה אחר כל אותם העננים.</p>
<p>משה אמר מלה סתם לאהרן ואהרן פריש לרברבי מתיבתי במה פריש בכל אינון מבועין אסתומו מניה כד מטא זמניה דיהושע והשתא איהו מהדר לון בכמה פליאן ומקורין ומבועין ונחלין דנבעין מכל מלה ומלה</p>	<p>משה אמר דבר סתום לאהרן, ואהרן מפרש לגדולי הישיבות. במה מפרש, בכל אותם מבועים שנסתמו ממנו כשהגיע זמנו של יהושע, וכעת הוא מחזיר להם בכמה פלאות ומקורות ומבועים ונחלים שנובעים מכל דבר ודבר.</p>
<p>כל נשין זכין דהאי דרא¹ אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין וכדין סלקין כלהו כתמרות עשן גו מדברא דא וההוא יומא אקרי יומא דהלולא נשין בלילי שבתות ובלילי יומין טבין כלהו אתאן לגבי מרים וידעין אשתדלותא בידיעו דמארי עלמא זכאה דרא דא מכל דרין דעלמא נפקי ממתבתא דמשה ופרחי לגבי² מתיבתא דרקיעא ואינון דאתחזון פרחי לגבי³ מתיבתא עלאה על ההוא דרא כתיב אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו</p>	<p>כל נשים צדקניות של הדור הזה באות למרים, גם כאן בזמנים הללו, ואז עולות כולן כתמורות עשן לתוך המדבר הזה. ואותו יום נקרא יום ההלולא נשים בלילי שבתות ובלילי ימים טובים, כולן באות למרים ויודעות השתדלות בידיעה של רבונו של עולם, אשרי דור זה מכל דורות העולם, יוצאים משיבת משה ופורחים לישיבת הרקיע, ואלה שנראים פורחים לישיבה העליונה על אותו דור כתוב "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>פתח ר' אילאי ואמר תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים באברהם כתיב</p>	<p>פתח רבי אילאי ואמר "תמים תהיה עם ה' אלהיך", מה בין תם לתמים, באברהם כתוב "התהלך לפני והיה</p>

¹ עי' הערה בעמוד הקודם בשם ספר הדע"ה.

² דמט"ט (רח"ו).

³ דקב"ה (רח"ו).

<p>התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה ויעקב איש תם אמאי אקרי איש תם בנין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה</p>	<p>תמים", יעקב שהשתלם יותר כתוב בו "ויעקב איש תם", למה נקרא איש תם, משום שלא נשאר בו פסולת כלל, שהרי פריעה היתה בו.</p>
<p>במה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע) ואתדכי מההוא פסולת בנין דההוא אתר דאתקיף לפסולת דלגו אתר דפריעה שאריל איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסיא דיליה וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסיא רשימא דברית אית ביה וע"ד האי שור אקרי תם ויעקב אחיד ביה בגוויה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר וזהמא דפסולת כלא</p>	<p>במה נפרע [פריעה היתה בו שנפרע] ונטהר מאותה פסולת, משום שאותו מקום שמחזיק פסולת שלתוך מקום הפריעה שורה, הוא שור דמות השמאל של כסא שלו, ואותו שור נקרא שור תם, שהרי מרכבת הכסא רושם של ברית יש בו, ועל זה, שור זה נקרא תם, ויעקב אחוז בו בתוכו, ובשור זה עושים פריעה ומעבירים זוהמת הפסולת כולה.</p>
<p>במתניתא דבצלאל כתיב ויזכור אלהים את רחל בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי בנין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד (ס"א אתייליד) יוסף ובמה כד נטל שור בהדיה דלא יתקיף לסטרא אחרא ובג"כ אתקרי יוסף בכור שור בכור דההוא שור</p>	<p>במשנת בצלאל כתוב "ויזכור אלהים את רחל", בשרה כתוב פקידה, וברחל כתוב זכירה, למה, משום שזכור נרשם ביעקב, שהוא ברית שלם. כשנעשה (כשנולד) יוסף, ובמה, כשנטל שור עמו שלא יתחזק לצד האחר, ומשום זה נקרא יוסף בכור שור, בכור של אותו שור</p>
<p>קסג/ב³²</p>	
<p>דנטל יעקב (דברים לג יז) בכור שורו ודאי</p>	<p>שלקח יעקב בכור שורו ודאי.</p>
<p>וההוא שור שור תם ויעקב איש תם רבון ושליט מאריה דביתא דההוא שור תם שארי בגוויה בנין דאית שור מועד בסטר ערלה פריעה וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שא"ה ההוא דאפיל ביתין דעלמא דלא דיירין בהו בני נשא וכלהו נפקי מההוא שור מועד ודא בחבורא דחמור בישא ובג"כ לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו בנין דלא לאתערא להו</p>	<p>ואותו שור, שור תם, ויעקב איש תם, רבון ושולט, בעל הבית, שאותו שור תם שרוי בתוכו, משום שיש שור מועד בצד ערלה ופריעה, וכמה ממונים על החוקים יוצאים ממנו עד דרגה אחרונה שנקראת שא"ה, אותו שמפיל בתי העולם, שלא דרים בהם אנשים, וכולם יוצאים מאותו שור מועד, וזה בחבור עם חמור רע, ומשום זה "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" כדי לא לעורר אותם.</p>
<p>ובההוא מתיבתא דבצלאל וכן בתרין מתיבתי ויעקב איש תם בעלה דההוא תם ומאן איהו א' רזא דו"י⁴ וכד הוו כלל דכר ונוקבא כחדא כדין נטיל כל אתוון אלין</p>	<p>ובאותה ישיבת בצלאל, וכן בשתי ישיבות ויעקב איש תם, בעלה של אותו תם, ומיהו א', סוד של ו"ו. וכשהיו כלל זכר ונקבה כאחד, אז נוטל כל אותיות אלה "את"ם" והוא</p>

¹ סוד הגבורות שביסוד קלי' נוגה (רח"ו).

²

³

⁴ זה יובן במ"ש בסתרי אותיות מכ"י בזוהר חדש כי סוד הו' גופא נכללת מדרועין דרך כלל והוא גופא בב' דרועין לזה רמז ליעקב בעלה דמלכות הנקרא תם ועם א' דידיה נקרא אמת סוד הכ"ב אתוון דא"ב (נ"א: דד"א) סוד חותם אמת (זהר הרקיע).

<p>את"ם ואיהו אמ"ת (מיכה ז &) תתן אמת ליעקב¹ כלל דכר ונוקבא כחדא שלימו דבלא²</p>	<p>אמ"ת "תתן אמת ליעקב", כלל זכר ונקבה כאחד, שלמות הכל.</p>
<p>אברהם לא אתפקד על פריעה³ וכד עאל עאל להאי תם ולגו דרגין דיליה דאקרון כחדא ים והיינו תמים לבתר אסתלק אברהם ועאל לגו ואתקשר עם ימינא עלאה</p>	<p>אברהם לא הצטוה על פריעה, וכשנכנס, נכנס לתם זה ולתוך דרגותיו שנקראו כאחד ים, והיינו תמים. אחר כך התעלה אברהם ונכנס פנימה ונקשר עם ימין העליון.</p>
<p>תמים תהיה עם יי' אלהיך ודאי כמה דאיהו תמים כללא חדא אופך אנת תהא עמיה תמים עמיה ודאי כמה אתעביד בר נש תמים דיהא ת"ם ים תם כמה דאתמר י"ם כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרון י"ם ולא אתפרשן מניה לעלמין</p>	<p>"תמים תהיה עם ה' אלהיך", ודאי כמו שהוא תמים כלל אחד, גם אתה תהיה עמו תמים עמו ודאי. במה נעשה אדם תמים, שיהיה ת"ם ים, תם כמו שנתבאר, י"ם כל אותן דרגות קדושות שלו נקראים י"ם, ולא נפרדים ממנו לעולמים.</p>
<p>אופך אנת כנוונא דא לאעדאה מנך דרגין נוכראין ולא תקשרא בתמים למיהוי בך דרגין קדישין רוא דים ודרגא קדישא ת"ם לקבלא א' רוא דיעקב ב"נ אצטריך למהוי בכל יומא ת"ם י"ם כנוונא דא ממש</p>	<p>גם אתה כדוגמא זה, להעביר ממך דרגות נכריות, ולהתקשר בתמים, להיות בך דרגות קדושות, סוד של הים, ודרגה קדושה, ת"ם כנגד א', סוד של יעקב, אדם צריך להיות בכל יום ת"ם י"ם כדוגמא זה ממש.</p>
<p>השתא פריש מאן דפריש במתיבתא⁴ דסיהרא קדישא שפירא איהו בחוורו⁵ וכל גוונין מנצצין בה ומרקמן ואיהו כהוא שפירו⁶ וחווירו דשמשא ממש ובהוא ימא דילה⁷ גו⁸ שבעין שנין נפקא נונא חדא⁹ ואפיק מניה גוון תכלת ואיהו נטלא גוון דא¹⁰ ותקינת ליה ואתחפייא לבר בהאי גוון</p>	<p>כעת פרש מה שפרש בישיבה, שהלבנה הקדושה יפה היא בלבן, וכל הגוונים נוצצים בה ומרקמים, והיא כאותו יופי ולבן השמש ממש, ובאותו הים שלה בתוך שבעים שנה, יוצא דג אחד ומוציא ממנה צבע תכלת, והיא לוקחת צבע זה ומתקינה אותו ומתחפה בחוץ בצבע הזה.</p>
<p>לאו דהאי גוון לבושא דילה דהא שש וארגמן לבושה אבל חופאה דלבר האי גוון הוא כנוונא דא הוה משכנא דכוליה בשפירו מרקמא לגו ולבחר ופרשו בגד כליל תכלת</p>	<p>לא שגוון זה הוא לבושה, שהרי "שש וארגמן לבושה" אבל צפוי חיצוני הוא הגוון הזה, כדוגמא זה היה המשכן, שכולו ביופי מרוקם לפנים, ואחר כך ופרשו בגד כליל תכלת.</p>

¹ כל המציאות העיקרי והאמיתי הוא רק באצילות, ושם הוא חותמו של הקב"ה אמת, וכמ"ש בזוה"ק (שלח קס"ג ע"ב, ושם ח"ג ש"ב ע"א, וכן בפ' יתרו פ"ט ע"ב) (דע"ה ח"א נז ע"ד).

² השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

³ עי' רמ"ז ח"א צח ריש ע"ב.

⁴ נוקבא דאצילות (רח"ו).

⁵ בחסדים (רח"ו). נעשה תיקון כל הביוררים רק ע"י המלכות היורדת בבריאה, והוא שם אדני שבברכת אתה גבור, ועליה נאמר (דברים ד כד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא, אל קנא הנ"ל סי' ג', וכמ"ש בפ' בראשית (נא ע"א) (דע"ה ח"ב סט ע"ב).

⁶ אין בה חסרון (רח"ו).

⁷ בריאה (רח"ו).

⁸ ז"ת דבריאה (רח"ו).

⁹ יסוד דבריאה (רח"ו). עי' הקדו"ש צב ע"ד.

¹⁰ מלכות דבריאה (רח"ו).

<p>מ"ש בגין דתהות ים דא אית מצולות י"ם כלל דבר ונוקבא ואית לון עינא בישא לאסתכלא וכד מסתכלין זמין לעינייהו גוון תכלא ולא יכלא עינייהו לשלמא ואיהי אתתקנת לגו בכל גוונין מרקמן כדקא יאות מתחמנ לד' סטרין דעלמא</p>	<p>למה, משום שתחת ים זה יש מצולות י"ם, כלל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתכל, וכשמסתכלים מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עיניהם לשלוט, והיא מתתקנת לפנים בכל צבעים מרוקמים כראוי, מתתחמים לארבעת צדדי העולם.</p>
<p>כגוונא דא ב"נ דלביש ציצית אתעביד בכל יומא תמים ת"ם בד' כנפים מתקנן כדקא יאות י"ם בההוא תכלת דגוונא דשבעין דרגין דימא סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא וכדין איהו תם י"ם עם יי' אלהיו ממש בתקונא חדא איהי לעילא ואיהו לתתא</p>	<p>כדוגמא זה אדם שלובש ציצית, נעשה בכל יום תמים, ת"ם בארבע כנפים מתוקנות כראוי, י"ם, באותו תכלת של הדג של שבעים דרגות הים, צד הרע כשמסתכל באדם זה, לא יכול להזיקו בעין הרע, ואז הוא תם י"ם, עם ה' אלהיו ממש בתקון אחד, הוא למעלה והוא למטה.</p>
<p>לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין אוף הכי בר נש אסתלק איהו לבתר בתפלין גו דרגין עלאין וע"ד תמים תהיה עם יי' אלהיך עמיה ודאי ודאי בשעתא חדא ברנעא חדא איהי אתקנת לעילא וב"נ אתקן לתתא</p>	<p>אחר כך מסתלקת היא לתוך דרגות עליונות, גם כך האדם עולה הוא אחר כך בתפלין לתוך דרגות עליונות, ועל זה "תמים תהיה עם ה' אלהיך", עמו ודאי, ודאי בשעה אחת ברגע אחד היא מתקנת למעלה ואדם מתקן למטה.</p>
<p>א"ר אילאי כל אלין דהכא כגוונא דא מתקנן למהוי כל חד תמים עם יי' ועל רזא דא במדבר הזה יתמו אי תימרון דכד אתמר לביש אתמר הכי הוא ודאי דהוה לון למהוי כל חד תמים עם יי' בארעא קדישא אתר דיין שארי תמן למהוי אפיין באפיין כחדא עמיה</p>	<p>אמר רבי אילאי כל אלו של כאן, כדוגמא זה מתוקנים להיות כל אחד תמים עם ה', ועל סוד זה "במדבר הזה יתמו", אם תאמרו שכשנאמר לרע נאמר כך זה בודאי, שהיה להם להיות כל אחד תמים עם ה' בארץ הקדושה, מקום שה' שרוי שם, להיות פנים בפנים כאחד עמו.</p>
<p>והשתא כל חד הוי תמים במדברא דא לבר אתר רחיק מתמן דלא יסתכל אנפיין באנפיין בהדיה למהוי עם יי' כדקא יאות ושם ימותו כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא</p>	<p>וכעת כל אחד היה תמים במדבר זה לחוץ, מקום רחוק, משם שלא יסתכל פנים בפנים אתו להיות עם ה' כראוי, ושם ימותו כמו שראיתם שעושים בכל יום.</p>
<p>זכאה חולקבון חברייא קדישיין דזכיתון לכל האי הני תרי מערתי אחרנין דילכו דלא תשכחו כל דא תמן דאינון גו מתיבתא דמשה יתבי מרחיק וע"ד כתיב במשה ענו מאד מכל</p>	<p>אשרי חלקכם חברים קדושים שזכיתם לכל זה, שתי מערות אלה אחרות שלכם, שלא תמצאו כל זה שם שהם תוך ישיבת משה, יושבים מרחוק, ועל זה כתוב במשה "עניו מאד מכל"</p>
<p>קסד/א¹²</p>	

¹ מצולות ים הם הזרין דקליפה כמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קסג ע"ב), וכן כל חיילין דס"מ נקראים כולם מצולות ים, כמ"ש בפ' בלק (קצז ע"א), והנה הם כולם מתערין ומתגברין ע"י הריח דדינים קשים היוצא מהליותן (דע"ה ח"ב נ ע"א), מהפסולת {פט ע"א} דיסוד המים הם מצולות ים, שהם זרין דקליפה דיסוד המים כמ"ש בזוהר (שלח קסג ע"ב, וע' פ' בלק קצז ע"א). וכן גם ג"כ הקליפין הנקרא צלמות, שהם דרין צל מות כמ"ש בפ' ויצא (קס ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"א).

<p>האדם ונביאה עלאה קביל לון למתיבתא דיליה מיומא דשארן למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין והא לא הו מסתכלן בהאי עלמא כלום</p>	<p>האדם", ונביא עליון קבלם לשיבתו. מיום שהתיר לראות כל זה, עד אותה שעה שבעה ימים, והרי לא היו מסתכלים בעולם הזה כלום.</p>
<p>אמר לון רבי אילאי זכאין קדישין אימא לכו מלין דשמעתון ומלה קדמאה כד תנדרעון מדירו דמשחתא בשמא גליפא מפרש תנדרעון (ואע"ג) דבצלאל רביעאה איהו דנהורין עלאין דכתיב ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת מאן דלא אסתכל חמי ואתפתח</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקים קדושים אמר לכם דברים ששמעתם, ודבר ראשון כשתדעו מדידת המשחה בשם חקוק מפורש תדעו, (ואף על גב) שבצלאל הוא רביעי של אורות עליונים, שכתוב "ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת", מי שלא הסתכל רואה ונפקח.</p>
<p>מאן דלא אסתכל באינון תלת מלין טמירין מה לעילא מה לתא וכו' זמין איהו לאתפתחא באורייתא ולפקחא עיינין בה</p>	<p>מי שלא הסתכל באותם שלשה דברים טמירים מה למעלה מה למטה וכו', עתיד הוא להפקח בתורה, ולפקח בה עיניו.</p>
<p>אילנא דתמני סרי שדרתו דב"ג כד כפיף קמי מאריה יזקוף ויתקיים לתחיית מתייא אי לא כפיף במודים אתעביד חויא ולית ליה תקומה לההוא זמנא</p>	<p>עץ של שמונה עשר שְׁדָרְת, כשאדם מתכופף לפני רבונו, יזקף ויעמוד לתחיית המתים, אם לא כופף במודים נעשה נחש, ואין לו תקומה לאותו הזמן.</p>
<p>מאן דעאל בין תרין כרובים לגו מאן דעאל שיעור תרין פתחין לגו בי כנשתא אתדבק במאריה ורעותיה אתעביד מאן דמעין בצלותיה ואסתכל בה רחיק מרעותיה דשאל</p>	<p>מי שנכנס לבין שני כרובים פנימה, מי שנכנס שיעור שני פתחים לתוך בית הכנסת, נדבק ברבונו, ורצונו נעשה. מי שמעין בתפלתו ומסתכל בה, רחוק מרצונו, שהוא מבקש.</p>
<p>קרבנא דרביא כד קרב ב"ג בריה לבי ספרא או למילה דא קרבנא שלים לאתקבלא מכאן ולהלאה רחימין זילו</p>	<p>קרבן התינוק, כשמקריב אדם בנו לבית ספר או למילה, זה קרבן שלם להתקבל מכאן ולהלאה אהובים, לכו.</p>
<p>אלעזר ברי שפיר קאמרת כפום מה דאוליפת אבל ח"ו דאע"ג דרחל הות עקרא בההוא זימנא יעקב חכים הוה ואלמלא לא ידע יעקב דלאה אנתתיה לא קביר לה במערתא לאתחברא בהדיה בחבורא הדא ויהא קביר לה לבר מארעא</p>	<p>אלעזר בני יפה אמרת כפי מה שלמדת, אבל חס ושלום שאף על גב שרחל היתה עקרה באותו זמן, יעקב חכם היה, ואלמלא לא ידע יעקב שלאה אשתו, לא קבר אותה במערה להתחבר עמו בחבור אחד, ויקבר אותה מחוץ לארץ.</p>
<p>אבל ללאה אעיל לה גו ארעא ולרחל שוי לבר מית יעקב אתקבר בגווה בחבורא חדא כמה דעבדו כל שאר אבהן אוף הכי אדם מתה חוה בקדמיתא אתקברת תמן ותמן ידע אדם דהאי דוכתא אתחזי ליה</p>	<p>אבל את לאה הכניס לתוך הארץ, ורחל שם בחוץ. מת יעקב נקבר בתוכה, בחבור אחד. כמו שעשו כל שאר האבות, גם כן אדם מתה חוה בתחילה, וקברה שם, ושם ידע אדם שזה מקום ראוי לו.</p>
<p>מית אדם אתקבר בגווה בחבורא חדא מתה שרה אתקברת תמן וחווה חמאת</p>	<p>מת אדם נקבר בתוכה, בחבור אחד. מתה שרה נקברה שם, וחווה ראתה ושמחה לקראתה, וקמה</p>

וקבלתה.	וחדאת לקבלה וקמת וקבלה לה
שעור חוה לגבי שרה שעור של שתי אמות ולא יותר. מת אברהם נקבר ליד שרה בחבור אחד.	שיעורא דחוה לגבי שרה שיעורא דתריין אמין ולא יתיר מת אברהם אתקבר לגבי שרה בחבורא חדא
מתה רבקה נקברה שם, ושרה ראתה וקמה וקבלתה. מת יצחק נקבר אֶתָה בחבור אחד.	מתה רבקה אתקברת תמן ושרה חמאת וקמת וקבלה לה מת יצחק אתקבר בהדה בחבורא חדא
מתה לאה נקברה שם, ורבקה ראתה וקמה וקבלתה. מת יעקב התחבר אֶתָה בחבור אחד, וכולם זכר ונקבה כאחד בחבור אחד.	מתה לאה אתקברת תמן ורבקה חמאת וקמת וקבלה לה מת יעקב אתחבר בהדה בחבורא חדא וכלהו דכר ונוקבא כחדא בחבורא חדא
סדורם איך שוכנים, נשים ליד נשים וזכרים ליד זכרים. אדם בראש, חוה סמוכה לו. שרה ליד חוה, אברהם סמוך לשרה. יצחק סמוך לאברהם, רבקה סמוכה ליצחק. לאה סמוכה לרבקה, יעקב סמוך ללאה. נמצא אדם בצד זה ויעקב בצד זה, זה ראש וזה סוף.	סדורא דלהון היך שכני נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין אדם ברישא חוה סמיך ליה שרה לגבי חוה אברהם סמיך לשרה יצחק סמיך לאברהם רבקה סמיך ליצחק לאה סמיך לרבקה יעקב סמיך ללאה אשתכח אדם בסטרא דא יעקב בסטרא דא דא רישא ודא סיפא
בספר שלמה המלך הוא כראוי, וכך זה אדם וחוה בתחלה ושרה ואברהם סמוכים להם. יצחק ורבקה לזוית אחרת בדרך ישר בשורה אחת, יעקב ולאה באמצע, ואותם נשים ליד נשים, וזכרים ליד זכרים, ואדם וחוה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק, אדם בצד זה ויצחק בצד זה ויעקב באמצע. יצחק ליד אביו, לא דרך העולם, ועם כל זה יעקב צריך באמצע.	בספרא דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא אדם וחוה בקדמיתא ושרה ואברהם סמיך לון יצחק ורבקה לזוית אחרא בארע מישר בשורה חדא יעקב ולאה באמצעיתא ואינון נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין ואדם וחוה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק אדם בסטרא דא ויצחק בסטרא דא ויעקב באמצעיתא יצחק לגבי אביו לאו ארע עלמא ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעיתא
ובכל הזוגות הללו כמו שנקברו כך יקומו, וכך ימצאו. לאה תשמח עם משיח בן דוד שיצא ממנה לפנים, רחל תשמח במשיח בן יוסף שיצא ממנה מחוץ לירושלים, והכל למקומותיהם.	ובכל אינון זוגין כמה דאתקברו הכי יקומון והכי ישתכחון לאה תחדי בהדי משיח בריה דדוד דנפיק מנה לגו רחל תחדי בהדי משיח בריה דיוסף דנפיק מנה לבר מירושלם וכלא לדוכתייהו
אלה כאן ואלה כאן, שהם (מגדלים) מרגליות של אבן טובה כולם, בין כל	אלין הכא ואלין הכא דאינון (ס"א מגדלין) מרגלאן דאבן טבא כלהו בין כלהו

¹ סוד קבורת ד' זוגות במערת המכפלה. פי' הא' הוא בציור כזה: אדם וחוה, שרה ואברהם, יצחק ורבקה, לאה ויעקב. נמצא כי אדם הראשון הוא ראשון ויעקב הוא אחרון. והסוד שופרא דיעקב מעין שופרא דאד"הר. פי' הב' דשלמה מלכא בספרו הוא בציור הזה: אדם וחוה, שרה ואברהם, יעקב ולאה, רבקה ויצחק. נמצא כי אדם בראש ויצחק בסוף בקרן זוית אחרת כמו שציירנו ויעקב באמצע. והטעם כי אין כבוד להיות יצחק קבור עם אביו כמ"ש בסדר הראשון. ועכ"ז יעקב באמצע פי' כי גם יעקב אין ראוי לקבור עם אבי אביו ואמר שעכ"ז יותר נכון לקבור בן הבן מן הבן עצמו. או אפשר רמז שגם אמרנו הטעם משום שאין כבוד ליצחק ליקבר עם אביו זהו טעם הראשון אך עכ"ז יש סוד אחר דבלאו הכי איצטריך יעקב למיהוי באמצעותא סוד הבריח התיכון כי הוא משים שלום ומכריע וזה הוא שאמר ועכ"ד יעקב באמצעיתא. אמנם לשני הפירושים לעולם נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין (זהר הרקיע).

<p>מגדלין אית חד מגדל דאבן טבא באמצעיתא ודא סליק לרום רקיעא ולא אתהוי השתא עד ההוא זמנא דיתגלי</p>	<p>המגדלים יש מגדל אחד של אבן טובה באמצע, וזה עולה לרום הרקיע ולא נראה כעת, עד אותו זמן שיתגלה.</p>
<p>רב מתיבתא חמא ליה והוה רשים ביה לעילא האי קרא מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב ופריש רב מתיבתא קרא דא מגדל עז דא כנסת ישראל</p>	<p>ראש הישיבה ראה אותו והיה רשום שם פסוק זה למעלה "מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק" ונשגב ופרש ראש הישיבה פסוק זה, "מגדל עז" זו כנסת ישראל,</p>
<p>קסד/ב²¹</p>	
<p>בו ירוץ צדיק³ ביה רעותיה דצדיק תדיר⁴ וע"ד ונשגב ההוא⁵ מגדל דלא ינפול לעלמין כמה דהוה</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", בו רצון הצדיק תמיד, ועל זה ונשגב אותו מגדל שלא יפול לעולמים כמו שהיה.</p>
<p>ורבי כרוספדאי⁶ חמיד לבא פריש האי קרא עד לא אסתלק ופריש שפיר מגדל עז דא תיבה וס"ת דאיהו עז לשואה ביה ולאפקא ליה מגו היכל דיוקנא⁷ דהיכל פנימאה דמניה נפקא תורה וההוא מגדל שם יי' איהו ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין</p>	<p>ורבי כרוספדאי חמוד הלב פירש פסוק זה עד שלא הסתלק, ופירש יפה, "מגדל עז" זו תבה וספר תורה, שהוא עז לשים בו ולהוציאו מתוך ההיכל, דמות היכל הפנימי, שממנו יצאה תורה, ואותו מגדל "שם ה'" הוא ודמותו, וצריך בשש דרגות.</p>
<p>בו ירוץ צדיק במאן במגדל או בס"ת אלא קרא דריש בהאי ובהאי כד דרש במגדל אצטריך צדיק דא דליהו חזן הכנסת זכאה דקשוט ודיוקנא דצדיק עלאה</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", במה, במגדל או בספר תורה, אלא הפסוק נדרש בזה ובזה, כשדורשים במגדל, צריך צדיק זה שיהיה חזן הכנסת, צדיק אמת, ודמות של צדיק עליון.</p>

1
2

³ לשון רצון (רח"ו).

⁴ פי' הנה המלכות הנקראת היכל וצדיק שהוא היסוד ירוץ תמיד בו כי כל חפצו הוא לגבי אותו המגדל. וזהו ענין המרוצה ובה נשגב המגדל בהיותו קשור עם היסוד בסוד קוץ הד' דאח"ד והבן זה (זהר הרקיע).

⁵ אדנ"י עסי"ב אותיות גימ' מגדל (רח"ו).

⁶ ור' כרוספדאי פי' יתיר הגם שכמעט הוא כפי' הנזכר אך אוקמוהו על קריאת ס"ת ואמר מגדול עוז המלכות שהוא מגדל של עוז שהוא הת"ת הנקרא ס"ת בסוד (תהילים כט יא) ה' עוז לעמו יתן. אך המגדל שהוא תיבת בית הכנסת העשויה כמגדל ורומזת למלכות ונותנים בו הס"ת שהוא ת"ת לחברו עם המל' ומוציאין הס"ת מן ההיכל שהיא הבינה היכל החכמה כי כן הס"ת נרמז בסוד אותיות שבבינה כי בינה היא דמינה נפקין ומוציאין אותו משם ומייחדין אותו במל' הרומזת למגדל. וזהו המגדל עז הוא הנקרא שם ה' שהוא המלכות ופי' למה נקרא שם ה' כי כמו שהשם הוא פי' הדבר בעצמו והשם מורה על פירושו כן המלכות היא דיוקנא דת"ת ובזה נרמז מציאותו ולכן נקרא שמה הויה שהוא שם בן ד' שבת"ת בסוד אדנ"י הויה שכלולין זה בזה. ועוד כשאנו קורין שם בן ד' אנו קורין אותו בשם אדנ"י וזהו שם ה' וזה המגדל שהוא התיבה צריך להיות בו ו' דרגין בסוד ו"ק המלכות שבהם מתייחדים ו"ק הת"ת שהוא הס"ת. והנה הצדיק רץ במגדול ובס"ת פי' הענין כי כשרץ במגדול היא התיבה שהוא בעת התפלה שהוא החזן הש"ץ צריך שיהיה צדיק וכשרץ בס"ת הוא בסוד היסוד כי יסוד הוא הקורא ששי לס"ת שהוא בסוד הצדיק כי הוא היסוד שהוא ששי מן ה"ק וששי לס"ת (זהר הרקיע). והוא [רשב"י] עשה ספר הזוהר, ונתגלה אליו ניצוץ נשמתו, שהוא ניצוץ משה רבנו ע"ה, ולמד עמו החיבור של הרעיא מהימנא, שנעשה אחר כך, כנזכר בפרשת פנחס "ובחבורא קדמאה". ובאותו זמן נעשה ספרא "דרבי כרוספדאי חמיד לבא" [זוהר במדבר קסד ע"ב], והוא ניצוץ הציצית של הטלית העליון, כי תרגומו של גדילים תעשה לך הוא כרוספדאין. והוא ממש סוד ניצוץ עיני זעיר (הקדמת עמק המלך).

⁷ יסוד דאימא שמשם יצא ז"א (רח"ו).

<p>כד דריש לס"ת מאן דסליק לס"ת למקרי אורייתא אצטריך צדיק וצדיק אקרי מאן אקרי צדיק מכלהו שתיתאה דסליק מאינן שבעה</p>	<p>כשדורשים בספר תורה, מי שעולה לספר תורה לקרא בתורה, צריך צדיק, וצדיק נקרא, מי נקרא צדיק מכלם, הששי שעולה מאותם שבעה.</p>
<p>א"ר שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל יומי אלא שתיתאה לאינן דסלקין בו ירוץ צדיק בס"ת ירוץ דברי צדיק דא ונשגב ממאן מדחילו דמלאך המות דהא אוריך יומין ונשגב דלא יתנוק לעלמין</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי שהוא לא עולה כל ימיו, אלא ששי, לאותם שעולים, בו ירוץ צדיק, בספר תורה ירוץ. דברי צדיק זה, ונשגב ממה, מפחד מלאך המות, שהרי מאריך ימים ונשגב שלא ינזק לעולם.</p>
<p>בההוא מגדל דסלקא בין אינן מגדלין קיימא נהירו חד בדיוקנא דס"ת כד אתי ההוא ציפרא נטלא ההוא מגדל מאתריה וקאים גו אמצעייתא דעזרה! גו גדפי דכרובים הוה (ס"א ומה דהוה) רומיה לרום שמיא מאיך ועאל תחות אינן כרובים ושורוי בין רישי כרובים</p>	<p>באותו מגדל שעולה בין אותם מגדלים, קיים אור אחד בדמות ספר תורה, כשבאה אותה צפור לוקחת אותו מגדל ממקומו ועומדת תוך אמצע העזרה, תוך כנפי הכרובים היה. (ומה שהיה) רומו לרום השמים נשפל ונכנס תחת אותם כרובים וחומותיו בין ראשי הכרובים.</p>
<p>תלת² מאה פתחין תמן בפתחא דאמצעייתא קיימא נהירו דא דיוקנא דס"ת ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל ודא ליהוי מלכא משיחא ולא אחרא</p>	<p>שלוש מאות פתחים שם, בפתח האמצעי עומד מאור זה דמות ספר תורה, בו עתיד מלך ישראל לקרא בפרשת הקהל, וזה יהיה מלך המשיח ולא אחר.</p>
<p>ובההוא ס"ת דההוא נהירו אי חסידא קדישא זכאה איהו דמפומיה ישמעו קל נעימו דמלוי מאינן מלין סתימין דפריש באורייתא בכל ריש ירחי ושבתו ומועדייא וזמנייא כד בעאן כל בני מתיבתי לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקיעא כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא ואיהו פריש מלין ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא סלקין כלהו עשר מלין גניזין לך מאינן מלין דאיהו פריש ליומא דשאלתן דילך</p>	<p>ובאותו ספר תורה של אותו אור, אהה חסיד קדוש, אשרי מי שמפיו ישמעו קול נעימות של דבריו, מאותם דברים נסתרים שפרש בתורה בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וחגים, כשרוצים כל בני הישיבה לעלות למעלה לתוך ישיבת הרקיע, כולם מתכנסים אל מלך המשיח, והוא מפרש דברים, ומתוך מתיקות דבריו בתשוקה, עולים כל עשרת הדברים גנוזים לך מאותם דברים שפרש ליום של השאלות שלך.</p>
<p>כד קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה ופתחא דא פתח פתחין³ ואינן כרובין פומייהו ופרשי גדפיהו ונהיר נהירו עלאה על ההוא פתחא וההוא ס"ת פתיח ואינן כרובים פתחי ואמרי⁴ מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' סגירו פתחין וס"ת אתגליל</p>	<p>כשעומד אותו מגדל באמצע העזרה, ופתח זה פותח פתחים, ואותם כרובים פיהם, ופורשים כנפיהם, ומאיר אור עליון על אותו פתח, ואותו ספר תורה נפתח, ואותם כרובים פותחים ואומרים "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'", נסגרים הפתחים וספר התורה נגלל.</p>

¹ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

² גימ' מצפ"ץ (רח"ו).

³ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

⁴ יסוד דאבא (רח"ו).

<p>מאן חמא נהירו דנהרא דהוא ס"ת כוליה נהורא דנהיר¹ אתוון דיליה שלהובי דאשא מד' גווי דאינון דעלמא עלאה כלהו בלטי ומנצצי לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח</p>	<p>מי ראה אור המאיר של אותו ספר תורה, כולו אור מאיר, אותיות שלו שלהבות אש מארבעה צבעים, שהם מעולם עליון, כולם בולטים ונוצצים, אין מי שיכול לעמוד בהם, פרט למשיח.</p>
<p>סגיר פתחא דא כרובים משתככי והוא מגדל פרח וקיימא באתריה בין שאר מגדלין בהוא פתחא דאמצעיתא אית עטרה דפז עלאה ויקירא נניזא דלא אתחוי השתא גליפא ומחקקא בכל זיני אבני יקר וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא</p>	<p>נסגר פתח זה, וכרובים שוככים, ואותו מגדל פורח ועומד במקומו בין שאר המגדלים. באותו פתח אמצעי יש עטרת פז עליונה ונכבדה גנוזה, שלא נראית כעת גלופה וחקוקה בכל מיני אבנים מכובדות, ועתידה להיות על ראש מלך המשיח.</p>
<p>כד סליק בהוא מגדל ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא מסטרא דא נטלי ליה בידיהו</p>	<p>כשעולה באותו מגדל ושני נשרים זה מצד זה וזה מצד זה לוקחים אותו בידיהם.</p>
<p>כד סליק מלכא משיחא מתתקנין נשרין ונטלי עטרא דא בשעתא דישרי למקרי יתפתה פתחא אחרא ומתמן תפוק ההיא יונה דשדר נח בימי טופנא דכתיב וישלח את היונה היונה ההיא דאשתמודעא ולא מלילו בה קדמאי ולא ידעו מה היא אלא מהכא נפקת ועבדת שליחותא</p>	<p>כשעולה מלך המשיח נתקנים הנשרים ולוקחים עטרה זו, בשעה שיתחיל לקרא יפתח פתח אחר, ומשם תצא אותה יונה ששלח נח בימי המבול, שכתוב "וישלח את היונה", היונה אותה הנודעת, ולא דברו בה הקדמונים, ולא ידעו מהי, אלא מכאן יצאה ועשתה שליחותה.</p>
<p>ובשעתא דכתיב ולא יספה שוב אליו עוד לא ידע בר נש לאן אזלת והיא תבת לאתרה ואתגניזת בפתחא דא ואיהי תטול עטרה בפומהא ותשוי על רישיה דמלכא משיחא מטי ולא מטי וכדין כתיב תשית לראשו עטרת פז</p>	<p>ובשעה שכתוב "ולא יספה שוב אליו עוד", לא ידע אדם לאן הלכה, והיא שבה למקומה ונגנזה בפתח זה, והיא תקח עטרה בפיה ותשים על ראש מלך המשיח, הגיע ולא הגיע, ואז כתוב "תשית לראשו עטרת פז".</p>
<p>וכיון דיקרי מלכא משיחא בס"ת יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן ויונה מאיך ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה עד דרגא בתראה ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה ויונה תבאת</p>	<p>וכיון שיקרא מלך המשיח בספר תורה, יקומו שני נשרים זה מכאן וזה מכאן, ויונה מתכופפת, ומלך המשיח יורד ועטרה על ראשו עד מדרגה אחרונה, ושני נשרים פורחים למעלה על ראשו, ויונה שבה</p>
<p>קסח/א²</p>	
<p>ועטרה בפומה ויקבלון לה אלין תרין נשרין</p>	<p>ועטרה בפיה, ויקבלו אותה שני נשרים אלו.</p>
<p>דוד מלכא זית רענן אקרי קמיה קב"ה דכתיב ואני כזית רענן בבית וגו' עלה זית דא מלכא משיחא בריה דדוד ודא איהו</p>	<p>דוד המלך נקרא זית רענן לפני הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ואני כזית רענן בבית וגו'", "עלה זית זה מלך</p>

¹ מטעם זה צריך להביט בס"ת בעת הגבהתו כנז' בפע"ח (רח"ו). עד שהיו פותחין הס"ת ומראין אותו לקהל כנודע ואז היה מסתכל באותיות הס"ת ממש והיה אומר שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כ"כ שיוכל לקרוא האותיות היטב עי"ז נמשך אור גדול אל האדם (שעה"כ מח ע"ד).

<p>דרמיז יונה דא ביומו דנה דכתיב והנה עלה זית טרף בפיה ההוא עלה זית טרף וחטף ליקרא דיליה במה בפיה דקיימא על רישיה ומקבלא יקר מהאי יונה והאי דכתיב טרף ולא טרפה (אלא) כדכורא דא דעביד חילא ונצח במתיבתא דרקיעא</p>	<p>המשיח בן דוד, וזהו שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב "והנה עלה זית טרף בפיה", אותו עלה זית טרף ונחטף לכבודו, במה, בפיה, שעומדת על ראשו ומקבל כבוד מיונה זו, ומה שכתוב טרף ולא טרפה, (אלא) כזכר הזה שעושה חיל ומנצח בישיבת הרקיע.</p>
<p>יונה דכר הוא מגו דאקרי יונה כתיב כנוקבא וכתיב כדכורא בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא מגדל דא כד תב לאתריה נהיר כנהירו דעינא דשמשא דכתיב כסאו כשמש נגדי ואף דכרסייא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתין רברבין</p>	<p>יונה זכר הוא, מתוך שנקרא יונה, כתוב כנקבה, וכתוב כזכר, בזמן שמקבל כבוד זה. מגדל זה כששב למקומו מאיר כאור עין השמש, שכתוב "כסאו כשמש נגדי", ואף שכסא אחר יהיה לו בנסים ואותות גדולים.</p>
<p>בריש מגדל דא אית עופין דנור (ס"א דרורא) דקא מצפצפאן כד סליק צפרא צפצופא דנעימו דלית נעימו ונגונא כההוא נעימו לעילא מכלהו זינין אחרנין ושפנינין אחרנין דקא פרחין באורא סלקי ונחתי נחתי וסלקי לא משתכבין לעלמין אתוון רברבין ואתוון זעירן פרחין בנייהו</p>	<p>בראש מגדל זה יש עופות, אש (דרור) שמצפצפים כשעולה הבוקר, צפצוף של נעימות שאין נועם וניגון כאותה נעימות. למעלה מכלם מינים אחרים ויונים אחרים שפורחים באויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, לא שוככים לעולמים, אותיות גדולות ואותיות קטנות פורחות ביניהם.</p>
<p>אי חסידא קדישא בשעתא דאתוון פרחין חמי ב"נ מאתוון רברבין כתיב באורא לפום שעתא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תהו ובהו וגו' מהכא אהדרי אתוון רברבין כמלקדמין)</p>	<p>אהה חסיד קדוש, בשעה שהאותיות פורחות רואה האדם באותיות גדולות כתוב באויר לפי שעה, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" ("והארץ היתה תהו ובהו וגו'", מכאן חוזרות האותיות הגדולות כבתחלה).</p>
<p>בטשי אתוון זעירן בהו ופרחין ואתחזי מנייהו כתיב ויאמר אלהים יהי אור וגו' וירא אלהים את האור וגו' לבתר מהדרי אתוון זעירן ובטשי באתוון רברבין ומתחזי מנייהו דכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע וגו' וכן כל עובדא דבראשית פליאן רברבין וחדו לעיינין עובדאן דאתוון אלין זכאה עמא דכל דא מחכאן</p>	<p>מכות אותיות קטנות בהם ופורחות, ונראה מהן כתוב "ויאמר אלהים יהי אור וגו'" "וירא אלהים את האור וגו'", אחר כך חוזרות אותיות קטנות ומכות באותיות גדולות ונראה מהן שכתוב "ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'", וכן כל מעשה בראשית פלאות גדולות ושמחה לעינים, מעשים של אותיות אלו, אשרי העם שמצפים לכל זה.</p>
<p>אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי ואיהי לקמא ואי תימא מאן נטיר לאחורא הא נטירו רב ועלאה מכלא דנטיר ליה ומאן איהו צדיק עלאה ברחימו סגי עאל בין צדיק וצדק ואשתכח נטיר מכל סטריין</p>	<p>אהה חסיד קדוש, מי ששומר ברית שם אותו אחריו, והוא להתחלה. ואם תאמר, מי שומר לאחור הרי שמירה גדולה ועליונה מהכל ששומרו, ומי הוא צדיק עליון באהבה רבה נכנס בין צדיק וצדק, ונמצא שמור מכל</p>

¹ היינו אותיות שם המפורש שנבראו בו שמים וארץ המצטרפים בס' בראשית (רח"ו).

	הצדדים.
<p>זכאה מאן דנטיר ברית דא וע"ד ישראל אתהוון כל דכורין דנטרין את קיימא דא קמי מלכא קדישא מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באמצע ואבוה מכאן ואמיה מכאן ואיהו בינייהו ודא כד איהו אחרי יי'</p>	<p>אשרי מי ששומר ברית זו, ועל כן ישראל נראים כל הזכרים ששומרים אות ברית זו לפני המלך הקדוש, מיהו שיכול להזיק לבן שהוא באמצע, ואביו מכאן ואמו מכאן והוא ביניהם, וזה כשהוא אחרי ה'.</p>
<p>ת"ח ההוא רקיע¹ כד סחרא בגלגולא מנננא בננונא ומקל נהימו דמיין דנבעין² לא ידיע ההוא ננונא כל אינון אנניין³ די בארבע סטרין מליין מנביעו דמיין דנבעין מאן דאיהו לגו בתרין סטרין קיימא תמן חד בתרוה דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא לקיימא (תהלים ק ב) עבדו את יי' בשמחה⁴ וחד ביראה⁵ דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא לקיימא (תהלים ב יא) עבדו את יי' ביראה</p>	<p>בא וראה, אותו רקיע כשסובב בגלגול מנגן בנגון ומקול נהימת המים הנובעים, לא ידוע אותו ניגון. כל אותם האגנים שבארבעה צדדים מתמלאים מנביעת המים שנובעים, מי שהוא בפנים בשני צדדים, עומד שם אחד בשמחה שאין שמחה כאותה שמחה בעולם, לקיים "עבדו את ה' בשמחה", ואחד ביראה, שאין יראה כאותה יראה בעולם, לקיים "עבדו את ה' ביראה".</p>
<p>חד מעיינא דמייא דנביע מסטר מזרח⁶ דא הוא דאמר יחזקאל נביאה מהאי מעיינא לא יכלין לסימא שבחא כל בני עלמא באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח לית עומקא ורומא דיליה אלא זרתא⁷ ולא יתיר</p>	<p>מעין מים אחד שנובע מצד מזרח, זהו שאמר יחזקאל הנביא ממעין זה לא יכולים לסיים שבח כל בני העולם, במקום שנולד שם לצד מזרח אין עומק ורום שלו אלא זרת ולא יותר.</p>
<p>כד נבעין מיא וסלקין סלקין כל זיני מרגלאן⁸ דעלמא ולא נפלין לבר השתא אתהוון בגוון חד לפום שעתא נפלין אלין והא סלקין אחרנין בגוון אחרא בכל זיני גוונין דעלמא נפלי אינון מרגלאן ולא נפלי לבר</p>	<p>כשנובעים המים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם, ולא נופלים בחוץ. כעת נראים בצבע אחד, לפי שעה נופלים אלה, והנה עולים אחרים בצבע אחר, בכל מיני צבעים שבעולם, נופלות אותן מרגליות ולא נופלות בחוץ.</p>
<p>סחרנין דההוא נביעו חיזור ושושן⁹ סחרין ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוונין כלהו שלהובין מלהטאן ולא יכלין לאסתכלא בהו לא ידיע חשיבו דעובדא טרפיין דלהון מנצצן בכמה גוונין</p>	<p>סביב אותה נביעה סובבים כפתור ופרח, ולא יכולים כל בני העולם לעמוד על אותם צבעים, כולם שלהבות לוהטות ולא יכולים להסתכל בהם, לא ידוע חשיבות המעשה העלים שלהם נוצצים בכמה צבעים.</p>
<p>עובד ציור אומנו דמארי עלמא חפיין על תלת מאה ושבעין וחמשה כרובין דתהותייהו בתר שבכין אחרנין לגו ואינון</p>	<p>מעשה ציור [הוא] אומנות של רבונו של עולם, מכסים על שלש מאות ושבעים וחמשה כרובים,</p>

¹ יסוד (רח"ו).

² חסדים היורדים (רח"ו).

³ הם יסודות דנוק' דבד' סטרין פי' נגד ד' אותיות אדנ"י (רח"ו).

⁴ מצד החסדים דדכורא (רח"ו).

⁵ מצד הדם אשר באגנות גבו' דנוק' (רח"ו).

⁶ דעת (רח"ו)

⁷ כי כן הדעת גבוה מן הזרועות שיעור זרת לבד (רח"ו).

⁸ היינו מ"ן בחי' גבורות מרגליות נקובות (רח"ו).

⁹ כפתור גבורה ושושן פרח חסדים (רח"ו).

שבתין סחור דעזרה לגו	שתחתיהם אחר חדרים אחרים, לפנים ואותם חדרים סביב העזרה לפנים.
ולעילא מנהון אינון	ולמעלה מהם אותן
קסה/ב ¹	
גופנין פרישאן תחות גופנין אינון כרובין כלהו גרפיין פרישן משלבן אלין באלין הכא אמר רב מתיבתא דכל מאן דאסתכל באינון גופנין מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא	גפנים פרושות, תחת הגפנים אותם כרובים כולם בכנפים פרושות, משולבות אלו באלו, כאן אמר ראש הישיבה, שכל מי שעוסק באותן גפנים מאירים פניו כאור השמש.
אינון שבתין דאתחמן סחור סחור דעזרה כלהו מרקמן בחוטיין דנהרין בגונון סגיאין מלהמן בד' מיני זהורין דאשא שלהובין סלקין וגונון מנצצן ולזמנין שלהובין משתככי ונהורין וגונון סלקין ובששי אלין באלין	אותם חדרים שנראים סביב סביב לעזרה, כולם מרוקמים בחוטים שמאירים בצבעים גדולים, לוחטים בארבעה מיני זהרים של אש, שלהבות עולות וגוונים נוצצים, ולפעמים השלהבות שוככות ואורות וגוונים עולים ומכים אלה באלה.
שית אלף אננין ² לגבי אינון שבתין ד' גונון לד' סטרין דעזרה אלין אינון רברבין ונביעו דמיין חייין בכל סטרי ואינון נפלי באינון אננין ובלעי באתרייהו ואלין מיין לא ידעי לאן אזלין	ששת אלפים אגנים לגבי אותם חדרים, ארבעה צבעים לארבעה צדדים של העזרה, אלה הם גדולים ונביעת המים החיים בכל הצדדים, והם נופלים באותם אגנים ונבלעים במקומם, ומים אלה לא יודעים לאן הולכים.
באמצעו דעזרה יקומון כלהו ישראל ויתחזון קמי מלכא קדישא בסטר דרום בעזרה דא ³ אתייליד חד מעיינא דמיא ואתרמי (ס"א ואתרמי) (ס"א ואתרמי) דקא ישטפון מיא כל עלמא מאן דייעול בהו יהון עד ברכים	באמצע העזרה יקומו כל ישראל ויראו לפני המלך הקדוש, בצד דרום בעזרה זו נולד מעיין מים אחד והתרבה (ונדמה) שישטפו המים את כל העולם, מי שיכנס בהם יהיו עד הברכיים.
ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים אי תינוק בר יומא עד ברכים מאן דשתי מנייהו יתחכם ויתפקח בחכמתא	יכנס בהם גבור גדול יכנס בהם עד הברכיים, אם תינוק בן יום עד הברכיים, מי ששותה מהם יתחכם ויתפקח בחכמה.
מעיינא דא ⁴ נפיק מגו מרגלא חדא ⁵ דזעירא בכותלא דדרום אינון מיין בלעי גו אתרא (ס"א גו אתר דא) ⁶ ומתמן יפקון לבר מקדשא עד דיעלו לנחל שמים ישטפון ההוא זמה דאולדין מיא דשמים וע"ד מיין אלין בעזרה בגין אינון דאתחזון תמן דכורין	מעיין זה יוצא מתוך מרגלית קטנה אחת בכותל דרום, אותם המים נבלעים תוך המקום (תוך המקום הזה), ומשם יצאו החוצה מהמקדש, שעד שיעלו לנחל שיטים ישטפו אותה זמה שילדו המים שבשטים, ועל כך מים אלה בעזרה, בגלל אלו שנראו

1

² ו"ק (רח"ו).

³ מי החסד מצד הארת חסד דאימא (רח"ו).

⁴ היינו וורידים ההולכים מזרוע לרחם (רח"ו).

⁵ דא ל' דאבא דרום (רח"ו).

⁶ הבינה (רח"ו).

<p>הוּו שְׁתַּאֲן מִן מִיא לֹא חִיִּישִׁי בְּנוֹקְבֵי בְּמִיתִיהוּן לֹא־תַחֲזֹאָה קְמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא</p>	<p>שֵׁם זְכָרִים הִיוּ שׁוֹתִים מֵהַמִּים לֹא הִרְהוּ בְּנוֹקְבוֹת, בְּבוֹאִם לְהִתְרַאוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.</p>
<p>תּו דְּהַא יִתְּפַקְחוּן לְמַנְדַּע מְלִין סְתִימִין דְּמַלְכָּא עֵלְאָה גּוּ מִקְדְּשָׁא דָא כָּל הִרְהוּרִין יִשְׁתַּכְּחוּן בְּרִי הִרְהוּרָא דְחִדּוּהַ דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא</p>	<p>וְעוֹד שֶׁהָרִי יִתְּפַקְחוּ לְדַעַת דְּבָרִים נִסְתָּרִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֵלְיוֹן. תּוֹךְ הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה כָּל הִרְהוּרִים נִשְׁכָּחוּ, פָּרַט לְהִרְהוּרֵי שְׁמַחַת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.</p>
<p>עֲנַפָּא חַד נִפְיָק גּוּי אֲמַצְעוּ דְּהַהוּא מְעִינֵינָא אֲמַר רַב מִתִּיבְתָא כַּד קְרִיבְנָא לְהַהוּא עֲנַפָּא גּוּ מְעִינֵינָא אֲסַתְּלַק עֲנַפָּא לְעִילָא לְעִילָא כָּל מַה דְּקְרִיבְנָא חֲכִי אֲסַתְּלַק יִסּוּדָא וְשִׁרְשָׁא דְּהַהוּא עֲנַפָּא לֹא־וּ אִיהוּ אֲלֵא בְּמִיא</p>	<p>עֲנַף אֶחָד יוֹצֵא בְּתוֹךְ אֲמַצְעַת אוֹתוֹ מְעִיין, אֲמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, כְּשֶׁהִתְקַרְבְּתִי לְאוֹתוֹ עֲנַף שֶׁבְּתוֹךְ הַמְעִיין, עֵלָה עֲנַף לְמַעְלָה לְמַעְלָה, כָּל מַה שֶׁהִתְקַרְבְּתִי כֵךְ עֵלָה, יִסּוּד וְשִׁרְשׁ אוֹתוֹ עֲנַף אֵינּוּ רַק בְּמִים.</p>
<p>הַהוּא עֲנַפָּא חֲפִי עֲלָמִין כָּל גּוּוּנִין דְּעֲלָמָא בְּאִינוּן טְרַפִּין דִּילִיָּה אִיבָא דִּילִיָּה לֹא יָדִיעַ מַהוּ וְלֹא יִכְלִין לְמַנְדַּע וְאֲמַר דְּקָא שְׂאִיל לְמַשִּׁיחַ עַל הַהוּא אִיבָא וְאֲמַר אִיבָא דָא גְּנִיז לְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בִּידוֹ מְרֹב יָמִים מֵאַן דּוֹכִי לְמַנְדַּע דָּא לִינְדַע</p>	<p>אוֹתוֹ עֲנַף מִכְסֵה עוֹלְמוֹת, כָּל גּוּוּנֵי הָעוֹלָם בְּאוֹתָם הָעֲנָפִים שֶׁלוֹ, פְּרִיז לֹא יָדוּעַ מַהוּ, וְלֹא יִכְוֹלִים לְדַעַת. וְאֲמַר שֶׁשָּׂאֵל אֶת הַמַּשִּׁיחַ עַל אוֹתוֹ פְּרִי, וְאֲמַר פְּרִי זֶה גְּנִיז לְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בִּידוֹ מְרֹב יָמִים, מִי שְׁזוֹכֶה לְדַעַת זֶה שִׁידַע.</p>
<p>רְקִיעַ חַד² אֵית עַל הַהוּא עֲנַפָּא פְּרִישׁ לְעִילָא מֵהַהוּא רְקִיעַ אוּזִיל מְלֵא עִינֵי מְעִינֵינָא דָּא וְלֹא יִתִּיר כַּד אֲסַתְּכַל בִּינֵי לְהַהוּא רְקִיעַ מְרַחֵיק דְּמִי תַכְלָא³ קְרִיב יִתִּיר דְּמִי סוּמְקָא קְרִיב יִתִּיר דְּמִי יְרוּק קְרֹב יִתִּיר דְּמִי חוּר דְּלִית חוּר בְּעֲלָמָא כְּגִינֵיהַ</p>	<p>רְקִיעַ אֶחָד יֵשׁ עַל אוֹתוֹ עֲנַף פְּרוּשׁ לְמַעְלָה, מֵאוֹתוֹ רְקִיעַ הוֹלֵךְ טַל עַל גְּבִי אוֹתוֹ מְעִיין וְלֹא יוֹתֵר. כְּשֶׁמִּסְתַּכֵּל אָדָם עַל אוֹתוֹ רְקִיעַ מְרַחוּק, דּוֹמֵה לְתַכְלַת, יוֹתֵר קְרֹב דּוֹמֵה לְאָדוּם, קְרֹב יוֹתֵר דּוֹמֵה לְיֹרוּק, קְרֹב יוֹתֵר דּוֹמֵה לְלֶבֶן, שְׂאִין בְּעוֹלָם לֶבֶן כְּמוֹתוֹ.</p>
<p>מְלֵא דְּקָא אוּזִיל מְנִיָּה אֲשַׁתְּאִיב בְּהַהוּא עֲנַפָּא וְעֵבִיד אִיבָא דָּא וְאֲתִרְבִּי הַהוּא רְקִיעָא אִיהוּ אוּזִיל בְּגִלְגוּלָא יִתִּיר מִמַּה דְּעִינִין יִכְלִין לְאֲסַתְּכֵלָא כָּל אִינוּן נְטוּרֵי קִימָא קְדִישָׁא (ס"א בְּעוֹן) דְּבַעוֹן לֹא־תַחֲזֹאָה קְמִי מַלְכָּא דְּהַא לֹא אֲתַחֲזוּן אֲלֵא בְּגִין לְאֲחֻזָּא דְּאִינוּן בְּנֵי גִזְרֵי קְדִישָׁא וְעִיד יִרְאָה כָּל זְכוּרֵי⁴ אִינוּן בְּנֵי קִימָא קְדִישָׁא</p>	<p>טַל שֶׁהוֹלֵךְ מִמֶּנּוּ נִשָּׂא בְּאוֹתוֹ עֲנַף וְעוֹשֶׂה פְּרִי זֶה, וּמִתְגַּדֵּל אוֹתוֹ רְקִיעַ, הוּא הוֹלֵךְ בְּגִלְגוּל יוֹתֵר מִמַּה שֶׁעִינִיִּים יִכְוֹלוֹת לְהִסְתַּכֵּל. כָּל אוֹתָם שׁוֹמְרֵי בְּרִית הַקְּדוֹשׁ (רוֹצִים) שְׁרוּצִים לְהִרְאוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָרִי לֹא נִרְאוּ אֲלֵא בְּשִׁבִיל לְהִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּנֵי מִילָה קְדוּשָׁה, וְעַל זֶה "יִרְאָה כָּל זְכוּרֵי", אוֹתָם בְּנֵי בְּרִית קְדוּשָׁה.</p>
<p>דִּיִּיק רַב מִתִּיבְתָא זְכוּרֵי וְלֹא זְכוּרֵי דְּהַא זְכוּר כְּתִיב וְלֹא זְכוּר מֵאִי זְכוּרֵי אֲלֵא כָּל אִינוּן דְּנִפְרִין קִימָא קְדִישָׁא וְלֹא חֲבָאן בִּיהַ אִינוּן הוּוּ בְּנֵי מַלְכָּא דְּבַכָּל יוֹמָא מִשְׁתַּכַּח בְּהוּ וְדְכִיר לֹן תְּדִיר וְעִיד זְכוּרֵי הַהוּא דְּאֵית בִּיהַ קִימָא קְדִישָׁא דְּדְכִיר לֹן מַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא דְּלִית שְׁבַחָא קְמִי מַלְכָּא עֵלְאָה (אֲלֵא)</p>	<p>דִּיִּיק רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה זְכוּרֵי וְלֹא זְכוּרֵי, שֶׁהָרִי זְכוּר כְּתוּב וְלֹא זְכוּר. מַה זֶה זְכוּרֵי, אֲלֵא כָּל אוֹתָם שֶׁשָּׁמְרוּ בְּרִית קְדוּשָׁה וְלֹא חֲטְאוּ בּוֹ, הֵם הִיוּ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, שְׁבַכְל יוֹם מִשְׁתַּבַּח בְּהֵם וְזוּכַר אוֹתָם תְּמִיד, וְעַל כֵּן "זְכוּרֵי" הַהוּא שֵׁשׁ בּוֹ בְּרִית קְדוּשָׁה, שְׁזוּכַר אוֹתָם הַמֶּלֶךְ בְּכָל יוֹם, שְׂאִין שְׁבַח לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ</p>

¹ יסוד דז"א (רח"ו).

² דעת יסוד דאימא (רח"ו).

³ הם ד' אותיות הו"ה (רח"ו).

⁴ לשון זכרון (רח"ו).

<p>כמאן דנטיר קיימא דא</p>	<p>העליון (אלא) כמי ששומר ברית זו.</p>
<p>וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה תלת זמנין אמאי אלא בגנין אבהן קדמאי דקבילו להאי ברית קדמאה לכל פקודין דאורייתא ובג"כ תלת זמנין אינון בשתא אברהם קביל ברית יצחק קביל ברית יעקב הוה שלים מכלהו וע"ד כתיב ביה ויעקב איש תם שלים מכלא</p>	<p>ועל כן צריך להראות שלש פעמים בשנה לפניו. למה שלש פעמים, אלא בגלל אבות הראשונים שקבלו ברית זו ראשונה לכל מצוות התורה, ולכן שלש פעמים הם בשנה, אברהם קבל ברית, יצחק קבל ברית, יעקב היה שלם מכלם, ועל כן כתוב בו "ויעקב איש תם" שלם מהכל.</p>
<p>אברהם תמים אקרי ולא הוה כ"כ שלים אבל תם שלים מכלא מה כתיב בנח איש צדיק תמים היה בדורותיו דהוה רשים ברשימו קדישא בנייהו ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב תמים דרשים ברשימו קדישא באת קיימא דברית ובגנין</p>	<p>אברהם נקרא תמים, ולא היה כל כך שלם, אבל תם שלם מהכל. מה כתוב בנח "איש צדיק תמים היה בדורותיו" היה רשום ברושם קדוש ביניהם. ואמר ראש הישיבה, בכל מקום שכתוב תמים, שרשום ברושם קדוש, באות קיום הברית, ומשום</p>
<p>קסו/א¹</p>	
<p>דנטיר בריתא קרי תמים בדורותיו מה דלא הוה כלהו הכי דאינון מחבלין ארחיהו</p>	<p>ששומר הברית, נקרא תמים בדורותיו, מה שלא היו כולם כך, שהם מחבלים דרכיהם.</p>
<p>וע"ד כתיב את האלהים התהלך נח וכי מאן יכיל למיהך עמיה אבל כל מאן דנטיר בריח קדישא אודווגת ביה שכינתא ושריאת עליה ובג"כ תמים תהיה עם יי' אלהיך תמים תהיה ולבית עם יי' אלהיך בזווגא חדא דכיון דנטיר ברית דא עם יי' להוי ולא אתפרש מניה</p>	<p>ועל זה כתוב "את האלהים התהלך נח", וכי מי יכול ללכת עמו, אלא כל מי ששומר ברית קודש, מזדווגת בו שכינה ושורה עליו, ולכן "תמים תהיה עם ה' אלהיך", תמים תהיה, ואחר כך עם ה' אלהיך, בזווג אחד, שכיון ששומר ברית זו, עם ה', ולא נפרד ממנו.</p>
<p>באברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים גזירו דאת קיימא התהלך לפני מהכא דלא יהך נכרא בתר אתתא אלא קמהא ארח כשר איהו</p>	<p>באברהם כתוב "התהלך לפני והיה תמים", מילת אותו ברית "התהלך לפני". מכאן שלא ילך גבר אחר אשה, אלא לפניה, דרך כשר הוא.</p>
<p>והא כתיב הנה אנכי שולח מלאך לפניך ושלחתי לפניך מלאך לאברהם דלא הוה גזיר דחה ליה לקמה וע"ד לא כתיב היה תמים והתהלך לפני אלא התהלך לפני דלא יאות אנת עד שתהא תמים וכן בכלהו</p>	<p>והרי כתוב "הנה אנכי שולח מלאך לפניך" "ושלחתי לפניך מלאך", לאברהם שלא היה מהול, דחה אותו לפניו, ועל כן לא כתוב "היה תמים והתהלך לפני", אלא "התהלך לפני", שלא ראוי אתה עד שתהיה תמים, וכן בכלם.</p>
<p>כיון דב"ג תמים ונטיר ליה מיד היא לקמיה ואיהו אבתרה כשר איהו לדא לגרעונא מה כתיב כי שב מאחרי</p>	<p>כיון שאדם תמים ושומר אותו, מיד היא לפניו, והוא אחריה כשר הוא לזה, לחסרון מה כתוב "כי שב מאחרי".</p>
<p>נח גזיר הוה ותמים פריעה לא הוה ביה ובגנין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב את האלהים ולא אחר האלהים לקמא לא הוה</p>	<p>נח מהול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה, מה כתוב "את האלהים" ולא</p>

<p>בגין דהוה גזיר לאחורא לא הוה בגין דלא אתפרע איך הוה את האלהים סמיך ליה ולא יכיל לאסתכלא ביה דלאו כשר כ"ב</p>	<p>"אחר האלהים", לפנים לא היה, משום שהיה מהול, לאחור לא היה משום שלא נפרע, איך היה את האלהים, סמוך לו, ולא יכול להסתכל בו, שלא כל כך כשר.</p>
<p>בישראל כתיב ויי' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו' כיון דאמרו ישראל המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים כביכול אתחלש דעתא כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע למעבד בהו נוקמין (חסר)</p>	<p>בישראל כתוב "וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'", כיון שאמרו ישראל "המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים", כביכול נחלש דעתו, כתוב "ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם", ויסע, לעשות בהם נקמות.</p>
<p>וע"ד חדי משיח וחדו רב מתיבתא דקא אתבשר בדא ואמר רב מתיבתא דהא דייק למשיח ואמר מנא הוה לדניאל דקאמר (דניאל ה כח) פרים פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס מאינון אתוון דופרסין אשתמע ליה והכא מאי הוא א"ל הכי הוא ודאי פרים פריסת מלכותך חייבא ע"י דמשיח אחרא¹ ולבתר ישלוט מלך פרס ויטול מלכוון סגיאין והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי והוא ישלוט ויקטול סגיאין וההוא משיחא ולבתר יפול ויקבלון מלכותא קדישי עליונין וע"ד ופרסין מלכא דפרס אשתמע הכא²</p>	<p>ועל זה שמח המשיח, ושמח ראש הישיבה, שהתבשר בזה ואמר ראש הישיבה, שהרי דייק למשיח, ואמר מנין היה לדניאל שאמר "פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס" [שבר מלכותך לשנים ונתנה למדי ופרס] מאותן אותיות של ופרסין נשמע לו, וכאן מהו, אמר לו כך זה ודאי, פרס פריסת מלכותך הרשעה על ידי משיח אחר, ואחר כך ישלוט מלך פרס ויטול מלכות רבות וישלוט על ארץ הקדש שנים עשר חדשים, וישלוט ויהרוג רבים ואותו משיח, ואחר כך יפול ויקבלו את המלכות קדושים עליונים, ועל זה ופרסין מלך פרס נשמע כאן.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה בההוא מעיינא בההוא מעיינא מגדלא כל זיני אילנין דנציב קב"ה בג"ע וכלהו קיימי לאסוותא טרפין ואיבין וענפין ולחדו לבא תדיר ולית בינייהו כפנא ודאגה ואנחה לעלמין זכאה עמא דכל דא מתכאן וכל דא גניז לון</p>	<p>אהה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה באותו מעיין, באותו מעיין מגדלים כל מיני אילנות שהציב הקדוש ברוך הוא בגן עדן, וכולם קיימים לרפואה, עלים ופירות וענפים ולשמחת הלב תמיד, ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה לעולמים, אשרי העם שלכל זה מצפים, וכל זה גנוז להם.</p>
<p>אר"ש בקרקע דהאי מקדשא אית מאלין פליאן א"ל אי רבי אי ר' זכאה חולקך דכל האי בההוא ע"ג ההוא מעיינא רקימא אבל לית מאן דיכיל לאסתכלא ביה לזמנין נהירו דיליה נהורא לזמנין חשוכא לזמנין גוון ארגוונא מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא</p>	<p>אמר רבי שמעון בקרקע המקדש הזה יש מאותן הפלאות, אמר לו אהה רבי אי רבי, אשרי חלקך שכל זה באותו Q על גבי Q אותו מעין נרקם, אבל אין מי שיכול להסתכל בו. לפעמים אורו אור, לפעמים חושך, לפעמים צבע ארגמן נוצצים שהעינים לא יכולות להסתכל למעלה.</p>
<p>(ס"א ההיא) היא דשאלת חסידא קדישא מההוא קרקע דמקדשא רב מתיבתא לא</p>	<p>(ההיא) היא ששאלת חסיד קדוש מאותו קרקע המקדש, ראש הישיבה</p>

¹ משיח בן יוסף (רח"ו).

² ע"י גרסת הגר"א

<p>פריש מניה דהא גניז איהו גו ירדנא והא אמינא לך מה דאמינא אבל נשאל מלה דא ותנדע מה דתנדע</p>	<p>לא נפרד ממנו, שהרי גנוז הוא בתוך הירדן, והרי אמרתי לך מה שאמרתי, אבל נשאל דבר זה ותדע מה שתדע.</p>
<p>ירדן דא עאל¹ ואתמשך זמנא חדא בשתא גו ההוא נהר דנפיק מעדן² לאו מאינון ארבע נהרין³ דאתמשכן מניה אלא ביה ממש⁴ כיון דמטי לגביה איהו⁵ אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא וכיון⁶ דמטי גו קרקע דמקדשא⁷ אשתכך תמן תלת יומין⁸ ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אהרא</p>	<p>ירדן זה נכנס ונמשך זמן אחד בשנה, לתוך אותו נהר שיוצא מעדן, ולא מאותם ארבעה נהרות שנמשכים ממנו, אלא בו ממש. כיון שהגיע אליו, הוא נמשך ומתפשט ונכנס לתוך הירדן. וכיון שמגיע לתוך קרקע המקדש, נמצא שם שלשה ימים, ולא מתפשט ולא נמשך למקום אחר.</p>
<p>ואמר רב מתיבתא דכד אהדר ההוא נהר לאתריה שביק תמן כל זיני ציורין⁹ דקא עביד קב"ה בג"ע דאינון ציורין גניזין דתחות דוכתייהו¹⁰ (חסר)</p>	<p>ואמר ראש הישיבה, שכשחוזר אותו נהר למקומו, משאיר שם כל מיני ציורים שעושה הקדוש ברוך הוא בגן עדן, שאותם ציורים גנוזים תחת מקומם.</p>
<p>אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתי כדקדמיתא בההוא סטר דרום¹¹ אית תלת מאה וחמשים עמודין מכל זיני מרגלאן ואלין אינון דנהרין תדיר ונטפין בוסמין טמירין דלא אתגלו לעלמין ארבע אננין¹² בכל</p>	<p>אלה כאן ואלה כאן, ועולים ויורדים כמקדם. באותו צד דרום יש שלש מאות וחמשים עמודים מכל מיני מרגליות, ואלה אותם שמאירים תמיד ונוטפים בשמים נסתרים שלא התגלו מעולם, ארבעה אגנים בכל</p>
<p>קסו/ב¹³</p>	
<p>עמודא ועמודא נעיצין¹⁴</p>	<p>עמוד ועמוד נעוצים.</p>
<p>וכד אינון בוסמין נטפין¹⁵ מאינון עמודין נפלי בהו ואתמליין כלהו אננות ולא נפקין בוסמין לבר מאינון בוסמין זמינין לזמנא דאתי לאקטרא בכל יומא קטורתא קמי</p>	<p>וכשאותם בשמים נוטפים מאותם עמודים, נופלים בהם ומתמלאים כל האגנות, ולא יוצאים הבשמים לחוץ. לעתיד לבא מאותם בשמים עתידים להקטיר בכל יום קטורת לפני המלך</p>

¹ יסוד דכורא נקרא כן ויסוד נוק' להפך נרדי ואפשר כי הוא לויתן גופיה יגיח ירדן אל פיה או יהיה ירדן דעת בסוד ס"ר לראות כנז' בכוונת הקטרת (רח"ו).

² יסוד דאימא (רח"ו).

³ כחב"ד סר"ח"ו).

⁴ משרשו (רח"ו).

⁵ עד הדעת (רח"ו).

⁶ יסוד תחתון (רח"ו).

⁷ יסוד דנוק' (רח"ו).

⁸ יסוד ג' ימי הקליטה (רח"ו).

⁹

¹⁰ כאן חסר (רח"ו).

¹¹ חסד (רח"ו).

¹² בסוד האדנים ד' אותיות אדנ"י המשלימתם (רח"ו).

¹³

¹⁴ כמעט איש ולויתו (רח"ו).

¹⁵ מ"נ בסוד וידי נטפו מר שני ידים דבגו יסוד דנוק' (רח"ו).

<p>מלכא קדישא דלא יהו מכתישו דבני נשא אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהון וממה הו אלא מאינון עמודין נפלין תמן</p>	<p>הקדוש, שלא יהיו מכתישת בני האדם. אותם בשמים לא ידוע עקרם וממה היו, אלא מאותם עמודים שנופלים שם.</p>
<p>תרין נשרין בכל עמודא ועמודא מתנצצין מתלהטין בכל גוונין שבע מאה נשרין² אינון פרחין אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין כד אסתהרן לא יכלין עיינין לאסתכלא דוכתא דבהו³</p>	<p>שני נשרים בכל עמוד ועמוד נוצצים ולוהטים בכל הצבעים. שבע מאות נשרים הם פורחים, אלה כאן ואלה כאן בגלגול העמודים, כשמסתובבים לא יכולות העיניים להסתכל במקום שלהם.</p>
<p>תלת אתוון³ בלטיין ופרחין מפומא דא לפומא דא בגלגולא דעמודין ונשרין כל אינון אתוון מרקמן באשא חורא ודהבא ירוקא תרין אלפיין ומאה מנרתין⁴ תליין בין אינון עמודין ותרין אלפיין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא דלקין ביממא ובליליא מתדעכי על צערא דישראל כד אתי צפרא דלקין כלהו מגרמייהו</p>	<p>שלוש אותיות בולטות ופורחות מפה זה לפה זה, בגלגול העמודים והנשרים, כל אותן אותיות מרוקמות באש לבנה, וזהב ירוק אלפיים ומאה מנורות תלויות בין אותם עמודים, ואלפיים ומאה נרות בכל מנורה ומנורה דולקים ביום, ובלילה דועכים על צער ישראל, כשמגיע הבוקר דולקים כולם מעצמם.</p>
<p>אדהו יתבי אמרי הא רמש ליליא א"ל לר"ש אי חסידא קדישא נהירו דעלמא טול פנקסא דאחמתא דא וטול שרגא וכתוב מלין אלין דהא מטא זמנא דילן לפקדא כל חד וחד לגו קבריה⁵ עד פלגו ליליא דקב"ה עאל גו גנתא לאשתעשעא בהדי צדיקייא וכדין כל חד וחד פרה לתמן⁶ ולמחר נהוי גבך הואיל ויהבו לן רשו לאשלמא דורנא דקא משדרי לך פרחי בכה ר"ש וגעא</p>	<p>עד שהיו יושבים אמרו, הרי נחשך הלילה, אמר לו לרבי שמעון, אהה חסיד קדוש אור העולם, קח פנקס של אוצר המלך זה, וקח נר, וכתב דברים אלו, שהרי הגיע זמננו לפקוד כל אחד ואחד לתוך קברו, עד חצות הלילה שהקדוש ברוך הוא נכנס לתוך הגן להשתעשע יחד עם הצדיקים, ואז כל אחד ואחד פורח לשם, ולמחר נהיה אצלך, הואיל ונתנו לנו רשות להשלים דורן שמשלחים לך, פרחו ובכה רבי שמעון וגעה.</p>
<p>פתח ואמר אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד אורייתא אורייתא נהירו דכל עלמין כמה ימי⁷ ונחליין⁸ ומקוריין⁹ ומבויעין¹⁰ מתפשטי</p>	<p>פתח ואמר "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד", תורה תורה אור כל העולמות, כמה ימים ונחלים ומקורות ומבויעים</p>

1

² כי העמודים הם ש"ן והנשרים שנים לכל א' הם ת"ש (רח"ו).

³ יה"ו (רח"ו).

⁴ הנה העמודים הנז' הם סוד ווי"ן כי כל עמוד בסוד ו' כמ"ש ווי העמודים והנה ששה פ' ש"ן דהיינו כל עמוד בבחי' ו' הם תרין אלפיין ומאה (רח"ו).

⁵ כי הם פוקדים קבריהם כל הלילה ועושים זוג נפש ברוח (רח"ו).

⁶ לעורר מ"ן ש"מ שעל זוג יעקב ולא מדבר (רח"ו).

⁷ מלכות (רח"ו).

⁸ ו"ק (רח"ו).

⁹ בינה (רח"ו).

¹⁰ חכמה (רח"ו).

<p>מנך לכל סטריז מנך כלא עלך קיימי עלאין ותתאין נהירו עלאה (ברא) מנך נפקא</p>	<p>מתפשטים ממך, לכל הצדדים ממך, הכל עליך עומדים עליונים ותחתונים, אור העליון (בזה) ממך יוצא.</p>
<p>אורייתא אורייתא מה אימא לגבך אילת אהבים אנת ויעלת חן (גבי) עילא ותתא רחימין דילך מאן יזכי לינקא מנך כדקא יאות אורייתא אורייתא שעשועים דמארך מאן יכיל לגלאה ולמימר סטריז וגניזין דילך</p>	<p>תורה תורה מה אמר עליך "אילת אהבים" את "ויעלת חן" (אצל) מעלה ומטה אהובים שלך, מי יזכה לינק ממך כראוי. תורה תורה שעשועים של רבונך, מי יכול לגלות ולומר סטריז וגניזות שלך.</p>
<p>בכה ואעיל רישיה בין ברכוי ונשק לעפרא אדהכי חמא כמה דיוקנין דחברייתא סחרניה א"ל לא תדחל בריה דיוחאי לא תדחל בוצינא קדישא כתוב וחדוי גו הדוה דמארך כתב כל אינון מלין דשמע בההוא ליליא ולעא לון ולהג לון ולא אנשי מלה</p>	<p>בכה והכניס ראשו בין ברכיו ונשק את העפר. בין כך ראה כמה דמויות של חברים סביבו, אמר לו אל תירא בר יוחאי, אל תפחד נר קדוש, תכתב, ותשמח תוך שמחת רבונך, כתב כל הדברים הללו ששמע באותו לילה ולמד בהם ועסק בהם ולא שכח דבר.</p>
<p>וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא עד דאתא צפרא כד אתא צפרא זקף עיניו וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא מאיך עיניו לתתא אהדר כמלקדמין וחמא נהירו בכל רקיע דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה ציורין חדא ר"ש ולפום רגעא אנגזי ההוא נהורא</p>	<p>ואותו נר האיר לפניו כל אותו הלילה, עד שהגיע הבוקר, כשהגיע הבוקר הרים עיניו וראה אור אחד, שהיה מאיר ברקיע, הוריד עיניו למטה, חזר כמקדם, וראה אור בכל הרקיע שמאיר, ועולה באותו אור דמות הבית, בכמה ציורים. שמח רבי שמעון, ולפי רגע נגנז כל אותו האור.</p>
<p>אדהכי הא אינון תריז שליחן אתיין אשכחוהו רישיה בין ברכוי אמרו ליה שלמא עליה דמר שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם קום קום ר"ש וחדא בהו אמרו ליה ולא חמית נייחא דרוחא דעבד לך מארך חמית נהירו דביתא ברקיעא אמר לון חמינא</p>	<p>בין כך הרי אותם שני שליחים באים, מצאוהו ראשו בין ברכיו, אמרו לו שלום עליך, מר שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו, שלום. קום. קום רבי שמעון ושמח בהם, אמרו לו, ולא ראית נחת רוח שעשה לך רבונך, ראית אור הבית ברקיע, אמר להם ראיתי.</p>
<p>אמרו ליה ביה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא ואעבריה קב"ה בימא רבא ומנהירו דיליה הוה נהיר ברקיעא</p>	<p>אמרו לו באותה שעה, הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא בים הגדול, ומאורו היה מואר ברקיע.</p>
<p>אמרו ליה רב מתיבתא בעא בשלמך והא ידע דאנן שליחן לגבך וכמה מלין חדתין עתיקין אתחדש באורייתא בהאי ליליא אמר לון כמטו מנייכו אמרו חד מלה מנייהו אמרו לא אתייהיב לן רשו למאי דאתינן לגבך אבל מלה חדתא הוה לגבך השתא</p>	<p>אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, והרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה הזה. אמר להם בבקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שבאנו אליך, אבל דבר חדש היה אליך כעת.</p>
<p>פתח רב מתיבתא ואמר ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וגו' דא בגין דאתנהרא ביה נהירו כנוונא דא מאן דלא זכי באתר דא יהך וינטל גרמיה לאתר</p>	<p>פתח ראש הישיבה ואמר "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'", זה בשביל להאיר בו אור, כדוגמא זה, מי שלא זוכה במקום זה ילך ויקח עצמו למקום אחר, ויזכה בו עץ שדולק,</p>

<p>ואהור לא עולה ומאיר בו ינענעו אותו, ויעלה בו האור ויאיר, והיינו עתידים לשמוע אבל בשביל לבא אליך בגין למיתי גבך</p>	<p>ואהור לא עולה ומאיר בו ינענעו אותו, ויעלה בו האור ויאיר, והיינו עתידים לשמוע אבל בשביל לבא אליך בגין למיתי גבך</p>
<p>קסו/א¹</p>	
<p>לא בעינן לאתעכבא חדי ר' שמעון שמעון.</p>	<p>לא רצינו להתעכב שמח רבי שמעון.</p>
<p>אמרו ליה אי חסידא קדישא כל מלין די בגוון באורייתא מלין זעירין אינון בכל מלה ומלה ואינון מלין זעירין כמה אינון מלין רברבין ועלאין עד דלית לון שיעורא דהא לית בגוון ספקא אלא ברירו דאורייתא על בורייה והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא בגין דעקרא דנשמתא אמאי לא נהיר באתר דא וזכי לאתנהרא באתר אחרא ועד כען לא זכינן בהו בגין למיתי גבך</p>	<p>אמרו לו אהה חסיד קדוש כל הדברים שבינינו בתורה דברים קטנים הם בכל דבר ודבר, ואותם דברים קטנים, כמה הם דברים גדולים ועליונים, עד שאין להם שעור, שהרי אין בנו ספק אלא בירור התורה על בוריה, וכעת ראש הישיבה פרש דברים סתומים על זה, בגלל מה שעיקר הנשמה, למה לא מאיר במקום זה, וזוכה להיות מואר במקום אחר, ועד עתה לא זכינו בזה, כדי לבא אליך.</p>
<p>ומלה אחרא זכינן למשמע מניה רוחא דאזלא² בערטורא בההוא עלמא בלא בנין אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו מאי טעמא אנתתיה איהי שרנא דאתדליקת מניה ותריוויהו שרא חדא הוו נהורא דא נפק מנהורא דא אתדעך³ דא אתדליק מגו נהוריה ממש בגין דחדא נהורא הוו</p>	<p>ודבר אחר זכינו לשמוע ממנו, רוח שהולכת ערומה באותו עולם, בלי בנים, אשתו תעשה כלי לבנותו, למה, אשתו היא נר שנדלקת ממנו, ושניהם נר אחד היו. אור זה יוצא מאור זה, דעך זה נדלק מתוך אורו ממש, משום שהיו אור אחד.</p>
<p>השתא רבי נהדר למלין קדמאין וכד נהדר לאתרין נטול רשו מרב מתיבתא באינון מלין דנקבל מניה ונימא קמך זכאה חולקך דאת זכי לנהורין סתימין מכל סטרין מעילא ומתתא מהאי עלמא ומעלמא אחרא</p>	<p>כעת רבי נחזור לדברים הראשונים, וכשנחזור למקומנו נטל רשות מראש הישיבה באותם דברים שנקבל ממנו ונאמר לפניך, אשרי חלקך שאתה זוכה לאורות נסתרים מכל הצדדים, מלמעלה ומלמטה, מהעולם הזה ומעולם אחר.</p>
<p>אמר ר' שמעון מלה חדא בעינא למנדע אי תיכול לאודעא לי נשין בההוא עלמא אי זכאן לסלקא לעילא או היך אינון תמן</p>	<p>אמר רבי שמעון דבר אחד רציתי לדעת אם תוכל להודיע לי, נשים באותו עולם אם זכאיות לעלות למעלה או איך הן שם.</p>
<p>אמר לי' אי רבי אי רבי בדא אית לן רוא לנו סוד יתר (נכבד) כדי לא לגלות</p>	<p>אמר לו אהה רבי אי רבי, בזה יש לנו סוד יתר (נכבד) כדי לא לגלות</p>

1

2

³ סוד רוחא דשבק בגווה שיצא מהדכורא לכך כשנדעך זה שהוא רוח של בעלה אידליק מגו נהוריה ממש דהיינו מאשתו שיש בה רוחא דיליה (רח"ו).

<p>יתירא (ס"א יקירא) בנין דלא לגלאה סתרין דתמן אבל דא יהך ויטול רשו ונימא לך אדהכי פרה חד ואתכסי מנייהו ואול ליה ולפום שעתא תב לגבייהו אמר לון זמינא הוינא למיעאל והוון כלהו בעטורא חדא דדייני דינא</p>	<p>סודות של שם, אבל זה ילך ויטול רשות ונאמר לך, בין כך פרח אחד והתכסה מהם והלך לו, ולפי שעה שב אליהם. אמר להם עתיד הייתי להיכנס, והיו כולם בעטור אחד, שדנו דין.</p>
<p>דהד בר נש דקאים על פתחא דגן עדן ואינון כרובין אחידו ביה ולא שבקו ליה למיעאל תמן והוה בצערא בינייהו וצווח צווחין על גבי פתחא ושמעו כולהו צדיקיא דתמן והשתא הוון מתכנפי כל בני מתיבתי למיעאל לגבי מלכא משיחא לעיינא בדיניה</p>	<p>אדם אחד שעמד על פתח הגן עדן, ואותם כרובים אחזו בו, ולא נתנו אותו להיכנס שם, והיה בצער ביניהם, וצעק צעקות על גבי הפתח, ושמעו כל הצדיקים ששם, וכעת היו מתכנסים כל בני הישיבה להיכנס אל מלך המשיח לעיין בדינו.</p>
<p>ואתינא לאודעא לכו ודא חבראי אצטריך למהך תמן דכרוזא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתי דליהוון כנישין השתא קמי משיחא נטל פתקא חדא ויהב לר' שמעון ונתנה לרבי שמעון.</p>	<p>ובאתי להודיע לכם, וזה חברי, הצטרך ללכת לשם, שכרוז העובר בכל אותם בני הישיבות שיהיו מתכנסים כעת לפני המשיח, לקח פתקה אחת ונתנה לרבי שמעון.</p>
<p>אמר טול דא ועיין במה דתמן עד דניתי גבך פרחו תרווייהו ור' שמעון נטל פתקא וחמא מה דמא ברזין דתמן כל ההוא יומא בליליא חמא שרגא ונפיל ביה שינתא ודמך עד צפרא כד נהר יממא קם ופרח ההוא פתקא מניה והא אינון תרווייהו אתיין</p>	<p>אמר קח את זה ועיין במה ששם, עד שנבא אליך, ופרחו שניהם. ורבי שמעון לקח הפתקה וראה מה שראה בסודות ששם, כל אותו יום בלילה ראה נר ונפלה עליו שנה ונרדם עד הבוקר, כשהאיר היום קם ופרחה אותה פתקה ממנו, והנה שניהם באים.</p>
<p>אמר ליה קום רבי זכאה חולקך קום בגינך חמינן וזכינן לכמה סתרין עלאין כמה חדוה אחזיו לן כד יהבו רשו לגלאה לך כל מה דאת בעי</p>	<p>אמר לו עמוד רבי, אשרי חלקך, עמוד, בגללך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים, כמה שמחה הראו לנו, כשנתנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה.</p>
<p>ריש מתיבתא עלאה! נפק לגבן ואמר שאילו בשלמיה דבר יוחאי אתריה דבר יוחאי הא פנו ליה מכמה יומין לית מאן דיקרב לגביה זכאה איהו</p>	<p>ראש הישיבה העליונה יצא אלינו, ואמר שאלו בשלום בר יוחאי, מקומו של בר יוחאי הרי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב אליו, אשריו.</p>
<p>רבי רבי כד פרחנא מגבך (בגינך) עאלנא וחמינא כל בני מתיבתי דהא מתכנפי לנו היכלא חדא דמשיחא תמן ודיינו דינא דההוא בר נש דקאים על פתחא שמיה לית לן רשו לגלאה</p>	<p>רבי רבי כשפרחנו ממך (בשבילך) נכנסנו וראינו כל בני הישיבות, שהרי מתכנסים לתוך היכל אחד ששם המשיח, ודנו דין של אותו אדם שעמד על הפתח, ששמו אין לנו רשות לגלות.</p>
<p>אצטער ר' שמעון על דא אמר ליה לא תצטער רבי על דא אנת תדע בדא ליליא בחלמך אבל דינא דיינו עליה דגזר משיח דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא</p>	<p>הצטער רבי שמעון על זה, אמר לו אל תצטער רבי על זה, אתה תדע בלילה הזה בחלומך, אבל דין דנו עליו, שגזר משיח שיהיה אותו אדם בחוץ באותו צער ארבעים יום, ולסוף</p>

¹ מט"ט (רח"ו).

<p>ארבעים יומין לסוף ארבעים יומין יצערון ליה בדינא בצערא דגיהנם שעתא ופלגא</p>	<p>ארבעים יום יצערו אותו בדין בצער הגיהנם שעה וחצי.</p>
<p>וכל דא בגין דימא חדא חד מן חברייא הוה פריש מלין דאורייתא כד מטא לחד מלה ידע האי ב"נ דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתוקו לא תימרון מדי ובגין דשתיקו חברייא אתכשל בהווא מלה ואכסיף והווא כסופא דגרים האי בר נש דיינין ליה בהאי דינא</p>	<p>וכל זה משום שיום אחד, אחד מן החברים היה מפרש דברי תורה, וכשהגיע לדבר אחד ידע האדם הזה שיכשל בו, ואמר לחברים שתקו אל תאמרו דבר, ומשום ששתקו החברים נכשל באותו דבר והתבייש, ועל אותה בושה שגרם אדם זה דנו אותו בדין הזה</p>
<p>קסז/ב¹</p>	
<p>קשיא בגין דלא בעי קב"ה לשבקא חובא דאורייתא אפילו כמלא נימא</p>	<p>הקשה, משום שלא רוצה הקדוש ברוך הוא להשאיר עוון התורה אפילו כמלא נימהוא.</p>
<p>דיינו דיניה ונפקו כל בני מתיבתא ואנא שאיילנא רשו דהא בריה דיוחאי שאיל שאלתא דא ועל דא אחזיו לי מה דלא ידענא מקדמת דנא</p>	<p>דנו דינו ויצאו כל בני הישיבה, ואני שאלתי רשות, שהרי בר יוחאי שאל שאלה זו, ועל זה הראו לי מה שלא ידעתי מלפני כן.</p>
<p>אי רבי שית היכלין אחזיו בכמה ענונין ועדונין באתר דפרוכתא פרישא בנתא דהא מהווא פרוכתא ולהלאה לא עאלין דכורין כלל</p>	<p>איה רבי, ששה היכלות הראו לי בכמה ענונים ועדונים, במקום שפרוכת פרושה בגנה, שהרי מאותה הפרוכת ולהלאה לא נכנסים זכרים כלל.</p>
<p>בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה וכמה רבוא ואלפי נשין זכייין בהדה וכל חדא והדא מנייהו דוכתין דנהורין ועדונין בלא דחקא כלל</p>	<p>בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשים זוכות אתה, ולכל אחת ואחת מהן יש מקומות של אורות ועדונים ללא דחק כלל.</p>
<p>אית לה תלת זמנין בכל יומא כרוזי אכריוו הא דיוקנא דמשה נביא המהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה וחמאת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה ואמרה זכאה חולקי דרביתי נהירו דא ודא איהו ענונין דילה יתיר מכלהו</p>	<p>יש לה שלש פעמים בכל יום הכרוזות מכריזים, הרי דמות משה נביא הנאמן באה, ובתיה יוצאת למקום פרגוד אחד שיש לה, ורואה דמות משה ומשתחוה אליו, ואומרת אשרי חלקי שגדלתי אור זה, וזה ענונים שלה יותר מכלם.</p>
<p>אהדרת לגבי נשין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינון דיוקנין דהוו בהאי עלמא בלבושא דנהורא (ס"א כלבושא) בלבושא דדכורין בר דלא נהרי הכי פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי בהו ובטעמיהו בההווא עלמא וכל הני נשין דיתבין בהדי ביה בת פרעה אקרון נשים שאננות דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל</p>	<p>חוזרת לנשים ועוסקת במצוות התורה, כולן באותן דמויות שהיו בעולם הזה בלבוש אור, (כלבוש) בלבוש הזכרים, פרט שלא מאירים כן מצוות התורה, שלא זכו לקיימן בעולם הזה, עוסקות בהן ובטעמיהן באותו עולם. וכל הנשים הללו שיושבות יחד עם בת פרעה נקראות נשים שאננות, שלא הצטערו כלל בצער הגיהנם.</p>

<p>בהיכלא אחרא אית סרה בת אשר וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה תלת זמנין ביומא כריוזין קמה הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא ואיהי חדאת ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף וחדאת וסגידת לגביה ואמרת זכאה האי יומא דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי</p>	<p>בהיכל אחר יש סרה בת אשר, וכמה נשים רבוא ואלפים יחד אתה, שלש פעמים ביום מכריזים לפניה, הרי דמות יוסף הצדיק באה, והיא שמחה ויוצאת לגבי פרגוד אחד שיש לה, ורואה אור דמות יוסף ושמחה ומשתחוה אליו, ואמרת אשרי היום שעוררתי בשורתך לסבי.</p>
<p>לבתר אהדרת לגבי שאר נשין ומשתדלן בתושבחן דמארי עלמא ולאודאה שמיה וכמה דוכתינ וחידו אית לכל חדא וחדא ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא ובטעמייהו</p>	<p>אחר כך חוזרת לשאר הנשים ועוסקות בתשבחות רבונו של עולם ולהודות לשמו, וכמה מקומות ושמחה יש לכל אחת ואחת, ואחר כך חוזרות לעסוק במצוות התורה ובטעמיהן.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית יוכבד אמיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורבבן בהדה בהיכלא דא לא מכרוי כלל אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא אודת ומשבחת למארי עלמא איהי וכל אינון נשין די בהדה ושירתא דימא מזמרין בכל יומא ואיהי בלחודהא אמרת מהכא ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו' וכל אינון צדיקייא די בגן עדן צייתין לקל נעימו דילה וכמה מלאכין קדישין אודאין ומשבחתן עמה לשמא קדישא</p>	<p>בהיכל אחר יש יוכבד אם משה נביא הנאמן, וכמה אלפים ורבבות עמה בהיכל זה, לא מכריזים כלל אלא שלש פעמים בכל יום ויום מודה ומשבחת לרבנו של עולם, היא וכל הנשים האלו שאתה, ושירת הים מזמירות בכל יום, והיא לבדה אומרת מכאן "ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו'", וכל אותם צדיקים שבגן עדן מקשיבים לנעימות קולה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית דבורה אופ הכי וכל שאר נשין בהדה אודן ומזמרן בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא אי רבי אי רבי מאן חמי חדוה דצדיקייא ודנשין זכיינ דעברדין לגבי קב"ה</p>	<p>בהיכל אחר יש דבורה גם כן, וכל שאר הנשים אתה מודות ומזמירות באותה שירה שהיא אמרה בעולם הזה. אהה רבי אי רבי, מי ראה שמחת הצדיקים ושל נשים זכאיות שעושות לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>לגו לגו דאינון היכלין אית ארבע היכלין טמירין דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה ולית מאן דחמי לון בכוליה יומא אינון בלחודיהון כמא דאמינא לך וגוברין אופ הכי</p>	<p>לפני ולפנים של אותם היכלות יש ארבעה היכלות טמירים של האמהות הקדושות שלא נמסר להגלות, ואין מי שרואה אותן בכל היום [אלא] הן לבדן, כמו שאמרת לך, והגברים גם כן.</p>
<p>ובכל ליליא אתכלילן כלהו כחדא בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא בין בהאי עלמא בין בההוא עלמא זווגא דההוא עלמא! אתדבקותא דנשמתא בנשמתא נהורא בנהורא</p>	<p>ובכל לילה נכללים כולם כאחד, משום ששעת הזווג היא בחצות הלילה, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא, זווג אותו עולם התדבקות נשמה בנשמה, אור באור.</p>
<p>זווגא דהאי עלמא גופא בגופא וכלא כמה דאתחזי זינא בתר זיניה זווגא בתר זווגא גופא בתר גופא זווגא דההוא עלמא</p>	<p>זווג העולם הזה גוף בגוף, והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זווג אחר זווג, גוף אחר גוף. זווג אותו עולם, אור אחר אור.</p>

¹ ז"ש ודבק באשתו בההוא עלמא והיו לבשר אחד בעולם הזה (רח"ו).

<p>נהורא בתר נהורא</p> <p>היכלין דארבע אמהן אקרונ היכלין דבנות בוטחות¹ (ישעיה לב &) ולא זכינא בהו למחמי זכאה חולקהון דצדיקייא גוברין ונוקבי דאזלי בארע מישר בהאי עלמא וזכאן לכלהו ענוגין דההוא עלמא אי רבי אי רבי אלמלא בר יוחאי אנת לא אתמסר לגלאה</p>	<p>היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בטחות, ולא זכינו בהם לראות, אשרי חלק הצדיקים גברים ונקבות שהולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזוכים לכל הענוגים של אותו עולם. אהה רבי אי רבי, אלמלא בר יוחאי אתה לא נמסר לגלות.</p>
<p>זווגא דההוא עלמא אתעביד איבא</p>	<p>זווג אותו עולם נעשה פרי</p>
<p>קסח/א²</p>	
<p>יתיר מאיבא דאתעביד בהאי עלמא בזווגא דלהון בזווגא דההוא עלמא בתיאובתא דלהון כחדא כד מתדבקן נשמתין דא עם דא עבדי איבין ונפקי נהורין מנייהו ואתעבדי שרגין ואינון נשמתין לגיורין דמתגיירין וכל הני עיילין להיכלא חדא</p>	<p>יותר מפרי שנעשה בעולם הזה בזווג שלהם, בזווג אותו עולם בתשוקה שלהם כאחד, כשהנשמות נדבקות זו בזו, עושות פירות ויוצאים אורות מהם, ונעשים נרות, והם הנשמות לגרים המתגיירים, וכל אלה עולים להיכל אחד.</p>
<p>וכד מתגיירא גיורא חדא פרחא מההוא היכלא נשמתא ועאלת תחות גדפהא דשכינתא ונשקת לה בגין דאיהו איבא דצדיקייא ומשדרת לה לגו ההוא גיורא ושראת ביה</p>	<p>וכשמתגייר גר אחד פורחת מאותו היכל נשמה ונכנסת תחת כנפי השכינה ונושקת אותה, משום שהיא פרי הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו גר ושורה בו.</p>
<p>ומההוא זמנא אקרי גר צדק והיינו רזא דכתיב פרי צדיק עץ חיים מה אילנא דחיי אפיק נשמתין אופ הכי צדיק איבא דיליה עביד נשמתין³</p>	<p>ומאותו זמן נקרא גר צדק, וזהו סוד הכתוב "פרי צדיק עץ חיים", מה עץ החיים מוציא נשמות, גם צדיק פרו עושה נשמות.</p>
<p>רב מתיבתא אמר כתיב ותהי שרי עקרה אין לה ולד ממאי דאמר ותהי שרי עקרה לית אנא יודע דלית לה ולד מאי אין לה ולד אלא הכי אמר רב מתיבתא ולד לא הות מולדא אבל נשמתין הות מולדא</p>	<p>ראש הישיבה אמר, כתוב "ותהי שרי עקרה אין לה ולד", ממה שאמר "ותהי שרי עקרה, איני יודע שאין לה ולד, מה זה "אין לה ולד", אלא כך אמר ראש הישיבה, ולד לא היתה מולידה, אבל נשמות היתה מולידה.</p>
<p>באתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין זכאין הוו מולידי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בחרן כמה דעבדין צדיקייא בגן עדן כמה דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן נפש עשו ודאי</p>	<p>בהתדבקות התשוקה של אותם שני צדיקים היו מולידים נשמות לגרים, כל אותו זמן שהיו בחרן, כמו שעשו צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב "ואת הנפש אשר עשו בחרן", נפש עשו בודאי.</p>
<p>חדי ר"ש א"ל ההוא גברא אי רבי מה אימא לך בכל ריש ירחי ושבתאי ומועדייא</p>	<p>שמח רבי שמעון אמר לו, אותו האיש אהה רבי מה אמור לך, בכל</p>

¹ ונפקא מינה דבחורבן קוננו עם השכינה נשים שאננות ובנות בוטחות (רח"ו).

²

³ אע"פ שמזהר בראשית משמע שנעשים מעת רעה ששולטת התיקלא ועושק' נשמתהון כבר תירץ הרב ז"ל בספר נוף ע"ח ענף א' חלק ב' ע"ש (רח"ו).

<p>וזמנייא אינון דכורין סלקין לאתחואה קמי מלכא קדישא</p>	<p>ראש חדש ושבתות ומועדים וזמנים, אותם זכרים עולים להראות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>דכורין ולא נוקבין כד"א יראה כל זכורך וכד אהדרן מהדרן בכמה מלי חרתין ואהדרן מלין קמי רב מתיבתא יומא דא אהדרן מלין חרתין קמי רב מתיבתא על רזין עתיקין צדיק וטוב לו צדיק ורע לו דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא עד לא ייתון לעלמא וכפום טקלא דמתקלא הכי אית לון בהאי עלמא</p>	<p>זכרים ולא נקבות, כמו שנאמר "יראה כל זכורך", וכשחוזרים חוזרים בכמה דברים חדשים, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה. יום זה החזירו דברים חדשים לפני ראש הישיבה על סודות עתיקים, צדיק וטוב לו צדיק ורע לו, שכולם עולים תוך משקל האילן, עד שלא יבאו לעולם. וכפי משקולת המשקל, כך יש להם בעולם הזה.</p>
<p>רב מתיבתא נחית וגלי ממה דשמע לעילא מלה חדא גלי ולא יתיר אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה ואנהיר גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא יבטשון ביה ויסלק נהירו דנשמתא ויתאחדון דא בדא לאנהרא (תרי נוסחי)¹</p>	<p>ראש הישיבה ירד וגילה ממה ששמע למעלה. דבר אחד גילה ולא יותר. עץ שלא עולה אורו, יכו בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור הנשמה, יכו בו ויעלה אור הנשמה ויאחזו זה בזה להאיר.</p>
<p>בנין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא האיר ביה עד דיבטשון ביה כדין נהירו דנשמתא ואתאחדת בגופא וגופא אתאחד בה גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא מהדר מרומם ושבת מצלי צלותיה ובעותיה מברך למאריה</p>	<p>משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד שיכו בו, אז מאיר אור הנשמה, ונאחז בגוף, והגוף נאחז בו. הגוף אז עולה אור מתוך הנשמה, מהודר מרומם ומשובח, מתפלל תפלתו ובקשתו, מברך לרבנו.</p>
<p>הא כדין כלל נהיר בנין דאית גופא דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר ואתאחד דא בדא אית אעא דלא אתאחד בנהורא ולא סליק נהורא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר</p>	<p>הרי אז הכל מאיר, משום שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו, עד שיכו בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש עץ שלא נאחז באור ולא עולה בו אור עד שיכו בו ואז מאיר.</p>
<p>סמרא אחרא בעי למעבד הכי ובטש בחייביא וכל מה דבטש כדין ונר רשעים ידעך מחרף ומגדף לכל סטרין ולא יכיל לאנהרא כלל וכדין כתיב כי מה האדם שיבא אחרי המלך ובעי לאתדמי ליה ולא יכיל ועל דא יי צדיק יבחן ובטש ביה וכדין נהיר ואתקף בנהירו</p>	<p>צד האחר רוצה לעשות כך, ומכה ברשעים, וכל מה שמכה, אז ונר רשעים ידעך, מחרף ומגדף לכל הצדדים, ולא יכול להאיר כלל, ואז כתוב "כי מה האדם שיבוא אחרי המלך ורוצה להדמות לו ולא יכול", ועל זה "ה' צדיק יבחן", ומכה בו, ואז מאיר ומתחזק באור.</p>
<p>יבחן כד"א אבן בחן? גחין ר' שמעון ונשיק לעפרא אמר מלה מלה אבתרך רדיפנא מיומא דהוינא והשתא אשתמודעא לי מלה מגו שרשא ועקרא דכלא</p>	<p>יבחן כמו שנאמר "אבן בחן". גחן רבי שמעון ונשיק לעפר, אמר דיבור דיבור אחריו רדפתי מיום שהייתי, וכעת נודע לי הדבר מתוך שרש ועקר הכל.</p>
<p>א"ל אי רבי אי רבי כד סלקין לעילא כל</p>	<p>אמר לו, אהה רבי אי רבי,</p>

¹ בא וראה כמה מעלת היסורין אשרי המקבלם בפנים יפות (רח"ו).
² המבין יסורין של אהבה יבין זה כי הצדיק הוא מוך שהתקינה לנדתה (רח"ו).

<p>אינון רוחין דכורין ונוקבין בההוא זמנא שמעיין (ס"א כמה) מלין חדתיין ועתיקין נחתיין ועאלין לנו מתיבתא ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא ואיהו אוליף לון מלה על קיומיה</p>	<p>כשעולים למעלה כל אותם רוחות זכרים ונקבות, באותו זמן שומעים (כמה) דברים חדשים ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוך הישיבה, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה, והוא מלמד דבר על קיומו ועמדו.</p>
<p>כד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין כד נחתי מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא אי רבי אי רבי כמה חדתיין מלין מגו רב מתיבתא זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא והכי פתח רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב ויהיו</p>	<p>כשעולים, מתפשטים מלבושיהם ועולים, כשיררדים מתלבשים בלבושיהם של אותו גוף. אהה רבי אי רבי, כמה דברים חדשים מתוך ראש הישיבה, אשריו מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה, מי שהוא קטן הוא גדול, ומי שהוא גדול הוא קטן, שכתוב "ויהיו</p>
<p>קסח/ב¹</p>	
<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים מאה דאיהו השבון רב כתיב ביה שנה זעירו דשנין חד אזעיר ליה שבע דאיהו השבון זעיר אסני ליה ורבי ליה דכתיב שבע שנים</p>	<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים", מאה שהוא חשבון גדול כתוב בו שנה, הקטן שבשנים, אחד הקטינו, שבע שהוא חשבון קטן הגדילו ורבה אותו, שכתוב שבע שנים.</p>
<p>ת"ח דלא רבי קב"ה אלא לדאזעיר לא אזעיר אלא לדרבי זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב בעלויא בההוא עלמא</p>	<p>בא וראה, שלא הגדיל הקדוש ברוך הוא אלא למקטין, לא הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול בעילוי באותו העולם.</p>
<p>אדהכי שמעו שירתא דימא בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריאו קל נעימו דשירתא כההוא נעימו דהו אמרי וכד סיימו יי' ימלוך לעולם ועד חמו ד' דיוקנין² ברקיע וחד מנייהו רב ועלאה מכלהו וההוא רב ועלאה³ מנייהו אתער קלא ואמר כה אמר יי' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגו' שאט ברקיעא ואגניז קם אחרא אבתריה ואמר והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו' סיים ושאט ברקיעא ואגניז</p>	<p>בין כך שמעו שירת הים בקול נעים שלא שמעו מיום שנבראו, קול נעים של שירה, כאותה נעימה שהיו אומרים, וכשסיימו "ה' ימלך לעולם ועד", ראו ארבע דמויות ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכלם, ואותו גדול ועליון מהם עורר קול ואמר "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגו'", שט ברקיע ונגנז, עמד אחר אחריו ואמר, "והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז.</p>
<p>פתח אידך ואמר ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת, ושאט ברקיעא ואגניז פתח אידך ואמר כה אמר יי' בוראך יעקב וגו' כה אמר יי' הנותן בים</p>	<p>פתח האחר ואמר "ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת", ושט ברקיע ונגנז. פתח האחר ואמר "כה אמר ה' בוראך יעקב וגו'" "כה</p>

1

² ד' אותיות הוי"ה (רח"ו).

³ אריך (רח"ו).

<p>דרך ובמים עזים נתיבה וגו' תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו' סיים ושאת ברקיעא ואנניז כדין דחילו סגיא ואמתני נפל עליהו</p>	<p>אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו'", "תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנו, אז פחד גדול ואימה נפל עליהם.</p>
<p>כד הוה נהיר יממא קלא אתער כמלקדמין ואמר עמא תקיפא כאריה גבריין כנמרין הבו יקר למאריכון דכתיב על בן יכבדוך עם עז וגו' שמעו קל חילין ומשריין דהוו אמרי לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו' עד ומרומם על כל ברכה ותהלה</p>	<p>כשהאיר היום, קול התעורר כמקדם ואמר, עם תקיף כאריה גבורים כנמרים, תנו כבוד לרבונכם, שכתוב "על כן יכבדוך עם עז וגו'", שמעו קול חיילות ומחנות, שהיו אומרים "לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו'", עד "ומרומם על כל ברכה ותהלה".</p>
<p>תווחו ואזלו אדהכי נהר יממא אהדרו רישא והמו כל מדברא חפי בענני יקר מנהרן מנצצן בגוויין סגיאין אמרו דא לדא ודאי קב"ה בעי לאשתבחא בתושבחתא דדרא דמדברא דלא הוה בעלמא דרא עלאה כדרא דא ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא ודאי</p>	<p>תמהו והלכו, בין כך האיר היום, החזירו ראש וראו כל המדבר מכוסה בענני כבוד, מאירים נוצצים בצבעים רבים. אמרו זה, לזה ודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להשתבח בתישבחות של דור המדבר, שלא היה בעולם דור עליון כדור זה, ולא יהיה עד שיבא מלך המשיח ודאי.</p>
<p>כל מה דאחמי לן קב"ה לא הוה אלא בגין לאודעא לן חביבו דמאריהון עליהו לאודעא דאית לון חולקא טבא ואינון בני עלמא דאתי ולזמנא דאתי כד יוקים קב"ה מתייא זמינין אלין לאחייא בקדמיתא כד"א יחיו מתיך ואלין אינון דרא דמדברא</p>	<p>כל מה שהראה לנו הקדוש ברוך הוא, לא היה אלא בשביל להודיענו חביבות רבונם עליהם, להודיע שיש להם חלק טוב והם בני עולם הבא, ולעתיד לבא כשיקים הקדוש ברוך הוא את המתים, עתידים אלו לעמוד לתחיה בראשונה, כמו שנאמר "יחיו מתיך" ואלה הם דור המדבר.</p>
<p>א"ל אי מלה חדתא ידעת דאנא ערטירא בה א"ל אימא אמר קלא דהדרא בעינא למנדע ב"נ יהיב קלא בחקלא או באתר אהרא והדרא קלא אהרא ולא ידיע</p>	<p>אמר לו האם דבר חדש ידעת שאני ערטירא¹ ממנו, אמר לו אמור. אמר קול החוזר רציתי לדעת, אדם נותן קול בשדה או במקום אחר, וחוזר קול אחר ולא ידוע.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קלין אתערו וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא וכד נחת רב מתיבתא אמר הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא ורזא יקירא איהי</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש, על דבר זה כמה קולות התעוררו, וכמה דקדוקים היו לפני ראש הישיבה, וכשירד ראש הישיבה אמר כך פרשוה דבר בישיבת הרקיע וסוד נכבד הוא.</p>
<p>תא חזי תלת קלין אינון דלא אתאבידו לעלמין בר קלין דאורייתא ועלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין אבל קלין אהרנין אינון דלא סלקין לא אתאבידו</p>	<p>בא וראה שלשה קולות הם שלא נאבדים לעולמים, פרט לקול התורה והתפלה, שאלה עולים למעלה ובוקעים רקיעים, אבל קולות אחרים הם שלא עולים ולא נאבדים.</p>
<p>ואינון תלת קול חיה בשעתא דאיהי על קליטא ההוא קלא משטמא ואזלא באוירא</p>	<p>והם השלשה קול החיה בשעה שהיא על המשבר, אותו קול משוטט</p>

<p>מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול דבר נש בשעתא דנפיק נשמתייה מגופיה ההוא קלא משטטא ואולא באורא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול נחש בשעתא דפשיט משכיה ההוא קלא משטטא באורא ואולא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא</p>	<p>והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול האדם בשעה שיוצאת נשמתו מגופו, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול הנחש בשעה שפושט עורו, אותו קול משוטט באויר והולך מסוף העולם ועד סוף העולם.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה מלה דא רבא ויקירא אלין קלין מה אתעביד מינייהו ולאן אתר עאלין ושארן אלין קלין דצערא אינון ואולין ומשטטי באורא ואולא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ועאלין גו נקיין ומחילין דעפרא ואתטמרן תמן וכד</p>	<p>איה חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ונכבד, אלה הקולות מה נעשה מהם, ולא יזה מקום נכנסים ושורים. אלה הם קולות צער, והולכים ומשוטטים באויר והולכים מסוף העולם ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך בקעים ומחלות עפר ונסתרים שם,</p>
<p>קסט/א³²¹</p>	
<p>יהיב ב"נ קלא אינון מתערין לגבי ההוא קלא</p>	<p>וכשנותן אדם קול הם מתעוררים לאותו קול.</p>
<p>קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב"נ היאך יתער במחאה כד מחי ב"נ מחאה אתער קלא דנחש⁴ דאתטמר לגביה ההוא קלא ולאן קלא אחרא קלא אתער בתר קלא זינא בתר זיניה ועל דא ביומא דר"ה קול שופר אתער קול שופר אחרא זינא בתר זיניה</p>	<p>קול נחש לא מתעורר לקול אדם. איך יתעורר, במכה. כשמכה אדם מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר אליו אותו קול, ולא קול אחר. קול מתעורר אחר קול, מין אחר מינו. ועל כך, ביום ראש השנה קול שופר מעורר קול שופר אחר, מין אחר מינו.</p>
<p>אולא ארחיה דנחש לביש איהו לקטלא ולמחאה בההוא קלא ממש לא אתער קלא דהאי נחש אלא בתר זיניה ודא איהו כד ב"נ מחי בחוטרא בארעא וקרי ליה לזיניה כדין אתער ההוא קלא דנחש לאתבא לזיניה ורוא דא איהו טמירו</p>	<p>הולך דרך הנחש הוא לרע להרוג ולהכות, באותו קול ממש לא מתעורר קול נחש זה אלא אחר מינו, והוא כשאדם מכה במקל בארץ וקורא לו למינו, אז מתעורר אותו קול הנחש להשיב למינו, וסוד זה הוא נסתר.</p>
<p>אר"ש ודאי מלה דא מלה סתימא היא ותוהנא איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא א"ל שלמה מלכא מנדע ידע ולא כ"כ אבל מה דלא ידע ההוא קלא מה תועלתא אית בה והיך יתבא</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי דבר זה הוא דבר נסתר ותמהנו איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. אמר לו שלמה המלך, ידוע ידע, ולא כל כך, אבל מה שלא ידע אותו קול, מה תועלת יש בו, ואיך מתיישב⁵.</p>
<p>ורב מתיבתא הכי אמר דקדוקא דא לא</p>	<p>וראש הישיבה כך אמר, דקדוק זה</p>

1

2

3

⁴ (רח"ו)

5

<p>ידע שלמה מלכא דהא ההוא קלא איהו כלילא רוחא ונפשא והבל גרמי מעצבונא דבשרא ומשטטא באוירא וכל חד מתפרש דא מן</p>	<p>לא ידע שלמה המלך, שהרי אותו קול כולל רוח ונפש והבל דגרמיודעצמות¹ מעצבון² בשר, ומשוטט באויר, וכל אחד נפרד זה מזה.</p>
<p>וכד מטא לההוא אתר דעאל ביה יתבא כמיתא וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין אתרין אלין בהרשייהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי ואודעין מלה ודא איהו אוב מארץ³ ועל דא רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד מההוא קלא ולא ידע⁴</p>	<p>וכשמגיע לאותו מקום שנכנס בו, יושב כמת, וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, ומשתחיים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותם רוח ונפש והבל עצמותודגרמי, ומודיעים דבר. וזהו אוב מארץ. ועל זה רדף שלמה לדעת, מה נעשה מאותו קול, ולא ידע.</p>
<p>זכאה חולקך רבי דאתבריר לך מלה דקשוט כד ב"נ אתער קלא מיד (מתחברן) אתער ההוא קלא ולית ליה רשו לארכא יתיר אלא כעין ההוא קלא דאתער ב"נ ולא יתיר</p>	<p>אשרי חלקך רבי, שהתברר לך דבר אמת. כשאדם מעורר קול, מיד (מתחברים) מתעורר אותו קול, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא כעין אותו קול שעורר האדם ולא יותר.</p>
<p>ואי אריך ב"נ קליה איהו לא אריך כל כך בהדיה אלא לסופא דקלא בגין דלא יכיל לארכא מאי טעמא בגין דכד נפק בקדמיתא אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא והשתא דעאל תמן לא יכיל לארכא קלא דהא לית ליה אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא</p>	<p>ואם האריך האיש קולו, הוא לא מאריך כל כך אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. למה, משום שכשיוצא בהתחלה, מתארך מסוף העולם ועד סוף העולם, וכעת שנכנס לשם לא יכול להאריך קול, שהרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.</p>
<p>חדי ר"ש ואמר אלמלי לא זכינא למשמע אלא מלה דא די לי למהוי חדי דיכניא למשמע מלין דקשוט דההוא עלמא א"ל אי חסידא קדישא אלמלי ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא תהא חדי יתיר</p>	<p>שמח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמוע אלא דבר זה די לי להיות שמח, שזכיתי לשמוע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו אהה חסיד קדוש אלמלא ידעת שמחת דברי אותו עולם לפני ראש הישיבה, תשמח יותר.</p>
<p>א"ל מאי חדושא הוה השתא כד אתית לגבי אמר רב מתיבתא פתח ואמר ויוסף ישית ידו על עיניך חדוה הוא</p>	<p>אמר לו מה חדוש היה כעת כשבאת אלי. אמר ראש הישיבה, פתח ואמר "ויוסף ישית ידו על עיניך", שמחה היא.</p>
<p>אמאי סתימו דעינין למיתא בגין דעינין גוונין דהאי עלמא אינון וחיזו ודיוקנא דהאי עלמא בהו איהו אסתים מניה האי עלמא חיזו דהאי עלמא אסתים עיניו כל חיזו</p>	<p>מדוע סתימת העינים למת, משום שהעיניים הן צבעים של העולם הזה, ומראה ודמות העולם הזה בהן, הוא נסתם ממנו עולם הזה מראה העולם הזה, נסתמו עיניו, כל מראה העולם</p>

1
2
3

⁴ מזה יתבאר לך כי לא העלית אותה האשה הבעלת אוב את שמואל לא בבחינת נשמה ולא בבחינת רוח ולא בבחינת נפש ח"ו אלא אותה הבחינה הנקראת אצלנו הבל דגרמי בלבד והוא נפש דקטנות דעולם העשייה (שער מאמרי רשב"י).

<p>דהאי עלמא הא אתהשך מניה וחשכין מניה חיזו דעיניו לית ליה חיזו בהאי עלמא מתמן ולהלאה</p>	<p>הזה נחשך ממנו, ונחשכו ממנו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם והלאה.</p>
<p>אר"ש יאות תקונא דקדמאי וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין א"ל יוסף אמאי ישית ידו מכל בניו</p>	<p>אמר רבי שמעון נאה תקון הקדמונים וחכמתם יתרה ממלאכים קדושים. אמר לו למה "יוסף ישית ידו" מכל בניו.</p>
<p>ואי תימא על בשורה דיליה מבעי ליה ויוסף חי תראה א"ל ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה ובג"כ דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא ודא נטיל ליה</p>	<p>ואם תאמר על בשורה שלו, צריך לומר ויוסף חי תראה. אמר לו ישית ידו, משום שאהבתו היה, ולכן זה נסתם ממנו אור העולם הזה, וזה לקח אותו.</p>
<p>מאן דאסתים עיניו רחימא דיליה אחוי הכי חיזו דילך דהאי עלמא אתאביד הא אנא חיזו דילך באתרך מכאן ולהלאה יתקנון לך חיזו אחרא דההוא עלמא</p>	<p>מי שסותם עיניו אהובו מראה כן, מראה שלך של העולם הזה אבד, הריני מראה שלך במקומך, מכאן והלאה יתקנו לך מראה אחר של אותו עולם.</p>
<p>אר"ש מה אתהני האי למיתא ומה תועלתא אית ליה בהאי מאן דיבעי למשאל (יומא) מה דאצטריך לאפקחא עיניו בגין לאחזאה דעדיין אזדמן איהו לאתבא לחיזו! דהאי עלמא כדבקרמין</p>	<p>אמר רבי שמעון מה הנאה זו למת, ומה תועלת יש לו בזה. מי שירצה לשאול (יום) מה שהצטרך לפקח עיניו, בשביל להראות שעדיין הוא מזדמן להשיב למראה העולם הזה כמקודם.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא ולא אתאביד כלא מניה לא להוי ליה חיזו וחולקא דההוא עלמא</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש ודאי, אם לא נסתם ממנו כל מראה העולם הזה, ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק של העולם ההוא.</p>
<p>עלמא דא בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה דבזמנא דתחיית מתייא אפילו כחוטא דשערא לא הוה מעובדא דהאי עלמא דכלא אתאביד בקדמיתא (טלא יבטיל ליה וישוי ליה) בההוא</p>	<p>עולם זה הוא בהפוך מאותו עולם, שאנו בו שבזמן תחיית המתים, אפילו כחוט השערה לא יהיה ממעשה העולם הזה, שהכל נאבד בהתחלה. (הטל יבטל אותו וישים אותו) באותו</p>
<p>קסט/ב⁴³²</p>	
<p>טלא (בקדמיתא) ויתעבר מניה כל זוהמא ולבתר יתעביד כחמירא דא ומניה יתעביד גופא בריה חדתא כך הכא</p>	<p>הטל (בהתחלה), ויעבר ממנו כל זוהמא, ואחר כך יעשה כעיסה זה, וממנו יעשה הגוף בריה חדשה כך כאן.</p>
<p>א"ל רבי שמעון ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן בלבוש יקר דגופא דכיא קדישא אי הוה בגוונא דא בהאי עלמא ב"נ דאתהוי בההוא גופא כגוונא דאתון קיימין</p>	<p>אמר לו רבי שמעון ודאי ידעתי שאתם מלובשים שם בלבוש נכבד של גוף זך קדוש, האם היה כדוגמא זה בעולם הזה, אדם שנראה באותו גוף כדוגמא שאתם עומדים באותו עולם.</p>

¹ תחית המתים (רח"ו).

²

³

⁴

בההוא עלמא	
<p>א"ל מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא תריז עולימין דאתלבשו ביננא בתר דסבלו צערא על חובא דלא אתחזי לגלאה ושאילו דא קמי רב מתיבתא ואיהו אמר דהא הוה בהאי עלמא הכי</p>	<p>אמר לו דבר זה שאלו לפני ראש הישיבה, שני נערים שהתלבשו בינינו, אחר שסבלו צער על חטא שלא ניתן לגלות, ושאלו זה לפני ראש הישיבה, והוא אמר שזה היה כך בעולם הזה.</p>
<p>מגלן דכתיב ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות! אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא מלכות דא רוחא דקודשא דהא מלכות שמיא נשיב רוחא מההוא רוחא דאזירא דההוא עלמא ואתלבשת ביה אסתר</p>	<p>מנין לנו, שכתוב "ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות", התלבשה באותה דמות של העולם ההוא, מלכות זו רוח הקודש, שהרי מלכות השמים נושבת רוח מאותה רוח האזיר של אותו עולם, ובה התלבשה אסתר.</p>
<p>וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש וחמא ההוא לבושא נהורא דיוקנאה אדמי למלאך אלהים פרחא מניה נשמתא לפום שעתא</p>	<p>וכשנכנסה לפני המלך אחשורוש, וראה אותו לבוש של אור דמותה, נדמתה למלאך אלהים, פרחא ממנו נשמתו לפי שעה.</p>
<p>מרדכי אוף הכי דכתיב ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות לבוש מלכות ודאי דיוקנא דההוא עלמא וע"ד כתיב כי נפל פחד מרדכי עליהם פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש</p>	<p>מרדכי גם כן, שכתוב "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות", לבוש מלכות ודאי, דמות של אותו עולם, ועל זה כתוב "כי נפל פחד מרדכי עליהם", פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש.</p>
<p>אמר רבי שמעון כמה מתיקין אינון מלין זכאה חולקי והא ידענא דצדיקייא (ס"א בהאי) בההוא² עלמא מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות והכי הוא ודאי</p>	<p>אמר רבי שמעון, כמה מתוקים דברים אלו, אשרי חלקי, והרי ידעתי שצדיקים (בזה) באותו עולם מתלבשים בלבוש שנקרא לבוש מלכות, וכך הוא ודאי.</p>
<p>א"ל אזירא דג"ע נשיבו דרוח קודשא אינון ומתלבשן ביה צדיקייא כגוונא דהו בהאי עלמא ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל חד וחד ואתערט ואתעבידא ליה עטרא</p>	<p>אמר לו אזיר גן עדן נשיבת רוח הקודש הם, ובו מתלבשים הצדיקים כדוגמא שהיו בעולם הזה, ואחר כך רוח הקודש שורה על ראש כל אחד ואחד, ומתערט ונעשית לו עטרה.</p>
<p>וכך הוה למרדכי דכתיב בלבוש מלכות דיוקנא דההוא עלמא ולבתר ועטרת זהב גדולה דא עטרת דשריאת על רישיהון</p>	<p>וכך היה למרדכי, שכתוב "בלבוש מלכות", דמות אותו העולם, אחר כך "ועטרת זהב גדולה" זו עטרת ששורה</p>

¹ כבר ידעת מ"ש חז"ל בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כתנות אור. וסוד הענין הוא, כי אדה"ר קודם שחטא היה לו זיהרא עילאה, שהיה מלובש מלבוש רוחני שהוא אור, בסוד הזיהרא עילאה שהיתה לו, כמו שידעת מדרוש שורשי הנשמות, וכיון שחטא, אותה הזיהרא נסתלקה ממנו, וכו', והפנימיות שבהם שהוא האור לקחו חנוך ואליהו ז"ל וכו', והחיצוניות שהוא העור, לקחו נמרוד והדומים לו, כמ"ש חז"ל על עשו שהרג לנמרוד ולקח הבגדים ממנו, והיה צד בהם החיות והעופות. וכשלבשם יעקוב אע"ה. ונכנס בהם אצל אביו, חזרה אותה זיהרא בהם. ומלבוש חוה, הזיהרא ג"כ שהיתה בו מהפנימיות שבו, לקחום הנשים הצדקניות, כמו רבקה שנאמר בה (שם כ"ד מ"ה) ותקח הצעיף ותתכס, וכן תמר, שנא' (שם ל"ח נ"ד) ותכס בצעיף ותתעלף, וכן אסתר שנא' (אסתר ה א) ותלבש אסתר מלכות, כל זה רומז לאותה זיהרא, שהוא הפנימיות של המלבוש של חוה (ספר הליקוטים בראשית ג כא). ועי' לקמן קפג ע"ב (ובהגר"א ספד"צ כט ע"ג)

² בהאי גרסי' (רח"ו).

<p>דצדיקייא בההוא עלמא כד קבילו ישראל אורייתא כגוונא דא הוה להון עד דחבו דכתיב בהו ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב אתפשטו מההוא לבושא</p>	<p>על ראשי הצדיקים באותו עולם, כשקבלו ישראל תורה כדוגמא זה היה להם, עד שחטאו שכתוב בהם "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", התפשטו מאותו לבוש.</p>
<p>וכן כתיב ביהושע כהנא רבא הסירו הבגדים הצואים מעליו וכתיב וילבישוהו בגדים אליו לבושין דההוא עלמא מהכא מלין קדמאין ומהכא דכל זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא לא אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא ולבתר וילבישוהו בגדים</p>	<p>וכן כתוב ביהושע כהן גדול "הסירו הבגדים הצואים מעליו" וכתוב "וילבישוהו בגדים" אלו לבושי העולם ההוא, מכאן דברים ראשונים¹, ומכאן שכל זמן שגוף העולם הזה קיים בקבר בקיומו, לא מתלבש רוח בלבוש אותו עולם, שכתוב "ויסירו הבגדים הצואים מעליו" בהתחלה, ואחר כך "וילבישוהו בגדים".</p>
<p>ומלאך יי' עומד מהו עומד אלא דא היא עטרא דאקרי מלאך יי' דקיימא² על רישיהון דצדיקיי' ודא איהו עומד עומד על רישא לעילא לבתר דאתלבשן בהאי לבושא דיקר</p>	<p>"ומלאך ה' עומד", מה זה "עומד", אלא זוהי עטרה שנקראת מלאך ה', שעומדת על ראשי הצדיקים, וזהו "עומד", עומד על הראש למעלה, לאחר שמתלבשים בלבוש כבוד זה.</p>
<p>תרין גופין כחדא לא יכלין למיקם כל זמנא דהאי קיים רוחא לא מקבלא אחרא אתעבר דא הא אחרא זמינא מיד ודאי דא נפיק ודא עאל כגוונא דיצר טוב ויצר רע בהאי עלמא לא בעי קב"ה דתרווייהו יקומון כחדא</p>	<p>שני גופים כאחד לא יכולים לעמוד, כל זמן שזה קיים, הרוח לא מקבלת אחר. הועבר זה, הרי אחר מזומן מיד ודאי, זה יוצא וזה נכנס, כדוגמת יצר הטוב ויצר הרע בעולם הזה, לא רוצה הקדוש ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד.</p>
<p>אמר ליה תוהנא על מה דכתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה</p>	<p>אמר לו תהינו {לשון תמיה} על מה שכתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני העולם על אחת כמה וכמה.</p>
<p>א"ל חסידא קדישא כמה טמירין סתימין מלין אלין (א"ל) אע"ג דחברייתא ידעין במלין דההוא עלמא לא יכלין למנדע ברזין אלין</p>	<p>אמר לו חסיד קדוש' כמה טמירים נסתרים הדברים הללו, (אמר לו) אף על גב שהחברים יודעים בדברי אותו עולם, לא יכולים לדעת בסודות הללו.</p>
<p>א"ל כיון דבר נש בההוא עלמא מה תועלתא אית לההוא שטן לאסטאה ליה ולא די ליה דאפיק נשמתיה מניה וקטיל ליה אמר ליה אי חסידא קדישא זכאה חולקך</p>	<p>אמר לו, כיון שאדם באותו עולם מה תועלת יש לאותו שטן להשטינו, ולא די לו שהוציא נשמתו ממנו והרג אותו, אמר לו אהה חסיד קדוש אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תיאובתא דשטן לא הוה אלא בגין דלא יתלבש ההוא זכאה בלבושא דביא קדישא דכיון דחזי ההוא שטן דלבושא דיליה אתדחיא ולא אתחשיב על דא אסמי ליה</p>	<p>בא וראה תאות השטן לא היתה אלא כדי שלא יתלבש אותו צדיק בלבוש טהור קדוש, שכיון שרואה אותו שטן שלבושו נדחה ולא נחשב, על כך מסטה אותו.</p>

¹
² מלכות (רח"ו).

למה, משום שאם יתלבש באותו לבוש נכבד, מיד לבוש הזוהמא ומעשה אותו שטן יתבטל ויעבר מהעולם, ולא נוח לו לשטן.	מאי טעמא בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר מיד לבושא דזוהמא ועבידתא דההוא שטן יתבטל ויעבר מעלמא ולא ניהא ליה לשטן
ועוד שבכל זמן שלא התלבש, פוקדת הרוח לאותו הגוף שהזוהמא שלו, ונוח לו לשטן, וכיון שהתלבש	ותו דבכל זמנא דלא אתלבש פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה וניהא ליה לשטן וכיון דאתלבש
	קע/א ²¹
באותו לבוש נכבד, הרי התבטלו גווני יצר הרע והגוף שלו, ואין לו זכרון עמו לעולמים.	בההוא לבוש יקר הא אתבטל גווני דיצרא בישא וגופא דיליה וליה ליה דוכרנא בהדיה לעלמין
ואם תאמר שאנו פוקדים בתי הקברות בראש כל לילה, לא על הגוף אלא על הנפש (שהולכת ערומה) שהרי כל זמן שהבשר קיים, הרוח פוקדת על הנפש, והנפש פוקדת על הגוף.	ואי תימא דאנן פקדין לבי קברי בריש כל ליליא ³ לאו על גופא אלא דנפשא (דאזלא עטריראה) דהאי כל זמנא דבשרא קיימא רוחא פקדא עלה ⁴ דנפשא ונפשא פקדא לגופא

¹ דף ק"ע ע"א נשין מ"ט דעתיהו קלה וכו'.

והנה מיעוט רבים שנים והם ב' נוק' שיש לז"א שהם בחי' לאה ורחל וז"ש נשין בלשון רבים ומ"ש דעתיהו קלה הסוד הוא כי הנה נודע כי כל אחת מאלו הב' נשים אינה לוקחת רק עטרא דגבורה שבדעת ולא כל הדעת רק הה"ג שהם ה' הויות העולים ק"ל ועם ה' כללות הרי קל"ה. וזהו בלאה הלוקחת מן הדעת ורחל נודע שהיא לוקחת ג"כ עטרא דגבורה לבד מדעת ז"א והם ה' גבורות ג"כ כמו שלוקחת לאה והם ג"כ כמנין קל"ה וזהו נשים דעתן קל"ה. ספר זוהר הרקיע פרשת שלח

ומ"ש דעתיהו קל"ה. ולא אמר קל"ה הטעם כי הנה רחל אינה לוקחת רק הה"ג דהיינו עטרא דגבורה אשר בדעת הז"א והם ה' הויות והם כוללים הרי קל"ה וכל א' היא בחי' בפ"ע לכן אמר קל"ה ר"ל נשין מ"ט דעתיהו קל"ה ר"ל של כל אחד ואחד הוא מספיק לה' והה"ג עולים ק"ל ולאה היא מבחי' ה' עלאה הרי קל"ה ורחל היא מבחי' ה' תתאה הרי ג"כ קל"ה ולזה אמר קל"ה ולא קל"ה.

פי' אחר כי הנה נודע כי ב' נשים המה הנכללין בפרצוף ז"א לאה מן החזה ולמעלה אחורי ז"א ורחל מן החזה ולמטה והיא ג"כ מאחוריו. והנה לאה היא מלכות דאימא אשר בה שם ס"ג ורחל יש בה הויה בבחי' אחוריים כזה י' יה"ו יה"ה שהם גימ' ע"ב ס"ג וע"ב גימ' קל"ה וז"ש נשין בלשון רבים שהם לאה ורחל דעתיהו קל"ה. ומ"ש קל"ה ולא קלות הענין הוא כי בב' נשים אלו יש אותן ב' בחי' שם ס"ג וע"ב אשר שניהם בהצטרפות אחד עולה גימט' קל"ה לכן אמר בלשון יחיד קל"ה. והנה רחל היא למטה מהחזה דז"א הנקרא מ"ה והיא באחור שלו העולה ק"ל והיא בחי' ה' אחרונה שבשם ותחבר הכל יהיה קל"ה.

ומ"כ בלשון אחר קצת וז"ל והנה מהראוי היה לומר דעתיהו קלות אך דע שורש הדבר כי מן הז"א יוצאת מאחוריו ב' נשים לאה ורחל והנה כל א' נקראת ה' זו ה' רבתי וזו ה' זעירתה. והנה הדעת יש בו הה"ח והה"ג והה"ח מתפשטין בגופא דז"א והה"ג בגופא דנוקבא. והנה הה"ג הם ה' הויות כל הויה גימ' כ"ו וה"פ כ"ו עולה ק"ל ועם הה' הנק' נוק' הרי קל"ה הרי דעתיהו קל"ה כי בין ב' הדעת שלהן אין להם רק קל"ה.

גם דע כי לאה יוצאת מאחורי הז"א ותופסת ממנו בחי' ס"ג כי כבר בארנו איך מלכות דתבונה שבמרוח ז"א היא המוציאה את לאה וא"כ כשם שהבינה בה שם ס"ג כך לאה יש בה שם ס"ג אך המל' רחל לוקחת ממנו שם הויה בריבוע העולה ע"ב כזה י' יה"ו יה"ה והנה אם תצרף ע"ב וס"ג יעלה ק"ל והנוקבא נקראתספר זוהר הרקיע פרשת שלח ה' הרי קל"ה. וצ"ע שהרי ע"ב וס"ג עצמם עולה קל"ה.

2

³ ביאורים ח"א סח ע"ב אות מט (מקום)?

⁴ עי' זהר הרקיע פח ע"ב (לש"ו).

<p>אבל השתא פקדונא דילן איהו לנפשא דאיהו משתככא ואשתארת בשכוכי גו גרמיו ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא</p>	<p>אבל עכשיו פקדוננו הוא לנפש, שהיא שוככת ונשאת שוככת תוך העצמות, ומשום זה בראש כל לילה פקדון הרוח לנפש ולא על הבשר.</p>
<p>אי חסידא קדישא תא ואנלי לך מלה סתימא בניינא דגופא דבר נש הכי הוא רוחא מעם רוחא דקודשא³ נשמתא מגו אילנא דחיי</p>	<p>אי² חסיד קדוש בא ואגלה לך דבר נסתר, בנין גוף האדם כך הוא, הרוח מעם רוח הקודש, הנשמה מתוך עץ החיים.</p>
<p>כיון דרוחא קדישא יהב חילא מיד רתיכין דיליה יהבין חיליהו חילא דלהון גרמי ושייפין בלהו מסטרא דלהון ותקונייהו דא על דא סט"א יהבת בשרא ומסטרא דיליה אתיא בשרא ולא מלה אחרא רתיכין דיליה יהבין כל אינון נידין וערקין לאמשכא דמא לבשרא</p>	<p>כיון שרוח הקודש נתנה כח, מיד מרכבותיו נותנים כחם, כחם הוא עצמות ואיברים כולם מצדם, ותקונם זה על זה, הסטרא אחרא נותנת בשר, ומצדה בא הבשר ולא דבר אחר, מרכבותיה נותנים כל אותם גידים ועורקים להמשיך דם לבשר.</p>
<p>בתר דאלין יהבי חיליהו שמיא יהבי חיליהו ומאן אינון עור דאתמשך על כלא כגוונא דלהון לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא ויהבי ד' יסודי אלין אשא ומיא ואוירא ועפרא לאנגא על אלין ולחפיא על כלא</p>	<p>אחרי שאלה נותנים חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם עור שנמשך על הכל כדוגמתם. אחר כך מתחברים שמים וארץ כאחד, ונותנים ארבעה יסודות, אלו אש ומים ואויר ועפר להגן על אלה, ולכסות על הכל.</p>
<p>לבתר כל חד נטיל חולקיה דיהב ואתבטל רוחא דקודשא ורתיכין דיליה חולקיהו קיימא רוחא דקודשא רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא רתיכין דרוחא דקודשא גרמין דלהון קיימין וע"ד השיבו דגופא גרמין הוו ובג"כ כתיב ועצמותיך יחליץ ובשרא לא כתיב ביה הכי</p>	<p>אחר כך כל אחד נוטל חלקו שנתן והתבטל רוח הקודש ומרכבותיה, חלקם קיים, רוח הקודש רוחו קיים, והנשמה עולה מרכבות רוח הקודש עצמותיהם קיימים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות, ומשום זה כתוב "ועצמותיך יחליץ" ובשר לא כתוב בו כך.</p>
<p>וכל זמנא דבשרא דסטרא אחרא קיימא בקיומא ההוא שטן קיימא לאסאנא אתאביד בשרא לית ליה רשו לאסאנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך וע"ד כתיב יכל בשר מרואי ושפו עצמותיו לא ראו מההוא חיוז דשטן דקיימא לאסאנא דלא יכיל כיון דיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו לא אתחזון לקרבא לגביה דלית ליה בהון חולקא</p>	<p>וכל זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין⁴. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ועל זה כתוב "יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו", מאותו מראה שטן שעומד להשטין, שלא יכול, כיון שיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם.</p>

¹ הקדו"ש פה ע"ג ד"ה ודע, דע"ה ח,ב כו ע"א ריש ענף ט', דע"ה ח,ב מה ע"ג בתחילתו, ביאורים ח"א ס ע"ג אות יב

² כמ"ש הסבא בדף סט ע"ב בפרשת משפטים שהרוח ממל' והנשמה מזעיר וכתב האריז"ל כי זה איירי קודם חטא אדה"ר שהיתה מל' במקום ז"א וז"א במקום בינה ולכך הרוח ממלכות והנשמה מז"א (רח"ו).

<p>כיון דשף כל חד וחד מדוכתיה לא תבע עלייהו ולא קאים לאסטנא בניניהו לבתר דבשרא מתעכלא הא לא יתבע דינא ולא קאים לאסטנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך ולא אדכר לב"נ בשום מלה דעלמא</p>	<p>כיון שזז כל אחד ואחד ממקומו, לא תובע עליהם ולא עומד להשטין בגללו. לאחר שמתעכל הבשר, הרי לא יתבע דין, ולא עומד להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ולא מזכיר לאדם בשום דבר של העולם.</p>
<p>א"ר שמעון השתא ידענא מלין על תקונייהו ודאי יאות הוא ליה לאסטנא</p>	<p>אמר רבי שמעון כעת ידעתי דברים על תקונם ודאי נאה הוא לו לקטרג.</p>
<p>א"ל ר' (שמעון) חגור זינך ותקיין גרמך אי תבעי למנדע מלין דשארית או אי תשאל בהני מלין אימא לי</p>	<p>אמר לו רבי (שמעון), חגור כלי זינך והתקן עצמך, אם תרצה לדעת דברים שהתחלת או אם תשאל בדברים האלה אמור לי.</p>
<p>א"ל ודאי הא ידענא דביתאי שכיבת דלא ידענא מנה כלום וחברייא ידעין נשין מ"ט דעתיהו קלה</p>	<p>אמר לו ודאי, הרי ידעתי שאשתי מתה, שלא ידעתי ממנה כלום, והחברים יודעים נשים למה דעתן קלה.</p>
<p>א"ל דעתא אתיא בשית דרגין¹ וכל חד נטיל² חולקיה מה דאשתאר קל איהו³ אבל יקירא דא אי לאו דאשת אשתתף בה</p>	<p>אמר לו הדעת באה בשש דרגות, וכל אחת לוקחת חלקה, מה שנשאר הוא קל, אבל נכבדה זו, אם לא שאשת כסילות משתתפת בה.</p>
<p>במלה דא לא תשאל דהא ידענא דלאו על דביתך שאלת אלא על מה דכתיב הנה יי רוכב על עב קל וההוא עב קל אקרי דעת מההיא⁴ כלה יראת יי ואיהי קיימא באמצעיתא כנוונא דדעת עלאה אבל (ס"א וע"ד) אקרי קל והא ידענא שאלתא דילך מאי היא</p>	<p>בדבר זה אל תשאל, שהרי ידעתי שלא על אשתך שאלת, אלא על מה שכתוב "הנה ה' רוכב על עב קל", ואותו עב קל נקרא דעת, מאותה פלה, יראת ה', והיא עומדת באמצע כדוגמת דעת עליונה, אבל (ועל זה) נקראת קל, והרי ידעתי שאלתך מהי.</p>

¹ הענין הוא במה שנודע כי הדעת דז"א מלובש תוך היסוד דאימא עלאה והדעת הזו מתפשט עד שית דרגין שהם שש קצוות הזכר שהם החמש חסדים המתפשטים בו מחסד ועד הוד שבו ואח"כ מתקבץ כללותם ביסוד שבו ואלו הם שית דרגין שבהם מתפשט הדעת של ז"א שהם החסדים ומה שנשאר אל דעת הנקבה הוא דבר קל ומועט והוא מ"ש לעיל שהם חמש הגבורות שמספרם ק"ל ועוד כי אפילו מזה הדעת שנשאר אל הנוקבא צריך להשאיר ממנו בחינה להיותה אור מקיף על רישא דנוקבא ונמצא כי מה שנכנס בפנימיותו להיותו בסוד דעת שבה הוא דבר קל ומועט (שער מאמרי רשב"י).

² הנה דעת מכריע בין חו"ב ובין חו"ג שמלכות יוצאה מכנגד נה"י ונשארו חב"ד חג"ת והדעת מכריע ביניהם ר"ק ומה שנשאר ממנו מן הדעת לקחתו המלכות שהיא מכנגד נה"י וז"ש דעת אתי בשית דרגין ומה דאתר קל איהו (רח"ו).

³ שם בן ארבע במילוי יודין עולה ע"ב ושם בן ארבע במילוי ג' יודין ואל"ף עולה ס"ג הרי קל"ה והבן. ודעת האשה התחתונה עולה ס"ג וזהו ואתה מחיה את כולם והבן מחיה הוא ס"ג וכו' נשין מ"ט דעתייהו קלה כו' וז"ל כבר נתבאר זה לעיל במקומו ונחזור עוד לבארו הנה ידעת כי דעת דז"א יש בו חמשה חסדים וחמשה גבורות והם עשרה היות בגמטריא ר"ס. ואמנם דעת הנקבה אין לה רק חמש היות של גבורות בלבד והם בגמטריא ק"ל ועם כללות החמשה עצמם הרי קלה. וזהו סוד נשים דעתן קלה אמנם אומרו נשים בלשון רבים הוא כי שתי נשים יש לז"א והם לאה ורחל וכל אחת משתיהן אין לה מוח הדעת אלא מן אותם החמשה גבורות לבד הנקרא עיטרא דגבורה ועיטרא זו משמשת בדעת של שתיהן נמצא כי כל שתי הנשים אין להם רק דעת אחד לבד לשתיהן והדעת ההוא הוא קלה כנז' ולזה לא אמר נשים דעותיהן קלות (שער מאמרי רשב"י – מכת"י הרב). הקדו"ש מו ע"ג בסופו, דע"ה ח"ב עו ע"א בתחילתו

⁴ שדעת דנוק' בימי החול החיצון הוא ע,ב קל דהיינו הו"ה באחרונים גימ' ע"ב והו"ה דמ"ה באחרונים גימ' ק"ל והפנימי שם ב"ן ובשבת החיצון ב"ן והפנימי ס"ג (רח"ו).

<p>אבל שארי וחגור זינג וקטיר קטרך דהא עידנא הוא לגלאה כמה דשארית עובדא דעל אנפי רוחב ביתא אולם דעורה לגו בהאי עורה אית תריסר פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל</p>	<p>אבל התרוהתחל¹ וחגר כלי זינג, וקשר קשרך, שהרי זמן הוא לגלות כמו שהתחלת את המעשה, שעל פני רוחב הבית אולם העזרה לפני, בעזרה זו יש שנים עשר פתחים לפי חשבון שבטי ישראל.</p>
<p>בפתחא חדא כתיב ראובן ובפתחא אחרא כתיב שמעון וכן כל שבטיא דישראל רשימין על אינון פתחין בזמנא דיסלקין לאתהזאה קמי מאריה דעלמא מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן אי משבטא דראובן איהו מקבלין ליה פתחין ואי לא פלטיין ליה לבר וכן בכלהו דלא יקבלון פתחין אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהון ובדא יתחקקון וישתמודען כל חד וחד</p>	<p>בפתח אחד כתוב ראובן, בפתח אחר כתוב שמעון, וכן כל שבטי ישראל רשומים על אותם פתחים. בזמן שיעלו להראות לפני רבונו של עולם, מי שיכנס בפתח שרשום בו ראובן, אם משבט ראובן הוא הפתחים מקבלים אותו, ואם לא פולטים אותו החוצה, וכן בכלם, שלא יקבלו הפתחים אלא למי שהוא מאותו שבט, שרשום בהם, ובזה יתחקקו ויכירו כל אחד ואחד.</p>
<p>תלת מאה² ושתי³ וחמש⁴ עמודין דנהורא מלהטא אית בכל סטרא מאינון ארבע סטרין כל אלין עמודין אקרונ עמודים חיים בגין דלא קיימא נהורא דלהון</p>	<p>שלוש מאות וששים וחמשה עמודי אור לוחט יש בכל צד מאותם ארבעה צדדים, כל העמודים הללו נקראים עמודים חיים, משום שלא עומד אורם</p>
<p>קע/ב⁵</p>	
<p>שכיך באתר חד וכלהו אלין סלקין ואלין נחתין⁶ יהבי דוכתא⁷ דא לדא⁸ אלין דסלקין בטשיין דא בדא ומנגני נגונא ואלין דנחתי אוף הכי</p>	<p>שוכך במקום אחד, וכולם אלו עולים ואלו יורדים, נותנים מקום זה לזה, אלו שעולים מכים זה בזה, ומנגנים נגון, ואלה שיורדים גם כן.</p>
<p>אלין דסלקי דנגני נגונא מאי נגונא מנגני שיר יתמא (תהלים צח &) מזמור שירו ליי שיר חדש⁹ כי נפלאות עשה וגו'</p>	<p>אלה שעולים שמנגנים נגון, איזה נגון מנגנים, שיר יתום "מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'".</p>
<p>שיר חדש וכי אית שיר עתיק אלא שיר דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה בגין דאיהו חדש מאי טעמא איהו חדש בגין דההוא דמחדש עולימוי משבח ליה ואמר ליה והכי אמר רב מתיבתא דא אקרי חדש ואיהו חדש בגין דדביק¹⁰ בשמשא ולא</p>	<p>"שיר חדש", וכי יש שיר עתיק, אלא שיר שעד כעת מלאכים קדושים לא שבחו לו, משום שהוא חדש. למה הוא חדש, בגלל שאותו אחד שמחדש נערוי משבחו ואומר לו, וכך אמר ראש הישיבה, זה נקרא חדש, והוא חדש משום שדבק בשמש ולא נפרד</p>

1
2 ג"ר (רח"ו).
3 ו"ק (רח"ו).
4 מלכות (רח"ו).
5

6 במ"ן (רח"ו).
7 במ"ד (רח"ו).
8 כמער איש ולויותו (רח"ו).

9 כי הם הנקבות של העולם ואע"פ כן אומרים שיר זכר וחדש אין פי' כמשמעו אלא אמט"ט קאי (רח"ו).
10 גימ' שד"י עם הכולל ושד"י גימ' מטטר"ן (רח"ו).

<p>אתפרש מניה לאפקא סטרא אחרא דלית ביה הדושא דכתיב ביה ואין כל חדש זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש (ס"א ולא עביד תולדין דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא)</p>	<p>ממנו, להוציא לאפוקי סטרא אחרא שאין בה חדוש, שכתוב בה "ואין כל חדש", זקן הוא ובלא ולא התחדש (ולא עושה תולדות ואלמלא עשה תולדות היה מטשטש העולם).</p>
<p>תו פתח רב מתיבתא שרה אתחדשת בעדונא דרגא דילה גרים דכתיב אחרי בלותי היתה לי עדנה מאי עדנה משיכו דעדן עלאה ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא כתיב עדנה בה"א ובג"כ כתיב היתה ולא היה</p>	<p>עוד פתח ראש הישיבה, שרה התחדשה בעדון דרגתה גרמה, שכתוב "אחרי בלותי היתה לי עדנה", מה זה עדנה, משיכת עדן העליון, ומשום שנמשך עליה מצד נקבה, כתוב עדנה בה"א, ומשום זה כתוב היתה ולא היה.</p>
<p>ואדני זקן וכי אע"ג דאיהו זקן לא אתחזי לאולדא אלא לאו מלתא זעירתא אמרה לגביה (דאברהם אלא) דבגין (לאזער גרמה דאתדבקה) ההוא (מלך) זקן (ד"א דאתדבקה) (וכסיל) לא אתחדש ולא עביד תולדין דאלמלא הוה עביד תולדין הוה מטשטשא עלמא</p>	<p>"ואדני זקן" וכי אף על גב שהוא זקן לא ראוי להוליד, אלא לא דבר קטן אמרה עליו (שאברהם אלא) שבגלל (להקטין עצמה שנדבקה) אותו (מלך) זקן (שנדבקה) (וכסיל) לא מתחדש ולא עושה תולדות, שאלמלא היה עושה תולדות, היה מטשטש את העולם.</p>
<p>(ס"א אלא אמרה לגבי דאברהם בגין דהוא זקן לא אתחדש ולא עביד תולדין) ועל דא אהדר מלין קודשא בריך הוא למה זה צחקה שרה וגו'</p>	<p>(אלא אמרה על אברהם, בגלל שהוא זקן לא יתחדש ולא יעשה תולדות), ועל זה הקדוש ברוך הוא החזיר דברים "למה זה צחקה שרה וגו'".</p>
<p>ואי תימא והא כתיב ואברהם זקן בא בימים אלא בא בימים באינן יומין עלאין דמחדשי עולמין כנשרא ע"ד נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו הושיעה לו למאן לההוא חדש הושיעה ימינא דמלכא עלאה ודרועא דיליה</p>	<p>ואם תאמר, והרי כתוב "ואברהם זקן בא בימים", אלא בא בימים באותם ימים עליונים שמחדשים נערים¹ כנשר, ועל זה נגון, זה נגון של אותו חדש הוא, הושיעה לו, למי לאותו חדש הושיעה ימין המלך העליון וזרועו.</p>
<p>אינן דנחתי אוף הכי מנגני ואמרי שירה אחרא יתמא ומאן איהו מזמור לתודה דאיהו יתמא אוף הכי נהורא דלהון² חד אתחזי וכד מתגלגלי אתחזן חמש גוונין דנהורין בכל עמודא ועמודא³ עמודין אלין בלהו חללין מלגאו וכד סלקי ונחתי נפקי מנייהו שלהובין דנורא כגוונני חיזור ושושן לעילא מכל עמודא ועמודא אית תלת תפוחין⁴ דבטשי בהו תלת גוונין סומק ירוק וחור בכל גוון וגוון מלהטן אתון בלטי</p>	<p>אותם שירודים גם כן מנגנים, ואומרים שירה יתומה אחרת, ומהי מזמור לתודה, שהוא יתום גם כן. אורם אחד נראה, וכשמתגלגל נראים חמשה צבעים של אורות בכל עמוד ועמוד העמודים הללו, כולם חלולים מבפנים, וכשעולים ויורדים יוצאים מהם שלהבות, אש כצורות, כפתור ופרח, מעל כל עמוד ועמוד יש שלשה תפוחים, שמכים בהם שלשה צבעים, אדום ירוק ולבן, בכל צבע וצבע לזהות אותיות בולטות, משלהבת</p>

1

2 של העמודים (רח"ו).

3 כי כל חסד כלול מה' (רח"ו).

4 יה"ו (רח"ו).

<p>משלהובא ירוקא דאשא ולא משתכבי לעלמין ולית מאן דיקום עליהו</p>	<p>ירוקה של אש, ולא שוככים לעולמים ואין מי שיקום עליהם.</p>
<p>ארבע גלגלין² מתחמן עובד ציור בכל עמודא ועמודא באינן גלגלין אית פליאן רברבן כד מסתחרן מפקין מנייהו זנין דדהבא³ ואבני יקר ומיד מתכנשי בגווייהו ולא נפלי⁴ לארעא</p>	<p>ארבעה גלגלים תוחמים¹, מעשה ציור בכל עמוד ועמוד, באותם גלגלים יש פליאות גדולות, כשמסתובבים מוציאים מהם זגים של זהב, ואבנים יקרות, ומיד מתכנסים בתוכם ולא נופלים לארץ.</p>
<p>כד נפקין אינן זנין דדהבא ואינן אבני יקר נו אסתחרותא דגלגלין אשתמע קלא דאמרי זאת נחלת עבדי יי' וצדקתם מאתי נאם יי'</p>	<p>כשיוציאים אותם זגי זהב, ואותם אבנים יקרות תוך סבוב הגלגלים, נשמע קול שאומרים "זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאם ה'".</p>
<p>תרין אריין בכל⁵ גלגלא וגלגלא אריא חדא מסטרא חדא ואריא חדא מסטרא חדא וכלהו מאשא ירוקא ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין מתחבקן אלין באלין ואולי כלהו בגלגולא מתדבקן דא בדא כד סלקין עמודין מנהמן אריין אלין באלין ותפוחין פרחין באוירא וסלקין לעילא ובטשי אלין באלין באוירא⁶ ותבו⁷ לאתרייהו ומתמן נפלי ואריין פשטי ידיהו לנטלא לון וסלקין אלין מגרמייהו אי חסידא קדישא מאן חמא חכמתא דאומנו דצייר קב"ה בעמודין אלין</p>	<p>שני אריות בכל גלגל וגלגל, אריה אחד מצד אחד, ואריה אחד מצד אחד, וכולם מאש ירוקה, ובגלגול שמסתובבים הגלגלים, מתחבקים אלה באלה, והולכים כולם בגלגול מתדבקים זה בזה, כשעולים העמודים, נוהמים האריות אלה באלה, והתפוחים פורחים באויר ועולים למעלה ומכים אלה באלה באויר, ושבים למקומותיהם, ומשם נופלים, והאריות פושטים ידיהם לקבלם, ועולים אלה מעצמם, אהה חסיד קדוש, מי ראה חכמת האומנות שצייר הקדוש ברוך הוא בעמודים הללו.</p>
<p>בפלגו יומא⁸ נפקי תרין נשרין בכל גלגלא וגלגלא ולא ידיע אתר דנפקי מתמן ושריין על רישיהון דאלין אריין וכדין משתכבי עמודין וגלגלין וקיימי בקיומייהו ותפוחין נפלי על פומייהו דנשרי ומקבלי לון ומיד פרחין מפומא לפומא ואזלין ומשטטי בינייהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאן היא לבתר שעתא ופלגא נשרין ארימין קלא ומנגנין נגונא תאיבא ואתטמרן ולא ידיע בהי אתר</p>	<p>בחצות היום יוצאים שני נשרים בכל גלגל וגלגל, ולא ידוע מקום שמשם יוצאים, ושורים על ראש האריות הללו, ואז שוככים העמודים והגלגלים ועומדים בקיומם, והתפוחים נופלים על פיהם של הנשרים ומקבלת אותם, ומיד פורחים מפה לפה והולכים ומשוטטים ביניהם ושבים למקומותיהם, ולא ידוע מי היא. לאחר שעה וחצי מרימים הנשרים קול ומנגנים נגון מיתוק ונסתרים ולא ידוע באיזה מקום.</p>
<p>סחרנייהו דאינן עמודין אית שבכין</p>	<p>סביב אותם העמודים יש חדרים,</p>

1
 2 ד' אותיות אדנ"י תחת הת"ת לקבל משם (רח,ו).
 3 הם המ"ן ושם ב"ן נקרא מ"ן (רח"ו).
 4 כי המ"נ אינם יוצאים ח"ו אלא נקלטות ברחם הנוק' (רח"ו).
 5 תפלת הבקר פני אריה אל הימין (רח"ו).
 6 פי' מזדווגים (רח"ו).
 7 ע"י יסודותיהם (רח"ו).
 8 סוד נשר דקאי באמצע (רח"ו).

<p>עובד ציור אשא סומקא ונהורא חוורא וחומין דדהבא סחור סחורין לכל סטר ומעיינא דמיא</p>	<p>מעשה ציור אש אדומה, ואור לבן וחוטוי זהב סביב סביב סובבים לכל צד, ומעיינ מים</p>
<p>קעא/א³²¹</p>	
<p>כד"א והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם חצים⁴ אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון</p>	<p>כמו שנאמר "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון".</p>
<p>הכא פריש רב מתיבתא קרא דא לגו וקליה אשתמע לבר (ס"א ואדהוה) מדהוה פריש קרא דא (אי קדישא אי קדישא)⁵ קל ינוקא אתער מלבר ההוא ינוקא דהוה פריש תלמודיה וגמיר קמי חד עמודא דעלמא בריה דרבי יהודה דרבית אנת והוון אחדי ביה לדינא וקליה אתער מלבר בהאי קרא ואמר מיא דאינון מלרע היך סלקין⁶ לעילא מניה לאתר עלאה יתיר⁷ מניה בכמה דרגין ומה אצטריך לון לאינון מיין לעילא ומה אתר דכל (תפוחי) מבועין ונחלין נפקין מניה ולית פסיקו למבועי ונחלי אתשקיא מאתר נגיב מאן חמא הפירא דבירא יהיב⁸ מיין למבועא דנביע</p>	<p>כאן פירש ראש הישיבה פסוק זה לפנים וקולו נשמע החוצה (ועד שהיה) משהיה מפרש פסוק זה (איזה⁵ קדוש, איזה קדוש) קול תינוק התעורר מבחוץ, אותו תינוק שהיה מפרש תלמודו ולמד לפני עמוד אחד של העולם, בנו של רבי יהודה שגדלת ואחזו בו לדין, וקולו התעורר מבחוץ בפסוק זה ואמר, מים שהם מלמטה איך יעלו למעלה ממנו, למקום עליון יותר ממנו בכמה מעלות, ומה צריך לאותם מים למעלה, ומה מקום שכל (תפוחי) המבועים והנחלים יוצאים ממנו ואין הפסק למבועים, והנחלים השקה ממקום יבש, מי ראה חפירת הבאר שנותן מים למבוע שנובע.</p>
<p>וכי ירושלם יהיב מיין אל הים הקדמוני אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן ונבעין מניה אי חסידא קדישא לקלא דא אשתככו וצייתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן ובג"כ לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה</p>	<p>וכי ירושלם תתן מים אל הים הקדמוני, מקום שכל מימי העולם יוצאים משם ונובעים משם, אהה חסיד קדוש, לקול זה שככו ושמעו כל קולות בני הישיבה של שם, ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו.</p>
<p>בכה ר' שמעון א"ל לא תבכי בוצינא קדישא זכאה חולקך דאפילו ינוקי מנך אמרי רוין סתימין דאורייתא תא ואימא לך מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא כד עאל קליה דההוא ינוקא כגירא לגו וכלהו צייתי ליה בההוא שעתא אודעזע</p>	<p>בכה רבי שמעון אמר לו, אל תבכה נר הקדוש, אשרי חלקך שאפילו תינוקות ממך אומרים סודות נסתרים של התורה. בא ואמור לך מה שעשו בני הישיבה על קול אותו תינוק, כשנכנס קול אותו תינוק כחץ פנימה, וכולם הקשיבו לו, באותה שעה</p>

1

2

3

4 'א

5

6 'ב

7 'ג

8 'ד

<p>רב מתיבתא וכל אינון דהוו קמיה ואמר מאן אינון דלא שבקינן להווא ברא דאלהא חייא למיעל קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא ועאל וכל בני מתיבתא אתכנישו לגביה</p>	<p>הזדעזע ראש הישיבה וכל אלו שהיו לפניו, ואמר מי אלו שלא השאירו את אותו בן אלהים חיים להיכנס, קמו ואחזו בו שלשה עמודים שעומדים לפני ראש הישיבה ונכנס, וכל בני הישיבה נכנסו אליו.</p>
<p>אמר רב מתיבתא אימא קראיך ברא קדישא אמר עד כען דחילנא דהא אנא ממתיבתא אחרינא הוינא והכי אמרו לי כד מארי דדינא הוו אחדין בי א"ל לא תדחל ברא קדישא הכא תהא ביננא שבעה יומין ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא</p>	<p>אמר ראש הישיבה פסק פסוקך בן קדוש. אמר, עד כעת פחדתי שהריני משיבה אחרת, וכך אמרו לי, כשבעלי הדין אחזו בה אמר לו, אל תפחד בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואחר כך יעלו אותך לתוך אותה ישיבה כשאר התינוקות מכאן.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא ואמר והיה ביום ההוא ההוא לאידיע מאן הוא אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא אמאי אקרי יום ההוא אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא שירותא אקרי הוא כד"א ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי לדרגא דאקרי הוא¹ טמיר וגניז ואקרי ההוא (ה' הוא) לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא וכלא חד² ובגין דאיהו סופא אתוסף ביה ה'</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "והיה ביום ההוא" ההוא לא ידוע מיהו, אלא בכל מקום "ביום ההוא", יום אחרון הוא. למה נקרא "יום ההוא", אלא זהו יום שאוחז סוף בראש, ראשית נקרא "הוא", כמו שנאמר "ועבד הלוי הוא", עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא טמיר וגנוז, ונקרא ההוא (ה' הוא) להראות סוף כל המדרגות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התווסף בו ה'.</p>
<p>(ס"א הלוי הוא הוא טמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא לאחזאה סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד)</p>	<p>(הלוי הוא הוא טמיר וגנוז, וזה נקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות שאחזו תחלה והכל אחד).</p>
<p>זמינא ירושלם לאפקא מיין ולנבעא נביעו הכא אית לומר סופא דכל דרגין לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד</p>	<p>עתידה ירושלים להוציא מים ולנבוע מבווע, כאן יש לומר סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא הכל אחד.</p>
<p>מה בין האי להאי אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אמתחרן אקרין ירושלם³ והכי אתחמאן ואית דרגין דסחרן ואקרין עזרות⁴ אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרין כד אסתחרן לשכות (ס"א כד אסתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרין ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרין עזרות ואית דרגין דאקרין לשכות)</p>	<p>מה בין זה לזה, אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות (כשמסתובבות אלו הפנימיות ואלו לבחוץ נקראו ירושלים, ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, ויש דרגות שנקראות לשכות).</p>
<p>ואית דרגין דאקרין כד אסתחרן היכל</p>	<p>ויש דרגות שנקראות, כשסובבות</p>

ה' 1
 ה' 2
 ז' 3
 ח' 4

<p>ודביר לגו מכל אינון דרגין אית חד נקודה כבודה בת מלך פנימה נקודה דא אקרי יום ההוא¹ וסימניך ההוא יקרא ארץ</p>	<p>היכל ודביר. לפנים מכל אלו הדרגות יש נקודה אחת, כבודה בת מלך פנימה, נקודה זו נקראת "יום ההוא" וסימנך "ההוא יקרא ארץ".</p>
<p>וכד יקום יומא דא מגו שבכין² דעזרה יקום נביעו דמיא וההוא נביעו מן הים הקדמוני להוי³ כגוונא דאמא דברה בין דרועהא ומסניאו חלבא דיניק אתמלי פומיה ואתרבי ביה אריק חלבא לפומא דאמיה כך חצים אל הים הקדמוני</p>	<p>וכשיעמוד יום זה מתוך חדרי העזרה, תקום נביעת מים, ואותה נביעה תהיה מהים הקדמוני שיהיה כדוגמת אמא שבנה בין זרועותיה, ומרב חלב שיונק מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק חלב לפי אמו, כך חצים אל הים הקדמוני.</p>
<p>נטליה רב מתיבתא ונשקיה אמר הייך (ס"א הייך דעלמא דמלה דא הכי) אוקמוה במתיבתא דרקייעא והכי הוא ודאי ים האחרון דרגין בתראין דילה אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה אתוסף בההוא ינוקא גו בני מתיבתי כ"ו טעמי דאורייתא אמר ההוא ינוקא ושבעין כתרין אעטרוה לאבוה בההוא יומא זכאה חולקיה מאן דוכי למילף לבריה</p>	<p>לקחו ראש הישיבה ונשקו, אמר הייך (חיי עולם שדבר זה כך), כך פרשוהו בישיבת הרקיע, וכך זה ודאי. ים האחרון מעלות אחרונות שלה, אהה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה נתוספה באותו תינוק תוך בני הישיבה, עשרים ושבע טעמי התורה אמר אותו תינוק, ושבעים כתרים עטרו לאביו באותו יום, אשרי חלקו מי שזוכה ללמד את בנו.</p>
<p>אמר רבי שמעון לא זכה אבוה למילף ליה אמר אבוה שבק ורזא סתימא</p>	<p>אמר רבי שמעון לא זכה אביו ללמדו, אמר אביו השאיר. וסוד נסתר</p>
<p>קעא/ב⁵⁴</p>	
<p>הוה בהאי ינוקא על מה דאסלק מעלמא ועל דבעו למידן דיניה (ס"א באתגלייא) ואשתזיב מניה דא הוה באתגלייא דהוה מכסיף לרביה קמי כלא בשאלתיך וקושיין דיליה ולא חייש למהך לאחרא לאתקנא תלמודוי וחליש דעתא דרביה וע"ד בעו למידן ליה בדינא תקיפא ובג"כ אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא לא אשתזיב הכא</p>	<p>היה בתינוק זה על מה שהסתלק מהעולם ועל שרצו לדון דינו (בגלוי) וניצל ממנו, זה היה בגלוי, שהיה מבייש לרבו לפני הכל בשאלות וקושיות שלו, ולא חשש ללכת לאחר להתקין תלמודו והחליש דעת רבו, ולכן רצו לדון אותו בדין קשה. ולכן אף על גב שניצל מבעלי הדין, לא ניצל כאן.</p>
<p>שבעה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה (ס"א דיניה) וכד הוה אסתחו בכאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבעה יומין עד דאשתלים דיוקניה ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע אי רבי אי רבי זכאה חולקך</p>	<p>שבעה ימים היו שלא השתלם דיוקנו (דינו), וכשהיה מתרחץ בכאב יתר לפני הכל, כל אותם שבעה ימים עד שהשתלם דיוקנו, ועל שהסתלק מהעולם לא תרצה לדעת, אהה רבי אי רבי אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תחות עגולא דאינון שבכין דתמן</p>	<p>בא וראה תחת העגול של אותם</p>

ט' 1
י' 2
כ' 3
4
5

<p>באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא אתרשים נביעו חד ואתפשט ונפיק ונפיק לבר ועאל גו ימא רבא (דתמן) ורשים² ביה ארהא בלבא דימא ומיניה שתי לויתן ורוי³ וחדי ואתרבי ברבויא</p>	<p>חדרים ששם באותם מים של אותו מבוע, המעין נרשם מבוע אחד ומתפשט ויוצא החוצה, ונכנס לתוך הים הגדול, (ששם) ורושם בו דרך בלב הים, וממנו שותה לויתן ורוה ושמח ומתרבה ברבוי.</p>
<p>וכד נפיק נביעו אהרא ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות תהומא לגו ימא בתראה וכל אינון⁴ מים זדונים ומיין תקיפין מאיך לון וכפיף לון דלא יפקון לחבלא בני עלמא וסימן הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה</p>	<p>וכשיוצא מבוע אחר, אותו מבוע מתפשט והולך בסתר תחת התהום לתוך הים האחרון, וכל אותם מים זידונים ומים תקיפים מנמיק אותם ומכופף אותם שלא יצאו לחבל בני העולם. וסימן "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה".</p>
<p>ובאמצעיתא דההיא עזרה אית תריין כרובים עובדא דאומנא⁵ דמלכא קדישא ולא יכלין לקיימא בהו עלאין ותתאין ותחותייהו זמינין כל ישראל לקיימא דלא יפקון מתחות גדפייהו לבר</p>	<p>ובאמצע אותה עזרה יש שני כרובים, מעשה אומנות של המלך הקדוש, ולא יכולים לעמוד בהם עליונים ותחתונים, ותחתיהם עתידים כל ישראל לעמוד שלא יצאו מתחת כנפיהם החוצה.</p>
<p>זכאין ליהוון כל דעאלין תחות גדפייהו תליסר אלפי מגדלין דשמשא⁶ דנהיר⁷ מנצוצא דמרגלא בצעצועא (ס"א בניצוצא) כדקא יאות רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר מאן יכיל למימר מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא מקמי רב מתיבתא אי רבי בכל זמנא דרוחין דבורין סלקין לעילא נשין בההוא זמנא נפקי כלהו ומתכנשי לגו היכלא דבתיא תמן וחדאן תמן בכמה מלין עתיקין ומתמן נפקין ועאלין כלהו והיא עמהון לגו היכלא דסרח וחדאן בכמה מלין חרתין ועתיקין ומתמן נפקין והיא עמהון ועאלין לגו היכלא דיוכבד וכן בכל אינון היכלין</p>	<p>זכאים יהיו כל הנכנס תחת כנפיהם. שלשה עשר אלף מגדלים של שמש שמאיר מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) כראוי. ראש הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד. מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל יום מלפני ראש הישיבה, אהה רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עולות למעלה, נשים באותו זמן יוצאות כולן ומתכנסות לתוך ההיכל ששם בתיה ושמחות שם בכמה דברים עתיקים, ומשם יוצאות ונכנסות כולן, והיא עמהן לתוך היכל סרח, ושמחות בכמה דברים חדשים ועתיקים, ומשם יוצאות והיא עמהן ונכנסות לתוך היכל יוכבד וכן בכל אותם היכלות.</p>
<p>השתא ר' אימא לך רוא חדא ת"ח בכל שמטה ושמטה כרוזא נפיק אתכנישו גוברין ונשין וכל אינון בני מהימנותא וסליקו כדין כלהו מתפשטין דבורין ונשין וסלקין וכל אינון ינוקי מחלב עאלין לגו מתיבתא (ס"א) אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשין וכל</p>	<p>כעת רבי אמור לך סוד אחד, בא וראה בכל שמטה ושמטה הכרוז יוצא, התכנסו גברים ונשים וכל אותם בני האמונה ועלו, אז כולם מתפשטים, זכרים ונשים ועולים, וכל אותם תינוקות מחלב נכנסים לתוך ישיבת (התכנסו בני האמונה גברים</p>

א' 1
 ב' 2
 ג' 3
 ד' 4
 ה' 5
 ו' 6
 ז' 7

<p>אינון ינוקי מהלב וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשים וסלקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא) דרקיעא וחדאן חדוה ועלויא דלהון ותמן חדו על חדו וההוא נער דמפתחן דמאריה בידיה קם ואמר לון כמה מלין חדתינ ועתיקין וכלהו חמאן חדוה דלית חדוה כהיא חדוה</p>	<p>ונשים וכל אותם יונקי חלב, ועלו אז כולם מתפשטים גברים ונשים ועולים וכולם נכנסים לתוך ישיבת) הרקיע, ושמים בשמחה ועלוי שלהם, ושם שמחה על שמחה, ואותו נער שמפתחות רבונו בידו עומד ואומר להם כמה דברים חדשים ועתיקים, וכולם רואים שמחה שאין שמחה כאותה שמחה.</p>
<p>לבתר עאלין כלהו לגו כמה פרוכתין וכמה היכלין גניזין תמן דאינון נהרין בנעם יי' בגו היכלא דאהבה דקב"ה ודא הוא דכתיב לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו לבתר פרחין ינוקין לעילא ואינון פרחין לתתא ומהדרין לדוכתייהו ומתלבשן כדבקדמיתא זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן</p>	<p>אחר כך נכנסים כולם לתוך כמה פרוכות וכמה היכלות גנוזים שם, שהם מאירים בנועם ה', בתוך היכל אהבת הקדוש ברוך הוא, וזהו שכתוב "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". אחר כך פורחים התינוקות למעלה, והם פורחים למטה וחוזרים למקומותיהם ומתלבשים כבתחלה, אשרי העם שמצרים לכל טוב אותו עולם.</p>
<p>אר"ש כמה מתיקין מלין דשמענא זכאה חולקא דידי דזכינא לכל האי למשמע זכאה יומא דנפיקנא הכא אמרי ליה רבי תלת יומין אית לן רשו למיתי גבך ולבתר חד יומא (ס"א ניזיל ולא אית לן רשו למיתי ובההוא יומא יתוסף) d¹ חדוה דילך d</p>	<p>אמר רבי שמעון כמה מתוקים הדברים ששמענו, אשרי חלקי שזכיתי לשמוע את כל זה, אשרי היום שיצאתי לכאן. אמרו לו רבי, שלשה ימים יש לנו רשות לבא אליך, ואחר כך יום אחד (נלך ואין לנו רשות לבא ובאותו יום נוספת) שמחה שלך.</p>
<p>איהו משיך משיכו מסטרא דיליה ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר² כגוונא דנבר אחרא עלאה עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו</p>	<p>הוא מושך משיכות מצדו ונסתר {מילה נסתר היא לשון פועל ולא תואר} ומתכסה תחת מקום שנקרא "תא הרצים" עד חצות הלילה, מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת, עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כדוגמת גבר אחר עליון ממנו, כיון שמכה בו גבר זה קורא ונותן ששה קולות וכולם בהשכל.</p>
<p>בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניה שלהובא אחרא ומטי לון תחות גדפייהו וקראן איהו מה קרי בשעתא קדמאה קרי ואמר קול יי' בכח קול יי' בהדר ובשעתא תניינא קרי ואמר קול יי' לעיר יקרא וגו' בשעתא תליתאה קרי ואמר קול יי' חוצב להבות אש</p>	<p>בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים ויוצאת ממנו שלהבת אחרת, ומגיעה תחת כנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא, בשעה ראשונה קורא ואומר "קול ה' בכח קול ה' בהדר", ובשעה שניה קורא ואומר "קול ה' לעיר יקרא", בשעה שלישית קורא ואומר "קול ה' חוצב להבות אש".</p>
<p>קעב/א³</p>	

¹ צ"ע פירוש הסימן, אבל באור יקר, כמעט כל מקום שיש אותו כתוב שם "חסר".

² ח'

³

<p>בשעתא רביעאה קרי ואמר קול יי' יחיל מדבר וגו' בשעתא חמישאה קרי ואמר קול יי' על המים וגו' בשעתא שתיתאה קרי ואמר קול יי' יחולל אילות וגו' לבתר קרי ואמר קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו' ודא איהו תרנגולא דקרי ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין</p>	<p>בשעה רביעית קורא ואומר "קול ה' יחיל מדבר וגו'", בשעה חמישית קורא ואומר "קול ה' על המים וגו'". בשעה ששית קורא ואומר "קול ה' יחולל אילות וגו'". ואחר כך קורא ואומר "קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'", וזהו התרנגול שקורא ולא שוכך, ואחר כך קורא כמו מקדם.</p>
<p>ומאי קרי כל עובדין דבני עלמא בגין דאיהו מאריה דאחמתא (ס"א דחכמתא) וקסת הסופר בהרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא ובליליא בתר דקרי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא</p>	<p>ומה קורא, כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החכמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם כותב בכל יום, ובליילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו קורא כל מה שכתב ביום.</p>
<p>ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה דאינון תרין דרגין חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי</p>	<p>ואלמלא רגליו, אצבעות שלו, שהם שתי דרגות, אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחור שהוא קטן, שמעכבים אותו, ישרף העולם בשלהבותיו.</p>
<p>ומה עבדי כיון דסליק צפרא חוטא דנהירו נפיק מסטר דרום כדן מתחברין כלהו ואתעבדין תרין רגלין תרין מלפין כעגלא לקיימא דכתיב וכף רגליהם ככף רגל עגל והא ידעת רזא דא</p>	<p>ומה עושים, כיון שעולה הבוקר וחוט אור יוצא מצד דרום, אז מתחברים כולם ונעשים שתי רגלים, שני טלפי עגל, לקיים הכתוב "וכף רגליהם ככף רגל עגל", והרי ידעת סוד זה.</p>
<p>שאלת ענפא דגורן¹ א לגו בעזרה דא אית תלת מאה ושתין וחמשה היכלין³ כחושבן יומי שתא ובכל פתחא ופתחא כתיב יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך לא ידיע מאי הוא בהני היכלין אלא כלהו אתחמן עובד ציור שבע סדרין דמרגלאן אתחמן אלין באלין בכל חד וחד</p>	<p>שאלת ענף הגורן¹ א? לתוך עזרה זו יש שלש מאות וששים וחמשה היכלות כחשבון ימות השנה, ובכל פתח ופתח כתוב "יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך", לא ידוע מהו בהיכלות האלה, אלא כולם נראים מעשה ציור, שבעה סדרי מרגליות נראים אלו באלו בכל אחד ואחד.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה משבח רב מתיבתא היכלא הדא דאיהו בריש סטר מזרח דעזרה דא בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא אבל היכלא דסטר מזרח אסגי נהורין דיליה יתיר מכלהו</p>	<p>אי⁴ חסיד קדוש, כמה משבח ראש הישיבה היכל אחד שהוא בראש צד מזרח העזרה הזו, משום שארבעה הם בארבעת צדי העולם, אבל היכל של צד מזרח מרבה אורותיו יותר מכלם.</p>
<p>יומא חד בימא רבא לויתן נפיק וכל ימא אזדעזע וכל נוני אזלין לכאן ולכאן כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא שארי</p>	<p>יום אחד בים הגדול יצא לויתן, וכל הים הזדעזע, וכל הדגים הלכו לכאן ולכאן. כשהגיע הלויתן לפתח של</p>

1
2
3
4

<p>למחדי ואשתכך תמן Q תהומי Q אלא ההוא Q כחיו דמעין ואתחפין נהורין ולא אתהוון כל אינון נהורין בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא</p>	<p>פתח התהום, מתחיל לשמח ושכך שם Q¹ התהום, Q² אלא אותו Q כמראה המעין ומתכסים האורות, ולא נראו כל אותם אורות, פרט לאור ההיכל שבצד המזרח הזה.</p>
<p>ההוא מרגלא דקא אפיק לוינתן מגו ההוא תהומא דאקרי סגדו"ן ממה אתעביד אלא יומא דא דקא אפיק לוינתן דאודעזע ימא יומא דאתחרב בי מקדשא ט' באב איהו וההוא מרגלא דכר דכיר קב"ה לבנוי ואושיד תרין דמעין לגו ימא רבא חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדו"ן וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א</p>	<p>אותה מרגלית שמוציא הלוינתן מתוך אותו תהום שנקרא סגדו"ן, ממה נעשתה. אלא יום זה שמוציא הלוינתן שהזדעזע הים, יום שנחרב בית המקדש הוא ט' באב, ואותה מרגלית, שכשזוכר הקדוש ברוך הוא את בניו וזורק שתי דמעות לתוך הים הגדול, אחת נופלת לתוך תהום זה שנקרא סגדו"ן, ואחת נופלת לתוך תהום אחר שנקרא גילב"א.</p>
<p>בגין דחמש תהומי אחרנין אינון בימא רבא אבל לא חשיבין כהני אחרנין וכיון דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי חד וחד אטבע גו תהומא דאקרי גילב"א</p>	<p>משום שחמשה תהומות אחרים הם בים הגדול, אבל לא חשובים כאלו האחרים, וכיון שנופלות אלו הדמעות נקפאו תוך תהום אחד, ואחד נטבע תוך תהום שנקרא גילב"א.</p>
<p>Q דתתא גו שמרים דהמרא דורדיין בישין נפיק חד ערעורא מקטרגא מוזיקא קדמאה ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם Q כד קריב לגו קודשא כיון דמתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא נחית הוא ורתיכווי ולבושא קדמאה דקא נקיט תבנית שור דיוקנא דשור וקדמאה לנזיקין מאינון ארבע שור איהו ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא וכלהו תלתא אבות נזיקין בר שור כלהו דיליה Q</p>	<p>Q³ שלמטה תוך שמרי היין, שמרים רעים, יוצא ערעור אחד מקטרג מזיק קדמון, והוא ברוח דמות אדם, Q⁴ כשמתקרב לתוך הקדושה, כיון שעבר משם ורוצה לרדת למטה להתלבש בלבוש להזיק את העולם, יורד הוא ומרכבותיו ולבוש קדמון שלקח תבנית שור, דמות שור, וראשון לנזיקין, מאותם ארבעה, הוא שור, ואותם ארבעה אבות להזיק העולם, וכולם שלשה אבות נזיקין, פרט לשור כולם שלו.</p>
<p>וע"ד כתיב וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה מתמצית הלחם ולא שבעת זיני דגן לית ליה בהו חולקא ולא יאות ליה למהוי תמן מדוכתייהו ואלין יתבין בדוכתייהו עד לא נפקי אלין זמינין אלין נהירו ונציעו דלהון לא יכלין עיינין למסבל אולין בסחרנין לית להון שכיבו לעלמין</p>	<p>ועל זה כתוב "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב", מהו "אוכל עשב" הרי דרשנו בו, אבל עיקר הדבר מתמצית הלחם ולא משבעת מיני דגן, אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם. ממקומותיהם, ואלה יושבים במקומותיהם, עד שלא יוצאים, אלו מזומנים אלו, אור והתנוצצות שלהם, אין העינים יכולות לסבול, הולכים מסביב אין הם שוככים לעולמים.</p>
<p>כד אסתכל ב"ג בהאי היכלא מיד באסתכלותא קדמאה אתחזי זעיר ולא זעיר</p>	<p>כשמסתכל בן אדם בהיכל זה, מיד בהסתכלות ראשונה נראה קטן ולא</p>

1
2
3
4

<p>אסתכל יתיר אתהו רב תו אסתכל אתהו יתיר רב כל מה דאסתכל הכי אתהו באתפשטותא רב ועלאה עד דדמי</p>	<p>קטן, מסתכל יותר נראה גדול עוד מסתכל נראה יותר גדול, כל מה שמסתכל כך נראה בהתפשטות גדול ועליון, עד שנדמה</p>
<p>קעב/ב¹ באסתכלותא כמלא נימא דלית ליה שיעורא</p>	<p>בהסתכלות כמלא נימא שאין לה שיעור.</p>
<p>עובדין סניאין לגו דלא ידיע אומנו דלהון מניה נהרא עזרה וכל מה דאית בה בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא בגוונין סניאין ונהורין מנצצין אלף וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין עבדין איבין בעזרה דא</p>	<p>מעשים גדולים לפנים שלא ידועה אומנתם, משם מאירה עזרה, וכל מה שיש בה פרט לכרובים, שאורם עולה עד רום הרקיע בצבעים רבים, ואורות נוצצים, אלף וחמש מאות וחמשה ושבעים גפנים עושים פירות בעזרה ז.</p>
<p>Q יתיר חובק את ידיו במרירו ואנינו דיליה ולבתר אוכל את בשרו בעל כרחיה דלית ליה רישו לשלמטא על מלה אחרא מה אתהני ליה בכל מה דאסמי ועביד ועמל דלבתר לית ליה רישו אלא על דיליה Q</p>	<p>Q יותר "חובק את ידיו" במרירות ואנינות שלו, ואחר כך "אוכל את בשרו" בעל כרחו, שאין לו רשות לשלוט על דבר אחר, מה עוזר לו בכל מה שמסטה ועושה ועמל, שלאחר כך אין לו רשות אלא על שלו.</p>
<p>לבתר מרקיד וחדו ככסיל בלא דעתא כלל ואזיל בלא תועלתא ואכיל לבשרא ובשאר לית ליה רישו מרירו דעילא ותתא כד ישראל בעאקו ואכלי לון שנאיהון ולא יהבי הילא בעובדין טבין דלהון לאפקא מניה</p>	<p>אחר כך רוקד ושמח ככסיל בלי דעת כלל, והולך ללא תועלת ואוכל הבשר, ובשאר אין לו רשות, מרירות שלמעלה ושלמטה. כשישראל בצרה ואוכלים אותם שונאיהם, ולא נותנים כח במעשיהם הטובים שלהם להוציא ממנו.</p>
<p>ואפילו מבשריה דאיהו מהאי סטר אבאיש קמי מלכא קדישא דאיהו רחום וחנון אבל על דיליה רוחא קדישא ונשמתא קדישא לית עלאין ותתאין יכלין לשלמטא עלוי כלל וע"ד כל תסקופין וכל מה דאסמי ההוא רע דחשיב למשלט על רוחא קדישא ולבתר לא יכיל וישוב ואוכל את בשרו מה תועלתא הוה ליה ועוד דאינון חפאין כלהו כערטיראה תקיף ולית שכיכו לעלאין ותתאין</p>	<p>ואפילו מבשרו, שהוא מצד זה, מרע לפני המלך הקדוש שהוא רחום וחנון, אבל על שלו, רוח הקודש ונשמה קדושה אין עליונים ותחתונים יכולים לשלוט עליו כלל, ועל כך כל העלילות דברים, וכל מה שמסטה אותו רע, שחושב לשלוט על רוח הקודש ואחר כך לא יכול, וישוב ואוכל את בשרו, מה תועלת היה לו. ועוד שהם מכסים כולם כמו ערפל חזק, ואין שוככים עליונים ותחתונים.</p>
<p>תא ואימא לך מלה אי תימא דחדו הוא למלאך המות כד קטיל בני נשא לאו אלא בגין דחמי דרעותא דמאריה בכך אחוי גרמיה בחדו למעבד רעותיה דקב"ה דכתיב רוח סערה עושה דברו</p>	<p>בא ואמור לך דבר, אם תאמר ששמחה היא למלאך המות כשהורג בני אדם, לא. אבל משום שרואה שרצון רבונו בכך מראה עצמו בשמחה לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, שכתוב "רוח סערה עושה דברו".</p>
<p>א"ל ר"ש והא איהו אזיל ומרקד בתדוה</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, והרי הוא הולך</p>

<p>קמי נשין א"ל אי חסידא קדישא ודאי הכי הוא לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה ברעותיה דמלכא אבל נייחא דיליה בהספדא דנשין איהו רקיד ואודניה להספדא</p>	<p>ומרקד בשמחה לפני נשים, אמר לו אהה חסיד קדוש, ודאי כך זה, להראות לפני המלך שנוח לו ברצון המלך, אבל הנחת שלו בהספד הנשים, הוא רוקד ואזניו להספד.</p>
<p>א"ל אי הכי אמאי אזיל ואסטי על ב"נ לעילא ואדכר לחובוי א"ל בנין דאיהו זקן וכסיל וחשיב למשלט על רוחא וכל תאובתיה בגיני כך איהו לסוף לא שליט אלא על דיליה בשרא דיליה וע"ד כתיב ישוב עמלו בראשו</p>	<p>אמר לו, אם כך מדוע הולך ומסטה על האדם למעלה ומזכיר חטאיו. אמר לו משום שהוא זקן וכסיל, וחושב לשלוט על הרוח, וכל תאוותו היא בגלל זה, בסוף לא שולט אלא על שלו, בשרו, ועל זה כתוב "ישוב עמלו בראשו".</p>
<p>Q אזיל ובעי לארגשא עלמא ומיא סליקין מגו שאר תהומין ובעאן לחפיא עלמא אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא ומגו תוקף דרתיחו דלהון אקפו מיא גו ימא דנקפא</p>	<p>Q הולך ורוצה לרגש את העולם, ומים עולים מתוך שאר תהומות ורוצים לכסות העולם אותן דמעות רותחות, יותר מכל אש שבעולם, ומתוך תוקף הרתיחה שלהן קופאים המים תוך הים הקפוא.</p>
<p>ואלמלא דרמו קב"ה חד נשיבו מסטרא דאברהם מעמודא דיליה ואחוי על עלמא לא יכיל למיקם אפילו רנעא חדא</p>	<p>ואלמלא שרמו הקדוש ברוך הוא נשיבה אחת מצד אברהם, מעמוד שלו, ונראה על העולם, לא יכול לעמוד אפילו רגע אחד.</p>
<p>אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא בין ימא עד מערתא דכפלתא מקל נהימו דלהון דקא אשתמע תמן כד עאלין גו ימא מתערן אבהן קדמאי וקמו וחשבו דקב"ה בעי לאהפכא עלמא עד דקלא נפיק ואמר לון לא תדחלו רחימין קדישין בנינון דכיר קודשא בריך הוא לבנינון ואיהו בעי דמפרק לון ואתון תחמון</p>	<p>אותן דמעות, כשנפלות לתוך הים, נשמע קול בין הים עד מערת המכפלה, מקול נהמתם שנשמע שם, כשנכנסים לתוך הים מתעוררים אבות הראשונים, וקמו וחשבו שהקדוש ברוך הוא רוצה להפך את העולם, עד שקול יוצא ואומר להם, אל תפחדו אהובים קדושים, בגללכם זוכר הקדוש ברוך הוא את בניכם, והוא רוצה לגאול אותם, ואתם תראו.</p>
<p>Q אלפא ביתין כלהו משלבן ומתצרפאן אלין באלין ואתחברן בצרופא דשמא קדישא כיון דאתהוון אתוון בצרופא דא אלין גניזין ונפקין אחרנין וכן כלהו אלין גניזין ואלין נפקין כלהו לגו בחלולא דאינון כפתורים</p>	<p>כל האלפא ביתות משולבות ומצטרפות אלה באלה ומתחברות בצרופ השם הקדוש. כיון שנראו האותיות בצרופ זה, אלה נגנזים ויוצאים אחרים וכן כולם. אלה נגנזים ואלה יוצאים, כולם לפנים בחלל אותם כפתורים.</p>
<p>תו פרחי תלת זמנין ביומא באוירא ונפקי לבר וקיימא שמא בארבע אתוון תליין באוירא שעתא ופלגא לבתר גניז דא מיד נפיק מגו אוירא מחלולא דיליה שמא דתריסר אתוון פרח ותליא באוירא שעתא חדא ולא יתיר</p>	<p>שוב פורחים שלש פעמים ביום באויר ויוצאים החוצה, ועומד השם בארבע אותיות תלויים באויר שעה וחצי, לאחר שנגנז זה, מיד יוצא מתוך חלל האויר שם של שתיים עשרה אותיות, פורח ותלוי באויר שעה אחת ולא יותר.</p>
<p>לבתר גניז דא ונפקא מיד צרופא דאתוון אחרנין שמא דכ' (ס"א דכ"ב) אתוון ותליין</p>	<p>אחר כך זה נגנז ויוצא מיד צרופ אותיות אחרות שם של כ' (של כ"ב)</p>

<p>באורא שעתא אחרא ואנניז ומיד נפקי אתוון מחלולא אחרא שמא דתמניא ועשרין אתוון מתעטרין כלהו בכתרייהו וקיימי שעתא ופלגא ואנניז דא ומיד נפקי תליא באורא שמא דעשרין וחמש אתוון בצרופייהו וקיימא שעתא ותלת רגעי נפקי אתוון בארבעין ותרין אתוון לעלמא קיימא</p>	<p>אותיות, ותלויין באויר שעה אחרת ונגנז, ומיד יוצאות אותיות מחלל אחר שם של עשרים ושמונה אותיות, מתעטרים כולם בכתריהם ועומדים שעה וחצי ונגנז זה, ומיד יוצאים תלויים באויר שם של עשרים וחמש אותיות בצרופיהן, ועומד שעה ושלושה רגעים יוצאות אותיות של ארבעים ושתים אותיות ועומדות לעולם.</p>
<p>שמהן אלא אתוון כולהו לא</p>	<p>השמות אלא כולם אותיות לא</p>
<p>קעג/א¹</p>	
<p>משתככי לעלמין בלטי ומנצצי לבר וסלקי ונחתי לית מאן דיכיל לקיימא בהו בר משיח בטורח סגי דא גניז</p>	<p>שוככים לעולמים, בולטים ונוצצים החוצה, ועולים ויורדים, אין מי שיכול לעמוד בהם פרט למשיח בטורח גדול, זה גנוז.</p>
<p>לבתר דקיימא תרין שעתין ועשרין ותרין רגעיין והאי שמא גליפא דע"ב אתוון קא נפיק וקיימא ותליא באויר אשעתא ופלגא כל הני שמהן לא נפקי ולא אתחוון אלא זמנא חדא ביומא אבל אינון אלפא ביתין אתחוון פרחין באוירא ומצרפין אלין באלין תלת זמנין ביומא</p>	<p>לאחר שעומד שעתיים ועשרים ושנים רגעים, והשם החקוק של ע"ב אותיות יוצא ועומד ותלוי באויר שעה וחצי, כל השמות האלה לא יוצאים ולא נראים אלא פעם אחת ביום, אבל אותן א"ב נראות פורחות באויר ומצרפות אלה באלה שלש פעמים ביום.</p>
<p>כד פרחן אתוון דאלפא ביתין אלין פרחין מכאן ואלין מכאן ומתצרפן כלהו כד נחית תמן רב מתיבתא שארי משיח חמא בצרופא דאלפא ביתא אתוון כמה דחמא דניאל דאינון ממתוס ננקפי אאלרן</p>	<p>כשפורחות אותיות האל"ף ב"ת, אלה פורחות מכאן ואלה מכאן ומצטרפות כולן, כשיורד שם, ראש הישיבה מתחיל, משיח רואה בצרוף א"ב אותיות כמו שראה דניאל, שהם ממתוס ננקפי אאלרן.</p>
<p>כל מעלי שבתא כד מקדשין ישראל יומא לתתא כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא אתכנשו משריין קדישין אתקנו כרסיין (קדישין)</p>	<p>כל ערב שבת כשמקדשים ישראל את היום למטה, כרוז מכריז לארבעה צדדי העולם, התכנסו מחנות קדושות, נתקינו כסאות (קדושים).</p>
<p>מאן חמי חדוה בתלת מאה ותשעין רקיעין כמה ממנן כמה שלטונין מתכנשין לאתרייהו כיון דישראל לתתא מקדשין (וקב"ה) כדין אתער אילנא דחייא ואקיש באינון טרפיין דיליה רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי ואינון ענפיין דאילנא מתנענען וסלקין ריחיין דעלמא דאתי</p>	<p>מי ראה שמחה בשלש מאות ותשעים רקיעים, כמה ממונים, כמה שליטים מתכנסים למקומותיהם. כיון שישראל למטה מקדשים (הקדוש ברוך הוא), אז מתעורר עץ החיים ומקיש באותם העלים שלו, רוח נשיבה אחת מתוך עולם הבא, ואותם ענפי האילן מתנענעים ועולים ריחות של העולם הבא.</p>
<p>ההוא אילנא דחיי אתער ואפיק נשמתין</p>	<p>אותו עץ החיים מתעורר ומוציא</p>

<p>קדישין ופריש על עלמא ועם כל דא נשמתין נפקין ונשמתין עאלין אלין מתערי אלין אלין נפקין ואלין עאלין ואילנא דחיי בחדוה</p>	<p>נשמות קדושות ופורש על העולם, ועם כל זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות, אלה מעוררים אלה, אלה יוצאים ואלה נכנסים, ועץ החיים בשמחה.</p>
<p>וכדין ישראל כלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין כלהו בחדוה בנייחא וכלה שבת אית לון ההוא חדוה וההוא נייהא וכל צדיקייא די בגנתא כלהו סלקין ומתענגין בענונא עלאה דעלמא דאתי כיון דנפיק שבתא כלהו נשמתין פרחין וסלקין</p>	<p>ואז ישראל כולם מתעטרים בעטרות של אותן נשמות קדושות, כולם בשמחה במנוחה, וכל השבת יש להם אותה שמחה ואותה מנוחה, וכל הצדיקים שבגן כולם עולים ומתענגים בעונג עליון של העולם הבא, כיון שיוצאת השבת כל הנשמות פורחות ועולות.</p>
<p>ת"ח כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייה על עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא כד נפיק שבתא נשמתין סלקין אינון דשארן עלייהו דישראל ונשמתין נחתין אינון נשמתין דצדיקייא</p>	<p>בא וראה כשנכנסת שבת, נשמות יורדות לשרות על העם הקדוש, ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כשיוצאת השבת, הנשמות עולות, אותן ששרו על ישראל, ונשמות יורדות אותן נשמות הצדיקים.</p>
<p>כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארן עלייהו דישראל סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב"ה שאיל לכלהו מאי חדושא הוה לכו בההוא עלמא באורייתא זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה כמה חדוה עביד קב"ה כניש לפמליא דיליה ואמר שמעו חדושא דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפלו וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי אינון לתתא וקב"ה לעילא חתים לההיא מלה</p>	<p>כיון שעולות כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בדמות לפני המלך הקדוש, והקדוש ברוך הוא שואל את כולם איזה חדוש היה לכם באותו עולם בתורה, אשרי מי שאומר לפניו חדוש על התורה, כמה שמחה עושה הקדוש ברוך הוא מכניס לפמליה שלו, ואומר שמעו חדוש תורה שאמרת נשמת פלוני זה, וכולם מעמידים אותו דבר בשתי ישיבות, הם למטה והקדוש ברוך הוא למעלה, חותם לאותו דבר.</p>
<p>ת"ח כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין חדתין וסלקי לעילא כל פמליא דלעילא צייתין לההוא מלה וחיות הקדש מתרכבן בגדפין ומתלבשן בגדפין וכד שאיל לון קב"ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקדש מה כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם כמה דאת אמר כי עמדו לא ענו עוד וכפתחו עמדו כל העם</p>	<p>בא וראה כשדבר מתחדש בתורה, ונשמה שיורדת בשבת, מתעסקת באותם דברים חדשים, ועולה למעלה כל הפמליא של מעלה מקשיבה לאותו דבר, וחיות הקודש מתרבים בכנפים ומתלבשים בכנפים, וכששואל אותם הקדוש ברוך הוא ולא משיבין ושותקין, אז חיות הקדש מה כתוב "בעמדם תרפינה כנפיהן", כמו שנאמר "כי עמדו לא ענו עוד", "וכפתחו עמדו כל העם".</p>
<p>ואי תימא שתיקה אמאי קרו ליה עמידה אלא בדבורא אית ז' שייפין דמתנענען בהדיה לבא ריאה קנה לשון שניים שפון בשר ובשתיקה קיימו בקיומיהו בלא נענועא וע"ד קרי לשתיקה עמידה</p>	<p>ואם תאמר למה לשתיקה קראו עמידה, אלא בדבור יש שבעה איברים שמתנענעים יחד אתו, לב ריאה קנה לשון שניים שפתיים בשר, ובשתיקה עומדים בעמדם ללא נענוע, ועל זה קוראים לשתיקה עמידה.</p>
<p>דהא רב המנונא סבא (נ"א רב מתיבתא)</p>	<p>שהרי רב המנונא סבא (ראש)</p>

<p>אמר ישלח עזרך מקדש וגו' מקדש דא קדוש ידים ומציון יסעדך דא המוציא דאיהו סעיד לבא דבר נש יזכור כל מנחותיך כל לאסגאה מלה אחרא דא נטילת ידים בתרייתא ועולתך ידשנה סלה דא ברכת המזון בזמון</p>	<p>הישיבה) אמר "ישלח עזרך מקדש וגו'", מקדש זה קידוש ידים, "ומציון יסעדך", זה המוציא, שהוא סועד לב האדם, "יזכור כל מנחותיך", "כל" לרבות דבר אחר, זו נטילת ידים אחרונה, "ועולתך ידשנה סלה", זו ברכת המזון בזמון.</p>
<p>ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא ובשבת מקדש דא קדושא רבא ועל מלה דא אתעטרו צדיקייא בגן עדן משבת לשבת אחרא</p>	<p>אם אתה עושה כן, "יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא", ובשבת "מקדש" זה קדוש הגדול, ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחרת.</p>
<p>תו פתח ואמר על הר</p>	<p>עוד פתח ואמר "על הר</p>
<p>קענ/ב²¹</p>	
<p>גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו' על הר גבוה האי ודאי הר העברים אתר דמשה אתקבר והא אוקמוה דשכינתא תסלק לתמן ותבשר עלמא אבל כלא איהו</p>	<p>גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו', "על הר גבוה", זה ודאי הר העברים, מקום שמשה נקבר בו, והרי פרשוה ששכינה תעלה לשם ותבשר לעולם, אבל הכל הוא.</p>
<p>מבשרת ציון דא איהי חפצי בה אתתא דנתן בר דוד אימא איהי דמשיחא מנחם ב"ר עמיאל ואיהי תיפוק ותבשר ואיהי בכללא דמבשרת ציון</p>	<p>"מבשרת ציון", זוהי חפצי בה, אשת נתן בן דוד, אם המשיח מנחם ב"ר עמיאל, והיא תצא ותבשר, והיא בכלל מבשרת ציון.</p>
<p>קלא ישתמע בעלמא ותרין מלכין יתערון בעלמא לאנחא קרבא ויפוק שמא קדישא על עלמא מה תבשר ותימא הנה יי אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו הנה שכרו אתו דקב"ה כריז בכל פמליא דלעילא ויימא לון אתכנשו ודאינו דינא מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי אנריה מאי הוא ואינון יימרון כך וכך מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי מהו אנריה אינון אמרי כך מאן דאתענש בכל יומא עלי מהו אנריה אינון אמרי כך הה"ד הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו</p>	<p>קול ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם ללחום קרב, ויצא שם הקדוש על העולם, מה תבשר ותאמר, "הנה ה' אלהים בחזק יבא וזרעו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו", הנה שכרו אתו, שהקדוש ברוך הוא מכריז בכל פמליה של מעלה, ויאמר להם התכנסו ודונו דין, מי שמסר נשמתו על קדושת שמי מהו שכרו, ואלו יאמרו כך וכך, מי שסבל כמה חרופים וגדופים בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, מי שנענש בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, זהו שכתוב "הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו".</p>
<p>מהו ופעולתו אלא כמה דכתיב מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים כך דא הוא פעולתו נגד בני אדם מהו אלא נגד עכו"ם אשר צפנת ליראיך מהו אשר צפנת וכי מאן יגזול</p>	<p>מהו "ופעולתו", אלא כמו שכתוב "מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים כך" זהו פעולתו, "נגד בני אדם" מה זה, אלא נגד עובדי כוכבים ומזלות, "אשר</p>

1
2

<p>ויטול מן ידיו מה שהוא בעי למיהב דכתיב צפנת</p>	<p>צפנת ליראיך" מה זה "אשר צפנת", וכי מי יגזול ויטול מידו מה שהוא רוצה לתת שכתוב "צפנת".</p>
<p>אלא פוק וחמי עובדין דרחמנו דעבד קב"ה במה דאיהו מחי ביה יהיב אסוותא במה מחי בשמאלא בימינא קריב ובשמאלא מחי במה דמחי ביה יהיב אסוותא לעולם כתיב (ירמיה א &) מצפון תפתח הרעה ובצפון מחי דמתמן נפקי כל דינין וכל גזירי קשיין וביה שרי כל אנר טב וכל טיבו דזמין קב"ה למיהב לישראל</p>	<p>אלא צא וראה מעשי הרחמנות שעושה הקדוש ברוך הוא, במה שהוא מכה, בו נותן רפואה, במה מכה בשמאל, בימין מקרב ובשמאל מכה, במה שמכה בו נותן רפואה לעולם, כתוב "מצפון תפתח הרעה", ובצפון מכה, שמשם יוצאים כל הדינים, וכל הגזרות הקשות, ובו שורה כל שכר טוב וכל טוב שעתיד הקדוש ברוך הוא לתת לישראל.</p>
<p>לזמנא דאתי קרי קב"ה לצפון ויימא ליה כך יהבית כל טיבו וכל אנר טוב לבני דסבלו כמה בישין בהאי עלמא על קדושת שמי הב אנרין טבין דיהבית כך הה"ד אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'</p>	<p>לעתיד לבא יקרא הקדוש ברוך הוא לצפון ויאמר לו, כך נתתי כל טוב, וכל שכר טוב לבני שסבלו כמה רעות בעולם הזה על קדושת שמי, תן שכרים טובים שנתתי בך. זהו שכתוב "אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'".</p>
<p>וכי ארחא הכי הוא דדרום לממנע ברכאן והא כל ברכאן מסטרא דדרום וכל טבין דעלמא מדרום נפקי ואיהו אמר לתימן אל תכלאי אלא בההיא שעתא יתער קב"ה לאברהם ויימא ליה קום דהא מטא זמנא דאנא פריק לבנדך למיהב לון אנר טב על כל מה דסבלו בגלותא ומנו דאברהם הוה בזבינו דלהון דכתיב אם לא כי צורם מכרם דא אברהם הוה ליה כמאן דלא טב בעיניו ואחמי גרמיה כמאן דבעי דילקון על חוביהון יתיר ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון</p>	<p>וכי דרך הדרום כך הוא למנע ברכות, והרי כל הברכות מצד דרום וכל טובות העולם מדרום יוצאות, והוא אומר לתימן אל תכלאי, אלא באותה שעה יעורר הקדוש ברוך הוא את אברהם ויאמר לו, קום שהרי הגיע זמן שאני גואל את בניך לתת להם שכר טוב על כל מה שסבלו בגלות, ומתוך שאברהם היה במכירתם, שכתוב "אם לא כי צורם מכרם", זה אברהם, היה לו כמי שלא טוב בעיניו, ומראה עצמו כמי שרוצה שילקו על חטאיהם יותר, ויאמר גבו מעוונותיהם גבו מחטאיהם.</p>
<p>א"ל קב"ה לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפין אנא אוף הכי לאנפין אל תכלאי אנא בעי לפייסא לך על בנדך לא תמנע טיבו מנהון לא תמנע אנר טב מנהון כמה וכמה סבלו על חוביהון ובגיני כך אומר לצפון תני והיינו אשר צפנת ודא הוא מלה (ס"א דתהא) דההיא מבשרת</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם, ידעתי כל מה שאמרת לפנים, אני גם כן לפנים, אל תכלאי, אני רוצה לפייסך על בניך, אל תמנע מהם טובות, אל תמנע מהם שכר טוב, כמה וכמה סבלו על חטאיהם, ולכן אמר "לצפון תני", והיינו אשר צפנת, וזהו הדבר (שתהא) של אותה מבשרת.</p>
<p>ותו תבשר זמנא תניינא בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה ותהך ותבשר לאבהן מיד תהך לירושלם ותחמי לה בחרבנא תיעול לציון ותמן תקרקר קירא כמלקדמין על אתר בי מותבה ועל יקרא דילה בההוא אתר ותמן</p>	<p>ועוד תבשר פעם שניה, בשעה שהשכינה תעלה על אותו הר עליון ותלך ותבשר לאבות, מיד תלך לירושלים ותראה אותה בחרבנה, תכנס לציון ושם תקרקר קיר כמקדם על מקום בית מושבה, ועל כבודה באותו מקום, ושם נשבעת שלא תקח</p>

<p>אומיאת דלא תיטול מתמן ולא תפוק עד דקב"ה יפרוק לבנהא ודא חפצי בה תבשר כמלקדמין ואמרת צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו' מאי גדול בקרבך דא קב"ה דאיהו אתי לגבה לאקמא לה מעפרא ויימא לה התנערי מעפר קומי שבי ירושלם ירושלם איהי וירושלם שמה ודאי</p>	<p>משם ולא תצא, עד שהקדוש ברוך הוא יגאל את בניה וחפצי בה, זו תבשר כמקדם ואמרת "צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'", מה זה "גדול בקרבך", זה הקדוש ברוך הוא שבא אליה להקימה מן העפר, ויאמר לה "התנערי מעפר קומי שבי ירושלים" ירושלים היא, וירושלים שמה בודאי.</p>
<p>ובדא אופי הכי כמה חדו על חדו הוי לצדיקייא בגן עדן ובג"כ זכאה איהו מאן דנשמתיה בשבת אסחידת קמי מלכא על חדושא דאורייתא דקב"ה וכל פמליא דיליה וכל אינון נשמתין דצדיקייא דהוו בגן עדן כלהו מתעטרין בההוא מלה</p>	<p>ובזה גם כן, כמה שמחה על שמחה תהיה לצדיקים בגן עדן, ומשום זה אשריו מי שנשמתו בשבת מעידה לפני המלך על חדוש התורה, שהקדוש ברוך הוא וכל פמליתו, וכל אותן נשמות הצדיקים שהיו בגן עדן כולם מתעטרים באותו דבר.</p>
<p>תו שמענא בוצינא</p>	<p>עוד שמעתי נר</p>
<p>קעד/א²¹</p>	
<p>זהר</p>	<p>זהר</p>
<p>קדישא דכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרין לאבוה דההוא ב"נ תמן בשעתא דאמר קב"ה אתכנשי למשמע חדושא ומלין חדתין דאורייתא משמיה דפלוגי בר פלוני כמה אינון דנשקין על רישיה כמה צדיקייא מעטרין ליה כד נחתין זכאה חולקהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא יומא דשבתא משאר יומין ע"כ</p>	<p>הקדוש שכמה כבוד על כבוד ועטרה על עטרה מעטרים לאבי אותו אדם שם, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא התכנסו לשמוע חידוש ודברים חדשים בתורה בשם פלוני בן פלוני, כמה הם שמנשקים את ראשו, כמה צדיקים מעטרים אותו, כשיורדים, אשרי חלקם של כל אלו שעוסקים בתורה ביום השבת משאר ימים.</p>
<p>ויאמר יי אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו' ר' חזקיה פתח ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו' כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקרהון על כל בני עלמא ויהב לון אורייתא קדישא ויהב לון נביאי מהימני דמדברי להו באורייתא בארר קשוט</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו'", רבי חזקיה פתח "ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'" כמה צדיקים ומאושרים³ הם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם על כל בני העולם, ונתן להם תורה קדושה, ונתן להם נביאי אמת שמנהיגים אותם בתורה בדרך אמת.</p>
<p>תא הוי כל נביאי ונביאי דאוקים קב"ה לישראל כלהו אתגלי קב"ה עליהו בדרגין עלאין קדישין וחמו זיו יקרא קדישא דמלכא מאתר עלאה אבל לא קריב כמשה דהוה קריב למלכא יתיר מכלא דהא זכאה חולקיה יתיר מכל בני עלמא דעליה כתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות</p>	<p>בא וראה כל נביאים ונביאים שהעמיד הקדוש ברוך הוא לישראל, על כולם התגלה הקדוש ברוך הוא בדרגות עליונות קדושות, וראו זיו כבוד קדוש של המלך ממקום עליון, אבל לא קרוב כמשה, שהיה קרוב למלך יותר מהכל, שהרי אשרי חלקו יותר מכל בני העולם, שעליו כתוב</p>

1
2
3

<p>ושאר נביאי הווי המאן מאתר רחיקא כמה דאת אמר מרחוק יי נראה לי</p>	<p>"פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות", ושאר נביאים היו רואים ממקום רחוק, כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי".</p>
<p>א"ר חזקיה הכי אוליפנא כתיב וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי וילך איש דא קב"ה כד"א יי איש מלחמה מבית לוי דא קב"ה אתר דחכמה עלאה וההוא זוהר (ס"א נהר) מתחברן כחדא דלא מתפרשן לעלמין מבית לוי דאשרי לויתן (ס"א כל חידו) בלחודוי בעלמא הה"ד לויתן זה יצרת לשחק בו</p>	<p>אמר רבי חזקיה, כך למדנו, כתוב "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי", "וילך איש" זה הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ה' איש מלחמה", "מבית לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שחכמה עליונה, ואותו זהר (נהר) מתחברים, כאחד שלא נפרדים לעולמים מבית לוי, שהשרה לויתן (כל שמחה) בלבדו בעולם, זהו שכתוב "לויתן זה יצרת לשחק בו".</p>
<p>ויקח את בת לוי דא קב"ה אתר דנהירו דסיהרא נהיר ותהר האשה ותלד בן האשה ודאי כד"א לזאת יקרא אשה בקדמיתא בת לוי הכי הוא ודאי וכי בת לוי בקדמיתא והשתא אשה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אודוונת אתקריאת בת פלוני בתר דאודוונת אתקרי' אשה והכא בת ואשה כלא בחד דרנא היא</p>	<p>"ויקח את בת לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלבנה מאיר. "ותהר האשה ותלד בן", האשה ודאי, כמו שנאמר "לזאת יקרא אשה", בהתחלה בת לוי, כך הוא בודאי, וכי בת לוי בהתחלה, וכעת אשה, אלא כך למדנו, אשה עד שלא מזדוונת נקראת בת פלוני, אחר שהזדוונה נקראת אשה, וכאן בת ואשה הכל בדרגה אחת היא.</p>
<p>ותצפנהו ג' ירחים אלן תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי נינהו תמוז' וא"ב וטב"ת מאי קא משמע לן דעד דלא נחת משה לעלמא שכיח הוה הוא לעילא ועל דא אודוונת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד</p>	<p>"ותצפנהו שלשה ירחים", אלו שלשת החדשים שהדין הקשה שרוי בעולם. ומהם, תמוז ואב וטבת. מה בא להשמיענו, שעד שלא ירד משה לעולם, מצוי היה הוא למעלה, ועל זה הזדוונה בו שכינה מיום שנולד.</p>
<p>מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקיא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' מאי ותקח לו תיבת גמא דחפת ליה בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בימא רבא כמה דכתיב שם רמש ואין מספר והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו בחפו (ס"א דסמרא דיובלא יקרא) דבני ימא בלא יקרא בתרי גוונין בחיזור ואוכם ואנח ליה למשה למישט בנייהו</p>	<p>מכאן אמר רבי שמעון, רוחות הצדיקים מצויות הן למעלה עד שלא ירדו לעולם. ולא "יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו'" מה זה "ותקח לו תיבת גומא", שכסתה אותו בסימניה להיות שמור מאותם דגי הים ששטים בים הגדול, כמו שכתוב "שם רמש ואין מספר", והיא כסתה אותו להיות שמור מהם בכסוי (של צד היובל המכובד), שבני הים בלא כבוד בשני צבעים לבן ושחור, והניחה את משה לשוט בנייהם</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה וגו' פקודא דא להפריש חלה לכהן! חלה</p>	<p>"ראשית עריסותכם חלה תרימו וגו'", מצוה לו להפריש חלה לכהן</p>

<p>הכי הושבניה מ"ג ביצים וחומש ביצה חד מחמש ואית חומש חד מן חמשין דאיהו ון ודא סימן מג"ן דאיהו מיכאל גבריא"ל נוריא"ל חלה שכינתא דבאתר דאלין מלאכין תמן אבהן תמן ובאתרא דאבהן תמן שכינתא תמן ובה ויחל בה צלינא הה"ד (שמות לב יא) ויחל משה את פני יי אלהיו אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך ובה חלה זכות אבות ובה תמה זכות אבות לרשעים דהוו מקבלים אנרייהו בהאי עלמא</p>	<p>חל"ה, כך חשבונה מ"ג ביצים וחומש ביצה, אחד מחמש, ויש חומש אחד מחמשים שהוא ון, וזה סימן מג"ן, שהוא מיכאל גבריא"ל נוריא"ל, חלה שכינה, שבמקום שמלאכים אלה שם, האבות שם, ובמקום שהאבות שם, שכינה שם, ובה "ויחל", בה אנו מתפללים, זהו שכתוב "ויחל משה את פני ה' אלהיו" "אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך", ובה חלה זכות אבות, ובה תמה זכות אבות לרשעים, שהיו מקבלים שכרם בעולם הזה.</p>
<p>דמסטר דמינא דתמן יי דאיהו חכמה שרותא דשמא דיהו"ה דאיהו אחוי זכותא על בנהא מימינא דתמן רמ"ח פקודין דעשה מסטר דאת ה' בתראה דאיהו לשמאלא דגבורה דתמן לא תעשה דאינון שם"ה דתמן נדונין רשעים גמורים תמה לון זכות אבות ואתהפך לון שם יהו"ה הוה"י ואוליפנא מהמן הרשע וכל זה איננו שוה לי</p>	<p>שמצד ימין ששם י' שהיא חכמה, ראשית שם ה', שהיא מראה זכות על בניה מימין, ששם רמ"ח מצוות עשה, מצד אות ה' אחרונה שהיא שמאל של גבורה, ששם לא תעשה, שהם שם"ה, ששם נדונים רשעים גמורים, תמה להם זכות אבות, ומתהפך להם שם יהו"ה הוה"י, ולמדנו מהמן הרשע "וכל זה איננו שוה לי".</p>
<p>1קעד/ב³²</p>	
<p>לאשתמודע ביניהון בנין דומין הוא לסלקא ביניהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא</p>	<p>להיות נודע ביניהם משום שעתיד הוא לעלות ביניהם בפעם אחרת לקבל תורה.</p>
<p>ותרד בת פרעה דא היא דאיתא מסטר דשמאלא דדינא קשיא כמה דאתמר לרחוץ על היאור על היאור דייקא ולא על הים</p>	<p>"ותרד בת פרעה" זוהי שבאה מצד שמאל של דין הקשה, כמו שנאמר "לרחוץ על היאור", על היאור דווקא, ולא על הים.</p>
<p>ואיתימא הא כתיב ומטך אשר הכית בו את היאור ומשה לא הכה אלא בים וקרייה קרא יאור אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה ושוייה קרא דאיהו עבד</p>	<p>ואם תאמר, הרי כתוב "ומטך אשר הכית בו את היאור" ומשה לא הכה אלא בים, וקראו הכתוב יאור. אלא יאור היה שהכה אהרן על ידי משה, ושמו { } הכתוב שהוא עשה.</p>
<p>כהאי גוונא וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי את היאור ואהרן הכה אלא (ס"א על דא) עד דאתא סטרא דקב"ה קרייה קרא הכות יי לבתר קרייה בשמא דמשה</p>	<p>כדוגמא זה "וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור", ואהרן הכה אלא (שעל זה) עד שבא צד הקדוש ברוך הוא קראו הכתוב הכות ה', אחר כך קראו בשם של משה.</p>
<p>ונערותיה הולכות אינון שאר משריין דאתיין מסטרא דא ותפתח ותראהו את</p>	<p>"ונערותיה הולכות", אותן שאר מחנות שבאות מצד זה. "ותפתח</p>

1

2

כללים ח"א קו ע"ג בתחילה

3

<p>הילד ותראהו ותרא מבעי ליה מאי ותראהו</p>	<p>ותראהו את הילד", "ותראהו" היה צריך לכתוב "ותרא" מה זה "ותראהו".</p>
<p>והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא או את חד באורייתא דלא אית ביה רוזן יקירין ועלאין אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה ואינן רשימא דוא"ו ה"א מיד ותחמול עליו וגו' עד כאן לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר האי קרא דכתיב ותתצב אחותו מרחוק אחותו דמאן אחותו דהאי איהו דקרא לכנסת ישראל אחותי כד"א פתחי לי אחותי</p>	<p>והרי אמר רבי שמעון, אין לך מילה בתורה או אות אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים, אלא כך למדנו, רושם המלך והמלכה נמצא בו, והם רושם של וא"ו ה"א, מיד "ותחמול עליו וגו'" עד כאן למעלה, מכאן והלאה למטה, פרט לפסוק זה שכתוב "ותתצב אחותו מרחוק", אחות של מי, אחות של אותו שקרא לכנסת ישראל "אחותי", כמו שנאמר "פתחי לי אחותי".</p>
<p>מרחוק כד"א מרחוק יי' נראה לי מאי משמע משמע דאינן זכאין עד דלא נחתו לעלמא אשתמודען אינן לעילא לגבי כלא וכ"ש משה ומשמע דנשמתהון דצדיקייא אתמשך מאתר עלאה כמה דאוקימנא</p>	<p>"מרחוק" כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי". מה משמע, משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם מוכרים וניכרים הם למעלה לגבי הכל, וכל שכן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון כמו שבארנו.</p>
<p>ורזא דמלה אוליפנא דמשמע דאב ואם אית לנשמתא כמה דאית אב ואם לגופא בארעא ומשמע דבכל סטרין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא כלא אתיא ואשתכח והא אוקמוה רזא דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה הארץ דא כנסת ישראל נפש חיה נפשא דאדם קדמאה עלאה כמה דאתמר</p>	<p>וסוד הדבר למדנו שמשמע שאב ואם יש לנשמה כמו שיש אב ואם לגוף בארץ, ומשמע שבכל הצדדים בין למעלה בין למטה הכל בא ונמצא מזכר ונקבה, והרי בארו הסוד שכתוב "תוצא הארץ נפש חיה", "הארץ" זו כנסת ישראל, "נפש חיה", נפש אדם הראשון העליון כמו שנתבאר.</p>
<p>אתא רבי אבא ונשקיה אמר ודאי שפיר קא אמרת והכא הוא כלא זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא בגין כך לא אשתדל ביה כד אסתלק מעלמא בר קב"ה דאעליה לפרגודיה ועל דא סליק משה בנבואה עלאה ובדרגין יקירין מכל נביאי עלמא ושאר נביאי חמאן בתר כותלין סניאין</p>	<p>בא רבי אבא ונשקו, אמר ודאי נאה אמרת, וכאן הוא הכל. אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם, בגלל זה כשהסתלק מהעולם לא עסק בו אלא הקדוש ברוך הוא שהעלהו לפרגודו, ועל כך עלה משה בנבואה עליונה ובדרגות נכבדות מכל נביאי העולם, ושאר הנביאים ראו אחר כתלים גדולים.</p>
<p>ויראני את יהושע הכהן הגדול מאי קא חמא דהוה קאים קמי מלאכא ומתלבש בלבושין מלוכלכין עד דכרוזא נפיק ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו</p>	<p>"ויראני את יהושע הכהן הגדול", מה ראה, שהיה עומד לפני מלאך ומתלבש בלבושים מלוכלכים, עד שיצא הכרוז ואמר "הסירו הבגדים הצואים מעליו".</p>
<p>אמר רבי יצחק כתיב הכא ועומד לפני המלאך מאי לפני המלאך דהוה דאין דינוי ההוא דכתיב ביה ואל תאמר לפני המלאך</p>	<p>אמר רבי יצחק כתוב כאן "ועומד לפני המלאך", מה זה "לפני המלאך", שהיה דן דינו אותו שכתוב בו "ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא".</p>

<p>כי שגנה היא</p>	
<p>מאי קא משמה לן דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא לאתעטפא בעטופא דמצוה ולא תלבשא בלבושא דמצוה כדעייל בההוא עלמא קאים בלבושא טנופא דלא אצטריך וקאים בדינא עליה</p>	<p>מה בא להשמיענו, שכל אדם שלא זוכה בעולם הזה להתעטף בעטוף מצוה ולהתלבש בלבוש מצוה, כשנכנס בעולם ההוא עומד בלבוש טנופת שלא צריך, ועומד בדין עליו.</p>
<p>ת"ח כמה לבושיין מודמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושיין דמצוה כד עייל לההוא עלמא מלבשיין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון דגיהנם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה</p>	<p>בא וראה כמה לבושים מזדמנים באותו עולם, ואותו האיש שלא זוכה בעולם הזה בלבושי מצוה, כשנכנס לעולם ההוא מלבישים אותו בלבוש נודע אחד לפני בעלי הגיהנם, ואותו לבוש אוי למי שמתלבש בו, שהרי כמה</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>ציצית</p>	<p>ציצית.</p>
<p>פקודא דא איהו לאדכרא כל פקודי אורייתא בגינה כד"א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד</p>	<p>מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם", זהו סימן המלך להזכיר ולעשות.</p>
<p>כתיב ועשית ציץ זהב והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רזא דכל אינון פנים עלאינן דאינון פנים</p>	<p>כתוב "ועשית ציץ זהב", והרי בארנו סוד הציץ להתעטר בו כהן גדול, וזהו ציץ להסתכל בו בעיניים שהוא סימן של עולם העליון שהתעטר בו כהן גדול. ומשום זה, הסתכלותו מכפרת על עזות פנים, שלא עומדת לפניו אלא פני אמת, סוד של כל אלו הפנים העליונים שהם פני</p>
<p>קעה/א²¹</p>	
<p>זהר</p>	<p>זהר</p>
<p>גרדיני נמוסין זמינין לאחדא ביה ועיילי ליה לגיהנם ושלמה מלכא צווח ואמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים</p>	<p>שומרי החוקים עתידים לאחוז בו, ומכניסים אותו לגיהנם, ושלמה המלך צווח ואומר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים".</p>
<p>תאנא ברזא דספרא דצניעותא ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע סהדי בהו תלין כענבים באתכלא צרירין בהו ז' רהיטין³ סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו</p>	<p>למדנו בסוד ספרא דצניעותא, "ארבעה מלכים יוצאים למול ארבעה", עדים תלויים בהם כענבים באשכול צרורים בהם, "שבעה רצים מעידים" עדות ולא עומדים במקומם.</p>

¹ דף קע"ה ע"א בר"מ וכל חוטא כלילה בתרין סטרין ע"כ. זה יובן במ"ש הפוסקים שהחוטאים יהיו כפולים לרמוז שהם כלולים חד בחבר' דין ברחמים ורחמים בדין.
²

³ הם ז' כריכות (רח"ו).

רע"מ	רע"מ
<p>דקשוט פנים דאמת דכלילן באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא רוא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא ציץ דכר ציצית נוקבא ודא לכל ב"נ ציץ לכהנא</p>	<p>אמת, פנים של אמת שכלולים באמת של יעקב. ציצית היא נקבה, סוד עולם התחתון, הסתכלות להזכיר. ציץ זכר, ציצית נקבה, וזה לכל אדם, ציץ לכהן.</p>
<p>ותנינן אסור לאסתכלא בשכינתא בג"כ אית תכלא בנין דתכלת איהו כרסייא לבית דוד ותקונא דיליה ודא איהו דחלא מן קדם יי' לדחלא מההוא אתר ועל דא וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ודא כרסייא דדיינין בה דיני נפשות כמה דאוקמוה דכל גווינן טבין לחלמא בר תכלא דאיהו כרסייא דסליק בדינא דנפשות</p>	<p>ושנינו אסור להסתכל בשכינה, בגלל זה יש תכלת, משום שתכלת היא כסא לבית דוד ותקונו, וזהו "פחד מפני ה'" לפחד מאותו מקום, ועל זה "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'", וזה הכסא שדנים בו דיני נפשות כמו שפרשוה, וכל הצבעים טובים לחלום פרט לתכלת, שהוא כסא שעולה בדין הנפשות.</p>
<p>כתיב ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ונתנו על הכנף לא כתיב אלא ונתנו על ציצית דדא איהו דחפי על שאר חוטיין</p>	<p>כתוב "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת", לא כתוב "ונתנו על הכנף" אלא "ונתנו על ציצית", שזהו שמכסה על שאר החוטים.</p>
<p>וראיתם אותו וזכרתם וכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק מ"ט דא אלא לברא דפריץ גדריה ונשכיה כלבא כל זמנא דאבוי בעי לאוכחא לבריה הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא</p>	<p>"וראיתם אותו וזכרתם", וכתוב "זכור את אשר עשה לך עמלק", למה זה, אלא [משל] לבן שפרץ גדר ונשכו כלב, כל זמן שאביו רוצה להוכיח את בנו, היה אומר זכור כשנשך אותך הכלב.</p>
<p>אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם דדא איהו אתר דסלקין נשמתין למידן כגוונא דא והיה כל הנשוך וראה אותו וחי אמאי אלא כד סליק לעינוי וחמי דיוקנא דההוא דנשיך ליה הוה דחיל וצלי קדם יי' והוה ידע דאיהו עונשא דחייביא</p>	<p>גם כאן "וראיתם אותו וזכרתם", שזהו מקום שעולות הנשמות לדון. כדוגמא זה "והיה כל הנשוך וראה אותו וחי", למה, אלא כשמעלה את עינוי ורואה דמות אותו שנשכו, היה פוחד ומתפלל לפני ה', והיה יודע שהוא עונש הרשעים.</p>
<p>כל זמנא דברא חמי רצועה דאבוי דחיל מאבוי אשתזיב מרצועה אשתזיב מכלא מאן גרים ליה לאשתזבא ההוא דחמי בעינוי ההוא רצועה ההוא רצועה גרים ליה לאשתזבא וע"ד וראה אותו וחי</p>	<p>כל זמן שהבן רואה רצועת אביו פוחד מאביו, ניצל מהרצועה ניצל מהכל. מי גרם לו להנצל, זה שראה בעינוי אותה רצועה, אותה רצועה גרמה לו להנצל, ולכן "וראה אותו וחי".</p>
<p>חמי רצועה דאלהי ליה ואיהו עביד ליה לאשתזבא אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ודאי ואי לאו הא רצועה דהאי יגרום לבון למהוי תבין לפולחנא דילי תדיר וכדין ועשיתם</p>	<p>ראה רצועה שמלקה אותו, והיא עשתה לו להנצל. גם כך "וראיתם אותו וזכרתם", "ועשיתם" ודאי. ואם לא, הרי הרצועה שזו תגרם לכם לשוב לעבודתי תמיד, ואז "ועשיתם".</p>
<p>ולא תתורו אחרי לבבכם ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין ודאי לא תתורו ולא תעבדו בישין ועל דא סלקא גוון תכלא דא תכלת דמיא לכסא הכבוד מה כסא הכבוד עביד לבר נש למהך לארחא דמישר</p>	<p>"ולא תתורו אחרי לבבכם", ימנע מכם דרכים רעים אחרים, ודאי "לא תתורו", ולא תעשו רעות, ועל זה עולה גוון תכלת, זו תכלת דומה לכסא הכבוד, מה כסא הכבוד עושה את</p>

<p>לדכאה ליה אוף האי תכלת עביד לב"נ למהך בארה מישר ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר למיהך במשיר</p>	<p>האדם ללכת בדרך ישר לטהרו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר ודאי, שהכל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.</p>
<p>כתיב מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו' מכנף הארץ דא כנף דציצית דאיהו כנף הארץ זמירות שמענו אלין שאר חוטין דנפקין ותליין מאתר עלאה גו אינון שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה</p>	<p>כתוב "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק", ואמר "רזי לי וגו'". "מכנף הארץ", זה כנף הציצית, שהוא כנף הארץ, "זמירות שמענו", אלו שאר החוטים שיוצאים ותלויים ממקום עליון, תוך אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה.</p>
<p>צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים דאינון חוטין אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתרין סטרין וכד אסתכלנא אמינא רזי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין</p>	<p>"צבי לצדיק", זה צדיק חי העולמים, שאותם חוטים אלו יפיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים, וכשהסתכלתי אמרתי, רזי לי רזי לי, שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים.</p>
<p>וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד טז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמיהו</p>	<p>וכשהסתכלתי בתכלת וראיתי רצועה להלקות, מקום יראה לפחד, אמרתי אוי לי שבני אדם לא יודעים להשגיח ולהסתכל על מה נענשים, לשקר בזה בוגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בוגדים שבגדו משקרים בעצמם.</p>
<p>ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשיהון דסלקי בהווא כרסייא דתכלא למידן ועליהו כתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין</p>	<p>"ובגד בוגדים בגדו", לבושם בלי ציצית נקרא בגד בוגדים, לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום, אוי להם אוי לנפשם, שעולים באותו כסא תכלת לדון, ועליהם כתוב "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני", אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי הדינים.</p>
<p>ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי זכאין אינון צדיקיא דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ¹</p>	<p>אוי להם שאין להם חלק בעולם הבא, אשריהם הצדיקים שלבושיהם ותקוניהם נודעים למעלה, להיטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פקודא דא מצות ציצית כליל תכלית ולבן דינא ורחמי בנורא אשא חוורא לא אכיל תכלא אכיל ושצי (דה"ב ז &) ותאכל העולה חוור מימינא תכלת משמאלא עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרויהו ירוק</p>	<p>מצוה זו מצות ציצית, כולל תכלת ולבן, דין ורחמים. באש, אש לבן ולא אוכל, תכלת אוכל, ומכלה. ותאכל העולה לבן מימין ותכלת משמאל עמוד האמצעי יחוד, בין שניהם ירוק.</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתני' מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת בין תכלת ללבן, ולכן תקנו פרשת</p>	<p>ולכן בארו בעלי המשנה מאימתי קוראים את השמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן, ולכן תקנו פרשת</p>

¹ שמות מג א והיה לאות וכו' (הערת הזהר).

<p>ללבן ובג"ד תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא ע"כ¹</p>	<p>ציצית לקרא אותה ביחוד.</p>
<p>קעה/ב³²</p>	
<p>אמר רבי יהודה כמה סהדי עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה קם בצפרא אושיט רגלוי למהך סהדייא קיימין לקבליה מכריזין ואמרינן רגלי חסידיו ישמור וגו' שמור רגלך כאשר תלך פלם מעגל רגלך</p>	<p>אמר רבי יהודה כמה עדים עשה הקדוש ברוך הוא להעיד בהם בני אדם, וכולם בעצה ובעדות עומדים מולו. קם בבוקר מושיט רגליו ללכת, עדים עומדים מולו מכריזים ואומרים "רגלי חסידיו ישמור וגו'", "שמור רגלך כאשר תלך", "פלס מעגל רגלך".</p>
<p>אפתח עיניו לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי עיניך לנכה יביטו קם למללא סהדייא אמרי נצור לשונך מרע וגו' אושיט ידוי במלי עלמא סהדייא אמרי סור מרע ועשה טוב</p>	<p>פותח עיניו להסתכל בעולם, העדים אומרים "עיניך לנוכח יביטו", קם לדבר, העדים אומרים "נצור לשונך מרע וגו'", מושיט ידיו בדברי העולם, העדים אומרים "סור מרע ועשה טוב".</p>
<p>אי ציית להו יאות ואי לא כתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא אי בעי ב"נ לאשתדלא בפולחנא דקב"ה כלהו סהדין סניגורין קמיה וקיימין לאסהדא עליה טבאן בשעתא דאצטריך ליה</p>	<p>אם הוא מקשיב להם, יפה. ואם לא, כתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", כולם מעידים עליו בחטאיו למעלה. אם רוצה האיש לעסוק בעבודת הקדוש ברוך הוא, כולם מעידים סניגוריא לפניו, ועומדים להעיד עליו טובות בשעה שצריך לו.</p>
<p>קם בצפרא מברך כמה ברכאן אנו תפילין ברישיה בין עיניו בעי לזקפא רישיה חמי שמא קדישא עלאה אחיד ורשים על רישיה ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה הא אסתכל ביקרא דמאריה אושיט ידוי חמי ידא אחרא מתקשרא בקשורא דשמא קדישא אהדר ידיה ואסתכל ביקריה דמאריה</p>	<p>קם בבוקר, מברך כמה ברכות, מניח תפילין בראשו בין עיניו, רוצה להרים ראשו, רואה שם הקדוש העליון אחוז ורשום על ראשו, ורצועות תלויות לו מצד זה ומצד זה על לבו, הרי מסתכל בכבוד רבוננו, מושיט ידיו רואה יד אחרת מתקשרת בקשר השם הקדוש, מחזיר ידו ומסתכל בכבוד רבוננו.</p>
<p>אתעטף בעטופא דמצוה בארבע זויין דכסותיה ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע ארבע סהדי קשוט דמלכא תליין</p>	<p>מתעטף בעטוף של מצוה בארבע זויות כסותו, ארבעה מלכים יוצאים לכנגד ארבעה. ארבעה עדי אמת של המלך תלויים מארבע זויות, ותלויים</p>

¹ חסר כאן ועי' בסוף הספר סימן ד' וסימן ה' (הערת הזהר).

²

³ דף קע"ה ע"ב ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע וכו'. נראה לי שהם סוד ד' שמות אה"י כנגד ד' שמות יה"ו שכולם במילויהם כמנין ציצית.

והנה הם תלויים בטלית שהוא המקיף כענבים באשכול כי המקיף חיות הפנימי וד' שמות אלו הם בסוד פנימיות ובוקע לחוץ.

ומ"ש ז' רהיטין אלין וכו'. הם ז' שמות מרגלאין הרמוזים בתפלת שבת שעולה כן והם סוד הציצית היוצאין ממותרי מוחין בסוד קוצי דשערי דעליהון אתמר מלך אסור ברהטים דאינן רהיטי מוחא א"כ ד' מוחין ולבוש שלהם נה"י הם ז' רהיטין.

ומה שאמר סהדין דסהדותא. צריך עיון לפרשו. ממו' מאיר פאפרר"ש. ספר זוהר הרקיע פרשת חקת

<p>מארבע זיווין ותליין בהו כענבים באתכלא מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה כמה ענבים מהאי סטר ומהאי סטר כך האי מצוה חדא ותליין ביה כמה ענבים וזגין וזמורין צרירין בהו שבעה רהיטין אלין אינון</p>	<p>בהם כענבים באשכול. מה אשכול שהוא אחד ותלויים בו כמה ענבים מצד זה ומצד זה, כך זה מצוה אחת ותלויים בה כמה ענבים זגים וזמורות צרורים בהם.</p>
<p>שבעה צרירין דתכלתא דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד או לאסגאה עד תליסר מאן דיוסיף לא יוסיף עליהו על תליסר מאן דימעט לא ימעט משבעה</p>	<p>שבעה רצים, אלו הם שבעה צרורות של תכלת שצריך לכרוך בה בכל אחד ואחד, או להגדיל עד שלשה עשר, מי שיוסיף לא יוסיף עליהם על שלשה עשר, מי שימעט לא ימעט משבעה.</p>
<p>ותאנא האי תכלת הוא רזא דדוד מלכא ודא חוטא דאברהם דזכה ביה לבנוי בתרוי מאי תכלת תכלית דכלא (ודאי) רבי יהודה אומר כסא הכבוד אקרי</p>	<p>ולמדנו תכלת זוהי סוד דוד המלך, וזה חוט אברהם שזכה בו לבניו אחריו. מה זה תכלת, תכלית הכל (ודאי). רבי יהודה אומר כסא הכבוד נקרא.</p>
<p>רבי יצחק אמר שבעה כריכן דאיהי שכינתא שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משינתא אחרנין על ידא דצדיק ואי תלת עשר תלת עשר אינון כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילין והאי היא פתחא דכלהו</p>	<p>רבי יצחק אמר שבע כריכות, שהיא שכינה, שביעית הכל בודאי, שהרי היא מתברכת מששה אחרים על ידי הצדיק, ואם שלשה עשר שלשה עשר הם כמו שבארוה, בשלש עשרה מדות וזהו פתח הכל.</p>
<p>והיא חוטא חד ורשימא בגוונהא וגוונא דילה נפיק מחד נונא דאזיל בים כנרת וכנרת על שמה אתקרי ועל דא כנור הוה תלוי לעילא מערסא דדוד דהא (דדוד) ודאי איהו כנור דדוד מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה ובג"כ גונוני עייל עד רקיעא ומרקיעא עד כורסייא</p>	<p>והיא חוט אחד ורשומה בצבעיה, וצבעה יוצא מדג אחד שהולך בים כנרת, וכנרת נקראת על שמה, ועל זה כנור היה תלוי מעל מטת דוד, שהרי (של דוד) ודאי הוא כנור דוד מנגן מאליו למלך הקדוש העליון, ולכן גונוני עולים עד הרקיע, ומהרקיע עד הכסא.</p>
<p>והכא כתיב מצוה כד"א מצות המלך היא מדוע אתה עובר את מצות המלך כי מצות המלך ותאנא יסודא ושרשא במלכא מתעטרין כחדא והאי הוא כתרא ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב פתחו לי שערי צדק וכתיב זה השער ליי וע"ד כתיב וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי לאכללא בהאי כל שאר כתרין וע"ד אינון סהדי סהדותא ולא קיימי בדוכתייהו בגין דאיהי מצות</p>	<p>וכאן כתוב מצוה כמו שנאמר מצות המלך היא, "מדוע אתה עובר את מצות המלך", "כי מצות המלך". ולמדנו יסוד ושרש במלך מתעטרים כאחד, וזוהי כתר ופתח לכל שאר הכתרין, שכתוב "פתחו לי שערי צדק", וכתוב "זה השער לה", ועל זה כתוב "וראיתם אותו וזכרתם את מצות ה'", להכליל בזה כל שאר הכתרין, ולכן הם מעידים עדות ולא עומדים במקומם משום שהיא מצות.</p>
<p>ותנינן תשמישי מצוה נזרקין ואי תימא הא לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה אינון אמאי נזרקין אלא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתיבה דשמא קדישא</p>	<p>ושנינו תשמישי מצוה נזרקין, ואם תאמר הרי לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה הם, למה נזרקים, אלא תשמישי קדושה משום שרשומים בכתיבת השם הקדוש.</p>
<p>א"ר יצחק אינון חוטין לאחזאה היך</p>	<p>אמר רבי יצחק, אותם חוטים</p>

<p>תליין מכאן ומכאן לד' סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלמא על בלא ברזא דלב דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה וכלא הוא בלב דנפק מחכמה עלאה</p>	<p>להראות איך תלויים מכאן ומכאן לארבעה צדדי העולם ממקום זה, והיא שולטת על הכל בסוד הלב שהיא לב כל העולם הזה, ולב העליונים ותלויה בלב העליון, והכל הוא בלב שיוצא מחכמה עליונה.</p>
<p>א"ר יצחק שעורא דהאי (ס"א ואורכא) דהאי אתמר באתון גליפן דר' אלעזר א"ר יהודה אמר קב"ה מאן דבעי למהך בתר דחלתי יהך בתר לבא דא ובתר עיינין דקיימין עלה מאן אינון עיינין כד"א עיני יי אל צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם</p>	<p>אמר רבי יצחק שיעור של זה (ואורך) של זה נתבאר באותיות חקוקות של רבי אלעזר. אמר רבי יהודה אמר הקדוש ברוך הוא, מי שרוצה ללכת אחר יראתי ילך אחר הלב הזה ואחרי העינים שעומדים עליה. מי הם עיניים אלה, כמו שנאמר "עיני ה' אל צדיקים", אבל אתם "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".</p>
<p>מ"ט</p>	<p>למה,</p>
<p>קעו/א</p>	
<p>בגין דאתם זונים אחריהם אמר רבי חייא מאי טעמא הכא יציאת מצרים דכתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים אלא בגין דכד נפקו ממצרים בהאי חולקא עאל ובהאי קטיל קב"ה קטולא דמצרים וע"ד באתריה אתדכר ובאתריה אזדהר להו בדא מאי באתריה בגין דהאי מצוה היא אתר דילה</p>	<p>משום שאתם "זונים אחריהם". אמר רבי חייא למה כאן יציאת מצרים, שכתוב "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" אלא משום שכשיצאו ממצרים נכנסו בחלק זה, ובזה הרג הקדוש ברוך הוא הרג במצרים, ולכן במקומו נזכר ובמקומו הזהירם בזה, מה זה במקומו, משום שמצוה זו היא מקומה.</p>
<p>תאני ר' ייסא כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות כימי כיום מבעי ליה דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו אלא כאינון יומין עלאין דאתברכא בהו כנסת ישראל כך זמין קב"ה לאפקא להו ישראל מן גלותא וכדין כתיב (& ישעי' יב) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי קראו וגו' זמרו יי כי נאות עשה מודעת זאת בכל הארץ</p>	<p>שנה רבי ייסא, כתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". "כימי", היה צריך לכתוב "כיום", שהרי בזמן אחד יצאו ולא התעכבו, אלא כמו אותם ימים עליונים שהתברכה בהם כנסת ישראל, כך עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל מהגלות, ואז כתוב "ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו וגו'", "זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ".</p>
<p>מאי מודעת זאת בגין דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה בהווא זמנא אשתמודעא זאת בכמה נמוסין דילה דיעביד קב"ה אתין ונסין בעלמא כדין כתיב ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד</p>	<p>מה זה "מודעת זאת", משום שעכשיו נודעה זאת בעטוף מצוה, באותו זמן תודע זאת בכמה מנהגים שלה, שיעשה הקדוש ברוך הוא אותות ונסים בעולם, אז כתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ברוך יי לעולם אמן ואמן ימלוך יי לעולם אמן ואמן</p>	
<p>פרשת ויקח קרח</p>	
<p>ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'</p>	<p>"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי</p>

¹ שהם סוד ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו).

<p>רבי אבא פתח הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים¹ כמה עלאין פתגמי אורייתא² כמה יקירין אינון³ תאיבין אינון לעילא⁴ תאיבין אינון לכלא⁵ בגין דאינון שמא קדישא⁶ וכל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמא קדישא ואשתזיב מכלא⁷ אשתזיב בעלמא דין⁸ אשתזיב בעלמא דאתי⁹</p>	<p>וגו", רבי אבא פתח "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים", כמה עליונים הם דברי התורה, כמה מכובדים הם, נחמדים הם למעלה, נחמדים הם לכולם, בגלל שהם שם קדוש, וכל מי שעוסק בתורה עוסק בשם הקדוש וניצל מהכל, ניצל בעולם הזה וניצל בעולם הבא.</p>
<p>ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא אחיד באילנא דחיי כיון דאחיד ביה בכלא אחיד דכתיב עין חיים היא למחזיקים בה וגו'¹⁰ רבי יצחק¹¹ אמר כל מאן דישתדל באורייתא¹² חירו אית ליה מכלא¹³ חירו ממיתה¹⁴ כמה דאמרן בגין דחירו עליה שריא¹⁵ ואחיד ביה¹⁶ אילו ישראל מתעטרין</p>	<p>בא וראה, כל מי שעוסק בתורה אחוז בעץ החיים, כיון שאחוז בו, בכל אחוז, שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'". רבי יצחק אמר כל מי שעוסק בתורה יש לו חירות מהכל, חירות ממותה כמו שאמרנו, משום שחירות שורה עליו ואחוזתו בו. אלו</p>

¹ אפשר שנחמדים מזהב הוא מצד הבינה, ופז רב י' מצד החכמה, ומצד המלכות ומתוקים מדבש ה' ומצד התפארת ונופת צופים כי הנביאים נו"ה נק' צופים (מגילה ב ע"ב) ודאי ונופת שעליהם ת"ת (אור יקר).

² חכמה (אור יקר), בסוד תורה דאצילות הנק' תורה דלעילא (רח"ו), ועי' הערה בסוף הספר. ³ בינה (אור יקר), היינו שהם יותר מפז רב (אור יקר). בסוד תורה דבריאה ששם י"ש עולמות בכרסייא י"ש גי' יקר (רח"ו) [עי' ע"ח שער ז"א סוף פרק א']. עי' ח"ב רי ע"א.

⁴ ת"ת (אור יקר). דייק לשון הפסוק שאמר הנחמדים היינו תאיבין (אור יקר). בסוד דיצירה ונחמד העץ להשכיל (רח"ו). ועי' ח"א צא ע"א שיש משמעות שזה גורם תאבון לעוד, וזה הן למעלה והן למטה.

⁵ מלכות (אור יקר). ממה שאמר מדבש שהוא מאכל היינו חמדת פחותי הערך אמר תאיבון לכולא, שאפילו אותם שהם סכלים מתאווים לה כ"ש החכמים (אור יקר). בסוד תורה דעשיה שכולם יודעים ומכירים בה (רח"ו).

⁶ עם היות שיהיה בהלכה אחת או דין כאילו עוסק בעצם השם (אור יקר). מאחר שהזכיר דבר שהוא רמז לתורת הנסתר כמש"כ דבש וחלב תחת לשונך לכן הזכיר שהכל שם קדוש (אור יקר). עי' רמב"ן בהקדמתו לבראשית שכל התורה שמותיות של הקב"ה וכאן משמע שזה שם א' ולא רבים, ועי' יונת אלם פרק א', ז"ל, כאן כל התורה כלה שם א' בסוד אצילות נעלם אין עסק בה לזולתו ית', ע"כ. משמע שבחינה זו האחרונה שכל התורה היא שם אחד היא בסוד עולם האצילות דווקא, שכן שם הכל נכלל בגילוי א'. ואולי אפשר לומר שמש"כ הרמב"ן שכל התורה היא גילוי של כלל השמות שכן זהו מה שנתגלה לנו. אמנם עי' זהר משפטים קכד שכל התורה היא שם הכולל את כל השמות, וצ"ע.

⁷ מאחר שסוד הוי"ה בת"ת וידוע שהת"ת אחוז למעלה בבינה ולמטה במלכות והוא בעל ר"ק מנגד לנגד החצונים לכך אמר אשתזיב מהכל נגד כל, איזה בחינה שיש אל החצונים (אור יקר).

⁸ מצד אחיזתו במלכות (אור יקר).

⁹ מצד אחיזתו בבינה (אור יקר).

¹⁰ עי' זהר ח"א כז ע"ב שזה לשון של חיבור לנוק', וממילא לקיום התורה במעשה.

¹¹ ר' יצחק סובר שהוא אחיד בבינה ממש בעצם ולכן הוא ניצלו מכל הקלי' כענין הבינה המצלת מכל החצונים, כי החיצונים הם ב' בחינות א' כל המקרים שהם מו' מדרגות והשני היא מיתה שהיא אם כל הדינים ולכן המקרים והיא תלויה במלכות, ורפואת ב' עניינים אלו תלויים בבינה (אור יקר). בא להוסיף עוד מעלה לתורה כי ר' אבא הביא מכאן אבא שיסודו הוא פנימיות ז"א, והוא סוד צ' דצל"ם ור"י מוסיף גם מכאן ל"מ דצלם. א"נ מסתם אור מקיף ולכן אמר חירו אית ליה שידוע שאין כח לקליפה באור מקיף כי פניהם דווקא אל הפנימי והעוסק בתורה חירות שורה עליו והוא אור מקיף (רמ"ז).

¹² אפילו בקריאה לבד יש בו כח לעשות נסים אפילו בלא ידיעה (רמ"ז).

¹³ מ"ק כנ"ל (אור יקר).

¹⁴ ממלכות כנ"ל (אור יקר).

¹⁵ מצד המלכות (אור יקר).

¹⁶ מצד הו"ק (אור יקר). כי הז"א נקרא בן חורין בן דאימא הנקרא חירות עילאה (רח"ו).

<p>באורייתא¹ (ס"א מנטרין אורייתא)² ישתזבו מכלא³ ולא ישתכחו בגלותא⁴ ודא הוא דכתיב חרות על הלחות אל תקרי חרות אלא חירות⁴</p>	<p>ישראל מתעטרים בתורה ינצלו מהכל ולא ימצאו בגלות, וזהו שכתוב (אלו ישראל משמרים את התורה ינצלו מהכל ולא ימצאו בגלות, כתוב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חירות.</p>
<p>וחירות דא (אוקמוה)⁵ באורייתא אשתכח⁵ אורייתא איהי⁶ חילא דימינא⁶ כד"א מימינו אש דת למו⁷ ושמאלא אתכליל בימינא⁸ מאן דעביד ימינא אשמאלא ושמאלא ימינא⁹ הא איהו כאילו חריב עלמא</p>	<p>וחירות זו (בארוה) נמצאת בתורה, התורה היא כח הימין כמו שנאמר "מימינו אש דת למו", והשמאל נכלל בימין, מי שעושה ימין שמאל ושמאל ימין, הרי הוא כאלו מחריב את העולם.</p>
<p>ת"ח אהרן ימינא ליואי שמאלא קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא בג"כ אתענש ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא ואתענש בכלא</p>	<p>בא וראה, אהרן ימין, לויים שמאל, קרח רצה לעשות חלוף הימין לשמאל, ומשום זה נענש. ולא עוד אלא שנמצא בו לשון הרע ונענש בכל.</p>
<p>רבי יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא קרח בעא לאחלפא¹⁰ תקונא דלעילא ותתא¹¹ בג"כ אתאביד מעילא</p>	<p>רבי יהודה אמר השמאל נכלל תמיד בימין, קרח רצה להחליף תקון שלמעלה ולמטה, בגלל זה נאבד</p>

¹ דוק מלת מתעטרים שרומזת סוד אור מקיף (רמ"ז). עי' עוד לעיל לו ע"א.

² מצד הו"ק (אור יקר).

³ מצד המלכות (אור יקר).

⁴ דהול"ל חרות בלוחות שהרי האותיות היו חקיקות מעבר אל עבר כמשרז"ל מ"ס שבלוחות בנס היו עומדים ותירץ שהכוונה שהושפע והחקק על הלוחות אותו הכח והסגולה שקבלו האותיות מחמת היותן מעשה ה' וכו' ואולי שגם זה סוד ב' כתרם שנכתרו באותה השעה (רמ"ז).

עי' שמות רבה (פמ"א ס' ז): והלוחות מעשה אלהים המה חרות על הלוחות מהו חרות ר' יהודה ור' ירמיה ורבנן ר' יהודה אומר אל תקרי חרות אלא חירות מן גליות ר' נחמיה אומר חירות ממלאך המות ורבותינו אומרים חירות מן היסורין.

⁵ יכוין למש"כ באר"י ז"ל שער ז"ן שמתחלה בזמן תיקון אר"א היה אבא כולו מבחי' מ"ה ואימא כולה משם ב"ן, דהיינו חר"ג דמ"ה באבא וחר"ג דב"ן באימא, ואח"כ החליפו של זה בזה, והיה אבא כולו חסדים דמ"ה וב"ן ואימא כולה גבורות דמ"ה וב"ן, ובזה יש התייחסות גדול לחיבור אר"א, וז"ש באורייתא ששרשה באבא אשתכח חילא דימינא, ומש"כ "אשתכח" כלומר אע"פ שאין כך תחלת הוייתו כי בראשיתו היו בו גבורות דמ"ה ואח"כ נמצא כולו חסדים דמ"ה וב"ן דהיינו חילא דימינא (רמ"ז).

⁶ כח חסד (אור יקר).

⁷ היינו חסדים דאמא שנעשו גבורות באבא ושמאלא שהיא אימא המלבשת שמאל הכולל שבאצילות היא גבורה דא"א (רמ"ז).

⁸ שעל ידי התפארת הגבורה נכללת בחסד (אור יקר). אבא המלבש חסד דא"א שנכללת ומזדווגת עמו, ומש"כ אשתכח כלורמ אע"פ שאין כך תחלת הוייתו כי בראשיתו היו בו גבורות דמ"ה ואח"כ נמצא כולו חסדים דמ"ה וב"ן דהיינו חילא דימינא והבן (רמ"ז).

⁹ במעשיו הרעים (אור יקר), אוסר המותר ומתיר האסור (אור יקר). שעושה הז"א הנקרא ימין שמאל בסוד רשעים מהפכים מדת הרחמים למדת הדין ושמאלא שהיא הנוק' הנק' שמאלא מהפכת לימין ואומר שהיא המנהגת כמאמר דור הפלגה הרי זה מקצץ בנטיעות ודומה לחטא צלפחד ב'פ' שלח בדף קנז (רח"ו). ר' יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא פי' ר"י פליג את"ק וס"ל שקרח לא החליף הימין בשמאל ושמאל בימין כמ"ש אלא שהשמאל שנכלל תמיד לא רצה קרח באותו כללות ולקח עצמו לצד א' (מ"מ).

¹⁰ ר' יהודה חולק על ר' יצחק, שר' יהודה סובר שאם היה מחליף לבד לא היה חייב כלל שהרי מצינו החילוף במקומו כשר אמנם היה ממש שלא רצה שתהיה גבורה נכללת בימין על ידי השלום שהוא התפארת אלא רצה להפרידה להחזיק במחלוקת דהיינו ימין לעצמו ושמאל לעצמו, ואין ביניהם שלום שהוא הת"ת (אור יקר). שלמעלה השמאל נכלל בימין וקרח לא רצה בזה (מ"מ).

¹¹ הן בספירות הן במלאכים והן ביסודות (אור יקר).

ותתא ¹	מלמעלה ולמטה.
ויקח קרח מאי ויקח נסיב עיטא ¹ בישא לגרמיה ² כל דרדף בתר דלאו דיליה איהו עריק מקמיה ולא עוד אלא מה ³ דאית ביה אתאביד מניה קרח רדיף בתר דלאו דיליה דידיה אביד ואחרא לא רווח	"ויקח קרח", מה זה ויקח, לקח עצה רעה לעצמו, כל מי שרודף אחר מה שאינו שלו, זה בורח ממנו, ולא עוד, אלא מה שיש לו נאבד ממנו, קרח רדף אחר מה שאינו שלו, את שלו אבד ואחר לא הרויח.
קרח אזיל במחלוקת מאי מחלוקת פלוגתא פלוגתא דלעילא ותתא ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא יתאביד מכלהו עלמין מחלוקת פלוגתא דשלום ומאן דפליג על שלום ³ פליג על שמא	קרח הלך במחלוקת, מה זה מחלוקת, חלוקה, חלוקה ופירוד שלמעלה ולמטה, ומי שרוצה לחלק תקון העולם נאבד מכל העולמות. מחלוקת היא מחלוקת של השלום, ומי שחולק על השלום חולק על השם
קעו/ב	
קדישא בגין דשמא קדישא שלום אקרי	הקדוש, משום ששם הקדוש נקרא שלום.
ת"ח לית עלמא ⁴ קאים אלא על שלום ⁵ כד ברא קב"ה עלמא לא יכיל לאתקיימא עד דאתא ושרא עלייהו שלום ומאי הוא שבת ⁶ דאיהו שלמא דעלאי ותתאי ⁷ וכדין אתקיים עלמא ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא	בא וראה אין העולם עומד אלא על שלום. כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא יכל להתקיים עד שבא והשרה עליו שלום, ומהו שבת, שהיא שלום העליונים והתחתונים, ואז עמד והתקיים העולם, ומי שחולק עליו יאבד מהעולם.
צלפחד פליג על שבת דהוה מקושש עצים ומאן אינון עצים אינון אילנין אחרנין ⁸ כדאמרן ואינון מליץ ⁹ (ס"א אילנין) דחול וחול בקדש לא שרייא (מכאן ולהלאה מליץ ¹⁰ דחול בשבת אסיר ודאי) דפליג על שלמא דעלמא	צלפחד חלק על שבת, שהיה מקושש עצים, מי אותם עצים, אותם עצים אחרים כמו שאמרנו, ואלו דברי (אילנות) חול, וחול בקודש לא שורה. (מכאן והלאה דברי חול בשבת אסור ודאי) שחלק על שלום של העולם.
רבי יוסי ⁹ אמר כתיב שלום רב לאוהבי תורתך וגו' אורייתא הוא שלום דכתיב וכל נתיבותיה שלום ¹⁰ וקרח אתא לאפגמא	רבי יוסי אמר כתוב "שלום רב לאהבי תורתך וגו'", התורה היא שלום, שכתוב "וכל נתיבותיה שלום",

¹ מכל העולמות שאין לו מעמד אלא בגיהנם יסוד האש לבדו בעל המחלוקת שהוא החיצוני שלא נכלל בשלום בשום א' מג' עולמות הנזכרים (אור יקר).

² לא מוזכר מה לקח, שהוא לקח דבר העומד בעצמו, ועוד שלא לקח כלום אלא נשאר קרח ממה שהיה בידו (אור יקר).

³ ת"ת (אור יקר). פי' שאינו רוצה בשלום אלא במחלוקת פליג על שמא קדישא שהוא היסוד הנק' שלום (מ"מ).

⁴ מלכות (רח"ו).

⁵ יסוד (רח"ו).

⁶ שהיסוד נקרא שבת (מ"מ).

⁷ הוא המלך השמיני הדר הנק' יסוד פרי עץ הדר שהוא סוד יום השבת כנז' על הפסוק את שבתותי תשמורו (רח"ו).

⁸ עץ הדעת טוב זה מט"ט, ורע זה סמא"ל ועל ידי שתייהם העולם מתנהג בימי החול, וצלפחד היה מעורר אותם ביום השבת (אור יקר). שבעים שרים (מ"מ).

⁹ ר' יוסי חולק על כולם, ואמר שאין אנו צריכים לכל זה כי כיון שחלק על התורה שהתורה צותה שאהרן כהן והוא חלק עליה הרי שחלק על השלום (אור יקר).

¹⁰ אפילו החולק על נתיב א' כחולק על השלום (אור יקר).

<p>שלום דלעילא ותתא בג"כ אתענישי הוא מעילא¹ ותתאה²</p>	<p>וקרח בא לפגום שלום שלמעלה ומטה, ומשום זה נענש מלמעלה ומטה.</p>
<p>ויקומו לפני משה וגו' האי קרא אוקמוה חברייא ר' שמעון אמר קריאי מועד קראי כתיב חסר יו"ד אמאי קראי אלא הכי הוא מלכותא דארעא³ בעין מלכותא דרקיעא⁴ ורוא דא כל אינון כתרין עלאינ⁵ דשמא קדישא אתאחיד בהו⁶ כלהו זמינין מאתר דאקרי קדש⁷ הה"ד מקראי קדש ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא⁸ כגוונא דאינון כתרין עלאינ דזמינינ⁹ מקדש עלאה ה"נ קדש תתא⁹ זמין לחילוי לאעטרא¹⁰ ולאעלאהיג להו</p>	<p>"ויקומו לפני משה וגו'", פסוק זה פרשוהו החברים, רבי שמעון אמר "קראי מועד" קראי כתוב חסר יו"ד, למה קראי, אלא כך הוא מלכות הארץ כעין מלכות הרקיע, וסוד זה כל אותם כתרים עליונים שהשם הקדוש נאחז בהם, כולם מזומנים ממקום שנקרא קדש, זהו שכתוב "מקראי קדש", ואימתי, בשעה שמועד זמין בעולם, כדוגמא שאותם כתרים עליונים שמזומנים מקדש העליון, כך גם קדש תחתון זמין לחילוי לעטרם ולהעלותם.</p>
<p>קדש עלאה ידיעא קדש תתאה חכמת שלמה ה"נ אייהי זמינת לכל חילהא¹¹ ואינון חיילין כולהו זמינין לאתעטרא¹² בהאי קדש תתאה בזמנא דמועד שרייא בעלמא וכגוונא¹³ דחילהא קיימין לעילא ה"נ קיימי ממנן דעמא כדוגמא דילהי¹⁴ לתתא¹² וע"ד אקרון קראי מועד ובגין דאנון לתתא קראי מועד חסר¹³ (כגוונא דלעילא)¹⁴ אבל בשלימו יתיר אינון</p>	<p>קדש עליון ידוע, קדש תחתון חכמת שלמה, כך גם היא מזומנת לכל חיליה, ואותם חיילות כולם עתידים להתעטר בקדש תחתון זה, בזמן שמועד שרוי בעולם, וכדוגמא שחיליה עומדים למעלה, כך גם עומדים ממוני העמים כדוגמתה למטה, ועל זה נקראו "קראי מועד", ומשום שהם למטה קראי מועד חסר (כדוגמא שלמעלה), אבל הם בשלמות יתרה.</p>
<p>אנשי שם ודאי ולא אנשי יי¹⁴ ודא הוא רזא בנקבו שם¹⁵ יומת ואוקימנא ועל דא</p>	<p>"אנשי שם", ודאי ולא אנשי השם, וזהו סוד "בנקבו שם יומת", ובארנו, ועל זה נקרא כאן "אנשי שם" ודאי,</p>

¹ שלא נכנס לג"ע (רח"ו).

² שנשרף ונבלע (רח"ו).

³ ישראל בסדרם ודגליהם ונשיאיהם וקרואיהם (אור יקר).

⁴ כעין סדר האצילות ומדריגותיו (אור יקר).

⁵ ב"ע (רח"ו), ולפי זה שמא קדישא היא מלכות שמשפעת בב"ע (מ"מ), ועי"ל ו"ק דז"א (מ"מ).

⁶ עיי' בהגר"א בספד"צ כז ע"ד שזה ע"ס דקדושה [דאצילות].

⁷ היינו האצילות שהשם בן ד' אותיות רומז בהם: י' חכמה, ה' בינה, ו' ת"ת, ה' מלכות (אור יקר).

⁸ חכמה (אור יקר). מלכות (רח"ו), ולפי זה מ"ש כגוונא דאינון כתרין וכו' ר"ל כמו שהו"ק מזומנים מאבא הנק' קדש עילאה ה"נ קדש תתאה (מ"מ).

⁹ בעת שהמלכות הנק' מועד היא מתפשטת בעולם התחתון, היינו ביום טוב ושבת (אור יקר).

¹⁰ מלכות הנקראת שמן משחת קדש חכמת שלמה (רח"ו), קדש עילאה פי' אבא, קדש תתאה פי' מלכות (מ"מ).

¹¹ גם הם מכינים את עצמם לקבל כמו שהיא מכינה את עצמה להשפיע (אור יקר).

¹² ב"ע (רח"ו).

¹³ במלכותא דארעא, היינו ישראל כנ"ל, יש י"ב נשיאים כנגד י"ב גבולי אלכסון שהם מהתפארת, ועי' זקנים נגד עי' ענפים שב"ב גבולים (אור יקר).

¹⁴ התחתונים יותר נגד חיילי המלכות (אור יקר). שאינם שוים לקראי ת"ת למעלה, והחסרון מורה על המלכות שהיא לבנה חסרה (אור יקר, מ"מ).

¹⁵ אנשי שם הוא מלכות אדנ"י ולא אנשי הוי"ה, ת"ת, שהמלכות נקראת בשם שהיא לבוש לשם הוי"ה (אור יקר), שלא השיגו הוי"ה (מ"מ).

¹⁶ היינו ומלכות (אור יקר).

<p>אקרי הכא^נ אנשי שם ודאי כיון דמסטר^א דגבורה קא אתיין אנשי שם אינון^נ הא שבהא דלהון יתיר² אבל אינון נטלו לגרמייהו ואתאחדו במחלוקת</p>	<p>כיון שמצד הגבורה באים, "אנשי שם" הם, הרי שבחם יתר, אבל הם לקחו לעצמם ונאחזו במחלוקת.</p>
<p>בקר ויודע יי' את אשר לו (במדבר טו ה) אמאי בקר³ ואמאי קדוש⁴ ולא טהור⁵ אלא אינון⁶ מסטרא דטהור קא אתיין וקדוש כהנא אמר משה בקר דכדין כתר⁷ דכהנא⁸ אתער בעלמא אי אתון כהני הא בקר פלחו עבודה דבקר⁹ וכדין ויודע יי'¹⁰ את אשר לו¹¹ ואת הקדוש את אשר לו סתם דא ליואה¹² ואת הקדוש דא כהנא כדין והקריב אליו ולית מאן דאבחין מלה אלא בקר אי תתחזון לאשתארא בסטר דינא בקר לא סביל לכי¹³ דהא לאו זמניה הוא</p>	<p>"בוקר ויודע ה' את אשר לו" למה "בוקר", ולמה קדוש ולא טהור, אלא הם באו מצד של טהור, וקדוש [הוא בחי'] כהן. אמר משה "בוקר" שאז כתר הכהן מתעורר בעולם, אם אתם כהנים הרי בוקר, עבדו עבודת הבוקר, ואז "ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש", "את אשר לו" סתם זה הלויים, "ואת הקדוש" זה הכהן, אז והקריב אליו, ואין מי שיבחין בדבר אלא בוקר, אם תהיו ראויים להשאר בצד הדין, בוקר לא יסבול אתכם, שהרי לא זמנו הוא.</p>
<p>ואי תתחזון לאשתארא בחסד הא זמניה הוא ותשתארון גביה ויקבל לכו במה בקטרת דהא קטרת בעי לשושבינא לאתקטרא על ידיה בכלא¹⁴ ולא תקטרא מאן שושבינא דא כהנא ובג"כ והיה האיש אשר יבחר יי' הוא הקדוש ולא הטהור תרין דרגין אינון קדוש וטהור כהן קדוש לוי טהור וע"ד הקדוש כתיב</p>	<p>ואם תהיו ראויים להשאר בחסד, הרי זמנו הוא, ותשארו אצלו ויקבל אתכם. במה [נבחין את זה], בקטורת, שהרי קטורת צריכה אהובים להתקשר על ידו בכל, ולהתקשר. מי השושבין, זה הכהן, ולכן "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש" ולא הטהור, שתי דרגות הן, קדוש וטהור, כהן קדוש, לוי טהור, ועל זה "הקדוש" כתוב.</p>
<p>ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי</p>	<p>"ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר", בא וראה, משה</p>

¹ משום שקשה, כיון שקראם קרואי מועד למה עוד נקראו אנשי שם, אלא מפני שאלו באו לצד הגבורה עם קרח, שהיה לוי, הרי שנאחזו בגבורה עצמה, ראוי שיתעלו מן החסרון ויקרא אנשי שם שהוא גבורה תתאה שבא מגבורה עלאה (אור יקר).

² כיון שזכו לעלו למלכות ונקראים ומזומנים ממנה בודאי יש להם מעלה על כל ישראל (מ"מ).
³ למה דחה הדבר ליום אחר בבוקר (אור יקר). היה לו לומר מחר כמ"ש אח"כ אתה והם ואהרן מחר (רח"ו).

⁴ לה"פ: וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו.
⁵ וכי אין הקב"ה חפץ בטהורים (אור יקר). צ"ע אם החילוק בין קדוש לטהור היא בזה שטהור יש נגדו והוא טמא, וכן כשר פסול, מותר אסור, אבל קדוש הוא למעלה מר"ק.

⁶ לויים (אור יקר).
⁷ ספירה כנ"ל הערה 529.

⁸ חסד (אור יקר), חסד הנקרא בקר (מ"מ).
⁹ ואז יתחדשו החו"ג בדעת (רמ"ז).

¹⁰ ת"ת שהוא אמצעי (אור יקר). אז יתחזק אור היסוד בשלמות החסדים כי אז יתגלה שם הוי"ה על ד' המילואים [עסמ"ב] ויהיו חסדים שלימים והוא גילוי של שם הוי"ה (רמ"ז).

¹¹ מהשמאל הגבורה שמתמן לויים ומהימין חסד שמשם הכהנים (אור יקר).
¹² כמ"ש (במדבר ח יח) ואקח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל (אור יקר).
¹³ אינו זמן להמשיך הגבורות ולכן הבוקר לא יסבול אתכם (רמ"ז).

¹⁴ סגולת הקטורת לקשר העולמות ממטה למעלה וממעלה למטה דוגמת קיטור דקטורת שהיה עולה ממזבח הזהב ומגיע עד גגו של היכל וחוזר ויורד ומתפשט ומבסם את כל הבית (רמ"ז). עי' תיקו"ז סב ע"ב: עשן הקטרת (איהו כללא דאורייתא קשורא דיליה פקודין דעשה) לקשרא ולקרבא מינא בשמאלא דעמודא דעשן איהו עמודא דאמציעיתא.

<p>הרוחות לכל בשר ת"ה משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה! כמה בנין דכתיב ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות רוחת כתיב חסר וא"ו ובג"כ אילנא דמותא הוא ובכל אתר נפילת אנפין לההוא אתר הוי² וע"ד אל אלהי אל³ הה"ד ואל זועם בכל יום אלהי הרוחות דאיהו אתר צרורא דנשמתין דעלמא⁴ וכל נשמתין תמן סלקין ומתמן אתיין (ג"א תמן אתחזיין)⁵</p>	<p>ואהרן מסרו עצמם למיתה. במה [רואים זאת*###], משום שכתוב "ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות", כתוב רוחת חסר וא"ו, ומשום זה עץ המות הוא, ובכל מקום נפילת אפים לאותו מקום היה, ועל זה "אל אלהי", "אל" זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום". "אלהי הרוחות" שהוא מקום צרור נשמות העולם, וכל הנשמות לשם עולות, ומשם באות (שם נראות).</p>
<p>רבי יהודה פתח (איוב לד ב) שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו⁵ לי האי קרא אליהוא אמרו⁶ ת"ה מה כתיב ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'⁷ דהא אינון הוו אמרין מלין ואיוב לא הוה אתנחם עליהו מהכא אוליפנא מאן דעאל לנחמא לאבל בעי ליסדא מלין בקדמיתא</p>	<p>רבי יהודה פתח "שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי" פסוק זה אליהוא אמרו. בא וראה, מה כתוב "ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'", שהרי הם היו אומרים דברים, ואיוב לא היה מתנחם עליהם. מכאן למדנו (&), מי שנכנס לנחם את האבל צריך ליסד דברים בתחילה,</p>
<p>קעזא</p>	
<p>דהא חברייה דאיוב הוו אמרי מלי קשוט אבל לנחמא ליה לאו בנין דבעי מלין דאיהו יודי עליהו (בארה קשוט)⁸ וכדין יקבל עליה דינא⁸ ויודי למלכא קדישא עליה מה כתיב (איוב לב ד) ואליהו חכה⁹ את איוב בדברים וגו' דאודי לבתר לקב"ה וקביל עליה דינא דשמיא</p>	<p>שהרי חבריו של איוב היו אומרים דברי אמת, אבל לנחמו לא, משום שצריך דברים שהוא יודה עליהם (בדרך אמת), ואז יקבל עליו את הדין ויודה למלך הקדוש עליו. מה כתוב "ואליהו חכה את איוב בדברים וגו'", שהודה אחר כך לקדוש ברוך הוא וקבל עליו דין שמים.</p>
<p>ת"ה כתיב¹⁰ (איוב לד י) לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול¹¹</p>	<p>בא וראה, כתוב "לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי</p>

1 בסוד אליך ה' נפשי אשא (אור יקר). ועי' הערה בסוף הספר.
 2 למסור אדם נשמתו אליה בסוד מ"נ כדי להתייחד על ידי נשמתו בת"ת ואפשר שעשו זה כדי להשקיט את הדין מעל כל ישראל (אור יקר), לעורר מ"ן (רח"ו).
 3 שם המלכות (אור יקר)
 4 הנשמות באות מבחי' א"ל שהרי על ידיהם הם גורמים פגם בה (אור יקר).
 5 לא הזכיר נבונים שזה שרשו של אליהו, וקרא לחכמה ודעת שהם מתפשטים עמו בפעולת דין הממותק (רמ"ז).
 6 וכל דברו בחכמה ובהכרח יש בו סוד (אור יקר), שאליהו הוא יצקח ולהיותו שורש הדין ולכן נתעורר להוכיח את איוב ולהורות לו צדק דין העליון, וגם הודיעושהוא ית' רחום בדין ושכל צרותיו היו לטובתו (רמ"ז).
 7 קראם רעיו שהיו כולם בעלי דינים מצד השמאל אבל להיותו דין ממותק ושבו ניוון איוב לטובתו לכן חרה אפו בהם שלא מצאו מענה להתחיל בו בנחמם את איוב (רמ"ז).
 8 כלומר יצדיק דין שמים עליו (אור יקר).
 9 מלשון צד, או אפשר לשון המתנה (אור יקר).
 10 עי' ח"א קפ ע"א.
 11 צריך לתת טעם לשני העניינים, האחד למה לא נזכר בפסוק זה שם הוי"ה [ושם אדני] כמו שנזכר שם שד"י, והשני למה לא כילינהו כחדא, חלילה לאל שדי מרשע ומעול. אכן יובן בהקדים מ"ש בסוף דרוש תלת עלמין (מבוא שערים ש"ג ח"ב פט"ז) וז"ל, אם תצרף ב' עולמות אלו שהם יותר דינין [קשים כנודע], כי בבריאה הקליפות מועטים [ואינם מתערבין, אך ביצירה ועשיה הקליפות מתערבין], ואז זה האל דיצירה ועשיה זועם באלו הקליפות כנזכר בזוהר פרשת צו ל ע"ב ובפרשת במדבר קיט ע"ב, ולכן א"ל הוי"ה וא"ל אדני בגי' א"ל זוע"ם, ע"כ. למדנו מכאן כי ב' שמות דאל הוי"ה ואל אדני שניהם נצרפים ונכללים בשם אל אחד לזעום בקליפות. וגם למדנו

<p>לכן אנשי לבב שמעו לי שלימין בכלא לאבחנוא מלין חלילה לאל מרשע הה"ד ואל זועם בכל יום¹</p>	<p>מעול". "לכן אנשי לבב שמעו לי", שלימים בכל, להבחין דברים. "חלילה לאל מרשע", זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום".</p>
<p>ושדי מעול דא סמיך לקבלא דא² (והא אוקמוה) אל שדי³ כי פועל אדם ישלם לו הא ב"נ אזיל בהאי עלמא⁴ ועביד עבידתוי וחטי קמי מאריה ההוא עובדא תליא עליה לשלמא ליה דינא הה"ד כי פועל אדם ישלם לו ההוא עובדא ישלם לו.</p>	<p>"ושדי מעול", זה סמוך כנגד זה, (והרי פרשוה) "אל שדי כי פעל אדם ישלם לו", הרי אדם הולך בעולם הזה ועושה מעשיו וחוטא לפני רבונו, אותו מעשה תלוי עליו לשלם לו דין, זהו שכתוב "כי פועל אדם ישלם לו" אותו מעשה ישלם לו.</p>
<p>ועם כל דא אם ישים אליו לבוי⁵ כיון דבר נש שוי לביה ורעותיה לאתבא קמי מאריה כדין אל אלהי הרוחות רוחו ונשמתו אליו יאסוף⁶ לאתצררא בצרורא דחיי ולא שביק לנפשיה לבר לאתדנא כדינא אחרא⁷</p>	<p>ועם כל זה, אם ישים אליו לבו, כיון שהאדם שם לבו ורצונו לשוב לפני רבונו, אז "אל אלהי הרוחות רוחו ונשמתו אליו יאסוף", להצרר בצרור החיים, ולא משאיר נפשו בחוץ להדון בדין אחר.</p>

שהבריאה היא חלוקה מב' עולמות יצירה ועשיה במה שבהן הדינן רבים ובבריאה מועטים, ולכן לא מחתינהו בחדא מחתא, וגם דיו במה שהזכיר שם אל אחד לנגד שני עולמות, וגם לזאת הזכיר אצלם רשע, כלומר שאעפ"י שה"ס היכלי הדין, לא יתנו כח ח"ו אל הרשע רק כל מגמתם ביסורים היא לברור הטוב מהרע. ואצל שם שדי' הזכיר עול שהוא פחות מרשע, והענין כי בב' עולמות התחתונים שגוברות שם הקליפות נמצא שם לפעמים ענין נספה בלא משפט, וכעין שהיה בעשרה הרוגי מלכות דהוה שם עוות דינא כאמור בסוף מדרש הנעלם איכה קיא) על פסוק (קהלת יב, ג) והתעוותו אנשי החיל, ואם כן רשע הוא דלא נמצא שם חלילה להחזיק ידי הקליפה הרשעה אבל עול יוכל להמצא מכח תגבורת הקלי', אבל למעלה בעולם אל שדי' לא ימצא אפילו עול כי הטוב גובר שם. והנה מצאנו שאיוב היה מתרעם על אלו המדות שאמר (כג, טז) ואל הרך לבי ושדי הבהילני, וכתוב (כז, ב) חי אל הסיר משפטי וגו', ושורש כל תלונותיו על דיניו יתברך הנידונים בו' היכלי זכות שבג' העולמות, והיה אומר שגברו עליהם ג' היכלי חובה שכנגדם, ושה' היה חפץ ברעתם, ולעומת כן אמר לו אליהוא (לד, י) חלילה לאל מרשע וגו', וכאמור וכו' (רמ"ז).

¹ מלכות כנ"ל (אור יקר).

² יסוד (אור יקר).

³ א"ל מלכות ושדי' יסוד (רח"ו).

⁴ כלומר שעוסק בהבלי עולם הזה לאפוקי אם אוסק בדרכי העבודה ובא לפניו חטא שוגג אין בכוחו לברוא משחית (אור יקר).

⁵ פי' אליו להקב"ה לשון נסתר (רח"ו).

⁶ נפשות אינם תדיר בצרור החיים אלא לעתים שהרי מדור הנפש בעולם הזה בקרב שאין אותו המציאו תצרור החיים, אבל רוח ונשמתו תמיד נאספים בצרור החיים (אור יקר). עי' ב"ע נט ע"ב ש"צרור החיים" הוא כינוי למלכות, ושם שורש נשמת דוד. עי' שער הגלגולים, הקדמה כב שמעלה זו של דוד שייכת לכל הצדיקים, וז"ל, והנה הצדיקים גמורים כדוד המלך ע"ה ודניאל, הוצרכו להתבשר מאתו יתברך, שינוחו בעולם הבא ולא יצטרכו לעונשים ולגלגולים האלה, וכמ"ש דוד המלך ע"ה לולי האמנתי לראות בטוב ה' בארץ החיים וגו'. וכתוב אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי וגו'. ונתבשר ע"י אביגיל הנבואה, באמרה והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים וגו', ע"כ. ועי' זהר ויחי רכו ע"ב ז"ל: בתר תריסר ירחי נייחין כלא גופא שביק (נ"א שכיך) בעפרא נפשא אתצריך ואתנהיר ברוחא במאנא דאתלבש רוחא אתענג בגנתא דעדן נשמתא סלקא לצרורא דענוגא דכל ענוגין וכלא אתקשר דא בדא לזמנין ידיעין [תרגום: אחר שנים עשר חדש כולם נחים, הגוף נשאר [נח] בעפר, הנפש נצרת ומאירה ברוח בכלי שמתלבשת, הרוח מתענגת בגן עדן, והנשמה עולה לצרור של ענג כל הענוגים, והכל נקשר זה בזה לזמנים ידועים.], ע"כ. עי' בבהגר"א על תיקר"ז ג ע"א וז"ל, בעוה"ז דא גן כו', שהן ג' עולמות שנר"ן שוכנים בתוכם, נפש בעה"ז, ורוח בג"ע, ונשמה בצרורא דחיי שהוא עלמא אריכא, ונקרא אריכא דשם אריכא דאנפין שאין שם דין כלל, ע"כ. ר"ל הקב"ה יאספם אליו (רח"ו).

⁷ היינו בדין החיצונים אבל בדין של קדוש עליון נידונת (אור יקר).

<p>רבי יוסי אמר דבר זה סוד (אחר) הוא בדינין¹ טמירין דקב"ה¹ (איוב לד יא) כי פועל אדם ישלם לו לאתדנא בדיניה² ובאינון עובדין³ דבר נש עביד בהאי עלמא וסליק ליה לאתדנא כעובדו⁴ ויתאביד מעלמא מה כתיב בתריה (שם יג) מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה מי פקד עליו ארצה דא הוא אחוה דפריק ליה ומי שם תבל כלה דבאני ביתא ובני בניין עלמא⁵ ותקונא וישובא</p>	<p>רבי יוסי אמר דבר זה סוד (אחר) הוא בדינים הנסתרים של הקדוש ברוך הוא, "כי פועל אדם ישלם לו" להדון בדינו, ובאותם מעשים שאדם עושה בעולם הזה ומעלהו לדון כמעשיו ויאבד מהעולם, מה כתוב אחריו "מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה", "מי פקד עליו ארצה", זהו אחיו שגואל אותו, "ומי שם תבל כלה" שבונה בית ובונה בנין עולם ותקון וישוב.</p>
<p>מה כתיב בתריה אם ישים אליו לבו האי בר נש דפקיד עליה למבני בניינא בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההוא מיתא⁶ מכאן בר נש דאתי על ההיא אתתא בגין שפירו ותיאובתא דילה הא בניין עלמא לא אתבני דהא רעותא ולבא לא אתכוון לגבי מיתא</p>	<p>מה כתוב אחריו "אם ישים אליו לבו אדם", זה שצוה עליו לבנות בנין, צריך לכוון לב ורצון אל אותו המת, מכאן אדם שבא על אותה אשה בשביל יופי ותאוה שלו, הרי בנין עולם לא נבנה, שהרי רצון ולב לא התכוון אל המת.</p>
<p>ובגין כך כתיב אם ישים אליו לבו ברעותא דלבא דיכוין לגביה כדין רוחו ונשמתו אליו יאסוף ואתמשך גביה לאתבנאה בהאי עלמא מה כתיב בתריה (שם טו) יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב יגוע כל בשר יחד ההוא גופא יתבלי בעפרא וכל ההוא בשרא והשתא אדם על עפר ישוב הא חדתותין דבניינא כמלקדמין ויתוב על עפרא דבניינא דגופא אחרא כמה דהוה בקדמיתא ועל דא רוחא ונשמתא בידוי דקב"ה וחיים עליהו דבני נשא דלא יתאבידו מהאי עלמא ומעלמא אחרא בגין כך אל אלהי הרוחות לכל בשר⁷</p>	<p>ולכן כתוב "אם ישים אליו לבו ברצון הלב" שיכוון אליו, "אז רוחו ונשמתו אליו יאסף", ונמשך אליו להבנות בעולם הזה, מה כתוב אחריו "יגוע כל בשר יחד, ואדם על עפר ישוב", "יגוע כל בשר יחד", אותו גוף יבלה בעפר וכל אותו בשר, ועכשיו "אדם על עפר ישוב", הרי התחדשות הבנין כמקדם, וישוב על עפר של בנין של גוף אחר כמו שהיה בהתחלה, ועל זה רוח ונשמה בידי הקדוש ברוך הוא, וחס על בני אדם שלא יאבדו מהעולם הזה ומעולם אחר, בגלל זה "אל אלהי הרוחת לכל בשר".</p>
<p>ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגני רבי חייא פתח (משלי טז יד) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא מחובייהו⁸</p>	<p>"ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו'", רבי חייא פתח "חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה" כמה יש להם לבני אדם להשמר</p>

¹ סוד הגלגול (רח"ו), ה"ס הגלגול המיוסד על סודות עולם התהו ומלכין קדמאין ותיקונים (רמ"ז).
² ידעו הוא כמה גדולה מצות פריה וריבה (רמ"ז).
³ ירצה שדבר זה לא ישתלם בכח תורה ומצות, כי צדריך שיהיה ע"י מעשה הזווג (רמ"ז).
⁴ שמיעט את הדמות ולא הוליד (רח"ו).
⁵ שתיקן לאחיו, ואדם נקרא עולם קטן (מ"מ).
⁶ להביא רוחו ונשמתו של מת שם להתגלגל בגוף עושה לו שם אמנם הנפש אינה מתגלגלת כלל כדפירש בסבא, ולכן רק נאמר רוח ונשמתו (אור יקר). לכיון ביבום לשם מצוה (רח"ו).
⁷ להתפלל שלא יכלה כולם וירחם עליהם כדרכו בסוד הגלגול שחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (אור יקר).
⁸ לשוב מהם בתשובה (אור יקר).

<p>ולנטרא עובדיהו¹ דהא בכמה זמנין עלמא אתרין ובכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין ומשניחין עליהו לעילא ואכתבו קמיה וכד עובדיהו דבני נשא לא מתכשרן קמי מלכא סליק רונזא ודינא אתער הה"ד חמת מלך מלאכי מות וע"ד בכל יומא ויומא בעי ב"ג לאזדהרא מחובי</p>	<p>מחטאיהם ולשמור מעשיהם, שהרי בכמה זמנים העולם נדון, ובכל יום ויום המעשים עולים במשקל ומשגיחים עליהם למעלה, ונכתבים לפניו, וכשמעשי בני אדם לא כשרים לפני המלך, עולה הרוגז ומתעורר הדין, זהו שכתוב "חמת מלך מלאכי מות", ועל זה בכל יום ויום צריך אדם להזהר מחטאיו.</p>
<p>ואיש חכם יכפרנה בשעתא דמאריהון דינין קיימין על עלמא ורוגזא תלי אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא² קב"ה אשגח ביה ואשתכך רונזא למלכא דאתרגז על עבדוי והוה תבע על סנטירא³ למעבד דינא</p>	<p>"ואיש חכם יכפרנה", בשעה שבעלי הדינים עומדים על העולם והרוגז תלוי, אם יש בדור צדיק שרשום למעלה, הקדוש ברוך הוא משגיח עליו ושוכך הרוגז [משל] למלך שרוגז על עבדיו, והיה תובע את השוטר לעשות דין.</p>
<p>אדהכי עאל רחימא דמלכא וקם קמיה כיון דחמא ליה מלכא אתנהירו אנפוי שארי ההוא רחימא דמלכא לאשתעי בהדיה⁴ ומלכא חדי</p>	<p>בין כך נכנס אהובאווהבו של המלך, ועמד לפניו, כיון שראה אותו המלך, האירו פניו, נשאר אותו אהוב המלך לדבר אתו, והמלך שמח.</p>
<p>לבתר כד אתא סנטירא הוא אנפוי דמלכא⁵ הדאין⁶ אסתלק ואזיל ליה ולא עביד דינא וכדין ההוא רחימא בעי למלכא על עבדוי ומכפר להו ובג"כ ואיש חכם יכפרנה</p>	<p>אחר כך, כשהגיע השוטר וראה פניו של המלך שמחים, הסתלק והלך לו, ולא עשה דין. ואז אותו אהוב בקש מהמלך על עבדיו ומכפר להם, ומשום זה "ואיש חכם יכפרנה".</p>
<p>אוף הכא כד חמא משה דרוגזא הוה</p>	<p>גם כאן כשמשה ראה רוגז היה</p>
<p>קעז/ב</p>	
<p>תלי מיד ויאמר משה אל אהרן בגין דאיהו שושבינא דמטרוניתא⁷ וקטרת לא סלקא אלא בידוי⁸ דאיהו אסגי שלמא⁹ בעלמא וקשיר קשרא דמהימנותא¹⁰</p>	<p>תלוי מיד "ויאמר משה אל אהרן" משום שהוא חבר המלכה, וקטורת לא עולה אלא בידו, שהוא מרבה שלום בעולם, וקושר קשר האמונה.</p>

¹ שלא יחטא (אור יקר).
² עי' ב"ע קטז ע"ב: חוטמא דז"א הוא כסא מלכותו מלך במשפט יעמיד ארץ וביטול הדינים הוא עי' חוטמא דע"ק שהוא בחי' יסוד דרדל"א כמ"ש ויסוד נק' א"ש בסוד כי כאיש גבורתו.
³ שר הטבחים, סמא"ל (אור יקר), שוטר העיר (דרך אמת).
⁴ דברי שבח והודאה דהיינו ג' ראשונות (אור יקר)
⁵ היינו הספירות העליונות (אור יקר).
⁶ שהמשך להם השפע הצדיק והארים מהבינה שהיא נקראת שמחה (אור יקר).
⁷ עי' לעיל כ ע"א: משה שושבינא דמלכא הוה ודא תפארת מתמן סנהדרי גדולה אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות ה"א זעירא קרינן ליה. ועי' בהגר"א על תז"ח לב ע"ג: ואהרן שושבינא דמטרוניתא אמר שאל יבא בכל עת השכינה אל הקב"ה כי אם בעתים ידועים שהוא זיווגא דמטרוניתא ובה יבא אל הקדש אבל בלעדה לא וזהו כי אם בזאת.
⁸ כללותו של הקטרת היא לחלק ולהעלות י"א ניצוצין שהם חיות הקלי' (ע"ח שבירה ב).
⁹ שהכהן המשמש הוא סוד מלך הדר שמתחבר לאשתו, והוא מרבה כח היסוד ומתקיים הברית ברית כהונת עולם (רמ"ז).
¹⁰ עי' לעיל יא ע"ב: [ספירה] שתיתאה יה"ה רחמי, שלימו דכלא, עקרא דכלא, קשרא די מהימנותא, אחיד לכל סטריין, ודא תפארת ישראל. היינו שהוא מקשר ומאחד את הספירות (אור יקר).

<p>קטורת הרי פרשוה, שמחה שלמעלה ושלמטה, קשר האמונה סילוק הרגז, זהו שכתוב "שמן וקטורת ישמח לב", ואז "ואיש חכם יכפרנה", ינקה ויטהר אותו רוגז ורחמים מתעוררים.</p>	<p>קטורת הרי פרשוה, שמחה שלמעלה ושלמטה, קשר האמונה סילוק הרגז, זהו שכתוב "שמן וקטורת ישמח לב", ואז "ואיש חכם יכפרנה", ינקה ויטהר אותו רוגז ורחמים מתעוררים.</p>
<p>רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים" משום שהם גזע ושורש הלויים, "וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו", שצריך הכהן לתקנם, שאף על גב שהם קרובים לקודש לא יכנסו אלא רק בתקון הכהן שהוא יודע סימן שיגיעו אליו ולא יותר, וכשמכסים לכלי הקודש, אז שורה כסוי אחר, ואסור להם להתקרב ולראות, שהרי דבר בחשאי אין להם אלא לכהנים, (ועל זה) שדבריהם ומעשיהם בסוד ובחשאי, וללויים להרים קול.</p>	<p>רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים" משום שהם גזע ושורש הלויים, "וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו", שצריך הכהן לתקנם, שאף על גב שהם קרובים לקודש לא יכנסו אלא רק בתקון הכהן שהוא יודע סימן שיגיעו אליו ולא יותר, וכשמכסים לכלי הקודש, אז שורה כסוי אחר, ואסור להם להתקרב ולראות, שהרי דבר בחשאי אין להם אלא לכהנים, (ועל זה) שדבריהם ומעשיהם בסוד ובחשאי, וללויים להרים קול.</p>
<p>בגלל זה כהנים בחשאי ובסוד, ועל זה אסור להם יין, שייך להרמת קול ולגלוי סוד הוא, בגלל זה לויים נמסרו להרמת קול, שהרי בדין נאחזים, דין בגלוי הוא, ולפרסם דבר לפני הכל.</p>	<p>בגלל זה כהנים בחשאי ובסוד, ועל זה אסור להם יין, שייך להרמת קול ולגלוי סוד הוא, בגלל זה לויים נמסרו להרמת קול, שהרי בדין נאחזים, דין בגלוי הוא, ולפרסם דבר לפני הכל.</p>

1 פי' בינה (מ"מ).
 2 קהת הוא הבכור של לוי ולכן הוא כמו שורש לכולם (אור יקר). קהתי הם ה' גבורות דדעת דנוק', גרשון הם ה"ג דגופא דנוק' מררי הם ה"ג שביסוד דנוק' ושרש הגבורות הם בדעת ומשם היו בני קהת (רח"ו), ולכן אמר שהם גזע ושרש דלוי ששרש הגבורות הם בדעת ומשם היו בני קהת, ולכן אמר הכתוב בכתף ישאו לפי שבני קהת הם מה"ג דדעת דנוק' שהוא בין כתפין דילה (מ"מ).
 3 הכהן יודע תחום מחיצתם, שהחסד יודע תחום כניסתה של הגבורה אל הספירות העליונות שאין לה ליכנס יותר (אור יקר).
 4 הוא סוד אור מקיף כעין החשמ"ל המגין ומכסה האור הפנימי אור גימ' ר"ז לפי שהוא נסתר בתוך הפנימיות והגבורות הן המלבישות אותו מבחוץ ולכן אסור ללויים להסתכל בכלים הפנימיים (רמ"ז).
 5 מעשה הקרבן עיקרו בכוונת המחשבה ללא דיבור (אור יקר). הוא סוד ברכת כהנים שסודה בצלם דאבא כידוע שאע"פ שהוא סוד מקיף הוא פנימי ונעלם בתוך צלם דאימא (רמ"ז).
 6 סוד הספירות בחשאי הם הג"ר הדבקות באין סוף כנודע (אור יקר).
 7 בשיר (אור יקר).
 8 הלויים בקולם שהוא סוד דין בוקעים האוירים ומעלין פנימיות העולמות לעורר את האהבה והכהנים מורידים השפע של הזוג הקדוש שנעשה בצניעות וברזא סוד היסוד והאור (רמ"ז). ועי' ב"ע לח ע"ב: הקול הוא דנביע בגרון והוא סטרא דבינה שירדה בגרון דע"ק והוא יוצא מן הריא"ה סוד גבורה ר"ו וה' אונות הריאה הם ה"ג בוצד"ק ולכן כל עסקם של הלויים שהם אתיין מסט' דגבורה הוא לארמא קלא בשיר והשיר הוא בנסכים כמ"ש אין אומרים שירה אלא על היין וכבר כתבנו למעלה שסוד יין של נסכים הוא לבסמא במו"ס יין דמנטרא וכהנא הוא בחשאי במחשבה חכמה סט' דחסדים ואמרו וברזא כידוע שכל רז"א הוא ביסוד והוא החסד דגניז בפומא דאמה.
 9 ניסוך היין הוא סוד הגבורות דאימא ולכן היה בקולות ושיר כי השיר סוד הגבורה והקול מסטרא דאמא קול גדול ולכן היה שמואל הנביא לוי שנולד מן חנה גי' ס"ג שהיא אמא עלאה ותקן כ"ד משמרות לויים בשירם וא"כ הכהן שהוא חסד אסור להתערב בדבר שאינו מינו (רח"ו).
 10 להלל עליו כנודע ודרשו נכנס יין יצא סוד (אור יקר).
 11 מלכות (אור יקר).

<p>אבל כהנא כל מלוי ברוא ובהשאי ולא באתגלייא (סימנא דכלא שמאל תהא דוחה וימין מקרבת¹)² בגין דאיהו ימינא (מקרב)³ כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא ימינא יהא מקרבא ובמה בקטורת דאיהו בהשאי² ברוא דקיק ופנימאה מכלא³</p>	<p>אבל כהן כל דבריו בסוד וחשאי ולא בגלוי, (סימן הכל שמאל תהא דוחה וימין מקרבת), משום שהוא ימין (מקרב). כשדינים שרויים בעולם מצד שמאל, ימין תהא מקרבת, ובמה, בקטורת, שהיא בחשאי, בסוד דקיק ופנימי מהכל.</p>
<p>ת"ה כד האי מדבחה אהרא⁴ שארי לאתערא אתערותא⁵ כד לא ישתכחו זכאין מדבחה פנימאה⁶ אתער לגביה וקאים לקבליה ודינין משתככי⁷ וע"ד קיימא לקבל דא וכדין דינא אסתלק</p>	<p>בא וראה כשמזבח הזה האחר מתחיל לעורר התעוררות, כשלא נמצאים צדיקים מזבח פנימי מתעורר אליו ועומד מולו, והדינים שוככים, ועל זה עומד מול זה, ואז הדין מסתלק.</p>
<p>ר' אלעזר אמר זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים כדין אתי כהנא וחפי בלא עד לא יקרבו לנטלא ליה ולא הוו חמאן לעלין מה דאינון נטלין אלא בכסויא מנייהו כמה דכתיב ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך ורוב כסויא דמאני מקדשא תכלת איהו בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר בתר דאתכסייא בלא מקרבין בני קהת דנטלין ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר הה"ד וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'</p>	<p>רבי אלעזר אומר "זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים" בשעה שבני קהת לוקחים קדש קדשים, אז בא כהן וחופה הכל, עד שלא יקרבו ללקחו, ולא ראו מעולם מה שהם לוקחים, אלא הכל מכוסה מהם, כמו שכתוב "ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורדו את פרוכת המסך", ורוב כסויי כלי המקדש הם תכלת, משום שתכלת הרי בארוה ונתבאר, אחרי שהתכסה הכל, מתקרבים בני קהת שלוקחים ולא מתקרבים אלא באותם בדים שיוצאים החוצה, זהו שכתוב "וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'".</p>
<p>בג"כ קטרת דאיהי פנימאה וכל מה די ברוא לכהנא אתמסר וע"ד ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל ויתן את הקטרת דאיהו פנימאה רזא דכהנא כדין ויכפר על העם ויעמוד בין המתים בין החיים בין אילנא דחיי בין אילנא דמותא כדין ימינא קריב דא בדא ותעצר המגפה זכאה חולקא דכהנא דכהנא אית ליה חילא לעילא ואית ליה חילא לתתא והוא גרים</p>	<p>לכן קטורת שהיא פנימית וכל מה שבסוד לכהן נמסר, ועל זה "ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל" ויתן את הקטורת שהיא פנימית סוד הכהן, אז "ויכפר על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים", בין עץ החיים ובין עץ המות, אז הימין מקריב זה לזה, "ותעצר המגפה", אשרי חלק הכהן, שלכהן יש כח למעלה ויש לו כח למטה, והוא גורם</p>

¹ שמאל שהיא סטרא דלוי תהא דוחה המלכות למטה שיתעוררו דיניה , ויין מקרבת אותה שתעלה ותתעלם להתייחד עם התפארת בוד הכהן (אור יקר).

² שאין שיר בעת הקטרת הקטורת (אור יקר).

³ שונה משאר קרבנות שנעשו באוושא מלתא וברוב עם, והוא בזמבח הפנימי (אור יקר). בינה (רח"ו).

⁴ היינו מזבח החיצון שהוא בחי' המלכות (אור יקר). מלכות (רח"ו).

⁵ לנקום נקם (רח"ו).

⁶ בינה (רח"ו).

<p>שלמא לעילא ותתא ובכל זמנא שמאלא פלה לימינא הה"ד וילוו עליך וישרתוך וימינא בשמאלא משתכחי במקדש</p>	<p>שלום למעלה ולמטה, ובכל זמן השמאל עובד לימין, זהו שכתוב "וילוו עליך וישרתוך" וימין בשמאל נמצאים במקדש.</p>
<p>רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוה א"ל כתיב ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי הבלך א"ל ת"ח ראה חיים עם אשה אשר אהבת (ס"א והוה אמר ר"ש כתיב ראה חיים עם אשה אשר אהבת) דא הוא רוא דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא! דא בלא דא לא אזלא ובעי ב"ג לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ודא הוא ראה חיים² עם אשה אשר אהבת³ מ"ט בגין כי הוא חלקך בחיים דחיים לא שראן אלא על דא ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש כמה דאמר בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך</p>	<p>רבי אלעזר היה עומד לפני רבי שמעון אביו, אמר לו כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך" אמר לו בא וראה, "ראה חיים עם אשה אשר אהבת" (והיה אומר רבי שמעון, כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת") זהו סוד שצריך אדם להכליל חיים במקום זה, זה בלי זה לא הולך, וצריך אדם להכליל מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום, וזהו "ראה חיים עם אשה אשר אהבת", למה, כי הוא חלקך בחיים, שחיים לא שורים אלא על זה, "ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש", כמו שאמר "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך".</p>
<p>ות"ח כל מלי דשלמה מלכא כלהו סתימין לגו בחכמתא והני קראי אתחזון דהותרה רצועה כמה דכתיב (נ"א א"ל ר"א כתיב) בתריה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וכי שלמה</p>	<p>ובא וראה כל דברי שלמה המלך כולם נסתרים לתוך החכמה, ופסוקים אלו נראים שהותרה הרצועה, כמו שכתוב (אמר לו רבי אלעזר כתוב) "אחריו כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'", הפסוק הזה יש להתבונן בו, "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה" וכי שלמה</p>
<p>קעח/א⁴</p>	
<p>דחכמתא עלאה ביה יתיר על כל בני עלמא אמר הכי</p>	<p>שחכמה עליונה בו יותר על כל בני העולם אמר כך.</p>
<p>אלא (נ"א א"ל) כל מלוי דשלמה מלכא על רזא דחכמתא⁵ אתמרו ת"ח כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא⁶ וכל מה דהוא עביד מבעי ליה דלא יהון אלא כלילין בימינא כל אשר תמצא ידך דא</p>	<p>אלא (אמר לו) כל דברי שלמה המלך נאמרו על סוד חכמה, בא וראה "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה", זהו שצריך אדם להכליל שמאל בימין, וכל מה שהוא עושה צריך לו שלא יהיו אלא כלולים בימין, "כל אשר תמצא ידך" זו השמאל, "לעשות</p>

¹ לכלול מדת היום בלילה שהוא נק' חיים והוא נק' אשה (רח"ו).

² ז"א (רח"ו).

³ מלכות (רח"ו).

⁴

⁵

⁶ בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). ועיקר הדברים בזה הוא בפ' תרומה (קנט ע"ב) (ביאורים ח"א עז ע"ד).

<p>שמאלא לעשות בכחך דא הוא ימינא כד"א ימינך יי נאדרי בכח וכיון דבר נש יזדהר דכל עובדוי יהון לסמרא דימינא ויכליל שמאלא בימינא כדין קב"ה שארי בנוויה בהאי עלמא ויכניש ליה לגביה לההוא עלמא דאתי</p>	<p>בכחך" זהו הימין, כמו שנאמר "ימינך ה' נאדרי בכח", וכיון שהאדם יזהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין, ויכליל שמאל בימין, אז הקדוש ברוך הוא שורה בו בעולם הזה, ויכנס אותו אליו לאותו העולם הבא.</p>
<p>ולא יימא בר נש בשעתא דאתינא לההוא עלמא כדין אתבע מן מלכא רחמי ואיתוב קמיה אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בתר דיסתלק בר נש מהאי עלמא אלא אי בעי בר נש דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי ישתדל בהאי עלמא לאכללא עובדוי בימינא וכל עובדוי יהון לשמא דקב"ה דהא לבתר כד יתכניש מהאי עלמא לאתדנא בדינא תקיפא בדינא דגיהנם לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא</p>	<p>ולא יאמר אדם בשעה שאבא לאותו עולם אז אתבע מהמלך רחמים ואשוב לפניו, אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה אחר שיסתלק אדם מהעולם הזה, אלא אם רוצה אדם שהמלך הקדוש יאיר לו לאותו עולם ויתן לו חלק בעולם הבא, ישתדל בעולם הזה להכליל מעשיו בימין, וכל מעשיו יהיו לשם הקדוש ברוך הוא, שהרי לאחר כשיתכנס מהעולם הזה להדון בדין הקשה בדין הגיהנם, אין שם עצה וחכמה ותבונה להנצל מן הדין.</p>
<p>ד"א כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול בגיהנם אית ביה מדורין על מדורין¹ מדורא תתאה שאול² מדורא תתאה מניה אברון³ ודא סמיך לדא מאן דנחית לשאול ידונן ליה ומתמן יצפצף ועולה הה"ד מוריד שאול ויעל ומאן דנחית לאברון תו לא סליק לעלמין</p>	<p>דבר אחר, "כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול" בגיהנם יש בו מדורים על מדורים, מדור תחתון שאול, מדור תחתון ממנו אברון, וזה סמוך לזה, מי שיורד לשאול ידונו אותו ומשם יצפצף ועולה, זהו שכתוב "מוריד שאול ויעל" ומי שיורד לאברון שוב לא עולה לעולמים.</p>
<p>מאן דאית ביה עובדא טבא או דאיהו (ס"א אי טבא איהו) מארי דחושבנא הא אוקמוה דבכל לילא ולילא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא ויתוב מנייהו ויבעי עליהו רחמי</p>	<p>מי שיש בו מעשה טוב או שהוא (אם טוב הוא) בעלי חשבון, הרי בארוה שבכל לילה ולילה טרם ישכב וטרם יישן, צריך אדם לעשות חשבון ממעשיו שעשה כל אותו יום, וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים.</p>
<p>מ"ט בההיא שעתא בנין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי ויודי עליהו בנין דאיהי שעתא דמותא ואלין אקרון מארי דחושבנא</p>	<p>למה באותה השעה, משום שאותה שעה עץ המות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם המות, וצריך באותה שעה לעשות חשבון מעשיו ויודה עליהם, משום שאותה שעה של המות, ואלה נקראים בעלי חשבון.</p>
<p>וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה כד יעברון ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתמרדו</p>	<p>וכן מי שעוסק בדעת ובחכמה לדעת את רבונו, כשיעבירו אותו לראות ולהסתכל באותם רשעים שנטרדו בגיהנם, ובדרגת השאול</p>

1

2 יסוד דנוק' דקלי' (רח"ו).

3 מלכות דנוק' דקלי' (רח"ו).

<p>בניהנם ובדרגא דשאל וכלהו צוהיין מאינן דרגין הוא לא ישתאר תמן ולא ישתכח בנייהו ועל דא אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאל ולא ישתכח אלא לעילא לעילא² באתר דכמה נהורין ובוצינין וכמה כסופין שארן ביה³ וקב"ה אתי (ביה) (ס"א ותאיב ליה) לאשתעשא עם שאר צדיקייא די בגן עדן זכאה חולקהון דצדיקייא בהאי עלמא ובעלמא דאתי עלייהו כתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך</p>	<p>וכולם צווחים מאותן דרגות הוא, לא י שאר שם ולא ימצא ביניהם, ועל זה "אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאל" ולא ימצא אלא למעלה למעלה, במקום שכמה אורות ונרות וכמה כסופים שורים שם, והקדוש ברוך הוא בא (בו נ"א ומשתוקק לו) להשתעשע עם שאר הצדיקים שבגן עדן, אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".</p>
<p>ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו' רבי אבא פתח היושב על חוג הארץ וגו' ת"ח כד בעא קב"ה⁴ למברי עלמא סליק ברעותא קמיה⁵ וברא ליה באורייתא⁶ (ס"א) כד סליק ברעותא קמי קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה) ובה אשתכלל⁷ הה"ד בהכינו שמים שם אני⁸ וכתיב ואהיה אצלו אמון⁹ והא אוקמוה אל תקרי אמון אלא אומן¹⁰</p>	<p>"ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו'", רבי אבא פתח "היושב על חוג הארץ וגו'". בא וראה כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא העולם, עלה ברצון לפניו וברא אותו בתורה, (כשעלה ברצון לפני הקדוש ברוך הוא לברא העולם הסתכל בתורה וברא אותו), ובה נתקן זה שכתוב "בהכינו שמים שם אני", וכתוב "ואהיה אצלו אמון", והרי פרשוה, אל תקרי אמון אלא אומן.</p>
<p>כד אתי למברי אדם והא אתמר אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד בההיא שעתא דנפק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא והוה דחלין מניה כל בריין ואוקמוה</p>	<p>כשבא לברא אדם והרי נתבאר, אמרה תורה וכי לחנם נקראת ארך אפים ורב חסד, באותה שעה שיצא אדם לעולם היה זיו פרצופו מלמעלה ומלמטה, והיו פוחדים ממנו כל הבריות ופרשוה.</p>
<p>ת"ח לא אתקיים עלמא ולא אשתלים עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא</p>	<p>בא וראה לא התקיים העולם ולא השלם עד אותה שעה שיצא אדם בשלמות הכל, והתקדש היום ונתקן</p>

1 ר"ל אין בעל מעשה או בעל חשבון או בעל דעת בשאל אלא מי שאין בו א' מג' אלה (רח"ו).
 2 רפ"ח ע"ב וע"ב ומיניה ירתון צדיקייא כו' ושם ע"ב חד ארחא כו' (לש"ו).
 3 הפנימים הראשונים הנה אחר שעושים את פעולתם לכל הצורך לפרצופים ולהעולמות שלמטה, הנה הם חוזרים למקורם הנעלם ומתקנים שם לעלמין דכסופין לעלמא דאתי, ע' אד"ז (רפח ע"א) ופ' קרח (קעח ע"א) וכן בח"א (קכד ע"ב) (כללים ח"א כח ע"ג).
 4 ה"ס עולם התיקון שהוא ראוי לייחסו אל חפץ ה', לאפוקי עולם התוהו שעליו אמר (ב"ר פ"ג סי' ז) יתהון לא הניין לי. ועוד שמקור עולם התיקון הוא ממצח דא"ק ושם ה"ס הרצון, ועלמא זה הוא ז' המלכים דז"רן שהם היו הנתקנים (רמ"ז).
 5 פי' עולם זה העלה מ"ן לעורר הזווג העליון דע"ב וס"ג דאד"ק שנעשה ע"י הדעת שלו הנקרא רעותא. ואמר "קמיה", מפני שאור הדעת הזה לא היה לו בחינת הבל כשל עולם העקודים, ולא היה הסתכלות כשל עולם הנקודים, רק בחינת הארה בלבד שאינה פנימית אלא כעין הארה מן החיצוניות, וזהו דיוק קמיה, והבן ועיין באוצרות חיים (רמ"ז).
 6 ה"ס הזווג דח"ב דא"ק בסוד (דברים ד, ו) כי היא חכמתכם ובינתכם (רמ"ז).
 7 בחו"ג מצוות עשה ומצוות ל"ת (רמ"ז).
 8 אש ומים שהוא ענין המתקלא (רמ"ז).
 9 הביא פסוק זה אבל אין ראיה שבה נעשה הפועל, לכן מוסיף עוד פסוק מלא ואהיה אצלו אמון (רמ"ז).
 10 ח"א קלד ע"א וע"ב וח"ב קסא ע"א (לש"ו).

<p>ואתקדש יומא ואתתקן כרסייא קדישא למלכא¹ כדין אשתלימו עלאי ותתאי ואשתכחו הדוון בכלהו עלמין</p>	<p>כסא קדוש למלך, אז השתלמו עליונים ותחתונים ונמצאו שמחות בכל העולמות.</p>
<p>בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא הוו נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון ואתקדש יומא ולא אתבריאוו ואשתאר עלמא כמה דאתפנים מעבידתא ואסתחר</p>	<p>באותה שעה שרצה היום להתקדש, היו יוצאים רוחות של השדים להבראות גוף שלהם והתקדש היום, ולא נבראו ונשאר העולם כמו שנפגם ממלאכתו ומסתובב</p>
<p>קעח/ב</p>	
<p>(ס"א ואתחסר) כיון דאתקדשו (עלמין) ישראל ואשתלימו בדרגיהון ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא כד (ס"א כדין) אשתלים ההוא פנימא² דעלמא דמסטר שמאלא</p>	<p>(ונחסר) כיון שהתקדשו ישראל ונשלמו בדרגותיהם, ונמצאו לויים מצד השמאל כאשר (אז) נשלם אותו פגם של העולם שמצד שמאל.</p>
<p>וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי וכדין כלא אתכליל בימינא ועלמא לא אתפנים ובג"כ כתיב ועבד הלוי הוא הוא אשלים לסטר שמאלא הוא אשלים לפנימו דעלמא ואפי' ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קב"ה עלמא ליואה בארונא אשלים לכלא</p>	<p>ועל זה צריכים הלויים להטהר, ואז הכל נכלל בימין, והעולם לא נפגם. ולכן כתוב "ועבד הלוי הוא" הוא השלים לצד שמאל, הוא השלים לפגם העולם, ואפילו אותו צד צפון שנשאר חסר בעולם כשברא הקדוש ברוך הוא העולם, הלוי השלים בארון לכל.</p>
<p>מאי בארונא בההוא מטולא דהוו נטלי במשכנא אשתלים כל ההוא פנימו על ידיה הוא לעילא לשמאלא³ הוא אתכליל בימינא תו הוא דא עתיקא⁴ (ס"א ת"ח ול"ג מן תו) אלמלי דינא לא אשתכח בעלמא לא הוו ידעי בני נשא מהימנותא עלאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו פקודי אורייתא פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן עביד ליה הוי אומר דא ליואה</p>	<p>מה זה בארון, באותו משא שהיו נושאים במשכן נשלם כל אותו פגם על ידו. הוא למעלה לשמאל, הוא נכלל בימין. עוד הוא זה העתיק, (בא וראה) אלמלא הדין לא נמצא בעולם, לא היו יודעים אנשים אמונה עליונה, ולא יעסקו בני אדם בתורה ולא יתקיימו מצוות התורה, עבודה בשלמות שתמצא בעולם אל המלך הקדוש מי יעשה אותה, הוה אומר זה הלוי.</p>
<p>תו ועבד הלוי הוא כד"א כי יי' הוא האלהים הוא אשלים שלימותא למיהוי כלא חד הוא פשיטא לקבלא לכנסת ישראל כד"א שמאלו תחת לראשי בנין לחברא זוונא כחדא מאן אתער רחימותא הוי אומר</p>	<p>ועוד "ועבד הלוי הוא" כמו שנאמר "כי ה' הוא האלהים" הוא השלים שלמות להיות הכל אחד, הוא פשוט לקבל את כנסת ישראל כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי", בשביל לחבר</p>

¹ פנים בפנים (רח"ו).

² ופי' שתחלה היו הקלי' יונקים מהגבורות לפי שלא נמתקו מדין הקשה שבהם, וע"י הלויים שהיו בדוכר' ונכפפים לכהנים אזי שמאלא איתכליל בימינא (מ"מ).

³ פי' מ"ש שנשלם ע"י הארון שהיו נוטלים הלויים וכל ההוא פנימו היינו הגבורות שלמעלה נמתקו מדין הקשה שהיה בהם וזהו לעילא לשמאלא ומ"ש והוא איתכליל בימינא ר"ל ומיתוק זה של הגבורות הוא ע"י הימין שהם החסדים שנכללו הגבורות בחסדים ונמתקו וז"ש הוא איתכליל בימינא (מ"מ).

⁴ ועבד הלוי הוא פי' מדת הגבורה שהוא לוי גורמת שיעבדו ב"א להוא סתם ההוא דטמיר וגניז כי להיות שיש דין ודיין מפחד הדין שבים בתשובה (רח"ו).

זווג כאחד, מי עורר את האהבה, הוי אומר "הוא".	הוא
עוד "הוא" כמו שנאמר (עוד הוא זה עתיק כמו שנאמר "כי ה' הוא האלהים") "הוא עשנו ולא אנחנו עמו", בגלל כך "הוא" למטה "הוא" למעלה, "הוא" נגלה "הוא" נסתר, "הוא" אלהים.	תו הוא כד"א (ס"א תו הוא דא עתיקא כד"א כי יי' הוא האלהים) הוא עשנו ולא אנחנו עמו בג"כ הוא לתתא ¹ הוא לעילא הוא אתגלייא הוא סתים הוא אלהים
רבי יצחק אמר עתיד הקדוש ברוך הוא להאיר ללבנה כאור השמש, ואור השמש יהיה על אחד שבע פעמים, זהו שכתוב "והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'", וכתוב "לא יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף", וכתוב "לא יהיה לך עוד השמש וגו'".	ר' יצחק אמר זמין קב"ה ² לאנהרא לסיהרא כהנורא דשמשא ונהורא דשמשא יהא על חד שבע זמנין הה"ד וחיה אור הלבנה כאור החמה וגו' וכתוב לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף וכתוב לא יהיה לך עוד השמש וגו'
	רע"מ
"כל פטר רחם לכל בשר וגו' ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה פקודא דא לפדות פטר חמור לפדות לעלמא דאתי ואי קודם דאזיל לההוא עלמא לא יפדה ³ נפשיה ורוחיה ונשמתיה באורייתא עתיד לאחזרא להאי עלמא כדבבדקמיתא ישוב לימי עלומיו ולקבל נפשא ורוחא ונשמתא	כל פטר רחם לכל בשר וגו' ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה פקודא דא לפדות פטר חמור לפדות לעלמא דאתי ואי קודם דאזיל לההוא עלמא לא יפדה ³ נפשיה ורוחיה ונשמתיה באורייתא עתיד לאחזרא להאי עלמא כדבבדקמיתא ישוב לימי עלומיו ולקבל נפשא ורוחא ונשמתא
כתוב "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר", וישראל בגלל	כתיב הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש ⁴ עם גבר וישראל בנין דפדיון ⁵ דלהון הוה

¹ הוא בגבורה והוא העיקרי בבינה עלמא סתימאה (רח"ו).

² אמרו בתיקונים (סוף תיקון ח דף כה ע"א) כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה הוא ס"מ ובת זוגיה, ואז יהיה אור הלבנה, שהוא המלכות דאצילות, כאור החמה, שהוא בינה (וכמ"ש בזוה"ק ס"פ מצורע דף נו ע"א ובהגהות מהרח"ו שם, וע' עוד בפ' שמות דף י ע"א, ובפ' קרח דף קעח ע"ב, ובפע"ח שער ראש חדש סמוך לסופו דף קח סע"ד), ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים (ישעיה ל כו), ור"ל שהמלכות תתייחד עם ז"א ויאירו שניהם באור הבינה, והבינה תכלול באבא, ויאירו שניהם יחד באור ה"ג ת"ד, וזהו אור שבעתים, כי ה"ג ת"ד הוה הדעת עלאה, והוא הדעת הכללי דהאצילות, וכל בחי' דעת הוא י"ד בחי' וכמ"ש בפע"ח (שער ספי' העומר פרק ב), וזהו אור שבעתים. וכן יתייחדו ויכללו כל אלו הפרצופים א"א ואו"א וזו"ן כולם יחד, ויאירו כולם באור שבעת הימים, שהוא הז' תיקוני דגלגלתא, שהם מהז"ת דרדל"א, שהוא מאור הז"ת דמלכות דא"ק, שהוא אור שבעת הימים הראשונים כנ"ל פ"א, ויתייחדו כולם בו, כי ממנו יצאו ואיליו ישובו, ואז יתגלה כבוד מלכותו יתברך לעילא ולתתא, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב יא) (ביאורים ח"א כט ע"א).

³ כנ"ל באורייתא וכמ"ש (סוכה נב ע"ב קדושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה כו', שהוא הרע דאחוז בטוב דטו"ר, והן ג' פדויים הנ"ל דנר"ן דטו"ר, וגלותא רביעאה א"צ כו', דהיא דרגא דאילנא דחיי, וכמ"ש למטה אבל אתתא דאילנא דחיי כו' מאן דירית נשמתא או כו'. דהן ג' הנ"ל ובגאולה האחרונה דיתמחון רע דע"ר וישתאר אילנא דחיי כמ"ש בפ' בראשית (כה ע"ב כח ע"ב) ואז ולא יתבששו כו' ע"ש, וכל חד יזכה לאילנא דחיי כמו קודם החטא, כל הכתוב לחיים בירושלים (יהל אור).

⁴ כנגד נר"ן (יהל אור).

⁵ והוא ג' פדויין דג' בכורות פטר חמור ושור ואדם. וחמור ושור הן מימינא ושמאלא, באברהם ויצחק, משמרה ראשונה חמור כו', ושני' כו' מסט' דשור כמ"ש בפ' בא (מא ע"ב) ע"ש. ואדם נגד יעקב, דשם אין אחיזה להם. ונגדן ג' גליות נגד ג' אבהן, אבל גלותא רביעאה נגד משה. וכ"ה בנר"ן, נפש ורוח, נגדן רוח גבוה ונפש רחבה, שור וחמור. ונשמתא אדם. אבל בגלותא רביעאה ישכיל עבדי כו' מאד, בדרגא דמשה, נשמתא לנשמתא, ושם ולא בכסף תגאלו. דג' בכורות בכסף, ואף

<p>בלא תורה דאיהו כסף כסופא דעלמא דאתי אהדרו תלת זמנין אחרנין בגלותא ובפורקנא בתרייתא דפורקנא דלהון יהא באורייתא לא יהדרון לעולם בגלותא</p>	<p>שפדיונם היה בלי תורה, שהיא כסף, תשוקת העולם הבא, חזרו שלש פעמים אחרות בגלות, ובגאולה האחרונה שגאולתם תהיה בתורה, לא יחזרו לעולם בגלות.</p>
<p>אתו רבנן ובריכו ליה ואמרו רעיא מהימנא קב"ה יפדה לך וכל ישראל יפדון על ירך ותתחדש עמהון ואינון עמך</p>	<p>באו רבותינו וברכו אותנו ואמרו, רועה הנאמן הקדוש ברוך הוא יפדה אותך וכל ישראל יפדו על ירך, ותתחדש עמהם והם עמך.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון בערכי בית וברזא דחכמתא בית דב"נ דא אתתא אי איהי אתתא דטוב ורע ובעי להמיר רעה בטובה יפדה לה מההוא רע² ויהיב לה ערך דילה³</p>	<p>מצוה אחר זו לדון בערכי בית ובסוד החכמה, בית האיש זו אשתו, אם היא אשה של טוב ורע ורוצה להמיר רעה בטובה, יפדה אותה מאותו רע, ויתן לו ערך שלה.</p>
<p>אבל אתתא דאילנא דחיי אתמר בה לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז ואין לה ערך כמה דאתמר אשת חיל עטרת בעלה ואתמר אשת חיל מי ימצא וגו' ודא שכנינתא מאן דגמיל חסד עמה לית ערך לאגרא דיליה ומאן דחאב לגבה לית ערך לענשא דיליה</p>	<p>אבל אשה של עץ החיים, נאמר בה "לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז", ואין לה ערך, כמו שנאמר "אשת חיל עטרת בעלה", ונאמר "אשת חיל מי ימצא וגו'", וזו השכינה, מי שגומל חסד עמה אין ערך לשכרו, ומי שמרשיע אליה אין ערך לענשו.</p>
<p>כמה שפחות⁴ אית לה דמשמשין לה וכל חדא וחדא מנייהו אית לה ערך וכל חד וחד צריך פדיון אבל מאן דירית נשמתא או רוחא או נפשא משכינתא לא צריך פדיון⁵ דשכינתא עלה אתמר אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן דפדיון⁶ דילה בקב"ה תליא דאמשכן לה (לגבי ישראל בקשורא דתפלין באות⁷ דשבת באות דיומין טבין באות דברית ותורה בכמה פקודין דפדיון דילה תליא בקב"ה הה"ד ואעש למען שמי ובנינה ואף גם זאת⁸ הכי כמה⁹ פקודין אינון דעבדין בני נשא על מנת לקבל פרס וכמה</p>	<p>כמה שפחות יש לה שמשמשים אותה, ולכל אחת ואחת מהן יש לה ערך, וכל אחת ואחת צריכה פדיון. אבל מי שיורש נשמה או רוח או נפש מהשכינה, לא צריך פדיון, שעל השכינה נאמר "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן", שהפדיון שלה תלוי בקדוש ברוך הוא, שמושכים אותה (אל) ישראל בקשר תפלין באות שבת באות ימים טובים באות הברית ותורה, בכמה מצוות שפדיונה תלוי בקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "ואעש למען שמי", ובגללה "ואף גם זאת", כך כמה מצוות הן שעושים בני אדם על</p>

בכור שור תנינן (ריש מע"ש וש"מ) הבכור נמכר חי ושחוט כו'. אבל מעשר אינו נמכר, והוא יר"ד, העשירי יהיה קודש לא ימכר ולא יגאל, דלא יצטרכון עוד לגאולה (יהל אור).

¹ נגד שלש הנ"ל (יהל אור).

² באורייתא (יהל אור).

³ ר"ל הקב"ה נותן לו שכרו לפי מעשיו, משא"כ נשמתא דאילנא דחיי, שאין ערך לשכרו, כמ"ש עין לא ראתה (יהל אור).

⁴ שהן עלמות אין מספר במט"ט (יהל אור).

⁵ דשם אין רע (יהל אור).

⁶ לייחדא בקוב"ה (יהל אור).

⁷ כלהו בצדיק, ייחודא דקוב"ה ושכינתיה (יהל אור).

⁸ ר"ל בשביל השכינה שנקראת זאת (יהל אור).

⁹ ר"ל כמו שחילוק בנשמתו כו', כן לב"נ בין פקודין ע"מ לקבל פרס לשלא ע"מ לקבל פרס (יהל אור).

<p>חובין ולכל פקודא אית ליה ערך בההוא עלמא (ס"א אבל עונשא¹) ולכל עונשא למאן דאעבד עליהו אין ליה ערך ושיעור</p>	<p>מנת לקבל פרס, וכמה עבירות, ולכל מצוה יש ערך באותו עולם, (אבל עונש) ולכל עונש למי שעובר עליהן אין לו ערך ושעור.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון במחרים נכסיו לכהן, זהו שכתוב "כל חרם בישראל לך יהיה", וסוד זה (באדם ובבהמה) "כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה" באדם ובבהמה" רחם בהפוך אותיות כחשבון</p>	<p>מצוה אחר זו לדון במחרים נכסיו לכהן, זהו שכתוב "כל חרם בישראל לך יהיה", וסוד זה (באדם ובבהמה) "כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה" באדם ובבהמה" רחם בהפוך אותיות כחשבון</p>
<p>קעמ/א</p>	
<p>רמ"ח אברים דב"נ עליהו אתמר ברגז רחם תזכור בתר דכעים ב"נ ומחרים ההוא בעירא לגביה הא שריא אל אחר נחש דאתמר ביה ארור אתה מכל הבהמה ואיהו לשמאלא דב"נ</p>	<p>מאתים ארבעים ושמונה איברים שבאדם, עליהם נאמר "ברוגז רחם תזכור", אחר שכועס אדם ומחרים אותה בהמה אליו, הרי שורה אל אחר, נחש, שנאמר בו "ארור אתה מכל הבהמה" והוא לשמאל האדם.</p>
<p>בגין דא מני קב"ה למיהב לכהנא דאיהו רחמי ברכה לאתכפייא רגז דאתער בההוא ב"נ מרה חרבא דמלאך המות ואתער ימינא לגביה ברחמי ואתכפייא רוגזא דשמאלא והאי איהו ברגז רחם תזכור</p>	<p>בגלל זה פקד הקדוש ברוך הוא לתת לכהן שהוא רחמים ברכה לכפות רוגז, שעורר באותו האדם מרה, חרב מלאך המות ומעורר הימין אליו ברחמים, ונכפה רוגז השמאל, וזהו "ברוגז רחם תזכור".</p>
<p>מאן דכעים דאית ליה בכעס סם המות דעליה אוקמוה מארי מתניתין כל הכועס כאילו עובד ע"ז בגין דסמרא אחרא אתוקדת בב"נ ובההיא בעירא דיהיב לכהנא אתפרש חרם מניה וסמאל אל אחר חרם ונוקבא דיליה קללה כלולה מכל קללות שבמשנה תורה וקב"ה בריך בכל אורייתא כלא וכל ברכאן מימינא דאחיד בה כהן ובגין דא כל חרם צריך למיהב ליה לכהנא דאיהו אכיל ליה בנורא² ושצי ליה מעלמא ושכיך אשא³ משמאלא בימינא דאיהו מיא וביה וחמת המלך שככה</p>	<p>מי שכועס, שיש לו בכעס סם המות, שעליו בארו בעלי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה, משום שצד האחר בוער באדם, ובאותה בהמה שנותן לכהן, נפרד ממנו החרם, וסמאל אל אחר חרם, ונקבתו קללה כלולה מכל קללות שבמשנה תורה, והקדוש ברוך הוא בריך בכל התורה כלה, וכל הברכות מימין שבה אחוז הכהן, ומשום זה כל חרם צריך לתת לכהן שהוא אוכל אותה באש, ומשמיד אותה מהעולם, ושוככת האש משמאל בימין שהוא מים, ובו "וחמת המלך שככה".</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש תרומה גדולה ואוקמוה תרי ממאה מאי תרומה רבנן דמתיבתא האי תרומה דצריכין לאפרשא תרי ממאה בסתרי תורה מאי ניהו מאן דבעי למטעם⁴ אי הוא זר יומת והיינו אל זר</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש תרומה גדולה, ופרשוה שנים ממאה. מה זה תרומה, חכמי הישיבה [אמרו] התרומה הזו שצריכים להפריש שנים ממאה, בסתרי תורה מי הם, מי</p>

¹ ר"ל כן עונש יש לה ערך (יהל אור).

² דימינא אש דאורי"אל, ארי, אש דמדבחא, ששם שורף הסט"א בבעירין דקורבנא כידוע (יהל אור).

³ דס"א דאתוקדת כנ"ל (יהל אור).

⁴ כי זר שאוכל תרומה במיתה. ור"ל מאן דאכיל קודם ק"ש דשחרית וערבית שהן תרומה כמש"נ. כמ"ש (ברכות ד:) שלא יאמר אוכל קימעה כו' וכל העובר על דברי חכמים כו'. וכן בשחרית לא

<p>סמא"ל דקב"ה אמר ויקחו לי תרומה תרי ממאה ליחדא ליה תריז זמנין ביומא דהיינו תרי ממאה במ"ט אתוון דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית ובמ"ט אתוון דשחרית חסרין תריז ממאה אינון שכינתא¹ עלאה ותתאה בתרווייהו צריך ליחדא לקב"ה אמה² דתרווייהו מדה³ דתרווייהו מאה באמה אמ"ה באתווי מא"ה איהו ואיהו בהפך אתוון הא"ם⁴</p>	<p>שרוצה לטעום אם הוא זר יומת, והיינו אל זר, סמא"ל, שהקדוש ברוך הוא אמר "ויקחו לי תרומה", תרי (שנים) ממאה ליחדו פעמיים ביום, שהיינו שנים ממאה, בארבעים ותשע אותיות של "שמע" ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" של ערבית, ובארבעים ותשע אותיות של שחרית, חסרים שנים ממאה, הם שכינה עליונה ותחתונה, בשניהם צריך לייחד את הקדוש ברוך הוא, אמה של שניהם, מדה של שניהם, מאה באמה, אמ"ה באותיות מא"ה הוא, והוא בהפוך אותיות הא"ם.</p>
<p>ועוד והיה⁶ באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' תרימו כגון רום ידיהו נשא⁷ ואינון עשר אצבעאן דסליקו⁸ דלהון לעשר ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליקו מ"ה ובאתוון דאלפא ביתא מה סליק מא"ה י"ם ה"צ והאי איהו דאוקמוה רבנן מארי מתניתין (דברים י) ועתה ישראל מ"ה יי' אלהיך שואל מעמך ואמרו אל תקרי מה אלא מאה לקבל מאה ברכאן דמחייב ב"נ לברכא למאריה⁹ בכל יומא והאי איהו דצריך ב"נ למטעם בכל יומא למאריה ובג"ד ויקחו לי תרומה</p>	<p>ועוד "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", תרימו כמו רום ידיהו נשא, ואותן עשר אצבעות שעלייתם לעשר ספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולים מ"ה, ובאותיות אלפא ביתא מה עולה מא"ה, י"ם ה"צ, וזהו שפרשוה רבותינו בעלי המשנה "ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך", ואמרו אל תקרי מה אלא מאה, כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך את רבונו בכל יום, וזהו שצריך אדם להטעים⁵ בכל יום לרבונו ומשום זה "ויקחו לי תרומה".</p>
<p>וכמה תרומות אינון אית תרומה מדאורייתא¹⁰ תורה מ' והאי איהו תרומה</p>	<p>וכמה תרומות הן, יש תרומה מהתורה, תורה מ', וזוהי תרומה.</p>

תאכלו על הדם, שאמרו בזוהר {ויקהל רטו:} ששורה אל זר בתוכו והוא נהנה מאותה אכילה קודם ק"ש של שחרית. וזהו מדבריהם. ולכן אמר לקמן אית תרומה מדאורייתא (יהל אור).

¹ דמ"ט אתוון בקוב"ה ושער הנ' בבינה. וכן בערב מל' כבינה. והן תרומה א' מנ' (יהל אור).

² שהוא ו' אחיד בין שניהם (יהל אור).

³ גימ' מ"ט (יהל אור).

⁴ דתרווייהו נק' אם, אימא עילאה אימא תתאה, ה' עילאה ה' תתאה, זהו ה'אם, בה' נשלם מאה שבקוב"ה, ב"פ מ"ט בת"ת ויסוד, וכנגדן משלים מאה שכינה עילאה ותתאה (יהל אור).

⁵

⁶ ר"ל תרומה של כל הברכות שהן מאה ברכות. כמש"ו שצריך לברך על כל מה שאוכל. וכל האוכל בלא ברכה מועל, דומיא דתרומה במיתה, מזיד במעילה במיתה לרבי. וקודם שטועם הכהן הקב"ה התרומה, שהוא הברכה, אסיר לאכול ממנה כמו טכל (יהל אור).

⁷ עשר אצבעאן כמש"ו (יהל אור).

⁸ ר"ל זקיפות האצבעות כמ"ש ברע"מ פ' נשא {רמה}. ולכן צריך להגביה הידים קודם ברכת הלחם. וזהו והיה באכלכם כו' תרימו כו'. וז"ש ידיהו נשא, רום זהו התרומה הברכות שצריך בברכת נט"י ידיהו נשא (יהל אור).

⁹ כמ"ש (ברכות לה ע"א) כל האוכל בלא ברכה כאלו גוזל להקב"ה כו' (יהל אור).

¹⁰ ר"ל תרומה של תורה שניתנה בארבעים יום. וזהו אותיות תרומה, תורה מ' כמפ"ו, והוא עין יפה א' מארבעים, כמ"ש {נדרים לח}. שהתורה ניתנה למשה לבדו ומשה נהג בה עין יפה. וכן הקב"ה נהג בה עין יפה, כמ"ש {ברכות ה.} כי לקח טוב נתתי שהנותן בעין יפה הוא נותן. ולכן לא אכל משה בכל מ' יום עד שלמד התורה, דאז סליק התרומה לה' כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"ב) דהתרומה הוא ללמוד אורייתא ע"ש ואי תימרן כו' (יהל אור).

<p>תורה דאתייהיבת בארבעים יום ואי תימרון דאכילנא מנה (נ"א מנא) הא כתיב (שמות כד יח) ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה נסירת הוה עד השתא האי תרומה לקב"ה וכיון דמלכא לא אכל איך אכלין עבדי דהא לבתר דאמר (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי לבתר אכלו רעים ייכלון עבדוי</p>	<p>תורה שנתנה בארבעים יום, ואם תאמרו שאכלתי ממנה [מנה] הרי כתוב "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה", שמורה היתה תרומה זו עד כעת לקדוש ברוך הוא, וכיון שהמלך לא אכל איך אכלו העבדים, שהרי לאחר שאמר "אריתי מורי עם בשמי", אחר כך "אכלו רעים יאכלו עבדיו".</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש (נ"א תרומות) מעשר ללוי ואיהי שכינתא מסטר דימינא דאיהו חסד תרומה גדולה לכהן מסטרא דשמאלא דאיהו גבורה תרומת מעשר ללוי דאיהי שכינתא</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש (תרומות) מעשר ללוי, והיא שכינה מצד ימין, שהוא חסד, תרומה גדולה לכהן, מצד שמאל, שהוא גבורה. תרומת מעשר ללוי שהיא שכינה.</p>
<p>י"ד ה"י וא"ו ה"י שלשה עשרונים לפר' מסטרא דההוא דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל ודא גבורה ועשרון לכבש ודא י"ד ה"י וא"ו ה"י (נ"א י"ד ה"י וא"ו ה"א) (נ"א י"ד ה"י וא"ו ה"י) דסליק לעשר אתון האי עשרון² ועשר למ"ה ומ"ה למאה</p>	<p>י"ד ה"א וא"ו ה"י "שלשה עשרונים לפר", מצד אותו שנאמר בו, ופני שור מהשמאל, וזו גבורה, "ועשרון לכבש", וזהו י"ד ה"א וא"ו ה"א (י"ד ה"י וא"ו ה"י) שעולה לעשר אותיות, עשרון זה ועשר למ"ה ומ"ה למאה.</p>
<p>אבל שלשה עשרונים י' י' י' (נ"א דא י"ד ה"י וא"ו ה"י) (ס"א ל' ל' ו' י') לל' וי' ספירין³ בהון⁴ סלקין מ"ג ביצים וכל י"ד חומש ביצה ותוספת⁵ מצד ה' והכי מעשר דאיהו פקודא להפריש ישראל מעשר מסטרא דאת י' מעשר מן המעשר⁶ הד מחמש מסטרא דאת ה' כל עשורין דאת י' ואיהי שכינתא הד מעשר ספירין א' מחמש איהו מסטרא דתפארת דאיהו חמשה מכתר וכד תחשוב ממלכות עד תפארת תשכה תפארת חמש מתתא לעילא ושכינתא חמשה לגביה</p>	<p>אבל שלשה עשרונים י' י' י' (זה י"ד ה"י וא"י ה"י) ועולים (ל' ל' ו' י') לשלשים ועשר ספירות בהם עולים, ארבעים ושלש ביצים, והכל י"ד חומש ביצה ותוספת מצד ה', וכך מעשר שהיא מצוה להפריש ישראל מעשר מצד האות י', מעשר מן המעשר, אחד מחמש, מצד אות ה', כל העשורים של אות י', והיא השכינה אחת מעשר ספירות, א' מחמש הוא מצד התפארת, שהוא חמש מכתר, וכשתחשב ממלכות עד תפארת תמצא תפארת חמש ממטה למעלה, ושכינה חמישית אליו.</p>
<p>ומסטרא אחרא איהי שני עשרונים לאיל וכלילת⁷ י' י' הכף בשקל הקודש עשרה</p>	<p>ומצד אחר היא שני עשרונים לאיל, וכוללת י' י' הכף בשקל הקודש, עשרה</p>

¹ כמש"ו שור גבורה. וצ"ל דהמתנות הן בהיפוך, לאכללא ימינא בשמאלה. ששני התרומות תרומה גדולה ותרומת מעשר שהן שלש' למאה, הן מילוי ס"ג, ג' יוד"ן. ועשרון לכבש הוא מעשר, עשר אתון דשם מ"ה דסליק למאה כמש"ו, והוא עשר למאה, מעשר (יהל אור).
² ר"ל עשר אותיות, הוא עשרון למאה (יהל אור).
³ של עשר אותיות דס"ג (יהל אור).
⁴ ר"ל עם העשר אותיות. וג' יוד"ן על י' האותיות סלקין מ"ג (יהל אור).
⁵ ור"ל חומש ביצה ותוספת מצד ה'. ואמר תוספת, כמ"ש ויסף עליו חמישתו, כמ"ש ברע"מ פ' ויקרא (יהל אור).
⁶ ר"ל דכל המתנות מצד השכינה שהיא עשירית, ומסט' דאת י' הוא מעשר מן המעשר א' למאה. מסטרא דאת ה' א' מנ'. וכן בספירות מכל ע"ס א' למאה, מסטרא דה"ס כמש"ו א' מנ' (יהל אור).
⁷ והוא תרומה, תרי ממאה (יהל אור).

<p>עשרה י' ה"ה לאיל דא ו' דאיהו שקל³ הקדש והאי איהו עשרה עשרה הכף בשקל הקדש ועוד שני עשרונים י' מן וייצר לאיל ו' מן וייצר וכלא⁴ א' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא ועוד שלשה⁵ עשרונים אינון י' י'</p>	<p>עשרה י' ה"ה לאיל, זה ו' שהוא שקל הקודש, וזהו עשרה עשרה הכף בשקל הקודש, ועוד שני עשרונים י' י' מן וייצר, לאיל ו' מן וייצר והכל א', י' למעלה י' למטה ו' באמצע, ועוד שלשה עשרונים הם י' י' י'.</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש תודה ורבנן מארי מתני' אוקמוה דתודה עשרי' עשרונים ומתפלגין י' עשרונים לחמין וי' למצה ומי של מצה עושים ל' מצות ומעשרה של חמין עושים י' חלות ודא איהו סלת חלות מצות בלולות בשמן מי' עשרונים דאינון יו"ד היי וא"ו ה"י הוו עבדין ל' מצות דאינון י' י' י' האי שמא⁶ זמנין איהו לימינא וזמנין איהו לשמאלא</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש תודה, ורבנותינו בעלי המשנה פרשוה שתודה עשרים עשרונים ומתחלקים עשרה עשרונים לחמץ ועשרה למצה, ומעשרה של מצה עושים שלשים מצות, ומעשרה של חמץ עושים עשר חלות, וזהו "סלת חלות מצות בלולות בשמן" מעשרה עשרונים שהם יו"ד ה"י וא"ו ה"י, היו עושים שלשים מצות שהם י' י' י', שם זה לפעמים הוא לימין ולפעמים הוא לשמאל ולפעמים באמצע רחמים מכל צד לימינו ולשמאלו.</p>
<p>וזמנין באמצעיתא רחמי מכל סטרא לימיניה ולשמאליה וזמנין י' לימינא⁷ ואין פוחתין ביה מעשרה מלכיות ולזמנין יו"ד לשמאלא ואין פוחתין ביה מעשרה שופרות ולזמנין יו"ד</p>	<p>ולפעמים עשרה לימין, ואין פוחתין בו מעשר מלכיות, ולפעמים יו"ד לשמאל ואין פוחתין בו מעשרה שופרות, ולפעמים יו"ד</p>
<p>קעמ/ב</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>באמצעיתא ואין פוחתין ביה מי' זכרונות</p>	<p>באמצע ואין פוחתין בו מעשרה זכרונות.</p>
<p>על פי⁸ יי' יחנו ועל פי יי' יסעו את משמרת יי' שמרו דכל י' אית לה ד' אנפין ג' חיוון אינון לקבל תלת יודין וד' אנפין לכל חיה לקבל ד' אנפין (ס"א אתוון) דיהו"ה על פי יי' יחנו ויסעו</p>	<p>"על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו", שלכל י' יש ארבעה פנים, שלש חיות הן כנגד שלש יודין, וארבעה פנים לכל חיה כנגד ארבעה פנים (אותיות) של יהו"ה, "על פי ה' יחנו ויסעו".</p>
<p>שמרו דא שכינתא דנטרא לאינון דשמרי שבתות וימים טובים דבג"כ לא זזה</p>	<p>"שמרו" זו השכינה, ששומרת לאותם ששומרים שבתות וימים טובים, שבגלל זה לא זזה שכינה</p>

¹ ר"ל ב' יודין הוא כ"ף (יהל אור).

² שהוא עשרים גרה (יהל אור).

³ כמ"ש ברע"מ פ' תשא (קפז ע"ב) ובזה נשלם השם (יהל אור).

⁴ ור"ל שהכל כל המ"ג הוא מסט' דיר"ד, י' אותיות וג' אותיות של היודין והן עצמן (יהל אור).

⁵ ר"ל כלל העשרון וב' העשרונים, והוא חלה, נמצא בג' מתנות חלה ותרומה ות"מ פר ואיל וכבש (יהל אור).

⁶ ר"ל דלעיל אמר בגבורה, וכאן אמר במצה בחסד, וחמץ בשמאלא (יהל אור).

⁷ ר"ל במל' כליל ג' אבהן, נחלק הג' יודין בה לחג"ת (יהל אור).

⁸ ג"פ ה' בהאי פסוק (יהל אור). יחנו ויסעו ושמרו. ג' דרגין דג' אבהן (יהל אור).

<p>שכינה מישראל בכל שבתות ויו"ט ואפי' בשבתות (ס"א ביומי) ע"ה דחול' אלא דאיהו סוגרת ומסוגרת בהון</p>	<p>מישראל בכל שבתות וימים טובים, ואפילו בשבתות (בימי) החול, אלא שהיא סוגרת ומסוגרת בהם.</p>
<p>ובכל צלותא איהו עולה ליהו"ה עד דמטאת למרכבתה (רחיון) דאבהן עלאין דאינון גדול"ה גבור"ה תפאר"ת דאית להון תריסר אנפין לקבל תריסר שבטין וכפום דאיהו אוליפת זכות על אלין מארי צלותין ומארי זכוון בכל פקודא ופקודא דאורייתא הכי יחנו על זכוון דלהון וכן יסעו לגבייהו והכי נחתא שמירה לגבייהו</p>	<p>ובכל תפלה היא עולה ליהו"ה עד שמגיעה למרכבה (של החיות) של האבות העליונים, שהם גדולה גבורה תפארת, שיש להם שנים עשר פנים כנגד שנים עשר שבטים, וכפי שהיא מלמדת זכות על אלו בעלי התפלה ובעלי זכויות בכל מצוה ומצוה מהתורה, כך יחנו על זכויות שלהם, וכן יסעו לגבם, וכך יורדת שמירה אליהם.</p>
<p>אינון דעבדין זכוון על מנת לקבל פרס נחית קב"ה במרכבתיה דעבד ובר' שומרין² דיליה ומאן דעביד זכוון שלא על מנת לקבל פרס נחית עלייהו במרכבתא דיליה ולרשיעיא נחית עלייהו בעובדייהו באינון שדין ומזיקין ומלאכי חבלה במרכבתא דלהון לאתפרעא מנהון</p>	<p>אלו שעושים זכויות על מנת לקבל פרס, יורד הקדוש ברוך הוא במרכבותיו שעשה ובארבעה שומרים שלו, ומי שעושה זכויות שלא על מנת לקבל פרס, יורד עליהם במרכבתו, ועל הרשעים יורד עליהם במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה במרכבתם להפרע מהם.</p>
<p>(ס"א זכוון שלא ע"מ לקבל פרס קב"ה נחית עליה במרכבתא דיליה ובר' חיון דיליה ומאן דעביד זכוון ע"מ לקבל פרס נחית עלייהו במרכבתא דעבד מטטרוין ובר' שומרין דיליה ולרשיעיא נחית עלייהו בעובדייהו באינון שדין ומזיקין ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחמימה במרכבתא דלהון לאתפרעא מנהון) פתחו מארי מתניתין ואמרו ודאי הכי הוא זכאה חולקך רעיא מהימנא ע"כ</p>	<p>(זכויות שלא על מנת לקבל פרס הקדוש ברוך הוא יורד עליהם במרכבתו ובארבע החיות שלו, ומי שעושה זכויות על מנת לקבל פרס, יורד עליהם במרכבה של העבד מטטרוין ובארבעה השומרים שלו, ולרשעים יורד עליהם במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחמה במרכבה שלהם להפרע מהם). פתחו בעלי המשנה ואמרו, ודאי כך זה, אשרי חלקך רועה הנאמן.</p>
<p>בילא"ו יילא"ו (תצא ער"ה ב וענשו אותו וכו')</p>	
<p>פרשת זאת חקת התורה</p>	
<p>וידבר יי אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה יי לאמר וגו' ר' יוסי פתח³ וזאת התורה אשר שם משה לפני בני</p>	<p>"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו'", רבי יוסי פתח, "וזאת</p>

¹ שהן הת"ח (יהל אור).

² ר"ל צירופי אדני, כ"ד קישוטי כלה, כ"ד אותיות דבשכמל"ו, כ"ד שומרים דבהמ"ק (יהל אור).

³ כוונת רבי יוסי ליישב שני שינויים שיש בין פסוק דהכא לפסוק דהתם, האחד למה הזכיר חוקה כאן ולא שם, והשני למה אמר שם וזאת בו' וכאן בלא ו', לכן הקדים ת"ח מלין דאורייתא, ירצה שידוע שכל התורה נחלקה לשלשה חלקים שהזכירו המדקדקים, והם שם פועל ומלה. ואחת מגדולות תורתנו הקדושה הוא שלא לבד יש טעם וענין בשמות ובפעלים אלא גם במלות ישנו, וכל שכן ע"פ הסוד. ולכך לא אמר רבי יוסי פתגמי אורייתא כנזכר ריש פרשת קרח על פסוק הנחמדים המובא כאן גם כן, אך אמר בדקדוק מלין דאורייתא, מלין דייקא, כי כוונתו לדרוש מלת זאת שיש לה סוד וכמו שיבוא (רמ"ז).

<p>ישראל ת"ח מלין דאורייתא קדישין אינון¹ עלאין אינון² מתיקין אינון³ כמה דכתיב הנחמדים מזהב⁴ ומפז רב⁵ ומתוקים⁶ מדבש וגו' מאן דאשתדל באורייתא⁷ כאלו קאים כל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא הה"ד היום הזה נהיית לעם והא אוקמוה חברייא</p>	<p>התורה אשר שם משה לפני בני ישראל, בא וראה דברי התורה הם קדושים, הם עליונים, הם מתוקים, כמו שכתוב "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש וגו'", מי שעוסק בתורה כאלו עומד כל יום על הר סיני ומקבל התורה, זהו שכתוב "היום הזה נהיית לעם", וכך פרשוהו החברים.</p>
<p>כתיב הכא זאת חקת התורה וכתוב וזאת התורה מה בין האי להאי אלא רוא עלאה הוא והכי אוליפנא וזאת התורה לאחזאה כלא ביהודא חד⁸ ולאכללא כנ"י בקב"ה⁹ לאשתכחא כלא חד¹⁰ בניני כך וזאת התורה אמאי תוספת וא"ו אלא הא אתמר¹¹ לאחזאה דכלא חד בלא פרודא וזאת כלל ופרט¹² כחדא דכר ונוקבא ובג"כ</p>	<p>כתוב כאן "זאת חקת התורה" וכתוב "וזאת התורה", מה בין זה לזה, אלא סוד עליון הוא וכך למדנו, "וזאת התורה" להראות הכל ביחוד אחד, ולהכליל כנסת ישראל בקדוש ברוך הוא, להמצא הכל אחד, בגלל זה "וזאת התורה", למה תוספת וא"ו, אלא זה נאמר להראות שהכל אחד ללא פרוד, וזאת כלל ופרט כאחד, זכר ונקבה, ומשום זה וזאת התורה ודאי,</p>

¹ דברי תורה עומדים בקדושתם כתחלת נתינתם, שלא נתחלה קדושתם מפני בואם מאיש אל איש, ואין הבל פה האדם ועסקו נותן בהן עביות כלל מפני קדושתם (אור יקר). מצד הבריאה היכל ק"ק (רח"ו). הדרך הפשוט לשלשה תוארים אלה הוא, קדישין, מצד החכמה ששם סוד הקדושה כנודע מכמה מקומות מדברי הרב כי קדוש הוא מסוד ע"ב. ועלאין, מצד בינה שנקראת עליון גי' קס"ו. ומתיקין, מצד הדעת כי בו מתחברים החו"ג ונמתקות הגבורות. ועוד י"ל בהקדים מ"ש מהרבה דרושים שכך היא המדה העליונה, בתחילה משפיעין כח מן העליון לתחתון כדי שיהיה בו יכולת לעלות, ולעומת כך אמר קדישין אינון, כי כל אור המושפע נקרא קדוש, שר"ל מושפע וכתוב אצלי במקום אחר. ואחר היות בו הכח אז עולה ומעלה מ"ן, ולנגד זה אמר עילאין, פי' שעולים למעלה. אי נמי ועיקר ידוע שאור הראשון המושפע הוא מישסו"ת ובו יתחזקו זו"ן ויעלו במ"ן עד אר"א עילאין, והיינו עילאין. ואחר כך נעשה הזווג שהוא ביסוס ומיתוק הגבורות, ולנוכח זה אמר מתיקין אינון, וירצה שהוא מיתוק גמור לא כדבש ונופת שה"ס גבורות דאר"א, שגם שהם כבר מתוקות, מכל מקום אין זה מיתוק לגמרי, שלכן נאסר הדבש מעל המזבח (רמ"ז).

² הם בתחתונים ושרשם למעלה ברומו של עולם (אור יקר). מצד היצירה ששם המלאכים הנקראים עלאין (רח"ו). מצד הבינה שנק' עליון, אז עולה ומעלה מ"ן ונגד זה אמר עלאין ר"ל שעולים למעלה (רמ"ז).

³ כמו שהיו מתוקים לישראל בעת קבלתם כך באותו המתקנות הם עומדים, ועוד שהשכינה תמיד מתוקה אל התפארת (אור יקר). מצד העשיה ששם הדינין הנק' דבש מתוק א"נ הואיל והפשט שבעשיה מתוק לחיך כי הכל רוצים בפשט (רח"ו). מצד הדעת כי בו מתחברים החו"ג ונמתקו הגבורות (רמ"ז).

⁴ החכמה (אור יקר).

⁵ קו האמצעי (אור יקר).

⁶ מהשמאל (אור יקר).

⁷ זה נמשך מן המוקדם והענין כי במעמד הר סיני נתפשט והאיר יסוד אבא בת"ת זעיר שה"ס הר סיני שסתם הרים הם בחג"ת דתמן אבהן, ופי' הגבורה הוא יסוד אימא שממנו יוצא יסוד אבא לחוץ ה"ס התורה ואז נתבטל כח עץ הדעת טו"ר והיה הכל בסוד עץ החיים וטעם ביטול זה הוא כי נתרקנה הקלי' מכל הרפ"ח ניצוצין אשר בקרבה ואז כל הנשמות שבעולם ששרשם באר"א וזו"ן קבלה כל א' חלקה השייך לה מאותן הניצוצות (רמ"ז).

⁸ ולא שתהיה בחינתם מתייחדת באמצע דהיינו ביסוד אלא למעלה מלכות בתפארת (אור יקר).

⁹ פי' זאת היא מלכות התורה הוא זעיר והכוונה לכלול מלכות בזעיר (מ"מ).

¹⁰ לא היה הענין היחוד סתם על ידי היסוד בבחינה האמצעית ולא בתפארת למעלה כדאמר וזה תירץ כלומר אם היה בבחינה האמצעית היה מורה על ב' מדות מתייחדות אמנם הם ב' מדות אבל עתה שהיא מלכות נכללת בתפארת מורה על אחדות גמורה (אור יקר).

¹¹ ר"ל בזאת התורה כללנו מלכות עם זעיר ובמלת וזאת כללנו זעיר עם המלכות והיינו ו' זאת דהיינו ו' כלול בזאת (מ"מ).

¹² עי' ספד"צ כז ע"ב וגר"א שם שכלל ופרט הם דכר ונוק'.

<p>וזאת התורה ודאי אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי ולא התורה, דין התורה, גזרת התורה.</p>	<p>אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי ולא התורה, דין התורה, גזרת התורה.</p>
<p>ת"ח זאת אשר ללויים ולא וזאת דהא מסטרא דדינא (קשיא)⁵ קא אתיין ולא מסטרא דרחמי³ א"ר יהודה והא כתיב וזאת עשו להם וחיו ודא בליואי אתמר ואת אמרת זאת ולא וזאת א"ל ודאי הכי הוא וקרא מוכח מאן דאחיד סמא דמותא אי לא יערב ביה סמא דחיי הא ודאי ימות וע"ד וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בגין דסמא דחיי מערב בהדיה וזאת עשו וחיו ולא ימותו ודאי וזאת אצטריך להו ולא זאת בגיני כך וזאת התורה ממש ביחודא חד⁴ ביחודא שלים כללא דדכר ונקבא ו"ה⁵ זאת ה' בלחודוי וע"ד זאת חוקת התורה</p>	<p>בא וראה "זאת אשר ללויים" ולא וזאת, שהרי מצד הדין (הקשה) הם באים ולא מצד הרחמים. אמר רבי יהודה, והרי כתוב "וזאת עשו להם וחיו", וזה בלויים נאמר, ואתה אמרת זאת ולא וזאת. אמר לו ודאי כך זה, והפסוק מוכיח, מי שאוחז סם המות אם לא יערב בו סם החיים הרי ודאי ימות, ועל זה "וזאת עשו להם וחיו ולא ימתו", משום שסם החיים מערב איתו, "וזאת עשו וחיו ולא ימותו" ודאי. וזאת צריך להם ולא זאת, לכן וזאת התורה ממש ביחוד אחד, ביחוד שלם כלל של זכר ונקבה, ו"ה, זאת ה' בלבדה, ועל זה "זאת חקת התורה".</p>
<p>רבי שמעון ור' אבא ור' אלעזר ור' יצחק הוו שכיחי בבי ר' פנחס בן יאיר אמר ר' פנחס לר' שמעון במטותא מנך אנת דאוקמי עלך לעילא ומילך באתגלייא מה דלא אתיהיב רשותא לב"נ אחרא בפרשתא דא אימא מלה חדתא א"ל ומאי היא א"ל זאת חקת התורה א"ל הא שאר חברייא יאמרו</p>	<p>רבי שמעון ורבי אבא ורבי אלעזר ורבי יצחק היו מצויים בבית רבי פנחס בן יאיר, אמר רבי פנחס לרבי שמעון, בבקשה ממך, אתה שעומדים עליך למעלה ודבריך בגלוי מה שלא נתנה רשות לאדם אחר בפרשה זו, אמור דבר חדש. אמר לו, ומהו. אמר לו "זאת חקת התורה", אמר לו הנה שאר החברים יאמרו.</p>
<p>קפ/א</p>	
<p>אמר לר' אלעזר בריה אלעזר קום בקיומך ואימא מלה חד בפרשתא דא⁶ וחברייא יימרון אבתרך</p>	<p>אמר לרבי אלעזר בנו, אלעזר עמוד בעמדך ואמור דבר אחד בפרשה זו, והחברים יאמרו אחרוך.</p>
<p>קם ר' אלעזר ואמר וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה אי אינון קדמאי</p>	<p>קם רבי אלעזר ואמר "וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו'", בפסוק זה יש להתבונן, ואם ראשונים אלו עשו הסכמה זו</p>

¹ היינו זאת ללא ו' מורה שאין הת"ת במלכות אז אין המלכות נקשרת עם הת"ת והיא מתגוללת בדיניה והוא "חוקת התורה" וחוקת מורה על גזרת הדין (אור יקר).

² דהיינו מלכות דינא דמלכותא בית דינו של ת"ת (רח"ו).

³ היינו שבאים מאימא שלא ע"י בעלה ולא מסטרא דרחמי שהוא ז"א (רמ"ז).

⁴ היינו במלת וזאת כי ו' נכלל בזאת (מ"מ).

⁵ היינו בשני תיבות וזאת התורה שזאת שהיא מלכות נזדווגה עם זעיר הנק' תורה ולכ"א יחודא שלים יותר מן הראשון (מ"מ).

⁶ עי' אד"ז רפח ע"א: אר"ש, באדרא אשתכחנא דכל חברייא הוו אמרי ואנא עמהון, השתא אימא אנא בלחודאי וכלהו צייתין למלויל, עלאין ותתאין, זכאה חולקי יומא דין. עי' ב"ע נא ע"א, החברים נתקבצו באדרא [רבא] כדי שכל א' מהם יאמר ויחדש תיקון א' הנוגע לשורש נשמתו, ומה שנתגלה כאן הוא גילוי של רשב"י בלבד.

<p>עבדי הסכמה דא בדינא דאורייתא ואתו בתראי ובטלוה אמאי בטלוה¹ והא מאן דבטיל מלה דאורייתא כאילו חריב עלמא שלימ² ואי לאו איהו בדינא דאורייתא אלא הסכמה בעלמא אמאי נעל הכא</p>	<p>בדין תורה ובאו אחרונים ובטלוה למה בטלוה, והרי מי שמבטל דבר תורה כאילו חריב עולם שלם, ואם זה אינו בדין תורה אלא הסכמה בעלמא, למה הנעל כאן.</p>
<p>אלא ודאי בדינא דאורייתא הוה וברזא עלאה³ אתעבידת מלה ובגין דהוו קדמאי חסידי זכאי מלה דא אתגלייא בנייהו ומדאסגיא חייבי בעלמא אתעבידת⁴ (ס"א אעברו) האי מלה⁴ בגוונא⁵ אחרא⁵ בגין לאתכסאה מליז⁶ דאינון ברזא עלאה⁷</p>	<p>אלא ודאי בדין התורה היה, ובסוד עליון נעשה הדבר, ומשום שהיו הראשונים חסידים צדיקים, הדבר הזה התגלה ביניהם, ומשהתרבו רשעים בעולם, נעשה (העבירו) דבר זה בצורה אחרת כדי לכסות דברים שהם בסוד עליון.</p>
<p>(והא אוקמוה)⁸ ת"ח⁸ ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל הגליך וגו'⁸ וכי אמאי נעל הכא אלא אתמר דפקיד ליה על אתתא לאתפרשא מנה ולאזדוונא (ס"א באתר)⁹ באתתא אחרא⁹ דנהירו קדישא עלאה¹⁰ ואיהי שכינתא</p>	<p>(והרי פרשוה) בא וראה "ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו'", וכי למה הנעל כאן, אלא נתבאר שצוה לו על האשה להפרד ממנה ולהזדווג (במקום) באשה אחרת של אור קדוש עליון והיא השכינה.</p>
<p>וההוא נעל אוקים ליה באתר אחרא (ס"א ואיהי שכינתא)¹¹ אעבר ליה מהאי עלמא ואוקים ליה בעלמא אחרא¹² וע"ד כל</p>	<p>ואותה נעל בארוה במקום אחר (והיא השכינה), העבירוה מעולם הזה, ובארוה בעולם אחר, ועל כך כל מה</p>

¹ כיון שמעיקר לא היו עושין כן אלא על דרך הסכמה ומנהג וכבר נתבטל אותו המנהג למה נהגו הם על דרך אותו המנהג הקדום ועזבו דרכם הנהוג אז, וממ"ש בפסוק וזאת לפנים בישראל כלומר מנהג זה היה מקדום בישראל (אור יקר).

² עי' לעיל עג ע"א: חקיו ומשפטיו לישראל אלין רזי אורייתא ונמוסי אורייתא וסתרי אורייתא דלא יצטרכון לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר כדקא חזי ומה לישראל האי לעמין עכו"ם עאכו"ו וכל מאן דלא אתגזר ויהבין ליה אפילו את זעירא דאורייתא כאילו חריב עלמא ומשקר בשמא דקב"ה דכלא בהאי תליא ודא בדא אתקשר דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. וכנראה שמקורו מהפסוק.

³ מלכות כדמפרש לקמיה (אור יקר).

⁴ לקנות בנעל (אור יקר).

⁵ שקונים בסוד (אור יקר).

⁶ סוד הנעל היה מפורסם הרבה וכנף הבגד לא כל כך (אור יקר).

⁷ פי' נעל היא מלכות, וכשנותן הקונה נעלו למקנה רמז שבכח המלכות הנק' נעל אינו חוזר בו הקונה והמקנה (מ"מ).

⁸ זה ראייה על סוד הנעל שהיא השכינה (אור יקר).

⁹ היינו בזווג עליון עי' הערה הבאה.

¹⁰ הוא הכתוב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש כלומר מלכות, אדמה ונהירו דקדש עליו ורצה לתקן ענין גדול שהרי שאר האדם אם יתפרדו מנשותיהם הם מפרידים ואדרבה על ידי ייחודם בנשותיהם הם מייחדים ומתחברים בשכינתא, והאיך משה בהפך שבהפרדו הוא מייחד בשכינתא לזה אמר הכתוב המקום אשר אתה עומד עליו דהיינו משה מעלמא דדכורא בעלה דמטרוניתא דהיינו מקום אשר אתה עומד עליו אדמה קדשה, אבל שאר בני אדם הם למטה משכינה מאירים לה וצריכים להתייחד בנשותיהם להשפיע ולהאיר בשכינה אותו המאור, ולכן האמרו של נעלך, היינו תסיר את הזווג הגשמי ובמקומו תקח הזיווג הרוחני (אור יקר).

¹¹ עי' אריכות בהיכלות פקודי רנה ע"א [לב ע"ב] (יהל אור). ר"ל לחלוץ נעל דהאי עלמא ולנעול נעל דשכינתא (יהל אור)

¹² כאלו נאמר המצות יש בהם גשמי ורוחני ועל ידי הגשמי נעשה ברוחני ומשה נפטר מן הגשמי וקיים ברוחני לבד כענין הבחינה שעסק במצות אדם בגן עדן בהפשטה מן הצד החומרי מכל וכל יותר מאדם הראשון. ועוד כי מסוד המטטרון נמשך לנו סוד פשטי התורה וקיום המצות בגשמיות והיינו סוד הנעל שאנו נועלים בו, ולכן אמר של נעליך הסתלק ממנה אל בחי' עלאה דהיינו בחינת הרוחני המסולק מן הפשט (אור יקר).

<p>מה דיהיב מיתא לבר נש בחלמא טב נטיל מאניה מן ביתא ביש כגון סנדליה</p>	<p>שנותן המת לאדם בחלום זה טוב, לקח כליו מהבית זה רע כמו סנדלו.</p>
<p>מ"ט בנין דאעבר רגליה דאינון קיומא דבר נש מהאי עלמא וכניש לון לעלמא אחרא אתר דמותא שארי ביה דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב¹ (מאי היא בת נדיב² דא בת דאברהם דכתיב נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק)³ ורוא דמלה בין חבריאי איהו</p>	<p>מדוע, כי העביר רגליו שהם עמידת האדם מהעולם הזה, וכינס אותם לעולם אחר, מקום שהמות שורה בו, שכתוב "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב". (מהי בת נדיב, זו בת אברהם שכתוב "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם", ולא אלהי יצחק.) וסוד הדבר הוא בין החברים.</p>
<p>ודא כד מיתא נטיל לון אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה ויהיב לבר נש אחרא בנין לקיימא קיים קא עביד בגזירא דלעילא נעל דחליצה כגוונא³ דלעילא נעל אחרא⁴ וכלא אתר חד⁴ (ס"א כלא אתיחד)⁵ (נ"א רזא חדא)⁶</p>	<p>וזה כשהמת לוקח אותם, אבל בזמן שהחי שולף נעלו ונותן לאיש אחר כדי לקיים ברית, עושה בגזרה עליונה. נעל של חליצה כדוגמא שלמעלה נעל אחרת, והכל מקום אחד (הכל מתייחד) (סוד אחד).</p>
<p>ת"ח ההוא מיתא דאסתלק מעלמא בלא בנין האי בת נדיב⁶ לא כנישת ליה לההוא בר נש לגבה⁷ ואזיל לאתמרדא בעלמי דלא אשכח אתר וקב"ה חיים עליה ופקיד לאחוהי למפרק ליה לאתבא ולאנתקנא בעפרא אחרא כמה דכתיב ואדם על עפר ישוב ואוקמוה</p>	<p>בא וראה, אותו מת שהסתלק מהעולם בלא בנין, בת נדיב זו לא כונסת אותו אליה לאותו אדם אליה, והולך להיות מטרד⁵ בעולם שלא מוצא מקום, והקדוש ברוך הוא חס עליו ומצוה לאחיו לגאול אותו, לשוב ולהיות מתוקן בעפר אחר, כמו שכתוב "ואדם על עפר ישוב" ופרשוה.</p>
<p>ואי ההוא פרוקא לא בעי לקיימא לאחוהי בהאי עלמא בעי למקטר חד נעל ברגליה וההיא אתתא דתשרי ליה ומקבלא לההוא נעל לגבה אמאי נעל אלא בנין דההוא נעל בנין מיתא⁸ הוא⁸ (ס"א בנין דההוא נעל קיומא דמיתא הוה בהאי עלמא)⁹ ואתיהיב ברגליה דחייא אחוהי ואתתא מקבלה לההוא נעל לגבה לאחזאה דהא ההוא מיתא בין חייא אהדר בעוברא דא</p>	<p>ואם אותו גואל לא רוצה להעמיד את אחיו בעולם הזה, צריך לקשר נעל אחת ברגלו, ואותה אשה שתשרה אתו מקבלת אליה אותה נעל. ולמה נעל, אלא משום שאותה נעל היא בגלל המת, (משום שאותה נעל היא קיום המת היה בעולם הזה), ונתנה ברגלי אחיו החי, והאשה מקבלת אליה אותה נעל להראות שהרי אותו מת חזר לבין החיים במעשה הזה.</p>
<p>והיא בהפוכא מההוא נעל דנטיל מיתא מחייא והשתא האי נעל נטיל חייא ממיתא</p>	<p>והוא בהפיך מאותה נעל שלוקח המת מהחי, וכעת נעל זו לוקח החי מן המת, ובאותה נעל אותו המת</p>

¹ הכוונה על סילוק כחותיו וחייליו מן החיים אל המות (אור יקר).

² עי' תיקל"ז לד ע"א בת נדיב היא מלכות דשכינה.

³ שגם הוא רומז למלכות (מ"מ).

⁴ "וכלא אתר חד נמחק בדרך אמת, וגורס את המוסגר.

⁵

⁶ עי' לעיל הערה 707.

⁷ לעורך מ"נ כמו מי שקיים פרו ורבו (רח"ו).

⁸ אע"פ שאמר לעיל נעל דחליצה רומז למלכות כואן אמר שהוא רומז לאותו שמת בלא בנין (מ"מ).

<p>ובהווא נעל ההוא מיתא לא אזיל בין חייא¹ (נ"א ובעי נעל דההוא מיתא דא אזל ביה בחייו)² ואתתא נטלא ליה לנבה לאחזאה דההוא אתתא עטרת בעלה נטלא ליה ומקבלא ליה לנבה</p>	<p>הולך בין החיים. (וצריך נעל של המת הזה הולך בו בחייו) והאשה לוקחת אותה אליה, להראות שאותה אשה עטרת בעלה, לקחה אותה ומקבלת אותה אליה.</p>
<p>ובעי לבטשא ליה לההוא נעל בארעא לאחזאה דשכיך גופיה דההוא מיתא וקב"ה לזמנא דא או לבתר זמנא חיים עליה ויקבל ליה לעלמא אחרא תו בטשותא דההוא נעל בידא³ (ס"א מידא) דאתתא לארעא לאחזאה דהא יתבני ההוא מיתא בעפרא אחרא³ דהאי עלמא והשתא יתוב לעפריה דהוה מתמן בקדמיתא (אכדין יתוב לעפריה)³ וכדין³ ההיא אתתא תשתרי למעבד זרעא אחרא ואוקמוה</p>	<p>וצריך להכות באותה נעל בארץ להראות שנשקט גוף אותו המת, והקדוש ברוך הוא בזמן זה או לאחר זמן יחוס עליו, ויקבל אותו לעולם אחר. עוד הכאה של אותה הנעל ביד (מהיד) של האשה לארץ להראות שיבנה אותו המת בעפר אחר בעולם הזה, וכעת ישוב לעפרו שהיה משם בהתחלה. (ואז ישוב לעפרו) ואז אותה אשה תתיר לעשות זרע אחר וכך פרשה.</p>
<p>ת"ח ע"ד מאן דבעי לקיימא קיים נטיל נעליה ויהב לחבריה לקיימא עליה קיימא (דבת נדיב)³ הה"ד וזאת לפנים בישראל על הגאולה מאי וזאת קיימא שלים בכלא לפנים בישראל כד הוה צנועין קדישין לקיים כל דבר כל דבר ממש דהא דא הוא קיומא וכדין וזאת התעודה בישראל ודאי דלא תימא דהסכמה בעלמא היא ומדעתייהו עבדי לה אלא קיומא עלאה הוה למהוי עובדיהון לרזא³ (בקיומא) דלעילא</p>	<p>בא וראה, על כך מי שרוצה להעמיד ברית נוטל נעלו ונותן לחבירו להעמיד עליו ברית (של בת נדיב), זהו שכתוב "וזאת לפנים בישראל על הגאולה" מה זה "וזאת", ברית שלימה בכל לפנים בישראל, כשהיו צנועים קדושים לקיים כל דבר, כל דבר ממש, שהרי זהו העמדה ואז "וזאת התעודה בישראל" ודאי, שלא תאמר שהסכמה בעלמא היא ומדעתם עשו אותה, אלא העמדה עליונה היתה להיות מעשיהם (בקיום) בסוד של מעלה.</p>
<p>כיון דאסניאו חייבין בעלמא כסיאו מלה בנונא אחרא בכנפא⁴ דמלבושא והאי מלבושא היא תקונא עלאה ורזא דמלה ולא יגלה כנף אביו כתיב</p>	<p>כיון שהתרבו רשעים בעולם, כסו הדבר באופן אחר, בכנף המלבוש, והמלבוש הזה הוא תקון עליון, וסוד הדבר כתוב "ולא יגלה כנף אביו".</p>
<p>קפ/ב</p>	
<p>זאת חקת התורה זאת דא את קיימא דלא אתפרש דא מן דא⁵ (וכד אתפרע דא⁶)</p>	<p>"זאת חקת התורה", "זאת", זו אות הברית שלא יפרדו זה מזה, (וכאשר</p>

¹ שלא תהיה נשמתו נעה ונדה בין החיים כמו שהיתה קודם החליצה (מ"מ).
² לא נמצא לו שורש כלל ויש נסחא אחרת יותר נכונה והיא זאת ובההוא נעל ההוא מיתא לא אזיל בין חייא וכו' כלומר דע"י חליצת הנעל ההוא גורמת האשה היא אל המת ההוא שלא יצטרך להיות נדח בעולם הזה בין החיים לבקש לו מנות יען כי אינו יכול לעלות למקומו כשאר המתים יען כי ע"י זה הנעל אתתא נטלא ליה וכו' ושכיך גופיה דההוא מיתא (שער הגלגולים) (רח"ו).
³ קרוב ליבנות בגוף אחר כדי שיתקן (מ"מ).
⁴ כנף בגימ' נע"ל (רח"ו).
⁵ פ"א את קיימא הוא היסוד הדבוק בעטרה והיינו זאת. ח"ק וח"ק הוא היסוד כמד"א וחק בשארו שם והם אינן מתפרשין דא מן דא ר"ל היסוד מן העטרה (זהר הרקיע). כתב בס' אור ישר היא עטרת היסוד דזעיר שאינה נפרדת מן היסוד לעולם (מ"מ).
⁶ ר"ל כשנעשה מצות פריעה אז מתגלים ה"ח כולם כנודע מדרוש האונאה ואז מתמתקים ה"ג שהיו עומדין בעטרת היסוד ואז הנימול הזה נכנס מנוק' מגדר הנקבה מילה לבדה ונכנס למדריגת

<p>כלה) דאקרי זה"ה ומנוקבא עייל לדכר¹ וע"ד שמו"ר וזכו"ר כחדא² מחבר</p>	<p>נפרע זה הכל) שנקרא "זה", ומהנקבה עולה לזכר, ועל זה שמור וזכור מתחברים כאחד.</p>
<p>חקת התורה חק התורה³ מבעי ליה מה חקת אלא חקת ודאי ואוקימנא ה' די"ט הות⁴ (נ"א חק) והא אתמר אבל ת' הוא ד' ונ' מחבר כחדא ונו"ן הא אתמר</p>	<p>"חקת התורה" היה צריך להיות "חק התורה", מה זה "חקת". אלא "חקת" בודאי, ובארנו ה' היתה ד' (חק), והרי נתבאר, אבל ת' הוא ד' ונ' מתחברים כאחד, ונו"ן הרי נתבאר.</p>
<p>נו"ן אמאי אקראי הכי בנו"ן אלא כד"א ולא תונו איש את עמיתו דהשתא היא באנפאה נהירין ועבדא אונאה לבני נשא לבתר מחיא כהויא ושצי וקטיל ואמרה לא פעלתי און ועל דא הכי אקרי בנו"ן דאתמר עלייהוקא ת' בלא כחדא דל"ת נו"ן ד' נו"ן דל"ת רי"ש (ה"א ה"א) רי"ש ודל"ת חד מלה הוא ובאתונו"ן גליפין אנון⁵ ת"ח חקות (ס"א אינון חו"ק ו"ת) וכלא חד מלה⁵</p>	<p>נו"ן למה נקראת כך, בנו"ן, אלא כמו שנאמר "ולא תונו איש את עמיתו", שכעת היא בפנים מאירות ועושה אונאה לבני אדם, ואחר כך מכה כמו נחש ומשמדה והורגת, ואמרה "לא פעלתי און", ועל זה כך נקראת בנו"ן, שנאמר עליה ת', הכל כאחד, דל"ת נו"ן, ד' נו"ן, דל"ת רי"ש, (ה"א ה"א) רי"ש ודל"ת, דבר אחד הוא, ובאותיות חקוקות הם ת"ח, חוקת (הם חו"ק ו"ת) והכל דבר אחד.</p>
<p>דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה האי פרה לדכיותא קא אתייה לדכאה למסאבי פרה⁶ דקבילת מן שמאלא⁷ ומאן הוא לשמאלא שור⁸ כד"א (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל אדומה סומקא כוורדא⁹ דכתיב כשושנה בין החוחים אדומה גזרת דינא</p>	<p>"דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה", פרה זו באה לטהר, לטהר לטמאים, פרה שמקבלת מהשמאל, ומיהו לשמאל, שור, כמו שנאמר "ופני שור מהשמאל". אדומה, אדומה כשושנה, שכתוב "כשושנה בין החוחים", אדומה גזרת הדין.</p>

הזכר. וז"ש וע"ד זכור ושמור שהם מילה ופריעה כחדא מתחברין (זהר הרקיע). אחר שעשינו הפריעה שנתגלית העטרה כולא איקרא זה שגם העטרה נק' זה בכל היסוד הנקרא זה (מ"מ).

¹ שגם העטרה שהיא המלכות נקרא זה כמו הזכר (מ"מ).
² עי' ח"א לב ע"א: מילה ופריעה, זכור ושמור, צדיק וצדק, דכר ונוקבא, אות ברית דא יוסף, וברית דא רחל.

³ שהרי פי' דקאי על היסוד וא"כ אמאי נקט לשון נקבה, אלא חקת ודאי ר"ל שחזר מפ' הראשון כסדר כל אלא הנזכר בתלמוד אלא ה"פ חקת וודאי שהוא יסוד דנוקבא ולכן כתיב חקת לרמוז לנו בת' זו לכמה דברים מעניני המלכות כי המלכות היתה תחלה בציו"ר ד' כנודע מסדר כתיבת השם. ובהכנס בה יסוד דכורא אז נעשית מד' זו לה' זו המלכות שהיא עכשיו ציורה ד' הוית וזהו בזמן שהיא ברחמים אבל בזמן שיש בה גבורות לבד ולא הו' זעירא יסוד דכורא אז אינה רק צורת ת' והם ד' ונ' מחוברים יחד כזה ת' ר"ל כי כל הה"ג כ"א כלול מ' הם עולים נ' ונקרא נו"ן שדנה את העולם (משלי ל כ) ואמרה לא פעלתי און שאינה הורגת רק הרשעים ולכן נק' נו"ן (זהר הרקיע). מלכות שהתורה היא בזעיר וחוק הוא בזעיר כמ"ש כי חוק לישראל הוא וא"כ מאי חקת כי ת' מורה על הנקבה (מ"מ).

⁴ פי' שתחילה היתה דלה וענייה ואחר שנזדווג עמה היסוד שהיא ו' זעירא שבתוך הד' אז נעשית ה' אבל ת' הוא ד' ונו"ן בציורה היא ת' נ' אמאי אקרי הכי פי' בשלמא ד' נקרא המלכות כך לפי שהיא דלה אבל נו"ן אמא נק' המלכות כך (מ"מ).

עי' ספד"צ ל ע"א: ה' ד' הות בקדמיתא ומדאתעברת ביה בגווה אפיקת ו'.
⁵ היינו שיש בה ד'נ שרומזים על מלכות ומ"ש ד"ר פי' ד' היא כמו ר' בציורה ומ"ש ובאתוון גליפן אינון חוק' ות' פי' חוק הוא זעיר ות' היא מלכות ובא לרמוז שהם מחוברים במילת חוקת (מ"מ). ר"ל נו"ן מלא (כו', ק"ו) ובחושבנא דאתוון ר"ח יצחק ק"ו קו המדה ושניהם חושבן שד"י (יהל אור). מלכות (אור יקר).

⁶ רחל בקבלתה ה"ג דמנצפ"ך (רח"ו). פרה ר"ל ה' שהיא מלכות מקבלת פר (מ"מ).

⁷ גבורה (אור יקר).

⁹ שיש לובן מעורב באדמימותא, ולכן דינא רפיא (אור יקר).

<p>תמימה מאי תמימה כמה דתנינן שור תם ושור מועד שור תם¹ דינא רפיא שור מועד דינא קשיא אוף הכא תמימה דינא רפיא גבורה תתאה דא היא תמימה גבורה עלאה דא היא דינא קשיא² והיא יד החזקה תקיפא</p>	<p>"תמימה", מה זה "תמימה", כמו ששנינו שור תם ושור מועד, שור תם דין רפה, שור מועד דין קשה, גם כך תמימה דין רפה, גבורה תחתונה, זוהי תמימה. גבורה עליונה זהו דין קשה, והיא יד החזקה תקיפה.</p>
<p>אשר אין בה מום כד"א כלך יפה רעיתי ומום אין בך³ אשר לא עלה עליה עול על כתיב⁴ כד"א ונאם הגבר הוקם על⁵ מ"ט בגין דהיא שלומי אמוני ישראל⁶ ועליה לאו היא אלא עמה⁷ אשר לא עלה עליה על היינו דכתיב בתולת ישראל⁸ בתולה ואיש לא ידעה⁹</p>	<p>"אשר אין בה מום" כמו שנאמר "כלך יפה רעיתי ומום אין בך". "אשר לא עלה עליה עול", כתוב "על" כמו שנאמר "ונאם הגבר הוקם על", למה משום שהיא שלומי אמוני ישראל, ועליה לא היא אלא עמה. "אשר לא עלה עליה עול" היינו שכתוב "בתולת ישראל", "בתולה ואיש לא ידעה".</p>
<p>ונתתם אותה אל אלעזר מצוותה בסגן ואוקמוה מ"ט ליה ולא לאהרן אלא אהרן שושבינא דמטרוניתא¹⁰ ועוד דאהרן לא אתי מסטרא דטהור אלא מסטרא דקדוש¹¹ ובגין דדא אתייה לטהרה לא אתייהיב ליה</p>	<p>"ונתתם אותה אל אלעזר", מצוותה בסגן, ופרשוה למה לו ולא לאהרן, אלא אהרן שושבין המלכה, ועוד שאהרן לא בא מצד של טהור אלא מצד של קדוש, ומשום שזה בא לטהרה לא ניתן לו.</p>
<p>כל מלה דהאי פרה היא בשבע ז' כבוסים וכו' והא אתמר מ"ט בגין דהיא שבע שני שמטה וכת שבע אתקרי וע"ד כל עובדוי בשבע</p>	<p>כל דבר בפרה זו היא בשבע, שבעה כבוסים וכו', והרי נתבאר, למה, משום שהיא שבע שני שמטה, וכת שבע נקראת, ועל כך כל מעשיה בשבע.</p>
<p>ת"ח כל מאי דאתעביד מהאי פרה בגין לדכאה ולא לקדשא ואע"ג דאתייהיב לסגן הוא לא שחיט ולא שריף בגין דלא ישתבח דינא בסטרוי וכ"ש אהרן דאיהו בדרגא שלים יתר דלא בעי לאשתכחא תמן ולאודמנא תמן</p>	<p>בא וראה, כל מה שנעשה מפרה זו בשביל לטהר ולא לקדש, ואף על גב שנתנה לסגן, הוא לא שוחט ולא שורף, בשביל שלא ימצא דין בצדו, וכל שכן אהרן שהוא בדרגה יותר מושלמת, ולא צריך להמצא שם ולהזדמן לשם.</p>

¹ פי' רחל ושור מועד פי' לאה כדמפרש (מ"מ).

² לאה דינים תקיפין (רח"ו).

³ היינו שאין הקלי 'אוחזת בה (אור יקר).

⁴ שהוא הת"ת (אור יקר).

⁵ פי' שארז"ל שהיו מתים מאה אנשים בכל יום עמד דוד והתקין ק' ברכות ותעצר המגפה וז"ש הוקם ע"ל גי' ק' והם כנגד י"ס דזעיר כל א' כלול מעשר הם מאה שמתקנים המלכות (מ"מ)

⁶ ר"ל שמשלמת לכל ספירה וספירה (מ"מ).

⁷ פי' דהיינו שאין הי"ס הנק' על עליה דהיינו שנסתלקו ממנה אלא עמה ושיעור הכתוב אשר לא עלה מעלה על הנז' (מ"מ).

⁸ פי' כמו ד"א שמפרש עול היא הקלי' (מ"מ). סוד בתולה הנה הוא מלכות, נוק' דז"א, שהיא בתולת ישראל כמ"ש בזה"ק (פ' חוקת קפ ע"ב), והנה היא בתולה בעת שהיא בלא זווג, ובפרט אחר החורבן והגלות שאז תרעין דילה סתימין, והיא בתולה ממש ואיש לא ידעה (בראשית כד טז) מפחד החיצונים, שלא יתאחזו בהזווג הזה (דע"ה ח"ב קד ע"א).

⁹ פי' במעשה זה אין בו רמז יחוד אלא הכל תגבורות הדינים על הפרה סוד שריפתה ועשייתה חוץ למחנה ובבחי' זו לא עלה עליה על שהוא הת"ת הכולל כל ה' עליונה וה' תחתונה בסוד רקיע בתוך המים ולזה לא ניתנה לאהרן שהוא שושבינית היחוד (זהר הרקיע).

¹⁰ תפקידו לייחדה ובפרה אין צריך יחוד כדלקמן (אור יקר).

¹¹ עי' לעיל קעו ע"ב שקדוש שייך לכהן, ולוי לטהור.

<p>האי פרה כיון דאתעביד אפר¹ בעי² למשדי ביה עץ ארז ואזוב ושני תולעת והא אלין אתמרו ואסף איש טהור ולא קדוש והניח מחוץ למחנה במקום טהור דהא טהור לא אקרי אלא מן סטרא דמסאב בקדמיתא</p>	<p>פרה זו כיון שנעשתה אפר, צריך לזרוק בה עץ ארז ואזוב ושני תולעת, והרי אלה נאמרו "ואסף איש טהור" ולא קדוש, "והניח מחוץ למחנה במקום טהור", שהרי טהור לא נקרא אלא מצד שמטמא בהתחלה.</p>
<p>רוא דכלא האי דכתיב למי נדה חטאת היא בנין דכל דינין תתאינ³ וכל אינון דאתו מסטרא דמסאבא כד איהו ינקא מסטרא אחרא ויתיבת בדינא כד"א מלאה דם הודשנה מחלב כדין כלהו מתערי ומסתלקי ושראן בעלמא כיון דעבדי האי עובדא דלתתא וכל האי דינא באתר דא דהאי פרה ורמאן עלה עץ</p>	<p>סוד הכל, זה שכתוב "למי נדה חטאת היא", משום שכל דינים התחתונים, וכל אלו שבאים מצד הטומאה, כשיונקים מצד אחר ויושבים בדין, כמו שנאמר "מלאה דם הדשנה מחלב" אז כולם מתעוררים ומסתלקים ושורים בעולם, כיון שעושים מעשה זה שלמטה, וכל הדין הזה במקום זה של פרה זו, וזורקים עליה עץ</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום וגו' אסור לחרוש בשבת חרישה דשור דאתמר על נבי חרשו חורשים ושכינתא תתאה איהי פרה אדומה מסטרא דגבורה תמימה מסטרא דחסד דאיהו דרגא דאברהם דאתמר ביה התהלך לפני והיה תמים</p>	<p>"פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום וגו'", אסור לחרוש בשבת חרישה של שור, שנאמר "על גבי חרשו חורשים", ושכינה תחתונה היא פרה אדומה מצד הגבורה, תמימה מצד החסד, שהוא דרגת אברהם שנאמר בו "התהלך לפני והיה תמים".</p>
<p>אשר אין בה מום מסטרא דעמודא דאמצעיתא אשר לא עלה עליה עול מסטרא דשכינתא עלאה דאיהי חירו באתר דאיהי שלמא והזר הקרב לית רשו לסטרא אחרא לשלמא לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות דאינון מסטרא דניהנם</p>	<p>"אשר אין בה מום" מצד העמוד האמצעי, "אשר לא עלה עליה עול", מצד שכינה עליונה, שהיא חירות במקום שהיא שולטת, "והזר הקרב", אין לו רשות לצד האחר לשלוט, לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות, שהם מצד הגיהנם.</p>
<p>קפא/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>ארז וגו' כדין אתחלש חילא דלהון ובכל אתר דשראן אתברו ואתחלשו וערקין מניה דהאי חילא דלהון אתחזי כגוונא דא לגבייהו כדין לא שראן בבר נש ואתדכי</p>	<p>ארז וגו', אז נחלש כחם. ובכל מקום ששורים נשברים ונחלשים ובורחים משם, שהרי כחם נראה כדוגמא זה לגביהם, ואז לא שורים באדם והוא נטהר.</p>
<p>וע"ד אתקרי מי נדה מייא לדכאה כד עלמא שארי בדינא וסטרא מסאבא אתפשט בעלמא הכא אתכלילן כל זינין</p>	<p>ועל זה נקראים "מי נדה". מים לטהר, כשהעולם שרוי בדין וצד הטומאה מתפשט בעולם, כאן נכללים כל מינים של טומאה, וכל מיני טהרה.</p>

¹ ז"ל הרב בליקוטים [אולי ליקוטי תורה כי תשא] דע כי ה"ג מתאספים בחוטם ואז הם מתבסמים וכל החמשה חוזרים בסוד אחד ואזה פרה פר ה' שהם החמשה גבורות הנה עתה היו אפשר ר"ל אחד פ, שכולם נכללו באחד (מ"מ).

² דע כי הגבוה מתאספים בחוט' ואז הם מתבסמים וכל החמשה חוזרים בוסד א' וזהו פרה פר ה' שהם ה"ג הנה עתה היו אפר ר"ל א' פר שכולם נכללו באחד (רח"ו).

³ עיין מ,ש באדרת נשא בענין כורסייה דשביבין ותבין כי אין הדברים כפשטן (רח"ו).

מסאבי וכל זיני דכיו	
ובגין כך טומאה וטהרה כללא עלאה דאורייתא ואוקמוה חברייא אר"ש אלעזר עבדת דלא יימרון חברייא מלה אבתרך	ומשום זה, טומאה וטהרה כלל עליון בתורה, ובארוה החברים. אמר רבי שמעון, אלעזר עשית שלא יאמרו החברים דבר אחריך.
פתח ר"ש ואמר המשלח מעינים בנחלים וגו' ישקו כל חיתו ודוד מלכא ברוחא קדישא אמרין ואית לאסתכלא בהו ת"ח בשעתא דחכמתא עלאה ² בטש בגליפוי ³ אע"ג דהיא טמירא בכל סטריין ⁴ פתח ואתנגיד מניה חד נהרא ⁵ מליא בתרעין ⁶ (נ"א ומליא לתרעין) עלאין	פתח רבי שמעון ואמר "המשלח מעינים בנחלים וגו', ישקו כל חיתו שדי וגו'" פסוקים אלו אמרם דוד המלך ברוח הקודש ויש להתבונן בהם. בא וראה, בשעה שחכמה עליונה מכה בחקיקות, אף על גב שהיא נסתרת בכל הצדדים, נפתח ונמשך ממנה נהר אחד מלא (וממלא לשערים) בשערים עליונים.
כמבועא ומקורא דמיא דמלי ⁷ קוזפא רבא מניה ומתמן אתמשכן מבועין דנחליין ⁸ ונהרין בכל סטר כך האיין בחד שביל דיקין ⁹ דלא אתידע משיך ונגיד ההוא נהר	כמבוע ומקור של מים שממלא נוד גדול ממנו, ומשם נמשכים מבועים של נחלים ונהרות בכל צד. כך זה בשביל דיק אחד שלא נודע, מושך

¹ כל המשריין דילה שהם החיות הקודש והאופנים כמ"ש בפ' חקת (קפא ע"א) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).

² אבא (רח"ו). השער הכללי, סוד י', כולל עשר"ה גי' חכמת"א עלא"ה, כלל עשר"ה חכמות, עשרה ספירות (הגרמ"מ).

³ כשמכה בחקיקות, כלומר שמכה בכח להיות חוקק, והן נחקקין בדבר הנגדי הקשה, סוד הנוקבא, סוד בינ"ה, כי חכמ"ה בינ"ה גי' גליפוי ע"ה, והן י"ג מדות, הנשרשין בעשר"ה וג' רישין כלולין זה בזה, בסוד בט"ש, ב'רכה ש'מחה ט'ובה, ב' א"ש מתיחדין זה בזה בסוד י"ה של אי"ש אש"ה, בסוד חקק י"ה [ריש ס"ו], והה' נכלל ביו"ד בסוד ה' בחי' שבי', ג' קוצין וב' מחברים, הרי ה', ושורש ה' הוא טיפ"ה הכללי, בסוד ד"ק, שמזה נחלק לעשרה בחינות, ומשם נחלקים בסוד שערות הנמשכין מן השער הכללי, נ' שערי בינה. וזה השער הכללי בינה, מנה דינין מתערין [עי' זח"א קנא]. בסוד השער גי' יצ"ר הר"ע, שנמשך מעשר"ה מאמרות, ליתן שכר טוב כו', ולהפרע כו' [אבות פ"ה], ושרשיהן במאמר"ת, גי' רל"ב תנ"ה שמות דאר"א של זר"ע קוד"ש, והשכר והעונש הוא בעשר"ה דרגין הכלולין בחכמת"א עלא"ה, ובט"ש בגילופי, י"ג מדות הרחמים והיפוכן, שנשרש בכל' דרכי יהו"ה, פלג יר"י י"ג וי"ג, וזה גילפוי נחקקין זה בזה, אחד באחד יגשו [עי' איוב מא], הוא אחד ושמו אחד (הגרמ"מ).

⁴ שאע"פ שאנו אומרים בלשון נקבה חכמתא עלאה, ונקבה הוא קצת מפרש ומגלה סוד הענין, אך כיון שנקרא בשם חכמתא עלאה, כלולה היא בחכמה, והחכמה נעלמה מעין כל חי, והיא טמירא בכל סטריין, גנוזה מכל צד, שזה השער אשר צדיקים יבואו בו [עי' תהלים קיח], הוא טמיר בד' סטריין של העולם, בסוד צדי"ק, צפון דר"ם י"ם קד"ם, וכל צד מאלו הד' רוחות יש בו חכמת"א עלא"ה גנוזה, ואשרי המגיע לער"ב בק"ר [עי' דניאל ח] גי' יונה ב"ן אמת"י, להשיג אלפים ושלושה מאות, שהוא ד' פעמים חכמת"א עלא"ה, ובכל א' מכל צד יש ער"ב בק"ר, ב' פעמים ר"ח חכמ"ה, בסוד הדין והחסד, ב' בחי' נפ"ש, נשף יומא ואתא לילה, נשף לילה ואתי יומא [עי' ברכות ג ע"ב]. והצדיק מיחד ער"ב בק"ר בסוד עקד"ת יצח"ק ב"ן אברה"ם, גי' שח"ר, כלול ערב בקר ביחד, וחסד ומשפט אשירה [תהלים קא] וכו' (הגרמ"מ).

⁵ ותמיד הנהר סוד נהר יוצא מעדן [בראשית ב], והוא מזר"ח גי' נה"ר, ולכן נהרא הוא א', שהוא האור המאיר דרך צד מזרח, ולא צד מזרח, כי זה הצד לית לה אור מצד עצמה, רק נקרא מזרח ע"ש ששם מתחיל האור לזרות, אבל נהר הוא תרגום של אור עצמו, המאיר ומתחיל דרך מזרחוכו (הגרמ"מ).

⁶ אמא (רח"ו).

⁷ יסוד שלה (רח"ו).

⁸ צנורות שבז"א (רח"ו).

⁹ שביל דעת ז"א שבו יסוד דאבא (רח"ו). כי שביל הוא עי"ן נו"ן נו"ן גי' שביל, וזהו ואנכי ידעתין בש"ם [שמות לג], גי' שביל, ודקי"ק גי' רר"ח, ח"ד שביל דקי"ק גי' ש"ר חכ"ם, סוד רר"ח צמרכ"ד, לשון קודש של עמר נקי, שרוח חכמה בא מדרך השערות, אשר הן כעמר נקי, שהן משיכין דמבועי דחכמתא, ולא השערות עצמן, אלא רוח שבהן שהוא סוד צמרכ"ד, וידוע שם זה מקורו, וזהו רוח

<p>דנגיד¹ ונפיק וממלי להווא נחלא עמיקא ומתמן אתמשכאן מבויעין ונחלין ואתמליין² מניה הה"ד המשלה מעינים בנחלים וגו' אלין נהרי עלאי³ קדישא דאפרסמונא דבייא וכלהו אתשקיין כחד⁴ מהווא נביעא⁵ דנחלא עלאה קדישא דנפיק ונגיד</p>	<p>ושופע אותו נהר ששופע ויוצא וממלא לאותו נחל עמוק, ומשם נמשכים מבויעים ונחלים ומתמלאים ממנו, זהו שכתוב "המשלה מעינים בנחלים וגו'", אלה נהרות עליוני קודש של אפרסמון טהור, וכולם מושקים כאחד מאותה נביעת הנחל העליון הקדוש שיוצא ושופע.</p>
<p>לבתר ישקו כל חיתו שדי⁶ היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים הני ד' ראשין אלין אינון חיתו שדי כללא דכל אינון משריין וכל אינון חיילין דאחידן בהו שדי אל תקרי שדי אלא שדי דהוא נטיל ואשלים שמא מיסודא דעלמא</p>	<p>אחר כך "ישקו כל חיתו שדי", היינו שכתוב "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים" ארבעה ראשים אלה הם חיתו שדי, כלל כל אותן מחנות וכל אותם חיילות ששדי אחוזה בהם, אל תקרי שדי אלא שדי, שהוא נוטל ומשלים את השם מיסוד העולם.</p>
<p>ישברו פראים לצמא⁷ אלין אינון דכתיב בהו והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים מאן חיה אלא אלין חיתו שדי ארבע אינון וכל חד וחד לחד סמרא דעלמא והווא אקרי חיה ואופנים לקביל כל חד וחד ולא אזלין אלא מרוח דההיא חיה דאזיל עליהו</p>	<p>"ישברו פראים צמאם", אלה אותם שכתוב בהם "והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים", מי החיה, אלא אלו חיתו שדי ארבע הן, וכל אחת ואחת לצד אחד של העולם, ואותו שנקרא חיה, ואופנים מול כל אחד ואחד, ולא הולכים אלא מרוח אותה חיה שהולכת עליהם.</p>
<p>וכד אלין מתשקיין מהווא שקיו עלאה כל שאר חיילין אחרנין אשתקיין⁸ ואתרוון ומשתרשן בשרשיהו ואתאחדן אלין באלין בדרגין ידיען הה"ד עליהם עוף השמים ישכון וגו'</p>	<p>וכאשר אלה מושקים מאותה השקאה עליונה, כל שאר החיילות האחרים מושקים ומרווים ומשתרשים בשרשיהם. ונאחזים אלה באלה בדרגות ידועות, זהו שכתוב עליהם "עוף השמים ישכון וגו'".</p>
<p>משקה הרים מעליותיו וגו' אלין שאר דרגין עלאין לבתר כל דא מפרי מעשיך תשבע הארץ (ס"א לתתא וכל עלמין וכו') ארעא עלאה קדישא וכד איהי מתברכא כל עלמין כלהו חדאן ומתברכאן דא בשעתא דברכאן משתכחי משקיו דנחלא עמיקא</p>	<p>משקה הרים מעליותיו וגו' אלו שאר דרגות עליונות. אחר כל זה "מפרי מעשיך תשבע הארץ" (למטה וכל העולמות וכו') ארץ עליונה קדושה, וכשהיא מתברכת, כל העולמות בשמחה ומתברכים, וזה</p>

צמרכ"ד גי' ח"ד שבי"ל דקי"ק, ומשם משי"ך ונגי"ד, משיך לעצמו ונגיד לאחרים, כמו נגיד ומצוה לאומים [ישעיה נה], משחתיך לנגיד על עמי [עי' שמר"א ט], שיהא מושך ומנהיג לאחרים, ומשי"ך הוא סוד ש"ע, שהוא מסוד א"ל, אל"ף למ"ד ב' פעמים גי' משי"ך, ומן הרוח שבו ל"ב נתיבות חכמה וי"ב מדות טובות, נגיד בסוד בינ"ה, ונגי"ד גי' חכמ"ה, שבזה ממשיך ומנהיג אחרים בחכמה (הגרמ"מ).

¹ יסוד דז"א (רח"ו). נהר דנגיד ונפיק גי' מזר"ח ומער"ב ע"ה, שמזה מתגלה סמ"ך וא"ו דל"ת, בסוד ע"ת זמ"ן, לכל עת וזמן לכל חפץ [קהלת ג], ומתגלה לו כפי עת וזמן ההוא (הגרמ"מ).

² במלכות (רח"ו).

³ ספי' שבבריאה הנקרא אפרסמון וסיפא דקרא קדריש (רח"ו).

⁴ שרפים שבבריאה דתמן אימא מקננא בכרסייא (רח"ו).

⁵ יסוד דז"א דאצילות (רח"ו).

⁶ ד' חיות שביצירה ששם מט"ט הנק' שד"י (רח"ו).

⁷ פראים גימ' פרים ע"ה והם סוד מנצפ"ך סנדלפון עולה פ"ר שבעולם האופנים ששם סנדלפון (רח"ו).

⁸ עד עכשיו דיבר בפנימיות העולמות ועתה ידבר בחיצוניות העולמות (רח"ו).

<p>דכלא</p>	<p>בשעה שנמצאות ברכות מהשקאת הנחל העמוק של הכל.</p>
<p>ובשעתא דעלמא יתיב בדינא ברכאן לא משתכחן לנחתא בעלמא וכדין אסתאב מקדש (ס"א) ובשעתא דברכאן לא משתכחי לנחתא בעלמא כדין עלמא יתיב בדינא ומספרא דשמאלא רוחא אתער ואתפשט (בעלמא) וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא ושראן (בכמה אתרי) על בני נשא ומסאב ההוא רוחא להו כבר נש דגוע (ס"א) כבר האי רוח) ורוח מסאבא שריא עליה הכי נמי שריא למאן דיקרב בהדיה</p>	<p>ובשעה שהעולם יושב בדין, ברכות לא נמצאות לרדת בעולם, אז נטמא המקדש. (ובשעה שאין נמצאות ברכות לרדת בעולם, אז העולם יושב בדין, ומצד שמאל מתעוררת רוח ומתפשטת בעולם), וכמה חבילות של מזיקים נמצאים בעולם ושורים (בכמה מקומות) על בני אדם, ומטמא את אותה הרוח, כמו בן אדם שגוע (כבר הרוח הזו) ורוח הטומאה שורה עליו, כך גם שורה למי שיתקרב אליו.</p>
<p>הה"ד הסתיר פניך יבהלון וגו' האי קרא מאי קא מיירי אלא תסתיר פניך יבהלון דהא לא אתשקיין לאשתכחא ברכאן לעלמין תוסף רוחם יגועון (ג"א לאתערא) ואתער רוחא אחרא מספרא שמאלא ורוח מסאבא שריא על בני נשא על אינון דמיתין ומאן דקאים בהדיהו ועל שאר בני נשא</p>	<p>זהו שכתוב "תסתיר פניך יבהלון וגו'", פסוק זה במה מדובר, אלא "תסתיר פניך יבהלון", שהרי לא השקו להמצא ברכות לעולמות, "תוסף רוחם יגועון" (לעורר) ומתעורר רוח אחר מצד שמאל, ורוח טומאה שורה על בני אדם, על אותם שמתו, ומי שעומד עליהם ועל שאר בני אדם</p>
<p>מאי אסוותא דלהון הא דכתיב ואל עפרם ישובון דא עפר שריפת החטאת¹ (ס"א דא עפר מקדשא דלעילא) בנין לאתדכאה ביה והיינו רזא הכל היה מן העפר ואפי' גלגל חמה</p>	<p>מה רפואתם, זה שכתוב "ואל עפרם ישובון", זה עפר שריפת החטאת (זה עפר המקדש שלמעלה), בשביל לטהר בו, והיינו סוד "הכל היה מן העפר" ואפילו גלגל חמה.</p>
<p>לבתר דמהדרן להאי עפר בנין לאתדכאה ביה מתעבר רוחא מסאבא ואתער רוחא אחרא קדישא ושאר בעלמא הה"ד תשלח רוחך יבראון ויתסון באסוותא עלאה דרוחא אחרא ותחדש פני אדמה² דהא אתדכיאת (אתתא לבעלה) וחדתותי דסיהרא אשתכח ועלמין כלהו מתברכאן</p>	<p>לאחר שחוזרים לעפר זה, בשביל לטהר בו, עוברת רוח הטומאה ומתעוררת רוח אחרת קדושה ושורה בעולם, זהו שכתוב "תשלח רוחך יבראון", יבראון וירפאו ברפואה עליונה של רוח אחרת, "ותחדש פני אדמה", שהרי נטהרה (אשה לבעלה), וחדוש הלבנה נמצא, וכל העולמות מתברכים.</p>
<p>זכאה חולקהון דישראל דקב"ה יהיב לון עיטא דכלא אסוותא בנין דיזכון לחיי עלמא דאתי וישתכחו דכיין בהאי עלמא קדישין לעלמא דאתי עלייהו כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם</p>	<p>אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם עצה שכולה רפואה, כדי שיזכו לחיי העולם הבא, וימצאו טהורים בעולם הזה, קדושים לעולם הבא, עליהם כתוב "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם".</p>
<p>קפא/ב³</p>	

¹ עי' פקודי רסו ע"ב (לש"ו).

² סוד גדול רמז בכאן ותחדש פני אדמה שמדבר בבחי' פנים תתאין שהיו תחלה מלאים חשך והם בסוד מלאה דם הודשנה חלב או כפי פשוטו שפני אדמה הם פנים העליונים וכשיש בה ש"ע נהורין מפני א"א אז יש זוג ועת רצון (רח"ו).

<p>ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צין ונ' ר' יהודה אמר¹ אמאי פרשתא דפרה² סמיכה למיתתא מרים הא אוקמוה³ אלא כיון (ס"א כמה)⁴ דאתעביד⁵ דינא בהאי פרה לדכאה למסאבי אתעביד דינא במרים לדכאה עלמא ואסתלקת מן עלמא</p>	<p>"ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צין וגו'", רבי יהודה אמר למה פרשת פרה סמוכה למיתת מרים, הרי פרשה. אלא כיון (כמו) שנעשה הדין בפרה זו לטהר הטמאים, נעשה דין במרים לטהר העולם, והסתלקה מהעולם.</p>
<p>כיון דאסתלקת מרים אסתלק ההוא באר⁶ דהוה אזיל עמהון דישאל במדברא ואסתלק בירא בכלא⁶ א"ר אבא כתיב</p>	<p>כיון שהסתלקה מרים, הסתלקה אותה באר שהיתה הולכת עם ישראל במדבר, והסתלקה הבאר מהכל. אמר</p>

¹ אע"ג דרבי יהודה לא דריש סמוכין אלא במשנה תורה, כבר כתבו תוס' והליכות עולם דהיכא דמוכח דריש, והכא ודאי מוכח דבעינן למדרש (רמ"ז).

² כי מצות הפרה נעשה בר"ח ניסן השני ליציאת מצרים שבו הוקם המשכן, ומיתת מרים היתה בשנת הארבעים (רמ"ז).

³ כמ"ש רז"ל כשם שפרה מכפרת כך מיתתן של צדיקים מכפרת, והזכירו רש"י בחומש (רמ"ז).

⁴ קשה דמאי מתרץ והלא דין הפרה נעשה בשנה השניה ומרים מתה בשנת הארבעים. ואין לומר שר"ל ששריפת הפרה היא מעין מיתת מרים, דאם כן הול"ל בגוונא דאתעביד דינא בהאי פרה וכו', אלא אמר כיון דאתעביד, דמשמע ששתיהן נעשו בזמן אחד. ונלע"ד שהענין יובן במה שאמרנו לעיל שגופה של פרה סודו בנוק' דקל' שהיא המדרגה האחרונה והקליפה היותר גסה וממנה המיתה וטומאת המת, וצוה (נ"א ורצה) ה' להוציא המר דהיינו כל אור המחיה אותה ולשרוף חומרה ועכירותה לבטל גסות גבורותיה, ולכן כל העוסקים בה מתחילה ועד סוף מטמאין בגדים מפני שהיו מתקוממים נגד(ם) אותם הדינים הטמאים ודבקים בה עד שתעשה אפר שה"ס גבורות ברורות מזוהמת הטומאה, הלא תראה שבאפר מנהצין הבגדים, וגם על דרך האדם הנעשה עפר לעכל זוהמת הנחש, ואז אותן הגבורות דוחות את טומאת המת כי הן גבורות קדושות, ולכן עשו להן חז"ל כמה וכמה מעלות של קדושים כחטאת, לפי שה"ס גבורות מעולות ששרשן במלכות הקדושה, ושאחרי התבררן מסיגי הפרה הסורה מתעלות להאחז ולשוב למקורן. והנה ידוע שמרים שרשה בגבורות שה"ס המלכות, ולכן ממנה נתייסדה מלכות בית דוד כנזכר בפ"ק דמסכת סוטה (יא, ב), והיא כוללת כל הגבורות דהיינו פ"ר בחגתנ"ה, וכללותם ביסוד דהיינו ה', ועוד ה' כללותן במלכות, הרי הכל גי' מר"ם. ולכן במצרים שהיו הגבורות קשות, כשנולדה מרים התחילה המרירות פ"ו שנה בסוד אלק"ם, אמנם היא בסוד הגבורות הטהורות שבמלכות, וששם שורש אפר הפרה שסודה לדחות טומאת המת בעשות שפטים בפרה סורה כאמור. והנה בפרק מיתת מרים כלו כל מיתי מדבר, שהם החזירו המיתה לעולם, וכמ"ש רש"י בפסוק (כ, א) ויבאו בני ישראל כל העדה, ואז שעברו הארבעים שנה נגמר לפי אותה שעה כל הצורך להכניע הפרה הסורה בהשתמש באפר הפרה, ובלע כח המות, שהרי לבאי הארץ נאמר (דברים ד, ד) חיים כלכם היום. והנה לעומת שבבוא מרים לעולם נתעוררו הגבורות הקשות כך עתה שתש חילם וכחם וגבורת הקדושות, אז שלט הדין הקדוש במרים להעלותה למעלה (רמ"ז).

⁵ זה סוד השפע שהיה נשפע להם מהארה הנקרא דור המדבר וכנזכר באוצרות חיים, ולכן דייק לישניה ואמר דהוה אזיל עמהון דישאל במדברא, וזהו ההוא באר, פי' אותה ההארה (רמ"ז). עי' עוד ח"ב קיד ע"ב וכן סד ע"ב (דע"ה ח"ב קכח ע"א).

⁶ ירצה דאז לא היתה עדיין רחל מתוקנת, ואם כן לא היתה להם שום בחינת באר נובע, כי בחינת דור המדבר נתבטלה ורחל עדיין לא נתכונן פרצופה, ובפרט כריית היסוד להביע (נ"א להכניע). וזהו דסמין רבי אבא בפסוק בתולת ישראל, שהיא רחל קודם שהוכן יסודה שהוא סגור, ולכן בין דור המדבר ובין רחל נקראים זאת צור וזאת סלע, להורות שהיו קשות מלהשפיע, וצור הוא מסוד ע"ב בהכאה כזה, י"פ ו' ד' ק' הפ"י נ' ו' פ' צ"ו הפ"י נ' סך הכל צ"ר. ולכן נצטווה להכות בצור במטה שלו שהוא מיסוד אבא צורת ו' וכנזכר באוצרות חיים, וידוע שביסוד [אבא] יש שם ע"ב, והוא המכה ומנוצץ בדור המדבר. ואפשר לומר שבענין זה טעה משה בסלע שה"ס רחל, כי הנה גם סלע הוא מענין צור שנעשה מהכאה על דרך זה, יפ"ה הפ"י ופ"ה הפ"ו גי' סל"ע, ואיתא באוצרות חיים שד' אורות שיש בת"ת זעיר מד' רוחותיו מתערבים ויורדים עד היסוד דז"א ומשם בוקעים ויוצאים אל דעת רחל ואז נקרא באר והנה משה השכיל שה' צוהו ליקח בידו את המטה, שהוא יסוד אבא המבריח עד תוך יסוד זעיר, וב' פעמים יסוד גי' סל"ע, ולפי שהוא דרך הכאה כנזכר, וגם שהד' אורות בסוד ד' אותיות הו"ה שהיא בת"ת זעיר הוא בדרך הכאה כאמור, לכן חשב שצריך להכות, ולפי שההכאות כפולות יפ"ה הפ"י, ולכן הכה פעמים, ולא כיון יפה, כי בשלמא הצור שהוא יוצא מהכאת העיקר במילוי, וגם עיקרה מיסוד אבא, וגם כי מוצאה ע"י בקיעת יסוד אבא, שייכא

<p>(יחזקאל כו ב) ואתה בן אדם שא קינא על בתולת ישראל וכי עלה בלחודה לא אלא בנין דכלא אתבר בנינה בנינה אתבר ימינא אבתרה דהוה מקרב לה גבי גופא וגופא דאיהו שמשא אתחשך בנינה ודא הוא רוא דכתיב הושיעה ימינך וענני גופא (ס"א בנינה דכתיב חשך השמש בצאתו וכתיב) דכתיב אלביש שמים קדרות דהא שמשא אתחשך בנינה כגוונא דא ותמת שם מרים וגו'</p>	<p>רבי אבא, כתוב "ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל", וכי עליה לבדה, לא אלא משום שהכל נשבר בגללה, בגללה נשבר הימין אחריה, שהיה מקרבה לגוף, והגוף שהוא שמש נחשך בגללה, וזהו סוד הכתוב "הושיעה ימינך וענני" גוף (בגללה שכתוב "חשך השמש בצאתו", וכתוב) שכתוב "אלביש שמים קדרות", שהרי השמש נחשך בגללה, כדוגמא זה "ותמת שם מרים וגו'".</p>
<p>ולא היה מים לעדה דהא אסתלק בירא דעילא ותתא' לבתר אתבר ימינא דכתיב יאסף אהרן אל עמיו ולבתר אתחשך שמשא דכתיב ומות בהר וגו' והאסף אל עמך וגו' הא דרועא ימינא אתבר וגופא דאיהו שמשא אתחשך</p>	<p>"ולא היה מים לעדה", שהרי הסתלקה הבאר שלמעלה ושלמטה, אחר כך נשבר הימין, שכתוב "יאסף אהרן אל עמיו", ואחר כך נחשך השמש, שכתוב "ומת בהר וגו' והאסף אל עמך וגו'", הרי זרוע ימין נשברה, והגוף שהוא שמש נחשך.</p>
<p>ות"ה לא אשתכח דרא בעלמא כדרא דמשה קיימא בעלמא ואהרן ומרים ואי תימא ביומוי דשלמה הכי נמי לאו דהא ביומוי דשלמה שליט סיהרא ושמשא אתכניש וביומוי דמשה אתכניש סיהרא ושמשא שלטא</p>	<p>ובא וראה, לא נמצא דור בעולם כמו הדור שמשה עמד בעולם ואהרן ומרים. ואם תאמר, בימי שלמה גם כן, לא, שהרי בימי שלמה שלטה הלבנה, והשמש התכנסה, ובימי משה התכנסה הלבנה ושלט השמש.</p>
<p>תלת אחין הוו משה אהרן ומרים כד"א ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים מרים סיהרא משה שמשא אהרן דרועא ימינא חור דרועא שמאלא ואמרי לה נחשון בן עמינדב</p>	<p>שלשה אחים היו, משה אהרן ומרים, כמו שנאמר "ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים", מרים לבנה {מובן שזה ירח ולא צבע?}, משה שמש, אהרן זרוע ימין, חור זרוע שמאל, ויש אומרים נחשון בן עמינדב.</p>
<p>בקרמיתא מיתת מרים אסתלקת סיהרא אסתלק באר לבתר אתבר דרועא ימינא דמקרב תדיר בסיהרא באחיה בחידו וע"ד כתיב ותקח מרים הנביאה אחות אהרן אחות אהרן ודאי דאיהו דרועא דמקרב לה באחדותא באחיה עם גופא</p>	<p>בהתחלה מתה מרים, הסתלקה הלבנה והסתלקה הבאר, אחר כך נשברה זרוע ימין שמקרבת תמיד את הלבנה באחיה ובשמחה, ועל זה כתוב "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן", אחות אהרן בודאי, שהוא זרוע שמקרבה באחדות ובאחיה עם הגוף.</p>
<p>לבתר אתכניש שמשא ואתחשך כמה</p>	<p>אחר כך התכנס השמש ונחשך, כמו</p>

בה ההכאה במטה, אבל הסלע אין בא כי אם ריבוי עיקר בעיקר, וגם כי עיקרה מאי' בסוד קס"א, והיא נקודה עיקרית מי' נקודות, לא שייכא בה הכאה. ומה שלקח המטה מפני שמוצאה במקום גילוי יסוד אבא, ודוק ועיין בליקוטי תורה פרשה זו (רמ"ז).

¹ הצור, הגם שניתן אז הבאר של מרים שהוא מהמלכות דאצילות עצמו וכמ"ש בפ' משפטים (קיד ע"ב) ופ' חוקת (קפא ע"ב), עכ"ז הנה לא נתגלה שם המלכות דאצילות רק אחר ההכאה, כי הנה הצור והמטה שניהם היו אז בדרגא דמט"ט ובסוד עץ הדעת, ולא היה נתגלה עדיין השכינה בהם, כי היתה למעלה עדיין ג"כ רק בסוד קטנות (דע"ה ח"ב קכט ע"ב), מרים שהיא היתה מרכבה להשכינה שהיא רחל (דע"ה ח"ב קכט ע"ג), סיהרא קדישא שהיא השכינה הקדושה וכמ"ש בפ' חוקת (קפא ע"ב), והוא רחל אם ישראל כנסת ישראל, והיא באר מים חיים, כי היא מבוע דאור א"ס (דע"ה ח"ב קלא ע"ג), הצור אחר הכאתו ונעשה לבאר מים חיים, הנה נתהפך הצור מאז מעץ הדעת לעץ החיים ע' זוה"ק (משפטים קיד ע"ב, ופ' חוקת קפא ע"ב, קפג ע"ב) (דע"ה ח"ב קל ע"ג).

<p>דאוקימנא דכתיב והאסף אל עמך גם אתה וגוי זכאה חולקהון דמשה אהרן ומרים דאשתכחו בעלמא ביומוי דשלמה שלמא סיהרא בתקונהא ואתחזי בעלמא ואתקיים שלמה בחכמתא דנהירו דילה ושלמא בעלמא כיון דסיהרא נחתא בחובוי אתפנים יומא בתר יומא עד דאשתכח בקרן מערבית ולא יתיר ואתיהיב שבטא חד לבריה זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא</p>	<p>שאמרנו, שכתוב "והאסף אל עמך גם אתה וגו'", אשרי חלקם של משה אהרן ומרים שנמצאו בעולם. בימי שלמה שלטה הלבנה בתקוניה, ונראתה בעולם והתקיים שלמה בחכמת האור שלה, ושלט בעולם. כיון שהלבנה ירדה בעוונותיו, נפגם יום אחר יום, עד שנמצא בקרן מערבית ולא יותר, ונתן שבט אחד לבנו, אשרי חלקו של משה נביא הנאמן.</p>
<p>כתיב וזרח השמש ובא השמש וגוי האי קרא אוקימנא אבל וזרח השמש כד נפקו ישראל ממצרים דנהיר שמשא ולא סיהרא ואל מקומו שואף וגוי האי כתיב</p>	<p>כתוב "וזרח השמש ובא השמש וגו'", פסוק זה בארנו, אבל וזרח השמש כשיצאו ישראל ממצרים, שהאיר השמש ולא הלבנה, "ואל מקומו שואף וגו'" הרי כתוב.</p>
<p>ובא השמש במדברא עם שאר מתי מדברא כיון דאעל שמשא לאן אתר אתכניש אל מקומו בנין לאנהרא לסיהרא הה"ד שואף זורח הוא שם דאע"ג דאתכניש זורח הוא שם ודאי דהא לא אנהיר סיהרא אלא מנהורא דשמשא ודא הוא רוא דכתיב הנך שוכב עם אבותיך וקם אע"ג דתתכניש הנך קיים לאנהרא לסיהרא (דא הוא יהושע ועליה)</p>	<p>"ובא השמש", במדבר עם שאר מתי מדבר, כיון שנכנס השמש, לאיזה מקום התכנס, אל מקומו בשביל להאיר ללבנה, זהו שכתוב "שואף זורח הוא שם", שאף על גב שהתכנס זורח הוא שם ודאי, שהרי לא מוארת הלבנה אלא מאור השמש, וזהו סוד הכתוב "הנך שוכב עם אבותיך וקם", אף על גב שתתכנס הנך קיים להאיר ללבנה (ועליה זהו יהושע).</p>
<p>כך הוא משה ועליה כתיב האי קרא מה יתרון לאדם בכל עמלו וגוי מה יתרון לאדם בכל עמלו דא יהושע דאשתדל לאחסנא ארעא דישראל ולא זכה לאשלמא לסיהרא כדקא יאות דהא איהו אעמל בהו בישראל תחת השמש תחותיה דמשה</p>	<p>כך הוא משה, ועליו כתוב פסוק זה "מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו'". "מה יתרון לאדם בכל עמלו", זה יהושע שהשתדל להוריש ארץ ישראל ולא זכה להשלים ללבנה כראוי, שהרי הוא עמל בישראל תחת השמש, תחת משה.</p>
<p>ת"ח ווי לההוא כסופא ווי לההוא כלימה בנין דפלה ולא נפל אתריה ממש אלא תחות שמשא ולא הוה ליה נהירו מדיליה אלא נהירו דנהיר ליה ואי הכי מאי תושבחתא הוה ליה הואיל ולא אשלים להכא ולהכא ובכל אתר דאמר שלמה תחת השמש על דרגא דיליה קאמר ראיתי תחת השמש ועוד ראיתי תחת השמש שבת וראה</p>	<p>בא וראה, אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה, משום שעבד ולא לקח מקומו ממש, אלא תחת השמש ולא היה לו אור משלו, אלא אור שהאיר לו. ואם כך מהו שבחו שהיה לו הואיל ולא השלים לכאן ולכאן. ובכל מקום שאמר שלמה "תחת השמש", על דרגתו אמר. ראיתי תחת השמש ועוד ראיתי תחת השמש, שבת וראה</p>
<p>קפד/ב אתעקר מעלמא ואפילו דאיהו תקיפא מבני גברייא ובעא לשיצאה להו לישראל נפל בידיה דמשה ואשתצי</p>	<p>נעקר מהעולם, ואפילו שהוא תקיף מבני הגבורים ורוצה להשמיד את ישראל, נפל בידי משה והושמד.</p>

<p>בגלל זה ישראל השמידו הכל, בניו וכל עמו וכל אשר לו, כמו שכתוב "ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו" וכתוב "ונך אתו ואת בנו". "בנו" כתוב חסר יו"ד, וקוראים בניו, והרי פרשוהו החברים.</p>	<p>בגלל זה ישראל השמידו הכל, בניו וכל עמו וכל אשר לו, כמו שכתוב "ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו" וכתוב "ונך אתו ואת בנו". "בנו" כתוב חסר יו"ד, וקוראים בניו, והרי פרשוהו החברים.</p>
<p>זכאין אינון ישראל דמשה נביאה הוה בינייהו דבגנייה עביד לון קב"ה כל הני אתוון ואוקמוה וקב"ה לא גזר קיימיה עם שאר עמין לאתקשרא ביה אלא עם ישראל דאינון בניו דאברהם דכתיב בו ובין זרעך אחרוך לדרתם ברית עולם וכתוב ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך וגו' לא ימושו מפידך וגו'</p>	<p>אשריהם ישראל שמושה הנביא היה ביניהם, שבגללו עשה להם הקדוש ברוך הוא כל האותות הללו ופרשוהו, והקדוש ברוך הוא לא גזר בריתו עם שאר העמים להתקשר בו אלא עם ישראל, שהם בני אברהם, שכתוב בו "ובין זרעך אחרוך לדורותם עולם", וכתוב "ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך וגו' לא ימושו מפידך וגו'".</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן</p>	
<p>פרשת בלק</p>	
<p>וירא בלק בן צפור וגו' ר' שמעון אמר וירא מאי¹ ראייה חמא² ראייה ודאי ממש חמא במשקופא³ דחכמתא וחמא בעיניו חמא במשקופא דחכמתא כמה דכתיב וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון מאי בעד החלון⁴ כד"א (שופטים ה כח) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא (אלא) פ' דא (ס"א ודא) חלון דחכמתא⁵ דזנבי</p>	<p>"וירא בלק בן צפור וגו'", רבי שמעון אמר "וירא", איזו ראייה ראה, ודאי ראייה ממש. ראה בחלון החכמה, וראה בעיניו. ראה בחלון החכמה, כמו שכתוב "וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון", מה זה "בעד החלון", כמו שנאמר "בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא", (אלא) זה (וזה) חלון החכמה של זנבות שולי הכוכבים, והם חלוני</p>

¹ שהיה לו בן שקול כמותו (רח"ו).

² כלומר למה טרח הכתוב להודיענו ראייתו מאי נפקא לן מינה. ותירץ דטובא קמל"ן גודל חכמתו שראה בחלון חכמתו, וגם בעיני מה שראה במעשה הצפור כדלקמן, שנתערבה ואחר כך ראה שלהבת דין הקשה שורפת בכנפיה (רמ"ז).

³ עי' מ"מ ח"ב רמא ע"ב שזה לשון של פתח.

⁴ דוקא ממש ראייה דאין חלון כמשמעו, שהנה סיסרא הלך להלחם עם ישראל חוץ מארצו ולא יצדק לומר שהיתה אמו נשקפה בעד חלון הבית להמתין לו שיבוא, כי זה לא יתכן אלא במי שהולך אל הרחוב וכיוצא שסתמו לבוא לשעה. ועוד ראייה מן ותיבב אם סיסרא, כי לפי הפשט למה סיבב על איחור מעט, אלא ודאי כי הוא חלון החכמה דזנבי שוליהון, נלע"ד שה"ס בחינת יסוד, כי כל כוכב הוא פרצוף אחד דאין לך דבר פחות ממנו. וחד חלון אית וכו', ומצאתי להרמ"ק ז"ל שהוא נוקבא דתהומא רבא, שהוא בחינת יסוד מלכות שבקליפות. ועוד נלע"ד שה"ס הארה היוצא מבחינת התרפים, שהוא הארת יסוד תבונה שבחזה זעיר היוצאת ומתערבת ברגלי לאה, ומשם שתי דמעות בעיני רחל בשעת הדין, וזה נודע מאד בסוד הרקיע ששם הכוכבים. והנה הארות אלו נמשכות לחיצונים. דוקא דרך אחור ולכן קראם זנבי, והבן. וידוע שבלק הוא בסיגי אותן ההארות של רגלי לאה הנזכר ופרטותו בצד שמאל. ונלע"ד שהיה משתמש באותה צפור שהיא נמשכת מאותן שני צפורין דפרשת ויחי ר"ז ב', וזו היתה של צד שמאל שהיא בינה דקליפה ששם שורש בלק. וגם לכן היה שולח את הצפור לגבי גלוי עינים דוקא, שפירש הרב שהוא עזא"ל הנקרא כן, והוא מן העקב השמאלי דלאה, כי דשל ימין הוא עז"א שנקרא נופל לטעם שכתב הרב, באופן שהוא שלח הצפור להתייחד עם עזא"ל ולקבל כח משם (רמ"ז).

⁵ עי' ח"א קמ ע"ב: אבימלך חכים הוה, ואיהו אסתכל באצטגנינותא דיליה דאיהו חלון, כתיב הכא בעד החלון, וכתוב התם (שופטים ה כח) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא, ע"כ. הוא הנקב השמאל שביסוד שמשם נזונים הקלי' מצנור המותרות ונודע שפי היסוד נקרא חלון (רח"ו). עי' פע"ח שער הברכות ו: עיקר מוצאם לחוץ הוא, דרך נקב השמאלי שביסוד, כנודע שיש בו ב' נקבים, א' להוציא טפת זרע וקרי, וא' לדחות מותר המים.

<p>שוליהון דככביא¹ ואינון חלוני דחכמתא וחד חלון אית דכל חכמתא ביה שריא ובה חמי מאן דחמי בעקרא דחכמתא אוף הכא וירא בלק בחכמתא דיליה</p>	<p>החכמה. ויש חלון אחד שכל החכמה שורה בו, ובו רואה מי שרואה בעיקר החכמה, כמו כן כאן "וירא בלק" בחכמתו.</p>
<p>בן צפור כמה דאמרו² אבל בן צפור ממש דהא חרשוי הוו בכמה זינין דההוא צפור³ נטיל צפור מכשכש בעשבא מפרח באוירא עביד עובדין ולחיש לחישי וההוא צפור הוה אתי וההוא⁴ עשבא בפומיה⁵ (ס"א מפרח באוירא)⁶ מצפצפא קמיה ואעיל ליה בכלוב חד מקטר קטרתי קמיה ואיהו אודע ליה כמה מלין עביד חרשוי ומצפצפא עופא ופרח ומס לגבי גלוי עינים ואודע ליה ואיהו אתי וכל מלוי בההוא צפור הוו</p>	<p>"בן צפור", כמו שאמרו, אבל בן צפור ממש, שהרי כשפיו היו בכמה מינים של אותה צפור, לוקח צפור מכשכש בעשב, מפריח באויר, עושה מעשים ולוחש לחשים, ואותה צפור היתה באה, ואותו עשב בפיה (פורחת באויר) מצפצפת לפניו ומכניסה בכלוב אחד, מקטר קטורת לפניו, ומודיעה לו כמה דברים. עושה כשפיו, והעוף מצפצף פורח וטס אצל גלוי עיניו, ומודיע לו והוא בא, וכל דבריו באותה צפור היו.</p>
<p>יומא חד עבד עובדוי ונטיל ההוא צפור ופרח ואזיל ואתעכב ולא אתא הוה מצטער בנפשיה עד דאתא המאקד⁷ חד שלהובא דאשא⁸ דמס אבתריה ואוקיד גדפוי כדין חמא מה דחמא ורחיל מקמייהו דישראל</p>	<p>יום אחד עשה מעשיו ולקח אותה צפור ופרחה והלכה והתעכבה ולא באה, היה מצטער בנפשו, עד שהגיעה, ראה שלהבת אש אחת טסה אחריה ושורפת כנפיה, אז ראה מה שראה ופחד מלפני ישראל.</p>
<p>מה שמיה דההוא צפור ידוע⁹ וכל אינון דמשמשי וידעי לשמשא בההוא צפור לא ידעין חרשוי כמה דהוה ידע בלק וכל</p>	<p>מהו שמה של אותה צפור, "ידוע", וכל אלו שמשמשים ויודעים להשתמש בצפור הזו לא יודעים כשפיה כמו שבלק ידע. וכל החכמה שידע, באותה</p>

¹ עי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (ספר רזא דמהימנותא - דף כב) כל כישופי המכשפים הם מזנב התלי, שנקרא זנבי שולי דכוכביא. ועי' בהגר"א בספד"צ (סוף יא ע"ג) כל אחיזתם של החיצונים הוא מזנב התלי. ועי' כתבי הגרמ"מ (ביאור הזהר דף נח) כל הכוכבים ומזלות הן זנבי שולי דכוכביא דקדושה, שהן חלוני רקיע, כמ"ש וישקף בעד החלון. ועי' לעיל קיט ע"ב: בכה רבי אלעזר פתח ואמר קולה כנחש ילך וגו' השתא (כהאי גוונא) דישראל בגלותא איהו ודאי אזלא כנחש חויה כד איהו (ד"א בדינא) כפיף רישא לעפרא סליק זנבא שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה אוף הכי השתא בגלותא.

² עי' שעה"פ כאן: וענין בלק, נרמז בפסוק וירא בלק בן צפור, בן יתרו, שעליו נאמר (תהלים פ"ד), גם צפור מצאה בית, אבי צפורה אשת משה, כנזכר בזוהר בפרשת בלק דף קצ"ו ע"ב.

³ היא נמשכת מאותן ב' צפרין שבפרשת ויחי (ריז ע"ב) וזו היתה של צד שמאל שהיא בינה דקלי' ששם שורש בלק, וגם לכן היה שולח את הצפור לגבי גלוי עיניו דווקא שפי' הרב ז"ל שהוא עזא"ל הנק' כן והיא מן העקב השמאלי דלאה, כי של ימין הוא עז"א הנק' נופל [עי' לקמן רח ע"א] (רמ"ז). ז"ל הזהר ויחי: כל יומא ויומא קלא דכרוזא אשתמע במאתן וחמשין עלמין תנא עלמא חדא אשתמודע לעילא וכד כרוזא נפיק ההוא עלמא מזדעזעא ומתחלחלא נפקי תרין צפרין דאסתלקו מההוא עלמא דמדוריהון תחות אילנא דחיזו דחיי ומותא ביה נפקא חד צפורה לסטר דרומא וחד צפורה לסטר צפונא וחד צפורה כד נהיר יממא וחד כד אתחשך יממא כל חד וחד קרי ומכרזא מה דשמעין מההוא כרוזא, ע"כ. ב' צפרין אלה המה בסוד ב' בנות לבן, הרי הן לאה ורחל (דע"ה ח"ב סג ע"ב). עי' ע"ח שער מב פרק ג', וכן שער מח פרק ב', שב' המוחין דנוקבא דקלי' דאצילות נקראין "שתי צפרים", ועי' ב' צפרין דנוקבא דנגה יניקתם בלילה (ע"ח שער מט פרק ט).

⁴ ה"ס שלהובא הנז' בפ' ויקהל שעל ראש רשעים יחול כשירצו להרים ראש (רח"ו).

⁵ עי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים - דף ריח): יש צפור שהוא ידוע, שורש הידעוני שבהן אחיזת כל הקוסמי קסמים. ועי' סנהדרין סה ע"ב: תנו רבנן ידעוני זה המניח עצם ידוע בפיו והוא מדבר מאליו. פי' רש"י: ידעוני המדבר בפיו - כדמפרש בגמרא חיה אחת יש ששמה ידוע, ומכניס ממנה עצם לתוך פיו והעצם מדבר מאליו על ידי כשפים:

<p>חכמתא דהוה ידע בהווא צפור הוה ידע והכי הוה עביד גחין¹ קמיה וקטיר קטרתא² חפי רישיה וגחין ואמר³ איהו אמר העם³ וצפרא אתיב ישראל</p>	<p>צפור היה יודע, וכך היה עושה, גוחן לפניו, ומקטר קטורת, מכסה ראשו, וגוחן ואומר, הוא אומר "העם", והצפור משיבה "ישראל".</p>
<p>איהו⁴ אמר מאד⁵ וצפרא אתיב רב⁶ על שום רב עלאה דאזיל בהו שבעין זמנין צפצפו דא ודא איהו אמר דל וצפרא אמר רב כדן דחיל דכתיב ויגר מואב⁷ מפני העם מאד כי רב הוא רב הוא ודאי⁸</p>	<p>הוא אומר "מאד", והצפור משיבה "רב", על שום הגדול העליון שהולך אתם, שבעים פעמים צפצפו זה וזה, הוא אמר "דל", והצפור אומרת "גדול", ואז פחד שכתוב "ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא", רב הוא בודאי.</p>
<p>ובזיני חרשן (ס"א דקסריא"ל) קפיו דקסדא"ל (נ"א דכשדיאל"ל) קדמאה אשכחן דצפרא דא הוו עבדין ליה בזמנין ידיעין¹⁰ מכסף מערב בדהבא רישא דדהבא פומא דכסף גדפוי מנחשת קלל מערב בכספא גופא דדהבא נקודין דנוצי בכסף רגלין דדהבא ושויין בפומא לישן דהווא צפור ידו"ע</p>	<p>ובמיני הכשפים (של קסריא"ל) של קסדא"ל (נ"א של כשדיא"ל), הראשון מצאנו שצפור זו היו עושים לו בזמנים ידועים מכסף מעורב בזהב, ראש מזהב, פה מכסף, כנפים מנחשת מזוקק⁹ מעורבת בכסף, גוף מזהב, נקודות של הנוצות בכסף, רגלים מזהב, ושמים בפה לשון של אותה צפור ידו"ע.</p>
<p>ושויין להווא צפרא בחלון חד ופתחין כוין לקבל שמשא ובליליא פתחין כוין לסיהרא מקטריין קטרתין ועבדין חרשין ואומאן לשמשא ובליליא אומאן לסיהרא</p>	<p>ושמים אותה צפור בחלון אחד, ופותחים חלונות מול השמש, ובלילה פותחים חלונות ללבנה, מקטרים קטורת ועושים כשפים, ומשביעים את השמש, ובלילה משביעים את הלבנה.</p>
<p>קפה/א</p>	
<p>ודא עבדין שבעה יומין</p>	<p>ואת זה עושים שבעה ימים.</p>
<p>מכאן ולהלאה הווא לישנא מכשכשא בפומא דהווא צפרא נקדין להווא לישנא במחטא דדהבא והיא ממללא רברבין¹¹ מגרמה וכלא הוה ידע בלק בצפור דא (ודאי) ק"ח ע"ד בן צפור¹² ובגין כך חמא מה דב"נ אחרא לא יכיל למנדע ולא יכיל למחמי</p>	<p>מכאן והלאה, אותה לשון מכשכשת בפה של אותה צפור מנקדים את אותה הלשון במחט זהב, והיא מדברת גדולות מעצמה. ובלק היה יודע הכל מצפור זו (ודאי), לכן "בן צפור", ומשום זה ראה מה שאיש אחר לא יכול לדעת ולא יכול לראות.</p>
<p>כתיב (תהלים סח כג) אמר יי מבשן</p>	<p>כתוב "אמר ה' מבשן אשיב אשיב</p>

¹ להמשיך כח הדין (רמ"ז).
² לעלות ע דלאה שרשה באימא ששם סוד הקטרת, וחזר וגחין להמשכי השפע (רמ"ז).
³ פירוש לשון בזיון (מ"מ)
⁴ א"ל ישראל לשון שררה ורבנות (מ"מ).
⁵ מצד הטבע (מ"מ).
⁶ דהיינו בהשגחת הקב"ה נוצחים (מ"מ).
⁷ למה נתיירא מפני דברים ששמעו שבלק היה אומר העם מאד, והצפור משיב לו רב הוא בני ישראל לכן ויקוצו (מ"מ).
⁸ דור המדבר היו מבחי' יעקב שמן החזה ולמטה והיא מקומה של רחל אבל דור זה הוא מבאי הארץ ובלק היה מכוין להגביר כח הדין וחשב שיוכל לעמוד נגד ישראל (רמ"ז).
⁹ עי' יחזקאל (א ז) ורש"י שם.
¹⁰ לא עשו אותם ביום אחד אלא בשעות ידועות (רח"ו).
¹¹ עי' ספד"צ שזה הולך על א"א ועי' ע"ח שער טנת"א פרק ג שזה הולך על בינה ומקיפים
¹² כמו בן בליעל בן חכם, שאינו בנו של אחר (רח"ו).

<p>אשיב אשיב ממצולות ים אית לן לשוואה לבא למהימנותא דקב"ה דכל מלוי מלי קשוט ומהימנותא סניא דכיון דמלה אמר כלא אתעביד</p>	<p>ממצולות ים", יש לנו לשים לב לאמונת הקדוש ברוך הוא, שכל דבריו דברי אמת, ואמונה רבה, שכיון שאומר דבר, הכל נעשה.</p>
<p>ודא בר נש דחיק לבא ואמר לכמה שנין ולכמה זמנין ישתלם דא דאיהו כך כפום רברבנו דיליה! דכל עלמין מליא יקריה הכי הוא מלוי בר נש זעיר וכל מלוי אינון לפום שעתא הכי הוא לפום שעתא</p>	<p>וזה האיש, דוחק הלב, ואומר לכמה שנים ולכמה זמנים ישתלם, זה שהוא כך כפי גדולתו, שכל העולמות מלאים כבודו, כך זה דבריו. אדם קטן וכל דבריו הם לפי שעה, כך הוא לפי שעה.</p>
<p>אבל בתיובתא ובעותא ובעובדין טבין ובדמעין סניאין איהו קדישא רב ועלאה על כל עלמא אוהיר נהוריה וקמיט קדושתיה לגביה דב"נ למעבד רעותיה</p>	<p>אבל בתשובה ובבקשה ומעשים טובים ובדמעות רבות הוא קדוש גדול ועליון על כל העולם, מזהיר אורו ומקמטומצמצם קדושתו לאדם לעשות רצונו.</p>
<p>אמר יי' לזמנא דאתי זמין קב"ה לאתערא ולאתבא מבשן² כל אינון דקמלו לון חיות ברא ואכלו לון בגין דאית בעלמא (ס"א אוף הכא מלך הבשן) אתר מותבא דכל חיון רברבן וטורין רמאין וסניאין וטמירן אלין באלין³ וערוד מדברא תקיפא תמן אהו עוג (בין) ערודי דמדברא הוה ושכיח תמן תוקפא דיליה בגין דהוה מלך הבשן דכל מלכי עלמא לא יכלין לאגחא קרבא ביה בגין תוקפא דבשן⁴ ואתא משה ואגח ביה קרבא</p>	<p>אמר ה', לעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא להתעורר ולהשיב מבשן כל אותם שהרגום חיות השדה ואכלו אותם, משום שיש בעולם (כמו כן כאן מלך הבשן) מקום מושב של כל חיות גדולות, והרים רמים וגדולים, ונסתרים אלו באלו, וערוד המדבר התקיף שם, הוא עוג (בין) ערודי המדבר היה, ומצוי שם כחו, משום שהיה מלך הבשן שכל מלכי העולם לא יכלו ללחום נגדו קרב, בגלל חוזק הבשן, ובא משה ולחם נגדו קרב.</p>
<p>סיחון סייחא דמדברא הוה סיחון ורחצנו דמואב עליה הוה כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמורי ת"ה בשעתא דחריבו⁵</p>	<p>סיחון, סיח במדבר היה סיחון, ובטחונם של מואב היה עליו, "כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין</p>

¹ פי' שהקב"ה אין סוף לגדולתו, לכך דבר שגוזר אפילו לא יתקיים אלא אחר הרבה שנים כאלו נעשה, והאדם דיומין דיליה זעירין לכך רוצה שמיד יהיה הדבר (מ"מ).

² דריש מבשן מבין שן (רח"ו).

³ אלין חיוון רברבין ישנים באלין טורין (רח"ו).

⁴ סוד ר"ש בן נתנאל שהיה בו (רח"ו), עי' שער הגלגולים (הקדמה לו) מרע"ה הרג לעוג מלך הבשן, ובו היה כלול נצוץ נשמת ר"ש בן נתנאל ירא חטא, בקליפה ההיא, ולכן הוא ר"ת בש"ן, וזהו עוג מלך הבשן. ומפני אותו נצוץ קדושה המעורבת בעוג, הנקרא ירא חטא, היה משה מתיירא להרגו, וא"ל השי"ת אל תירא אותו. ואח"כ הנצוץ ההוא היו תלמידו של ריב"ז.

⁵ צריך להקדים מ"ש בל"ת פרשת וירא, בדבר עמון ומואב. ותמצית הענין הוא שידוע שב' ההין דהוי"ה הם ב' נוקבין לאה ורחל שכל בניינם הוא מן הגבורות, ומהם יניקת עמון ומואב, דהיינו עמון מן לאה הנקראת (תהלים צ, יז) נוע"ם ה', והוא צירוף עמ"ן בגי' קס"ו ריבוע ס"ג, ומואב היא רחל שכל כחה הוא מסוד אבא כדאמרינן אבא יסד ברתא, וגבורות אבא נקראים חשבון בסוד המחשבה. והנה מוא"ב גי' יר"ד ה"א וא"ו ה"ה שהם האורות, שה"ס האורות המאירות בה' אחרונה דרך זעיר שסודו יה"ו באלפין, ודע שאעפ"י שנאמר שאלו הגבורות הן דאבא אין הכונה דאבא לבד כי גם דאי' באות לתיקון רחל, אבל להיות שאורות אי' טפלים לשל אבא ושל אבא הן בגילוי למטה מן החזה לכן נקראים על שמו מואב. ועוד צריך שתדע שיש שתי בחינות לגבורות הבונות את הנוק', האחת הן רק מבחינת התפשטות דהיינו הארה גרידא דמאירה למטה מאור הגבורות השרשיות ואלו הן י' גבורות מבחינת הארה, ואחר כך חוזרות אלו ה' ועולות למעלה לעורר זוג אר"א הנקרא אר"ן, ובעלייתם נשאר רושם שלהם והן גם כן י' הרי כ' גבורות, ואחר כך יורדות י' העצמיות והרי כולם ל' גבורות, וברדת אלו האחרונות שהן קדושות מאד וגדול כחן אז נכרתות

138 | Page

<p>ישראל קרתא דסיחון כרוזא אתעבר במלכו דשמיא אתכנשו גברין שלטנין על שאר עמין ותחמון מלכו דאמוראה היך אתחרב במלכו</p>	<p>האמורי". בא וראה, בשעה שהחריבו ישראל עיר סיחון, עבר כרוז במלכות השמים, התכנסו גברים ששולטים על שאר עמים ותראו איך מלכות האמורי תחרב במלכות.</p>
<p>בההיא שעתא¹ כל אינון שלטנין דהוו ממנין על שבע עממין אתכנשו ובעו לאהדרא מלכו ליושנה כיון דחמו תקפא דמשה אהדרו לאחורא הה"ד על בן יאמרו המושלים באו חשבון אינון שלטונין ממנן עליהו דאתכנשו והוו אמרי באו חשבון מאן הוא דיך דחריב לה תבנה ותכונן כבקדמתא ותהדר מלכו ליושנה</p>	<p>באותה שעה, כל אותם שליטים שהיו ממונים על שבעה עממים התכנסו ורצו להחזיר מלכות ליושנה, כיון שראו עוצמת משה, חזרו לאחור, זהו שכתוב "על כן יאמרו המושלים באו חשבון", אותם שליטים הממונים עליהם שהתכנסו ואמרו, "באו חשבון", מי הוא זה שהחריבה תבנה ותכונן כבתחילה ותחזור מלכות ליושנה.</p>
<p>כד המו גבורתא דמשה ושלחבוא דמלכו אמרו כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון כיון דכתיב מחשבון אמאי מקרית סיחון דהא קרית סיחון חשבון הוה דכתיב כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי</p>	<p>כשראו גבורת משה ושלחבת המלכות, אמרו "כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון", כיון שכתוב "מחשבון", למה "מקרית סיחון", שהרי קרית סיחון היתה חשבון, שכתוב "כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי".</p>
<p>אלא שלחבוא דמלכא שמיא נפק וחריב כלא בשעתא דאינון אמרין תבנה ותכונן עיר סיחון סתם ולא אמרו חשבון² דחשיבו דבגין כך יתבני למותבא דאמוראה כדין אתיבו ואמרו לא יכלינא</p>	<p>אלא שלחבת של מלכות השמים יצאה והחריבה הכל, בשעה שאמרו "תבנה ותכונן עיר סיחון" סתם, ולא אמרו "חשבון", שחשבו שבגלל זה תבנה למושבת האמורי, אז השיבו ואמרו, לא יכולים.</p>
<p>מ"ט בגין דכל ארחין ושבילין אסתתמו בתקפא דרב עלאה דלהון אי נהדר ונימא ונדכר חשבון דתבנה הא אש יצאה מחשבון³ אי נהדר ונימא (סתם) קרית סיחון הא להבה יצאה מקרית סיחון ודאי</p>	<p>למה, משום שכל הדרכים והשבילים נסתמו בעוצמת הגדול העליון שלהם, אם נחזור ונאמר ונזכר חשבון שתבנה, הרי אש יצאה מחשבון. אם נחזור ונאמר (סתם) קרית</p>

הקליפות, זהו תמצית הענין, ע"ע. ובו נבאר מאמר זה בס"ד ונאמר כי סיחון גי' קל"ד וכמנין ריבוע שם הנזכר שממנו שורש מואב כזה, יו"ד יו"ד ה"א יו"ד ה"א וא"ו יו"ד ה"א וה"ה. ועוד צריך לדעת שעיקר אחיזת קליפת מואב ברחל הוא בזמן שאין בה גבורות העצמיות כי אם כשלא יש רק י' דהארה וי' דרושם, ולכן צא וחשוב ב' פעמים, כנגד ב' בחינות הגבורות, סיחון מוא"ב, ויעלה חשבון, גם כמו"ש, כי משם כוחם מבחינת כפל הנזכר של הגבורות. ולכן גם נמצא סיחון החסר העולה ב' פעמים די"ן, לרמוז לכח אחיזתו משתי בחינות הדין. ומפני זה קראה בכאן קרתא דסיחון. ואמר שבשעה שנחרבה כרוזא אתעבר במלכו דשמיא, סוד כרו"ז כבר נתבאר בכמה מקומות שה"ס ע"ב קס"א, או"א שהאירו במלכו דשמיא היא רחל, ושבאורה נבנית אז בתיקונה בגבורות הגדולות, ומפני כך ירדה הכנעה אל הקל"י ונשמע הקול ביניהם. אתכנשו גברין וכו', הם שרי שבעים האומות שיראו חרבן אותה קליפה של סיחון שהיתה עצומה, וגם הם יפחדו לעת תמוט רגלם (רמ"ז).

¹ הנה שבע ארצות הם כנגד ז' תחתונות דמלכות, ולפי זה נלע"ד שמואב הוא מבחינת הדעת שהוא השרש שלהם, ולכן היתה כל כך חזקה בעבור יניקתה ממקום קיבוץ הגבורות כולם, ועלה על דעתם של שבעה הממונים שלהיותם מהתפשטות הגבורות בז"ק שיוכלו להתגבר בהתקבצם ביחד לאהדרא מלכו ליושנה (רמ"ז).

² פי' ששינו שמה אולי יצליחו (רח"ו).

³ ושיעור הכתוב ע"כ יאמרו המושלים שהם השרים השולטים על ז' עממין שבא"י בואו חשבון כדי לבנותה ונקרא לה עיר סיחון בשינוי השם וכשראו שלא הועילו אמרו מה נימא כי נהדר ונימא

	<p>סיחון, הרי להבה יצאה מקרית סיחון ודאי.</p>
<p>כיון דההיא שלהובא דאשא שריא תמן עלה לית מאן דיכיל לה לאהדרא לה ליושנה דהא מכל סטרין לית לן רשו מכאן ולהלאה אוי לך מואב דהא ההוא דהוה מגן עלך אתבר ובג"כ מואב כיון דחמו דמגן דלהון אתבר כדין ויגר מואב מפני העם מאד מאי מאד יתיר ממותא</p>	<p>כיון שאותה שלהבת אש שרתה שם עליה, אין מי שיכול לה להחזירה מיושנה, שהרי מכל הצדדים אין לנו רשות. מכאן והלאה, אוי לך מואב, שהרי אותו שהגן עליך נשבר, ומשום זה כיון שראה מואב שמגנו נשבר, אז "ויגר מואב מפני העם מאד", מה זה "מאד" יותר מהמות.</p>
<p>כי רב הוא דהא כדין איהו הוה רב ורב הוה זעיר דכתיב הנה קטן נתתיך בגוים וישראל הוה רב באתר עשו דכתיב ביה ורב מ"ט בנין דחמו דשלטו ישראל עילא ותתא דכתיב את כל אשר עשה ישראל לאמורי אשר עשה ישראל מבעי ליה מאי את כל לאסנאה עילא ותתא</p>	<p>"כי רב הוא", שהרי אז הוא היה גדול, וגדול היה קטן, שכתוב "הנה קטן נתתיך בגוים", וישראל היה גדול במקום של עשו, שכתוב בו "ורב". למה, משום שראו ששלטו ישראל למעלה ולמטה, שכתוב "את כל אשר עשה ישראל לאמורי", היה צריך לכתוב "אשר עשה ישראל", מה זה "את כל", לרבות מעלה ומטה.</p>
<p>עלא דאפילו משלמניהון רברבין ושלמנין דלעילא ואפי' משלמניהון רברבנין ושלמנין דלתתא וע"ד את כל אשר עשה וע"ד כי רב הוא באתר דרב בוכרא קדישא דכתיב בני בכורי ישראל</p>	<p>מעלה שאפילו משליטיהם הגדולים והשליטים שלמעלה, ואפילו משליטיהם הגדולים והשליטים שלמטה, ולכן "את כל אשר עשה", ולכן "כי רב הוא", במקום שגדול בכור קדוש, שכתוב "בני בכורי ישראל".</p>
<p>ואי תימא דקב"ה בעא הכי ולאן מן דינא ת"ה עשו קליפה הוה וסמרא אחרא הוה כיון</p>	<p>ואם תאמר שהקדוש ברוך הוא רצה כך ולא מן הדין, בא וראה, עשו קלפה היה, וצד אחר היה, כיון</p>
<p>קפה/ב</p>	
<p>דנפק קליפה ואתעבר הא מוחא שכיחא (ס"א שפחה) ערלה קדמאה קאי לבר ברית איהו (ס"א רב ועלאה) ויקרא מכלא ואיהו אתגלי לבתר</p>	<p>שיצאה קליפה והעברה, הרי המח מצוי, (שפחה) ערלה ראשונה עומדת בחוץ, ברית היא (גדולה ועליונה) ונכבדה מהכל, והיא מתגלה אחר כך.</p>
<p>ויאמר מואב אל זקני מדין ילחכו וגו' ר' חייא פתח ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו' כמה אית ליה לבי"נ לאסתמרא אורחוי בהאי עלמא ולמהך בארה קשוט בנין דכל עובדוי דב"נ כתיבין קמי מלכא ורשימין קמיה וכלהו במניינא</p>	<p>"ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו'", רבי חייא פתח, "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'", כמה יש לו לאדם לשמור דרכיו בעולם הזה וללכת בדרך אמת, משום שכל מעשי האדם כתובים לפני המלך ורשומים לפניו, וכולם במנין.</p>
<p>נשורי תרעי קיימין וסהדין קיימי ותבעי דינא תריסין ודיינא קיימא לקבלא סהדותא ואינון דטענו טענתא ברחשן ולא ידיע אי יהכון מימינא ואם ישמאלון משמאלא</p>	<p>שומרי השערים עומדים ומעידים, עומדים ותובעים דינים חזקים, והדיין עומד לקבל עדות, ואותם שטוענים טענות מרחשים ובשקט, ולא יודעים</p>

חשבון, הא אש יצאה מחשבון אי נימי עיר סיחון הא להבה יצאה מקרית סיחון וז"ש כי אש יצאה דאפילו משולטניהון שהפילו שרים של מעלה ושריהם של מטה (מ"מ).

<p>דהא כד רוחי בני נשא נפקי מהאי עלמא כמה אינון מקטרגין דקיימין קמיהו וכרוזין נפקין הן לטב הן לביש כפום מה דנפיק מן דינא דתניא בכמה דינין אתדן ב"ג בהאי עלמא בין בחייו בין לבתר דהא כל מלוי בדינא אינון וקב"ה תדיר ברחמנו ורחמוי על כלא ולא בעי לדינא בני נשא כפום עובדיהון דהכי אמר דוד אם עונות תשמר יה יי מי יעמוד¹</p>	<p>אם ילכו מימין אם ישמאלו משמאל. שהרי כשרוחות בני אדם יוצאות מהעולם הזה, כמה הם מקטרגים שעומדים לפניהם והכרוזים יוצאים הן לטוב הן לרע כפי מה שיוצא מהדין, ששנינו בכמה דינים נדון האדם בעולם הזה, בין בחייו בין אחר כך, שהרי כל דבריו הם בדין, והקדוש ברוך הוא תמיד ברחמנות, ורחמיו על הכל, ולא רוצה לדון בני אדם כפי מעשיהם, שכך אמר דוד "אם עוונות תשמר יה אדני מי יעמוד".</p>
<p>הכא אית לאסתכלא כיון דאמר אם עונות תשמר יהו"ה אמאי יי² (ד"א אדני)</p>	<p>כאן יש להתבונן, כיון שאמר "אם עוונות תשמר יה" למה ה' (אדני). אלא</p>

¹ בישראל הנאמר עליהם (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, הנה הם גורמים במעשיהם למעלה למעלה, וכמ"ש בזה"ק (ויקרא שם ח ע"א, ופ' בלק קפה ע"ב, ובפ' האזינו רצו ע"א וע"ב, ובמ"מ בזה"ק רבו מלספר) (דע"ה ח"ב ב ע"ד), והרי לנו דמטי חובין גם בהג"ר דאצילות (דע"ה ח"ב צד ע"ב). ידוע מיחוד היודין והוויין, שג' פעמים אה"ה (שמות ג, יד) נאמרו למשה רבנו ע"ה, הם א' בבניה דעתיק ובתוכה נסתם החכמה שלו, ב' במצחא דא"א, ג' במצחא דא"א. ועוד ידוע שגם בא"א וכל שכן בא"א היה התפעלות בעת מיתת מלכין קדמאין, אשר על כן יש כח לפגם להעלים אפילו אור אריך כנודע מחטא אדה"ר, ונזכר בשער הקליפות. והנה דוד המלך ע"ה התחיל ממטה למעלה, ואמר שאם ח"ו רבו העוונות עד שעלו עד דעת דא"א דאינון י"ה, וגם סוד המוחין שלהם ה"ס י"ה כנודע מדרוש (שמות כז, יד) חמש עשרה קלעים, ואמר שאם אין כח בא"א להכפות הדינין הרי אדני"י שהוא הרחמים, וה"ס דיקנא קדישא, שזה כחו להכפותם מפני שנעשה מביורוי המלכים, ושרשו ממוחא סתימאה, ששם סוד בוצינא דקרדינותא, ואין הדינין נכפין אלא בשרשם, ולהיות מבחינת המלכים נרמז בשם אדני"י. ועוד דאיתא בע"ח ש"ב אותיות אדני"י הם ב"ג תיקונים. ועוד אני אומר שידוע מכונת י"ג מדות שהלא הדיקנא ה"ס ג' הויות, ומכל הו"ה (נ"א ומכלל ה"ט ספירות) יוצאים שמות מחולפים, ואין אני עתה בביאורם רק לומר שמה' אחרונה יוצא שם אדני"י, ואם תחלק י"ב אותיות הו"ה כל אחת במדתה תמצא שג' ההין אחרונים שבג' הויות הם מכונים למדות א"ר' נוצר ח'סד ונ'קה, שר'ת שלהם עולה בכיוון אדני"י. ועל כל זה איתא בסוד ג' עלמין בפ' האדרא, שדעת דאריך שהוא מצחו שבו נעלם יסוד עתיק יומין, הנה החו"ג שלו הם מתפשטים בדיקניה ואחר כך מתפשטים בגופיה, וה"ס אל"ף, היינו ב' פעמים ת"ק בסוד הכתפים, ושם שורש חו"ג דאבא, ושהם ב' פעמים י"ה כזה יו"ד ה"י יו"ד ה"ה העולים אדני"י, וזה סוד (סד) (תהלים קל, ג) אם עוונות תשמור י"ה, דהיינו דעת דא"א, הא אדני"י, שהוא הדיקנא שייסודו מדעת אריך (רמ"ז).

² לכאורה יש לתמוה במ"ש הא ה' דאיהו רחמי כי הרי בפסוק הזה אינו מוזכר אלא שם אדני באלף דלת נו"ן יו"ד שהוא דין ולא רחמים ואמנם זה יובן במ"ש בפ' נשא דקמ"ו ע"ב בר"מ בברכת כהנים בענין שם אדנות הנקרא יחוד וגם ביארתי זה בפירוש ברכת כהנים כי שם אדני"י במילואו הוא רחמים כי הוא י"ב אותיות ועם השם עצמו הרי י"ג כמנין י"ג תיקוני דיקנא דאריך אפין ושם זה הוא בעולם הבריאה. וזהו כונת הפסוק אם גברו העוונות עד שם י"ה שהם אבא ואימא הנה אדני שהוא רחמים יכפר עלינו ויעמוד לנו ואם גם שם הזה יגביר עליו כח הדין להיותו שם אדנות הנה מ"י שהיא הבינה יעמוד לנו (שער מאמרי רשב"י). הנה בפ' (במדבר ו כו) ישא ה' יש בו כ"ה אותיות ובהם תכוין להוריד שפע ע"י ב' שמות מ"ה דאלפין ואדני"י אשר יש בהם כ"ב אותיות ועם ג' מוחין הנמשכין אל הנוק' הם עתה כ"ה אותיות כמנין כ"ה אותיות שבפ' ישא וכו' הנה שם אדני"י בבחי' מילוי שהוא בדיקנא דא"א כנז' כי הפשוט הוא במלכות היאך יוכל לעמוד כי מאחר ש"ה שהם א"ו"א שהם עליונים מאדני"י פשוט שלא יוכל לעמוד אבל הטעם הוא כמ"ש כי כאן מדבר בשם אדני"י במילוי שהוא בדיקנא עלאה דא"א והוא למעלה מא"ו"א כנודע כי י"ה דהיינו א"ו"א הם למטה מהדיקנא ושם אדני"י במילוי הוא בדיקנא עצמה החופפת על א"ו"א כנזכר באד"ז. פי' אחר כבר בארנו בברכת כהנים ענין פי' זה והנה כאן מקומו. ויש להקשות והוא כי בפ' כתיב אדני"י ובזהו דרש הויה כמ"ש ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי וכו' וזה פי' כי שם אדני"י אשר בו במילוי י"ב אותיות וע"ה עם נגד י"ג ת"ד עלאה דא"א והוא בבחי' רחמים ושם אדני"י זה במילוי הוא למעלה מא"ו"א והוא בבריאה וזהו ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא ר"ל אתער בינה לת"ת מי יעמוד ר"ל בינה הנקרא מ"י. (זהר הרקיע).

<p>אלא תלת דרגין דרחמי אדכר דוד הכא אם עונות תשמר יה אם חובין סגיאוו עד דסלקין לעילא לגבי אבא ואמא הא יי (ד"א אדני) דאיהו רחמי ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא וכל דרגין אסתמו בדינא דרגא חדא אית דנהדר לגביה דכל אורתין מניה נפקין איהו יחוס עלן ומאן איהו מי מ"י יעמוד ודאי</p>	<p>שלש דרגות רחמים הזכיר כאן דוד, "אם עוונות תשמר יה", אם רבים העוונות, עד שעולים למעלה, לאבא ואמא, הרי ה' (אדני) שהוא רחמים, ואם שם זה, אף על גב שהוא רחמים יתעורר בדין, וכל הדרגות נסתמו בדין, דרגה אחת יש לחזור אליה, שכל הרפואות יוצאות ממנה, היא תחוס עלינו, ומי היא "מ", "מ"י יעמוד" בודאי.</p>
<p>מ"י ירפא לך (כד"א איכה ב &) כי גדול כים שברך מ"י ירפא לך) וע"ד יה יי (ד"א אדני) אי אלין שמאן יסתמו מנן מ"י יעמוד דכל ארחין דתיובתא (ס"א ורחמי) פתיחן מניה Q</p>	<p>"מ"י ירפא לך" (כמו שנאמר "כי גדול כים שברך מי ירפא לך") ולכן יה ה' (אדני), אם השמות הללו יסתמו מאתנו, מ"י יעמוד, שכל דרכי התשובה (ורחמים) פתוחים ממנה.</p>
<p>ת"ח יהושע בן יהוצדק צדיק גמור הוה גברא דהוה עאל לפני לפנים דעיילוהו למתיבתא דרקיעא אתכנשו כל בני מתיבתא תמן לעינא בדיניה וכך ארחוי דההוא (בני) מתיבתא דרקיעא כד עיילי ליה לדינא כרוזא נפיק ואכריז כל בני מתיבתא עולו לאדרא טמירא ובי דינא מתכנשי</p>	<p>בא וראה, יהושע בן יהוצדק היה צדיק גמור, גבר שהיה נכנס לפני ולפנים שהכניסוהו לשיבת הרקיע, התכנסו כל בני הישיבה שם לעיין בדינו, וכך דרכי אותה (בני) ישיבת הרקיע, כשמכניסים אותו לדין הכרוז יוצא, ומכריז כל בני הישיבה, הכנסו לגורן הנעלם ובית הדין מתכנס.</p>
<p>וההוא רוחא דבר נש סלקא ע"י דתרי ממנן כיון דעאל קריב לגבי חד עמודא דשלהובא מלהטא דקיים תמן Q ואגלים ברוחא דאוריא דנשיב בההוא עמודא וכמה אינון דסלקין לון תמן Q בגין דכל אינון דמשתדלי באורייתא ומחדשי בה חדושין מיד אכתוב לגבי בני Q מתיבתא אינון מלין כדין כל אינון בני מתיבתא אתאן למחמי ליה אינון תרין ממנן נפקין וסלקין ליה לההוא מתיבתא דרקיעא מיד קריב לגבי ההוא עמודא דאגלים תמן</p>	<p>ואותה רוח האיש עולה על ידי שני ממונים, כיון שנכנס קרב אל עמוד אחד של שלהבת לוהטת, שעומדת שם, ומתגלם ברוח האויר, שנושב באותו עמוד, וכמה הם שמעלים אותם לשם, משום שכל אותם שעוסקים בתורה ומחדשים בה חדושים, מיד נכתבים הדברים אל בני הישיבה, ואז כל בני הישיבה באים לראותו, אותם שני ממונים יוצאים ומעלים אותו לאותה ישיבת הרקיע, מיד מתקרב אל אותו עמוד שמתגלם שם.</p>
<p>עאל למתיבתא וחמאן ליה אי מלה כדקא יאות זכאה איהו כמה עמרין מנצצן מעטרין ליה כל בני מתיבתא ואי מלה אחרא הוה ווי ליה לההוא כסופא דחיין ליה לבר וקאים גו עמודא עד דעיילי ליה לדינא רחמנא לשיזבן</p>	<p>נכנס לשיבה, ורואים אותו, אם הדבר כראוי, אשרי הוא כמה עטרות נוצצות מעטרים אותו כל בני הישיבה, ואם דבר אחר היה, אוי לאותה בושה דוחים אותו החוצה, ועומד תוך העמוד עד שמעלים אותו לדין, הרחמן יצילנו.</p>
<p>ואית אחרנין דסלקין לון תמן כד קב"ה בפלוגתא בבני מתיבתא ואמרי מאן מוכח הא פלוני דאוכח מלה כדין סלקין ליה תמן ואוכח ההוא מלה בין קב"ה ובין בני</p>	<p>ויש אחרים שמעלים אותם לשם, כשהקדוש ברוך הוא במחלוקת עם בני הישיבה ואומרים מי מוכיח, הרי פלוני הוכיח הדבר, אז מעלים אותו לשם ומוכיח אותו הדבר, בין הקדוש ברוך</p>

<p>מתיבתא ואית אהרנין דסליקין לון תמן לדינא ודיינין ליה תמן לבררא לון וללבנא לון</p>	<p>הוא ובין בני הישיבה, ויש אחרים שמעלים אותם שם לדין, ודנים אותו שם לבררם וללבנם.</p>
<p>א"ל ר' יוסי א"ה בלא דינא אתפטר בר נש ואסתלק מהאי עלמא! ואי בדינא אסתלק אמאי אתדן זמנא אחרינא א"ל הכי אוליפנא והכי שמענא דהא ודאי בדינא אסתלק ב"נ מהאי עלמא אבל עד לא ייעול למחיצתהון דצדיקיא סלקי ליה לדינא ותמן אתדן בהווא מתיבתא דרקינא</p>	<p>אמר לו רבי יוסי, אם כך בלי דין נפטר אדם ומסתלק מהעולם הזה, ואם בדין הסתלק, מדוע נדון פעם אחרת. אמר לו כך למדנו, וכך שמענו, שהרי ודאי בדין הסתלק האדם מהעולם הזה, אבל עד שלא יכנס למחיצת הצדיקים מעלים אותו לדין, ושם נדון באותה ישיבת הרקיע.</p>
<p>ותמן קיימא ההוא ממנא דגיהנם לאסטאח זכאה איהו מאן דזכי מן דינא ואי לאו ההוא ממנא דגיהנם נטיל ליה בשעתא דמסרין ליה בידי ומקלע ליה מתמן לתתא כמאן דמקלע אבנא</p>	<p>ושם עומד אותו ממונה הגיהנם להשטין, אשרי מי שזוכה בדין, ואם לא אותו ממונה הגיהנם לוקח אותו, בשעה שמוסרים אותו בידי, ומקלע אותו משם למטה, כמו שקולע אבן</p>
<p>קפו/א²</p>	
<p>בקרטיפא (ס"א בקוספתא) דכתיב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע וגו' ושדי ליה לגיהנם וקביל עונשיה כפום מה דאתדן</p>	<p>בקלע (בכף הקלע) שכתוב "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע וגו'", וזורקו לגיהנם, ומקבל ענשו כפי מה שנדון.</p>
<p>ת"ח ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך וגו' דסליקין ליה לדינא גו ההוא מתיבתא דרקינא בשעתא דאתפטר מהאי עלמא עומד לפני מלאך יי' דא הוא ההוא נער ריש מתיבתא דאיהו התיך דינא על כלא</p>	<p>בא וראה "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך וגו'", שהעלוהו לדין לתוך אותה ישיבת הרקיע, בשעה שנפטר מהעולם הזה עומד לפני מלאך ה', זהו אותו נער, ראש הישיבה, שהוא חותך דין על הכל.</p>
<p>והשטן מאי והשטן ההוא דממנא על נפשתיא בגיהנם דתיאובתיה למיסב ליה ותדיר קיימא ואמר הב הב הכו חייבין לגיהנם לשטנו לאדכרא חובי כדין ויאמר יי' אל השטן יגער יי' כך השטן ויגער ה' כך תרין גערות אמאי אלא חד לדומה וחד</p>	<p>והשטן, מי זה והשטן, אותו ממונה על הנפשות בגיהנם, שתאותו לקחתו, ותמיד עומד ואומר "הב הב", "תנו רשעים לגיהנם". "לשטנו" להזכיר חטאיו, ואז "ויאמר ה' אל השטן יגער ה' כך השטן ויגער ה' כך", שתי גערות למה, אלא אחד לדומה, ואחד לאותו</p>

¹ נרא' כי ר' חייא סובר שמעלין את האדם למתיבתא דרקינא למידן יתיה תמן והקשה ר' יוסי כי לפ"ז נראה שבשעת פטירתו לא עיינו בדיני' אם צדיק אם רשע והשיב א"ל הכי אוליפנא וכו' הוצרך ר' חייא מחמת קושיא זו להשען על הקבלה שבידו להיותו תרוץ דוחק קצת. והוא כי כבר ידעת כי בעת מיתת האדם דנין אותו אם זכויותיו מרובין או להיפך ולא די דין זה שיכניסוהו ע"י דין זה לג"ע כי צריך לדון אותו לנקותו מעוונותיו לזה חוזרין לדונו פעם ב' לראות ולעיין איזה ניקוי צריך ולהכניסו במחיצת הצדיקים כי להיות שראו עוונותיו מרובין נפטר ומת. אמנם אח"כ חוזרין ודנין אפרטי הניקוי הצריך לו כמ"ש בעה"ח בדרוש קטנות ממרח"ו זלה"ה (זהר הרקיע).

<p>לההוא דנפקא מגיהנם דקיימא תדיר לאסטאה</p>	<p>שיוצא מגיהנם שעומד תמיד להשטין.</p>
<p>ת"ה ההוא שטן עלאה נחית כמה דאוקמוה דאגלים בדיוקנא דשור וכל אינון רוחין בישין דאתרנו לאעלא בגיהנם לחיך לון ברגעא חדא וחטף לון ונחית ויהב לון לדומה לבתר דבלע לון ודא הוא דכתיב ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור דאשתמודע השור דקיימא לביש על כל בני עלמא את ירק השדה אינון רוחין דבני נשא דאינון ירק השדה השדה ההוא שדה דאשתמודע</p>	<p>בא וראה, אותו שטן עליון יורד כמו שפרשוהו, שהתגלם בדמות שור, וכל אותן רוחות רעות שנדונו להיכנס לגיהנם לוחך אותן ברגע אחד, וחוטפן ויורד ונותנן לדומה, לאחר שבולעם, וזהו שכתוב "ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור" [השור] הנודע, השור שעומד לרע על כל בני העולם, "את ירק השדה" אותן רוחות בני אדם שהם ירק השדה, השדה, אותו השדה הידוע.</p>
<p>א"ר יוסי א"ה חכים הוה בלק אל ודאי והכי אצטריך ליה למנדע כל ארחוי דההוא שור ואי לא ידעי להו לא יכיל למעבד חרשוי וקסמוי א"ר יוסי ודאי הכי הוא ויאות אמרת ותוקפי דההוא שור מכי מכריזו על התבואה (כאן חסר) כל אינון יומין דמכריזין וכל יומין דמכריזי על רוחיהון דבני נשא ואינון יומי ניסן ויומי תשרי והא אתמר (כאן מתחיל זהר אלה הדברים כי שם שייך ינוקא דפ' בלק)</p>	<p>אמר רבי יוסי, אם כך בלק היה חכם. אמר לו בודאי, וכך הצטרך לדעת כל דרכי אותו השור, ואם לא יודע אותם, לא יכול לעשות כשפיו וקסמיו. אמר רבי יוסי ודאי כך הוא, ונאה אמרת, וכח אותו השור מכאשר מכריזים על התבואה, כל אותם ימים שמכריזים, וכל הימים שמכריזים על רוחות בני אדם, והם ימי ניסן וימי תשרי והרי נתבאר.</p>
<p>רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי באורחא¹ מטו לההוא אתר דכפר סכנין דהוה תמן רב המנונא סבא אתארחו באתתא דיליה דהוה לה ברא חדא זעירא² וכל יומא הוה בבי ספרא³ ההוא יומא⁴ סליק מבי ספרא ואתא לביתא חמא לון⁵ לאלין חכימין א"ל אמיה קריב לגבי אלין⁶ גוברין עלאין ותרווח מנייהו ברכאן קריב לגבייהו עד לא קריב אהדר לאחורא א"ל לאמיה לא בעינא</p>	<p>רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך, הגיעו לאותו מקום של כפר סכנין, שהיה שם רב המנונא סבא. התארחו אצל אשתו, שהיה לה בן אחד קטן, וכל היום היה בבית הספר, אותו יום עלה מבית הספר ובא הביתה, ראה את אותם החכמים, אמרה לו אמו, התקרב לגברים העליונים הללו ותרויח מהם ברכות, קרב אליהם, ועד שלא קרב חזר לאחור, אמר לאמו איני רוצה לקרב</p>

¹ שני חכמים אלה ע"ה להיותם בחינת חו"ג כנז"ל בריש האדרא, והם בסוד חסדים הסתומים, לכן אין מעלתם כשל הינוקא שהוא משורש יסוד אבא וסתום הוא מאד בין הזרועות (רמ"ז).

² סוד חכמת ינוקא זה ושאר ינוקי הנזכרים בזוהר, הוא מפני שכבר היו פעם אחת בעולם וזכו לנר"ן, ואחר כך הוצרכו לחזור לאיזה תיקון, ואז נכנסו בהם כל הנר"ן יחד בזמן קטנותם, ולכן היו חכמים מופלאים, וכ"כ בדרוש אחר של הגלגולים (ספר הגלגולים יב).. וז"ש לקמן קצ"א ב' שזה הינוקא הוה בדעתא שלים, ור"ל שהיו מוחיו שלמים, ועיין עוד מה שכתבתי ריש משפטים צד ע"ב (רמ"ז).

³ זו הוראה על גודל נשמתו שסתם תינוק בורח מבית הספר, כי להיותו מבחינת הקטנות שולט בו יצה"ר, מה שלא היה כן בתינוק זה שהיה מסוד הגדלות (רמ"ז).

⁴ נראה דרוח ה' נוספה בו להודיעו מעלת האורחים שבאו לביתו ולכן יצא ובא לביתו (רמ"ז).

⁵ אפשר שירמוז שהציץ בפניהם ולא נתחשבו בעיניו עד ששאל אמו (רמ"ז).

⁶ וכלומר דע שהם מהיכלו של רשב"י שהם מסוד פרצוף החסדים וראויים הם לברכה, וכל שכן שהם גדולים בחסידות (רמ"ז).

<p>לקרבא לנבייהו דהא יומא דא לא קרו ק"ש¹ והכי אולפי לי כל מאן דלא קרי ק"ש בעונתיה² בנדוי הוא כל ההוא יומא</p>	<p>אליהם, שהרי יום זה לא קראו קריאת שמע, וכך למדוני, כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה הוא בנדוי כל אותו היום.</p>
<p>שמעו אינן ותוהו ארימו ידיהו ובריכו ליה אמרו ודאי הכי הוא ויומא דא אשתדלנא בהדי חתן וכלה דלא הוה לון צרכיהו והו מתאחרן לאודוונא ולא הוה ב"נ לאשתדלא עלייהו ואנן אשתדלנא בהו ולא קרינן ק"ש בעונתיה ומאן דאתעסק במצוה פטור מן המצוה אמרו ליה ברי במה ידעת א"ל בריהא דלבושיכו ידענא כד קריבנא לנביכו תוהו יתבו נטלו ידיהו וכריכו רפתא</p>	<p>שמעו הם ותמהו, הרימו ידיהם וברכוהו, אמרו ודאי כך זה, ויום זה השתדלנו יחד עם חתן וכלה שלא היו להם צרכיהם, והיו מתאחרים להזדווג, ולא היה אדם שיעסק עליהם, ואנו השתדלנו בהם, ולא קראנו קריאת שמע בעונתה, ומי שעוסק במצוה פטור מהמצוה. אמרו לו, בני איך ידעת, אמר להם בריח לבושכם ידעתי כשקרבת אליכם, תמהו, ישבו, נטלו ידיהם וכרכו פת.</p>
<p>ר' הודה הווי ידוי מלוכלכן ונטיל ידוי ובריך עד לא נטיל א"ל אי תלמידי דרב שמעיה חסידא אתון לא הוה לכו לברכא בידים מוזהמות ומאן דבריך בידים מוזהמות חייב מיתה</p>	<p>רבי יהודה היו ידיו מלוכלכות, ונטל ידיו וברך. טרם שנטל אמר לו, אם תלמידי רב שמעיה החסיד אתם, לא היה לכם לברך בידים מוזהמות, ומי שמברך בידים מוזהמות חייב מיתה.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא³ ואמר בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו וגו' ילפינן מהאי קרא דמאן דלא חייש להאי ויתחזי קמי מלכא בידין מוזהמן חייב מיתה</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו וגו'", למדנו מפסוק זה שמי שלא חושש לזה, ויתראה לפני המלך בידים מוזהמות, חייב מיתה.</p>
<p>מ"ש בנין דידי דב"נ⁴ יתבין ברומו של עולם אצבעא חדא¹ אית בידא דב"נ ואיהו</p>	<p>למה, משום שידי האדם יושבים ברומו של עולם, אצבע אחת יש ביד</p>

¹ אבל תפילה לא קאמר מפני שהיתה תורתם אומנותם ופטורים מתפילה אך לא מקריאת שמע. ונלע"ד שטעם הדבר הוא מפני שעיקר התפילה הוא באצילות ולהמשיך מוחין דאבא, ולכן העוסק בתורה פטור ממנה מפני שהתורה היא באבא. ונראה דגמרא דייק דוקא כרשב"י וחביריו, דקשה דאטו לא היו חכמי ישראל אחרים שהיתה תורתם אומנותם, אלא דלאו כולי עלמא קבלה גמירי, וכמו שמצינו כמה חכמים שלא היו חכמים בקבלה, אך רשב"י וחביריו בני ישיבתו כל לימודם, היה על דרך הסוד והוא הוא בתוכיות האצילות שעיקרה באבא. אבל קריאת שמע הוא ב"ק דגדלות אי, וצריך לומר שאם [לא] ימשיכם לא יועיל בתורתו להמשיך היותר גדולים (רמ"ז).

² שהוא רביע היום, שהוא זמן המסוגל לכללות העולם להמשיך המוחין, ואם עבר זמן זה שוב אין לו חלק בקדושה הנמשכת על רמ"ח איברים, ולכן נבדל מן הקדש והיה לחרם, מצאתי כתוב שיובן במ"ש במדרש רות שאדה"ר מריח בק"ש שאדם קורא ורואה אם חסר ממנה איזו תיבה. וטעם היותו תלוי בריח הוא במ"ש פרשת פנחס דף רל"ג ב', שה' תיבות של פרשת שמע הם ה' עלין דשושנה שהיא בעלת הריח, ועוד שרמ"ח מצוות יש להן רמ"ח מיני ריח. ואמר הינוקא שכל מיני ריח היה מריח בלבושם חוץ משל ק"ש, עכ"ל (רמ"ז).

³ להיותו בנו של רב המנונא סבא כדאיתא לקמן, לכן הקדים בסוד ה' חסדים וה' גבורות, כי ידוע שרב המנונא היה ניצוץ משה רבנו ע"ה, וה' בריחים סודם ה"ח וה"ג (רמ"ז).

⁴ הכונה שסתם שתי הידים הן מושרשות בבינה בסוד ה"ח וה"ג שהם ביסודה, וידוע שבה סוד מילוי המילוי דהוי"ה כנזכר אצל חילוק ג' חלוקות דמ"ב בכח"ב, ומילוי דמילוי י"ה הוא י"ד אותיות, וכן הוא בשל י"ה. ולהיות שעיקר מושב יסוד אי' הוא בדעת ז"א לכן אמר שהן ברומו של עולם, כי דעת רומו של ר"ק שה"ס עולם. ועוד ירמוז מ"ש מספר אוצרות חיים בענין בניינה של לאה בסוד הגבהת ידי זעיר, שמשם האור חוזר למוחין ולבנות את לאה, והיא נקראת רומו של עולם, וכמ"ש על מדרש רז"ל יעקב משמש במרום, והיא על ראש רחל (רמ"ז).

<p>אצבעא דארמ' משה כתיב ועשית בריחים עצי שטים² חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית וכתב והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה</p>	<p>האדם והיא האצבע שהרים משה. כתוב "ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", וכתוב "והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה".</p>
<p>ואי תימא דההוא בריח התיכון אחרא הוא דלא הוה בכללא דאינון חמשה לאו הכי אלא ההוא בריח התיכון מאינון חמשה הוה תרין מכאן ותרין מכאן וחד באמצעיתא הוא הוה בריח התיכון עמודא דיעקב רזא דמשה</p>	<p>ואם תאמר שאותו בריח התיכון הוא אחר שלא היה בכלל אותם חמשה, לא כך, אלא אותו בריח התיכון היה מאותם חמשה, שנים מכאן, ושנים מכאן, ואחד באמצע. הרי היה בריח התיכון, עמוד יעקב, סוד משה,</p>
<p>קפ"ב³</p>	
<p>לקבל דא חמש אצבעא⁴ בידא דבר נש והבריה התיכון באמצעיתא רב ועלאה מכלא⁵ ביה קיימין שאר אחרנין⁶</p>	<p>כנגד זה חמש אצבעות ביד האדם, והבריה התיכון באמצע, גדול ועליון מהכל, בו עומדים שאר האחרים.</p>
<p>ואינון חמש בריחין דאקרון חמש מאה שנין דאילנא דחיי אזיל בהו וברית קדישא⁷ אתער (ס"א אתגזר) בחמש אצבען דידא⁸ ומלה (נ"א סתימא) תימא הוא על מה</p>	<p>והם חמשה בריחים שנקראים חמש מאות שנים שהולך בהם עץ החיים, וברית קודש מתעורר (נמול) בחמש אצבעות היד, ודבר (נסתר) תימא הוא,</p>

¹ מבואר הוא שהוא הנקרא אמה, והיא בסוד הת"ת, ומשה הרימו כאשר נלחם עם עמלק שהוא מסיגי הדעת, וכנזכר אצלי בענין שור וחמור כלבא בישא נפיק מתרווייהו. ועוד י"ל שהרמתו הוא שיחדו עם הדעת העליון דז"א (רמ"ז).

² דע כי א"ו מלבישין א"א, פרקין עליונים דידי' הם ג"ר שניים ג' אמצעיים אחרונים ג' תחתונים בא בריח התיכון א' הנקרא הא' שממשיך לגרון הב' והג' שמתקבץ שם האור ואח"כ מתחלק לה' אצבען וכשמגביה א"א את ידיו מתקבץ האור ועולה למעלה. וז"ס מ"ש (שמות יז יא) והיה כאשר ירים משה את ידיו כוונתו להסיר חיות עמלק שהיה יונק מן הדעת בסוד (במדבר כא א) ראשית גוים עמלק שהוא הדעת כנודע (זהר הרקיע).

³

⁴ נלע"ד שיכוין למה שכבר התחלתי לומר לעיל כי האצבע הנקראת קמיצה הוא כנגד חסד, וס"י (ויקרא ה, יב) וקמץ הכהן, והזרת הוא נצח שהוא למטה ממנו, והנקרא אצבע הוא גבורה (שמות ח, טו) אצבע אלקים הוא, והגודל הוא כנגד אשר תחתיה הוא ההוד, ולפי שמסתמא ההוד הוא לנקבה דאיהי בהוד לכן הוא מופרש ושפל מן האחרים. וגם כי בריש פרשת יתרו כתבתי סוד אחר בסדר האצבעות, הרבה פנים לתורה, כי הלא תמצא בשער התפילין פ"ד בסוד האצבעות כי עד נצח הוא לבחינת זעיר לבדו וההוד הוא לנקבה, ומ"ש בפרשת יתרו הוא בבחינת סדר התפשטות החו"ג בחגתנ"ה מחסד לגבורה, אבל בכאן עסקינן בבחינת עמידתם וקומתם, והוא נכון ולפי מה שנז"ל שהמשכן כולו הוא בציור (נ"א בסוד) אדם מושכב, והוא על דרך מ"ש באדם ישר בדרוש ציור העולמות (רמ"ז).

⁵ זהו אמה, וה"ס הת"ת שהוא גדול מכל השאר בין באורך בין ברוחב, והוא עליון מכולם שראשו בדעת, ולכן אמר ביה קיימין שאר אחרנין, שהרי כולם מושרשים בדעת. אי נמי ירמוז לענין אחר והוא מ"ש בזוהר הרקיע ריש פרשת ויקרא, שיש בת"ת כללות ח"ג נ"ה בסוד ארבע חיות הקדש, עיי"ש. והוא מ"ש כאן ביה קיימין שאר אחרנין (רמ"ז).

⁶ שהוא ת"ת שכל הספירות בו שלכן נק' ת"ת ע"ש שהוא באמצעות כולם וכל שאר הענפים מסתעפים ממנו (רח"ו).

⁷ תיכף שהאצבעות נוגעים במילה מתעורר לזווג כי הה"ג האלו מעוררים הזווג בסוד חימום האש הצפוני (רח"ו), דע כי ז"ס מ"ש רז"ל יד לאמה תקצץ כי בהושטת יד למילה שביד ה' אצבעות שהם סוד ה' אותיות מנצפ"ך הה"ג אשר הם המעוררים לזיווג כי הה"ג תמיד מעוררים בסוד חמום בסוד (ש"ה ש ב ו) שמאלו תחת לראשי ואח"כ יורדין הה"ח בסוד וימינו תחבקני (זהר הרקיע).

⁸

<p>דאמרת וע"ד כל ברכאן דכהנא באצבען תליין פרישו דידא דמשה' ע"ד הוה פרישת ידי משה.</p>	<p>על מה שאמרת, ולכן כל ברכות הכהן תלויות באצבעות, ועל זה היתה פרישת ידי משה.</p>
<p>אי כל דא אית בהו לית דינא למהוי בנקיו כד מברכין בהו לקב"ה בגין דבהו ובדוגמא דלהון מתברך שמא קדישא וע"ד אתון דהכמיתו טובא היך לא אשגחתון להאי ולא שמשותון לר' שמעיה חסידא ואיהו אמר כל טנופא וכל לכלוכא סליקו ליה לסטרא אחרא דהא סטרא אחרא מהאי טנופא ולכלוכא אתון ועל דא מים אחרונים חובה וחובה אינון תווהו ולא יכילו למללא</p>	<p>אם כל זה יש בהם, [אזי] אין דין {בלשון בתמיה} להיות בנקיון כשמברכים את הקדוש ברוך הוא, משום שבהם ובדוגמתם מתברך השם הקדוש, ולכן אתם שחכמים הרבה איך לא השגחתם לזה, ולא שמשותם את רבי שמעיה החסיד, והוא אמר שכל טנוף הצד האחר נזון מהטנוף והלכלוך הזה, ועל זה מים אחרונים חובה, וחובה הם. תמהו ולא יכלו לדבר.</p>
<p>א"ר יהודה ברי שמא דאבונך מאן הוא שתיק ינוקא רגעא חדא קם לגביה אמיה ונשק לה א"ל אמי על אבא שאילו לי אלין חכימין אימא לון א"ל אימיה ברי בדקת להו אמר הא בדקית ולא אשכחית כדקא יאות לחישא ליה אמיה ואהדר לגביהו</p>	<p>אמר רבי יהודה, בני מהו שם אביך, שתק התינוק רגע אחד, עמד לפני אמו ונשק לה, אמר לה אמי על אבא שאילו החכמים הללו, האם אמור להם, אמרה לו אמו, בני בדקת אותם, אמר הרי בדקתי ולא מצאתים כראוי, לחשה לו אמו, וחזר אליהם.</p>
<p>א"ל אתון שאלתון על אבא והא אסתלק מעלמא ובכל יומא דחסידי קדישין אזלין בארשא איהו טייעא אבתרייהו ואי אתון קדשי עליונין היך לא אשכחתון ליה אזיל טייעא אבתריכו</p>	<p>אמר להם, אתם שאלתם על אבא, והרי הסתלק מהעולם, ובכל יום שחסידי קדושים הולכים בדרך, הוא [מגלה את עצמו בצורת] סוחר [והולך] אחריהם, ואם אתם קדושים עליונים, איך לא מצאתם שהולך אותו הסוחר אחריכם.</p>
<p>אבל בקדמיתא חמינא בכו והשתא חמינא בכו דאבא לא חמא חמרא דלא (ס"א דלהוי) טעין אבתריה חמרא למסבל עולא דאורייתא כיון דלא זכיתון דאבא יטעון אבתריכו לא אימא מאן הוא אבא</p>	<p>אבל בהתחלה ראיתי בכם, וכעת ראיתי בכם שאבא לא ראה חמור שלא (שיהיה) טוען אחריו חמור לסבול עול התורה, כיון שלא זכיתם שאבא יטעון אחריכם, לא אמור מיהו אבא.</p>
<p>אמר רבי יהודה לר' יצחק כדרמי לן האי ינוקא לאו בר נש הוא אכלו וההוא ינוקא הוה אמר מלי דאורייתא וחדושי אורייתא אמרו הב ונברך אמר להו יאות אמרתון בגין דשמא קדישא לא מתברך בברכה דא אלא בהזמנה</p>	<p>אמר רבי יהודה לרבי יצחק, כמדומה לנו, תינוק זה אינו אדם. אכלו ואותו תינוק היה אומר דברי תורה וחדושי תורה, אמרו הבה נברך, אמר להם נאה אמרתם, משום שהשם הקדוש לא מתברך בברכה זו אלא בהזמנה.</p>
<p>פתח ואמר אברכה את יי' בכל עת² וגו' וכי מה חמא דוד לומר אברכה את יי' אלא</p>	<p>פתח ואמר "אברכה את ה' בכל עת וגו'" וכי מה ראה דוד לומר "אברכה</p>

¹ כדי שלא ינקו החיצונים מהאצבעות ומהצפרנים מאורות החו"ג הבוקעים שם כמ"ש בדורש לאה (רח"ו).

² הנה מביא ראי' מדהע"ה כי בשאר פעמים לא הוצרך דוד להזמנה כ"א פעם זה לזה אמר אברכה ולא אמר ברוך (נ"א: אברך את) ה' בכל עת כי מזמור זה יסדו בעת שנותו את טעמו ונשתגע ממש בפועל וכל שטות אתי' מס"א. גם יש רמז אחר בסוד השכינה שבה נרמז דוד כי יצאה בגלות כנז' בזוהר כי סיהרא מתפשטת מס"א כמ"ש (תהילים לד א) ויגרשהו וילך ובג"כ בעי הזמנה לומר איני

<p>חמא דוד דבעי הזמנה ואמר אברכה בנין דבשעתא דבר נש יתיב על פתורא שכינתא קיימא תמן! וסטרטא אחרא קיימא תמן כד אזמין בר נש לברכא לקב"ה שכינתא אתתקנת (נ"א בהזמנה דא) לגבי עילא לקבלא ברכאן וסטרטא אחרא אתכפייא (נ"א ואיהי אתתקנת בברכתא לגבי עילא וסטרטא אחרא לאו איהו בכללא)</p>	<p>את ה", אלא ראה דוד שצריך הזמנה, ואמר "אברכה", בגלל שבשעה שאדם יושב על שלחנו, השכינה עומדת שם, והצד האחר עומד שם, כשמזומן האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, השכינה מתתקנת (בהזמנה זו) לגבי מעלה לקבל ברכות, והצד האחר מתכופף (והיא נתקנת בברכות לגבי מעלה והצד האחר אינו בכלל).</p>
<p>ואי לא אזמין ב"נ לברכא לקב"ה סטרטא אחרא שמע ומכשכשא למהוי ליה חולקא בההיא ברכה ואי תימא בשאר ברכאן אמאי לא אית הזמנה אלא ההוא מלה דברכה דקא מברכין עלה איהו הזמנה</p>	<p>ואם לא מזמין האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, הצד האחר שומע ומכשכש להיות לו חלק באותה ברכה. ואם תאמר, למה אין הזמנה בשאר הברכות, אלא אותו דבר הברכה שמברכים עליו הוא הזמנה.</p>
<p>ות"ה דהכי הוא דהאי דמברך על פרי ההוא פרי איהו הזמנה ומברכין עליה ולית ליה חולקא לסטרטא אחרא וקודם דא דהוה ההוא פרי ברשות דסטרטא אחרא? לא מברכין עליה וכתוב לא יאכל בנין דלא יברכון על ההוא פרי ולא יתברך סטרטא אחרא</p>	<p>ובא וראה שכך זה, שזה שמברך על הפרי, אותו פרי הוא הזמנה ומברכים עליו, ואין לו חלק לצד האחר. וקודם זה שהיה אותו פרי ברשות הצד האחר, לא מברכים עליו, וכתוב לא יאכל בשביל שלא יברכו על אותו הפרי, ולא יתברך הצד האחר.</p>
<p>כיון דנפק מרשותיה יאכל ומברכין עליה ואיהו הזמנה לברכתא וכן כל מילין דעלמא דקא מברכין עלייהו כלהו הזמנה לברכתא ולית בהו חולקא לסטרטא אחרא</p>	<p>כיון שיצא מרשותו, יאכל ומברכים עליו, והיא הזמנה לברכה. וכן כל דברי העולם שמברכים עליהם כולם הזמנה לברכה, ואין בהם חלק לצד האחר.</p>
<p>ואי תימא אוף הכי לברכת זמון כסא דברכתא הוה הזמנה אמאי הב ונברך אלא הואיל ובקדמיתא כד הוה שתי אמר בורא פרי הגפן הא הזמנה הוי והשתא לברכת מזונא בעינן שנוי להזמנה אחרא דהא כסא דא לקב"ה הוי ולא למזונא ובג"כ בעי הזמנה דפומא</p>	<p>ואם תאמר כמו כן כאן לברכת זמון, כוס ברכה היתה הזמנה מדוע, הבה ונברך, אלא הואיל ובתחלה כשהיה שותה אמר "בורא פרי הגפן", הרי זה היה הזמנה. וכעת לברכת המזון, צריכים שנוי להזמנה אחרת, שהרי כוס זו הוא לקדוש ברוך הוא ולא למזון, ומשום זה צריך הזמנת הפה.</p>
<p>ואי תימא נברך שאכלנו משלו דא הוא</p>	<p>ואם תאמר "נברך שאכלנו משלו", זוהי הזמנה, "ברוך שאכלנו משלו",</p>

מברך אלא לה' ולא לס"א אשר עד עתה היתה דבוקה עמו. וז"ש חמא דוד דבעי הזמנה ומשם למד הינוקא כי יש ברכות הצריכות זימון. והקשה עתה אמאי כלומר בשלמא דוד נתן טעם אבל כאן בב"ה מ"ט בהב לן ונברך ומי נתן להס"א בשולחן הנכבד ובפרט שאמרו עליו ד"ת. ותירץ דכל היכא דבר נש יתיב וכו'. פי' כי הנה נודע שאדם מורכב מד' יסודות ומכל פרטי עולם והנה נודע שהחומר הוא מס"א בסוד כתנות עור שהוא משכא דחויא לכן הצדיקים מהפכין גופם יצ"ה לקדושה להוציא יקר מזולל לכן מד"הד שולט בגוף ולא בנשמה כי אם בחלקו ודי בזה. לכן בעת שהאדם על השולחן קב"ה תמן בסוד ד"ת על השולחן גם יצ"ה בסוד אכילת דברים חומריים וז"ש השולחן נקרא מזבח בסוד הקרבן ודי בזה. (זהר הרקיע).

¹ מכל מאכל אשר יאכל יש בו מהרפ"ח נצוצין שהם צומחים מהארץ בסוד דומם וצומח וכו' בסוד הברורים והוא כי יש במאלכ הזה חלק שכינה ניצוצי אור שבמאכל ההוא בסוד על כל מוצא פי ה' יחיה האדם גם יש בו צד קלי' חומר וגסות ומהברך בכוונה מפריד הקלי' ואם לאו מכני סניצוצות שיתבררו ביד הקלי' ואלו הם העומדים על השלחן (רח"ו).

² בג' שני ערלה (רח"ו).

<p>הזמנה ברוך שאכלנו דא הוא ברכה הכי הוא ודאי אבל נברך הזמנה אחרא איהו¹ הזמנה דבורא פרי הגפן (ס"א דפומא) דקדמיתא איהי הזמנה לכוס דברכה סתם והאי כוס כיון דאנטיל איהו הזמנה אחרא במלה דנברך לגבי עלמא עלאה דכל מזונין וברכאן מתמן נפקין ובג"כ איהו בארח סתים דעלמא עלאה סתים איהו ולית לגביה הזמנה אלא דא כוס דברכה (במלה דנברך)</p>	<p>זוהי ברכה, כך זה בודאי, אבל "נברך" זוהי הזמנה אחרת, הזמנה של בורא פרי הגפן, (של הפה) שהקודמת היא ההזמנה לכוס של ברכה סתם, וכוס זו כיון שנטל היא הזמנה אחרת במלת נברך לגבי עולם העליון, שכל מזונות וברכות יוצאות משם. ומשום זה הוא בדרך נסתת, שעולם העליון הוא נסתת ואין אליו הזמנה, אלא זו כוס ברכה (שבמלת נברך).</p>
<p>א"ר יהודה זכאה חולקנא דמן</p>	<p>אמר רבי יהודה אשרי חלקנו</p>
<p>קפז/א³²</p>	
<p>יזמא דעלמא עד השתא לא שמענא מלין אלין ודאי הא אמינא דדא לאו ב"נ איהו</p>	<p>שמיום [שאני בזה] העולם עד כעת לא שמענו דברים אלו, ודאי הרי אמרנו שזה אינו אדם הוא.</p>
<p>א"ל ברא מלאכא דיי רחימא דיליה האי דאמרת ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו' וחמשה בריחים וגו' וחמשה בריחים לירכתים ימה הא בריחים טובא⁴ איכא הכא וידים אינון תרין אמר ליה דא הוא דאמרין מפומיה דבר נש אשתמע מאן איהו⁵ אבל הואיל ולא אשגחתון אנא אימא</p>	<p>אמר לו בן מלאך ה' אהובו, מה שאמרת "ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו' וחמשה בריחים וגו' וחמשה בריחים לירכתים ימה", הרי הרבה בריחים יש כאן, וידים הם שתיים. אמר לו זהו שאמרנו, מפי האדם נשמע מיהו, אבל הואיל ולא השגחתם אני אומר.</p>
<p>פתח ואמר החכם עיניו בראשו וכי באן אתר⁶ עיניו דב"נ אלא בראשו דילמא בגופו או בדוועיה דאפיק לחכם יתיר מכל</p>	<p>פתח ואמר "החכם עיניו בראשו וגו'", וכי אפה עיניו של האדם אלא בראשו שמא בגופו או בזרועו, שהוציא את החכם יותר מכל בני</p>

¹ דהב לן ונברך הוא לעשות הכוס מרכבה להקב"ה שהוא נקרא כוס של ברכה, אח"כ אנו אומרים נברך שאכלנו משלו, ר"ל נברך מן הבינה הנק' ברכה את השכינה שהיא האם המפרנסת אותנו ואכלנו משלה, וא"כ הם ב' הזמנות א' היא הזמנה בפה באורח אתגליא ב' באורח סתים כי בינה נקראת עלמא סתימאה (רח"ו).

²
³

⁴ אע"ג שהידים הם שלש, יד גדולה יד חזקה יד רמה, מכל מקום קשיא ליה, דאין לומר שהחמשה השלישים ירמוז ליד רמה, כי אם כן היה לו להיות בצד מזרח שה"ס ת"ת, וכאן אמר לירכתים ימה, ולכן אמר איכא הכא, הכא דוקא הוא דקשיא לי (רמ"ז).

⁵ כי רבי יהודה ורבי יצחק הם מושרשים בגדולה וגבורה, שהן שתי הידים, ולכן היה קשה להם מהו מציאות ידים בצד מערב, דאם כן יהיו שתי ידות. ולא אשגחתון, פי' לא הבינותם מה שכבר רמזתי לכם במה שאמרתי למעלה וברית קדישא אתער, וכנז"ל. ועוד יתבאר יותר בפירוש החכם עיניו בראשו, רומז לנז"ל ברעיא מהימנא קכב ע"ב, שאור זה סוד ה', שהיא השכינה שסודה חכמה קטנה כידוע, וזהו רמז החכם, פי' ה' חכם (רמ"ז).

⁶ ירצה שמרגיש שתי קושיות, האחת היא קושיא פשיטא, שזה מוחש לכל שעניי כל אדם הם בראשו, ועוד שכן ראוי להיות בראש שהוא הגבוה שבגוף, כי דלמא בגופו וכו', שמא יש סברא לומר שיהיו בגופו או בזרועו, ואם כן שכן הוא וכן ראוי להיות, למה הוציא את החכם מכלל כל באי עולם, אפילו כל בעלי חיים עיניהם בראשם (רמ"ז).

<p>בני עלמא אלא קרא הכי הוא ודאי דתנן לא יהך בר נש בגלוי דרישא ד' אמות¹ מ"ט דשכינתא שריא על רישיה וכל חכים עיניו ומלוי בראשו אינון בההוא דשריא וקיימא על רישיה</p>	<p>העולם, אלא הפסוק כך הוא בודאי, שלמדנו לא ילך אדם בגלוי ראש ארבע אמות, למה, שהשכינה שורה על ראשו, וכל חכם עיניו ודבריו בראשו, הם באותו שורה ועומד על ראשו.</p>
<p>וכד עיניו תמן² לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך למשהא בגין דגופא דב"נ איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ואמר ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהורא דבראשו אצטריך למשהא ואינון עובדין טבאן וע"ד החכם עיניו בראשו ולא באתר אחרא</p>	<p>וכשעיניו שם, ידע שאותו אור שדולק על ראשו צריך שמן, משום שגוף האדם היא פתילה, ואור דולק למעלה, ושלמה המלך צווח ואמר "ושמן על ראשך אל יחסר", שהרי האור שבראשו צריך שמן, והם מעשים טובים, ולכן החכם עיניו בראשו ולא במקום אחר.</p>
<p>אתון חכימין ודאי ושכינתא שרייא על רישיכו היך לא אשגחתון להאי דכתיב ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית האחד והשנית אמר קרא שלישיית ורביעית לא אמר קרא דהא אחד ושנית דא חשיבו דתרין סטרין ובג"כ עביד הושבנא בתרין אלין</p>	<p>אתם חכמים ודאי, השכינה שורה על ראשיכם, איך לא השגחתם לזה שכתוב "ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", האחד והשנית אמר הפסוק, שלישיית ורביעית לא אמר הפסוק, שהרי אחד ושנית נחשבים לשני צדדים, ומשום זה החשבון בשני אלה.</p>
<p>אתו אינון ונשקוהו (כמלקדמין) בכה רבי יהודה ואמר ר' שמעון זכאה חולקך זכאה דרא דהא בזכותך אפילו ינוקי דבי רב אינון טנרין רמאין תקיפין</p>	<p>באו הם ונשקוהו (כבתחלה). בכה רבי יהודה ואמר רבי שמעון, אשרי חלקך, אשרי הדור שהרי בזכותך אפילו תינוקות של בית רבן הם סלעים רמים תקיפים.</p>
<p>אתאת אמיה אמרה לון רבותי במטו מנייכו לא תשגחון על ברי אלא בעינא טבא אמרו לה זכאה חולקך אתתא כשרה אתתא</p>	<p>באתה אמו, אמרה להם, רבותי בבקשה מכם אל תשגחו על בני אלא רק בעין טובה. אמרו לה, אשרי חלקך</p>

¹ תחום זה הוא של השכינה, וכדאמרינן ארבע אמות בארץ ישראל, ארבע אמות של הלכה, שה"ס כחב"ד דידה המאירים מתנה"י דידיה, וששם מאיר יסוד אבא דיסד ברתא, כי על כן היא נקראת חכמה קטנה או תחתונה, ולכן היא שורה על ראש האדם שה"ס חכמה שלו הנקראת ראשית, והכובע אשר על הראש ה"ס הכתר, כמד"א עוטר ישראל בתפארה, והוא מכתיר וסובב על הראש להגין עליה. ולכן לא ילך בגלוי ראש ארבע אמות, היא שמורה באור (נ"א שמורה על אור) חכמה עליונה המאיר בהמשך תנה"י ומשם ואילך אין לה הגנה אלא הידוק הכובע המגין. ויתר על כן ידוע שנר"ן הם בתוך הגוף, ועל ראשו היא החיה אשר היא. בסוד החכמה כידוע, והשכינה היא נפש חיה, ה' אחרונה שבשם, שד' אותיות שלו הן סוד חנר"ן, ולכן היא שורה על הראש אשר שם החיה, והכל סוד חכמה. וזהו החכם עיניו בראשו. ולא אמר הצדיק, כי הוא הפך הכסיל, שלא ר"ל שוטה אלא רשע המשתטה ברשעו. ויאמר מי שהוא חכם שיש לו חכמה תחתונה (נ"א תבונתו) על ראשו וגם אור החיה, עיניו ומילוי בראשו, כל מעייניו ודבריו הם להשיג בראשו לקיים אותו האור ואותה הקדושה הטהורה השורה על ראשו (רמ"ז).

² ירצה שהשם עינו ולבו על האור שבראשו צריך לדעת שהוא כנר דולק, וכמש"ה (איוב כט, ג) בהלו נרו עלי ראשי, וצריך לשמן, הוא להמשיך אור החכמה שסודו שמן, כמש"ה (משלי כז, ט) שמן וקטרת ישמח לב, כידוע ליודעים. איהו פתילה, שהיא השואבת השמן ואז נאחז בה האור. והענין כי מח החכמה הוא המחיה את הכל, וכן נאמר (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, וכשהנר מאיר בראשו שהוא אור חיה, אז מאירים גם כל הנר"ן שבתוך הגוף, נמצא שאור חכמה מאיר לכל חנר"ן, וז"ס (ישעיה כו, ד) י"ה יהו"ה צור עולמים, י"ה שהוא חכמה מאיר בכל ד' אותיות הו"ה. והנה י"ה פעמים הו"ה גי' שמ"ן שה"ס שפע החכמה, וכן השמן מחכים וכדאמרינן הרוצה להחכים ידרים, והוא טבע השמן, כמ"ש על עיר תקוע שהיו כולם חכמים (רמ"ז).

<p>ברירא מכל שאר נשין דהא קב"ה בריר חולקך וארים דגלך על כל שאר נשין דעלמא</p>	<p>אשה כשרה אשה ברורה מכל שאר הנשים, שהרי הקדוש ברוך הוא בריר חלקך והרים דגלך על כל שאר נשות העולם.</p>
<p>אמר ינוקא אנא לא מסתפינא מעינא בישא דבר נונא רבא ויקירא אנא ונונא לא דחיל מעינא בישא דכתיב וידגו לרוב בקרב הארץ מאי לרוב לאסנאה על עינא ותנינן מה דגים דימא מיא חפי עליהון ולית עינא בישא וכו' לרוב ודאי</p>	<p>אמר התינוק אני לא פוחד מעין רעה, שכן דג גדול ונכבד אני, ודג לא פוחד מעין רעה, שכתוב "וידגו לרוב בקרב הארץ", מה זה "לרוב", לרבות על העין, ושנינו, מה דגי הים המים מכסים עליהם ואין עין רעה וכו', "לרוב" ודאי.</p>
<p>בקרב הארץ בנו בני אנשא על ארעא אמרו ברא מלאכא דיי' לית בנא עינא בישא ולא מסטרא דעינא בישא אתינן וקב"ה חפי עלך בגדפוי</p>	<p>"בקרב הארץ", בתוך בני האדם על הארץ, אמרו בן מלאך ה', אין בנו עין רעה, ולא מצד עין רעה באנו, והקדוש ברוך הוא מכסה עליך בכנפיו.</p>
<p>פתח ואמר המלאך הגואל אותי מכל רע יברך וגו' האי קרא אמר יעקב ברוח קודשא אי ברוח קודשא א"ל רוא דחכמתא אית ביה</p>	<p>פתח ואמר "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך וגו'", פסוק זה אמר יעקב ברוח הקודש, אם ברוח הקודש אמר לו סוד חכמה יש בו.</p>
<p>המלאך קרי ליה מלאך וקרי ליה שמהן אחרנין הכא אמאי אקרי מלאך אלא כד איהו שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא (ס"א דכר) דכדין מברכין לה אבא ואמא להאי אמרי לה ברתי זילי נטורי ביתך פקידי לביתך הכי עבידי לביתך זילי וזוני לון זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך בני ביתך מחכאן מזונא מנך הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון כדין איהי מלאך!</p>	<p>"המלאך", קורא לו "מלאך" וקורא לו שמות אחרים, מדוע נקרא כאן "מלאך", אלא כשהוא שליח מלמעלה, ומקבל זהר מתוך אספקלריה שלמעלה, (שכאשר) שאז שמברכים אבא ואמא, לזה אומרים לה בתי, לכי שמרי ביתך, פקדי את ביתך, כך עושי לביתך, לכי וזוני אותם, לכי שאותו עולם שלמטה מחכה לך, בני ביתך מחכים למזון ממך, הרי לך כל מה שתצטרכי לתת להם ואז היא מלאך.</p>
<p>ואי תימא והא בכמה דוכתי אקרי מלאך ולא אתי למיזן עלמיזן ועוד דבשמא דא לא זן עלמיזן אלא בשמא דיי' הכי הוא ודאי כד שליח מגו אבא ואמא אקרי מלאך וכיון דשארי על דוכתיזן על תריזן כרוביזן² יי שמיה</p>	<p>ואם תאמר, והרי בכמה מקומות נקרא מלאך ולא בא לזון עולמות, ועוד שבשם זה לא זן את העולמות אלא בשם של ה', כך זה בודאי, כששליח מתוך אבא ואמא נקרא מלאך, וכיון ששורה על מקומות על שני כרובים, ה' שמו.</p>
<p>למשה כד אתחזי ליה בקדמיתא אקרי מלאך ליעקב לא אתחזי הכי אלא בדוגמא דכתיב ורחל באה דא דיוקנא דרחל אחרא³ דכתיב כה אמר יי' קול ברמה נשמע וגו'</p>	<p>כשנראה למשה בתחלה נקרא מלאך ליעקב לא נראה כך, אלא בדוגמא שכתוב "ורחל באה", זו דמות של רחל אחרת, שכתוב "כה אמר ה' קול ברמה נשמע וגו' רחל מבכה על בניה". "ורחל</p>

¹ מלאך גימ' צ"א הוי"ה אדנ"י רמז שמקבלת שפע מאספקלריא המאירה שהיא נקרא כן דכבר תרווייהו כחדא אזלין וכחדא שריין (רח"ו).

² מט"ט וסנדל (רח"ו).

³ נקרא המלכות דאצילות ג"כ בשם רחל, כי היא שורש רחל אמנו, ורחל היתה מרכבה אליה וכו' ע"י היחוד דהוי"ה באדנ"י ונכלל בה כל זוהר דלעילא, מאספקלריא המאירה, שהוא אור כל האצילות כולו וכו"ל, עי"ז היא מנהגת כל העולמות ב"ע (הקדר"ש מד ע"ד).

<p>רחל מבכה על בניה ורחל באה סתם עם הצאן דרגין דילה אשר לאביה ודאי וכלהו אתמנון ואתפקדון בידהא כי רועה היא אידי מנהגא לון ואתפקדא עליהו</p>	<p>באה" סתם "עם הצאן" הדרגות שלה, "אשר לאביה" ודאי, וכולם נמנו והתפקדו בידיה, "כי רועה היא" היא מנהיגה אותם ומפקדת עליהם.</p>
---	---

ריג/א	
פרשת פנחס	
<p>וידבר יי אל משה לאמר פנחס בן אלעזר וגוי רבי אלעזר פתח ואמר שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך¹ שמע בני מוסר אביך דא קב"ה² ואל תטוש תורת אמך דא כנסת ישראל מאי מוסר אביך³ מוסר דא אורייתא⁴ דאית בה כמה תוכחין⁵ כמה עונשין⁶ כד"א מוסר יי⁷ בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו⁸</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר פינחס בן אלעזר וגוי", רבי אלעזר פתח "ואמר שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך". "שמע בני מוסר אביך", זה הקדוש ברוך הוא, "ואל תטוש תורת אמך", זו כנסת ישראל. מה זה "מוסר אביך", מוסר זו התורה, שיש בה כמה תוכחות, כמה עונשים, כמו שנאמר "מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקץ בתוכחתו".</p>
<p>ובגין דכל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא זכי דיפתחון ליה כמה תרעין לההוא עלמא כמה נהורין בשעתא דינפוק מהאי עלמא היא אקדימת קמיה ואזלא לכל נטורי תרעין מכרזת ואומרת פתחו שערים ויבא גוי צדיק אתקינו כרסיין לפלניא עבדא דמלכא דלית חדו לקב"ה⁹ אלא מאן דאשתדל באורייתא¹⁰ כ"ש ב"ג דמתער בליליא¹¹ לאשתדלא באורייתא דהא כל צדיקיא</p>	<p>ומשום שכל מי שעוסק בתורה בעולם הזה זוכה שיפתחו לו כמה שערים לעולם ההוא, כמה אורות, בשעה שיצא מהעולם הזה, היא מקדימה לפניו והולכת לכל שומרי השערים מכריזה ואומרת "פתחו שערים ויבא גוי צדיק", התקינו כסאות לפלוני עבד המלך, שאין שמחה לקדוש ברוך הוא אלא [ב]מי שעוסק בתורה, כל שכן אדם שמתעורר בלילה לעסוק בתורה,</p>

¹ נ"ל כי אע"פ שלקמן מסיים בענין פנחס מ"מ צריך לקשר פסוק זה עם דבר פנחס, ויובן בהקדים מ"ש במעלת נדב ואביהו, שטעותם היתה בחשבם שלהיותם מצד אימא שהיא הבונה את רחל בגבורות שיוכלו הם לבדם לתקנה ולא נשתתפו עם משה ואהרן ואלעזר ואיתמר שהם מצד אבא ולכן נאחזו במ החיצונים ומתו מפני שדווקא אור אבא הוא הדוחה את חיצונים ואם כן יוכל אדם להעלות על לבו שנוכח לו להמשיך אור אבא לבדו להיותו הוא העיקר לכן אמר שמע בני מוסר אביך הוא אור אבא שבתוך ז"א אבל בתנאי שאל תטוש תורת אמך הוא אור אימא הנמשך אל כנס"י וכו' וכן היה בכאן בפנחס שהוא בן אלעזר שסתמו מצד אבא הלא הוצרך שישתתפו אליו נשמות נדב ואביהו שהם מצד אימא ובזה גבר כחו לדחות החיצונים ותעצר המגפה (רמ"ז).

² ת"ת [ז"א (מ"מ)] שהוא אב לנשמות שכל הנשמות באים מזווג קב"ה ושכינתיה (אור יקר).

³ למה לא נאמר תורת אביך (אור יקר).

⁴ תורה שבכתב (אור יקר), התורה באבא ושורש אבא בחכמה סתימאה ושורשו בבוצינא דקרדינותא שהוא שורש הגבורות (רמ"ז).

⁵ הם בת"ת מצד הדין שבו (או ריקר).

⁶ היינו בחי' דר"ן שבמוסר, ושל בחוקותי הם דכורים ותכוחות, ושל משנה תורה הם נוקבין (רמ"ז) [צ"ע].

⁷ ת"ת (אור יקר).

⁸ קשה שהרי ת"ת הוא רחמים איך ישב הכל הענינים האלו שהם דין, לזה אמר שרצה הקב"V לזכות את ישראל במעלות ההם שהם זוכים מצד התורה ולפיכך הרבה עונשים כדי שישמרו אותה ויזכו למעלות ההם (אור יקר).

⁹ היות יונק מהבינה (אור יקר).

¹⁰ שגורם קשר קב"ה עם שכינתיה והיותם יונקים מהבינה (אור יקר).

¹¹ שהוא זמן זיווג עילאה עי' & (אור יקר).

<p>דבננתא דעדן צייתין לקליה וקב"ה משתבח בינייהו כמה דאוקמוה היושבת בגנים חברים¹ מקשיבים לקולך² תשמיעני</p>	<p>שהרי כל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולו והקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם כמו שפרשוה, "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני".</p>
<p>ר"ש אמר האי קרא רזא דחכמתא אית ביה היושבת בגנים דא כנסת ישראל³ דאיהי בגלותא עם ישראל⁴ ואזלא עמהון בעקתייהו חברים מקשיבים לקולך משריין עלאין בלהו צייתין לקולך⁵ לקול תושבתך בגלותא⁶ השמיעני כד"א הראיני את מראיך השמיעני את קולך השמיעני קלא דאינון חברייא⁷ דמשתדלי באורייתא דהא לית תושבתתא קמאי כאינון דמשתדלי באורייתא</p>	<p>רבי שמעון אמר, פסוק זה יש בו סוד חכמה, "היושבת בגנים", זו כנסת ישראל שהיא בגלות עם ישראל, והולכת עמם בצרתם. "חברים מקשיבים לקולך" [זו] מחנות עליונים, כולם "מקשיבים לקולך", לקול תישבחותך בגלות. "השמיעני" כמו שנאמר "הראיני את מראיך", "השמיעני את קולך", השמיעני קול אותם החברים שעוסקים בתורה, שהרי אין תישבחות לפני כאותם שעוסקים בתורה.</p>
<p>אמר ר"ש כביכול כל אינון דזכאן לאשתדלא באורייתא ומכד פליג ליליא ואתיין במטרוניתא כד נהיר יממא לקבלא אנפי מלכא אתקיף ואחסין בשכינתא ולא עוד אלא דשריא ביה חוט של חסד כמה דאוקימנא</p>	<p>אמר רבי שמעון כביכול כל אותם שזוכים לעסוק בתורה, ומכשנחצה הלילה ובאים עם המלכה, כשמאיר היום לקבל פני המלך, מתחזק ויורש בשכינה, ולא עוד אלא ששורה בו חוט של חסד כמו שבארנו.</p>
<p>ת"ח כל מאן דזכי לאתתקף בשכינתא קיימתמר גרמוהי באנון מלין דאחידין לקבלה כגון מאן אינון דלא משקרי באת קדישא⁸ כגון בת אל נכר וכל מאן דנטיר גרמיה כביכול כנסת ישראל אחידא ביי⁹ ונטרא ליי¹⁰ והיא אקדימת ליה שלם¹¹ וכ"ש אי זכי וקני להאי</p>	<p>בא וראה, כל מי שזוכה להתחזק בשכינה ישמור עצמו מאותם דברים שאחוזים מולה, כמו מי, אותם שלא משקרים באות הקדוש, כגון בת אל נכר. וכל מי ששומר עצמו, כביכול כנסת ישראל אחוזה בו ושומרת אותו, והיא מקדימה לו שלום, וכל</p>

¹ שכינה שהיא יושבת בגן עדן חברים שהם הדציקים כולם הם מקשיבים (אור יקר), פי' צדיקים שבעולם הזה שעוסקים בתורה (מ"מ).

² הם הקב"ה והצדיקים שבג"ע (מ"מ).

³ היינו המלכות יושבת בגנים, והחברים מקשיבים הם המלאכים של מעלה שמקשיבים לקולה (מ"מ).

⁴ קשה איך כנס"י יחד עם כלל ישראל למטה, וגם בגן עדן (אור יקר), בגנים היינו מגן לגן וזה הגלות (אור יקר).

⁵ בחי' השכינה ביצירה, ובחי' השכינה שבבריאה וכן המרכבות עצמם שהם במקומם בעולם הבריאה, וכן המלאכים וחות שבחינתם במקומם עם היות שבחינתם בעשיה עם ישראל בגלות כולם הם מקשיבים לקולך היינו ההתעוררות העולה מעולם התחתון, שאינם יכולים להעלות עם אל התעוררות העולם התחתון (אור יקר).

⁶ היינו על שבח שהשכינה עצמה משבחת תדיר (אור יקר).

⁷ עיקר דתליא בשכינתא ממש היא זו מפני שהמילה היא יסוד ובת אל נכר היא לילית הרשעה (אור יקר).

⁸ שהוא עלה למדרגת היסוד ונאחזת היא בו שעד עתה היה הוא למטה ממנה ואוחז בה ועתה ששמר אות הברית עלה למעלה ממנה והיא נאחזת בו (אור יקר).

⁹ שזכה שבא מעשה לידו ונשמר (או ריקר). וכאשר שמר מכל המקרים הנמשכים לו מהמעשה ההוא כדרך השכינה לשמור היסוד שהקליפות סביבה והיא גדר לו ושמירה ודאי כעין פנחס ששמרה שכינה אותו מכמה מקרים במעשה ההוא (אור יקר).

¹¹ שהיסוד עמו והיא מעלה בחינת יסוד שבא לו בסוד יוסף ובנימין (אור יקר).

<p>ואמר ר"ש אתחזיין ישראל לאשתצאה בההוא שעתא בר דאקדים פנחס להאי עובדא ושכיך רונזא הה"ד פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו'.</p>	<p>שכן אם זוכה וקונה את זה. ואמר רבי שמעון, ראויים היו ישראל לכולות באותה שעה פרט לזה שהקדים פנחס למעשה הזה ושיכך את הרוגז, זהו שכתוב "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו'".</p>
<p>ד"א פנחס בן אלעזר וגו' אר"ש בן בן תרי זמני לאשלמא אובדא (נ"א עובדא) ק"א אתי¹</p>	<p>דבר אחר "פינחס בן אלעזר וגו'", אמר רבי שמעון בן בן פעמיים בא להשלים האבדה (המעשה).</p>
<p>אמר רבי שמעון האי ב"נ דנטיל גלגולא דנשמתא ולא זכי דיתתקן ביה² כאילו משקר בקושטא דמלכא ואנא קרינא עליה האי קרא או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר וכחש בה טב לי' דלא אברי</p>	<p>אמר רבי שמעון אדם זה שנוטל גלגול הנשמה ולא זכה להתתקן בו, כאלו משקר באמת המלך, ואני קורא עליו פסוק זה "או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר", וכחש בה, טוב לו שלא נברא.</p>
<p>תנינן צדיק גמור אינו נדחה וצדיק שאינו גמור נדחה³ מאן הוא צדיק גמור ומאן הוא צדק שאינו גמור וכי מאן דלא שלים במלוי צדיק אקרי אלא צדיק גמור ידע דהא לא נטיל גלגולין עקימין ובאחסנתיה בני בניין⁴ ואתקין שורן וחצב בירין ונטע אילנין</p>	<p>שנינו, צדיק גמור אינו נדחה וצדיק שאינו גמור נדחה, מיהו צדיק גמור ומיהו צדיק שאינו גמור. וכי מי שלא שלם בדבריו נקרא צדיק, אלא צדיק גמור ידוע, שהרי לא לוקח גלגולים עקומים, ובירושתו בונה בנין ומתקין חומות וחוצב בורות ונטע אילנות.</p>
<p>צדיק שאינו גמור דבני בניין באחסנתא אחרא⁵ חפר בה בירין ואעדר הא אתקין אבני יסודא כמלקדמין ואעמל בה ולא ידע אי אשתאר דיליה⁶ מסטרא דילי' טב וצדיק אקרי ומסטרא דההוא אחסנתא לאו הכי⁷</p>	<p>צדיק שאינו גמור, שבונה בנין בירושא אחרת, חופר בה בורות ועודר, הרי התקין אבני יסוד כמו מקדם, ועמל בה ולא יודע אם נשאר שלו מצדו, הוא נקרא טוב וצדיק, ומצד אותה ירושה לא כך.</p>
<p>לב"נ דבני בניין שפירין יאן למחזי אסתכל ביסודא וחמי ליה שקיע עקימא מכל סטרין הא בניינא לא שלים עד דסתר ליה ואתקין לי' כמלקדמין מסטרא דההוא בניינא דיליה</p>	<p>[משל] לאדם שבונה בנין יפה נאה למראה, הסתכל ביסוד וראה אותו שוקע, עקום מכל הצדדים, הרי הבנין לא שלם, עד שסותר אותו ומתקין אותו כמקדם מצד אותו בנין</p>

¹ היינו נדב ואביהו שנתעברו בו ע"י ריש אחרי מות (אור יקר), שתקן נדב ואביהו ולכן נקרא בן אהרן (מ"מ).

² שנשמתו היא נשמה שבאה פעם אחרת ולא הצליחה ועתה נתגלגלה בו ואינו זוכה ליתתקן ביה אלא עושה כמעשיה הראשונים (אור יקר), לתקן הנשמה המגולגלת בו (מ"מ).

³ ע"י ברכות (ז ע"ב) אמר רב הונא מאי דכתיב למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו וכי רשע בולע צדיק והא כתיב ה' לא יעזבנו בידו וכתוב לא יאונה לצדיק כל און אלא צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע ואיבעית אימא שעה משחקת לו שאני.

⁴ בנשמתו הראויה לו שלא נתגלגלה בו נשמה אחרת (מ"מ).

⁵ בנשמה אחרת המגולגלת בו (מ"מ).

⁶ ע"י שער הגלגולים (הקדמה ד).

⁷ כפי הבחינה שהיתה באדם בעת שחטא כך צריך אח"ך לתקן בבואו בגלגול. והמשל בזה מי שהיו לו בעת שחטא בחינת רוח ונפש ונשמה משלשה ב"ע ועוד נפש ממלכות דאצילות, ואח"כ כאשר מתגלגל, אעפ"י שתיקן בתכלית התיקון השלם עד בחינת הנשמה דבריאה, לא סגי ליה בהכי. ובזה תבין סוד נפלא, כי כמה צדיקים היו שעשו מצות רבות ונקרא צדיק ורע לו, ויש צדיקים עושין מצות מועטות ונקרא צדיק וטוב לו. אבל הענין תלוי בזה, כי כיון שתחילה היה בבחינה גדולה, צריך לתקן עתה בערך אותה הבחינה העליונה, וזמ"ש מסטרא דיליה, רוצה לומר של עת הגלגול הזה טב וצדיק אקרי, כי עשה מצות הרבה, אבל מסטרא דאחסנתא דיליה קדמאה שהיתה מעולה איננו עדיין שלם ומתוקן ועדיין הוא מעוות (שער מאמרי רשב"י).

שלו נמצא טוב ויפה,	אשתכח טב ושפיר
	ריג/ב
מצד היסוד רע ועקום, ולכן לא נקרא מעשה שלם, לא נקרא בנין שלם, בגלל כך נקרא צדיק שאינו גמור, ונדחה, ועל זה "כבלע רשע צדיק ממנו".	מסמרא דיסודא ביש ועקים ובגין כך לא אקרי עובדא שלים! לא אקרי בנינא שלים בג"כ צדיק שאינו גמור אקרי ונדחה וע"ד כבלע רשע צדיק ממנו
בא וראה, מי שמקנא לשם הקדוש של הקדוש ברוך הוא, שאפילו לא יזכה לגדולה ולא יהיה ראוי לה, (שיורש אותה נ"א ירויח אותה ויקח אותה) ואת זה ירש אותו ונכנס לו.	ת"ח מאן דמקנא ² לשמא קדישא דקב"ה דאפילו לא יזכי לגדולה ³ ולא אתחזי לה ⁴ (ס"א דירית לה) (רווח לה ונטיל לה) ודא ירית ליה ועייל ליה קבא קב
פנחס לא היה ראוי לה באותו זמן, ומשום שקנא לשם רבונו, הרויח את הכל, ועלה לכל, והתתקן בו הכל, וזכה להשתמש בכהונה עליונה. מאותה שעה פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שהשלים לשתי דרגות, משום שקנא לשם רבונו, שתקן מה שהתעקם.	פנחס לא אתחזי ליה בהווא זמנא ובגין דקנא לשמא דמאריה רווח לכלא וסליק לכלא ⁵ ואתתקן ביה כלא ⁶ וזכה לאשתמשא קב: בכהונה עלאה ⁷ מההיא שעתא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן דאשלים לתריין ⁸ דרגין בגין דקנא לשמא דמאריה דאתתקן מה דאתעקם
רבי יהודה פתח ואמר "שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו' סופיה דקרא אית לאסתכלא ולבתר קרא כלא סופיה דקרא כתיב הבוטח אליך הבוטח בך מבעי ליי ⁹ מאי הבוטח אליך	רבי יהודה פתח ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו' סופיה דקרא אית לאסתכלא ולבתר קרא כלא סופיה דקרא כתיב הבוטח אליך הבוטח בך מבעי ליי ⁹ מאי הבוטח אליך
אלא כביכול דוד מבטיח לו שלא יעבור עליו חצות הלילה בשנה, כמו שכתוב "חצות לילה אקום להודות לך". היה צריך לומר "קמתי", אלא "אקום" ואתקשר בך לעולמים.	אלא כביכול דוד מבטח ליה ¹⁰ דלא יעבר ליה פלגות ליליא בשנתא כמה דכתיב חצות לילה אקום להודות לך ¹¹ קמתי מבעי ליה אלא אקום ואתקשר בך לעלמין

¹ שאינו מעשה שלם כי חסר תיקון הנפש שהמעשה הוא תיקון שלה, כי לרוח שייך לימוד התורה והעיון לנשמה ואינו בנין שלם שנפשו נפש הגר ואין להם דביקות גמור עם הרוח, שהרי בין הרוח לנפש הגר מתמצעת נפש האמיתי וזו בלתי מתוקנת וכו' (רמ"ז).

² אחר שהקדים שני מיני הגלגולים הכוללים ואחר שיש גלגולים נקומים שהם אותם שאינם זוכים לייחוד נר"ן יחד נמשך ואמר שיש זכות אחד והוא המקנא לש"ש שפאלו אין בו זכות לעלות לגדולה וגם שלא יהיה ראוי לה שאינו חשוב מצד עצמו (רמ"ז).

³ מצד מעשיו (אור יקר), כמאן דאמר שלא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי שבביל שקנא לאלהיו (מ"מ).

⁴ מצד מולדתו (אור יקר).

⁵ מיד שלא בהמתנה וראיה הבשורה שהיה מיד (אור יקר).

⁶ נדב ואביהו שנתקנו בו כרגע (אור יקר).

⁷ לזמן אחר כך אמנם הבשורה היה מיד מההיא שעתא נתן לו (אור יקר), אין ר"ל שתחלה היה כהן הדיוט וע"י הקנאה זכה לכהונה גדולה אלא ר"ל מן הקצה אל הקצה שמתחילה היה כמו שאר הלויים וע"י הקנאה זכה אפילו לכהונה גדולה (מ"מ).

⁸ נשמתו דהיינו בן אלעזר ונשמת נדב ואביהו והיינו בן אהרן ובא ענין זה להודיע בגין דקנא וכו' (אור יקר).

⁹ אע"ג דבוטח הוא מהקל ומבטיח מבעי ליה, נראה דכיון שנמצא כי בך בטוח נוכל לפרשו בוטח יוצא (רמ"ז).

¹⁰ להקב"ה (מ"מ).

¹¹ בסוד הכינוי, שהוא בהוד וכמ"ש בזהר הרקיע פרשת ויקרא (רמ"ז).

<p>שמרה נפשי שמור מבעי ליה והא תנינן דלית את באורייתא דלא אית בה רוין עלאין ויקירין שמרה לקב"ה קאמר¹ שמרה לההוא חולקא² דאתאחד ביה נפש³ דכד נפשא נפקת מהאי עלמא אתיא למירת עלמא (דאתי) קב"ה⁴ אי זכי⁵ כמה⁶ חילין עלאין נפקין לקבלא ולנטרא לה ולאעלא לה במדורא דדוכתה⁷ והאי ה' נטיר לה לאתאחדא עמה בריש ירחי ושבת⁸</p>	<p>"שמרה נפשי" היה צריך לומר "שמור", והרי למדנו שאין אות בתורה שאין בה סודות עליונים ונכבדים. שמרה לקדוש ברוך הוא אמר, שמרה את אותו חלק שנאחזת בו נפש, שכשיוצאת הנפש מהעולם הזה באה לרשת עולם (הבא), אם זוכה כמה חיילות עליונים יוצאים לקבלה ולשמור אותה, ולהכניסה למדור שמקומה, והה' הזו לקחתה להתאחד עמה בראשי חדשים ושבתות.</p>
<p>ואי לא זכי כמה גרדיני מהירין אודמנן לקבלה ודחו לה לבר ווי לההיא נפשא דמתגלגלת בריקנא כאבנא בקוספיתא הה"ד ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע</p>	<p>ואם לא זוכה, כמה שומרים בעלי דינים מזדמנים מולה ודוחים אותה החוצה, אוי לאותה נפש שמתגלגלת בריקנות כמו אבן בכף הקלע, זהו שכתוב "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע".</p>
<p>ודוד בעי בעותיה קמי קב"ה ואמר שמרה נפשי דלא ידחון לה לבר וכד מטי (ס"א) לקבלך יפתחון לך) קב"ה לקבלה יפתחון לה פתחין ותקבל לה קמך</p>	<p>ודוד בקש בקשתו לפני הקדוש ברוך הוא ואמר "שמרה נפשי", שלא ידחו אותה החוצה, וכשיגיע (למולך יפתחו לך) מולה יפתחו לה פתחים, ותקבל אותה לפניך.</p>
<p>כי חסיד אני וכי חסיד אקרי א"ר יהודה אין דכתיב חסדי דוד הנאמנים⁹ בנין כך שמרה נפשי דלא תשובק לה למהך לבר</p>	<p>"כי חסיד אני", וכי חסיד נקרא, אמר רבי יהודה כן, שכתוב "חסדי דוד הנאמנים". בגלל כך "שמרה נפשי", שלא תעזוב אותה ללכת החוצה.</p>
<p>ר' יצחק אמר כל ב"נ דאית ליה חולקא בצדיק ירית להאי ארין כמה דכתיב ועמך כלם צדיקים וגו' והאי צדיק חסיד אקרי¹⁰ אמר דוד</p>	<p>רבי יצחק אמר, כל אדם שיש לו חלק בצדיק יורש ארץ זו, כמו שכתוב "ועמך כולם צדיקים וגו'",</p>

¹ פירוש מלכות לכך לא כתיב שמור אלא שמרה לשון נקבה ועי' רכב ע"א שמרה דא מטרוניתא (מ"מ).

² דייקא בסוד עטרת ז"א שה"ס ה' כנזכר בכונת הלולב, ובה אחיזת המלכות שה"ס הנפש, והיה מתפלל לאותו מקום ששם אחוזה נשמתו שהרי הוא זכר, ולכן לא אמר שמרי נפשי. ונתן טעמו "דכד נפשא" וכו', וירצה שאין הכוונה על השמירה בעוה"ז אלא על זמן יציאתה ממנו, כי אז היא מזומנת לירש עולמה שהוא בגן עדן התחתון סוד המלכות. וענין ירושה זאת היא בסוד הבעל יורש את אשתו וכמ"ש לקמן, וזהו הזוכה להדבק בעטרת זעיר שבה שורש המלכות (רמ"ז).

³ מלת הקב"ה יצדק בבינה ובת"ת ובמלכות לכן פירוש שכאן הכוונה למלכות (אור יקר), כל הנפשות יש להם שורש במלכות יש מהם שרשם ביד המלכות ויש בעין וכו' ולכן אמר דוד שמור לאותו השרש ששם נאחזת נפשי שלא יפגם ח"ו ולא תהיה בו שום יניקה לס"א (מ"מ).

⁴ אם קשה למ צריכים שמירה אם טובה ומה תועלת שמירתה אם רעה אם כן זה תפילת שוא (אור יקר).

⁵ לא תחשוב שלא תצטרך לשמירה (אור יקר).

⁶ הם מלאכי רחמים מלאכי שלום דוקא, והם מעלים אותה במדורא דדוכתהא, פי' המדור הראוי לה במקומה הוא גן עדן תחתון (רמ"ז).

⁷ כמו שהמלכות מדה שצריכה שמירה מן הקלי' כן הנפש שהיא ממנה צריכה שמירה ושמירה זו היא עד הכנסה למקום מנוחתה (אור יקר).

⁸ להעלות מ"ן בסוד והיה מדי חדש בחדשו (רח"ו).

⁹ שנאחז בנו"ה דזעיר ששם חסדים המגולים והם נקרא חסדי דוד הנאמנים (רח"ו).

¹⁰ בסוד חסד דשריא בפום אמה וכפי זה מתרץ תירוץ אחר שנקרא חסיד בשביל חסד בפום אמה (רח"ו).

<p>בטר דבהאי אתר אחידנא חסיד אני ובג"כ שמרה נפשי לאתקשרא בך</p>	<p>וצדיק זה נקרא חסיד. אמר דוד, מאחר שבמקום זה נאחזתי, חסיד אני, ולכן "שמרה נפשי" להתקשר בך.</p>
<p>רבי חייא פתח עדות ביהוסף שמו וגו' הא אוקמוה דאוליף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר הה"ד שפת לא ידעתי אשמע אבל מאי עדות ת"ה בשעתא דאתתיה דפוטיפר הות אחידא ב"י לההיא מלה הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה² וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא דכתיב ותתפשהו בבגדו</p>	<p>רבי חייא פתח "עדות ביהוסף שמו וגו'", הרי פרשוה שלמד שבעים פתקים¹ ולשון הקודש יותר, זהו שכתוב "שפת לא ידעתי אשמע", אבל מה זו "עדות". בא וראה, בשעה שאשת פוטיפר אחזה בו לאותו הדבר, עשה יוסף עצמו כמי שלא יודע לשונה, וכן בכל יום עד אותה שעה אחרונה שכתוב "ותתפשהו בבגדו".</p>
<p>מאי ותתפשהו אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא ורוח הקדש צווה לקבליה לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה מאי קמ"ל אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי אתקשר בה בשכינתא ואחיד בההוא עדות ומאי הוא ה' דאתוסף ביה דכתיב עדות ביהוסף שמו אוף הכא י' איתוסף בפנחס על דקני בהאי³</p>	<p>מה זה "ותתפשהו", אלא משום שעשה עצמו כמי שלא יודע לשונה, ורוח הקודש צווחת כנגדו "לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה", מה בא להשמיענו, אלא כל מי ששומר עצמו מזה, מתקשר לשכינה, ואחוז באותה עדות. ומהי ה' שנתוספה בו, שכתוב "עדות ביהוסף שמו". גם כאן התוספה י' בפינחס על שקנא בזה.</p>
<p>רבי ייסא פתח על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון את ירושלם מבעי ליה כמה דכתיב אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני מאי בזכרנו את ציון לב"ג דהו"ל היכלא יקירא יאה ושפירא אתו לסטין ואוקידו ליה צערא דמאן הוא לאו דמאריה דהיכלא</p>	<p>רבי ייסא פתח "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון". היה צריך לומר "את ירושלים", כמו שכתוב "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני", מה זה "בזכרנו את ציון" [משל] לאדם שהיה לו היכל נכבד נאה ויפה, באו לסטים ושרפו אותו, צערו שמי הוא, לא של בעל ההיכל.</p>
<p>אוף הכא שכנינתא בגלותא שריא צערא דמאן הוא לאו דצדיק ואולא הא כמה דאוקמוה דכתיב הצדיק אבד אבד ממש⁴ אוף הכא בזכרנו את ציון⁵ בזכרנו ההוא צערא דיליה על זונגהא צערא דיליה הוא</p>	<p>גם כאן השכינה שרויה בגלות, צער של מי הוא, לא של הצדיק, וזה הולך כמו שבארוה, שכתוב "הצדיק אבד", אבד ממש. גם כאן "בזכרנו את ציון", בזכרנו את אותו צער שלו על זוגתו צער שלו הוא.</p>
<p>אמר רבי ייסא מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי ונטיר האי זכה דיוקיר ליה מאריה על כלא מנלן מיוסף דכתיב וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו וכתוב ונתן אותו על כל ארץ מצרים</p>	<p>אמר רבי ייסא מי שמכבד את שם רבונו בזה, ושומר זה זוכה שיכבד אותו רבונו על הכל. מנין לנו, מיוסף שכתוב "וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו", וכתוב "ונתן אותו על כל ארץ מצרים".</p>

1
 2 שלא הבין דבריה ומה כוונתה עד שהראית לו הענין ממש (מ"מ).
 3 י' זעירא שבפנחס הוא מלכות כמ"ש בזהר דף רכ ע"א (מ"מ).
 4 עי' לעיל סט ע"א. אמנם עי' ח"א נה ע"ב שלומד את זה בדרך אחרת.
 5 ציון גימ' יוסף בסוד יסוד דכורא (רח"ו).

ריד/א ¹	
<p>ולא עוד אלא² כד עברו ישראל ית ימא ארונא דיוסף עאל בגו בקדמיתא ולא הוו מיא קיימין על קיומיהו קמיה הדא הוא דכתיב הים ראה ויננס מאי ויננס אלא ראה ההוא דכתיב ביה ויננס ויצא החוצה</p>	<p>ולא עוד אלא כשעברו ישראל את הים, ארונו של יוסף נכנס בפנים בהתחלה, ולא היו המים עומדים על עמדם לפניו, זהו שכתוב "הים ראה ויננס". מה זה "ויננס" אלא ראה אותו שכתוב בו "ויננס ויצא החוצה".</p>
<p>ת"ה זכי ליקרא בחייו וזכי ליקרא במיתתיה בחייו אמאי³ בגין ההוא זמן⁴ דלא בעא לאתדבקא בה דכתיב וימאן ויאמר אל אשת אדניו וכתוב ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה בגין כך זכה בהאי עלמא כיון דכתיב ותתפשהו בבגדו וכתוב ויננס ויצא החוצה זכי לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה והכי אתחזי ליה⁵ דידיה נטל בהאי עלמא ודידיה נטל בעלמא אחרא</p>	<p>בא וראה, זוכה לכבוד בחייו וזוכה לכבוד במיתתו. בחייו מדוע, בגלל אותו זמן שלא רצה להתדבק בה, שכתוב "וימאן ויאמר אל אשת אדניו", וכתוב "ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה", בגלל זה זכה בזוה העולם, כיון שכתוב "ותתפשהו בבגדו", וכתוב "ויננס ויצא החוצה", זכה לבסוף שנכנס לתוך מחיצה עליונה וכך ראוי לו,</p>

1

² ירצה לא די שזכה להתעלות בפרטותו וזן את כל העולם, אלא בעת רוגז וחימה ושעת סכנה עצומה שהיתה לישראל על הים, ושלא היה יוסף חי אלא בבחינת הבלא דגרמי שה"ס קטנות, וגם זעיר הוא בבחינת קטנות כנודע מסה"כ, וכל שכן שהמלכות היתה בבחינת גבורות קשות שלכן לא היה מציאות לקרוע ים סוף שה"ס רחם הנוק' כנזכר שם בסה"כ. ואיתא עוד שם שבחינת הקטנות ה"ס מטה שנהפך לנחש, שלכן כתוב (שמות ד, ג) ויננס משה מפניו, ושאיז היתה בחינה זו של נחש עלאה דהיינו יסוד מבחינת קטנות, והאיר כח עתיקא בתיקון ואמת, [כמ"ש בל"ת פרשת בשלח] ומשם נמשך היופי ליוסף מתרי תפוחין, ובפרט כשזכה לשם יה"ו העולה כ"א, וכ"א פעמים כ"א עולה אמ"ת, כי הוא נתקיים בזרע אמת, והנחש נהפך למטה. וזוה תשכיל איך רמז ה' למשה שזכות יוסף יעמוד, וז"ש (יד, טז) הרם את מטך. ועוד צריך לדעת מ"ש בליקוטי תורה פרשת שופטים בדרוש י"ח נשים, שאשת פוטיפר היתה מבחינת הקטנות מצד אי', נמצא שבמשה כתיב ויננס, וביוסף כתיב (לט, יב) ויננס, אבל דשל יוסף היתה ניסה לכבוד ה', ולכן זכה שאפילו בהיותו מת שהוא הקטנות הגמור, תיקן את ישראל שהיו אז בבחינת הקטנות עצמו, כי הים נתפייס ממנו, שזכה להושיב (בראשית מט, כד) באיתן קשתו, ולא פגם בה. ולפי ששם יה"ו יש לו ו' צירופים שהם בסוד הדעת לכן ויננס עולה כן (רמ"ז).

³ פי' ולמה לא נשמר כל שכרו לאחר מותו כי כן הוא דרך צדיקים. וגם שאל אמאי, כלומר במה זכה לשני שולחנות שה"ס ב' ההין שבשם (רמ"ז).

⁴ שכל אותו הענין היה כעין שטחיות ולא היה פועל עצמי אלא כמין גדרות וסייגים שכולם תיקון למלכות שהיא נקראת עלמא הדין, ולכן זכה לכל אותם השררות על החיצונים, שהרי במלכות נאמר (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. אבל כיון דכתיב ותתפשהו בבגדו וכו', עיין מ"ש לקמן דף רעו ע"א גבי (לט, טז) ותנח בגדו וגו'. והענין בקיצור שיוסף כשנסתכל בה בא לידי חימום ומיד נתעורר בו כח היצה"ר, ואז היה כח לאותה הרשעה לתפוס בבגדו, לשון (ישעיה כד, טז) בגד בוגדים, והוא ע"ה נתאמץ בכוונות וביחודים עד שגבר והחזיר הטפה לאחור, וזהו ויננס. אבל כיון שנעקרה מן הדעת בחימום היצר לא יכול להחזירה לרשעה אלא ויצא החוצה, דרך צפרני ידיו, ואותם האורות לקחם בנימין וכנזכר בח"ב מספר הגלגולים דף כ"ג. וזו היתה גבורה מופלאה ותשובה מעולה, ולכן זכה לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה, הוא למקום העליון הנקרא עץ החיים, שהוא בפנימיות יסוד אי', שה"ס הפרוכת המבדיל בין הקדש למטה מהחזה ובין קדש הקדשים למעלה הימנו, ושם הוא גן עדן העליון, כי יסוד מלכות ה"ס גן עדן תחתון ומסך תחתון. וזוה תדקדק שהפסוק אמר (תהלים קיד, ג) הים ראה ויננס, אבל לא ראה ויצא החוצה, והבן (רמ"ז).

⁵ הוא הנודע אצלנו שיש שני יסודות לזעיר, אחד למטה ואחד במקום החזה יסוד ישראל, ושם נתעלה בזכות התאמצו לבלתי תורק ח"ו הטפה באותה הזונה, ולהיות שגם שם הוא יסוד אי'

	<p>את שלו לקח בזה העולם, ואת שלו לקח בעולם האחר.</p>
<p>פנחס זכי בהאי עלמא וזכה בעלמא דאתי וזכה לקיימא יתיר מכל אינון דנפקו ממצרים וזכה לכהנא עלאה הוא וכל בניו אבתריה ואי תימא דלא (נ"א דהא) ק"י זכה לכהנא עד לא עבד עובדא דא אין (ס"א לא) דהא אינון דאמרי (דלא) דזכה קודם לאו הכי אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלהיו דמשמע דבגין עובדא דא רווח כהונתא מה דלא הוה קודם</p>	<p>פנחס זכה בזה העולם, וזכה בעולם הבא, וזכה להתקיים יותר מכל אלו שיצאו ממצרים, וזכה לכהונה גדולה, הוא וכל בניו אחריו. ואם תאמר שלא (שהרי) זכה לכהונה עד שלא עשה מעשה, זה נכון (לא) שהרי אותם שאומרים (שלא) שזכה קודם לא כך, אלא במה מדובר "תחת אשר קנא לאלהיו", שמשמע שבגלל מעשה זה הרויח הכהונה מה שלא היה מקודם.</p>
<p>ת"ח כל כהן דקטיל נפש פסיל ליה כהונתיה לעלמין דהא ודאי פסיל ההוא דרנא דיליה לגביה ופנחס מן דינא פסיל לכהנא הוה ובגין דקנא ליה לקב"ה אצטריך לחסא ליה כהונת עלמין ליה ולבניו אבתריה לדרי דרין א"ר יצחק ת"ח רשים הוא פנחס לעילא ורשים הוא לתתא עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני</p>	<p>בא וראה כל כהן שהורג נפש נפסלה כהנתו לעולמים, שהרי ודאי פסל אותה דרגה שלו אליו, ופנחס מהדין היה פסול לכהונה, ובגלל שקנא לקדוש ברוך הוא הצטרך ליחס לו כהונת עולמים לו ולבניו אחריו לדורי דורות. אמר רבי יצחק בא וראה, פנחס רשום הוא למעלה ורשום הוא למטה, עד שלא יצא לעולם, שהרי עם אותם שיצאו ממצרים נמנה.</p>
<p>רבי אלעזר ור' יוסי ור' חייא הוו אזולי במדברא א"ר יוסי הא דכתיב בפנחס הנני נותן לו את בריתי שלום מלאך המות דלא שליט ביה לעלמין ולא אתדן בדינו</p>	<p>רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא היו הולכים במדבר. אמר רבי יוסי, זה שכתוב בפנחס "הנני נותן לו את בריתי שלום", שלום ממלאך המות, שלא שולט בו לעולמים, ולא נדון בדינו.</p>
<p>ואי תימא דלא מית ודאי לא מית כשאר בני עלמא ואוריד יומין על כל בני דרא בגין דבהאי ברית עלאה אחיד וכד אסתלק מעלמא בתיאובתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר בני עלמא</p>	<p>ואם תאמר שלא מת, ודאי לא מת כשאר בני העולם, והאריך ימים על כל בני דורו, משום שהתאחז בברית העליונה הזו, וכשהסתלק מהעולם בתשוקה עליונה ובדבקות נאה הסתלק משאר בני העולם.</p>
<p>רבי אלעזר פתח ואמר ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו' ת"ח ווי לאינון בני נשא דלא מסתכלאן ביקרא דמאריהון וכל יומא ויומא כרוזא קארי עלייהו ולא משגיחין</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'", בא וראה, אוי לאותם בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם, וכל יום ויום הכרוז קורא עליהם ולא משגיחים.</p>
<p>אתא ב"נ לאסתכלא בפקודי אורייתא כמה סניגורין קיימין לאדכרא עליה לטב אתא ב"נ ואעבד על פקודי אורייתא אינון עובדין</p>	<p>בא אדם להתבונן במצוות התורה, כמה סניגורים עומדים להזכירו לטוב. בא אדם ועובר על מצוות התורה, אותם מעשים מקטרגים עליו לרע</p>

כנודע, לכן נתווסף בו ה' בשמו ונקרא יהוס"ף גי' קס"א, וזהו עלמא אחרא, גם הוא של זעיר אלא שהוא במקום אחר (רמ"ז).
¹ מלכות (רח"ו).

<p>קטיגורין עליה לביש קמי קב"ה</p>	<p>לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>יהושע כהן גדול הוה ואוקמוה מה כתיב ביה והשטן עומד על ימינו לשטנו ומה בהאי כך בשאר בני עלמא דלא מסתכלי ביקרא דמאריהון על אחת כמה וכמה</p>	<p>יהושע כהן גדול היה, ופרשוה מה כתוב בו "והשטן עומד על ימינו לשטנו", ומה בזה כך, בשאר בני אדם שלא מתבוננים בכבוד רבונם על אחת כמה וכמה.</p>
<p>חמי מה כתיב ויהושע היה לבוש בגדים צואים ואוקמוה אבל בגדים צואים ודאי אינון לבושיין דאתלבשא ביה רוחא בההוא עלמא זכאה חולקיה דמאן דלבושי מתתקנין ושלמיין בההוא עלמא</p>	<p>ראה מה כתוב "ויהושע היה לבוש בגדים צואים", ופרשוה, אבל בגדים צואים ודאי אותם לבושים שהרוח התלבשה בהם באותו עולם, אשרי חלקו של מי שלבושיו מתוקנים ושלמים באותו עולם.</p>
<p>והא אתמר כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם אינון לבושיין דמלבשיין ליה היך אינון מה כתיב הכא ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך מאן מלאך דא מלאך דממנא על גיהנם וממנא על מאן דחמי באינון לבושיין עד דאתיב קלא ואמר הסרו הבגדים הצואים מעליו</p>	<p>והרי נתבאר, כל מי שצריכים להכניסו לגיהנם, אותם לבושים שמלבישים אותו איך הם, מה כתוב כאן "ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך", איזה מלאך, זה המלאך הממונה על גיהנם, וממונה על מי שראה באותם לבושים עד שבא קול ואמר "הסירו הבגדים הצואים מעליו".</p>
<p>מהכא אית לאסתכלא דעובדין בשיין דב"ג עבדין ליה אינון לבושים צואים ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות אלבישיניה לבושיין אחרנין מתתקנין דבהו אסתכל ב"ג בזיו יקרא דמאריה</p>	<p>מכאן יש להסתכל, שמעשים רעים של אדם עושים לו אותם בגדים צואים. "ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות" הלבשוהו לבושים אחרים מתוקנים, שבהם מסתכל אדם בזיו כבוד רבונו.</p>
<p>ת"ה כגוונא דא פנחס דלא אסתלק מעלמא עד דאתתקנו קמיה לבושיין אחרנין דרוחא אתהני בהו לעלמא</p>	<p>בא וראה, כדוגמא זה פנחס שלא הסתלק מהעולם עד שהתקינו לפניו לבושים אחרים, שהרוח נהנית בהם לעולם</p>
<p>ריד/ב²</p>	
<p>דאתי בשעתא חדא אתפשט מאלין ואתלבש באלין לקיימא דכתיב הנני נותן לו את בריתי שלום עד דהוו אזלי שמשא הוה תקיפא ויתבו</p>	<p>הבא, בשעה אחת התפשט מאלה והתלבש באלה, לקיים את הכתוב "הנני נותן לו את בריתי שלום".</p>

¹ ישנם ב' בחי' כלי לכל אור [הגהה ע' כעין זה במב"ש דף נו ע"א מדפוה"ח ירושלים ע"ה ת"ו דשנת תרס"ד] ופרצוף, אחד לצורך עצמו, ואחד לצורך זולתו. ואותו אשר לצורך עצמו הוא כי על ידה הוא מקבל אור העליון, וע"ד לבוש הנשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן המוזכר בזוהר בהרבה מקומות [פ' נח סו ע"א ויחי רכד ע"א ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכט ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א], כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול העליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו העליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו העליון המגיע אליו. והנה נמשך ונעשה הלבוש הזה מבח' הגבורות העליון המתנוצץ ומזהיר על התחתון, ומתנוצץ וחוזר ומתנוצץ עד שנארג ונעשה לבוש שלם אליו, ועל ידו משיג ונהנה את נועם זיו העליון המאיר עליו תמיד, ומשיג את הנועם והזיו רק ע"י לבוש הזה (ביאורים ח"ב מט ע"א). ח"א סו ע"א רכד ע"א עע"ב רכו ע"ב ח"ב קנ ע"א רי ע"א וע"ב רכט ע"ב (לש"ו).

<p>תחת צלא דחד טנרא דמדברא אמר ר' אלעזר ודאי צלא חדוותא דנפשא הוא¹</p>	<p>בעוד שהיו הולכים, השמש היתה חזקה וישבו תחת צל של סלע אחד של המדבר. אמר רבי אלעזר, ודאי צל שמחת הנפש הוא.</p>
<p>אמר רבי חייא לרבי אלעזר אלין יומין מראש השנה עד יומא בתראה דהג בעינא למיקם עליה² א"ר אלעזר הא אתמר³ וחברייא אתערו בהו א"ר חייא ודאי הכי הוא⁴ אבל אנא שמענא לבוצינא קדישא עלאה מלה בהו⁵ אמר ליה אימא ההוא מלה א"ל עד לא קאימנא ביה⁶</p>	<p>אמר רבי חייא לרבי אלעזר ימים אלו מראש השנה עד יום האחרון של חג ברצוני לעמוד עליהם. אמר רבי אלעזר זה נאמר, והחברים התעוררו בזה. אמר רבי חייא ודאי כך הוא, אבל אני שמעתי מהנר הקדוש עליונה דבר בהם. אמר לו אמור אותנו. דבר אמור לו, עדיין לא עמדתי בו.</p>
<p>א"ר אלעזר אף על גב דחברייא⁷ אוקמו מלה ושפיר הוא אבל סדורא⁸ דהני יומי רוא דחכמתא הוא⁹ בין מחצדי חקלא¹⁰ ת"ח הא אתמר סדורא דיהודא כלא בחד¹¹ היך הוי והא אתמר¹²</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אף על גב שהחברים בארו דבר ויפה הוא, אבל סדור הימים הללו הוא סוד חכמה בין קוצרי השדה. בא וראה, הרי נאמר סדור של יחוד הכל באחד איך היה, והרי נתבאר.</p>
<p>פתח ואמר חשף יי' את זרוע קדשו דא דרועא חדא² דביה תליא ישועה³ דביה תליא נוקמא⁴</p>	<p>פתח ואמר "חשף ה' את זרוע קדשו", זו זרוע אחת, שבה תלויה הישועה, שבה תלויה הנקמה, שבה</p>

¹ כי כל זמן שלא סר הצל הוא בחיים וכשסר הצל אז יגוע כל בשר (רמ"ו).
² הייתי רוצה לעמוד על בוריים ולהשכיל סדר ההנהגות שבהם (רמ"ז).
³ ירצה לא חדשים המה שכבר נאמר סודם והחברים השכילו אותם. אי נמי מכוונים במ בזמניהם (רמ"ז).
⁴ שהדברים צריכים קבלה ואילו לא ידעתי שכבר נאמרו לחברים לא הייתי שואל ענינם (סרמ"ז).
⁵ מלה זו נלע"ד שהוא כוללות הדבר הכמוס בשם ראש השנה, שבו נרמזו בכללות כוללות הענין, כי רא"ש סודו ג' מוחין דאלק"ם כנודע אצלנו בסוד שופ"ר, וכל אחד משם אלק"ם מצטרף לק"כ צירופים, וג' פעמים ק"ך גי' השנ"ה, והרי רמז שהוא זמן הגבורות. וגם רא"ש השנ"ה גי' י' פעמים אלק"ם, רמז לי' אחוריים הנסרים להנתן לנוק'. ואמנם ידוע סוד אתא חסד ופריש לון ענפין וגזעין, שכשהגבורות נפרדות מן הזכר ונתנות לנוק', אז באתראה שקיע רחמי וחסד, הוא אור חסד הבינה הנמשך לתוכו, באופן שגם בראש השנה יש ענין החסדים הניתנים לזעיר, פי' התחלת ראשית התפשטותם בזעיר הנקרא שנה כנודע, וה' פעמים חס"ד גי' השנ"ה (רמ"ז).
⁶ פי' שהיה יודע כללות הדבר אבל עדיין לא עמד בו לדעת סדרו בפרטות המשכו באלו הימים (רמ"ז).
⁷ פי' העמידו ביניהם רמז זה שנכון הוא (רמ"ז).
⁸ מה שאתה חפץ לדעת פרטות הסדר באמיתות (רמ"ז).
⁹ אפשר שירמזו ליסוד חכמה סתימאה שה"ס גרון אריך בפרטות ובינה דאריך בכללות כידוע ליודעים, ומשם כתר דאי' שכל זה ה"ס שרשי הגבורות שהם עיקר לימים אלו, וגם מיסוד חכמה סתימאה יוצאים החסדים שמקבלת מכתרא, שהרי כתרא ומוחא סתימאה הם שרשי אול"א, באופן שיסוד ההוא ה"ס חו"ג, אבל הגבורות שהן שלה הן קודמות לפעול עד מוצאי יום הכפורים כנודע (רמ"ז).
¹⁰ איתא בדרוש שביעית שהם החכמים והצדיקים החורשים וזורעים השדה העליון וגם קוצרים פירותיו, ואין צורך לנחש הקורע רחם האילה, כי בתפילותיהם ובמעשיהם נעשה הכל. והנה בראש השנה מתחלת התכוננות השדה ועד שמיני עצרת הוא זמן לקיטת הפרי שהוא חג האסיף (רמ"ז).
¹¹ ה"ס זוג ישראל ורחל שהוא המעולה שבכל הזווגים, וכמ"ש לקמן גבי וכדין אקרי כלא אחד (רמ"ז).
¹² נראה שאמר שני פעמים והא אתמר, משום שסוד זה מתפרש בשתי חלוקות, החלוקה האחת היא ההקדמות הכוללות הצריכות לדעת סדר התיקון העליון בקדימת הורדת הגבורות בכל פרטותן ואחר כך התפשטות החסדים והטוב (נ"א והזווג), והוא נכלל מראשית דברי רבי אלעזר עד אומרו מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני, ומתחלת אומרו כוונא האי וכו' עד הסוף הוא החלוקה השנית ללמד מ"ש בהקדמותיו לסדר זמני ההתפשטות (רמ"ז).

<p>דביה תליא פורקנא⁵ ולמה למיקם לה לכנ"י מעפרא ולקבלא לה לגביה⁶ לאזדווגא כחדא⁷ וכד האי אתער⁸ לקבלה כמה דחילו שריא בעלמא עד דינח ההוא דרועא תחות רישהא⁹ לאתחברא כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי וגו' וכדין ניהא דינא ומכפר חובין</p>	<p>תלויה הגאולה. ולמה, להקים את כנסת ישראל מהעפר, ולקבלה אליו להזדווג כחד, וכשזה מתעורר כנגדה¹ לקבלה, כמה פחד שרוי בעולם עד שיניח אותה זרוע תחת ראשה להתחבר, כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי וגו'", ואז נח הדין ומכפר על חטאים.</p>
<p>לבתר אתי ימינא לחבקא¹⁰ כדין חדוותא שרייא בעלמא וכל אנפין נהירין לבתר אזדווגת בגופא¹¹ וכדין כלא אקרי אחד בלא פרודא כדין הוא שלימו דכלא וחדוותא דכלא ואחדו ודאי מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני</p>	<p>אחר כך באה הימין לחבק, ואז שמחה שרויה בעולם, וכל הפנים מאירות. אחר כך מזדווגת בגוף, ואז הכל נקרא אחד בלי פרוד, ואז הוא שלמות ושמחת הכל, ואחוזים בודאי מה שלא נמצא כך ביתר הזמנים.</p>
<p>כנוונא דהאי סדורא דהני יומין מראש השנה עד יומא בתראה דחג בראש השנה אתער דרועא דשמאלא לקבלא לה למטרוניתא וכדין כל עלמא בדחילו בדינא ובעי ההוא זמנא בתיובתא שלים לאשתכחא עלמא קמי קב"ה</p>	<p>כדוגמא שזה סדור הימים הללו מראש השנה עד יום האחרון של חג, בראש השנה מתעוררת זרוע שמאל לקבל את המלכה, ואז כל העולם בפחד בדין, וצריך אותו הזמן בתשובה שלימה שימצא העולם לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>לבתר אתיאת מטרוניתא ובעיין בני היכלא בתשעה לירחא למעבד חדוותא ולמטבל בנהרא לדכאה גרמייהו בזוונא דמטרוניתא</p>	<p>אחר כך באה המלכה ומתבקשים בני ההיכל בתשיעי לחדש לעשות שמחה, ולטבול בנהר לטהר עצמם בזווג המלכה.</p>

² זרוע שמאלי ד"א (רח"ו). הוא זרוע אריך גבורה שלו, ולפיכך נקרא זרוע קדשו, שאריך הוא קדש הקדשים, והוא מקור הגבורות המתפשטות באצילות, ולכן אי' דדינין מתערין מינה, היא מלבשת הזרוע הקדוש ההוא, ולא עוד אלא שממנו בנין חו"ב, דהיינו חכמה שלה נתקנת מפרק ראשון שהוא היד ובינה שלה מפרק הזרוע. וזהו לענ"ד סוד יד החזקה וזרוע נטויה, ועיין באדם ישר. דרועא חדא, איתא בסוף שער התפילין וז"ל, הזרוע שמאל הוא גבורה ודרך שם בפנימיות נמשך רוחא (בו) [דחיי] מעתיקא קדישא אל המלכות הניתנת שם בבחינת תפילין של יד בדרך סיתום, אך לעתיד לבוא ימשך בגילוי אל המלכות הנקראת אז מלכא משיחא כנזכר באדרא רבא (קל, ב) בענין תרי נוקבי דחוטמא (רמ"ז).

³ הגבורות נקרא בשושן להושיען מאחיזת החיצונים (רמ"ז).
⁴ שכיון שהגבורות מתבסמות הקלי' נבלעת ונכרתת שאין לה חיות (רמ"ז).
¹

⁵ שאז הניצוצות דקדושה נפרדות מתחת יד דס"א שהן נשבות וגולות שמה. ולמה, למיקם וכו', ירצה מהו תכלית וכוונת חשיפת זרוע הקדושה וגילוייה, ואמר שהוא להקים כנסת ישראל מעפרא, ה"ס עולם הבריאה ששם הוא מקום השפלתה, וסגולת הדין הוא להעלות התחתון לעליון, ובבריאה מקננת אי' עילאה שהיא מלבשת גבורות דאריך, ולכן בהגלות זרוע זה להאיר למלכות וכנז"ל אז תקום ותעלה לאצילות (רמ"ז).

⁶ נראה שהוא קבלת הגבורות מאי' שזה נעשה מתחילת ראש השנה עד יום הכפורים, שאז מתעלה למקום הזרוע הקדוש תוכיות אי', כמה דקיל"ן כפורים תרי משמע (רמ"ז).

⁷ שמקבל ה' גבורות דאי' כידוע מסוד ה' עינניים וה' תפילות (רמ"ז).

⁸ זהו בתחילת השנה שאז היא אחור באחור, הגבורות מתעוררות לדון העולם (נ"א לבא בעולם) כדאיתא בסה"כ (רמ"ז).

⁹ שתעשה הנסירה ויכנסו הגבורות בסוד שמאלו וכו' סרח"ו.

¹⁰ שהם החסדים הנכנסים בסוכות (רח"ו).
¹¹ בשמיני עצרת סרח"ו.

<p>ביומא אחרא הוא זווגא דילה לשוואה שמאלא תחות רישהא¹ (נ"א רישא דמלכא) כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי וכדין ישראל בתעניתא על חוביהו ומכפרא להו דהא אימא עלאה אנהירת אנפיהא למטרוניתא בזווגהא ומתכפרין כל בני היכלא כיון דשמאלא מקבלה לה בהאי יומא דרישא דמטרוניתא שרייא על שמאלא</p>	<p>ביום האחר הוא זווג שלה, לשים שמאל תחת ראשה (ראש המלך) כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי". ואז ישראל בתענית על חטאיהם, ומכפרת להם, שהרי האם העליונה מאירה פניה למלכה בזווגה, ומתכפרים כל בני ההיכל. כיון שהשמאל מקבל אותה ביום הזה, שראש המלכה שרויה על השמאל.</p>
<p>ביומא קדמאה דחג יתער ימינא לקבלה בנין לחבקא² וכדין כל הדווא וכל אנפין נהירין וחדוותא דמים צלילן לנסכא על מדבחה ובעיין בני נשא למחדי בכל זינין דחדוה דהא ימינא גרים</p>	<p>ביום הראשון של החג יתעורר הימין לקבלה בשביל לחבקה, ואז כל השמחה וכל הפנים מאירות, ושמחת המים הצלולים לנסך על המזבח, וצריכים בני אדם לשמוח בכל מיני שמחה, שהרי הימין גורם.</p>
<p>בכל אתר דשארי ימינא חדוותא אצטריך בכלא כדין חדוותא היא לאשתעשעא לבתר ביומא תמינאה חדוותא דאורייתא הוא דהא כדין זווגא דגופא⁴ הוא זווגא דכלא למהוי כלא חד ודא הוא שלימו דכלא ודא יומא דישראל איהו ודאי ועדבא דידהו בלהודייהו דלית ביה חולקא לאחרא זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב כי עם קדוש אתה ליי אלהיך וגו'</p>	<p>בכל מקום ששרוי ימין, שמחה צריכה³ בכל, ואז שמחה היא להשתעשע. אחר כך ביום השמיני שמחת התורה היא, שהרי אז זווג הגוף, הוא זווג הכל, להיות הכל אחד, וזהו שלמות הכל, וזהו יום של ישראל הוא ודאי וחלק שלהם לבדם, שאין בו חלק לאחר, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו'".</p>
<p>פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' ר' יהודה פתח זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו תמן תנינן מאן דחמי קשת בגונוי (ס"א נהירין) אצטריך לברכא ברוך זוכר הברית בנין דדא איהו ברית קיימא קדישא דשוי קב"ה</p>	<p>"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו'". רבי יהודה פתח, "זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו" שנינו שם, מי שרואה קשת בצבעיה (מאירים) צריך לברך "ברוך זוכר הברית", משום שזהו ברית הקדוש ששם הקדוש ברוך הוא</p>
<p>רט/א</p>	
<p>בארעא דלא ייתי עלה מי טופנא בנין דכד סגיא חייבין בעלמא בעי קב"ה לאובדא לון וכדין דכיר לון האי אומאה דאומי לארעא דכתיב תרי זמני לא לא (בראשית ח &) לא אוסיף לקלל ולא אוסיף עוד להכות דא איהו אומאה כמה דכתיב (ישעיה נד ט) אשר נשבעתי מעבור מי נח⁵</p>	<p>בארץ שלא יבא עליה מי המבול, משום שכשמתרבים רשעים בעולם, רוצה הקדוש ברוך הוא להאביד אותם, ואז זוכר להם שבועה זו שנשבע לארץ, שכתוב פעמיים "לא לא", "לא אוסיף לקלל" "ולא אוסיף עוד להכות", זוהי השבועה, כמו שכתוב "אשר נשבעתי מעבור מי נח".</p>

¹ שאז נעשה בה סוד החותם מה"ג ואז גמר הנסיר הונשלם סוד שמאלו וכו' (רח"ו).

² שנכנס מקיף חסד ונפימי והוא ימין (רח"ו).

³

⁴ שמזדווגים ישראל ורחל (רח"ו).

⁵ קשור עם הרעיא מהימנא (הערת הזהר).

<p>רבי יוסי אמר קשת אתא לאננא על עלמא למלכא דכל זמנין דבריה חב לקבליה אתא מלכא לאלקאה ליה אתגליא עליה ממרוניתא בלבושי יקר דמלכו מלכא חמילה סליק רוגזא דבריה וחדרי בה דכתיב וראיתיה לזכור ברית עולם¹ וע"ד לא אתחזי קשת בעלמא אלא בלבושי יקר דמלכו ובשעתא דאית צדיק בעלמא איהו ברית למיקם ברית ואנין על עלמא לא הוי צדיק הא קשת לאתחזאה דהא עלמא איהו קיימא לאובדא אלא בנין קשת דא</p>	<p>רבי יוסי אמר הקשת באה להגן על העולם, [משל] למלך שכל הפעמים שבנו חטא כנגדו, בא המלך להלקותו התגלתה עליו המלכה בלבושי כבוד של מלכות, המלך רואה אותה ומסתלק הרוגז של בנו, ושמח בה, שכתוב "וראיתיה לזכור ברית עולם", ועל כך לא נראית הקשת בעולם אלא בלבושי כבוד של מלכות, ובשעה שיש צדיק בעולם הוא ברית להעמיד ברית ומגן על העולם, אם אין צדיק הרי הקשת להראות שהעולם עומד להאבד, אלא בגלל קשת זו.</p>
<p>ר' אלעזר אמר לעולם לא אתלבש קשת דא אלא בלבושא דאבהן קדמאי ירוק וסומק וחיוור ירוקא דא לבושא דאברהם אצטבע לבושא (ס"א גוון) דא כד נפק מניה ישמעאל סומקא דא גוון יצחק דאיתא סומקא ואצטבע כד נפיק מניה עשו ואתמשך ההוא סומקא לתתא עד ככבא דמאדים דאתאחד ביה עשו חוורא דא איהו לבושא טבא דיעקב דהא לא אשתנו אנפוהי לעלמין</p>	<p>רבי אלעזר אמר, לעולם לא מתלבשת קשת זו אלא בלבוש האבות הראשונים, ירוק אדום ולבן, ירוק זה לבוש אברהם, נצבע לבוש (צבע) זה כשיצא ממנו ישמעאל. אדום זה הגוון של יצחק, שבא אדום ונצבע, כשיצא ממנו עשו ונמשך אותו האדום למטה עד כוכב מאדים שנאחז בו עשו. לבן זהו לבוש טוב של יעקב שהרי לא השתנו פניו לעולמים.</p>
<p>ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר בוצינא קדישא חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא סומקא דא יצחק ודאי ירוק דא הוא יעקב דקימא בין תרין גוונין וכתיב ביה ביעקב לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה והכי הוא</p>	<p>רבי אבא אמר יפה הוא, אבל כך אמר הנר הקדוש, לבן זה אברהם שהתלבן בלבן האש. אדום זה יצחק ודאי. ירוק זהו יעקב שעומד בין שני צבעים, וכתוב בו ביעקב "לא עתה יבוש יעקב", ולא עתה פניו יחורו, שהרי כל מטתו היתה שלמה, וכך הוא.</p>
<p>לא עתה יבוש יעקב לאתחזאה בגוון סומק כיצחק דנפק מניה עשו ולא עתה פניו יחורו כאברהם לאתחזאה בגוון חוור דנפק מניה ישמעאל אלא נטל גוונין לאתעטרא בהו על אבהן דיליה</p>	<p>"לא עתה יבוש יעקב", להראות בצבע אדום כיצחק שיצא ממנו עשו, ולא עתה פניו יחורו כמו אברהם להראות בצבע לבן שיצא ממנו ישמעאל, אלא לקח צבעים להתעטר בהם על האבות שלו</p>
<p>רע"מ</p>	

¹ פי' וראיתי לקשת שהיא המלכות ואזי לזכור ברית עולם דהיינו ברית שכרתי עמהם שלא לאבדם וז"ש צדיק איהו ברית למיקם בברית ואנין על עלמא ר"ל שצדיק הוא במקום המלכות הנק' ברית למיקם בברית הוא הברית שכרת עמהם שלא לאבדם וזה ואנין על עלמא (מ"מ). כתוב (יחזקאל א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם (כי אז אתחזי רחמי, אבל בלא גשם הוא דינא, כמ"ש בפ' פנחס (רלא רע"א)), כי הגשם הוא מורה על הורדת הטיפה הניתן מהיסוד להמלכות), הוא מראה דמות כבוד ה', כי אז היא מתלבשת בלבושי יקר דמלכו ומתחזי קמי מלכא בלבושין וקישוטין דגוונין נהירין, שהם הג' גוונין דקשת, ואז מתקיים (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם וכמ"ש בפ' פנחס (רטו ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"א).

<p>אמר ליה רעיא מהימנא שפיר קאמרת אבל בנין דאליהו דאיהו פנחס קני על ברית צריך להדתא מלין סניאין ביה דהאי פרשתא² כתיבא באורייתא על שמיא דעליה אתמר³ קנא קנאתי תרי קנאות חד⁴ בשד"י דלעילא⁵ ותניינא בשד"י דלתתא⁶ ובנין דא עביר⁷ תרינן⁸ שבועות (ג"א בתרין לא לא) קנא⁸ (ס"א בתרין זמנין) קנא בתרווייהו ותרין זמנין לא לא⁹.</p>	<p>אמר לו הרועה הנאמן, יפה אמרת אבל משום שאליהו שהוא פנחס קנא על הברית, צריך לחדש דברים רבים בה, שהרי הפרשה כתובה בתורה על שמו, שעליו נאמר "קנא קנאתי", שתי קנאות, אחת בשד"י שלמעלה, והשנית בשד"י שלמטה, ולכן עשה שתי שבועות (בשני לא לא נ"א בפעמיים) בשתיהן, ופעמיים לא לא.</p>
<p>אבל רבי יהודה אמר מאן דחמי קשת בגוונוי נהירין צריך לברכא ברוך זוכר הברית ובגלותא דלאו איהו נהיר⁹ בגוונוי כדקא יאות ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר וזמנין לא נהיר כלל זמנין אתחזי בשלימו וזמנין לאו דקשת קא רמיז¹⁰ גוונוי לזכוון דכהנים¹ לויים</p>	<p>אבל רבי יהודה אמר, מי שרואה קשת בצבעים מאירים צריך לברך "ברוך זוכר הברית", ובגלות שאינה מאירה בגווניה כראוי, ולא עוד אלא שלפעמים מאירה מעט ולפעמים לא מאירה בכלל, לפעמים נראית</p>

¹ פי' ששני פעמים קנא לה, א' כשנקרא פנחס וא' כשנקרא אליהו ולכן צריך לחדש דברים שאתה לא הודעת, והוא סוד ב' בחי' שד"י וב' מיני קשתות כמו שיתבאר לקמן והכל לכבוד אליהו וזכותו (רמ"ז).

² שלפי הנראה פרשה זו היא סיומה של הקודמת ואפ"ה נכתבה בפני עצמה והיא פתוחה שמזה נראה שרצון ה' להרבות בכבודו (רמ"ז).

³ שמלבד מה שראינו שעשה אז בימי משה עוד נתחבר לו זכות העתיד, שעל שניהם נאמר קנא קנאתי תרי קנאות כי בזמן אחאב פגמו ביסוד שביטלו המילה לגמרי, וכאן בשיטים פגמו ביסוד דמלכות (רמ"ז).

⁴ ביסוד, ובמט"ט גי' שד"י (יהל אור).

⁵ הוא יסוד זעיר המושפע מדעת שלו, והוא סוד אל שד"י כנודע מכוונת האל הגדול וידוע ששם בדעת יסוד אימא שהוא אה"ה דהה"ן העולה קנ"א (רמ"ז).

⁶ יסוד רחל שב"ן שלה הוא מט"ט העולה שד"י וקנ"א שלה הוא אלה"ם אדנ"י (רמ"ז) [וכן הוא בגר"א].

⁷ בימי נח על ב"פ שד"י ברית (יהל אור).

⁸ בא להוסיף על מ"ש ר"י לעיל אומאה דאומי לארעא, נראה שלא היתה כי אם שבועה אחת ור"מ הוסיף שהן ב' שבועות הא' הם ב' לא אוסיף והב' עוד ב' לא לא שאמר אח"כ ולא יכרת כל בשר ולא יהיה עוד מבול שמהכא נפקא לן בשלהי שבועת העדות שהאומר לא אעשה ב'פ' הוא שבועה, והרי ב' שבועות א' בבחי' דעת זעיר למלכות וזוהי הראשונה ויאמר ה' אל לבו והשנית בבחי' מט"ט שהוא דעת דיצירה, אבל ר' יהודה אמר וכו' הכוונה שר"מ אמר שיש ב' בחי' שד"י עליון ותחתון דז"ן דבה כתיב ותקש בדלתה אותיות קשת"ש כמ"ש בל"ת בפ' נח ואם כן ב' בחי' שם שד"י הם ב' בחינות קשת"ש אך אין בנו ידיעה להבחין ביניהם אבל ר' יהודה נותן לנו סיענים? באומרו דחמי קשת בגוונוי נהירין וכו'. (רמ"ז).

⁹ על זה נאמר והיתה הקשת, כלומר והיתה כמו שיזדמן, פעם לא נהיר בגוונוי כדקא יאות, אלא כמעורבים זה בזה, ופעם נהיר זעיר, שאין אורו מזהיר הרבה בעולם, ופעם לא נהיר כלל, אלא נראה שם ואורו כמוס בתוכו, ופעם נראה כל הקשת מן הקצה אל הקצה [ופעם] שהוא קצר (רמ"ז).

¹⁰ שג' גוונים הם מסוד חג"ת שבדעת כנז"ל, שהם כהנים לויים וישראלים, ואם כן כד אינון שפירין וכו', אז הוא רמז שכולם כשרים, ואז נאמר ונראתה הקשת, כולה בתוקפה, והוא סוד לזכויות ישראל, וה"ס אור שדי העליון, וזהו ביני וביניכם, שאתם דבוקים בי ואין שום מסך מבדיל בינינו, באופן שאז לא תצטרך הקשת להגין על העולם ואדרבא הוא סימן טוב לעולם, אבל בגלות שודאי אין ישראל בשלימות, או אפילו בזמן הבית ולא יהיו כשרים, אז הוא בסוד שדי התחתון, בין אלקים מדת הדין וכמ"ש רז"ל והביאו רש"י בפירושו התורה (א, א). ולא יקשה לך דרושנו זה במ"ש רז"ל פסוק (ט, יב) לדרת עולם, דכתיב חסר, להורות שיש דורות שלא הוצרכו לאות לפי שהיו צדיקים ולא נראתה הקשת בימיהם כדורו של חזקיהו ושל רשב"י, שיש לומר שלא היה כל הדור שלם ולא היתה יכולה הקשת להזהיר גווניה אלא העיקר היה ראשי הדור שבזכותם לא היתה נגלית הקשת, ודוק. ממוצא דבר למדנו כוונה אחרת בדברי רבי יהודה ממ"ש בגליון הנכחי בחיבורא קדמאה, ותכלית הענין שכשישראל עושים רצונו של מקום כראוי אז להודיע זכותם תראה הקשת באור שלם, ואם לאו נראית בחסרון והיא באה לקיים העולם (רמ"ז).

<p>וישראלים כד אינון שפירין דנהיר קשת בנווני דאינון תלת</p>	<p>בשלמות ולפעמים לא, שקשת רומזת גווניה לזכויות הכהנים לויים וישראלים כשהם יפים, שהקשת מאירה בגווניה שהם שלשה.</p>
<p>קום אנת רבי יוסי הגלילי ואימא דהא מלין שפירין קאמרת בחבורה קדמאה דקשת לא אתיא אלא לאנגא על עלמא למלכא דבכל זמנא דבריה חב ומלכא חזי למטרוניתא סליק רוגזא דבריה דכתיב וראיתיה לזכור ברית עולם וע"ד לא אתחזי קשת אלא לאנגא על עלמא ולא אתגליא אלא בלבוש יקר דמלכו</p>	<p>קום אתה רבי יוסי הגלילי ואמור, שהרי דברים יפים אמרת בחבור הראשון, שקשת לא באה אלא להגן על העולם. [משל] למלך שבכל זמן שבנו חוטא, והמלך רואה את המלכה מסתלק רוגז בנו, שכתוב "וראיתיה לזכור ברית עולם", ולכן לא נראית קשת אלא להגן על העולם, ולא נגלית אלא בלבוש נכבד של מלכות.</p>
<p>ובשעתא דאית צדיק בארעא איהו ברית למיקם ברית וכי בגלותא² קב"ה אתרחק ממטרוניתא ואיך מטרוניתא אתלבשת לבושי מלכותא בגלותא לא³ אבל בגלותא לבושה דקדרות ואיהו אמרת אל תראוני שאני שחרחרת אלא ודאי ההוא קשת דאתגליא בגלותא לאו איהו אלא מטטרו"ן דאתקרי שד"י ואיהו עבדו זקן ביתו⁴ דשליט בכל דיליה (בגלותא) קלי⁵ ובנוי אתקריאו עבדים דקב"ה ובני מטרוניתא בנים ובגין דא אם כבנים אם כעבדים</p>	<p>ובשעה שיש צדיק בארץ הוא הברית להעמיד ברית. וכי בגלות התרחק הקדוש ברוך הוא מהמלכה, ואיך המלכה התלבשה לבושי מלכות בגלות, לא, אבל בגלות לבושה של קדרות, והיא אומרת "אל תראוני שאני שחרחרת", אלא ודאי אותה קשת שנגלית בגלות אינה אלא מטטרו"ן שנקרא שד"י, והוא "עבדו זקן ביתו ששולט בכל אשר לו", (בגלות) ובנוי נקראים עבדי הקדוש ברוך הוא, ובני המלכה בנים, ומשום זה "אם כבנים אם כעבדים".</p>
<p>ובזמנא דאתחרב בי מקדשא אוקמוה דעבדים חפו ראשם ונתדלדלו אנשי מעשה ודאי אנשי מעשה אתקריאו על שם מטרוניתא דאתמרו⁵ עלה רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה אבל אי אית צדיק דזכווי</p>	<p>וכשחרב בית המקדש, פרשוה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה, ודאי אנשי מעשה נקראו על שם המלכה, שנאמר עליה "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה". אבל אם יש צדיק שזכויותיו</p>
<p>רסו/ב</p>	
<p>זהר</p>	
<p>ובאלין לבושיין מתלבשת קשת בשעתא דאתחזי קמי מלכא</p>	<p>ובלבושים הללו מתלבשת הקשת בשעה שנראית לפני המלך.</p>
<p>תא חזי רזא דברית קדישא היא את יו"ד דמתעטרא⁶ ברשימו עלאה והא (ס"א ודא) איהו דאתרשים בברית תדיר לעלמין ובגין</p>	<p>בא וראה סוד הברית הקדושה היא אות יו"ד שמתעטרת ברושם עליון, והרי (וזה) הוא שנרשם בברית תמיד לעולמים, ומשום שקנא פנחס על</p>

¹ דכליל ג' גוונין חג"ת כמ"ש בזהר בדף הזה (יהל אור).

² הוא קושיא (יהל אור).

³ תירוץ (יהל אור).

⁴ שנברא קודם לכל המלאכים ולכל הברית ומושל בכולם (יהל אור).

⁵ ר"ל דכתיב עשו וכו' ואת וכו' (יהל אור).

⁶ עטרת היסוד (רח"ו).

<p>דקני פנחס על ברית אתרשים בשמיה הכא את דא פנחס יו"ד זעירא¹ איהו יו"ד דאיהו ברית ודאי דנפיק מנו יו"ד עלאה קדישא וע"ד איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא דלא אתאביד מנו עלמא</p>	<p>הברית, נרשמה בשמו האות הזו, כאן פינחס יו"ד קטנה היא יו"ד, שהיא ברית ודאי, שיוצאת מתוך יו"ד עליונה קדושה, ולכן הוא עומד בקיום שלם לפני המלך הקדוש, שלא נאבד מתוך העולם.</p>
<p>והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור ולא אתאביד תדיר מנו קדישא דעלמא (ס"א ולא אתאביד מנו עלמא) ואיפה ישרים נכחדו אלן נדב ואביהו דלא אשתציאו² מן ההוא עלמא בניניה</p>	<p>וכך הוא נקי מאותו חטא של פעור, ולא נאבד תמיד מתוך קודש העולם (ולא נאבד מתוך העולם), ואיפה ישרים נכחדו, אלו נדב ואביהו שלא נשמדו מאותו העולם בגללו.</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>עובדוי לאנהרא בהון מטרוניתא ולמשפט מנה לבושי קדרותא דפשטין ולקשטא לה בלבושין דגוונין נהירין דרוזין דאורייתא</p>	<p>ומעשיו להאיר בהם את המלכה, ולהפשיט ממנה לבושי קדרות הפשוטים, ולקשט אותה בלבושים של צבעים מאירים של סודות התורה.</p>
<p>מה כתיב ביה וראיתיה לזכור ברית עולם³ וראיתיה ברזין נהירין דאורייתא דאור ר"ז⁴ אתקרי הה"ד כי נר מצוה ותורה אור ובאלין רוזין אתמר וראיתיה</p>	<p>מה כתוב בו "וראיתיה לזכור ברית עולם" וראיתיה בסודות מאירים של התורה, שאו"ר נקרא ר"ז, זהו שכתוב "כי נר מצוה ותורה אור", ובסודות הללו נאמר "וראיתיה".</p>
<p>ובההוא זמנא סליק⁵ מניה רוגזא דבריה וחמת המלך שככה ויימא לה מלכא בעלותא דעמידה⁶ קמיה מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך בההוא זמנא שאלתא על פורקנא דילה ובנהא עמיה הה"ד תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשת⁷ אבל קשת דאתחזיא⁸ בעלמא בגלותא דעברא איהו</p>	<p>ובאותו זמן מסתלקת ממנו רוגז בנו, "וחמת המלך שככה", "ויאמר לה המלך" בתפלת העמידה לפניו "מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך", באותו זמן שואלת על גאולתה ובניה עימה, זהו שכתוב "תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשת". אבל קשת</p>

¹ הה' תתאה שהוא מלכות, אשר לפעמים היא עולה בכל קומת ז"א שהוא ו', ואז הוא הוראת הה' שלה בצורת ד', משא"כ כשירודת בנה"י אז הוא הוראת הה' שלה רק בצורת ד", כי מקבלת אז רק מיסוד לבד ומהעטרה שבו אשר הוא כתר דהמלכות, והוא י' זעירא כמ"ש בזוה"ק פנחס (ביאורים ח"ב ע"ב ע"ד).

² שנתגלגלו בו ונתקנו (רח"ו).

³ עי' עמוד א' בשם הלש"ו ביאורים.

⁴ ר"ל אור בגימ' ר"ז ובאור הוא הראיה (יהל אור).

⁵ כי אין כח במקטרגים לקטרג. וחמת המלך, היא ממש המנגדת למטרוניתא (נ"א למטה) בהיותה בגלות, אבל בהתעלותה היא שככה, בגי' א"ל שד"י שהוא בבריאה. וענין זה נאמר באסתר שהיא ממש המטרוניתא המסתתרת בבריאה וכנזכר בכוונת פורים (רמ"ז).

⁶ כי אז היא עולה לאצילות כנודע. וענין זה נעשה בכל יום בכח התפילות, ולפעמים בכח הצדיק נעשית אפילו בכל היום וכמו שנזכר בפרשת אחרי מות נ"ט ב' ועיין מה שכתבתי שם סרמ"ז.

⁷ וחמת המלך שככה כו' עד ועמי בבקשתי. שייך לקמן רל"ד א' (יהל אור).

⁸ חזר ואמר זה להורות מה שאמרנו שבזמן הגלות אם יהיה צדיק כרשב"י תמצא הקשת בעליונים ולא תגלה כלל, אך אם תראה אינה כי אם מבחינת עבד, וגם בה יהיה איזה שינוי לפי מצב זכויות ישראל. ונמצינו למדין מכללות כל זה שאין הקשת בא אלא להגין על העולם. ולזה נמשך ואמר ואי לאו בגין וכו', כי י' של שד"י הוא ממש שרש הקשת וכנזכר בעמוד הזוהר הנכחי. ופנחס בקנאותו גרם שצדיק העליון אלביש קנא"ה סודו יוס"ף, ונתעורר להזדווג בנוקביה, וכעין מ"ש בזוהר פרשת ויקהל ר"א א', אלביש קנאה, ופירש בליקוטי תורה פרשת לך לך כ"ד ב' שה"ס הזווג, שאז נכרתה

<p>זמנין דנפיק בשלימו כד בנוי מכשירין עובדוי ולזמנין לא אשתכח בשלימו כד בנוי לא מכשירין עובדוי (כאן חסר) קל"ב</p>	<p>שנראית בעולם בגלות של העבד, הוא לפעמים יוצא בשלמות, כשבניו מכשירים מעשיהם, ולפעמים לא נמצא בשלמות, כשבניו לא מכשירים מעשיהם.</p>
<p>ואי לאו¹ בנין אות יו"ד² דשדי דקני עלה פנחס דאנין ליה משבטא דשמעון הוו קטלין ליה ואובדין ליה מעלמא ובנין דא זכר נא מי הוא נקי אבד דא פנחס ואיפה ישרים נכחדו אלין דמכשירין עובדיהון³ קמי מלכא ומקנין על שמיה ומקדישין ליה ברבים הכי מקדשין ליה לעילא בין ממנן דשאר עמין ואשתמודעין ליה כל ממנא בכנוייה אבל ישראל אשתמודעין לעילא כלא בשם יהו"ה דאיהו חיי כל כנויין וכל שם וכנוי סהיד עליה</p>	<p>(ואם לא בגלל אות יו"ד של שד"י שקנא עליה פנחס, שהגנה עליו משבטו של שמעון, היו הורגים אותו ומאבדים אותו מן העולם, ומשום זה "זכר נא מי הוא נקי אבד", זה פנחס "ואיפה רשעים נכחדו") אלו שמכשירים מעשיהם לפני המלך ומקנאים על שמו, ומקדשים אותו ברבים, כך מקדשים אותו למעלה, בין ממוני שאר העמים, ונודעים לו כל ממונה בכינויו, אבל ישראל נודעים למעלה, הכל בשם יהו"ה שהוא מחיה כל הכינויים. וכל שם וכינוי מעיד עליו.</p>
<p>א"ל סהיד עליה דאית ליה יכולת על כל אל הה"ד אני⁴ אדרוש אל אל מארי דאל אלהים סהיד עליה דאיהו אלהי האלהים אדנ"י סהיד עליה דאיהו אדוני האדונים</p>	<p>א"ל מעיד עליו שיש לו יכולת על כל, אל, זהו שכתוב "אני אדרש אל אל, אל בעל האל. אלהים מעיד עליו שהוא אלהי האלהים. אדנ"י מעיד עליו שהוא אדוני האדונים.</p>
<p>אוף הכי כל שם דכל (נ"א ספירה ומלאך⁵) קל"ב מלאך אית לכל חד שם ידיע לאשתמודעא לכל כת בההוא שם דמלכא דיליה אבל ישראל אשתמודעין ליה ביהו"ה</p>	<p>וכמו כן כל שם של כל (ספירה ומלאך) מלאך יש שם ידוע, להודיע לכל כת באותו שם של מלכו, אבל ישראל נודעים לו ביהו"ה.</p>
<p>ורזא דמלה⁶ ב"נ חד יכילקלד למהוי⁷ ליה כמה סוסון אוף הכי כל⁸ ישראל אינון בנוי דאדם וכל ברא צריך למהוי ליה לאבוי כסוס וכחמור למשוי ולמהוי כפיך תחותוי והאי איהו רזא אדם ובהמה תושיע יי דאיהו ברא דאדם ועביד גרמיה כבהמה תחותוי</p>	<p>וסוד הדבר, לאדם אחד יכול להיות כמה סוסים, גם כך כל ישראל הם בניו של אדם, וכל בן צריך להיות לו לאביו כסוס וכחמור למשא, ולהיות כפוף תחתיו, וזהו סוד "אדם ובהמה תושיע ה'", שהוא בן של אדם ועושה עצמו כבהמה תחתיו.</p>

הערלה שהמשיכו החוטאים בזנות, ובזה נתגלה הברית הקדוש ונתגדל ונראה י' של שד"י, ונתבטל קושי של גבורות שבט שמעון שהוא הבן השני ליעקב ומושרש בגבורה, ואז נאמר (כה, יא) השיב את חמתו. ואובדין ליה מעלמא, מה שאין כן כשהגין עליו י' של שד"י, כי זכה לברית של שלום ולהיות חי וקיים (רמ"ז).

¹ ר"ל אם לא הי' קנאה לשם היו"ד כבר הי' נהרג (יהל אור).

² הוא ענין בפ"ע, וקאי עמ"ש בזוהר כאן ת"ח רזא דברית קדישא כו' ואיפה ישרים כו' (יהל אור).

³ הוא ג"כ ענין בפ"ע ולא קאי על פסוק ואיפה ישרים נכחדו. ומ"ש ואיפה ישרים נכחדו, הוא סיום הפסוק וחסר כאן (יהל אור).

⁴ ר"ל דדריש אֵל אֵל כמו אֵל אֵל, [ומפרש] אֵל אלים. וז"ש אל מארי דאל. [מ"כ עה"ג. ומשום דהוקשה לו דהול"ל אדרוש את אל כמו לדרוש את ה'] (יהל אור).

⁵ קאי אלמטה (יהל אור).

⁶ ר"ל כן ישראל אל הממנן [נ"א ה'] (יהל אור).

⁷ הוא ג"כ ענין בפ"ע. וכל הר"מ דכאן הוא הכל ענינים מלוקטים שליקט המסדר וחיבר לפי דעתו. וכ"ה כל הר"מ שסידר בפרשיות כידוע (יהל אור).

⁸ הוא ענין בפ"ע (יהל אור).

<p>ובנין דא איהו פקודא דקב"ה באורייתא למהוי אח מיבם לאתתיה דאח למעבד ברא לאהוי בנין דלא יתאביד! מההוא עלמא והאי איהו כגון רזא דכלאים בציצית דאמרו מה שאסרתי לך כאן התרתי לך כאן אסרתי לך כלאים דעלמא התרתי לך כלאים דציצית</p>	<p>ולכן זוהי מצות הקדוש ברוך הוא בתורה, להיות אח מיבם את אשת אחיו, לעשות בן לאחיו כדי שלא יאבד מאותו עולם, וזהו כמו סוד כלאים בציצית שאמרו, מה שאסרתי לך כאן התרתי לך כאן, אסרתי לך כלאים של העולם, התרתי לך כלאים של ציצית.</p>
<p>אסרתי לך אשת אח התרתי לך יבמה כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו ואסור לארכבא מין בשאינו מינו² ואתמר ביה כי האדם עין השדה³ וביבמה מרכיבין מין בשאינו מינו⁴ בנין דלא לתאביד נפש המת ולא ימחה שמו מישראל</p>	<p>אסרתי לך אשת אח, התרתי לך יבמה. כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו, ואסור להרכיב מין בשאינו מינו, ונאמר בו "כי האדם עין השדה", וביבמה מרכיבים מין בשאינו מינו, כדי שלא תאבד נפש המת ולא ימחה שמו מישראל.</p>
<p>והאי איהו רזא דגלגול⁵ גלגל לית ליה תנועה בלא אמת המים אוף הכי אמת המים רזא דאת ו' ביה אתעביד גלגל גלגול ורזא דמלה מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים אוף הכי גלגל⁶ איהו י' ולית ליה תנועה בלא אמת המים דאיהו ו'⁷</p>	<p>וזהו סוד הגלגול, לגלגל אין תנועה בלי אמת המים, גם כך אמת המים סוד של אות ו', בה נעשה הגלגל גלגול, וסוד הדבר, מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים, גם כך גלגל הוא י' ואין לו תנועה בלי אמת מים שהוא ו'.</p>
<p>יבמה ה' להאי איהו בינ"ה ב"ן י"ה באות י' ברא עלמא דאתי עולם ארוך דאיהו ו' בנין דא מאן דלית ליה בן לאו איהו מבני עלמא דאתי דימא לקבליהקלה ומניה נפיק מבינייהוקלו ו'⁸ ומניה⁹ מתפלגין כמה נחלי דאינון מסבבין עלמא עד דחזרו לימא דנפקו מתמן</p>	<p>יבמה ה', לזה הוא בינ"ה, ב"ן י"ה, באות י' ברא את העולם הבא, עולם ארוך שהוא ו'. בגלל זה מי שאין לו בן אינו מבני העולם הבא, שהים למולו, וממנו יצא מביניהם ו', וממנו נחלקים כמה נחלים שמסובבים את העולם, עד שחוזרים לים שיצאו משם.</p>
<p>ובנין דא אמר קרא תקונים עב א כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו' עד דאהדרו כגוונא דנפקו אוף הכי תקונים עב א והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה כגוונא דיהיב לה</p>	<p>ומשום זה אמר הפסוק "כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא", "אל מקום שהנחלים וגו'" עד שחוזרים כדוגמא שיצאו. גם כך "והרוח תשוב אל האלהים אשר</p>

¹ דבלא סוסוון [מ"כ עה"ג. הן הבנים] אי אפשר לעלות, ואינו בכלל אדם (יהל אור).

² ר"ל קרובים (יהל אור).

³ מין במינו (יהל אור).

⁴ תקונים יט א ע"ש (הערת הזהר).

⁵ דע כי סוד הגלגול הוא בסוד אות ו' שהם ו"ק שנא' בהם (שמות כא ב) שש שנים יעבוד וכמ"ש בר"מ כאן כי הי' גלגל ועם הו' נעשה גלגול. והענין כי אין גלגול אלא לזכרים ולא לנוק' רק מקבלות עונשים בגיהנם אך לפעמים מתגלגלת האשה ג"כ אך אינה בסיבתה אלא בסיבת בעלה כמ"ש (שמות כא ג) ויצאה אשתו עמו כנז' בסבא דמשפטים מהרח"ו זלה"ה. גלגל במילוי גימ' שד"י וכשתמלא ג"ל עולה קנ"ז וב"פ קנ"ז עולה שד"י גם אופ"ן במילוי גימ' שד"י כזה אלף ואו פה נון עולה שד"י ע"ה ובשביל כן נק' גלגל שאומר ד"י וז"ס לאופן קרא גלגל. (זהר הרקיע).

⁶ דאב הוא במדרגת י', ובן ו'. [מ"כ עה"ג. אב י' גלגל, ובן אמת המים ו', כמ"ש יפוצו מעיינותיך חוצה]. ואם אין לו בן, אין לו תנועה לעלות לשרשו (יהל אור).

⁷ דאיהו י'. צ"ל ו'. שהוא ארוך, והוא עוה"ב, דסליק לבינה (יהל אור).

⁸ תקונים עב א (הערת הזהר).

⁹ ר"ל כמה נשמות (יהל אור).

נתנה" כדוגמא שנתן אותה	
רמז/א	
רע"מ1	
<p>שלימה, אם תשוב בתשובה שהיא בינ"ה ב"ן י"ה עליון, אות ה' עולה באות י', לחמישים, עשר פעמים חמש, הרי היא י"ם, י"ה ב"ן נחל שיוצא מהים ונחלק לכמה נחלים, כדוגמא אילן שמתפשט לכמה ענפים.</p>	<p>שלימותא אם תשוב בתיובתא דאיהו בינ"ה ב"ן י"ה עלאה את ה' סליקת באת י' לחמשיין עשר זמנין חמש הא איהו י"ם י"ה ב"ן נחל דנפק מן ימא ואתפליג לכמה נחלין כגוונא דאילנא דאתפשט לכמה ענפיין</p>
<p>ואם לא חזרה נשמה שלימה כדוגמא שהשתלמה, נאמר בה "שם הם שבים", ללכת היא וכל הנשמות האחרות, גם כן איננו שלם בבן, אם אין לו בת, שהיא העולם הזה, להיות שלם בעולם הזה שנברא בה', זהו שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", (אלא) יה"ו "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר", והרשעים שנאמר בהם "ובכן ראיתי רשעים קברים ובאו" גרמו "אלה אלהיך ישראל", שנאמר עליהם "על שלשה פושעי ישראל" אחרי שקלקלו עצמם שלוש פעמים, ולא זכו ביה"ו שנאמר בו "מקום שיפול העץ שם יהו, על ארבעה לא אשיבנו" דהיינו ה', ונדונו בגיהנם, במשחית אף וחמה.</p>	<p>ואי לא חזר נשמתא שלימתא כגוונא דאשתלמת אתמר בה שם הם שבים ללכת איהו וכל נשמתין אחרנין אוף הכי לא2 איהו שלים בבן אי לית ליי בת דאיהו עלמא דין למהוי שלים בהאי עלמא דאתברי בה' הה"ד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם (אלא) יה"ו3 הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר ורשיעיא דאתמר בהון ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו גרמו אלה אלהיך ישראל דאתמר עלייהו על שלשה פשעי ישראל בתר דקלקלו גרמיהו תלת זמנין ולא זכו ביה"ו4 דאתמר ביה מקום שיפול העץ שם יהו על ארבעה לא אשיבנו דהיינו ה' ואתרנו בגיהנם במשחית אף וחמה</p>
<p>ולבושים של שלש אותיות הללו נודעים בקשת, שהם לבן אדום וירוק. מי שיבא בזמן אחד הוא לבן, בשני אדום, בשלישי ירוק, ומשום שביעקב נכללו האותיות ונשרש האילן וננטע והתגדל ונעשה פרי טוב, "לא עתה יבוש יעקב", ולא עתה פניו יחורו להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה.</p>	<p>ולבושיין דתלת אתוון אלין אשתמודעיין בקשת דאינון חיזור סומק וירוק מאן דייתי בזמנא חדא איהו חיזור בתניינא סומק בתליתאה ירוק ובגיין דביעקב אתכלילו אתוון ואשתרש אילנא ואתנטע ואתרבא ואתעביד איבא טבא לא עתה יבוש5 יעקב ולא עתה פניו יחורו6 למהוי מרכבתיה ביצר הרע דאיהו נחש וכל מיני חיה ביישא</p>

² ר"ל אע"ג דאית ליה בן מ"מ לאו איהו שלים בלא בת (יהל אור).
³ שחג"ת שבהן יק"ו, נק' אלה, כמ"ש בתז"ח {בתחילתו} אלה מועדי ה'. ור"ל זהו אלה תולדות, ומהן ג' גלגולים כמ"ש בת"ז {תיקון ל"ב} (יהל אור).
⁴ פי' בדור המבול ובדור הפלגה ובדורו של משה, שאלו היו מקריין של אדם כנזכר בליקוטי תורה ריש פרשת שמות (רמ"ז).
⁵ שיהיה פניו אדומים, שבתחלה מאדים (יהל אור).
⁶ אח"כ. מסטרא דאברהם ויצחק, בישמעאל ועשו, כמ"ש בזוהר בדף הקודם (יהל אור).

<p>ובג"ד וישר אל מלאך ויוכל ובגין דאתקרי אדם אילנא איהו רזא דא לאילנא דאתנטע באתר דלא עביד איבא מה עבד עקר לי ונטעיה באתר אחרא ובגין דא אוקמוה מ"מ דלא הוי מוחזק למהוי עקר עד דאזיל לארץ ישראל² ואתנטע תמן באתתא</p>	<p>ומשום זה "וישר אל מלאך ויוכל", ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה. [משל] לאילן שננטע במקום שלא עושה פרי, מה עשה עקר אותו ונטעו במקום אחר, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, שלא היה מוחזק להיות עקר עד שהלך לארץ ישראל ונטע שם באשה.</p>
<p>אוף הכי³ צדיק דאיהו מטלטל מאתר לאתר מבית לבית כאילו ייתי בגלגולא זמנין סגיאין והיינו ועושה⁴ חסד לאלפים לאוהביו עד דיזכה לעלמא (דאתי) שלים אבל לחייביא לא אייתי ליה יתיר מתלת זמנין ואי חזר בתיובתא אתמר בי גלות⁵ מכפרת עון ובגין דא אוקמוה מ"מ צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם</p>	<p>גם כך צדיק שהוא מטלטל ממקום למקום מבית לבית, כאלו יבא בגלגול פעמים רבות, והיינו "ועושה חסד לאלפים לאהבי" עד שיזכה לעולם (הבא) שלם. אבל לרשעים לא מביאים יותר משלש פעמים, ואם חזר בתשובה, נאמר בו גלות מכפרת עוון, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם.</p>
<p>אלאקלו קא רמיז ועפר אחר יקח⁶ וטח את הבית ואדם על עפר ישוב וישוב העפר על הארץ כשהיה בגין דהוא מנוגע ולית בי אלא אשה רעה יצר הרע דאתמר בה אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה ויתרפא⁷ דאיהי גרמת ויגרש את האדם האדם דא נשמתא א"ת בת זוג⁸ דאדם כצפור נודדת מן קנה כן איש⁹ נודד ממקומו¹⁰</p>	<p>אלא רומז "ועפר אחר יקח וטח את הבית", "ואדם על עפר ישוב", "וישוב העפר על הארץ כשהיה", משום שהוא מנוגע, ואין בו אלא אשה רעה. יצר הרע שנאמר בה "אשה רעה צרעת לבעלה", מה תקנתו יגרשנה ויתרפא, שהיא גורמת "ויגרש את האדם", האדם זו הנשמה, "את" בת זוג האדם, "כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו".</p>
<p>ובגין דא גם צפור מצאה בית היינו יבמה¹² ודרור¹³ קן לה היינו גואל אשר שתה¹⁴ אפרוחיה בן ובת זכאה איהו מאן דעבד (לון) קינא וגאל את ממכר אחיו דאיהו מכור בעבור דלאו דיליה ובגין דא אמר משה</p>	<p>ומשום זה, "גם צפור מצאה בית", היינו יבמה, "ודרור קן לה", היינו גואל, "אשר שתה אפרוחיה", בן ובת אשרי מי שעושה (להם) קן וגאל את ממכר אחיו, שהוא מכור בעבור מה</p>

1 יצה"ר (יהל אור).
 2 הוא יעקב כנ"ל, והוא מ"ש (יבמות סד). ללמדך שאין ישיבת ח"ל כו' (יהל אור).
 3 הוא ענין בפ"ע (יהל אור).
 4 קאי אלמעלה (יהל אור).
 5 רומז לגלגול (יהל אור).
 6 ר"ל גוף אחר (יהל אור).
 7 נוסף באור יקר
 8 ר"ל חוה וכן הגוף של הנשמה (יהל אור).
 9 נשמתא (יהל אור).
 10 גוף הראשון (יהל אור).
 11 נשמתא כנ"ל (יהל אור).
 12 שהיתה מקודם ביתו זו אשתו (יהל אור).
 13 ג"כ נשמתא (יהל אור).
 14 בן הגואל הנולד אח"כ (יהל אור).

<p>ויתעבר יי' בי למענכם הכא הוא סוד העבור רעיא מהימנא שזיב שתינ רבוא כמה זמנין דאתי בגלגולא ובגינ דא זכות כלהו תלייא קב"ה ביה</p>	<p>שלא שלו. ומשום זה אמר משה "ויתעבר ה' בי למענכם", כאן הוא סוד העיבור רועה נאמן הציל ששים רבוא כמה פעמים, שבא בגלגול, ומשום זה זכות כולם תלה בו הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ובגינ דא אוקמוה רבנן אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד1 ואע"ג דאוקמוה רבנן במלין אחרנין שבועים פנים לתורה דהכי ארח דמארי רזין אמרינ מרגלית לתלמידיהון ולא אשתמודעון ביה ברמיזא אהדר לון ההוא מלה במלי שחוק כגוונא דההוא דאמר דביצה אחת אפילת שתינ כרכין ואתא ביצה2 ונפלת מן עופא דהוה פרח באוירא ומחאת אלין שתינ כרכין ומארי דליצנותא אמרו דלא אמר הוא אלא דב"ג כתב ששים כרכין ואתא ביצה דנפקת מן עופא ומחקת שתינ כרכין דכתיבה וחס ושלום דמארי אורייתא אמרינ מלין דשחוק ודברים בטלים באורייתא</p>	<p>ומשום זה פרשוה חכמים, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד, ואף על גב שחכמים פרשוה בדברים אחרים, שבועים פנים לתורה. שכן דרך בעלי הסודות אומרים מרגלית לתלמידיהם ולא נודעו בו ברמיזה, חוזר להם אותו דבר בדברי שחוק, כדוגמת אותו שאמר ביצה אחת הפילה ששים כרכים, ובאה ביצה ונפלה מעוף שהיה פורח באויר, והכתה ששים כרכים אלו, ובעלי ליצנות אמרו שלא אמר הוא רק שבן אדם כתב ששים כרכים ובאה ביצה שיצאה מעוף ומחקה ששים כרכים של כתיבה, וחס ושלום שבעלי התורה אומרים דברי שחוק ודברים בטלים בתורה.</p>
<p>אלא הא אוקמוה אפרוחים אלין מארי משנה או ביצים אלין מארי מקרא וכגוונא דנפל ההוא נפול3 דאיהו בר נפלי נפילת ביצה דאיהו אתרוג שיעורא בכביצה ובגינה אתמר ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת ונפלו עמה ששים המה4 מלכות דאינון כריכין בה כגון כיצד כורכין את שמע ואינון לקבל ששים מסכתות ועלמות אין מספר אלין בתולות אחריה רעותיה דאינון הלכות5 דלית לון הושבן</p>	<p>אלא כך פרשוה, אפרוחים אלו בעלי משנה, או ביצים אלו בעלי מקרא, וכדוגמא שנפל מאותו ניפול שהוא בר נפלי, נפילת ביצה שהוא אתרוג שיעור שכביצה, ובגללה נאמר "ביום ההוא אקים את סוכת דויד הנופלת", ונפלו עמה "ששים המה מלכות", שהם כרוכים בה, כגון כיצד כורכים את שמע, והם כנגד ששים מסכתות ועלמות אין מספר, אלו בתולות אחריה רעותיה שהן הלכות שאין להן חשבון.</p>
<p>ומההוא נפיל איהו בן י"ה איהו בתוך ג' תרעין דבינ"ה דהיינו י"ה חמש זמנין עשר ו' איהו ניפול דנפל בתר ההיא דאתמר איך נפלת משמים הילל6 בן שחר1 ואקרי ניפול ולא נפל</p>	<p>ומאותו ניפול הוא בן י"ה, הוא בתוך חמשים שערי בינ"ה, דהיינו י"ה, חמש פעמים עשר, ו' הוא ניפול שנפל אחר אותה שנאמר "איך נפלת</p>

¹ הנה נודע כי יוצאי מצרים היו מעלמא דאתי וילדה הו"ק כ"א כלול מיו"ד הרי ס' רבוא בכרס א' של בינה הנק' יוכבד אם של משה שהוא הז"א שהוא הכולל ו"ק בשיעור הקומה שלימה (זהר הרקיע).

² הוא שאמרו שהיה כתוב פסוקים בס"ת (דברים ג ד) ששים עיר כל חבל ארגוב ונפלה הביצה ומחקה ב' תיבות ששים עיר (זהר הרקיע).

³ משיח (יהל אור).

⁴ ששים דכורסייא (יהל אור).

⁵ הלכות פסוקות (יהל אור).

⁶ גי' ס"ה שהיא נפלה מן השמים (יהל אור).

<p>ולא נופל בגין דביה ניפול י"ו ונחית בהון לגבי ה' דאתמר בהון ותלכנה שתיהן הה"ד שלח תשלח חד מבית ראשון ותניינא מבית שני לאקמא לון הה"ד (&)</p>	<p>משמים", הילל בן שחר ונקרא ניפול ולא נפל ולא נופל, משום שבו ניפול י"ו, ויורד בהם לגבי ה' ה', שנאמר בהן "ותלכנה שתיהן", זהו שכתוב "שלח תשלח", אחד מבית ראשון והשני מבית שני, "להקימם" זהו שכתוב</p>
<p>רמז/ב</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>י"שמחו ה"שמים ו"תגל ה"ארץ</p>	<p>ישמחו השמים ותגל הארץ.</p>
<p>ת"ח האי שמשא אתגליא ביממא ואתכסיא בליליא ונהיר בשתיין רבוא ככביא אוף הכי רעיא מהימנא בתר דאתכניש מעלמא נהיר בשתיין רבוא נשמתין דישראל אי דרא כדקא יאות והאי איהו רוא דגלגולא דאמר עליה קהלת דור הולך ודור בא ואוקמוה דלית דור פחות מששים רבוא</p>	<p>בא וראה השמש הזה מתגלה ביום ומתכסה בלילה, ומאיר בששים רבוא כוכבים. גם כך רועה הנאמן כשהתכנס מהעולם, מאיר בששים רבוא נשמות ישראל, אם הדור כראוי, וזה סוד הגלגול שאמר עליו קהלת "דור הולך ודור בא", ופרשוה שאין דור פחות מששים רבוא.</p>
<p>והארץ לעולם עומדת 2 דא כ"י ההיא דאתמר בה והארץ הדום רגלי והיה זרעך כעפר הארץ ועוד רוא אחרא אוקמוה רבנן הדור שהולך הוא הדור שבא הלך הגר 3 בא הגר הלך סומא בא סומא</p>	<p>"והארץ לעולם עומדת", זו כנסת ישראל, אותה שנאמר בה "והארץ הדום רגלי", "והיה זרעך כעפר הארץ". ועוד סוד אחר בארו החכמים, הדור שהולך הוא הדור שבא, הלך חיגר בא חיגר, הלך סומא בא סומא.</p>
<p>ועוד אוקמוה רבנן דעתיד הוה משה לקבלא אורייתא בדרא דטופנא אלא בגין דהוון רשיעיא הה"ד בשג"ם הוא בשג"ם 4 בשג"ם זה מש"ה ואמאי קרי ל' בשג"ם אלא קהלת חסר ב' מן בשג"ם לכסאה מלה אמר אמרתי שגם זה הבל 6 ואוקמוה על יתרו 7 למה נקרא שמו קיני שנפרד מקין</p>	<p>ועוד פרשוה חכמים, שעתיד היה משה לקבל תורה בדור המבול, אלא משום שהיו רשעים, זהו שכתוב "בשגם הוא בשר", בשגם זה משה, ולמה קרא לו בשגם, אלא קהלת חסר ב' מבשגם לכסות הדבר, אמר "אמרתי שגם זה הבל". ופרשוה על יתרו, למה נקרא שמו "קיני" שנפרד מקין.</p>
<p>קם בוצינא קדישא ואמר על דא כתיב קניתי איש את יהו"ה דחזאת ל' ברוח הקדש</p>	<p>קם נר הקדוש ואמר, על זה כתוב "קניתי איש את יהו"ה" שראתה אותו ברוח הקודש, שעתידים בניו</p>

¹ נצח שנבנית ממנו (יהל אור).

² הקדוש, שנה ע"ב בסופו, הקדו"ש נו ע"ג תחתון

³ באבר שפגם בנשמתו יתפגם גופו בגלגול (יהל אור).

⁴ הכוונה כי משה עולה [בגימ' בשגם] (זהר הרקיע).

⁵ דב' רומז על ב' גלגולין (יהל אור).

⁶ הוא אד"הר (זהר הרקיע). שמשוה גלגול הבל, ויתרו גלגול קין (יהל אור).

⁷ למה נק' שמו קני שנפרד מקין כי יתרו הוא גלגול קין אחי הבל ולפי שהרג את הבל בא עתה לתת לו בתו לאשה ולהשלים ולתקן את אשר עיוות. ונוכל להבין היטב אמרו נפרד מקין ובהבל אמר שגם זה הבל והוא כי הבל מצד הקדושה והטהרה לכן הוא עצמו משה וז"ש זה הבל אך קין אחיו היה מטומאת זוהמת הנחש ומקדושת אד"הר ואותו צד טהרה נפרד ממנו ונתגלגל ביתרו וזה שאמר נפרד מקין ולא אמר זה קין (זהר הרקיע).

<p>דעתידין בנוי למיתב בלשכת הגזית ואוף הכי ר' (אלעזר בן) פדת1 דהוה דחיקה לי' שעתא דלא הוה ליה אלא קב הרובין2 מע"ש לע"ש כמו לר' חנינא3 אמאי האי בתר דהות בת קול נפקת ואומרת כל העולם כלו אינו ניוון אלא בשביל חנינא בני</p>	<p>לשבת בלשכת הגזית. וגם כן, רבי (אלעזר בן) פדת שהיתה דחוקה לו השעה, שלא היה לו אלא קב חרובים מערב שבת לערב שבת, כמו לרבי חנינא, למה זה לאחר שיצאה בת קול ואומרת כל העולם כלו אינו נזון אלא בשביל חנינא בני.</p>
<p>אלא איהו גרים קודם דחרב4 ק"ב מן י' דאיהו יב"ק אוף הכי לא הו"ל אלא קב חרובין דאת י'5 איהו יחוד ומניה אתיא נביעו לאת ב'6 דאיהי ברכה ואיהי קדש ומניה אתקדש7 ק' דאיהי קדש</p>	<p>אלא הוא גרם קודם שהחריב קב מן י' שהוא יבק, גם כך לא היה לו אלא קב חרובים, שאות י' היא יחוד, וממנה באה נביעה לאות ב' שהיא ברכה, והיא קדש וממנה מתקדש ק' שהיא קדש.</p>
<p>ור"א בן פדת גרים למהוי חרובין דיליה ק"ב דאינון ק"דושה ב"רכה אוף הכי לא הו"ל אלא קב חרובין אוף הכי איוב בן יבמה הוה ובגין דא אתענש על מה דאירע לו כבר</p>	<p>ורבי אלעזר בן פדת גרם להיות חרובים שלו קב, שהם קדושה ברכה, גם כך לא היה לו אלא קב חרובים, גם כך איוב בן יבמה היה, ומשום זה נענש על מה שכבר ארע לו.</p>
<p>ואינון דלא ידעי רזא דא אמרי בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא והא חזינא לאברהם דחזא במזליה דלא הוה עתיד למהוי ליה ברא וקב"ה אפיק ליה לברא כדכתיב ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו' ואוקמוה דא"ל צא מאצטגנינות שלך והעלהו למעלה מהככים ואמר לו הבט נא השמימה וספור הככים עד הכא מלין דרבנן וצריך לפרשא לון בדרך נסתר</p>	<p>והם שלא ידעו סוד זה אמרו, בני חיים ומזונות לא בזכות תלוי הדבר אלא במזל תלוי הדבר. הרי ראינו את אברהם שראה במזלו שלא היה עתיד להיות לו בן, והקדוש ברוך הוא הוציאו החוצה, כמו שכתוב "ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו'", ופרשו שאמר לו, צא מאצטגנינות שלך והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו "הבט נא השמימה וספור הכוכבים", עד כאן דברי רבותינו וצריך לפרש אותם בדרך נסתר.</p>
<p>ת"ח כל בריין דעלמא קודם דאתייהבת אורייתא לישראל הוו תליין במזלא ואפילו בני חיי ומזוני אבל בתר דאתייהבת אורייתא לישראל אפיק לון מחיובא דככביא ומזליו דא אוליפנא מאברהם בגין דהוו עתידין בנוי לקבלא ה' מאברהם דאיהי חמשה חומשי</p>	<p>בא וראה כל בריות העולם קודם שנתנה התורה לישראל היו תלויים במזל, ואפילו בני חיים ומזונות, אבל אחר שנתנה תורה לישראל, הוציא אותם מחיוב כוכבים ומזלות, וזה למדנו מאברהם, משום שהיו בניו עתידים לקבל ה' של אברהם</p>

¹ ג"כ [ענין] בפ"ע (יהל אור).

² דע"ה ח"ב סח ע"א בתחילה

³ הענין הזה נתבאר אצלי במשנת הקיטע יוצא בקב שלו כו' גם בתקונין תיקון ס"ט דף ק"ו ע"א בהווא עובדא דהווא בר נש מאינון בעלי קבין כו' ושם ביארנו כי ז"א בהיותו משפיע אל המלכים דארץ אדום אשר נחרבו ומתו הוא על ידי שלשה מילויין שבשלשה שבשלשה הו"ת ע"ב ס"ג מ"ה שהם בגמטריא ק"ב ור' חנינא בן דוסא בגלגול שקדם אליו חטא בדבר זה כי המשיך הק"ב הנז' אל המלכים דארץ אדום החברבים הנקראים רשות הרבים כמבואר אצלנו ולכן עתה נענש באכילת ק"ב חרובין מע"ש לע"ש (שער מאמרי רשב"י).

⁴ עי' שער מאמרי רז"ל יג ע"א (לש"ו).

⁵ ר"ל כתר שהוא יחיד, שעליו נאמר אין אלקים עמדי (יהל אור).

⁶ חכמה. וז"ש ואיהי קדש (יהל אור).

⁷ בינה. וכן כ"ז בחג"ת כמ"ש לקמן (יהל אור).

<p>תורה דאתמר בה אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם</p>	<p>שהיא חמשה חמשי תורה, שנאמר בה "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" בה' בראם.</p>
<p>אמר לאברהם בגין האי ה' דאתוסף בשמך השמים תחתך וכל ככביא ומולי דנהירין בה' ולא עוד אלא דאתמר בה ה"א לכם זרע¹ וזרעתם בה"א² כי ביצחק יקרא לך זרע</p>	<p>אמר לאברהם בגלל הה' הזו שנוספה לשמך, השמים תחתך וכל הכוכבים והמזלות שמאירים בה', ולא עוד אלא שנאמר בה "ה"א לכם זרע וזרעתם", בה"א, "כי ביצחק יקרא לך זרע".</p>
<p>ובג"ד כל המשתדל באורייתא במיל מניה חיובא דככביא ומולי אי אוליקף לה כדי לקיימא פקודהא ואם לאו כאלו לא אשתדל בה ולא במיל מניה חיובא דככביא ומולי כ"ש עמי הארץ דאינון אתמתלן לבעירן דאוקמוה ארור שוכב עם כל בהמה דלא אתבטלון מנהון חיובא דככבי' ומולי</p>	<p>ומשום זה כל העוסק בתורה בטל ממנו חיוב כוכבים ומזלות, אם לומד אותה כדי לקיים מצוותיה, ואם לא כאלו לא עסק בה, ולא בטל ממנו חיוב כוכבים ומזלות. כל שכן עמי הארץ שנמשלו לבהמות, שבארו עליהם "ארור שוכב עם כל בהמה", שלא התבטלו מהם חיוב של כוכבים ומזלות.</p>
<p>(ד"א) אנוש³ כחציר ימיו⁴ כציץ השדה כן יציץ ואתמר ביה נער הייתי גם זקנתי לכתר ישוב⁵ לימי עלומי דאילנא דאתקציצו ענפין עתיקין דיליה וצמחו כמלקדמין בשרשוי אהדרו בעלמא כמלקדמין מיתו סבין ואתהדרו להאי עלמא עולימין והיינו רוא דמחדש קב"ה בכל יום תמיד מעשה בראשית דמתין אלף⁶ בכל יומא ומתחדשין אלף בכל יומא</p>	<p>"אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ", ונאמר בו "נער הייתי גם זקנתי", אחר כך "ישוב לימי עלומי", שאילן שנקצצו ענפים עתיקים שלו וצמחו כמו מקדם בשרשיו, חזרו בעולם כמקדם, מתו זקנים וחזרו לעולם הזה נערים, וזהו סוד שמחדש הקדוש ברוך הוא בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמתים אלף בכל יום ומתחדשים אלף בכל יום.</p>
<p>ויין ישמח לבב אנוש דא יינאקלה דאורייתא דהכי סליק יין כחושבן סו"ד⁷ ומה יי"ן צריך למהוי סתים וחתים דלא יתנסך לע"ז אוף הכי צריך למהוי סתים וחתים סוד דאורייתא וכל ריזין דילה ולאקלט אשתקין אלא ליראיו ולא למוגא עבדין כמה פקודין ביין ומברכין ב' לקב"ה ויין אית ליה תרי גוונין חויר וסומק דינא ורחמי והיינו ב' תוספת ביין כגוונא דשושנה חוירא וסומקא חוור מסטרא דימינא סומק מסטרא דשמאלא</p>	<p>"ויין ישמח לבב אנוש" זה יין התורה, שכך עולה יין כחשבון סו"ד, וכמו שיי"ן צריך להיות סתום וחתום, שלא יתנסך לעבודה זרה, גם כך צריך להיות סתום וחתום סוד התורה, וכל סודותיה ולא משקים אותם רק ליראיו, ולא לחינם עושים כמה מצוות ביין ומברכים בו את הקדוש ברוך הוא, וליין יש שני צבעים, לבן ואדום, דין ורחמים, והיינו ב' הנוסף ביין, כדוגמת שושנה לבנה ואדומה, לבן מצד ימין, אדום</p>

¹ ביאורים ח"ב עה עב בתחילתו, ביאורים ח"ב עח עד עליון

² הוא ע"פ מ"ש בספד"צ פ"ד ה' ד' הוית בקדמייתא ומדאתעברת ביה בגווה כו' ע"ש (לש,ו).

³ קאי על מ"ש בזוהר בדף שלאחריו וע"ד כתיב אנוש כו' (יהל אור).

⁴ הוא ג"כ ענין בפ"ע. וקאי עמ"ש בזוהר ר"ז ב' וע"ד כתיב אנוש כו' (יהל אור).

⁵ בגלגול (יהל אור).

⁶ וזהו אלף טורין שאוכלת (יהל אור).

⁷ וז"ש למטה והיינו ב' תוספת ביין. ובלחמי הוא י"ב לחם, י"ב פנים, ג' הויר"ת חושבן לחם. להצהיל פנים משמן, סולת בלולה בשמן. והוא לחם ויין, יין לנסכים, ולחם לקרבן, דהוא אחד בשמן (יהל אור).

<p>ומאי לבב אנוש לב הו"ל למימר אלא אית לב מסור¹ ללב ואינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית ב' מן בראשית ל' מן לעיני כל ישראל איהו ל"ב תנינא דא ל"ב ל"ב (ס"א אינון) שנים ס"ד חסר תמניא לע"ב דאיהו ויכלו אינון שבעה ימי בראשית תמינאה מאי היא הוי ספר בראשית עסקמ זה ספר תולדות אדם זה ע"ב בחושבן ביין</p>	<p>מצד שמאל. ומה זה "לבב אנוש" היה לו לומר "לב", אלא שיש לב מסור ללב, והם ל"ב אלהים של מעשה בראשית, ב' מבראשית, ל' מ"לעיני כל ישראל", זהו ל"ב. שני זה ל"ב ל"ב (הם) שנים ס"ד, חסר שמונה לע"ב, שהוא "ויכלו" הם שבעה ימי בראשית. שמיני מהו, הוי ספר בראשית עם "זה ספר תולדות אדם", זה ע"ב בחשבון ביין.</p>
<p>מאי להצהיל פנים משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשרקמא</p>	<p>מה זה "להצהיל פנים משמן" אלו שנים עשר פנים, ארבעה של אריה, ארבעה של שור, ארבעה של נשר,</p>

¹ א' בחכמה, וב' בחכמה זעירא (יהל אור).

קנו ע"א

ואת הגלעד, מלמד שהראהו בית המקדש מיושב על שלוותו וחזר והראהו המחריבים לו ואין גלעד אלא בית המקדש שנא' גלעד אתה לי ראש הלבנון. עד דן, מלמד שהראהו ארץ דן מיושבת על שלוותה וחזר והראהו מצייקים המחזיקים לה. ד"א עד דן מלמד שהראהו זרעו של דן שהוא עובד ע"ז כענין שנא' ויקימו להם בני דן את הפסל וחזר והראהו גואל ישראל שעתידי לעמוד הימנו ואיזה זה שמשון. ואת כל נפתלי, מלמד שהראהו ארץ נפתלי מיושבת על שלוותה וחזר והראהו מצייקי לה. ד"א מלמד שהראהו ברק בן אבינועם עוש' מלחמה עם סיסרא וחיילותיו שעמו. נאמר כאן את כל נפתלי ונא' להלן ותשבח ותקרא לברק בן אבינועם מקדש נפתלי וכו'.

קעו ע"א:

ע"י בתיקו"ז ה' ע"ב: ואית אורייתא דבריאה ואורייתא דאצילות, אורייתא דבריאה ה' קנני ראשית דרכו ואורייתא דאצילות תורת ה' תמימה, ובה תמים תהיה עם ה' אלהי"ך ומסטרא דילה אתמר על ישראל בנים אתם לה', ע"כ. וע"י בהגר"א על תז"ח מט ע"ב ד"ה ואורייתא - שאורייתא הוא בבריאה שלכן בה שכר ועונש ע"ה טו"ר, וכן ע"י בליקוטים הנדפסים בסוף בהגר"א על ספד"צ סוף לז ע"ד ודברינו שם, והם נסתר ונגלה (ע"י שעה"ק א ע"ב). אמנם ע"י ח"ב רה ע"ב: חדוה דאורייתא עלאה דלעילא תורה שבכתב, דחדי באורייתא דלתתא תורה שבעל פה. וז"ל הגר"א באד"ר קכח ע"ב: תורה דלעילא דאיהי כו' ר"ל אורייתא טמירא הנ"ל שהן סוד חו"ב, ב' אלפים שנה שקדמו לעולם (מדרש תהלים צ'), וע"כ צריך לתקן לה' שהוא עתיק יומין, ושם זה הוא עתיק יומין, ואמר תורה דלעילא, לאו לאפוקי זו"ג, אדרבה עיקר תיקון הוא בשביל זו"ג, אלא לאפוקי תורה שבבריאה הניתנה למשה בסיני.

קעו ע"ב

ע"י ע"ח שער הכללים פרק א: מ"ן של רחל הוא שאנו מוסרין נפשותינו למיתה ע"י נפילת אפים ועם אותה העלאה של נפשותינו אנו מעלין שם מן ניצוצי הקדושה שבתוך הקליפות אל רחל. וכן הצדיקים במיתתן עולין ומעלין ניצוצי הקדושה עמהן לצורך מ"ן של רחל להזדווג ז"א בנוק'. וע"י פע"ח (שער נפילת אפים פרק ד): בתפלה ב' מיני מסירות למיתה, עם מה שאנו מוסרים עצמינו על קדוש השם בק"ש, ועם מסירה למיתה בנ"א כנודע. והענין, כי יש ב' מיני זיווגים באצילות העליון - אחד זיוג חו"ב. ואחד זיוג ת"ת ומלכות. ואי אפשר לשניהם בלי מ"ן. אמנם מ"ן דמלכות, הם נשמות הצדיקים, וכאשר ימסור עצמו למיתה, וכאלו נפטר מן העולם ותדבק נשמתו למעלה ביסוד שלה בסוד באר, ויעשה באר מים חיים, ואז יוצא מ"ד מת"ת, וזווג זה הקדוש נעשה כתיקונו, וז"ס אלך י"י נפשי אשא, להעלות נשמתו למעלה, ויעשה בירא דמיין נבעין מתתא ונבעין מלעילא. נביע מתתא - מנשמותיהן דצדיקייא, ונביע מלעילא - מן דוכרא. ומ"ן דבינה המשובחים, הם הצדיקים המוסרין עצמו על ק"ה, שהיא הבינה הנקראת שם גדול, וקדוש הוא לעלות ממטה למעלה בסוד הקדוש שהוא חכמה, אבל מסירות עצמו למיתה, הוא בסוד מלכות, שהוא אתר דמותא. וקדוש השם, למעלה.

^א דרך אמת, וזכ"פ"מ ואשתכחו*##.

^ב דפ"מ גורס את המוסגר.

^ג דקוטעא (דרך אמת)??.

^ד בלמתיה (פד"מ).

^ה מנלפ"ך דרך אמת???, והגרסא המובא כאן הוא העיקר לפי הגר"א.

^ו "טריקו (אזדריקו) אחפשו" נמחק זכ"פ"מ ובמקומו איתא "אזדריקו".

^ז נמחק זכ"פ"מ.

^ח דפ"מ גורס את המוסגר.

^ט דפ"מ גורס את המוסגר.

^י דפ"מ גורס את המוסגר.

^{יא} נמחק זכ"פ"מ.

^{יב} כל"ך סעפ"א יאעי"ה (אמר משה זכותה אני קבלתי שפ"ה יאעל"ה ויואל מפ' כמלונה וכזד עליה פשעה וכו' והאחרון מפ' יפקוד ה' על כבא המרוס) (נוסף זכ"פ"מ אמת). "כל"ך סעפ"ה יאעל"ה מנלפ"ך" נוסף בגר"א, והמשך "ס דמנלפ"ך" נמחק.

^{יג} מ' (נוסף גר"א).

^{יד} ס' (דרך אמת)??.

^{טו} בתרין כלילא (יהל אור).

- ט"ו נמחק בדפ"מ ובגר"א.
 י" הוה (יהל אור).
 י"ח בחריש'א (ביה ריש'א) דפ"מ, ובדרך אמת (ס"א בחד ריש'א).
 י"ט "ס"א את דא כליל אתון) וכליל" נמחק בדפ"מ ובמקומו איתא "דאכליל", ובדרך אמת "דא כליל".
 כ' ס' (דפ"מ ובגר"א).
 כ"א דפ"מ גורס את המוסגר.
 כ"ב היא (יהל אור).
 כ"ג דרך אמת ונמחק בדפ"מ, וגורס את המוסגר, ונמחק בדרך אמת. "וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אצל הכ"י) הכי" (נמחק ביהל אור).
 כ"ד ליה (יהל אור).
 כ"ה נמחק ביהל אור וגורס את המוסגר.
 כ"ו אינון (יהל אור).
 כ"ז נמחק ביהל אור.
 כ"ח אצל (יהל אור).
 כ"ט צידנא (יהל אור).
 ל' וימני משה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ויתמנון".
 ל"א דע"ה ח"צ קלד ע"ד גורס את המוסגר.
 ל"ב נמחק ביהל אור.
 ל"ג ידעי לא מהימני" נמחק בילה אור, ובמקומו איתא מהימני ולא ידע
 ל"ד ילידי הענק (יהל אור).
 ל"ה ילידי הענק" נמחק ביהל אור
 ל"ו לפני עוען מצרים נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא נבנתה שבע שנים
 ל"ז ואתם אל"י תיראו את עם הארץ דהא גופא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "וגופא".
 ל"ח ואתם אל תיראו את עם הארץ דהא כל (יהל אור).
 ל"ט זהו (מנטובה).
 מ' כך גורס האור יקר
 מ"א חסר (אור יקר)
 מ"ב בדרך אמת המוסגר נמחק, ובדפ"מ ובאור יקר הוא עיקר הגרסא.
 מ"ג דפ"מ גורס את המוסגר
 מ"ד אורייתא איהי נמחק בדפ"מ.
 מ"ה דרך אמת, ובדפ"מ מנא.
 מ"ו דרך אמת, ובדפ"מ כמה.
 מ"ז נמחק בדפ"מ, וגורס את המוסגר
 מ"ח ולהלאה מלי נמחק במ"מ.
 מ"ט דפ"מ גורס את המוסגר.
 נ' דרך אמת, ובדפ"מ אתעביד.
 נ"א זמינין (דרך אמת).
 נ"ב דרך אמת, ובדפ"מ נמחק.
 נ"ג דרך אמת, ובדפ"מ לאעטרא.
 נ"ד דרך אמת, ובדפ"מ כגונא.
 נ"ה כדוגמא לילה נמחק בדפ"מ ובמקומו איתא ליהון, ובדרך אמת כגונא ליהון.
 נ"ו דפ"מ גורס את המוסגר.

- נ¹ דרך אמת, וזדפ"מ אנשי השם.
- נח² דרך אמת, וזדפ"מ נמחק.
- נט³ כיון דמסטרלא דגבורה קא אחיין אנשי שם אינון תוספת של הדרך אמת, ולא מופיע זדפ"מ.
- ס⁴ נמחק זדפ"מ, וזנפה"ח (שער ב פרק יח).
- סא⁵ דפ"מ גור סאת המוסגר
- סב⁶ דלעילא (נוסף באור יקר).
- סג⁷ דפ"מ גורס את המוסגר.
- סד⁸ דרך אמת, וזדפ"מ באינון.
- סה⁹ נמחק זדפ"מ
- סו¹⁰ דפ"מ גורס את המוסגר
- סז¹¹ דרך אמת, וזדפ"מ נמחק.
- סח¹² דפ"מ גורס את המוסגר.
- סט¹³ לאיהו ימינא (מקרב) נמחק זדפ"מ ובמקומו ואיתא דימי מקרב.
- ע¹⁴ דרך אמת, וזדפ"מ איתא משתכחי.
- עא¹⁵ כסא (נוסף בז"מ, וכ"ע כמה הוא מוחק).
- עב¹⁶ ועונשא (יהל אור)?
- עג¹⁷ נמחק ביהל אור.
- עד¹⁸ תוספת (יהל אור).
- עה¹⁹ נמחק ביהל אור.
- עו²⁰ דפ"מ גורס את המוסגר.
- עז²¹ אור יקר גורס את המוסגר.
- עח²² לגיסא (אור יקר).
- עט²³ דפ"מ גורס את המוסגר.
- פ²⁴ נמחק זדפ"מ
- פא²⁵ נמחק זדפ"מ, והוא העיקר באור יקר.
- פב²⁶ דרך אמת, וזדפ"מ עלה
- פג²⁷ נמחק זדפ"מ, ודרך אמת והגר"א גורסים את המוסגר.
- פד²⁸ דרך אמת, וזדפ"מ גורס את המוסגר.
- פה²⁹ דרך אמת, וזדפ"מ "דלעילא נעל אחרא" נמחק.
- פו³⁰ נמחק זדפ"מ
- פז³¹ נמחק זדפ"מ
- פח³² מיתה (דרך אמת), דמיתה (זדפ"מ).
- פט³³ נמחק זדפ"מ.
- צ³⁴ ביה לחיילא (זדפ"מ).
- צא³⁵ נמחק זדפ"מ.
- צב³⁶ דפ"מ גורס אתה מוסגר.
- צג³⁷ דפ"מ N גורס אתה מסוגר.
- צד³⁸ כלין (זדפ"מ).
- צה³⁹ דפ"מ גורס אתה מוסגר.
- צו⁴⁰ דפ"מ גור סאת המוסגר.
- צז⁴¹ דרך אמת נמחק המוסגר. אתפרש דא מן דא נמחק זדפ"מ ובמקומו גורס אתפרע וכל אתפרע דא כלל.
- צח⁴² וכל אתפרש (נוסף זדרך אמת)***

- קט ה' ד' נמקה בדפ"מ ובמקומ ואיתא חד
- קי נמחה בדפ"מ
- קה דרך אמת, ובפד"מ מלייהו, "לאתמר עלייהו" נמחה בגר"א.
- קכ ד' נו"ן נמחה בדפ"מ
- קי' דפ"מ גורס את המוסגר. "ל"ת נו"ן ד' נו"ן ל"ת רי"ש (ה"א ה"א)" נמחה בגר"א ובמקומו איתא נו"ן ל"ת.
- קיד נמחה בדפ"מ, ומופיע בדפ"מ.
- קה נמחה בדפ"מ, ומופיע בדפ"מ.
- קי' כך האי (נמחה בהגרמ"מ).
- קי"ג נמחה ברמ"ז.
- קיח מה (דרך אמת).
- קט נמחה בד"א, ודפ"מ גורס את המוסגר ו"ל"א נמחה.
- קי' ודאי (דפ"מ).
- קי"א ו (דפ"מ).
- קיב נמחה בדרך אמת, וגורס את המוסגר.
- קיג נמחה בדפ"מ
- קיד מכשכש בעשכא מפריח באוירא (אולי נוסף בדפ"מ).
- קיט נמחה בדרך אמת. אמר (דפ"מ). אמר אייהו האם (מ"מ).
- קיז כן הוא העיקר בדפ"מ והשמות אחרות נמחה.
- קיח
- קיח נמחה בדרך אמת, ודפ"מ גורס אתה מוסגר.
- קיט מ"מ גורס: אסתמר גרמיה מאינון דאחיזין לקבליה מאן אינון דלא משקר באת קדישה כגון בת אל נכר וכל מאן דנטייר גרמיה וכו' ולא כהגהה (מ"מ).
- קכ דרך אמת, ומ"מ, אמנס בדפ"מ הוא עיקר הגרסא ו"אובדא" נמחה.
- קכא באור יקר על המילים "והאי שעתא נטיל לה" שאין מתון זמן בדבר אלכא תכף ומיד נתן לו.
- קכב "נס"א דירית לה) (רווח לה ונטיל לה) ודא ירית ליה ועייל ליה" נמחה בדפ"מ, ובמקומו איתא "דרווח לה ודאי שעתא ונטיל ליה". ובאור יקר "דרווח לה ודאי והאי שעתא נטיל לה".
- קכג לשמשא (אור יקר).
- קכד נמחה בדפ"מ ומ"מ גורסו.
- קכה נמחה בדפ"מ, אמנס הוא העיקר בדרך אמת.
- קטו עי' רמ"ז ומ"מ שגורסים המוסגר ולא כגרסת מנטובא דרך אמת ואמסטרדם וכו' וז"ע.
- קיז נמחה בדרך אמת.
- קכ נמחה בדפ"מ, ודרך אמת גורס את המוסגר..
- קכא בתרין ל"א ל"א ודא דאמר רבי יהודה מאן כו' זוכר הבצית קום אנת רבי יוסי ואימא כו' שחרחת ודאי ולאו איהו נהיר בגונוי כדקא יאות כו' קשת בגונוי דאינון תלת ההוא קשת דאתגליא לבר מארעא דישראל [כו'] אוקמוה דבני חורין חפו ראשם כו'. [כ"ל] (יהל אור).
- קכב נמחה בדפ"מ.
- קכג (ס"א בתרין זמנין) בתרווייהו ותרין זמנין ל"א ל"א – נמחה בדרך אמת.
- קכד דפ"מ גורס את המוסגר.
- קכה נמחה בדפ"מ דרך אמת וד"א.
- קכז שם דכל (נ"א ספירה ומלאך) נמחה בדפ"מ ובמקומו ואיתא ספירה דכל שם ו.
- קכח דפ"מ דרך אמת שגורס המוסגר ומלאך נמחה.
- קכט יבול. כ"ל כריד (יהל אור).

קבלה דימא לקבל. כ"ל דאיהי לקבל דימא (יהל אור).
קבל ומני נפק בינייהו. כ"ל ומינה נפיק בן י"ה ו' כו' (יהל אור).

קבל נמחק ביהל אור.
קבל דא יינא דאוריית' דכתיב לכו לחמו בלחמי ושתו ביינ מסכתא דהכי סליק יין בחושבן סוד כו'.
כ"ל
קבל דלא (יהל אור).
קמ' עד (יהל אור).
קמא והא. כ"ל והן (יהל אור).